

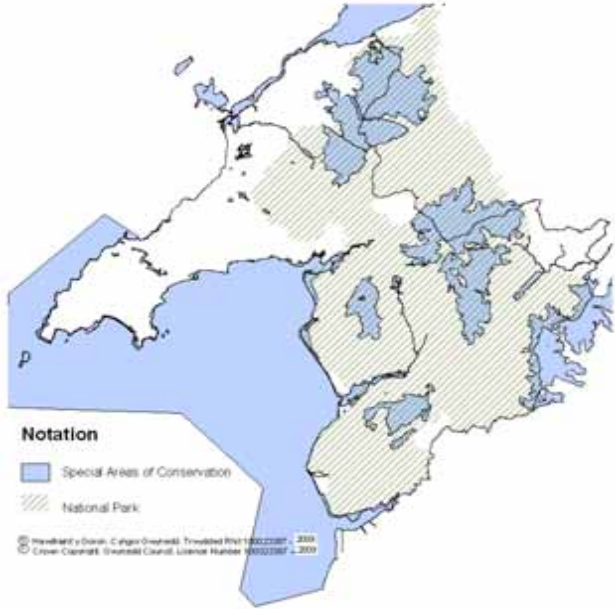
ATODIAD 1

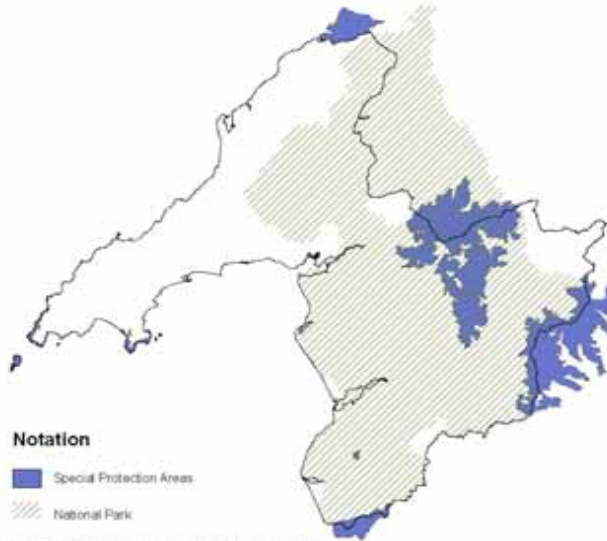
GWAELODLIN GWYNEDD

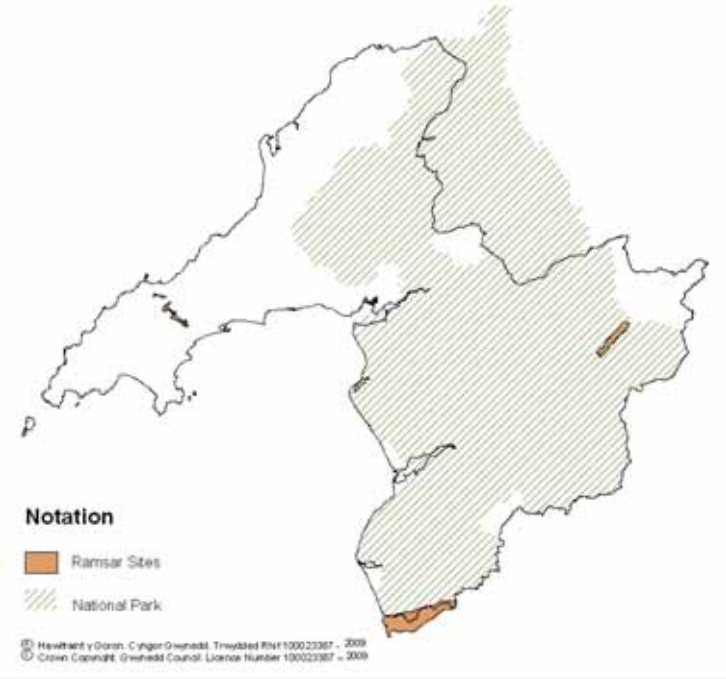
Bioamrywiaeth

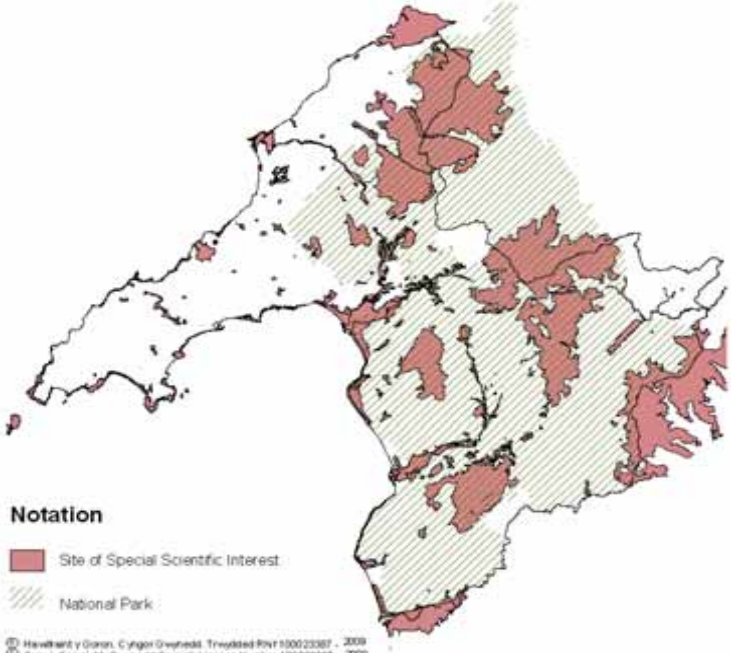
Mae gan Wynedd adnodd bioamrywiaeth cyfoethog ac amrywiol. Adlewyrchir pwysigrwydd y fioamrywiaeth hon gan nifer y safleoedd dynodedig, sy'n cynnwys 12 ACA, 4 AGA, 1 Ramsar a 146 SoDdGA. Fodd bynnag, mae cyflwr sawl un o'r safleoedd hyn dan fygythiad cyson. Mae Natur Gwynedd, sef cynllun gweithredu cynefinoedd a rhywogaethau'r awdurdod yn adnabod nifer o rywogaethau a chynefinoedd pwysig ac yn amlinellu statws y cynefin/rhywogaeth dan sylw, y ffactorau sy'n effeithio arnynt ynghyd â'r gweithredoedd arfaethedig er mwyn mynd ati i wella eu statws. Er mwyn gwella cyflwr y rhywogaethau a'r cynefinoedd hyn, rhaid rheoli eu nodweddion yn effeithiol. (Noder: Cyfeiria 'Gwynedd' yn y waelodlin hon at y sir yn ei chyfanrwydd, oni bai y nodir yn wahanol).

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
Safleoedd Ewropeaidd	<p>Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA)¹</p> <p>Ceir 12 ACA oddi mewn i Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd a 6 y tu allan i ffin y Cyngor ond a ystyrir yn ddigon agos iddynt allu cael eu heffeithio:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ACA Pen Llŷn a'r Sarnau (146023.48ha) • ACA Afon Menai a Bae Conwy • ACA Coedwigoedd Derw a Safleoedd Ystumod Meirionnydd (1832.55ha) • ACA Glynllifon (189.27ha) • ACA Afon Gwyrfaï a Llyn Cwellyn (114.29ha) • ACA Mynyddoedd y Berwyn a De Clwyd (27221.21ha) • ACA Eryri (19739.6ha) • ACA Clogwyni Môr Llŷn (1048.4ha) • ACA Ffeniau Llŷn (283.68ha) • ACA Corsydd Eifionydd (144.32ha) • ACA Afon Dyfrdwy a Llyn Tegid • ACA Migneint-Arenig-Dduallt (y tu allan i ardal ACLI Gwynedd) (19968.23ha) • ACA Morfa Harlech a Morfa Dyffryn (y tu allan i ardal ACLI Gwynedd) 	<p>Dangosydd 21: Canran y nodweddion ar safleoedd Natura 2000 mewn cyflwr ffafriol neu'n gwella yng Nghymru²</p> <p>Statws y dangosydd: Sefydlog / Dim tuedd glir</p> <p>Rhywogaethau - pwyntiau allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roedd 45% o'r holl rywogaethau mewn cyflwr ffafriol yn yr asesiadau o 2000 i 2009. • Mae amrywiaeth mawr rhwng y grwpiau o rywogaethau. Er enghraifft, roedd 80% neu fwy o famaliaid ac adar morol 	<p>Amddiffyn ardaloedd dynodedig ac ehangach o fioamrywiaeth drwy sicrhau bod datblygiad yn cael cyn lleied o effaith â phosibl.</p> <p>Gwella ardaloedd dynodedig ac ehangach o fioamrywiaeth drwy gynnal a gwella isadeiledd gwyrdd.</p>	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
	<p>(1062.57ha)</p> <ul style="list-style-type: none"> • ACA Rhinog (y tu allan i ardal ACLI Gwynedd) (3144.53ha) • ACA Twyni Tywod Abermenai i Aberffraw (1871.03 ha) • ACA Cadair Idris (y tu allan i ardal ACLI Gwynedd) (3785ha) • ACA Afon Eden, Cors Goch – Trawsfynydd (y tu allan i ardal ACLI Gwynedd) (284.29ha) • ACA Coedydd Aber (y tu allan i ardal ACLI Gwynedd) (346.2ha) <p style="text-align: center;">ACAoedd yng Ngwynedd</p> <p>Notation</p> <ul style="list-style-type: none"> Special Areas of Conservation National Park <p><small>© Herdland y Dorn, Cylch Gwynedd, Twisted Pw: 18022287 - 2009 © Crown Copyright. Ordnance Survey. Licence Number 10002287 - 2009</small></p>		<p>mewn cyflwr ffafriol neu'n gwella. Fodd bynnag, roedd 80% neu fwy o amffibiaid, gloynnod byw a physgod mewn cyflwr anffafriol.</p> <p>Cynefinoedd - pwyntiau allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oddi mewn i'r mwyafrif o'r grwpiau o gynefinoedd, roedd rhwng 40% a 50% o'r nodweddion mewn cyflwr ffafriol neu'n gwella yn yr asesiadau o 2000 i 2009. Y tu allan i'r amrediad hwnnw, roedd 100% o'r ogofâu a 75% o'r riffiau a'r ogofâu môr mewn cyflwr ffafriol neu'n gwella. Fodd bynnag, roedd 76% o laswelltiroedd yr iseldir a 70% o'r traethellau, y baeau a'r lagwnau mewn cyflwr anffafriol. 	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
	<p>Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA)</p> <p>Ceir 4 AGA oddi mewn i ardal ACLI Gwynedd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • AGA Berwyn (24187.53ha) (yn rhannol oddi mewn i ACLI Gwynedd) • AGA Glannau Aberdaron ac Ynys Enlli (505.03 ha) • AGA Traeth Lafan, Bae Conwy (2642.98ha) • AGA Mynydd Cilan, Trwyn yr Wylfa ac Ynysoedd Sant Tudwal (373.55ha) <p style="text-align: center;">AGAoedd yng Ngwynedd</p> <p>Notation</p> <ul style="list-style-type: none"> Special Protection Areas National Park <p><small>© Heddlu y Ddraig, Cynllun Gwarchod, Trwydded Rhif 100023307, 2009 © Crown Copyright, Geographical Names, License Number 100023307 - 2009</small></p>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
	<p>Safleoedd Ramsar</p> <p>Ceir 1 Safle Ramsar oddi mewn i ardal ACLI Gwynedd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ramsar Ffeniau Ynys Môn a Llŷn (624.9ha) <p style="text-align: center;">Safleoedd Rasmar yng Ngwynedd</p> <p>Notation</p> <ul style="list-style-type: none"> Ramsar Sites National Park <p><small>© Hwylfaint y Doron, Cyngor Gwynedd, Trwydded Rhif 100023367 - 2009 © Crown Copyright, Gwynedd Council, License Number 100023367 - 2009</small></p>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
<p>Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig</p>	<p>Yn 2009 roedd 146 SoDdGA gyda chyfanswm rhyngddynt o tua 57193ha oddi mewn i ffin Awdurdod Unedol Gwynedd.</p> <p style="text-align: center;">SoDdGAoedd yng Ngwynedd</p> 	<p>SoDdGA yng Nghymru – yr Wybodaeth Gyfredol (Ebrill 05 i Mawrth 06)³:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae 12% o Gymru wedi'i dynodi'n Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) • Yn ystod 2005/6 cafodd Cymru dri SoDdGA, 399 ha yn ychwanegol • Mae 71% o SoDdGAoedd yn ôl ardal hefyd yn safleoedd o bwysigrwydd rhyngwladol ar gyfer bywyd gwylt • Gellir cyrraedd chwarter y SoDdGAoedd oddi mewn i 1km o dref neu ddinas • Mae 62% o SoDdGAoedd yn ôl ardal yn cael eu dosbarthu fel tir mynediad agored. • O sampl o SoDdGAoedd, ystyrid bod 47% o'r cynefinoedd a'r rhywogaethau dynodedig mewn cyflwr ffafriol • Gwyddys bod 25% o 	<p>Amddiffyn ardaloedd dynodedig ac ehangach o fioamrywiaeth drwy sicrhau bod datblygiad yn cael cyn lleied o effaith â phosibl.</p>	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd														
Bioamrywiaeth																		
			<p>SoDdGAoedd yn ôl ardal ym mherchnogaeth cyrff sector cadwraeth neu'n cael eu rheoli ganddynt</p> <p>Yn 2009, barnwyd bod 66 SoDdGA yng Ngwynedd mewn cyflwr anffafriol tra barnwyd bod 72 ohonynt mewn cyflwr ffafriol. Nid oedd statws y 7 oedd yn weddill yn hysbys.</p>															
<p>Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol</p>	<p>Ceir 25 Gwarchodfa Natur Genedlaethol yng Ngwynedd, sy'n ymestyn dros tua 2% o ardal Gwynedd.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div data-bbox="481 845 772 1308"> <p>Asesiad o'r Safle Cyfan⁴</p> <p>Statws</p> <table border="1"> <caption>Asesiad o'r Safle Cyfan⁴ - Statws</caption> <thead> <tr> <th>Statws</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Pob nodwedd yn ffafriol neu anffafriol adferol</td> <td>57%</td> </tr> <tr> <td>Un neu fwy o nodweddion yn anffafriol ac yn dirywio</td> <td>43%</td> </tr> </tbody> </table> </div> <div data-bbox="884 845 1310 1308"> <p>Statws holl nodweddion rhywogaethau a chynefinoedd GNG</p> <p>Statws</p> <table border="1"> <caption>Statws holl nodweddion rhywogaethau a chynefinoedd GNG - Statws</caption> <thead> <tr> <th>Statws</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ffafriol</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>Anffafriol adferol</td> <td>34%</td> </tr> <tr> <td>Anffafriol ac yn dirywio</td> <td>26%</td> </tr> </tbody> </table> </div> </div>		Statws	Procent	Pob nodwedd yn ffafriol neu anffafriol adferol	57%	Un neu fwy o nodweddion yn anffafriol ac yn dirywio	43%	Statws	Procent	Ffafriol	40%	Anffafriol adferol	34%	Anffafriol ac yn dirywio	26%		
Statws	Procent																	
Pob nodwedd yn ffafriol neu anffafriol adferol	57%																	
Un neu fwy o nodweddion yn anffafriol ac yn dirywio	43%																	
Statws	Procent																	
Ffafriol	40%																	
Anffafriol adferol	34%																	
Anffafriol ac yn dirywio	26%																	

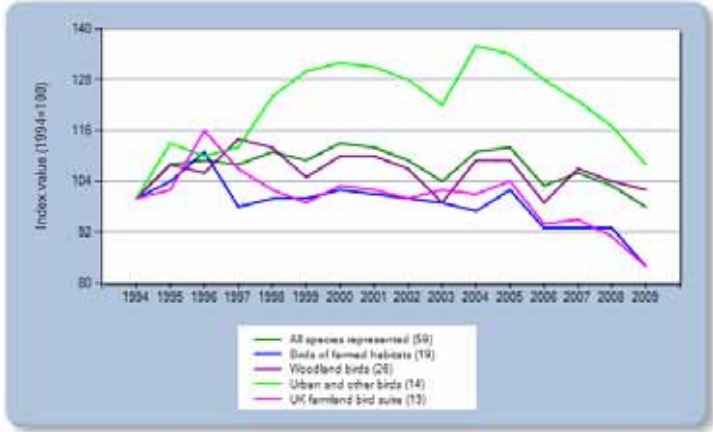
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd									
Bioamrywiaeth													
Gwarchodfeydd Natur Lleol	<p>Ceir 7 Gwarchodfa Natur Leol (GNL) yng Ngwynedd yn ymestyn dros ardal o tua 1700 hectar⁵:</p> <ul style="list-style-type: none"> • GNL Lôn Cob Bach • GNL Parc y Borth • GNL Pen y Banc • GNL Traeth Lafan • GNL Y Foryd • GNL Parc Dudley 		Bwlch Data										
Cynlluniau Gweithredu Bioamrywiaeth	<p>Natur Gwynedd yw Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth yr Awdurdod Lleol. Mae'r tablau isod yn dangos y rhywogaethau a'r cynefinoedd sydd â chynlluniau gweithredu wedi'u cynnwys yn Natur Gwynedd ynghyd â'u cyflwr presennol</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Rhywogaethau CGBLI</th> <th>Statws Presennol</th> <th>Wedi'i gynnwys yn Adran 74 Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy?</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Dyfrgi</td> <td>Mae dyfrgwn wedi bod yn dychwelyd i nifer o ddalgylchoedd afonydd yng Ngwynedd yn y blynyddoedd diwethaf.</td> <td>Ydyw</td> </tr> <tr> <td>Bele'r Coed</td> <td>Ddim yn hysbys</td> <td>Nac ydyw</td> </tr> </tbody> </table>	Rhywogaethau CGBLI	Statws Presennol	Wedi'i gynnwys yn Adran 74 Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy?	Dyfrgi	Mae dyfrgwn wedi bod yn dychwelyd i nifer o ddalgylchoedd afonydd yng Ngwynedd yn y blynyddoedd diwethaf.	Ydyw	Bele'r Coed	Ddim yn hysbys	Nac ydyw		<p>Crynodeb o brif ganlyniadau Rownd Adrodd Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth y Deyrnas Unedig 2008:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae partneriaethau Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth ar lefel y Deyrnas Unedig ac ar lefel leol yn parhau i ddarparu manteision i rai rhywogaethau a chynefinoedd â blaenoriaeth, gyda chyfradd y dirywiad yn arafu ac mewn rhai achosion wedi peidio neu wedi'i wrthdroi. Fodd bynnag, mae llawer o waith ar ôl i'w wneud. • Roedd 8 cynefin â blaenoriaeth (18%) a 40 rhywogaeth â blaenoriaeth (11%) yn cynyddu neu roedd yn debygol eu bod yn cynyddu. • Roedd 9 cynefin â blaenoriaeth (20%) a 144 rhywogaeth â blaenoriaeth (39%) yn sefydlog neu roedd yn debygol eu bod yn sefydlog. 	
Rhywogaethau CGBLI	Statws Presennol	Wedi'i gynnwys yn Adran 74 Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy?											
Dyfrgi	Mae dyfrgwn wedi bod yn dychwelyd i nifer o ddalgylchoedd afonydd yng Ngwynedd yn y blynyddoedd diwethaf.	Ydyw											
Bele'r Coed	Ddim yn hysbys	Nac ydyw											

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
	Ffwlbar	Yn hanesyddol mae Gwynedd yn gadarnle yng Nghymru ar gyfer y ffwlbar. Ymddengys y gallai fod dwysedd uchel ohonynt mewn rhai ardaloedd.	Nac ydyw	<ul style="list-style-type: none"> Roedd 19 cynefin â blaenoriaeth (42%) ac 88 rhywogaeth â blaenoriaeth (24%) yn dirywio neu roedd yn debygol eu bod yn dirywio ond mae cyfradd y dirywiad yn arafu i 9 cynefin (20%) a 28 rhywogaeth (8%). Adroddwyd bod 8 rhywogaeth wedi eu colli ers cyhoeddi Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth y Deyrnas Unedig ym 1994 a chredid bod 11 wedi eu colli cyn y dyddiad hwn. Adroddwyd ein bod yn gwybod mwy am anghenion cadwraeth cynefinoedd a rhywogaethau â blaenoriaeth o gymharu â 2002, ond bod bylchau o hyd yn ein monitro. Y tu hwnt i 2010, adnabuwyd bod y prif fylchau yn debygol o fod ar gyfer cynefinoedd morol, arfordirol a glaswelltir ac ar gyfer grwpiau o anifeiliaid di-asgwrn-cefn a phlanhigion. Roedd cynnydd ar dargedau yn gymysg. Ar gyfer y rhai hynny a oedd wedi'u hanelu at gynnal bioamrywiaeth (yr amserlen ar gyfer y rhain yw 2010), roedd 52% o'r targedau rhywogaethau wedi'u cyrraedd ac 17% heb eu cyflawni; o ran rhywogaethau, roedd 26% wedi'u cyrraedd a 30% heb eu cyflawni. Roedd y gweddill naill ai ddim yn hysbys neu heb gael eu hadrodd. O ran y targedau a oedd wedi'u hanelu at wneud gwelliannau, nid oedd cymaint o gynnydd â'r disgwyl wedi bod gyda'r
	Ysgyfarnog brown	Dosbarthiad ddim yn hysbys	Ydyw	
	Pathew Brown Golau	Ddim yn hysbys	Ydyw	
	Llygoden y Dŵr	Mae arolygon diweddar yn awgrymu ei bod yn debygol bod llygod y dŵr yn gyffredin trwy Wynedd.	Ydyw	
	Y Dylluan Wen	Mae'n debygol bod y dirywiad trwy'r Deyrnas Unedig wedi'i adlewyrchu yng Ngwynedd.	Nac ydyw	
	Ystlum Pedol Lleiaf	Ddim yn hysbys	Ydyw	
	Y Fran Goesgoch	Roedd parau yn trigo mewn 67 o safleoedd yn ACLI Gwynedd yn 2002 ac mae'r boblogaeth ar gynnydd ar hyn o bryd.	Nac ydyw	
	Torgoch yr Arctig	Ddim yn hysbys	Nac ydyw	
	Lamprai	Ddim yn hysbys	Nac ydyw	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
	Salmonidau	Ceir dirywiad yng Ngwynedd yn nifer y brithyll ac eog mudol sy'n cael eu dal ond ymddengys fod y brithyll brown yn dal i gynnal niferoedd cyson.	Nac ydyw	<p>mwyafrif, ond gyda rhai rhywogaethau, megis y Pryf Cop y Fuwch Goch Gota, glöyn byw Glas Mawr ac Aderyn y Bwn, roedd y cynnydd yn drawiadol.</p> <ul style="list-style-type: none"> Roedd colli cynefin/ dirywiad cynefin (yn enwedig o ganlyniad i amaethyddiaeth, newidiadau mewn arferion rheoli neu ddatblygu seilwaith) a chynhesu byd-eang yn parhau i fod yn brif fgythiadau a adroddwyd ar gyfer y gyfran fwyaf o rywogaethau a chynefinoedd â blaenoriaeth⁶.
	Gwiber	Mae 11 ardal 10km ² lle ceir gwiberod oddi mewn i ACLI Gwynedd.	Nac ydyw	
	Brith y Gors	Amcangyfrifir fod y nythfeydd yng Nghymru a Lloegr yn diflannu ar gyfradd o ymhell dros 10% bob degawd.	Ydyw	
	Pryf lleidr cacynen	Cofnodion diweddar wedi'u cyfyngu i Cors Geirch.	Ydyw	
	Clychau'r Gog	Mae digonedd ohonynt yn lleol yng Ngwynedd.	Nac ydyw	
	Dŵr-lyriad arnofiol	Mae Gwynedd yn gadarnle ar gyfer dŵr-lyriad arnofiol yng Nghymru.	Ydyw	
	Cornchwiglen	Mae'r boblogaeth fridio wedi dirywio'n fawr yn y blynyddoedd diweddar.	Nac ydyw	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
	Cynefin Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth yr Awdurdod Lleol	Statws Presennol	Wedi'i gynnwys yn Adran 74 Deddf Cefn Gwlad a Hawliau Tramwy?	
	Coedwigoedd Derw yr Ucheldir	Amcangyfrifir mai cyfanswm arwynebedd y tir yn ACLI Gwynedd yw 1100 ha2. Ni wyddys a yw'r adnodd yn dirywio.	Ydyw	
	Coetir gwlyb	Amcangyfrifir mai cyfanswm arwynebedd y tir yn ACLI Gwynedd yw 1100 ha2.	Ydyw	
	Ymylon caeau â	Cyfran y tir â yn ACLI Gwynedd yw 3% o gyfanswm arwynebedd y tir. Mae priddoedd Pen Llŷn wedi'u graddio'n gyson.	Nac ydyw	
	Cloddiau	Mae cloddiau yn arbennig o nodweddiadol o Ben Llŷn.	Nac ydyw	
	Traethellau	Yn 2000 rhoddyd y dosbarthiad uchaf (A/da) i'r holl forydau yng Ngwynedd ar sail eu hansawdd biolegol.	Ydyw	
	Clogwyni a llethrau arforol	Mae gan Wynedd 107km o arfordir gyda chynefin clogwyni a llethrau arforol, ac mae cyfran fawr ohonynt yn cynnwys cynefinoedd a rhywogaethau pwysig.	Ydyw	
	Coridorau afonydd	Ddim yn hysbys	Nac ydyw	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
	Porfa Rhos	Mae gan ACLI Gwynedd dros 4% o adnodd Cymru. Mae dirywiad wedi bod mewn porfa rhos yng Ngwynedd ers y 1930au, gyda llawer ohono yn cael ei ddisodli gan borfa rhygwellt.	Nac ydyw	
Coetiroedd Hynafol	Gwarchodfeydd Coetiroedd yn ACLI Gwynedd: <ul style="list-style-type: none"> • Bryn Meurig • Coed Doctor • Coed y Nursery • Wern Mynach • Coedydd Orierton Ceir ardaloedd eang o goetir hynafol lled-naturiol wedi'i adnabod oddi mewn i ACLI Gwynedd.			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
Adar	<p>Mae'r data poblogaeth adar ar lefel Cymru gyfan.</p> <p>Digonedd tymor-byr o adar sy'n bridio'n eang yng Nghymru, 1994 i 2009⁷</p> 	<ul style="list-style-type: none"> • Yn gyffredinol, yng Nghymru, gwelodd 16.9% o rywogaethau gynnydd a 42.7% ostyngiad yn eu hamrediad rhwng 1968-1972 ac 1988-1991. Fe arhosodd 40.3% ohonynt yn sefydlog. • Gwelodd dros hanner y rhywogaethau o adar o gynefinoedd wedi'u ffermio ostyngiad yn eu hamrediad dros y cyfnod o 20 mlynedd. 		

¹ JNCC Protected Sites

² WAG (July 2010) Cyflwr yr Amgylchedd (Edrychwyd ar hwn ar 06/04/11) Ar gael arlein: <http://wales.gov.uk/topics/statistics/headlines/environment2010/100722/?lang=en>

³ CCGC (Edrychwyd ar hwn ar 06/04/11) SoDdGAoedd yng Nghymru – Adroddiad Cyflwr Gwybodaeth Gyfredol ar gyfer Ebrill 2005 - Mawrth 2006

⁴ CCGC (Edrychwyd ar hwn ar 06/04/11) Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol yng Nghymru - Statws y GNC. Ar gael arlein: <http://www.ccw.gov.uk/landscape--wildlife/protecting-our-landscape/special-landscapes--sites/protected-landscapes/national-nature-reserves/nnr-report.aspx>

⁵ Cyngor Gwynedd

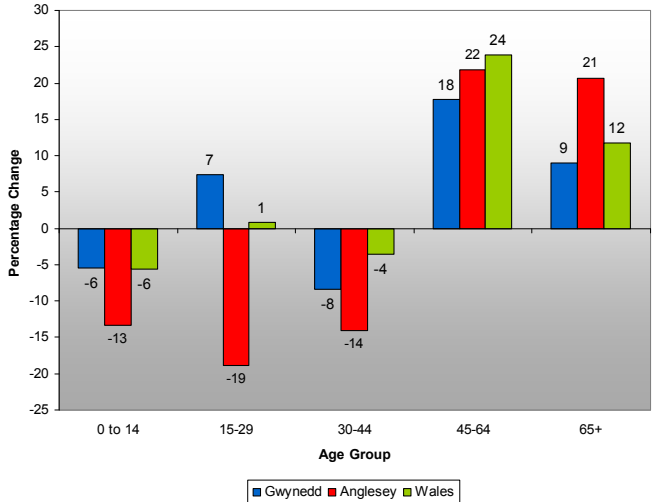
⁶ JNCC - The UK Biodiversity Action Plan: Highlights from the 2008 reporting round. Ar gael arlein: <http://jncc.defra.gov.uk/default.aspx?page=5398>

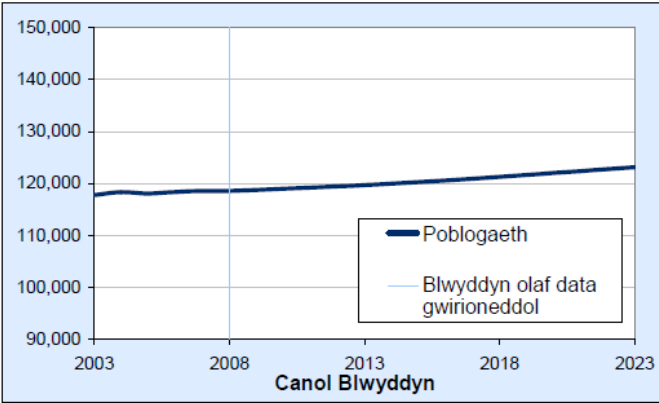
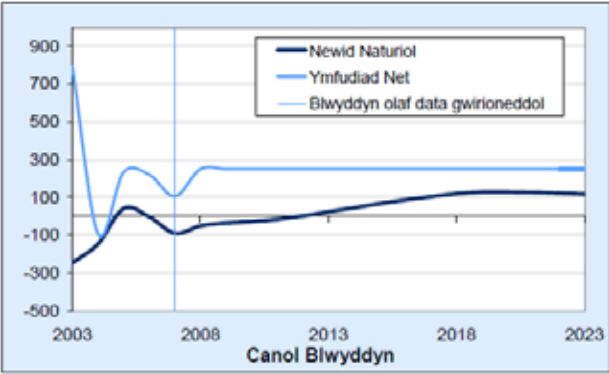
⁷ Llywodraeth Cynulliad Cymru <http://www.statswales.wales.gov.uk/TableViewer/document.aspx?ReportId=5759>

Cymunedau

Mae poblogaeth Gwynedd yn mynd yn hŷn, gyda llai o blant yn cael eu geni a mwy o bobl yn byw yn hŷn, ac mae hyn yn adlewyrchu'r patrwm cenedlaethol. Ers nifer o flynyddoedd, mae pryder wedi bod ynghylch pobl ifanc yn gadael gogledd orllewin Cymru, a dengys tystiolaeth fod hyn yn broblem sylweddol yn y sir. O ran iechyd, mae angen lleihau'r nifer o bobl sy'n dioddef o glefydau a chyflyrau megis pwysedd gwaed uchel. Mae Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru wedi dangos fod y mwyafrif o ardaloedd bychan Gwynedd yn llai difreintiedig na'r cyfartaledd i Gymru. Fodd bynnag, ceir mannau eithaf difreintiedig o fewn yr awdurdod, yn bennaf o ran tai a mynediad, yn enwedig yn ardaloedd mwyaf gwledig Penrhyn Llŷn. (Noder: cyfeiria 'Gwynedd' yn y waelodlin hon at y sir yn ei chyfanrwydd, oni bai y nodir yn wahanol).

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																							
Cymunedau																											
Cyfansoddiad y Boblogaeth, a Newid yn y Boblogaeth	<p>Yn 2001, cofnodwyd mai cyfanswm poblogaeth Gwynedd oedd 116,843, a chyda 47 person i bob cilomedr sgwâr, mae dwysedd poblogaeth y Sir yn llai na'r hyn ar gyfer Cymru gyfan (143 person i bob cilomedr sgwâr)¹.</p> <p style="text-align: center;">Amcangyfrifon Canol Blwyddyn o'r Boblogaeth – 2003 - 2009²</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2003</th> <th>2004</th> <th>2005</th> <th>2006</th> <th>2007</th> <th>2008</th> <th>2009</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>117,200</td> <td>118,300</td> <td>118,100</td> <td>118,100</td> <td>118,400</td> <td>118,600</td> <td>118,800</td> </tr> <tr> <td>Cymru</td> <td>2,918.2</td> <td>2,928.8</td> <td>2,943.5</td> <td>2,950.1</td> <td>2,961.9</td> <td>2,976.1</td> <td>2,990.1</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">Pyramid Poblogaeth Gwynedd a'r DU yn ôl Oedran a Rhyw (2001)³</p>		2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Gwynedd	117,200	118,300	118,100	118,100	118,400	118,600	118,800	Cymru	2,918.2	2,928.8	2,943.5	2,950.1	2,961.9	2,976.1	2,990.1	<p>Mae'r boblogaeth wedi cynyddu'n raddol yn ystod blynyddoedd diweddar. Rhwng 2003 a 2009, bu cynnydd o 1.3% ym mhoblogaeth yr awdurdod lleol, o gymharu â chynnydd o 2.4% yng Nghymru yn gyffredinol.</p>	<p>Effaith poblogaeth sy'n heneiddio yw y bydd cynnydd yn y nifer o unigolion sydd o oed pensiwn, a gostyngiad yn y nifer o bobl sydd o oed gweithio. Bydd hyn yn arwain at gynnydd sylweddol yn y galw am ofal iechyd, gwasanaethau preswyl, pensiynau a gwasanaethau eraill a ddefnyddir gan yr henoed. Yn ei dro, bydd</p>
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009																				
Gwynedd	117,200	118,300	118,100	118,100	118,400	118,600	118,800																				
Cymru	2,918.2	2,928.8	2,943.5	2,950.1	2,961.9	2,976.1	2,990.1																				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																								
Cymunedau																												
	<p>Poblogaeth yn ôl grŵp oedran yng Ngwynedd, Ynys Môn a Chymru - % y newid rhwng 1991 a 2009</p> <table border="1" data-bbox="600 435 1249 938"> <caption>Data for Population Change by Age Group (1991-2009)</caption> <thead> <tr> <th>Age Group</th> <th>Gwynedd (%)</th> <th>Anglesey (%)</th> <th>Wales (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0 to 14</td> <td>-6</td> <td>-13</td> <td>-6</td> </tr> <tr> <td>15-29</td> <td>7</td> <td>-19</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>30-44</td> <td>-8</td> <td>-14</td> <td>-4</td> </tr> <tr> <td>45-64</td> <td>18</td> <td>22</td> <td>24</td> </tr> <tr> <td>65+</td> <td>9</td> <td>21</td> <td>12</td> </tr> </tbody> </table> <p>Dengys Amcangyfrifon Canol Blwyddyn mis Mehefin 2009 fod 23.7% o boblogaeth sefydlog Gwynedd yn hŷn na 60/65 mlwydd oed (oed ymddeol) ac yn nawfed o'r brig o ran y canran o bobl yn y grŵp oedran hwn ymysg Awdurdodau Unedol Cymru. O gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol, mae cyfran ychydig yn is o boblogaeth Gwynedd yn y categori oed gweithio (grŵp oedran 16 – 59/64) – sef 58.7% o gymharu â 60% yng Nghymru Gyfan (Amcangyfrif Canol Blwyddyn 2009).</p>	Age Group	Gwynedd (%)	Anglesey (%)	Wales (%)	0 to 14	-6	-13	-6	15-29	7	-19	1	30-44	-8	-14	-4	45-64	18	22	24	65+	9	21	12	<p>Dengys tystiolaeth mewn astudiaeth o'r newid ym mhroffil oed trigolion Gwynedd yn ystod y cyfnod rhwng 1991 a 2001 bod y boblogaeth yn mynd yn hŷn. Bu cynnydd o 9% yn y gyfran o'r boblogaeth yng Ngwynedd sydd yn y grŵp oedran 65+ o gymharu â chynnydd o 12% yng Nghymru.</p> <p>Cymysg oedd y newid yng nghyfran y bobl ifanc, gyda gostyngiad o 6% yn y grŵp oedran 0-14 mlwydd oed, a chynnydd o 7% yn y grŵp oedran 15-29 mlwydd oed.</p>	<p>hyn yn darparu cyfleoedd cyflogaeth yn y meysydd hyn.</p>	
Age Group	Gwynedd (%)	Anglesey (%)	Wales (%)																									
0 to 14	-6	-13	-6																									
15-29	7	-19	1																									
30-44	-8	-14	-4																									
45-64	18	22	24																									
65+	9	21	12																									
<p>Rhagolygon Poblogaeth⁴</p>	<p>Yn ôl rhagolygon poblogaeth canol-2008 LICC, disgwylir i boblogaeth Gwynedd weld cynnydd o 4,600 (neu 3.9%) erbyn canol 2023. Y cynnydd hwn yn nhwff y boblogaeth erbyn canol 2023 yw'r chweched isaf ymysg holl awdurdodau lleol Cymru. Disgwylir i'r boblogaeth barhau i gynyddu yn ystod deng mlynedd olaf y cyfnod hwn, gan gyrraedd 126,000 erbyn canol 2023. Dengys y gwir ddata mwyaf diweddar fod mwy o farwolaethau nac o enedigaethau wedi bod yng Ngwynedd yn ystod y pum mlynedd yn arwain at ganol 2007/08, ar wahân i ychydig o newid naturiol positif a fu yn 2005/06. Yn ystod y cyfnod hwn, rhagwelir y bydd newid naturiol yn cynyddu yng Ngwynedd nes cyrraedd oddeutu 130 yn fwy o enedigaethau nac o</p>			<p>Os yw tueddiadau'r gorffennol yn parhau, bydd angen hwyluso datblygiad priodol</p>																								

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
	<p>farwolaethau yn 2019/20. O'r flwyddyn hon ymlaen, disgwylir i'r newid naturiol ostwng, nes ei fod yn negatiff tua diwedd y cyfnod hwn, oherwydd mwy o farwolaethau a gostyngiad yn y nifer o enedigaethau. Heb gael mewnfudo net cadarnhaol ar gyfer blynyddoedd olaf y cyfnod rhagweld, byddai poblogaeth Gwynedd yn gostwng.</p>	<p style="text-align: center;">Cyfanswm y Boblogaeth</p> <p style="text-align: center;">Newid Naturiol ac Ymfudo Net</p> 		<p>er mwyn diwallu anghenion y boblogaeth fwy a dylid ystyried hyfywdra gwasanaethau yn y dyfodol oherwydd twf yn y boblogaeth.</p>

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
Y newid yn y boblogaeth, blynyddoedd allweddol a grwpiau oedran allweddol				
	2008	2013	2018	2023
Plant	21,170	20,094	19,798	20,422
16-64 mlwydd oed	73,893	73,579	73,516	73,076
65 mlwydd oed a hŷn	23,527	26,040	27,976	29,671
Cyfanswm	118,590	119,713	121,290	123,170
<p>Disgwylir i boblogaeth Gwynedd weld cynnydd o 3.9% o ganol 2008 hyd ganol 2023. Mae'r cynnydd hwn yn bennaf oherwydd y cynnydd yn y nifer o bobl sy'n 65 mlwydd oed a hŷn, a disgwylir i'r grŵp oedran hwn weld cynnydd o 26.1% o 23,500 yng nghanol 2008 i 29,700 yng nghanol 2023. Mae'r cynnydd hwn yn y nifer o bobl hŷn yn ganlyniad i ddau ffactor; y cyntaf oherwydd disgwyliad oes uwch sy'n golygu fod mwy o bobl yn byw'n hwy, a'r ail yw bod y carfanau mwy yn heneiddio, megis y rhai a anwyd ar ôl yr Ail Ryfel Byd.</p> <p>Yn ystod y cyfnod rhagweld, disgwylir i'r gymhareb ddibyniaeth yng Ngwynedd gynyddu o oddeutu 610 ym mhob 1,000 o'r boblogaeth sydd rhwng 16 a 64 mlwydd oed yng nghanol 2008 i 690 ym mhob 1,000 o'r boblogaeth sydd rhwng 16 a 64 mlwydd oed yng nghanol 2023. Mae hyn yn bennaf oherwydd cynnydd yn y nifer o bobl sy'n 65 mlwydd oed ac yn hŷn.</p> <p>Ar gyfer pob blwyddyn o'r cyfnod rhagweld, disgwylir i Wynedd weld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 5,290 o bobl o weddill y DU yn dod i'r awdurdod; • 5,140 o bobl yn gadael yr awdurdod i fynd i weddill y DU; • Mewnfudo mewnol net o 150 o bobl. <p>Pwyntiau Allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rhagwelir y bydd y nifer o enedigaethau yng Ngwynedd yn gostwng i 1250 yn 2010/11 cyn cynyddu i 1,360 erbyn 2022/23. O'r pwynt hwn ymlaen, rhagwelir y bydd y nifer o enedigaethau yn gostwng am weddill y cyfnod rhagweld. • Rhagwelir y bydd y nifer o farwolaethau yng Ngwynedd yn gostwng hyd at 2018/19 gan gyrraedd 1,220 cyn cynyddu i 1,360 erbyn 2032/33. Digwydd y newid yn y ffigyrau marwolaeth oherwydd dau ffactor: yn gyntaf, rhagwelir i'r disgwyliad oes fod yn uwch (gan arwain at ostyngiad yn y nifer o farwolaethau yn ystod blynyddoedd cynnar y rhagolwg); ac yn ail, effaith garfanol, gan fod pobl yn byw yn hwy, bydd mwy o bobl hŷn yn y dyfodol. Rhagwelir y bydd y nifer o bobl hŷn yng Ngwynedd (65 mlwydd 				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
	<p>oed a hŷn) yn cynyddu o 23,500 yng nghanol 2008 i 33,200 yng nghanol 2033. Mae gan y grwpiau oedran hŷn gyfradd farwolaeth uwch, sy'n arwain at ragweld mwy o farwolaethau.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yn ystod y cyfnod rhagweld, rhagwelir y bydd newid naturiol yn cynyddu yng Ngwynedd gan gyrraedd 130 yn fwy o enedigaethau nac o farwolaethau yn 2019/20. O hyn ymlaen rhagwelir y bydd newid naturiol yn gostwng, ac yn negatiff erbyn diwedd y cyfnod rhagweld, oherwydd mwy o farwolaethau a llai o enedigaethau. 250 yw'r mewnfudo net ar gyfer pob blwyddyn o'r cyfnod rhagweld yng Ngwynedd. • Felly, erbyn diwedd y cyfnod rhagweld, mae'r newid net yng Ngwynedd yn gostwng yn raddol oherwydd bod y newid naturiol yn gynyddol negatiff, sy'n golygu fod y boblogaeth yn cynyddu ar raddfa arafach. <p>Rhagwelir y bydd y nifer o bobl sy'n 65 mlwydd oed ac yn hŷn yn gweld cynnydd o 41% yng Ngwynedd erbyn 2033, gan gynyddu'n barhaus drwy gydol y cyfnod rhagweld.</p>			
Ethnigrwydd⁵	<p>Yn 2001, roedd 1.2 % o boblogaeth Gwynedd wedi'u categorio fel grwpiau ethnig heb fod yn wyn o gymharu â 2.1% ar gyfer Cymru gyfan. O'r grwpiau ethnig hyn, y rhai hynny o gefndir cymysg yw'r grŵp mwyaf blaenllaw (34.7%), a'r grŵp ethnig Du neu Du Prydeinig yw'r un lleiaf blaenllaw (8.6%)⁴.</p>			<p>Yr angen i hwyluso datblygiad sy'n ystyried pob rhan o'r gymuned.</p>

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																						
Cymunedau																																																										
	<p>Cyfartaledd blynyddol symudiadau ymfudo rhwng yr awdurdodau lleol â Lloegr, yn ôl awdurdod lleol, pob blwyddyn, yn seiliedig ar amcangyfrifon rhwng canol 1999 a chanol 2004 (miloedd).</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Rhanbarth</th> <th colspan="3">Cyfartaledd</th> <th colspan="2">Cyfradd (pob 1000 o'r boblogaeth)</th> </tr> <tr> <th>Mewnlifiad</th> <th>All-lifiad</th> <th>Net</th> <th>Mewnlifiad</th> <th>All-lifiad</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ynys Môn</td> <td>1.5</td> <td>1.2</td> <td>0.3</td> <td>22</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>3.5</td> <td>2.8</td> <td>0.6</td> <td>29</td> <td>24</td> </tr> <tr> <td>Conwy</td> <td>3.5</td> <td>2.5</td> <td>1.0</td> <td>32</td> <td>23</td> </tr> <tr> <td>Sir Ddinbych</td> <td>2.9</td> <td>2.1</td> <td>0.8</td> <td>31</td> <td>23</td> </tr> <tr> <td>Sir y Fflint</td> <td>3.7</td> <td>3.1</td> <td>0.7</td> <td>25</td> <td>21</td> </tr> <tr> <td>Wrecsam</td> <td>2.7</td> <td>2.3</td> <td>0.4</td> <td>21</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>Gogledd Cymru</td> <td>17.7</td> <td>14.0</td> <td>3.7</td> <td>27</td> <td>21</td> </tr> </tbody> </table>			Rhanbarth	Cyfartaledd			Cyfradd (pob 1000 o'r boblogaeth)		Mewnlifiad	All-lifiad	Net	Mewnlifiad	All-lifiad	Ynys Môn	1.5	1.2	0.3	22	18	Gwynedd	3.5	2.8	0.6	29	24	Conwy	3.5	2.5	1.0	32	23	Sir Ddinbych	2.9	2.1	0.8	31	23	Sir y Fflint	3.7	3.1	0.7	25	21	Wrecsam	2.7	2.3	0.4	21	18	Gogledd Cymru	17.7	14.0	3.7	27	21		ystyried yr effaith a gaiff colli pobl sydd o oed gweithio ar yr economi leol.
Rhanbarth	Cyfartaledd				Cyfradd (pob 1000 o'r boblogaeth)																																																					
	Mewnlifiad	All-lifiad	Net	Mewnlifiad	All-lifiad																																																					
Ynys Môn	1.5	1.2	0.3	22	18																																																					
Gwynedd	3.5	2.8	0.6	29	24																																																					
Conwy	3.5	2.5	1.0	32	23																																																					
Sir Ddinbych	2.9	2.1	0.8	31	23																																																					
Sir y Fflint	3.7	3.1	0.7	25	21																																																					
Wrecsam	2.7	2.3	0.4	21	18																																																					
Gogledd Cymru	17.7	14.0	3.7	27	21																																																					
	<p>Bydd graddfa a natur mewnfudo ac allfudo yn effeithio ar strwythur poblogaeth y sir. Ers nifer o flynyddoedd, mae pryder wedi bod ynghylch pobl ifanc yn gadael gogledd orllewin Cymru, ac mae nifer o fentrau economaidd a chymdeithasol wedi bod yn ceisio cadw pobl ifanc yn yr ardal ac i annog y rhai hynny sydd wedi gadael i ddychwelyd yn ôl i'r ardal. Dengys y ffigur isod fod nifer sylweddol o bobl ifanc rhwng 20 a 29 mlwydd oed wedi gadael Gwynedd yn ystod y flwyddyn hyd at fis Mehefin 2009, tra bod mewnfudo yn uwch nag allfudo ar gyfer y categori 45-64 mlwydd oed. Mae'n debyg mae'r rheswm am y mewnlifiad uchel o bobl 15-19 mlwydd oed yw'r myfyrwyr sy'n astudio yn y Sir.</p>																																																									

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																		
Cymunedau																																						
	Symudiadau Gros a net yn ôl grŵp oedran (hyd at fis Mehefin 2009)																																					
	<table border="1"> <caption>Data for Symudiadau Gros a net yn ôl grŵp oedran (hyd at fis Mehefin 2009)</caption> <thead> <tr> <th>Grwp Oedran</th> <th>Balans Net (miloedd)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>0-4</td><td>0.00</td></tr> <tr><td>5-9</td><td>0.00</td></tr> <tr><td>10-14</td><td>0.00</td></tr> <tr><td>15-19</td><td>0.90</td></tr> <tr><td>20-24</td><td>-0.50</td></tr> <tr><td>25-29</td><td>-0.20</td></tr> <tr><td>30-34</td><td>0.20</td></tr> <tr><td>35-39</td><td>0.00</td></tr> <tr><td>40-44</td><td>0.00</td></tr> <tr><td>45-49</td><td>0.00</td></tr> <tr><td>50-54</td><td>0.00</td></tr> <tr><td>55-59</td><td>0.00</td></tr> <tr><td>60-64</td><td>0.10</td></tr> <tr><td>65-69</td><td>0.10</td></tr> <tr><td>70-74</td><td>0.00</td></tr> <tr><td>75+</td><td>0.00</td></tr> </tbody> </table>			Grwp Oedran	Balans Net (miloedd)	0-4	0.00	5-9	0.00	10-14	0.00	15-19	0.90	20-24	-0.50	25-29	-0.20	30-34	0.20	35-39	0.00	40-44	0.00	45-49	0.00	50-54	0.00	55-59	0.00	60-64	0.10	65-69	0.10	70-74	0.00	75+	0.00	
Grwp Oedran	Balans Net (miloedd)																																					
0-4	0.00																																					
5-9	0.00																																					
10-14	0.00																																					
15-19	0.90																																					
20-24	-0.50																																					
25-29	-0.20																																					
30-34	0.20																																					
35-39	0.00																																					
40-44	0.00																																					
45-49	0.00																																					
50-54	0.00																																					
55-59	0.00																																					
60-64	0.10																																					
65-69	0.10																																					
70-74	0.00																																					
75+	0.00																																					
Iechyd Cyffredinol	<p>Yn 2001, disgrifiodd 69.2% o boblogaeth Gwynedd eu hiechyd fel 'da', sy'n well na'r gyfradd iechyd 'da' ar gyfer Cymru, sef 65.1% ac yn uwch na phob Awdurdod Unedol yng Nghymru.⁷</p> <p>Disgrifiodd 9.5% o boblogaeth Gwynedd eu hiechyd fel 'ddim yn dda', o gymharu â 12.5% o boblogaeth Cymru.</p> <p style="text-align: center;">Iechyd Cyffredinol (2001)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2"></th> <th colspan="2">Iechyd da</th> <th colspan="2">Iechyd gweddol dda</th> <th colspan="2">Iechyd Ddim yn Dda</th> </tr> <tr> <th>Pawb</th> <th>Nifer</th> <th>%</th> <th>Nifer</th> <th>%</th> <th>Nifer</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>116,843</td> <td>80,910</td> <td>69.2</td> <td>24,781</td> <td>21.2</td> <td>11,152</td> <td>9.5</td> </tr> <tr> <td>Cymru</td> <td>2,903,085</td> <td>1,888,849</td> <td>65.1</td> <td>652,769</td> <td>22.5</td> <td>361,467</td> <td>12.5</td> </tr> </tbody> </table>			Iechyd da		Iechyd gweddol dda		Iechyd Ddim yn Dda		Pawb	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%	Gwynedd	116,843	80,910	69.2	24,781	21.2	11,152	9.5	Cymru	2,903,085	1,888,849	65.1	652,769	22.5	361,467	12.5		Mae angen cynnal iechyd a lles cyffredinol trigolion ac annog byw'n iach i leihau'r nifer o achosion o bwysedd gwaed uchel a salwch resbiradol.				
	Iechyd da			Iechyd gweddol dda		Iechyd Ddim yn Dda																																
	Pawb	Nifer	%	Nifer	%	Nifer	%																															
Gwynedd	116,843	80,910	69.2	24,781	21.2	11,152	9.5																															
Cymru	2,903,085	1,888,849	65.1	652,769	22.5	361,467	12.5																															

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																												
Cymunedau																																
	<p style="text-align: center;">Iechyd Cyffredinol yn ôl Ward (2001)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Pawb</th> <th>% y bobl a ddisgrifiodd eu hiechyd fel 'da'</th> <th>% y bobl a ddisgrifiodd eu hiechyd fel 'ddim yn dda'</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Uchaf</td> <td>Bethel (78.2)</td> <td>Llanbedrog (14.5)</td> </tr> <tr> <td>Ail Uchaf</td> <td>Cwm y Glo (76.9)</td> <td>Talysarn (13.9)</td> </tr> <tr> <td>Trydydd Uchaf</td> <td>Llandderfel (75.9)</td> <td>Hirael (13.3)</td> </tr> <tr> <td>Trydydd Isaf</td> <td>Dyffryn Ardudwy (60)</td> <td>Llanuwchllyn (5.6)</td> </tr> <tr> <td>Ail isaf</td> <td>Tywyn (59.8)</td> <td>Menai Bangor (5.3)</td> </tr> <tr> <td>Isaf</td> <td>Llanbedrog (56.2)</td> <td>Bethel (4.8)</td> </tr> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>69.3</td> <td>9.5</td> </tr> <tr> <td>Cymru</td> <td>65.1</td> <td>12.5</td> </tr> </tbody> </table>		Pawb	% y bobl a ddisgrifiodd eu hiechyd fel 'da'	% y bobl a ddisgrifiodd eu hiechyd fel 'ddim yn dda'	Uchaf	Bethel (78.2)	Llanbedrog (14.5)	Ail Uchaf	Cwm y Glo (76.9)	Talysarn (13.9)	Trydydd Uchaf	Llandderfel (75.9)	Hirael (13.3)	Trydydd Isaf	Dyffryn Ardudwy (60)	Llanuwchllyn (5.6)	Ail isaf	Tywyn (59.8)	Menai Bangor (5.3)	Isaf	Llanbedrog (56.2)	Bethel (4.8)	Gwynedd	69.3	9.5	Cymru	65.1	12.5			
Pawb	% y bobl a ddisgrifiodd eu hiechyd fel 'da'	% y bobl a ddisgrifiodd eu hiechyd fel 'ddim yn dda'																														
Uchaf	Bethel (78.2)	Llanbedrog (14.5)																														
Ail Uchaf	Cwm y Glo (76.9)	Talysarn (13.9)																														
Trydydd Uchaf	Llandderfel (75.9)	Hirael (13.3)																														
Trydydd Isaf	Dyffryn Ardudwy (60)	Llanuwchllyn (5.6)																														
Ail isaf	Tywyn (59.8)	Menai Bangor (5.3)																														
Isaf	Llanbedrog (56.2)	Bethel (4.8)																														
Gwynedd	69.3	9.5																														
Cymru	65.1	12.5																														
Salwch Cyfyngus Hirdymor⁸	<p>Yn 2001, roedd gan 24,122 o bobl (20.6% o gyfanswm poblogaeth Gwynedd) rhyw fath o salwch cyfyngus hirdymor (y pedwerydd o'r gwaelod o bob awdurdod unedol yng Ngwynedd, ac ychydig yn is na'r ffigwr ar gyfer Cymru gyfan, sef 23.3%)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="6">Salwch cyfyngus hirdymor (2001)</th> </tr> <tr> <th colspan="2" rowspan="2">Pawb</th> <th colspan="2">Â salwch cyfyngus tymor hir</th> <th colspan="2">Ddim â salwch cyfyngus tymor hir</th> </tr> <tr> <th>Nifer</th> <th>%</th> <th>Nifer</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>116,843</td> <td>24,122</td> <td>20.6</td> <td>92,721</td> <td>79.4</td> </tr> <tr> <td>Cymru</td> <td>2,903,085</td> <td>675,662</td> <td>23.3</td> <td>2,227,423</td> <td>76.7</td> </tr> </tbody> </table>		Salwch cyfyngus hirdymor (2001)						Pawb		Â salwch cyfyngus tymor hir		Ddim â salwch cyfyngus tymor hir		Nifer	%	Nifer	%	Gwynedd	116,843	24,122	20.6	92,721	79.4	Cymru	2,903,085	675,662	23.3	2,227,423	76.7	Yn 1991, roedd gan 13.9% o boblogaeth Gwynedd salwch cyfyngus hirdymor. Erbyn 2001, roedd y ffigwr hwn wedi cynyddu i 20.1%. Yn fwy na thebyg, mae'r gwahaniaethau yn adlewyrchu'r gwahanol agweddau neu ganfyddiadau o salwch/iechyd.	
Salwch cyfyngus hirdymor (2001)																																
Pawb		Â salwch cyfyngus tymor hir		Ddim â salwch cyfyngus tymor hir																												
		Nifer	%	Nifer	%																											
Gwynedd	116,843	24,122	20.6	92,721	79.4																											
Cymru	2,903,085	675,662	23.3	2,227,423	76.7																											

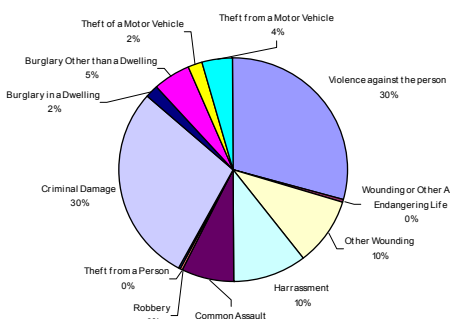
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																								
Cymunedau																																																																												
	<p style="text-align: center;">Salwch cyfyngus hirdymor yn ôl Awdurdod Unedol (2001)</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse; margin-top: 10px;"> <thead> <tr> <th>Awdurdod Unedol</th> <th>% with a LLTI</th> <th>% without a LLTI</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Wrexham</td><td>21.5</td><td>78.5</td></tr> <tr><td>The Vale of Glamorgan</td><td>19.9</td><td>80.1</td></tr> <tr><td>Torfaen</td><td>24.8</td><td>75.2</td></tr> <tr><td>Swansea</td><td>24.7</td><td>75.3</td></tr> <tr><td>Rhondda; Cynon; Taff</td><td>27.2</td><td>72.8</td></tr> <tr><td>Powys</td><td>20.4</td><td>79.6</td></tr> <tr><td>Pembrokeshire</td><td>22.3</td><td>77.7</td></tr> <tr><td>Newport</td><td>21.6</td><td>78.4</td></tr> <tr><td>Neath Port Talbot</td><td>29.4</td><td>70.6</td></tr> <tr><td>Monmouthshire</td><td>19.1</td><td>80.9</td></tr> <tr><td>Merthyr Tydfil</td><td>30</td><td>70</td></tr> <tr><td>Isle of Anglesey</td><td>22.4</td><td>77.6</td></tr> <tr><td>Gwynedd</td><td>20.6</td><td>79.4</td></tr> <tr><td>Flintshire</td><td>19.2</td><td>80.8</td></tr> <tr><td>Denbighshire</td><td>23.4</td><td>76.6</td></tr> <tr><td>Conwy</td><td>23.5</td><td>76.5</td></tr> <tr><td>Ceredigion</td><td>20.7</td><td>79.3</td></tr> <tr><td>Carmarthenshire</td><td>26.3</td><td>73.7</td></tr> <tr><td>Cardiff</td><td>18.8</td><td>81.2</td></tr> <tr><td>Caerphilly</td><td>26.3</td><td>73.7</td></tr> <tr><td>Bridgend</td><td>25</td><td>75</td></tr> <tr><td>Blaenau Gwent</td><td>28.3</td><td>71.7</td></tr> <tr><td>Wales</td><td>23.3</td><td>76.7</td></tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;"> ■ % with a LLTI ■ % without a LLTI </p>		Awdurdod Unedol	% with a LLTI	% without a LLTI	Wrexham	21.5	78.5	The Vale of Glamorgan	19.9	80.1	Torfaen	24.8	75.2	Swansea	24.7	75.3	Rhondda; Cynon; Taff	27.2	72.8	Powys	20.4	79.6	Pembrokeshire	22.3	77.7	Newport	21.6	78.4	Neath Port Talbot	29.4	70.6	Monmouthshire	19.1	80.9	Merthyr Tydfil	30	70	Isle of Anglesey	22.4	77.6	Gwynedd	20.6	79.4	Flintshire	19.2	80.8	Denbighshire	23.4	76.6	Conwy	23.5	76.5	Ceredigion	20.7	79.3	Carmarthenshire	26.3	73.7	Cardiff	18.8	81.2	Caerphilly	26.3	73.7	Bridgend	25	75	Blaenau Gwent	28.3	71.7	Wales	23.3	76.7		
Awdurdod Unedol	% with a LLTI	% without a LLTI																																																																										
Wrexham	21.5	78.5																																																																										
The Vale of Glamorgan	19.9	80.1																																																																										
Torfaen	24.8	75.2																																																																										
Swansea	24.7	75.3																																																																										
Rhondda; Cynon; Taff	27.2	72.8																																																																										
Powys	20.4	79.6																																																																										
Pembrokeshire	22.3	77.7																																																																										
Newport	21.6	78.4																																																																										
Neath Port Talbot	29.4	70.6																																																																										
Monmouthshire	19.1	80.9																																																																										
Merthyr Tydfil	30	70																																																																										
Isle of Anglesey	22.4	77.6																																																																										
Gwynedd	20.6	79.4																																																																										
Flintshire	19.2	80.8																																																																										
Denbighshire	23.4	76.6																																																																										
Conwy	23.5	76.5																																																																										
Ceredigion	20.7	79.3																																																																										
Carmarthenshire	26.3	73.7																																																																										
Cardiff	18.8	81.2																																																																										
Caerphilly	26.3	73.7																																																																										
Bridgend	25	75																																																																										
Blaenau Gwent	28.3	71.7																																																																										
Wales	23.3	76.7																																																																										
<p>Roedd gan 13 o wardiau Gwynedd ganran oedd yn uwch na'r cyfartaledd i Gymru. Y bedair ward yng Ngwynedd oedd â'r cyfraddau uchaf o Salwch Cyfyngus Hirdymor oedd Llanbedrog (31%), Talysarn (26.4%), Cadnant Caernarfon (26%) a Phenygroes (25.6%).</p>																																																																												

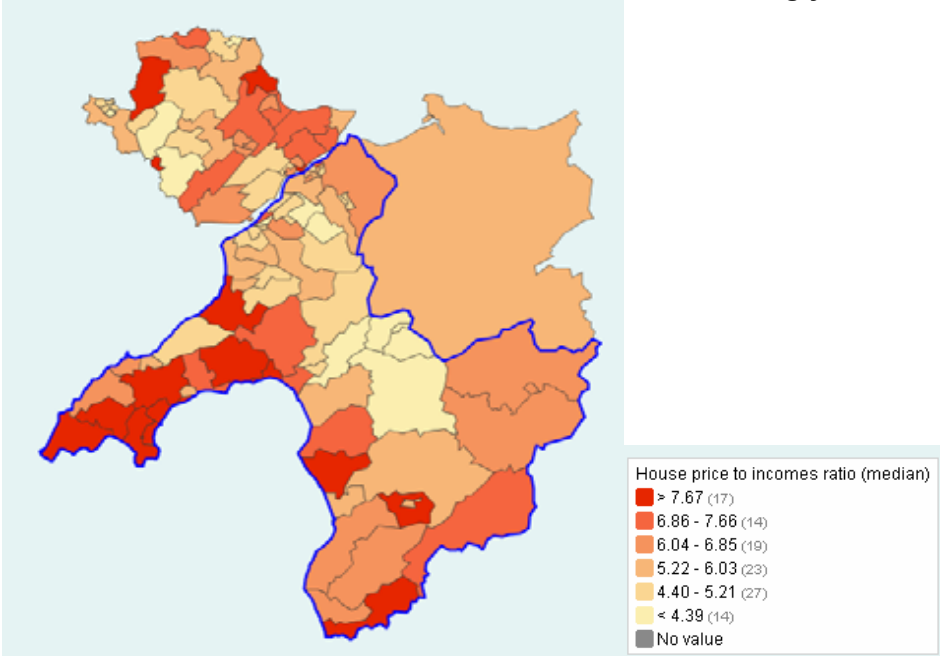
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																								
Cymunedau																																												
Disgwyliad Oes	Disgwyliad Oes⁹																																											
	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th colspan="2">1991-1993</th> <th colspan="2">1995-1997</th> <th colspan="2">1999-2001</th> <th colspan="2">2003-2005</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Gwryw</th> <th>Benyw</th> <th>Gwryw</th> <th>Benyw</th> <th>Gwryw</th> <th>Benyw</th> <th>Gwryw</th> <th>Benyw</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>73.6</td> <td>79.7</td> <td>75.1</td> <td>80.4</td> <td>76.0</td> <td>80.9</td> <td>76.9</td> <td>81.0</td> </tr> <tr> <td>Cymru</td> <td>73.3</td> <td>78.8</td> <td>73.8</td> <td>79.1</td> <td>74.8</td> <td>79.8</td> <td>76.2</td> <td>80.6</td> </tr> </tbody> </table>									1991-1993		1995-1997		1999-2001		2003-2005			Gwryw	Benyw	Gwryw	Benyw	Gwryw	Benyw	Gwryw	Benyw	Gwynedd	73.6	79.7	75.1	80.4	76.0	80.9	76.9	81.0	Cymru	73.3	78.8	73.8	79.1	74.8	79.8	76.2	80.6
	1991-1993		1995-1997		1999-2001		2003-2005																																					
	Gwryw	Benyw	Gwryw	Benyw	Gwryw	Benyw	Gwryw	Benyw																																				
Gwynedd	73.6	79.7	75.1	80.4	76.0	80.9	76.9	81.0																																				
Cymru	73.3	78.8	73.8	79.1	74.8	79.8	76.2	80.6																																				
	<p>Ar y cyfan, ar gyfer dynion a merched, mae disgwyliad oes wedi cynyddu'n raddol ers 1991.</p> <p>Yn ystod 2003-2005, o ran disgwyliad oes, Gwynedd oedd y bedwaredd raddfa uchaf ar gyfer dynion a merched yng Nghymru.</p> <p>Rhwng 2003 a 2005, roedd disgwyliad oes yng Ngwynedd yn uwch na'r hyn ar gyfer Cymru, a Chymru a Lloegr gyda'i gilydd.</p>																																											
Iechyd	Mae gan Wunedd gyfradd gancr uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol (418 o bob 100,000 o gymharu â 410 yng Nghymru rhwng 2004 a 2006) ¹⁰ .			Mae gan Wunedd gyfradd gancr sy'n uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol. Mae'r sir yn perfformio un ai cystal â Chymru, neu'n well, o ran nifer yr achosion o afiechydon nodedig eraill.		Mae'r gyfran o drigolion sydd â rhyw fath o gyflwr/salwch yn broblem. Mae angen cynnal iechyd a lles cyffredinol y trigolion a'u hannog i fyw'n iachach.																																						

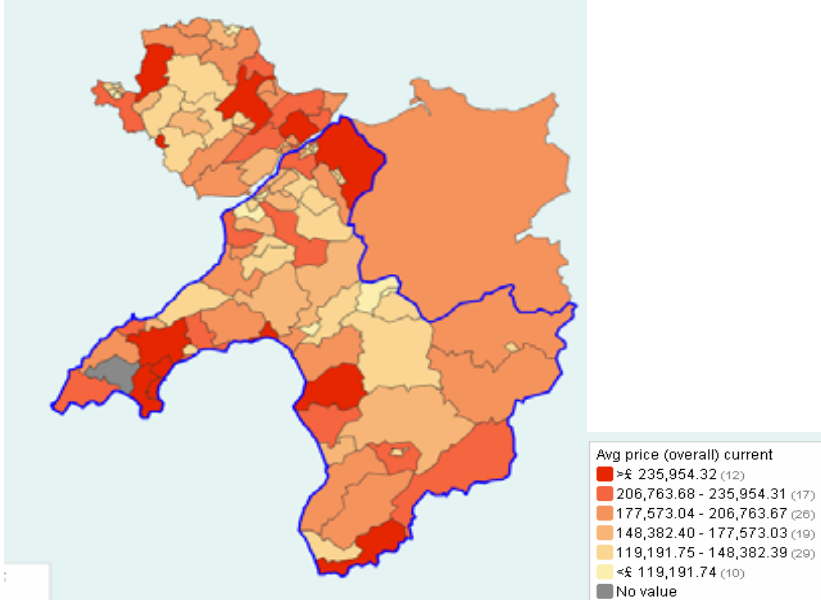
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																																																																								
Cymunedau																																																																																																																																												
	<p>Gwynedd – oedolion sydd wedi adrodd am salwch allweddol, ffordd o fyw sy'n gysylltiedig ag iechyd neu ddefnyddio gwasanaeth¹¹</p> <p><i>Per cent</i></p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Observed</th> <th>Age-standardised</th> <th>Wales</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="4">Health status and illnesses</td> </tr> <tr> <td>Currently being treated for:</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> High blood pressure</td> <td>21</td> <td>19</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td> Any heart condition excluding high blood pressure (a)</td> <td>10</td> <td>9</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td> Any respiratory illness</td> <td>11</td> <td>10</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td> Any mental illness</td> <td>6</td> <td>6</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td> Arthritis</td> <td>11</td> <td>10</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td> Diabetes</td> <td>6</td> <td>5</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Have a limiting long-term illness (b)</td> <td>26</td> <td>24</td> <td>27</td> </tr> <tr> <td>SF-36 (higher score means better health):</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> Physical component summary score</td> <td>48.7</td> <td>49.2</td> <td>48.8</td> </tr> <tr> <td> Mental component summary score</td> <td>50.7</td> <td>50.7</td> <td>49.9</td> </tr> <tr> <td colspan="4">Health-related lifestyle</td> </tr> <tr> <td>Smoker (c)</td> <td>24</td> <td>25</td> <td>24</td> </tr> <tr> <td>Non-smoking adults regularly exposed to passive smoke indoors</td> <td>19</td> <td>20</td> <td>22</td> </tr> <tr> <td>Consumption of alcohol: above guidelines (d)</td> <td>46</td> <td>47</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>Consumption of alcohol: binge (d)</td> <td>28</td> <td>29</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>Consumption of fruit and vegetables: meets guidelines (e)</td> <td>42</td> <td>42</td> <td>36</td> </tr> <tr> <td>Exercise or physical activity done: meets guidelines (f)</td> <td>34</td> <td>34</td> <td>29</td> </tr> <tr> <td>Overweight or obese (g)</td> <td>58</td> <td>57</td> <td>57</td> </tr> <tr> <td>Obese (h)</td> <td>20</td> <td>19</td> <td>21</td> </tr> <tr> <td colspan="4">Health service use</td> </tr> <tr> <td>Family doctor (GP) in the past two weeks</td> <td>20</td> <td>19</td> <td>18</td> </tr> <tr> <td>In the past three months:</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> Accident, injury or poisoning needing hospital treatment or a visit to casualty</td> <td>4</td> <td>4</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>In the past twelve months:</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> In hospital as an inpatient</td> <td>10</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td> Outpatients</td> <td>31</td> <td>30</td> <td>32</td> </tr> <tr> <td> Pharmacist</td> <td>66</td> <td>66</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td> Dentist</td> <td>72</td> <td>72</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td> Optician</td> <td>47</td> <td>45</td> <td>49</td> </tr> <tr> <td colspan="4">Unweighted base (i)</td> </tr> <tr> <td> All aged 16+</td> <td>1,262</td> <td>1,262</td> <td>29,331</td> </tr> </tbody> </table>			Observed	Age-standardised	Wales	Health status and illnesses				Currently being treated for:				High blood pressure	21	19	20	Any heart condition excluding high blood pressure (a)	10	9	9	Any respiratory illness	11	10	13	Any mental illness	6	6	10	Arthritis	11	10	13	Diabetes	6	5	6	Have a limiting long-term illness (b)	26	24	27	SF-36 (higher score means better health):				Physical component summary score	48.7	49.2	48.8	Mental component summary score	50.7	50.7	49.9	Health-related lifestyle				Smoker (c)	24	25	24	Non-smoking adults regularly exposed to passive smoke indoors	19	20	22	Consumption of alcohol: above guidelines (d)	46	47	45	Consumption of alcohol: binge (d)	28	29	28	Consumption of fruit and vegetables: meets guidelines (e)	42	42	36	Exercise or physical activity done: meets guidelines (f)	34	34	29	Overweight or obese (g)	58	57	57	Obese (h)	20	19	21	Health service use				Family doctor (GP) in the past two weeks	20	19	18	In the past three months:				Accident, injury or poisoning needing hospital treatment or a visit to casualty	4	4	5	In the past twelve months:				In hospital as an inpatient	10	10	10	Outpatients	31	30	32	Pharmacist	66	66	70	Dentist	72	72	70	Optician	47	45	49	Unweighted base (i)				All aged 16+	1,262	1,262	29,331		
	Observed	Age-standardised	Wales																																																																																																																																									
Health status and illnesses																																																																																																																																												
Currently being treated for:																																																																																																																																												
High blood pressure	21	19	20																																																																																																																																									
Any heart condition excluding high blood pressure (a)	10	9	9																																																																																																																																									
Any respiratory illness	11	10	13																																																																																																																																									
Any mental illness	6	6	10																																																																																																																																									
Arthritis	11	10	13																																																																																																																																									
Diabetes	6	5	6																																																																																																																																									
Have a limiting long-term illness (b)	26	24	27																																																																																																																																									
SF-36 (higher score means better health):																																																																																																																																												
Physical component summary score	48.7	49.2	48.8																																																																																																																																									
Mental component summary score	50.7	50.7	49.9																																																																																																																																									
Health-related lifestyle																																																																																																																																												
Smoker (c)	24	25	24																																																																																																																																									
Non-smoking adults regularly exposed to passive smoke indoors	19	20	22																																																																																																																																									
Consumption of alcohol: above guidelines (d)	46	47	45																																																																																																																																									
Consumption of alcohol: binge (d)	28	29	28																																																																																																																																									
Consumption of fruit and vegetables: meets guidelines (e)	42	42	36																																																																																																																																									
Exercise or physical activity done: meets guidelines (f)	34	34	29																																																																																																																																									
Overweight or obese (g)	58	57	57																																																																																																																																									
Obese (h)	20	19	21																																																																																																																																									
Health service use																																																																																																																																												
Family doctor (GP) in the past two weeks	20	19	18																																																																																																																																									
In the past three months:																																																																																																																																												
Accident, injury or poisoning needing hospital treatment or a visit to casualty	4	4	5																																																																																																																																									
In the past twelve months:																																																																																																																																												
In hospital as an inpatient	10	10	10																																																																																																																																									
Outpatients	31	30	32																																																																																																																																									
Pharmacist	66	66	70																																																																																																																																									
Dentist	72	72	70																																																																																																																																									
Optician	47	45	49																																																																																																																																									
Unweighted base (i)																																																																																																																																												
All aged 16+	1,262	1,262	29,331																																																																																																																																									
	(a) Yn cynnwys y rhai a ddywedodd eu bod wedi derbyn triniaeth yn dilyn trawiad ar y galon.																																																																																																																																											

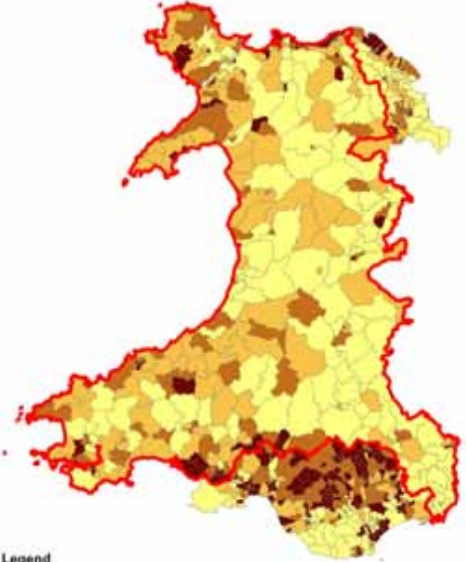

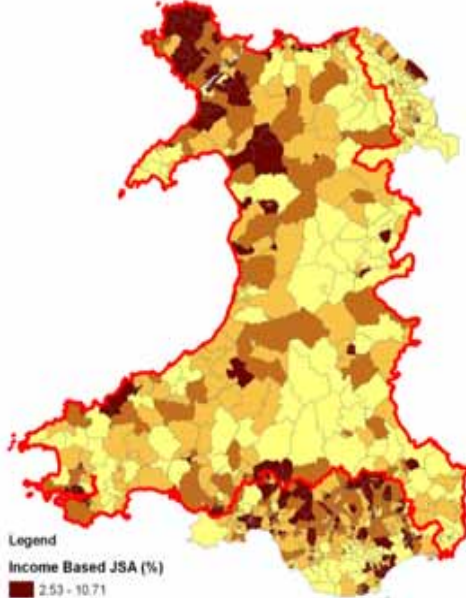

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
	<p>(b) Oedolion a ddywedodd fod ganddynt salwch hirdymor, problemau iechyd neu anabledd sy'n cyfyngu ar eu gweithgareddau dyddiol neu ar eu gwaith. Gofynnwyd i oedolion gynnwys problemau oedd yn gysylltiedig â henaint.</p> <p>(c) Oedolion a ddywedodd eu bod yn ysmegu'n ddyddiol neu'n achlysurol.</p> <p>(d) Mewn ymateb i gwestiwn yn gofyn am y mwyaf o unedau a yfwyd mewn diwrnod yn ystod y saith diwrnod diwethaf. Cyfeiria'r canllawiau uchod at ddynion yn yfed mwy na phedair uned mewn dydd, a merched yn yfed mwy na thair uned.</p> <p>(e) Cyfeiria 'binge' neu oryfed mewn pyliau at ddynion yn yfed mwy nag wyth uned mewn dydd a merched yn yfed mwy na chwe uned.</p> <p>(f) Yn seiliedig ar yr holl oedolion (pobl sy'n yfed alcohol, a phobl nad ydynt yn yfed alcohol)</p> <p>(g) Dywed y canllawiau y dylai oedolion fwyta o leiaf pum darn o amrywiaeth o ffrwythau a llysiau pob dydd.</p> <p>(h) Dywed y canllawiau y dylai oedolion ddilyn gweithgareddau corfforol sy'n gymedrol neu'n fwy egniol am o leiaf 30 munud, bum gwaith yr wythnos neu fwy. Gofynnwyd i'r ymatebwyr gynnwys unrhyw weithgaredd corfforol sy'n rhan o'u swydd.</p> <p>(i) Mynegai Mâs y Corff (BMI) sy'n 25 neu'n uwch. Cyfrifir BMI drwy rannu'r pwysau (Kg) â'r taldra wedi'i sgwario (m²).</p> <p>(j) Mynegai Mâs y Corff (BMI) sy'n 30 neu'n uwch. Cyfrifir BMI drwy rannu'r pwysau (Kg) â'r taldra wedi'i sgwario (m²).</p> <p>(k) Mae'r seiliau'n amrywio: mae'r rhai a ddengys yn berthnasol i'r sampl cyfan.</p>			
Iechyd Corfforol ¹²	<p>Yn 2005/06, adroddwyd gan 37% o boblogaeth Gwynedd eu bod wedi bodloni canllawiau ar gyfer gweithgaredd corfforol yn ystod yr wythnos flaenorol, 7% yn uwch na'r gyfradd i Gymru, a 2% yn uwch na'r ffigwr a gofnodwyd ar gyfer Gwynedd yn 2003/05..</p> <p>Roedd safle Gwynedd ar y brig (ynghyd â Cheredigion) allan o'r 22 Awdurdod Unedol yng Nghymru yng nghyswllt y mesur hwn. Yn 2005/06, ystyriwyd fod 51% o boblogaeth Gwynedd tros eu pwysau yng nghyswllt y mesur hwn, sy'n 4% yn is na chyfradd Cymru.</p>			<p>Mae angen cynnal iechyd a lles cyffredinol y trigolion a'u hannog i fyw'n iachach.</p>

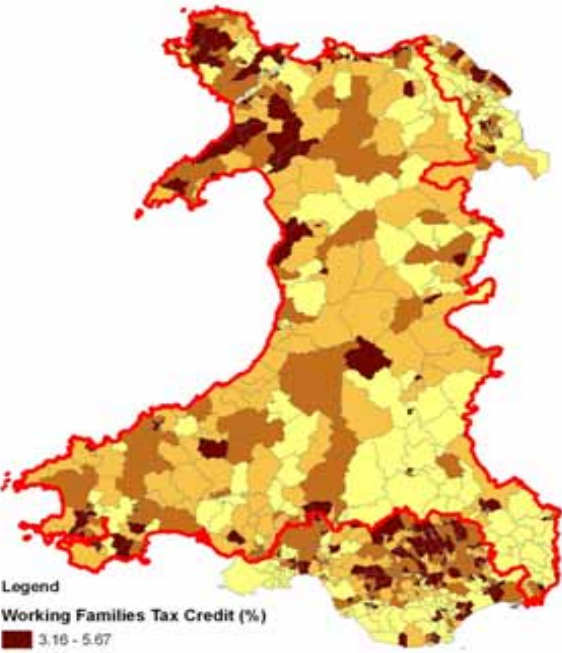

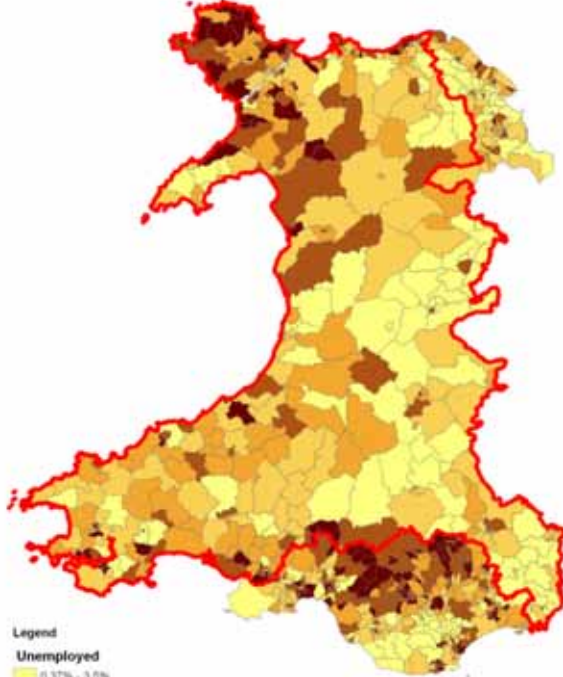

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																					
Cymunedau																																									
Damweiniau Ffordd¹³	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="3">Damweiniau Ffordd 2006</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Gwynedd</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Damweiniau</td> <td>11.9</td> <td>25.5</td> </tr> <tr> <td>Pobl wedi'u hanafu</td> <td>19.1</td> <td>37.3</td> </tr> <tr> <td>Pobl wedi'u hanafu - ychydig</td> <td>419.5</td> <td>381.6</td> </tr> <tr> <td>Pobl wedi'u hanafu – wedi'u lladd neu'u hanafu'n ddifrifol</td> <td>50.7</td> <td>46.3</td> </tr> </tbody> </table>		Damweiniau Ffordd 2006				Gwynedd	Cymru	Damweiniau	11.9	25.5	Pobl wedi'u hanafu	19.1	37.3	Pobl wedi'u hanafu - ychydig	419.5	381.6	Pobl wedi'u hanafu – wedi'u lladd neu'u hanafu'n ddifrifol	50.7	46.3	<p>Rhwng 1999 a 2003, ar y cyfan, roedd gostyngiad yn y nifer o bobl wedi'u hanafu mewn damweiniau ffordd ac yn y nifer o bobl mewn car a laddwyd neu a anafwyd yn ddifrifol.</p>																				
	Damweiniau Ffordd 2006																																								
	Gwynedd	Cymru																																							
Damweiniau	11.9	25.5																																							
Pobl wedi'u hanafu	19.1	37.3																																							
Pobl wedi'u hanafu - ychydig	419.5	381.6																																							
Pobl wedi'u hanafu – wedi'u lladd neu'u hanafu'n ddifrifol	50.7	46.3																																							
	<p style="text-align: center;">Damweiniau Ffordd yn Ynys Môn a Gwynedd</p> <table border="1"> <caption>Data for Damweiniau Ffordd yn Ynys Môn a Gwynedd</caption> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>Ynys Môn</th> <th>Gwynedd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1994-98</td><td>240</td><td>450</td></tr> <tr><td>1999</td><td>220</td><td>460</td></tr> <tr><td>2000</td><td>225</td><td>410</td></tr> <tr><td>2001</td><td>195</td><td>420</td></tr> <tr><td>2002</td><td>200</td><td>430</td></tr> <tr><td>2003</td><td>175</td><td>395</td></tr> <tr><td>2004</td><td>145</td><td>380</td></tr> <tr><td>2005</td><td>145</td><td>340</td></tr> <tr><td>2006</td><td>165</td><td>345</td></tr> <tr><td>2007</td><td>145</td><td>345</td></tr> <tr><td>2008</td><td>120</td><td>365</td></tr> <tr><td>2009</td><td>140</td><td>320</td></tr> </tbody> </table>		Year	Ynys Môn	Gwynedd	1994-98	240	450	1999	220	460	2000	225	410	2001	195	420	2002	200	430	2003	175	395	2004	145	380	2005	145	340	2006	165	345	2007	145	345	2008	120	365	2009	140	320
Year	Ynys Môn	Gwynedd																																							
1994-98	240	450																																							
1999	220	460																																							
2000	225	410																																							
2001	195	420																																							
2002	200	430																																							
2003	175	395																																							
2004	145	380																																							
2005	145	340																																							
2006	165	345																																							
2007	145	345																																							
2008	120	365																																							
2009	140	320																																							

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																					
Cymunedau																									
	<p>Y gyfradd farwolaethau yn ôl yr achos (graddfa marwoldeb safonedig uniongyrchol i bob 100,000 o'r boblogaeth): damweiniau ffyrdd (cyfartaledd 2004-06) – 24.8 – y trydydd uchaf yng Nghymru.</p> <p>Blynyddoedd o fywyd a gollwyd oherwydd marwolaeth yn dilyn damwain cerbyd modur, 2000 – 2004 = 17.9 i bob 10,000 o'r boblogaeth yng Ngwynedd; 15.3 i bob 10,000 o'r boblogaeth yng Nghymru.</p>	14																							
Trosedd	<p>Y Gyfradd Drosedd i bob 1,000 o'r boblogaeth</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="3">Trosedd a Gofnodwyd 2006-07 (i bob 100,000 o'r boblogaeth)¹⁵</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Gwynedd</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Trosedd a gofnodwyd</td> <td>73.5</td> <td>87.5</td> </tr> <tr> <td>Trais yn erbyn person</td> <td>21.9</td> <td>18.2</td> </tr> <tr> <td>Byrgleriaeth o dŷ</td> <td>1.7</td> <td>3.6</td> </tr> <tr> <td>Dwyn cerbyd</td> <td>1.3</td> <td>3.8</td> </tr> <tr> <td>Dwyn o gerbyd</td> <td>3.5</td> <td>8.6</td> </tr> </tbody> </table> <p>Troseddau Hysbysadwy a Gofnodwyd gan yr Heddlu (Ebrill 07 – Mawrth 08)¹⁶</p> 		Trosedd a Gofnodwyd 2006-07 (i bob 100,000 o'r boblogaeth) ¹⁵				Gwynedd	Cymru	Trosedd a gofnodwyd	73.5	87.5	Trais yn erbyn person	21.9	18.2	Byrgleriaeth o dŷ	1.7	3.6	Dwyn cerbyd	1.3	3.8	Dwyn o gerbyd	3.5	8.6	<p>Mae'r gyfradd drosedd yng Ngwynedd wedi gostwng yn raddol yn ystod y blynyddoedd diwethaf gyda gostyngiad cyffredinol o 14% rhwng 2006/07 a 2009/10.</p> <p>Yn 2009/10, Gwynedd oedd â'r gyfradd drosedd isaf namyn wyth yng Nghymru.</p>	<p>Mae angen hyrwyddo'r gostyngiad parhaus mewn cyfraddau trosedd drwy annog datblygiadau sy'n gwella diogelwch cymunedau.</p>
Trosedd a Gofnodwyd 2006-07 (i bob 100,000 o'r boblogaeth) ¹⁵																									
	Gwynedd	Cymru																							
Trosedd a gofnodwyd	73.5	87.5																							
Trais yn erbyn person	21.9	18.2																							
Byrgleriaeth o dŷ	1.7	3.6																							
Dwyn cerbyd	1.3	3.8																							
Dwyn o gerbyd	3.5	8.6																							

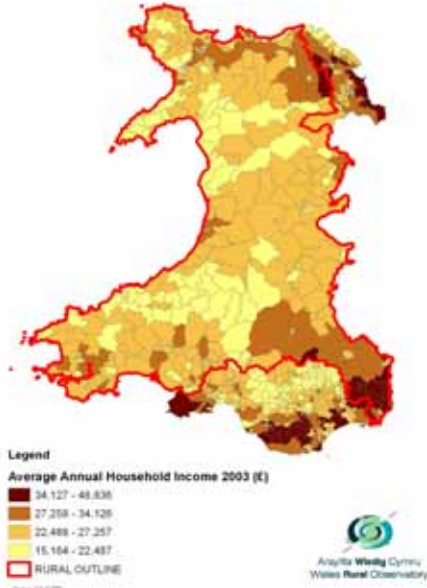
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
<p>Tai Fforddiadwy mewn Ardaloedd Gwledig¹⁷</p>	<p>Yng Ngwynedd, y gymhareb fforddiadwyedd ar gyfer tai yn gyffredinol yw 5.79 – sy'n uwch na'r hyn ar gyfer Cymru (5.01) (Ionawr 2010 – Rhagfyr 2010). Fel y gwelir o'r mapiau isod, mae'r gymhareb prisiau tai i incwm a phrisiau tai ar gyfartaledd yn uwch yn wardiau mwy gwledig Gwynedd. Mae hyn yn arbennig o wir yn wardiau mwy gwledig Penrhyn Llŷn ac ar hyd arfordir Meirionnydd.</p>			<p>Mae angen hwyluso datblygiad tai sy'n diwallu anghenion cymunedau, yn enwedig yn ardaloedd gwledig y sir.</p>
<p align="center">Cymhareb prisiau tai i incwm (canolrif) - Ionawr 2010 - Rhagfyr 2010</p> 				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
	<p>Prisiau Cyfartalog Cyffredinol (nawr – 28/2/11) Gorffennaf 2010 – Rhagfyr 2010</p> <p>Avg price (overall) current</p> <ul style="list-style-type: none"> Dark Red: >£ 235,954.32 (12) Red-Orange: 206,763.68 - 235,954.31 (17) Orange: 177,573.04 - 206,763.67 (26) Light Orange: 148,382.40 - 177,573.03 (19) Yellow-Orange: 119,191.75 - 148,382.39 (29) Light Yellow: <£ 119,191.74 (10) Grey: No value 			
Economi¹⁸	<p>Ceir yn y mapiau isod ddadansoddiad gofodol manwl o aelwydydd sy'n derbyn budd-dal yng Nghymru wledig. Dengys y mapiau hyn yn glir raniad rhwng y dwyrain a'r gorllewin o fewn y Gymru wledig, o ran derbyn y tri budd-dal gwladol, ac yn gyffredinol mae'r lefelau sy'n derbyn budd-dal yn uwch yn y gogledd-orllewin ac yn is yn yr ardaloedd dwyreiniol. Yn ogystal, yng Nghymru wledig, ymddengys fod lefelau budd-dal ar eu huchaf yn y wardiau hynny sy'n cynnwys y trefi mwy. Mae'r patrwm gofodol mwyaf trawiadol rhwng y gorllewin a'r dwyrain i'w weld yn yr ail ffigwr isod, sy'n dangos y gyfran o bobl sy'n derbyn Lwfans Ceisio Gwaith, gyda lefelau uchel o dderbyn budd-dal i'w gweld yn y rhan fwyaf o wardiau Ynys Môn, gogledd-orllewin Gwynedd a de-ddwyrain Ceredigion. Ymddengys o'r tri ffigwr hefyd fod gan Wynedd ac Ynys Môn broffiliau tebyg i'r Cymoedd. Fel ag yn achos lefelau budd-dal ac incwm, ceir rhaniad amlwg rhwng y gorllewin a'r dwyrain o ran cyfraddau diweithdra, gyda'r cofnodion uchaf i'w cael yng Ngwynedd, Ynys Môn a Sir Benfro, a'r cyfraddau isaf i'w cael yn Sir Fynwy a Phowys. Ceir clystyrau o wardiau â lefelau diweithdra uchel yn Ynys Môn a rhannau gogledd-orllewin Gwynedd.</p>			<p>Amrywiadau daearyddol sylweddol yn y gyfradd diweithdra, sy'n awgrymu bod angen cryfhau ac arallgyfeirio economïau lleol o fewn y sir.</p> <p>Yr angen i</p>

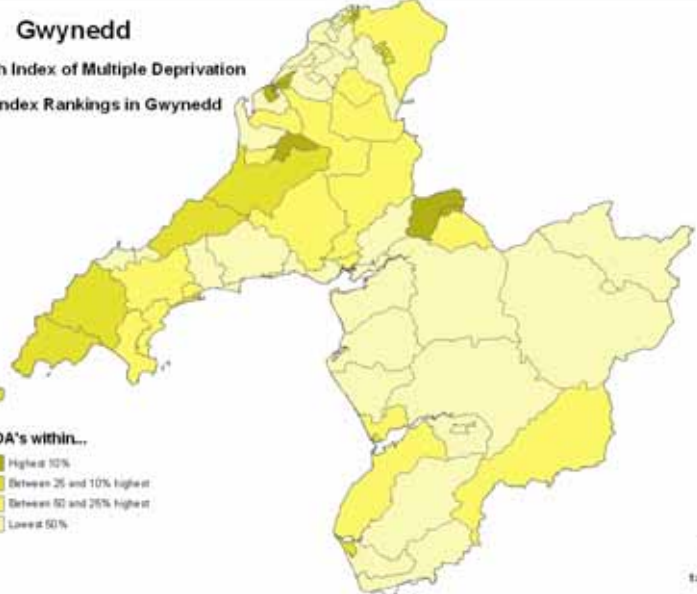
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
	<p data-bbox="434 357 1093 416">Canran yr aelwydydd yn hawlio cymhorthdal incwm yn 2001, yn ôl ward</p> <p data-bbox="517 1011 658 1171"> Legend Income Support (%) 17.06 - 38.97 12.55 - 17.05 8.45 - 12.54 1.04 - 8.44 RURAL OUTLINE </p> <p data-bbox="869 1091 1016 1177" style="text-align: right;"> Anlyffa Wledig Cymru Wales Rural Observatory </p>	<p data-bbox="1151 357 1778 416">Canran yr aelwydydd yn hawlio Lwfans Ceisio Gwaith yn seiliedig ar incwm yn 2001, yn ôl ward</p> <p data-bbox="1205 975 1368 1155"> Legend Income Based JSA (%) 2.53 - 10.71 1.74 - 2.52 1.09 - 1.73 0.00 - 1.08 RURAL OUTLINE </p> <p data-bbox="1570 1075 1718 1166" style="text-align: right;"> Anlyffa Wledig Cymru Wales Rural Observatory </p>		<p data-bbox="1944 357 2159 783"> hwyluso datblygu cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol mewn ardaloedd gwledig a hwyluso gwella cyfleoedd lleol drwy gynyddu faint o gyflogaeth o ansawdd sydd ar gael ynghyd â chefnogi busnesau lleol. </p> <p data-bbox="1944 852 2159 1246"> Mae angen hybu buddsoddiad mewn ardaloedd gwledig drwy ddarparu isadeiledd o drafnidiaeth, cysylltiadau a thir sy'n gymorth i ddenu busnesau newydd er mwyn darparu gwaith â chyflog uwch. </p>

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
	<p style="text-align: center;">Canran yr aelwydydd yn hawlio credyd treth i deuluoedd yn 2001, yn ôl ward</p> <p>Legend Working Families Tax Credit (%) 3.16 - 5.67 2.53 - 3.15 1.95 - 2.52 0.00 - 1.94 RURAL OUTLINE <small>Source: 2002</small></p> <p style="text-align: center;"> Anysyllfa Wiedig Cymru Wales Rural Observatory</p>	<p style="text-align: center;">Canran yr aelwydydd di-waith yn 2001, yn ôl ward</p> <p>Legend Unemployed 0.37% - 3.5% 3.51% - 4.8% 4.81% - 6% 6.01% - 8% 8.01% - 19% RURAL OUTLINE <small>Source: 2002 Census</small></p> <p style="text-align: center;"> Anysyllfa Wiedig Cymru Wales Rural Observatory</p>		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
Canran cyfraddau hawlwr budd-dal, 2001 yn ôl awdurdod lleol gwledig				
	Lwfans Ceisio Gwaith	Cymhort hdal Incwm	Budd-dal Y Dreth Gyngor	Credyd Treth i Deuluoedd sy'n Gweithio
Sir Gaerfyrddin	1.9	14.8	22.1	2.5
Ceredigion	1.6	9.6	15.7	2.2
Conwy	2.1	15.1	16.8	2.9
Sir Ddinbych	1.9	15.5	19.1	2.7
Gwynedd	2.8	12.6	12.4	2.9
Ynys Môn	3.4	13.7	35.0	2.8
Sir Fynwy	1.2	8.4	13.4	1.8
Sir Benfro	2.2	13.7	20.8	3.1
Powys	1.4	9.8	14.2	2.5
Gwledig	2.0	12.7	18.5	2.6
Trefol	2.3	14.8	23.0	2.4
* Ardaloedd awdurdodau lleol Caerdydd, Casnewydd ac Abertawe				
<p>Yng Nghymru wledig, roedd gan y pedwar awdurdod lleol yn y gogledd-orllewin a'r de-orllewin y lefelau incwm cyfartalog isaf a'r gyfran uchaf o aelwydydd incwm isel yn 2003. Cofnodwyd fod gan Wunedd ychydig yn llai na 22% o aelwydydd ar incwm isel a'r canran ar gyfer Ynys Môn oedd 21%. Dengys y map isod sut y dosbarthir aelwydydd incwm isel yn ôl pob ward, gyda'r cyfrannau uchaf o aelwydydd incwm isel i'w gweld mewn rhannau eang o Wunedd ac Ynys Môn.</p>				
% o aelwydydd gydag incwm blynyddol llai na £10,000				
Ardal	% aelwydydd			
Gwynedd	27.2			
Sir Ddinbych	27			
Sir Benfro	26.9			
Sir Gaerfyrddin	26.5			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																
Cymunedau																				
	<table border="1"> <tr><td>Conwy</td><td>26</td></tr> <tr><td>Môn</td><td>24.7</td></tr> <tr><td>Ceredigion</td><td>22.8</td></tr> <tr><td>Powys</td><td>22.8</td></tr> <tr><td>Sir y Fflint</td><td>20.3</td></tr> <tr><td>Bro Morgannwg</td><td>17.5</td></tr> <tr><td>Sir Fynwy</td><td>16.5</td></tr> <tr><td>Cyfartaledd Cymru wledig</td><td>24.8</td></tr> </table>	Conwy	26	Môn	24.7	Ceredigion	22.8	Powys	22.8	Sir y Fflint	20.3	Bro Morgannwg	17.5	Sir Fynwy	16.5	Cyfartaledd Cymru wledig	24.8			
Conwy	26																			
Môn	24.7																			
Ceredigion	22.8																			
Powys	22.8																			
Sir y Fflint	20.3																			
Bro Morgannwg	17.5																			
Sir Fynwy	16.5																			
Cyfartaledd Cymru wledig	24.8																			
<p>Cyfran yr aelwydydd yn derbyn incwm blynyddol llai na £10,000 yng Nghymru yn 2003, yn ôl ward</p>																				
																				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																												
Cymunedau																																																																
	Canran cyfraddau hawl wyr budd-dal, 2001 yn ôl awdurdod lleol gwledig																																																															
	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Lwfans Ceisio Gwaith</th> <th>Cymhort hdal Incwm</th> <th>Budd-dal y Dreth Gyngor</th> <th>Credyd Treth i Deuluoedd sy'n Gweithio</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Sir Gaerfyrddin</td> <td>1.9</td> <td>14.8</td> <td>22.1</td> <td>2.5</td> </tr> <tr> <td>Ceredigion</td> <td>1.6</td> <td>9.6</td> <td>15.7</td> <td>2.2</td> </tr> <tr> <td>Conwy</td> <td>2.1</td> <td>15.1</td> <td>16.8</td> <td>2.9</td> </tr> <tr> <td>Sir Ddinbych</td> <td>1.9</td> <td>15.5</td> <td>19.1</td> <td>2.7</td> </tr> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>2.8</td> <td>12.6</td> <td>12.4</td> <td>2.9</td> </tr> <tr> <td>Ynys Môn</td> <td>3.4</td> <td>13.7</td> <td>35.0</td> <td>2.8</td> </tr> <tr> <td>Sir Fynwy</td> <td>1.2</td> <td>8.4</td> <td>13.4</td> <td>1.8</td> </tr> <tr> <td>Sir Benfro</td> <td>2.2</td> <td>13.7</td> <td>20.8</td> <td>3.1</td> </tr> <tr> <td>Powys</td> <td>1.4</td> <td>9.8</td> <td>14.2</td> <td>2.5</td> </tr> <tr> <td>Gwledig</td> <td>2.0</td> <td>12.7</td> <td>18.5</td> <td>2.6</td> </tr> <tr> <td>Trefol</td> <td>2.3</td> <td>14.8</td> <td>23.0</td> <td>2.4</td> </tr> </tbody> </table> <p>* Ardaloedd awdurdodau lleol Caerdydd, Casnewydd ac Abertawe</p>					Lwfans Ceisio Gwaith	Cymhort hdal Incwm	Budd-dal y Dreth Gyngor	Credyd Treth i Deuluoedd sy'n Gweithio	Sir Gaerfyrddin	1.9	14.8	22.1	2.5	Ceredigion	1.6	9.6	15.7	2.2	Conwy	2.1	15.1	16.8	2.9	Sir Ddinbych	1.9	15.5	19.1	2.7	Gwynedd	2.8	12.6	12.4	2.9	Ynys Môn	3.4	13.7	35.0	2.8	Sir Fynwy	1.2	8.4	13.4	1.8	Sir Benfro	2.2	13.7	20.8	3.1	Powys	1.4	9.8	14.2	2.5	Gwledig	2.0	12.7	18.5	2.6	Trefol	2.3	14.8	23.0	2.4
	Lwfans Ceisio Gwaith	Cymhort hdal Incwm	Budd-dal y Dreth Gyngor	Credyd Treth i Deuluoedd sy'n Gweithio																																																												
Sir Gaerfyrddin	1.9	14.8	22.1	2.5																																																												
Ceredigion	1.6	9.6	15.7	2.2																																																												
Conwy	2.1	15.1	16.8	2.9																																																												
Sir Ddinbych	1.9	15.5	19.1	2.7																																																												
Gwynedd	2.8	12.6	12.4	2.9																																																												
Ynys Môn	3.4	13.7	35.0	2.8																																																												
Sir Fynwy	1.2	8.4	13.4	1.8																																																												
Sir Benfro	2.2	13.7	20.8	3.1																																																												
Powys	1.4	9.8	14.2	2.5																																																												
Gwledig	2.0	12.7	18.5	2.6																																																												
Trefol	2.3	14.8	23.0	2.4																																																												
Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (WIMD)	<p>Dengys WIMD 2008 fod yng Ngwynedd (sydd â 75 o Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (LSOAs)) dair LSOA (4%) sydd o fewn y 10% o'r LSOAs mwyaf difreintiedig yng Nghymru.</p> <p>Yn y 10% o'r LSOAs mwyaf difreintiedig yng Nghymru ceir:</p> <ul style="list-style-type: none"> Niferoedd o LSOAs sy'n uwch na'r cyfartaledd yng Ngwynedd ar gyfer Tai (41%) a Mynediad (24%) Amddifadedd o ran mynediad i wasanaethau sy'n uwch mewn pentrefi bychain ac ardaloedd gwledig. Niferoedd o LSOAs yn is na'r cyfartaledd yng Ngwynedd ar gyfer: <ul style="list-style-type: none"> Amddifadedd Cyffredinol (4%) 			Mae angen gostwng amddifadedd yn benodol yn nhermau tai a mynediad i wasanaethau, yn enwedig yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig.																																																												

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
	<ul style="list-style-type: none"> • Incwm (3%) • Cyflogaeth (1%) • Addysg (4%) • Yr Amgylchedd (1%) • Y Gymuned (5%) <p>Roedd 44% o'r LSOAs yng Ngwynedd yn fwy difreintiedig na chyfartaledd Cymru ¹⁹.</p> <p>Dengys y map isod fod gan ardaloedd gwledig megis Pen Llŷn fynegai amddifadedd cyffredinol sydd ar y cyfan yn uwch na'r hyn ar gyfer y rhan fwyaf o Wunedd.</p> <p style="text-align: center;">Map yn Dangos Safle WIMD cyffredinol Wardiau Gwynedd²⁰</p> <div data-bbox="423 738 1294 1350" style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p style="text-align: center;">Gwynedd</p> <p style="text-align: center;">2008 Welsh Index of Multiple Deprivation Overall Index Rankings in Gwynedd</p> <p>LSOA's within...</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Highest 10% ■ Between 25 and 10% highest ■ Between 50 and 25% highest ■ Lowest 50% <p style="text-align: right;">1:100,000</p> </div>			

¹ Cyfrifiad 2001 (Tabl KS01)

² Amcangyfrifon Canol Blwyddyn o'r Boblogaeth, Y Swyddfa Ystadegau Gwladol

³ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol: <http://www.statistics.gov.uk/census2001/pyramids/pages/00nc.asp>

⁴ LICC (2010): Amcanestyniadau Poblogaeth Awdurdodau Lleol Cymru (sail-2008): Adroddiad Awdurdodau Lleol

⁵ Cyfrifiad 2001 (Tabl KS06)

⁶ Llywodraeth Cynulliad Cymru: <http://wales.gov.uk/cisd/publications/statspopulation/2006/0215migration/en.pdf?lang=en>

⁷ Cyfrifiad 2001 (Tabl KS08)

⁸ Cyfrifiad 2001 (Tabl KS08)

⁹ Cyngor Gwynedd: Asesiad Demograffeg 1801-2005

¹⁰ InfoBase Cymru: <http://www.infobasecymru.net/IAS/dataviews/tabular?viewId=49&geold=1&subsetId=>

¹¹ LICC (2010) Arolwg Iechyd Cymru 2008 + 2009: Canlyniadau Awdurdodau a Byrddau Iechyd Lleol

¹² Ffocws ar Wynedd 2007, Cyngor Gwynedd

¹³ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol: Ystadegau Allweddol i Wynedd

¹⁴ InfoBase Cymru

¹⁵ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol

¹⁶ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol

¹⁷ Hometrack

¹⁸ Arsyllfa Wledig Cymru

¹⁹ LICC - Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2008

²⁰ Cyngor Gwynedd

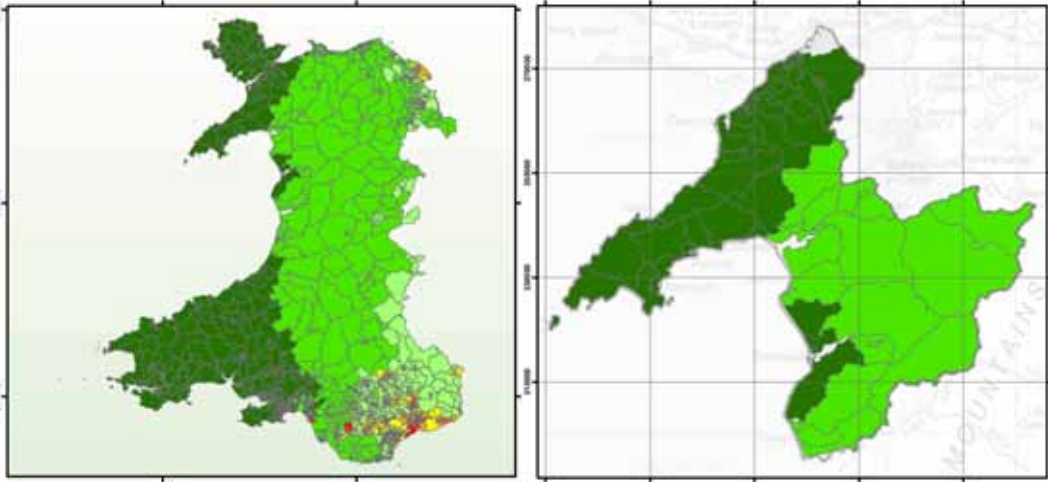
Ffactorau Hinsoddol

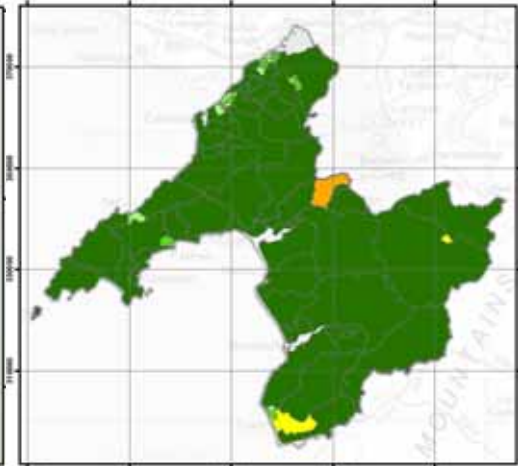
Nid yw llygredd aer yn broblem sylweddol yng Ngwynedd. Fodd bynnag, o ganlyniad i newid hinsawdd, rhagwelir y bydd cynnydd yn y tymereddau cyfartalog blynyddol yng Nghymru o 1.3°C erbyn y 2020au, 2.0°C erbyn y 2040au a 3.3°C erbyn y 2080au, yn erbyn y waelodlin 1961 i 1990. Yn gyffredinol, gall y Sir hefyd ddisgwyl cael hafau sychach, a mwy o ddigwyddiadau tywydd eithafol / anarferol, megis glawiad uwch / gaeafau gwlypach.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd				
Ffactorau Hinsoddol								
Rhagolygon Newid Hinsawdd¹	Rhagwelir y bydd cynnydd cyffredinol yn y tymereddau cyfartalog blynyddol yng Nghymru o 1.3°C erbyn y 2020au, 2.0°C erbyn y 2040au a 3.3°C erbyn y 2080au, yn erbyn y waelodlin 1961 i 1990. Rhagwelir y bydd cyffredinol yn uchafswm tymereddau dyddiol Cymru yn ystod yr haf yn 1.9°C erbyn y 2020au, 2.8°C erbyn y 2040au a 4.8°C erbyn y 2080au. Rhagwelir y bydd cynnydd yn lleiafswm tymereddau dyddiol Cymru yn ystod y gaeaf o 1.5°C erbyn y 2020au, 2.1°C erbyn y 2040au a 3.5°C erbyn y 2080au. Yn gyffredinol, gall y Sir hefyd ddisgwyl cael hafau sychach, a mwy o ddigwyddiadau tywydd eithafol / anarferol, megis glawiad uwch / gaeafau gwlypach.			Bydd angen ymgorffori mesurau addasu newid yn yr hinsawdd fel elfen annatod o ddatblygiadau tai ac isadeiledd newydd.				
Allyriadau Carbon Deuocsid		Cymru: Allyriadau net CO2 wedi'u lleihau 80% o gymharu â lefelau 1990.	Tunelli Carbon Deuocsid y pen yng Nghymru - 13.1 (2007)²					
	Bu gostyngiad o 1.63% mewn allyriadau rhwng 2005/2007	Allyriadau Carbon Deuocsid Gwynedd yn ôl Sector (2007) (kt CO₂)						
		Diwydiant /Masnacho I	Domestig	Trafnidiaeth Ffyrdd	Defnydd tir, Newid mewn defnydd tir a Choedwig aeth	Cyfanswm	Safle ymysg y 22 Awdurdod Lleol	Daw'r allyriadau CO2 mwyaf sylweddol yng Ngwynedd o ffynonellau domestig, tra bod gwerth allyriadau negatif yn perthyn i ddefnydd tir, newid mewn defnydd tir a choedwigaeth.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws/ Tuedd			Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol								
		295	302	295	-115	777	16	
		Allyriadau Carbon Deuocsid y pen yng Ngwynedd yn ôl Sector (2007)						
		Diwydiant /Masnachol	Domestig	Trafnidiaeth Ffyrdd	Defnydd tir, Newid mewn defnydd tir a Choedwigae th	Cyfanswm		
	Gwynedd	2.5	2.6	2.5	-1.0	6.6	Mae gan Wunedd un o'r lefelau isaf o allyriadau y pen yng Nghymru.	
	Cymru	6.5	2.4	2.3	-0.1	11.1		
Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr	Bwlch Data Rhanbarthol	<p>Cyfanswm allyriadau'r chwe Nwy Tŷ Gwydr yng Nghymru yn 2006 oedd 51.1Mt CO₂ cyfwerth. Mae hyn yn cynrychioli cynnydd o 3.9% ers 2005 a gostyngiad o 7.4% ar allyriadau blwyddyn sylfaen y chwe nwy tŷ gwydr.</p> <p>Cyfanswm yr allyriadau CO₂ yng Nghymru yn 2006 oedd 42.5Mt CO₂ cyfwerth, sy'n cynrychioli cynnydd 4.7% ers 2005 a gostyngiad 1.8% ar allyriadauCO₂ blwyddyn sylfaen.</p> <p>Dengys y ffigyrau hyn ostyngiad mewn allyriadau o gymharu â'r flwyddyn sylfaen, ond cynnydd mewn allyriadau o gymharu â 2005³.</p>					Cyfleoedd i wella'r duedd i ostwng allyriadau CO ₂ (e.e. trwy fesurau tai a thrafnidiaeth)	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																				
Ffactorau Hinsoddol																																																																																								
Llygredd Aer	<p style="text-align: center;">Ansawdd Aer yng Nghymru ers 1990⁴</p> <table border="1" style="margin-top: 10px;"> <caption>Approximate data from the air quality graph</caption> <thead> <tr> <th>Yr</th> <th>Nitrogen Deuocsid (µg.m⁻³)</th> <th>Osôn (µg.m⁻³)</th> <th>PM₁₀ (µg.m⁻³)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1990</td><td>65</td><td>65</td><td>-</td></tr> <tr><td>1991</td><td>55</td><td>55</td><td>-</td></tr> <tr><td>1992</td><td>60</td><td>60</td><td>-</td></tr> <tr><td>1993</td><td>85</td><td>45</td><td>-</td></tr> <tr><td>1994</td><td>85</td><td>48</td><td>32</td></tr> <tr><td>1995</td><td>70</td><td>42</td><td>25</td></tr> <tr><td>1996</td><td>68</td><td>42</td><td>23</td></tr> <tr><td>1997</td><td>65</td><td>45</td><td>22</td></tr> <tr><td>1998</td><td>48</td><td>50</td><td>20</td></tr> <tr><td>1999</td><td>48</td><td>55</td><td>18</td></tr> <tr><td>2000</td><td>38</td><td>50</td><td>18</td></tr> <tr><td>2001</td><td>55</td><td>50</td><td>18</td></tr> <tr><td>2002</td><td>48</td><td>52</td><td>17</td></tr> <tr><td>2003</td><td>48</td><td>55</td><td>19</td></tr> <tr><td>2004</td><td>48</td><td>50</td><td>18</td></tr> <tr><td>2005</td><td>45</td><td>52</td><td>19</td></tr> <tr><td>2006</td><td>48</td><td>55</td><td>19</td></tr> <tr><td>2007</td><td>52</td><td>48</td><td>19</td></tr> <tr><td>2008</td><td>48</td><td>52</td><td>18</td></tr> <tr><td>2009</td><td>48</td><td>50</td><td>17</td></tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">5</p> <p>Mae ansawdd aer yng Nghymru ynd al i wella o flwyddyn i flwyddyn, ac mae'r crynodiad o allyriadau a'r llygryddion allweddol yn yr aer yn lleihau, er bod y crynodiadau blynyddol cyfartalog wedi dechrau sefydlogi eto yn y blynyddoedd diweddar.</p>			Yr	Nitrogen Deuocsid (µg.m ⁻³)	Osôn (µg.m ⁻³)	PM ₁₀ (µg.m ⁻³)	1990	65	65	-	1991	55	55	-	1992	60	60	-	1993	85	45	-	1994	85	48	32	1995	70	42	25	1996	68	42	23	1997	65	45	22	1998	48	50	20	1999	48	55	18	2000	38	50	18	2001	55	50	18	2002	48	52	17	2003	48	55	19	2004	48	50	18	2005	45	52	19	2006	48	55	19	2007	52	48	19	2008	48	52	18	2009	48	50	17	
Yr	Nitrogen Deuocsid (µg.m ⁻³)	Osôn (µg.m ⁻³)	PM ₁₀ (µg.m ⁻³)																																																																																					
1990	65	65	-																																																																																					
1991	55	55	-																																																																																					
1992	60	60	-																																																																																					
1993	85	45	-																																																																																					
1994	85	48	32																																																																																					
1995	70	42	25																																																																																					
1996	68	42	23																																																																																					
1997	65	45	22																																																																																					
1998	48	50	20																																																																																					
1999	48	55	18																																																																																					
2000	38	50	18																																																																																					
2001	55	50	18																																																																																					
2002	48	52	17																																																																																					
2003	48	55	19																																																																																					
2004	48	50	18																																																																																					
2005	45	52	19																																																																																					
2006	48	55	19																																																																																					
2007	52	48	19																																																																																					
2008	48	52	18																																																																																					
2009	48	50	17																																																																																					

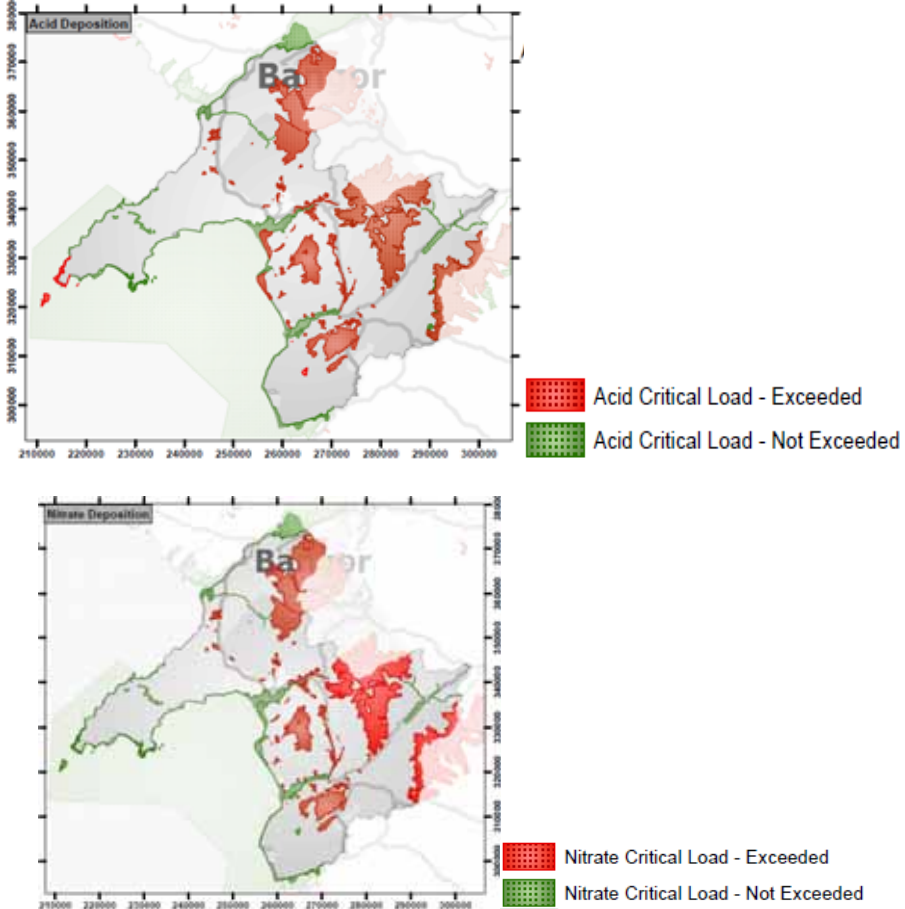
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
	mwy gwledig yn y Sir.			
Ansawdd Aer WIMD	<p>Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (2008) (WIMD) yw'r mesur swyddogol o amddifadedd mewn ardaloedd bychain yng Nghymru. Mae elfen amgylchedd ffisegol y WIMD yn cynnwys pedwar dangosydd gan gynnwys ansawdd aer (crynnodiadau llygryddion aer) ac allyriadau llygryddion aer. Mae'r dangosydd Ansawdd Aer yn defnyddio data ar grynodiadau o lygryddion (bensen, nitrogen deuocsid, sylffwr deuocsid, gronynnau, carbon monocsid ac osôn).</p> <p>Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (WIMD): Mynegai Crynnodiad Ansawdd Aer yn ôl y Cyfartaledd i'r Boblogaeth (population averaged) (2008)⁷.</p> 			

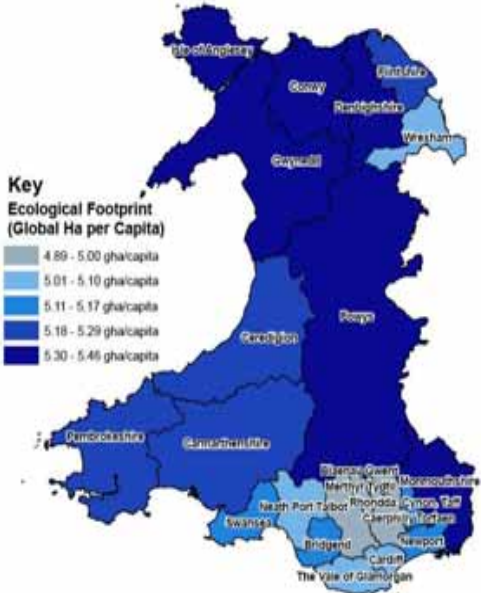
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
		<p style="text-align: center;">Position of LSOA within Index</p> <p style="text-align: center;">Percentile</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ 2.5 % (most deprived) ■ 5 % ■ 10 % ■ 25 % ■ 50 % ■ 75 % ■ 100 % (least deprived) <p style="text-align: center;"><i>Noder: Dangosir y cymunedau sydd â'r problemau ansawdd aer mwyaf sylweddol mewn coch.</i></p> <p>Dengys y mapiau uchod fod ansawdd aer Gwynedd yn gysylltiedig â'r cyfartaledd i'r boblogaeth yn dda o gymharu â gweddill Cymru. Mae'r rhan fwyaf o'r LSOA yn y Sir ymysg y rhai lleiaf difreintiedig yng Nghymru. Mae'n amlwg fod Penrhyn Llŷn ac ardaloedd gogleddol y Sir yn sylweddol llai difreintiedig.</p> <p>Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (WIMD): Mynegai Allyriadau Aer yn ôl y Cyfartaledd i'r Boblogaeth (2008).</p>		
				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
	<p>Position of LSOA within Index Percentile</p> <p>Noder: Dengys y cymunedau sydd â'r problemau ansawdd aer mwyaf sylweddol yng nghyswllt y boblogaeth mewn coch.</p>	<p>Dengys y mapiau uchod fod ansawdd aer Gwynedd yn gysylltiedig â'r cyfartaledd i'r boblogaeth yn dda o gymharu â gweddill Cymru. Mae'r ardaloedd mwyaf difreintiedig o gwmpas prif aneddiadau Pwllheli, Bangor, Caernarfon a Blaenau Ffestiniog. Mae'r rhain yn ardaloedd nodweddiadol ble y ceir mwy o lygredd aer oherwydd trafnidiaeth ffyrdd a mwy o weithgarwch economaidd a diwydiannol.</p>		
<p>Crynodeiad nwyon sy'n destun rheoliad / Ansawdd aer⁸</p>	<p>Nitrogen Deuocsid</p> <p>Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru wedi mabwysiadu dau Amcan Ansawdd Aer ar gyfer nitrogen deuocsid:</p> <p>Crynodeiad cymedr blynyddol o $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$</p> <p>Crynodeiad cymedr un awr o $200 \mu\text{g}/\text{m}^3$</p>	<p>Nid oes Ardal Rheoli Ansawdd Aer yng Ngwynedd ar gyfer y llygrydd hwn. Yn ystod 2007, roedd Cyngor Gwynedd yn parhau i fonitro'r llygrydd hwn mewn 28 o leoliadau ar ymylfaen ffyrdd a lleoliadau canolog yn y Sir.</p> <p>Dros y blynyddoedd diwethaf, mae tiwbiau o'r un tri safle wedi dangos y lefelau uchaf o nitrogen deuocsid. Mae'r safleoedd hyn yn cynnwys; C2, wedi'i leoli ar gylchfan yr A498 yng Nghaernarfon; B3, wedi'i leoli ar yr A4087 yn Ffordd Caernarfon, Bangor; a B4, wedi'i leoli ger Ffordd Ddeuol yr A55 ym Mhenrhosgarnedd, Bangor. Fodd bynnag, nid oedd y ffigyrau hyn yn uwch na'r amcan. Dengys isod y tueddiadau blynyddol ar gyfer y tri safle.</p>		<p>Nid yw ansawdd aer yn broblem sylweddol yng Ngwynedd, ac eithrio'r manau problemus sy'n gysylltiedig â thrafnidiaeth ffyrdd, sy'n destun monitro rheolaidd.</p>

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																				
Ffactorau Hinsoddol																																								
	<p style="text-align: center;">Tueddiadau Blynyddol NO₂ mewn µg/m³ yn y tri safle mwyaf llygredig yn ystod 2007</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Cod y Safle</th> <th>2000</th> <th>2001</th> <th>2002</th> <th>2003</th> <th>2004</th> <th>2005</th> <th>2006</th> <th>2007</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>C1</td> <td>34.8 1</td> <td>34.5 6</td> <td>33.42</td> <td>38.38</td> <td>32.9 3</td> <td>36.03</td> <td>35.27</td> <td>34.0 3</td> </tr> <tr> <td>B3</td> <td>31.4 4</td> <td>30.2 8</td> <td>28.61</td> <td>37.18</td> <td>33.0 9</td> <td>30.80</td> <td>26.74</td> <td>27.3 0</td> </tr> <tr> <td>B4</td> <td>18.9 1</td> <td>21.1 9</td> <td>24.70</td> <td>37.76</td> <td>29.1 1</td> <td>32.73</td> <td>28.64</td> <td>29.9 4</td> </tr> </tbody> </table>			Cod y Safle	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	C1	34.8 1	34.5 6	33.42	38.38	32.9 3	36.03	35.27	34.0 3	B3	31.4 4	30.2 8	28.61	37.18	33.0 9	30.80	26.74	27.3 0	B4	18.9 1	21.1 9	24.70	37.76	29.1 1	32.73	28.64	29.9 4	
Cod y Safle	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007																																
C1	34.8 1	34.5 6	33.42	38.38	32.9 3	36.03	35.27	34.0 3																																
B3	31.4 4	30.2 8	28.61	37.18	33.0 9	30.80	26.74	27.3 0																																
B4	18.9 1	21.1 9	24.70	37.76	29.1 1	32.73	28.64	29.9 4																																
	<p>Yn lleol, nid oedd unrhyw ffynonellau diwydiannol presennol, newydd nac arfaethedig wedi'u rhestru yn Atodiad 2 o'r arweiniad technegol fyddai'n debygol o ryddhau crynodiadau uchel o nitrogen deuocsid. Yn ystod 2007, nid oedd unrhyw allyriadau o awyrennau oedd yn debygol o ryddhau crynodiadau uchel o NO₂ o fewn y Sir. Casglwyd nad oedd angen parhau i gael Asesiad Manwl ar gyfer nitrogen deuocsid yng Ngwynedd.</p> <p>Gronynnau (PM₁₀)</p> <p>Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru wedi mabwysiadu dau Amcan Ansawdd Aer ar gyfer PM₁₀:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Crynodiad cymedr blynyddol dim uwch na 40 µg/m³ • 50 µg/m³ fel cymedr 24 awr - ni ddylai fod yn uwch na hyn fwy na 35 gwaith mewn blwyddyn <p>Yn ystod tymor yr haf 2007, cynhaliwyd astudiaeth i fonitro PM₁₀ mewn lleoliad yn Stad Ddiwydiannol Cibyn, Caernarfon. Roedd y Gwasanaeth wedi derbyn nifer o gwynion gan Reolwyr Unedau Busnes oedd wedi'u lleoli'n agos i gwmni o'r enw <i>Gwynedd Skip Hire</i> oherwydd y lefelau o lwch yn yr eiddo. Mae'r cwmni yn gweithredu peiriant sglodi a sgriniwr ar gyfer prosesu pren gwastraff ar y safle.</p>																																							

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
		<p>Gosodwyd y monitor yn Uned Fusnes A15 gyfagos i'r gogledd o <i>Gwynedd Skip Hire</i> (gweler y cynllun - atodiad 1) ar 13/04/2007 hyd at 02/07/2007. Wrth gyfrifo'r canlyniadau ar sail cymedr 24 awr, nid oedd unrhyw un o'r canlyniadau'n uwch na'r amcan o 50 µg/m³. Nid oes newid wedi bod mewn mannau eraill yng Ngwynedd o ran y ffynonellau a allai gynyddu allyriadau PM₁₀ yn sylweddol.</p> <p>Yn yr adroddiad cynnydd ar gyfer 2006, nodwyd bod astudiaethau pellach i'w cwblhau ym Maes Padarn yn Llanberis yn ystod 2007, ble'r oedd un astudiaeth flaenorol yn uwch na'r amcan ansawdd aer cymedr blynyddol o 50 µg/m³. Mae trigolion sy'n byw yn y rhan hon o'r dref wedi cyflwyno nifer o gwynion i'r Cyngor oherwydd y lefel o fwg sy'n cael ei ollwng o'r trenau injan stêm wrth iddynt gynhesu cyn esgyn yr Wyddfa.</p>		
Dyddodiad Asid⁹		<p>Mae asid yn cynnwys dyddodiad gwlyb a sych o lygryddion o'r atmosffer sydd â'r potensial i asideiddio priddoedd a dyfroedd croyw. Mae'r llygryddion yn cynnwys sylffwr deuocsid (SO₂), nitrogen ocsid (NOx) ac amonia (NH₃). Dyddodiad nitrogen yw dyddodiad o ocsidau nitrogen (NOx) ac amonia (NH₃) o'r atmosffer i'r tir. Dyddodiad cyflawn yw'r cyfuniad o ddyddodiad gwlyb a dyddodiad sych. Cyfeiria nitrogen at ddos o'r llygrydd all arwain at ewtroffigedd.</p> <p>Er mwyn penderfynu pa un ai yw dyddodiad asid neu nitrogen yn cael effaith negatif ar ecosystem, neu ran o ecosystem ai peidio, gosodir llwyth critigol ar gyfer cynefinoedd unigol, er enghraifft, coetir neu gors, a rhywogaethau unigol, er enghraifft, math o fwsogl neu blanhigyn dŵr croyw. Mae llwyth critigol yn ymwneud â faint o lygrydd sy'n cael ei ddyddodi o'r aer i'r ddaear. Pan fo dyddodiad yn llai na'r llwyth critigol, gellir casglu bod dyddodiad llygrydd sy'n uwch na hyn yn dangos effeithiau anuniongyrchol niweidiol ar gynefin neu rywogaeth. Os yw dyddodia yn fwy na'r llwyth critigol, yna ystyrir ei fod wedi rhagori'r llwyth critigol. Dengys y mapiau a ganlyn ragfynegiad wedi'i foddelu ar gyfer dyddodiad asid a dyddodiad nitrad yn 2010.</p>		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
		<p data-bbox="551 368 1568 424">Effeithiau Ansawdd Aer Safleoedd Natura 2000 – Rhagfyngiadau wedi'u Modelu ar gyfer Dyddodiad Nitrad 2010</p> <p>The figure consists of two maps of the same geographic area, showing Natura 2000 sites. The top map is titled 'Acid Deposition' and the bottom map is titled 'Nitrate Deposition'. Both maps use a color-coded legend to indicate whether critical loads have been exceeded. Red areas indicate that the critical load has been exceeded, while green areas indicate it has not. The legend for the Acid map shows 'Acid Critical Load - Exceeded' (red) and 'Acid Critical Load - Not Exceeded' (green). The legend for the Nitrate map shows 'Nitrate Critical Load - Exceeded' (red) and 'Nitrate Critical Load - Not Exceeded' (green). The maps include a coordinate grid with x-axis values from 210000 to 300000 and y-axis values from 300000 to 360000. The word 'Bannor' is visible on both maps.</p>		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
<p>Ôl-troed Ecologol</p>	<p>Yn 2003, roedd ôl-troed ecolegol Gwynedd yn 5.3 – 5.46 hectar byd eang (gha) y person sy'n ei wneud yn un o'r chwe awdurdod lleol uchaf yng Nghymru¹⁰.</p>	<p>Mae ôl-troed Cymru wedi cynyddu ar gyfradd gyfartalog o 1.5% y flwyddyn rhwng 1990 a 2003.</p>		<p>Yr angen i leihau ôl-troed ecolegol y ddau awdurdod lleol, gyda ffocws penodol ar yr allyriadau sy'n codi o dai a thrafrnidiaeth.</p>
				
<p>Mae amcangyfrifon y <i>Stockholm Environment Institute</i> yn awgrymu fod yr 'earthshare', neu'r gyfran o'r ddaear, ar gyfartaledd yn 1.8 gha i bob person.</p>				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
	Amcangyfrifwyd mai cyfanswm Ôl-troed Ecolegol Cymru yn 2003 oedd 5.16 gha i bob person. Mae hyn bron iawn yn deirgwaith yr <i>earthshare</i> cyfartalog. Wrth ddefnyddio'r un sail i gyfrifo, gwelwyd mai cyfanswm Ôl-troed Ecolegol y DU yn 2003 oedd 5.6 gha i bob person.			
Targedau Ynni Adnewyddadwy		Mae LICC wedi gosod targed o gynhyrchu 7 o oriau terawatt drwy ynni adnewyddadwy er mwyn cyrraedd targed y DU o gynhyrchu 15% o ynni â dulliau adnewyddadwy erbyn 2020 (atodiad i NCT8). ¹¹		Mae angen hwyluso datblygiad cynlluniau ynni adnewyddadwy.
Capasiti ynni adnewyddadwy sydd wedi'i osod	Dim dadansoddiad o'r capasiti ar gyfer y cynllun ardal / rhanbarthol	Mae 143 o safleoedd yng Nghymru sy'n cynhyrchu trydan o ffynonellau adnewyddadwy. Mae'r twf mewn capasiti ar hyd Cymru yn deillio fwyaf o ffynonellau ynni gwynt (+157Mwe) ¹²		Mae Gwynedd yn cynnig cyfleoedd sylweddol i gynyddu capasiti adnewyddadwy wedi'i osod (cynhyrchu ynni o wynt oddi ar y môr + llanw'r môr)
Addasu Newid Hinsawdd	Dim data ar gyfer y cynllun ardal / rhanbarthol ar gynnydd / mesurau addasu	Mae Strategaeth Newid Hinsawdd Cymru yn gosod fframwaith strategol. Newid Hinsawdd, prosiect peilot Newid Lleoedd, camau gweithredu ymarferol mewn ALI i barhau â'r addasu ¹³ .	Dim gwaelodlin o fesurau wedi'i sefydlu, mae'r dulliau presennol yn seiliedig ar asesu risg gan gynnwys gwydnwch yr isadeiledd, rheoli'r arfordir, rheoli'r tir	Cefnogi/hwyluso datblygiad cynlluniau addasu sector.

¹ LIC (2009) Newid Hinsawdd: ei effeithiau i Gymru (Tachwedd, 2009) <http://wales.gov.uk/docs/desh/policy/091101climateimpactsen.pdf>)

² LICC <http://www.assemblywales.org/09-037.pdf>

³ Datganiadau Ysgrifenedig LICC 2008 <http://wales.gov.uk/about/cabinet/cabinetstatements/2008/greenhouse/?lang=en>

⁴ Fforwm Ansawdd Aer Cymru

⁵ Ansawdd Aer yng Nghymru (2009) – Fforwm Ansawdd Aer Cymru

⁶ Pecyn Tystiolaeth Leol - Asiantaeth yr Amgylchedd

⁷ Pecyn Tystiolaeth Leol - Asiantaeth yr Amgylchedd

⁸ Adolygu ac Asesu Ansawdd Aer 2010 – Adroddiad Cynnydd 2007 (Cyngor Gwynedd)

⁹ Pecyn Tystiolaeth Leol - Asiantaeth yr Amgylchedd

¹⁰ *Wales' Ecological Footprint - Scenarios to 2020* E. Dawkins, A. Paul, J. Barrett, J. Minx and K. Scott.

<http://wales.gov.uk/topics/sustainabledevelopment/publications/ecofootprint/?lang=en>

¹¹ Nodyn Cyngor Technegol (NCT) 8 Ynni Adnewyddadwy <http://wales.gov.uk/topics/planning/policy/tans/tan8/?lang=en>

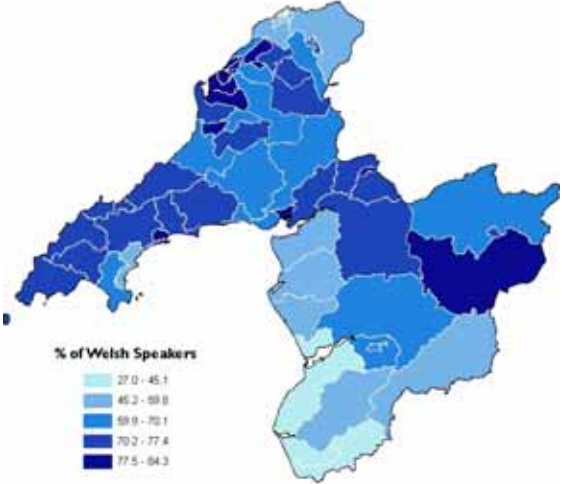
¹² Adran Ynni a Newid Hinsawdd, Tueddiadau Ynni: <http://www.decc.gov.uk/en/content/cms/statistics/publications/trends/>

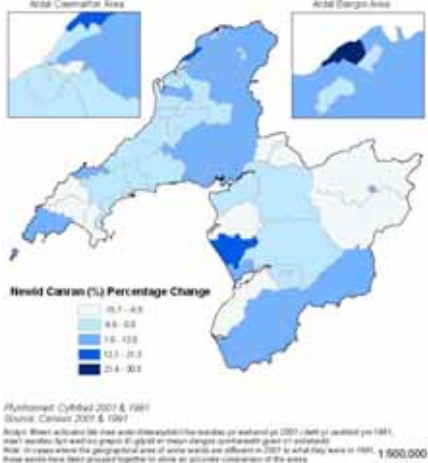
¹³ LICC (2010) Strategaeth Newid Hinsawdd Cymru. <http://wales.gov.uk/docs/desh/publications/101006ccstratfinalen.pdf>

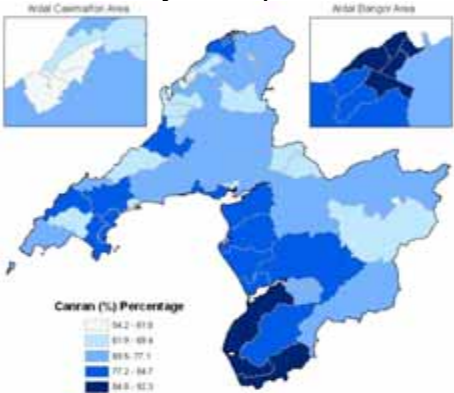
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol

Mae Gwynedd yn gadarnle'r iaith Gymraeg gyda'r gyfran uchaf o siaradwyr Cymraeg yng Nghymru. Fodd bynnag, mae amrywiadau o fewn y sir, gyda'r cyfrannau'n tueddu i fod yn uwch mewn rhai ardaloedd trefol ynghyd ag ardaloedd y cyn chwareli llechi ond mae'r cyfrannau yn sylweddol is mewn llawer o'r ardaloedd arfordirol. Yn ogystal, mae gan Wunedd amgylchedd hanesyddol cyfoethog a adlewyrchir yn nifer y dynodiadau ffurfiol, gan gynnwys 2505 adeilad rhestredig, 490 o henebion cofrestredig, 16 o barciau a gerddi hanesyddol, 40 ardal gadwraeth ac un safle treftadaeth y byd. (Noder: Cyfeiria 'Gwynedd' yn y waelodlin hon at y sir yn ei chyfanrwydd, oni bai y nodir yn wahanol).

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd				
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol								
Yr Iaith Gymraeg ¹	Mae gan Wunedd y gyfran uchaf o bobl sy'n medru siarad Cymraeg drwy Gymru. Yn 2001, roedd 69% o boblogaeth Gwynedd dros dair blwydd oed yn medru siarad Cymraeg ac roedd y hyn yn sylweddol uwch na chyfartaledd Cymru o 21%.			A need to facilitate the preservation and enhance				
	Sgiliau yn yr Iaith Gymraeg (2001)			Welsh language and culture as an important part				
		Poblogaeth dros dair blwydd oed	Siarad Cymraeg ond nid yn darllen na'i hysgrifennu	Siarad a darllen Cymraeg ond nid yn ei hysgrifennu	Siarad, darllen ac ysgrifennu Cymraeg	Cyfuniad arall o sgiliau	Dim gwybodaeth o'r Gymraeg	Mae angen diogelu a chadw'r iaith Gymraeg a'r diwylliant Cymreig drwy eu hyrwyddo fel rhan annatod o'n hetifeddiaeth ddiwylliannol.
			%	%	%	%	%	Symud ymlaen â'r darpariaethau a osodir ym Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 ² .
	Gwynedd	112,800	5.75	2.31	60.63	1.50	23.89	
Cymru	2,805,701	2.83	1.37	16.32	2.98	71.57		
Mae'r gyfran o siaradwyr Cymraeg yn amrywio cryn lawer o fewn Gwynedd. Mae siaradwyr Cymraeg yn cynrychioli o leiaf 30% o'r boblogaeth barhaol ym mhob ward heblaw un yng Ngwynedd (yr eithriad yw ward Menai ym Mangor, o bosib oherwydd nifer y myfyrwyr (23%)). Ceir y cyfrannau uchaf o siaradwyr Cymraeg yng Nghaernarfon a'r cyffiniau. Mae cyfran y siaradwyr Cymraeg yn tueddu i fod yn uwch mewn rhai ardaloedd trefol yn ogystal ag ardaloedd y cyn chwareli llechi, ond yn sylweddol is mewn llawer o ardaloedd arfordirol ym Meirionnydd.								

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol				
Amrywiaethau daearyddol mewn sgiliau yn yr iaith Gymraeg (2001)				
	Ward	% y boblogaeth 3 blwydd oed a throsodd sy'n medru siarad, darllen ac ysgrifennu Cymraeg	% y boblogaeth 3 blwydd oed a throsodd heb ddim gwybodaeth o'r Gymraeg	
	Uchaf	Penygroes(81.8)	Menai, Bangor (66.3)	
	Ail Uchaf	Llanrug (80.4)	Deiniol (58.5)	
	Trydydd Uchaf	Bethel (79.5)	Llangelynnin (50.5)	
	Trydydd Isaf	Tywyn (33.7)	Penygroes(8.7)	
	Ail isaf	Deiniol (24.2)	Seiont (7.4)	
	Isaf	Menai Bangor (23.3)	Peblig (6.0)	
	Gwynedd	60.6	23.9	
	Cymru	16.3	71.6	
% Siaradwyr Cymraeg yn wardiau Gwynedd (2001)				
 <p style="text-align: center;"> % of Welsh Speakers 27.0 - 45.1 45.2 - 59.9 59.9 - 70.1 70.2 - 77.4 77.5 - 84.3 </p>				
Dengys y tabl isod bod nifer y bobl yng Ngwynedd sy'n siarad Cymraeg wedi gostwng o 76.2%				

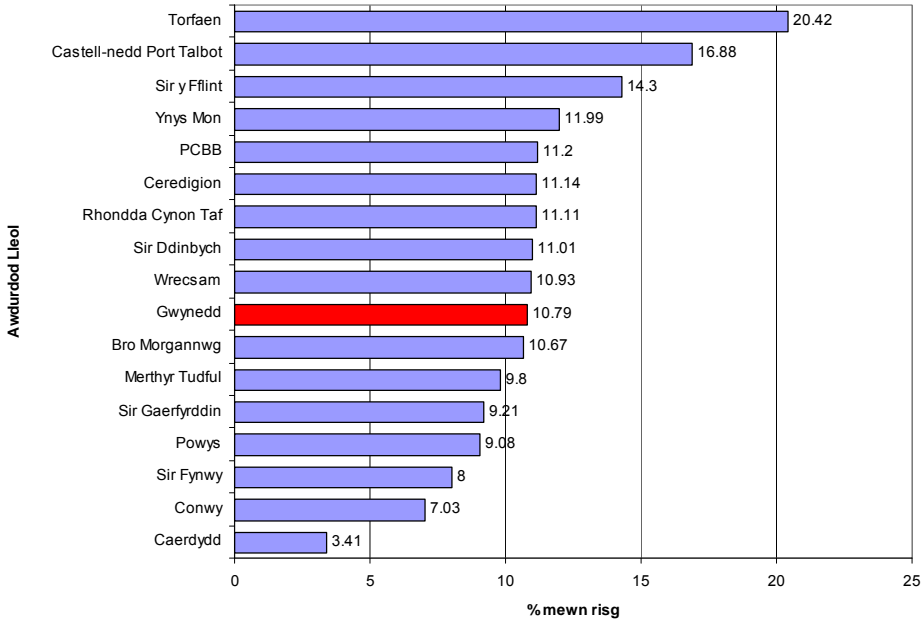
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd													
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol																	
		<p>yn 1981 i 72.1% yn 1991 ac i 69% yn 2001. Gan fod Cymru yn gyffredinol wedi gweld cynnydd yng nghyfran y siaradwyr Cymraeg rhwng 1991 a 2001, bu gostyngiad o -3.1% yng nghanran y siaradwyr Cymraeg yng Ngwynedd.</p> <p style="text-align: center;">Newidiadau yn y % o siaradwyr Cymraeg yng Ngwynedd a Chymru 1981 - 2001</p> <table border="1" data-bbox="499 555 1104 683"> <thead> <tr> <th>Blwyddyn</th> <th>Gwynedd</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1981</td> <td>76.2</td> <td>19.0</td> </tr> <tr> <td>1991</td> <td>72.1</td> <td>18.7</td> </tr> <tr> <td>2001</td> <td>69</td> <td>20.8</td> </tr> </tbody> </table> <p>Yn ogystal â hyn, rhwng 1991 a 2001, bu gostyngiad yn nifer y wardiau yng Ngwynedd gyda dros 70% o'r boblogaeth yn medru siarad Cymraeg, o 61 wardiau yn 1991, i 41 o wardiau yn 2001, fel y dengys y ffigur isod.</p> <p style="text-align: center;">% newid yn y boblogaeth tair blwydd oed a throsodd sy'n siarad Cymraeg, 1991 - 2001</p> 	Blwyddyn	Gwynedd	Cymru	1981	76.2	19.0	1991	72.1	18.7	2001	69	20.8			
Blwyddyn	Gwynedd	Cymru															
1981	76.2	19.0															
1991	72.1	18.7															
2001	69	20.8															

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol				
		<p>Gwelir bod cyfran y siaradwyr Cymraeg wedi gostwng mewn sawl ardal rhwng 1991 a 2001, yn enwedig ar arfordir Meirionnydd ac mewn rhannau helaeth o ben Llŷn. Gwelwyd gostyngiad sylweddol yn wardiau Bowydd a Rhiw (-14.7%), Botwnnog a Thudweiliog (-11.9%) a Llanengan (-10%). Ar y llaw arall, roedd nifer o ardaloedd wedi dangos cynnydd yn y canran o siaradwyr Cymraeg ac mae'n ddiddorol nodi bod nifer y siaradwyr Cymraeg wedi cynyddu mewn llawer ardal ble mae cyfran isel o siaradwyr Cymraeg yn byw (Abermaw, +4.8%), Menai Bangor, +30.5%; Tywyn, +10.1%).</p> <p><i>Pobl a anwyd yng Nghymru</i></p> <p>Mae oddeutu 80% o breswylwyr Gwynedd a anwyd yng Nghymru yn medru siarad, ysgrifennu a darllen Cymraeg a dim ond 5% o'r preswylwyr a anwyd yng Nghymru sydd heb ddim sgiliau o gwbl yn yr iaith Gymraeg. Mae llai o lawer o breswylwyr a anwyd y tu allan i Gymru yn medru siarad Cymraeg ac mae mwy o amrywiaeth gydag oedran. Nid oes gan 16.5% o bobl rhwng 3 a 15 mlwydd sgiliau yn yr iaith Gymraeg o gwbl, ac mae'r ganran hon yn cynyddu i 79% o ran y trigolion dros 65 blwydd oed.</p> <p>% o'r boblogaeth a anwyd y tu allan i Gymru sy'n methu siarad Cymraeg (dros dair blwydd oed) 2001</p> 		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol				
	Mae'n amlwg o'r ffigwr uchod bod y cyfrannau uchaf o bobl a anwyd y tu allan i Gymru nad ydynt yn medru siarad Cymraeg yn byw ar arfordir Meirionnydd ac mewn rhannau helaeth o ben Llŷn.			
Safleoedd Treftadaeth y Byd	Mae cestyll a muriau tref y brenin Edward yng Ngwynedd yn cynnwys castell a muriau tref Caernarfon a gafodd eu hychwanegu at restr Safleoedd Treftadaeth y Byd (STB), yn 1987 ³ fel safle diwylliannol o werth byd-eang eithriadol.	Rheolir y castell gan Cadw ac mae ar agor i ymwelwyr; ased hanesyddol allweddol a ffynhonnell cyllid cadwraeth/twristiaeth.		Adnodd hanesyddol allweddol yn ffurfio rhan o'r diwylliant sydd gan Wunedd i'w gynnig.
Henebion Cofrestredig	Mae oddeutu 490 o Henebion Cofrestredig yng Ngwynedd. Yng Nghymru gyfan, yn 1996 ac yn 2003, adroddwyd bod oddeutu 80% o'r henebion cofrestredig yn sefydlog ac roedd oddeutu 10% ohonynt wedi'u gwella neu wedi'u gwella'n sylweddol. Yn yr un cyfnod, bu cynnydd mewn aflonyddwch arwynebol, fel arfer gan fod mwy o lystyfiant ymledol a phrysg yn tyfu drostynt, o bosib, yn sgil trefn amaethu lai dwys a anogwyd gan gynlluniau amaeth-amgylcheddol. Cafodd y cynnydd hwn ei osod yn erbyn lleihad mewn aflonyddwch difrifol a oedd weithiau'n cael ei achosi yn sgil amaethu dwys ⁴ .			Hwyluso ymarfer rheoli priodol er mwyn cadw'r statws 'cyflwr da' a chydabod y cyfleoedd diwylliannol ac economaidd ehangach sy'n codi o asedau a dynodiadau hanesyddol.
Ardaloedd Cadwraeth	Yn 2010, roedd 40 ardal gadwraeth yn Ardal Cynllun Gwynedd - yr ail nifer uchaf yng Nghymru ⁵ .			
Parciau a Gerddi o Ddiddordeb Hanesyddol	Ceir 16 o barciau a gerddi yn ACLI Gwynedd ac maent yn cyfrannu'n helaeth tuag at gymeriad, amrywiaeth ac arwahanrwydd ei dirwedd ⁶ .			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																			
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol																																																							
	<p>Safleoedd / Ardaloedd yng Ngwynedd a gynhwysir yng nghofrestr tirweddau, parciau a gerddi o ddiddordeb arbennig yng Nghymru</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Enw'r Parc/Gardd Hanesyddol</th> <th>Cyngor Cymuned</th> <th>Gradd y Parc/Gardd Hanesyddol</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Abermaw: Taith Gerdded Panorama</td> <td>Abermaw</td> <td>II</td> </tr> <tr> <td>Broom Hall</td> <td>Llanystumdwy</td> <td>II</td> </tr> <tr> <td>Boduan</td> <td>Buan</td> <td>II</td> </tr> <tr> <td>Castell Bryn Bras</td> <td>Llanrug</td> <td>II</td> </tr> <tr> <td>Caernarfon: Parc Comin Morfa</td> <td>Caernarfon</td> <td>II</td> </tr> <tr> <td>Cefnamwlch</td> <td>Tudweiliog</td> <td>II</td> </tr> <tr> <td>Glasfryn</td> <td>Llanystumdwy</td> <td>II</td> </tr> <tr> <td>Glynllifon</td> <td>Llandwrog</td> <td>I</td> </tr> <tr> <td>Castell Penrhyn</td> <td>Llandygai</td> <td>II*</td> </tr> <tr> <td>Plas Bodegroes</td> <td>Llannor</td> <td>II</td> </tr> <tr> <td>Plas yn Rhiw</td> <td>Aberdaron</td> <td>II</td> </tr> <tr> <td>Portmeirion</td> <td>Penrhyndeudraeth</td> <td>II*</td> </tr> <tr> <td>Rhiwlas</td> <td>Llandderfel</td> <td>II</td> </tr> <tr> <td>Tan yr Allt</td> <td>Porthmadog</td> <td>II</td> </tr> <tr> <td>Y Faenol</td> <td>Pentir</td> <td>I</td> </tr> <tr> <td>Y Wern</td> <td>Dolbenmaen</td> <td>II*</td> </tr> </tbody> </table>			Enw'r Parc/Gardd Hanesyddol	Cyngor Cymuned	Gradd y Parc/Gardd Hanesyddol	Abermaw: Taith Gerdded Panorama	Abermaw	II	Broom Hall	Llanystumdwy	II	Boduan	Buan	II	Castell Bryn Bras	Llanrug	II	Caernarfon: Parc Comin Morfa	Caernarfon	II	Cefnamwlch	Tudweiliog	II	Glasfryn	Llanystumdwy	II	Glynllifon	Llandwrog	I	Castell Penrhyn	Llandygai	II*	Plas Bodegroes	Llannor	II	Plas yn Rhiw	Aberdaron	II	Portmeirion	Penrhyndeudraeth	II*	Rhiwlas	Llandderfel	II	Tan yr Allt	Porthmadog	II	Y Faenol	Pentir	I	Y Wern	Dolbenmaen	II*	
Enw'r Parc/Gardd Hanesyddol	Cyngor Cymuned	Gradd y Parc/Gardd Hanesyddol																																																					
Abermaw: Taith Gerdded Panorama	Abermaw	II																																																					
Broom Hall	Llanystumdwy	II																																																					
Boduan	Buan	II																																																					
Castell Bryn Bras	Llanrug	II																																																					
Caernarfon: Parc Comin Morfa	Caernarfon	II																																																					
Cefnamwlch	Tudweiliog	II																																																					
Glasfryn	Llanystumdwy	II																																																					
Glynllifon	Llandwrog	I																																																					
Castell Penrhyn	Llandygai	II*																																																					
Plas Bodegroes	Llannor	II																																																					
Plas yn Rhiw	Aberdaron	II																																																					
Portmeirion	Penrhyndeudraeth	II*																																																					
Rhiwlas	Llandderfel	II																																																					
Tan yr Allt	Porthmadog	II																																																					
Y Faenol	Pentir	I																																																					
Y Wern	Dolbenmaen	II*																																																					

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol				
	<p style="text-align: center;">Parciau a Gerddi Hanesyddol yn Ardal Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd</p> 			
Adeiladau Rhestredig	<p>Yn Ardal Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd (ACLI) mae 2505 o adeiladau rhestredig (yr ail uchaf yng Nghymru). O'r adeiladau rhestredig hynny, yn 2007, nodwyd bod 266 ohonynt 'mewn perygl', sef 10.79% o'r cyfanswm - y degfed cyfradd uchaf o'r holl Awdurdodau Lleol yng Nghymru. Roedd 17.1% o'r holl adeiladau rhestredig wedi'u dynodi'n 'fregus' a 72.1% wedi'u dynodi 'heb fod mewn perygl'⁷.</p>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																				
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol																																								
		<p style="text-align: center;">Adeiladau rhestredig mewn perygl yn ôl Awdurdod Unedol</p> <table border="1" data-bbox="600 446 1518 1069"> <caption>Adeiladau rhestredig mewn perygl yn ôl Awdurdod Unedol</caption> <thead> <tr> <th>Awdurdod Lleol</th> <th>% mewn risg</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Torfaen</td><td>20.42</td></tr> <tr><td>Castell-nedd Port Talbot</td><td>16.88</td></tr> <tr><td>Sir y Fflint</td><td>14.3</td></tr> <tr><td>Ynys Môn</td><td>11.99</td></tr> <tr><td>PCBB</td><td>11.2</td></tr> <tr><td>Ceredigion</td><td>11.14</td></tr> <tr><td>Rhondda Cynon Taf</td><td>11.11</td></tr> <tr><td>Sir Ddinbych</td><td>11.01</td></tr> <tr><td>Wrecsam</td><td>10.93</td></tr> <tr><td>Gwynedd</td><td>10.79</td></tr> <tr><td>Bro Morgannwg</td><td>10.67</td></tr> <tr><td>Merthyr Tudful</td><td>9.8</td></tr> <tr><td>Sir Gaerfyrddin</td><td>9.21</td></tr> <tr><td>Powys</td><td>9.08</td></tr> <tr><td>Sir Fynwy</td><td>8</td></tr> <tr><td>Conwy</td><td>7.03</td></tr> <tr><td>Caerdydd</td><td>3.41</td></tr> </tbody> </table>	Awdurdod Lleol	% mewn risg	Torfaen	20.42	Castell-nedd Port Talbot	16.88	Sir y Fflint	14.3	Ynys Môn	11.99	PCBB	11.2	Ceredigion	11.14	Rhondda Cynon Taf	11.11	Sir Ddinbych	11.01	Wrecsam	10.93	Gwynedd	10.79	Bro Morgannwg	10.67	Merthyr Tudful	9.8	Sir Gaerfyrddin	9.21	Powys	9.08	Sir Fynwy	8	Conwy	7.03	Caerdydd	3.41		
Awdurdod Lleol	% mewn risg																																							
Torfaen	20.42																																							
Castell-nedd Port Talbot	16.88																																							
Sir y Fflint	14.3																																							
Ynys Môn	11.99																																							
PCBB	11.2																																							
Ceredigion	11.14																																							
Rhondda Cynon Taf	11.11																																							
Sir Ddinbych	11.01																																							
Wrecsam	10.93																																							
Gwynedd	10.79																																							
Bro Morgannwg	10.67																																							
Merthyr Tudful	9.8																																							
Sir Gaerfyrddin	9.21																																							
Powys	9.08																																							
Sir Fynwy	8																																							
Conwy	7.03																																							
Caerdydd	3.41																																							

¹ Cyfrifiad 1981, 1991, 2001

² LLCC. <http://wales.gov.uk/topics/welshlanguage/legislation/?skip=1&lang=en> . Bwrdd yr Iaith Gymraeg. <http://www.byig-wlb.org.uk/English/Pages/index.aspx>

³ Cyngor Gwynedd

⁴ LLCC: "Welsh Historic Environment: Position Statement 2007")

⁵ Cyngor Gwynedd

⁶ Rhan 1 o Gofrestr o Dirwedau, Parciau a Gerddi Hanesyddol o Ddiddordeb Arbennig yng Nghymru)

⁷ Cyngor Gwynedd

Yr Economi

Mae perfformiad yr economi'n amrywio'n fawr yng Ngwynedd. Mae cyfradd y nifer sy'n hawlio budd-daliadau wedi bod yn is na Chymru gyfan yn y blynyddoedd diweddar. Mae cyflogaeth wedi'i seilio'n bennaf ar weinyddiaeth gyhoeddus, addysg ac iechyd, sydd wedi profi'r cynnydd uchaf yn y Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA) dros y blynyddoedd diweddar. Ar y llaw arall mae dirywiad cyson wedi bod yn y diwydiant amaeth, hela, coedwigaeth a physgota dros y ddeng mlynedd diwethaf. Yn ogystal, mae enillion cyfartalog cartrefi yng Ngwynedd yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol. Mae'r economi wedi'i seilio'n bennaf ar y sector cyhoeddus, ond mae sectorau eraill yn enwedig twristiaeth yn ddiwydiannau allweddol serch hyn. Fodd bynnag, mae nifer yr ymwelwyr a ddaw i Wynedd wedi dirywio'n ddiweddar. (Noder: cyfeiria 'Gwynedd' yn y waelodlin hon at y sir yn ei chyfanrwydd, oni bai y nodir yn wahanol).

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																		
Yr Economi																																																						
Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA)	<p>Mae Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA) Gwynedd yn mesur gwerth y cynhyrchiant sy'n digwydd o fewn y sir. Cafwyd bod gwerth yr allbwn o economi Gwynedd yn £1.620 biliwn yn 2008. Roedd gwerth yr allbwn o Wynedd yn cyfrannu 3.7% tuag at werth yr allbwn o Gymru gyfan, o'i gymharu ag allbwn o 4.2% o Bowys, 5.9% o Gonwy a Sir Ddinbych gyda'i gilydd ac 1.6% o Ynys Môn. Cafwyd bod gwerth GVA y pen yng Ngwynedd ar gyfartaledd yn £13,664 yn 2008, a oedd yn is na'r cyfartaledd yng Nghymru a'r Deyrnas Unedig, sydd o bosib yn tynnu sylw at y ffaith nad yw economi'r sir yn gryf iawn o ran diwydiannau gweithgynhyrchu, masnach a gwasanaethau sydd â gwerth ariannol uchel.¹</p>			<p>Angen hwyluso'r gwaith o barhau i hyrwyddo buddsoddiad yn yr economi leol er mwyn cefnogi tyfiant busnesau lleol, yn enwedig ymysg y diwydiannau gweithgynhyrchu a masnach.</p>																																																		
	<p>Gwerth Ychwanegol Crynswth y pen 1998-2006</p> <table border="1"> <caption>Gwerth Ychwanegol Crynswth y pen 1998-2006 (£m)</caption> <thead> <tr> <th>Blwyddyn</th> <th>Gwynedd</th> <th>Ynys Môn</th> <th>Conwy a Sir Ddinbych</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1998</td><td>9000</td><td>6800</td><td>8500</td><td>10500</td></tr> <tr><td>1999</td><td>9200</td><td>7000</td><td>8800</td><td>10800</td></tr> <tr><td>2000</td><td>9500</td><td>7500</td><td>9200</td><td>11200</td></tr> <tr><td>2001</td><td>10000</td><td>8000</td><td>9500</td><td>11800</td></tr> <tr><td>2002</td><td>10800</td><td>8800</td><td>10000</td><td>12500</td></tr> <tr><td>2003</td><td>11500</td><td>9500</td><td>10500</td><td>13200</td></tr> <tr><td>2004</td><td>12200</td><td>10000</td><td>11000</td><td>13800</td></tr> <tr><td>2005</td><td>12800</td><td>10500</td><td>11500</td><td>14200</td></tr> <tr><td>2006</td><td>13500</td><td>11000</td><td>12000</td><td>14800</td></tr> </tbody> </table>			Blwyddyn	Gwynedd	Ynys Môn	Conwy a Sir Ddinbych	Cymru	1998	9000	6800	8500	10500	1999	9200	7000	8800	10800	2000	9500	7500	9200	11200	2001	10000	8000	9500	11800	2002	10800	8800	10000	12500	2003	11500	9500	10500	13200	2004	12200	10000	11000	13800	2005	12800	10500	11500	14200	2006	13500	11000	12000	14800	
Blwyddyn	Gwynedd	Ynys Môn	Conwy a Sir Ddinbych	Cymru																																																		
1998	9000	6800	8500	10500																																																		
1999	9200	7000	8800	10800																																																		
2000	9500	7500	9200	11200																																																		
2001	10000	8000	9500	11800																																																		
2002	10800	8800	10000	12500																																																		
2003	11500	9500	10500	13200																																																		
2004	12200	10000	11000	13800																																																		
2005	12800	10500	11500	14200																																																		
2006	13500	11000	12000	14800																																																		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																
Yr Economi																																				
Gweithgarwch Economaidd	<p>Mae'r gyfradd gweithgarwch economaidd yn mesur canran y boblogaeth sydd mewn gwaith neu'n ddi-waith, ac mae felly'n fesur cyffredinol defnyddiol o'r cyfleoedd sydd ar gael i bobl yn y farchnad lafur. Fel arfer, caiff ei mynegi fel canran o'r boblogaeth o oed gweithio. Ym mis Mehefin 2010, amcangyfrifwyd bod cyfradd gweithgarwch economaidd Gwynedd (73.6%) yn uwch na chyfradd Cymru gyfan (72.8%).²</p> <p>Gweithgarwch Economaidd yng Ngwynedd, Môn a Chymru (Chwarter Mehefin 2010)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Môn</th> <th>Gwynedd</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n gyflogai</td> <td>58.6</td> <td>54.8</td> <td>58.0</td> </tr> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n gyflogedig</td> <td>69.7</td> <td>69.5</td> <td>66.8</td> </tr> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n hunangyflogedig</td> <td>10.2</td> <td>13.4</td> <td>8.2</td> </tr> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd weithredol</td> <td>73.7</td> <td>73.6</td> <td>72.8</td> </tr> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n ddi-waith</td> <td>5.5</td> <td>5.6</td> <td>8.3</td> </tr> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd anweithredol – eisiau swydd</td> <td>5.2</td> <td>4.0</td> <td>6.6</td> </tr> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd anweithredol – ddim eisiau swydd</td> <td>21.1</td> <td>22.4</td> <td>20.6</td> </tr> </tbody> </table> <p>Mae'n amlwg hefyd fod gan Wunedd gyfran uwch o weithwyr hunangyflogedig, ond cyfran is o gyflogai o gymharu â Chymru gyfan. Mae'r gyfradd ddiweithdra hefyd yn llawer is na'r gyfradd genedlaethol.</p> <p>Ar lefel wardiau unigol yng Ngwynedd, mae'r cyfraddau anweithgarwch economaidd yn amrywio o 62.7% o bobl rhwng 16-74 mlwydd oed ym Menai (Bangor) (yn fwy na thebyg oherwydd y boblogaeth fawr o fyfyrwyr llawn amser) i 26.8% ym Methel.</p>			Môn	Gwynedd	Cymru	% y bobl o oed gweithio sy'n gyflogai	58.6	54.8	58.0	% y bobl o oed gweithio sy'n gyflogedig	69.7	69.5	66.8	% y bobl o oed gweithio sy'n hunangyflogedig	10.2	13.4	8.2	% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd weithredol	73.7	73.6	72.8	% y bobl o oed gweithio sy'n ddi-waith	5.5	5.6	8.3	% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd anweithredol – eisiau swydd	5.2	4.0	6.6	% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd anweithredol – ddim eisiau swydd	21.1	22.4	20.6		Cyfradd gweithgarwch economaidd fymryn yn uwch, a chyfradd ddiweithdra is o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol.
	Môn	Gwynedd	Cymru																																	
% y bobl o oed gweithio sy'n gyflogai	58.6	54.8	58.0																																	
% y bobl o oed gweithio sy'n gyflogedig	69.7	69.5	66.8																																	
% y bobl o oed gweithio sy'n hunangyflogedig	10.2	13.4	8.2																																	
% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd weithredol	73.7	73.6	72.8																																	
% y bobl o oed gweithio sy'n ddi-waith	5.5	5.6	8.3																																	
% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd anweithredol – eisiau swydd	5.2	4.0	6.6																																	
% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd anweithredol – ddim eisiau swydd	21.1	22.4	20.6																																	
Diweithdra	<p>Y ffigurau diweithdra a fydd fel arfer yn ennyn y sylw mwyaf yw'r rheini a gaiff eu rhyddhau'n fisol, a chânt eu hadnabod yn gyffredinol fel y cyfrifiad hawlwr. Cyfeiria'r rhain at y nifer o bobl nad ydynt mewn gwaith ac sy'n hawlio budd-daliadau'n gysylltiedig â diweithdra, Lwfans Ceisio Gwaith (JSA) yn bennaf. Y ffigurau hyn yw'r brif ffynhonnell wybodaeth swyddogol ynglŷn â diweithdra mewn ardaloedd bychain (Gwynedd a'i wardiau).</p>																																			

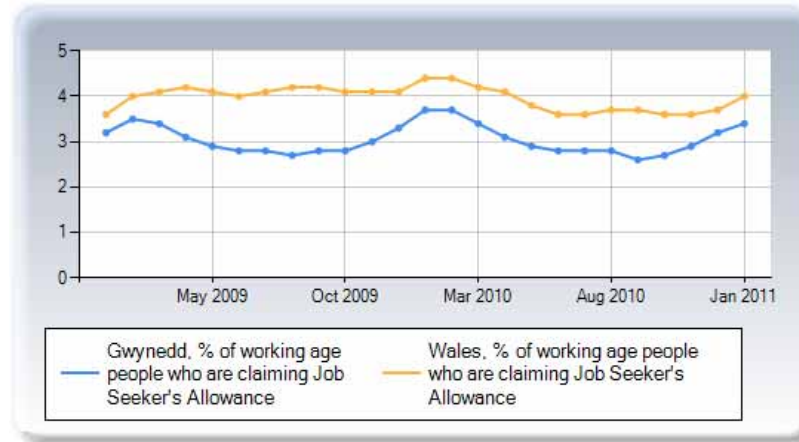
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
-----------	---------------	-------------------------	----------------	-------------------------------------

Yr Economi

Lwfans Ceisio Gwaith (Ionawr 2011)³

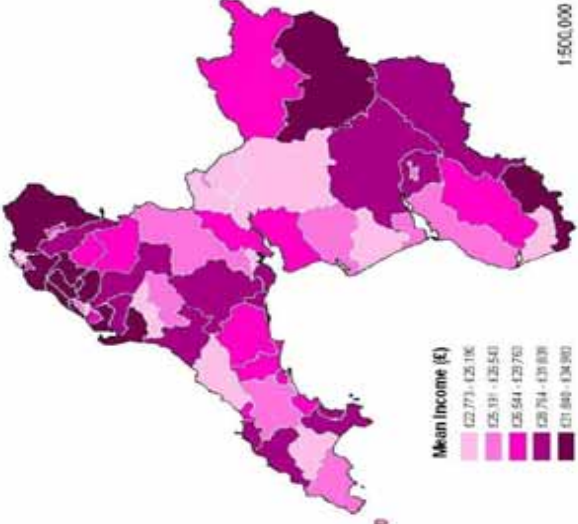
	Môn	Gwynedd	Cymru
Nifer y bobl o oed gweithio sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith	1,899	2,506	75,163
% y bobl o oed gweithio sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith	4.6	3.4	4
Nifer y bobl 17-24 mlwydd oed sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith	565	780	24,805
% y bobl 17-24 mlwydd oed sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith	29.8	31.1	33

Hawlwyr Lwfans Ceisio Gwaith (canran)⁴

Yn gyffredinol, mae cyfradd y nifer sy'n hawlio wedi bod yn is yng Ngwynedd nac yng Nghymru ers tua 2009. Ym mis Ionawr 2011, cyfrifwyd bod 2,506 o bobl o oed gweithio yng Ngwynedd yn ddi-waith. Roedd hyn gyfystyr â 3.4% o'r boblogaeth o oed gweithio, tra bod y canran yng Nghymru yn 4%. Mae diweithdra yn amrywio'n eithafol rhwng dynion a merched, gyda 56% yn fwy o ddynion yn ddi-waith o gymharu â merched yn ystod mis Ionawr 2009. Mae diweithdra felly'n amrywio ar draws Gwynedd. Mae'r tabl isod yn dangos yr amrywiadau o fewn y Sir.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																							
Yr Economi																											
	<p align="center">Diweithdra ymysg hawlwr yn y wardiau (lon 2011)⁵</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>% y boblogaeth o oed gweithio amcangyfrifedig</th> <th>Hawlwr di-waith</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Uchaf</td> <td>Peblig (8.2)</td> </tr> <tr> <td>Ail uchaf</td> <td>Marchog (7.3)</td> </tr> <tr> <td>Trydydd uchaf</td> <td>Talysarn</td> </tr> <tr> <td>Trydydd isaf</td> <td>Tudweiliog (1.0)</td> </tr> <tr> <td>Ail isaf</td> <td>Llanuwchllyn (1.0)</td> </tr> </tbody> </table>			% y boblogaeth o oed gweithio amcangyfrifedig	Hawlwr di-waith	Uchaf	Peblig (8.2)	Ail uchaf	Marchog (7.3)	Trydydd uchaf	Talysarn	Trydydd isaf	Tudweiliog (1.0)	Ail isaf	Llanuwchllyn (1.0)	Amrywiaethau daearyddol sylweddol yn y gyfradd ddiweithdra, sy'n awgrymu bod angen cryfhau ac ehangu economïau lleol o fewn y sir.											
% y boblogaeth o oed gweithio amcangyfrifedig	Hawlwr di-waith																										
Uchaf	Peblig (8.2)																										
Ail uchaf	Marchog (7.3)																										
Trydydd uchaf	Talysarn																										
Trydydd isaf	Tudweiliog (1.0)																										
Ail isaf	Llanuwchllyn (1.0)																										
Enillion	<p>Defnyddir <i>CACI Paycheck</i> i gyfrifo enillion. Gweler isod ddata incwm a gasglwyd o amrywiol ffynonellau masnachol, a chaiff y data ei ddiweddarau'n gyson wrth i wybodaeth bellach ddod i law. £23,050 oedd y canolrif incwm yng Ngwynedd yn 2009, oedd yn is na chanolrif incwm gogledd Cymru a Chymru gyfan (£24,750). Daeth Gwynedd yn 17eg allan o'r 22 Awdurdod Unedol yng Nghymru yng nghyswllt y mesur hwn.</p> <p align="center">Enillion yn 2009⁶</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Canolrif Incwm (£)</th> <th>% y cartrefi sy'n ennill dan 60% o Ganolrif Enillion y DU</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>£23,050</td> <td>34.5%</td> </tr> <tr> <td>Ynys Môn</td> <td>£24,350</td> <td>32.1%</td> </tr> <tr> <td>Conwy</td> <td>£24,950</td> <td>30.9%</td> </tr> <tr> <td>Sir Ddinbych</td> <td>£24,700</td> <td>31.6%</td> </tr> <tr> <td>Sir y Fflint</td> <td>£28,300</td> <td>26.4%</td> </tr> <tr> <td>Wrecsam</td> <td>£25,850</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>Cymru</td> <td>£24,750</td> <td>28%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Daeth y canlyniadau allweddol a ganlyn i'r amlwg wedi dadansoddiad pellach o Ddata <i>CACI</i></p>			Canolrif Incwm (£)	% y cartrefi sy'n ennill dan 60% o Ganolrif Enillion y DU	Gwynedd	£23,050	34.5%	Ynys Môn	£24,350	32.1%	Conwy	£24,950	30.9%	Sir Ddinbych	£24,700	31.6%	Sir y Fflint	£28,300	26.4%	Wrecsam	£25,850	30%	Cymru	£24,750	28%	Angen hybu buddsoddiad drwy ddarparu rhwydwaith drafnidiaeth, cysylltiadau a thir sy'n gymorth i ddenu busnesau newydd er mwyn darparu gwaith â chyflog uwch.
	Canolrif Incwm (£)	% y cartrefi sy'n ennill dan 60% o Ganolrif Enillion y DU																									
Gwynedd	£23,050	34.5%																									
Ynys Môn	£24,350	32.1%																									
Conwy	£24,950	30.9%																									
Sir Ddinbych	£24,700	31.6%																									
Sir y Fflint	£28,300	26.4%																									
Wrecsam	£25,850	30%																									
Cymru	£24,750	28%																									

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi				
	<p><i>Paycheck</i> yn 2009:</p> <ul style="list-style-type: none"> Roedd incwm y cartref yn 64.8% o gartrefi'r sir yn llai na £30,000. Roedd gan 14.6% o gartrefi Gwynedd incwm cartref o lai na £10,000. Roedd incwm y cartref yn 35.2% o gartrefi Gwynedd yn fwy na £30,000. Y ward oedd â'r cymedr incwm cartref uchaf oedd ward (enw ar goll) (£33,947) a'r ward oedd â'r cymedr incwm cartref isaf oedd ward Marchog (£22,773). Y ward oedd â'r canolrif incwm cartref uchaf oedd Cwm-y-glo (£31,800), a'r ward oedd â'r canolrif incwm cartref isaf oedd Hirael (£17,700). <p style="text-align: center;">Cymedr Incwm Cartref Pob Ward (2009)</p> 			
Diwydiant	<p>Mae rhai diwydiannau'n fwy cyffredin yng Ngwynedd nac eraill. Yn 2008, gweinyddu'r cyhoedd, addysg ac iechyd oedd cyflogwyr unigol mwyaf pobl Gwynedd (32.9%). Yn ail i hyn oedd y diwydiant dosbarthu, gwestai a bwytai (23.0%), sydd hefyd yn adlewyrchu'r patrwm dros Gymru gyfan. Dros yr un cyfnod, y diwydiannau oedd yn cyflogi'r gyfran leiaf o bobl yng Ngwynedd oedd ynni a dŵr (0.5%) ac amaeth a physgota (1.5%).⁷</p>			<p>Mae'r diwydiant amaeth, hela, coedwigaeth a physgota, a'r diwydiant</p>

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd	
Yr Economi					
Sectorau Diwydiant yng Ngwynedd a Chymru (2008)					
	Diwydiant	Gwynedd		Cymru	
		Nifer	%	Nifer	%
	Amaeth a physgota	300	0.6	18,300	1.5
	Ynni a dŵr	600	1.2	6,400	0.5
	Gweithgynhyrchu	3,700	7.6	161,500	13.7
	Adeiladu	2,200	4.5	61,000	5.2
	Dosbarthu, gwestai a bwytai	15,000	31.2	272,500	23.0
	Trafnidiaeth a chysylltiadau	1,700	3.6	50,600	4.3
	Bancio, cyllid ac yswiriant	4,100	8.6	166,500	14.1
	Gweinyddu'r cyhoedd, addysg ac iechyd	17,900	37.3	389,600	32.9
	Gwasanaethau eraill	2,600	5.3	56,600	4.8
	<p>Mae perfformiad y gwahanol ddiwydiannau yng nghyswllt y gwerth GVA wedi amrywio'n helaeth rhwng 1996 a 2008, a roddir fel y % o'r holl ddiwydiannau:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Amaeth, hela, coedwigaeth a physgota wedi gostwng 78.4% • Cynhyrchiant wedi gostwng 19% • Dosbarthu, trafndiaeth a chysylltiadau wedi cynyddu 68.2% • Gwasanaethau busnes a chyllid wedi cynyddu 64.8% • Gweinyddu'r cyhoedd, addysg, iechyd a gwasanaethau eraill wedi cynyddu 110% 				
	cynhyrchu, wedi lleihau dros y ddeng mlynedd ddiwethaf. Mae angen felly cefnogi'r gwaith o adfywio'r diwydiannau hyn fel sy'n briodol.				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																																																								
Yr Economi																																																																																																																												
	<p style="text-align: center;">Gwerth Ychwanegol Crynswth yn ôl Diwydiant, 1996- 2008⁸</p> <table border="1"> <caption>Estimated data from the GVA by sector graph (1995-2008)</caption> <thead> <tr> <th>Diwydiant</th> <th>1995</th> <th>1996</th> <th>1997</th> <th>1998</th> <th>1999</th> <th>2000</th> <th>2001</th> <th>2002</th> <th>2003</th> <th>2004</th> <th>2005</th> <th>2006</th> <th>2007</th> <th>2008</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Agriculture, forestry and fishing</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Construction</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Distribution, transport and communication</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Business services and finance</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Production</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Public administration, education, health and other services</td> <td>300</td> <td>350</td> <td>350</td> <td>350</td> <td>350</td> <td>350</td> <td>350</td> <td>350</td> <td>350</td> <td>350</td> <td>350</td> <td>350</td> <td>350</td> <td>350</td> </tr> <tr> <td>Total GVA</td> <td>1050</td> <td>1050</td> <td>1050</td> <td>1050</td> <td>1050</td> <td>1050</td> <td>1050</td> <td>1050</td> <td>1050</td> <td>1050</td> <td>1050</td> <td>1050</td> <td>1050</td> <td>1050</td> </tr> </tbody> </table>			Diwydiant	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Agriculture, forestry and fishing	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	Construction	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	Distribution, transport and communication	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	Business services and finance	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	Production	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	Public administration, education, health and other services	300	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	Total GVA	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	
Diwydiant	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008																																																																																																														
Agriculture, forestry and fishing	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50																																																																																																														
Construction	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50																																																																																																														
Distribution, transport and communication	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100																																																																																																														
Business services and finance	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100																																																																																																														
Production	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100																																																																																																														
Public administration, education, health and other services	300	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350	350																																																																																																														
Total GVA	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050	1050																																																																																																														
Galwedigaethau	<p>Mae strwythur economi Gwynedd yn ffafrio rhai mathau o swyddi fwy na'i gilydd. Ym mis Gorffennaf 2009-2010, y tair galwedigaeth fwyaf cyffredin yng Ngwynedd oedd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Galwedigaethau crefftau medrus – gwaith llaw yn gyffredinol. Cysylltir y crefftau hyn â dynion yn bennaf, a gwelir gwahaniaeth o +5% o gymharu â'r ffigwr i Gymru. Galwedigaethau elfennol – galwedigaethau lle nad oes angen sgiliau megis galwedigaethau ffatri a storio, a galwedigaethau elfennol a gwasanaeth megis ffeilio a glanhau. Mae gwahaniaeth yma o +1.0% rhwng Gwynedd a Chymru. Rheolwyr ac uwch swyddogion – tebyg i Gymru gyfan, dim ond gwahaniaeth o +1% rhwng ffigurau Gwynedd a Chymru. 																																																																																																																											

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																	
Yr Economi																																																					
	<p>Y tair math o alwedigaeth sydd lai tebygol o gael eu gweld Ngwynedd yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gwaith prosesu, gweithfeydd a pheiriannau – gwaith sy'n gyfan gwbl â llaw, yn rhannol fedrus ac yn cynnwys gwaith rheolaidd, mewn ffatrioedd yn bennaf. Mae diffyg gweithgareddau gweithgynhyrchu yng Ngwynedd yn egluro nifer isel y galwedigaethau o'r math hwn o gymharu â Chymru gyfan (-1.5%). Galwedigaethau gwerthu a gofal cwsmer – gwahaniaeth bychan o -1.1% rhwng Gwynedd a Chymru. Galwedigaethau gweinyddol ac ysgrifenyddol – gwahaniaeth bychan o -2.5% rhwng Gwynedd a Chymru. <p style="text-align: center;">Galwedigaethau yng Ngwynedd a Chymru (Gor 09 – Meh 10)⁹</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Galwedigaeth</th> <th colspan="2">Gwynedd</th> <th colspan="2">Cymru</th> </tr> <tr> <th>Nifer</th> <th>%</th> <th>Nifer</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Rheolwyr ac uwch swyddogion</td> <td>7,400</td> <td>14%</td> <td>169,500</td> <td>13%</td> </tr> <tr> <td>Galwedigaethau proffesiynol</td> <td>6,100</td> <td>11.6%</td> <td>162,700</td> <td>12.5%</td> </tr> <tr> <td>Galwedigaethau proffesiynol a thechnegol cysylltiol</td> <td>6,100</td> <td>11.6%</td> <td>189,300</td> <td>14.5%</td> </tr> <tr> <td>Galwedigaethau gweinyddol ac ysgrifenyddol</td> <td>4,400</td> <td>8.3%</td> <td>140,200</td> <td>10.8%</td> </tr> <tr> <td>Galwedigaethau crefftau medrus</td> <td>9,100</td> <td>17.2%</td> <td>158,200</td> <td>12.2%</td> </tr> <tr> <td>Galwedigaethau gwasanaeth personol</td> <td>6,300</td> <td>11.9%</td> <td>127,200</td> <td>9.8%</td> </tr> <tr> <td>Galwedigaethau gwerthu a gofal cwsmer</td> <td>3,400</td> <td>6.5%</td> <td>99,100</td> <td>7.6%</td> </tr> <tr> <td>Gwaith prosesu,</td> <td>3,100</td> <td>5.9%</td> <td>95,000</td> <td>7.3%</td> </tr> </tbody> </table>		Galwedigaeth	Gwynedd		Cymru		Nifer	%	Nifer	%	Rheolwyr ac uwch swyddogion	7,400	14%	169,500	13%	Galwedigaethau proffesiynol	6,100	11.6%	162,700	12.5%	Galwedigaethau proffesiynol a thechnegol cysylltiol	6,100	11.6%	189,300	14.5%	Galwedigaethau gweinyddol ac ysgrifenyddol	4,400	8.3%	140,200	10.8%	Galwedigaethau crefftau medrus	9,100	17.2%	158,200	12.2%	Galwedigaethau gwasanaeth personol	6,300	11.9%	127,200	9.8%	Galwedigaethau gwerthu a gofal cwsmer	3,400	6.5%	99,100	7.6%	Gwaith prosesu,	3,100	5.9%	95,000	7.3%		
Galwedigaeth	Gwynedd			Cymru																																																	
	Nifer	%	Nifer	%																																																	
Rheolwyr ac uwch swyddogion	7,400	14%	169,500	13%																																																	
Galwedigaethau proffesiynol	6,100	11.6%	162,700	12.5%																																																	
Galwedigaethau proffesiynol a thechnegol cysylltiol	6,100	11.6%	189,300	14.5%																																																	
Galwedigaethau gweinyddol ac ysgrifenyddol	4,400	8.3%	140,200	10.8%																																																	
Galwedigaethau crefftau medrus	9,100	17.2%	158,200	12.2%																																																	
Galwedigaethau gwasanaeth personol	6,300	11.9%	127,200	9.8%																																																	
Galwedigaethau gwerthu a gofal cwsmer	3,400	6.5%	99,100	7.6%																																																	
Gwaith prosesu,	3,100	5.9%	95,000	7.3%																																																	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau				Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi							
	gweithfeydd a pheiriannau						
	Galwedigaethau elfennol	6,700	12.8%	153,200	11.8%		
Busnesau Cofrestredig	Busnesau yn ôl Diwydiant (Mawrth 2010)¹⁰					Fel y gwelir yn y tabl, mae cyfran y diwydiannau sy'n y gwasanaethau amaeth, coedwigaeth a physgota; a llety a bwyd yn sylweddol uwch nac yng Nghymru'n gyffredinol.	
	% o'r holl unedau busnes lleol	Môn	Gwynedd	Cymru			
	Amaeth, coedwigaeth a physgota	21.1	19.7	12.4			
	Cynhyrchiant	5.0	5.0	6.0			
	Adeiladu	11.5	9.8	10.5			
	Crefftau modur	3.0	2.6	3.4			
	Cyfanwerthu	3.4	3.0	3.9			
	Man werthu	11.5	12.6	12.1			
	Trafnidiaeth a storio	3.4	2.7	3.5			
	Llety a Gwasanaethau Bwyd	8.7	10.9	8.1			
	Gwybodaeth a chyfathrebu	1.8	2.9	3.3			
	Cyllid ac yswiriant	1.2	1.4	2.0			
	Eiddo	1.9	1.7	2.5			
	Proffesiynol, gwyddonol a thechnegol	6.0	5.4	8.4			
	Gwasanaethau Gweinyddu a Chefnogi Busnes	6.0	5.2	6.6			
Gweinyddu ac amddiffyn y cyhoedd	1.8	1.8	1.4				
Addysg	3.0	3.2	2.9				

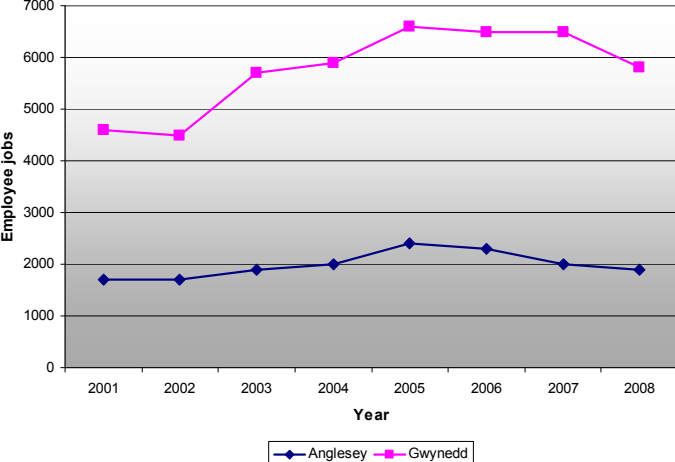
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd															
Yr Economi																					
	lechyd	5.1	5.4	6.4																	
	Y Celfyddydau, Adloniant, Hamdden a Gwasanaethau Eraill	5.7	6.7	6.7																	
	Busnesau yn ôl eu Maint¹¹																				
	<table border="1" style="margin: 10px auto;"> <caption>Busnesau yn ôl eu Maint¹¹ (22-Mar-2010)</caption> <thead> <tr> <th>Categori</th> <th>Gwynedd (%)</th> <th>Wales (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>% of all local business units with 0 - 4 persons employed</td> <td>63.8</td> <td>63.8</td> </tr> <tr> <td>% of all local business units with 5 - 9 persons employed</td> <td>15.0</td> <td>15.0</td> </tr> <tr> <td>% of all local business units with 10 - 19 persons employed</td> <td>8.0</td> <td>8.0</td> </tr> <tr> <td>% of all local business units with 20 or more persons employed</td> <td>13.2</td> <td>13.2</td> </tr> </tbody> </table>				Categori	Gwynedd (%)	Wales (%)	% of all local business units with 0 - 4 persons employed	63.8	63.8	% of all local business units with 5 - 9 persons employed	15.0	15.0	% of all local business units with 10 - 19 persons employed	8.0	8.0	% of all local business units with 20 or more persons employed	13.2	13.2		
Categori	Gwynedd (%)	Wales (%)																			
% of all local business units with 0 - 4 persons employed	63.8	63.8																			
% of all local business units with 5 - 9 persons employed	15.0	15.0																			
% of all local business units with 10 - 19 persons employed	8.0	8.0																			
% of all local business units with 20 or more persons employed	13.2	13.2																			
Addysg a Sgiliau	Yng Ngwynedd, enillodd cyfran uwch o ddisgyblion Gwynedd bum gradd TGAU A*-C yn ystod eu blwyddyn olaf o addysg orfodol nag a wnaeth disgyblion yng Nghymru gyfan – roedd y ffigur yn 63.8% yng Ngwynedd o'i gymharu â 57.7% yng Nghymru (2009-2010). ¹²																				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																													
Yr Economi																																																	
	<p>Yn 2006/07, roedd cyfran y disgyblion a adawodd addysg llawn-amser heb gymwysterau yn is yng Ngwynedd o gymharu â Chymru – 0.5% yng Ngwynedd o'i gymharu â 1.7% yng Nghymru.¹³</p> <p>Addysg a dysgu gydol oes yng Ngwynedd, Môn a Chymru (2009-2010)¹⁴</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Môn</th> <th>Gwynedd</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Cymhareb disgybl athro (09-10): ysgolion cynradd y mae'r AALI yn eu cynnal</td> <td>19.5</td> <td>19</td> <td>20.1</td> </tr> <tr> <td>Cymhareb disgybl athro (09-10): ysgolion uwchradd y mae'r AALI yn eu cynnal</td> <td>16.2</td> <td>15.6</td> <td>16.5</td> </tr> <tr> <td>% sy'n cyflawni'r lefel ddisgwyliedig – cam allweddol 1 (L2+) (09-10)</td> <td>83.2</td> <td>84.9</td> <td>81.6</td> </tr> <tr> <td>% sy'n ennill 5+ TGAU A*-C (09-10)</td> <td>57.9</td> <td>63.8</td> <td>57.7</td> </tr> <tr> <td>% y boblogaeth oedolion sydd heb gymwysterau, 2006</td> <td>18.4</td> <td>14.6</td> <td>16.2</td> </tr> </tbody> </table> <p>¹⁵</p> <p>Canran y disgyblion sy'n ennill 5 gradd TGAU A*-C neu fwy</p> <table border="1"> <caption>Data for Canran y disgyblion sy'n ennill 5 gradd TGAU A*-C neu fwy</caption> <thead> <tr> <th>AY</th> <th>Gwynedd, % achieving 5+ GCSE A*-C</th> <th>Wales, % achieving 5+ GCSE A*-C</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>AY 04-05</td> <td>58.5</td> <td>51.5</td> </tr> <tr> <td>AY 05-06</td> <td>60.0</td> <td>53.0</td> </tr> <tr> <td>AY 06-07</td> <td>61.0</td> <td>54.0</td> </tr> <tr> <td>AY 07-08</td> <td>62.0</td> <td>55.0</td> </tr> <tr> <td>AY 08-09</td> <td>63.0</td> <td>56.0</td> </tr> <tr> <td>AY 09-10</td> <td>64.0</td> <td>57.0</td> </tr> </tbody> </table>				Môn	Gwynedd	Cymru	Cymhareb disgybl athro (09-10): ysgolion cynradd y mae'r AALI yn eu cynnal	19.5	19	20.1	Cymhareb disgybl athro (09-10): ysgolion uwchradd y mae'r AALI yn eu cynnal	16.2	15.6	16.5	% sy'n cyflawni'r lefel ddisgwyliedig – cam allweddol 1 (L2+) (09-10)	83.2	84.9	81.6	% sy'n ennill 5+ TGAU A*-C (09-10)	57.9	63.8	57.7	% y boblogaeth oedolion sydd heb gymwysterau, 2006	18.4	14.6	16.2	AY	Gwynedd, % achieving 5+ GCSE A*-C	Wales, % achieving 5+ GCSE A*-C	AY 04-05	58.5	51.5	AY 05-06	60.0	53.0	AY 06-07	61.0	54.0	AY 07-08	62.0	55.0	AY 08-09	63.0	56.0	AY 09-10	64.0	57.0	
	Môn	Gwynedd	Cymru																																														
Cymhareb disgybl athro (09-10): ysgolion cynradd y mae'r AALI yn eu cynnal	19.5	19	20.1																																														
Cymhareb disgybl athro (09-10): ysgolion uwchradd y mae'r AALI yn eu cynnal	16.2	15.6	16.5																																														
% sy'n cyflawni'r lefel ddisgwyliedig – cam allweddol 1 (L2+) (09-10)	83.2	84.9	81.6																																														
% sy'n ennill 5+ TGAU A*-C (09-10)	57.9	63.8	57.7																																														
% y boblogaeth oedolion sydd heb gymwysterau, 2006	18.4	14.6	16.2																																														
AY	Gwynedd, % achieving 5+ GCSE A*-C	Wales, % achieving 5+ GCSE A*-C																																															
AY 04-05	58.5	51.5																																															
AY 05-06	60.0	53.0																																															
AY 06-07	61.0	54.0																																															
AY 07-08	62.0	55.0																																															
AY 08-09	63.0	56.0																																															
AY 09-10	64.0	57.0																																															

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																								
Yr Economi																																																												
	<p>Mae cymwysterau trigolion y gwahanol ardaloedd yng Ngwynedd yn amrywio'n fawr fel y dengys y tabl isod.</p> <p style="text-align: center;">Cymwysterau ar lefel wardiau yng Ngwynedd, 2011 (Ffynhonnell: Cyfrifiad 2001)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>% y boblogaeth rhwng 16 - 74</th> <th>Dim cymwysterau</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Uchaf</td> <td>Peblig (50.3)</td> </tr> <tr> <td>Ail uchaf</td> <td>Marchog (42.0)</td> </tr> <tr> <td>Trydydd uchaf</td> <td>Cadnant (39.1)</td> </tr> <tr> <td>Trydydd isaf</td> <td>Deiniol (15.1)</td> </tr> <tr> <td>Ail isaf</td> <td>Garth (11.5)</td> </tr> <tr> <td>Isaf</td> <td>Menai Bangor (5.3)</td> </tr> </tbody> </table>			% y boblogaeth rhwng 16 - 74	Dim cymwysterau	Uchaf	Peblig (50.3)	Ail uchaf	Marchog (42.0)	Trydydd uchaf	Cadnant (39.1)	Trydydd isaf	Deiniol (15.1)	Ail isaf	Garth (11.5)	Isaf	Menai Bangor (5.3)	<p>Mae amrywiaeth ddaearyddol sylweddol yn y sir o ran cyrhaeddiad addysgol, sy'n awgrymu y bydd gweithwyr o ardaloedd difreintiedig angen cyfleoedd am hyfforddiant er mwyn addasu i economi sy'n newid ac yn amrywio.</p>																																										
% y boblogaeth rhwng 16 - 74	Dim cymwysterau																																																											
Uchaf	Peblig (50.3)																																																											
Ail uchaf	Marchog (42.0)																																																											
Trydydd uchaf	Cadnant (39.1)																																																											
Trydydd isaf	Deiniol (15.1)																																																											
Ail isaf	Garth (11.5)																																																											
Isaf	Menai Bangor (5.3)																																																											
Twristiaeth	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="4">Dadansoddiad Gwariant fesul Sector</th> </tr> <tr> <th>(£ miliwn)</th> <th>2007</th> <th>2006</th> <th>% newid</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Llety</td> <td>90.1</td> <td>97.6</td> <td>-8</td> </tr> <tr> <td>Bwyd a Diod</td> <td>113.1</td> <td>116.2</td> <td>-3</td> </tr> <tr> <td>Hamdden</td> <td>41.0</td> <td>42.8</td> <td>-4</td> </tr> <tr> <td>Siopa</td> <td>155.1</td> <td>158.8</td> <td>-2</td> </tr> <tr> <td>Trafnidiaeth</td> <td>54.8</td> <td>56.5</td> <td>-3</td> </tr> <tr> <td>Gwariant Anuniongyrchol</td> <td>179.6</td> <td>186.2</td> <td>-4</td> </tr> <tr> <td>TAW</td> <td>79.4</td> <td>82.6</td> <td>-4</td> </tr> <tr> <td>Cyfanswm</td> <td>713.0</td> <td>740.6</td> <td>-4</td> </tr> </tbody> </table> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="4">Refeniw yn ôl Categori Ymwelwyr</th> </tr> <tr> <th>(£ miliwn)</th> <th>2007</th> <th>2006</th> <th>% newid</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Llety â Gwasanaeth</td> <td>115.1</td> <td>122.5</td> <td>-6</td> </tr> <tr> <td>Llety heb</td> <td>447.9</td> <td>466.1</td> <td>-4</td> </tr> </tbody> </table>			Dadansoddiad Gwariant fesul Sector				(£ miliwn)	2007	2006	% newid	Llety	90.1	97.6	-8	Bwyd a Diod	113.1	116.2	-3	Hamdden	41.0	42.8	-4	Siopa	155.1	158.8	-2	Trafnidiaeth	54.8	56.5	-3	Gwariant Anuniongyrchol	179.6	186.2	-4	TAW	79.4	82.6	-4	Cyfanswm	713.0	740.6	-4	Refeniw yn ôl Categori Ymwelwyr				(£ miliwn)	2007	2006	% newid	Llety â Gwasanaeth	115.1	122.5	-6	Llety heb	447.9	466.1	-4	<p>Mewn ymateb i'r lleihad diweddar yn rhai o sectorau'r diwydiant twristiaeth, mae angen gwella amrywiaeth ac ansawdd cyfleusterau i dwristiaid, llety i dwristiaid ac atyniadau.</p>
Dadansoddiad Gwariant fesul Sector																																																												
(£ miliwn)	2007	2006	% newid																																																									
Llety	90.1	97.6	-8																																																									
Bwyd a Diod	113.1	116.2	-3																																																									
Hamdden	41.0	42.8	-4																																																									
Siopa	155.1	158.8	-2																																																									
Trafnidiaeth	54.8	56.5	-3																																																									
Gwariant Anuniongyrchol	179.6	186.2	-4																																																									
TAW	79.4	82.6	-4																																																									
Cyfanswm	713.0	740.6	-4																																																									
Refeniw yn ôl Categori Ymwelwyr																																																												
(£ miliwn)	2007	2006	% newid																																																									
Llety â Gwasanaeth	115.1	122.5	-6																																																									
Llety heb	447.9	466.1	-4																																																									

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi						
	Wasanaeth					
	Aros â Ffrindiau neu Berthnasau	10.9	10.8	0		
	Ymwelwyr am y dydd	139.1	141.2	-1		
	Cyfanswm	713.0	740.6	-4		
	Dyddiau Twristiaid					
	Miloedd	2007	2006	% newid		
	Llety â Gwasanaeth	1,449	1,493	-3		
	Llety heb Wasanaeth	13,557	13,971	-3		
	Aros â Ffrindiau neu Berthnasau	435	434	0		
	Ymwelwyr am y dydd	4,004	4,065	-1		
	Cyfanswm	19,445	19,963	-3		
	Nifer y Twristiaid					
	Miloedd	2007	2006	% newid		
	Llety â Gwasanaeth	815	841	-3		
	Llety heb Wasanaeth	2,057	2,116	-3		
	Aros â Ffrindiau neu Berthnasau	183	182	0		
	Ymwelwyr am y dydd	4,004	4,065	-1		
	Cyfanswm	7,059	7,204	-2		
	Sectorau sy'n cefnogi cyflogaeth					
	(Cyfystyr â Gwaith Llawn Amser)	2007	2006	% newid		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																													
Yr Economi																																			
	Llety	3700	3694	0																															
	Bwyd a Diod	2746	2821	-3																															
	Hamdden	1208	1260	-4																															
	Siopa	3432	3515	-2																															
	Trafnidiaeth	594	613	-3																															
	Cyfanswm Cyflogaeth Uniongyrchol	11680	11903	-2																															
	Cyflogaeth Anuniongyrchol	2877	2984	-4																															
	Cyfanswm	14,556	14,886	-2																															
	<p>Roedd cyfanswm gwariant twristiaid yng Ngwynedd yn £713 miliwn, tra bod y nifer o dwristiaid wnaeth ymweld ag ardal yr awdurdod lleol yn 815,000.</p> <p>Yn 2007, roedd 14,556 o bobl wedi'u cyflogi yn y diwydiant twristiaeth. Y sector llety oedd yn cyflogi'r rhan fwyaf o bobl - roedd yn cyflogi 25.4% o gyfanswm y diwydiant, wedyn y sector siopa (23.6%) ac wedi hynny'r sector bwyd a diod (18.9%).</p>																																		
	<p>Gwariant twristiaeth a nifer y twristiaid yng Ngwynedd (£miliwn)</p> <table border="1"> <caption>Data for Gwariant twristiaeth a nifer y twristiaid yng Ngwynedd (£miliwn)</caption> <thead> <tr> <th>Yr</th> <th>Total Tourist Expenditure (millions)</th> <th>Tourist Numbers (thousands)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1999</td><td>620</td><td>680</td></tr> <tr><td>2000</td><td>610</td><td>680</td></tr> <tr><td>2001</td><td>580</td><td>730</td></tr> <tr><td>2002</td><td>610</td><td>770</td></tr> <tr><td>2003</td><td>710</td><td>820</td></tr> <tr><td>2004</td><td>690</td><td>810</td></tr> <tr><td>2005</td><td>710</td><td>880</td></tr> <tr><td>2006</td><td>710</td><td>840</td></tr> <tr><td>2007</td><td>710</td><td>810</td></tr> </tbody> </table>				Yr	Total Tourist Expenditure (millions)	Tourist Numbers (thousands)	1999	620	680	2000	610	680	2001	580	730	2002	610	770	2003	710	820	2004	690	810	2005	710	880	2006	710	840	2007	710	810	<p>Mae cynnydd cyffredinol o 13% wedi bod yng ngwariant twristiaid yng Ngwynedd rhwng 1999 a 2007, serch hyn mae'r cynnydd hwn wedi arafu ers 2004.</p> <p>Cynyddodd nifer y twristiaid rhwng 1999 a 2005, ond maent wedi gostwng ers hynny.</p> <p>O'r holl sectorau twristiaeth, y sector llety sydd wedi dioddef fwyaf ers 1999. Y sector llety yw'r unig sector sydd wedi gweld lefelau cyflogaeth yn disgyn ers 1999 - maent wedi</p>
Yr	Total Tourist Expenditure (millions)	Tourist Numbers (thousands)																																	
1999	620	680																																	
2000	610	680																																	
2001	580	730																																	
2002	610	770																																	
2003	710	820																																	
2004	690	810																																	
2005	710	880																																	
2006	710	840																																	
2007	710	810																																	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																											
Yr Economi																															
	<p style="text-align: center;">Cyfanswm y bobl sydd wedi'u cyflogi yn y diwydiant twristiaeth yng Ngwynedd a Môn¹⁶</p> <table border="1" data-bbox="616 502 1288 965"> <caption>Employee jobs in tourism industry (2001-2008)</caption> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>Anglesey</th> <th>Gwynedd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2001</td><td>1700</td><td>4600</td></tr> <tr><td>2002</td><td>1700</td><td>4500</td></tr> <tr><td>2003</td><td>1900</td><td>5700</td></tr> <tr><td>2004</td><td>2000</td><td>5900</td></tr> <tr><td>2005</td><td>2400</td><td>6600</td></tr> <tr><td>2006</td><td>2300</td><td>6500</td></tr> <tr><td>2007</td><td>2000</td><td>6500</td></tr> <tr><td>2008</td><td>1900</td><td>5800</td></tr> </tbody> </table>		Year	Anglesey	Gwynedd	2001	1700	4600	2002	1700	4500	2003	1900	5700	2004	2000	5900	2005	2400	6600	2006	2300	6500	2007	2000	6500	2008	1900	5800	<p>disgyn 4.6% ers 1999.</p> <p>Yn ddiweddar, mae nifer y bobl a gyflogir yn y diwydiant twristiaeth wedi disgyn. Mae'r nifer a gyflogir yn y diwydiant wedi disgyn yn flynyddol ers 2003.</p>	
Year	Anglesey	Gwynedd																													
2001	1700	4600																													
2002	1700	4500																													
2003	1900	5700																													
2004	2000	5900																													
2005	2400	6600																													
2006	2300	6500																													
2007	2000	6500																													
2008	1900	5800																													
Amaeth	<p style="text-align: center;">Pobl wedi'u cyflogi yn y diwydiant Amaeth (2001)¹⁷</p> <table border="1" data-bbox="398 1066 1518 1225"> <thead> <tr> <th></th> <th>Gwynedd</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Pawb</td> <td>46,907</td> <td>1,186,256</td> </tr> <tr> <td>Amaeth, hela a choedwigaeth</td> <td>2234</td> <td>29,125</td> </tr> <tr> <td>Canran</td> <td>4.8</td> <td>2.5</td> </tr> </tbody> </table> <p>Mae canran uwch o bobl Gwynedd yn gweithio yn y diwydiant amaeth na'r cyfartaledd cenedlaethol. Mae'r nifer sydd wedi'u cyflogi yn y diwydiant Amaeth yn sylweddol llai yn y mannau mwy trefol megis Bangor a Chaernarfon. Mae'r ardaloedd ble ceir y canran uchaf o bobl yn gweithio ym myd amaeth yn dueddol o fod yn ardaloedd sydd wedi'u lleoli ymhell o drefi mawr.</p>			Gwynedd	Cymru	Pawb	46,907	1,186,256	Amaeth, hela a choedwigaeth	2234	29,125	Canran	4.8	2.5																	
	Gwynedd	Cymru																													
Pawb	46,907	1,186,256																													
Amaeth, hela a choedwigaeth	2234	29,125																													
Canran	4.8	2.5																													

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																																				
Yr Economi																																																																																																								
Nifer y bobl sydd wedi'u cyflogi yn y diwydiant Amaeth, Coedwigaeth a Hela (2001)¹⁸																																																																																																								
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Ward</th> <th>Nifer</th> <th>Ward</th> <th>Nifer</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Garth</td> <td>0</td> <td>Llanberis</td> <td>27</td> </tr> <tr> <td>Cwm-y-glo</td> <td>3</td> <td>Tregarth a Mynydd Llandygai</td> <td>27</td> </tr> <tr> <td>Diffwys a Maenofferen</td> <td>3</td> <td>Bethel</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>Hendre</td> <td>4</td> <td>Gerlan</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>Glyder</td> <td>6</td> <td>Llanbedr</td> <td>29</td> </tr> <tr> <td>Hirael</td> <td>6</td> <td>Waunfawr</td> <td>29</td> </tr> <tr> <td>Menai (Caernarfon)</td> <td>6</td> <td>Penisarwaun</td> <td>30</td> </tr> <tr> <td>Deiniolen</td> <td>8</td> <td>Groeslon</td> <td>33</td> </tr> <tr> <td>Dewi</td> <td>8</td> <td>Abermaw</td> <td>34</td> </tr> <tr> <td>Ogwen</td> <td>8</td> <td>Pentir</td> <td>34</td> </tr> <tr> <td>Deiniol</td> <td>9</td> <td>Llanaelhaearn</td> <td>36</td> </tr> <tr> <td>Menai (Bangor)</td> <td>9</td> <td>Porthmadog-Tremadog</td> <td>37</td> </tr> <tr> <td>Bowydd a Rhiw</td> <td>10</td> <td>Llanengan</td> <td>40</td> </tr> <tr> <td>Peblig (Caernarfon)</td> <td>11</td> <td>Corris/Mawddwy</td> <td>41</td> </tr> <tr> <td>Marchog</td> <td>12</td> <td>Morfa Nefyn</td> <td>43</td> </tr> <tr> <td>De Dolgellau</td> <td>13</td> <td>Clynnog</td> <td>44</td> </tr> <tr> <td>Dwyrain Porthmadog</td> <td>13</td> <td>Harlech</td> <td>44</td> </tr> <tr> <td>Bontnewydd</td> <td>14</td> <td>Llanwnda</td> <td>44</td> </tr> <tr> <td>Cadnant</td> <td>15</td> <td>Tudweiliog</td> <td>44</td> </tr> <tr> <td>Abersoch</td> <td>15</td> <td>Arllechwedd</td> <td>46</td> </tr> <tr> <td>Seiont</td> <td>15</td> <td>Penrhyndeudraeth</td> <td>46</td> </tr> <tr> <td>Llanbedrog</td> <td>16</td> <td>Abererch</td> <td>50</td> </tr> <tr> <td>Talysarn</td> <td>16</td> <td>Tywyn</td> <td>51</td> </tr> <tr> <td>Llanrug</td> <td>17</td> <td>Bryncrug/Llanfihangel</td> <td>52</td> </tr> </tbody> </table>	Ward	Nifer	Ward	Nifer	Garth	0	Llanberis	27	Cwm-y-glo	3	Tregarth a Mynydd Llandygai	27	Diffwys a Maenofferen	3	Bethel	28	Hendre	4	Gerlan	28	Glyder	6	Llanbedr	29	Hirael	6	Waunfawr	29	Menai (Caernarfon)	6	Penisarwaun	30	Deiniolen	8	Groeslon	33	Dewi	8	Abermaw	34	Ogwen	8	Pentir	34	Deiniol	9	Llanaelhaearn	36	Menai (Bangor)	9	Porthmadog-Tremadog	37	Bowydd a Rhiw	10	Llanengan	40	Peblig (Caernarfon)	11	Corris/Mawddwy	41	Marchog	12	Morfa Nefyn	43	De Dolgellau	13	Clynnog	44	Dwyrain Porthmadog	13	Harlech	44	Bontnewydd	14	Llanwnda	44	Cadnant	15	Tudweiliog	44	Abersoch	15	Arllechwedd	46	Seiont	15	Penrhyndeudraeth	46	Llanbedrog	16	Abererch	50	Talysarn	16	Tywyn	51	Llanrug	17	Bryncrug/Llanfihangel	52			
Ward	Nifer	Ward	Nifer																																																																																																					
Garth	0	Llanberis	27																																																																																																					
Cwm-y-glo	3	Tregarth a Mynydd Llandygai	27																																																																																																					
Diffwys a Maenofferen	3	Bethel	28																																																																																																					
Hendre	4	Gerlan	28																																																																																																					
Glyder	6	Llanbedr	29																																																																																																					
Hirael	6	Waunfawr	29																																																																																																					
Menai (Caernarfon)	6	Penisarwaun	30																																																																																																					
Deiniolen	8	Groeslon	33																																																																																																					
Dewi	8	Abermaw	34																																																																																																					
Ogwen	8	Pentir	34																																																																																																					
Deiniol	9	Llanaelhaearn	36																																																																																																					
Menai (Bangor)	9	Porthmadog-Tremadog	37																																																																																																					
Bowydd a Rhiw	10	Llanengan	40																																																																																																					
Peblig (Caernarfon)	11	Corris/Mawddwy	41																																																																																																					
Marchog	12	Morfa Nefyn	43																																																																																																					
De Dolgellau	13	Clynnog	44																																																																																																					
Dwyrain Porthmadog	13	Harlech	44																																																																																																					
Bontnewydd	14	Llanwnda	44																																																																																																					
Cadnant	15	Tudweiliog	44																																																																																																					
Abersoch	15	Arllechwedd	46																																																																																																					
Seiont	15	Penrhyndeudraeth	46																																																																																																					
Llanbedrog	16	Abererch	50																																																																																																					
Talysarn	16	Tywyn	51																																																																																																					
Llanrug	17	Bryncrug/Llanfihangel	52																																																																																																					

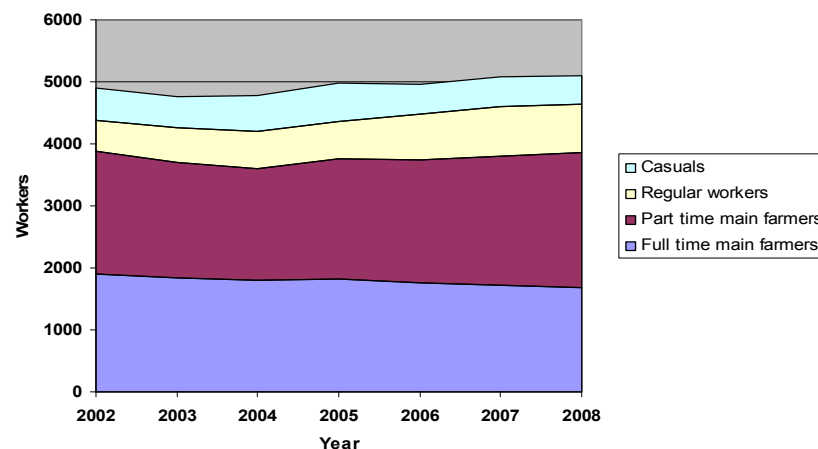
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd	
Yr Economi							
	Penygroes	19	Dyffryn Ardudwy	57			
	Aberdyfi	20	Dolbenmaen	63			
	Gorllewin Porthmadog	21	Trawsfynydd	70			
	Teigl	21	Botwnnog	72			
	Y Felinheli	21	Llanystumdwy	72			
	Cricieth	23	Efailnewydd/Buan	73			
	Nefyn	23	Aberdaron	78			
	Gogledd Pwllheli	23	Llanuwchllyn	80			
	Llanllyfni	24	Brithdir a Llanfachraeth/Ganllwyd	83			
	De Pwllheli	25	Llangelynnin	87			
	Bala	26	Llandderfel	137			
	Gogledd Dolgellau	27					
	<p>Y wardiau sydd â'r lefelau uchaf o bobl wedi'u cyflogi yn y diwydiant amaeth yw Llandderfel, Llangelynnin, Brithdir a Llanfachraeth/Ganllwyd a Llanuwchllyn. Mae gan y wardiau hyn boblogaethau cymharol fychan, ac aneddiadau cymharol fychan sydd ynddynt.</p> <p>Yn y sector amaeth mae newidiadau sylweddol wedi bod yn y nifer o ffermwyr llawn amser rhwng 2002 a 2007; cynnydd bychan yn nifer y ffermwyr rhan-amser; cynnydd sylweddol yn y nifer o weithwyr rheolaidd a lleihad bychan yn y nifer o weithwyr tymhorol, fel y dengys y tabl isod.</p>						
	Cyfrifiad Amaethyddol Cymru – Ardaloedd Amaethyddol Bychain yng Ngwynedd, 2002 i 2007¹⁹						
	Blwyddyn a Newid	Unedau maint Ewropeaidd	Tir a ffermir	Prif ffermwyr – llawn-amser	Prif ffermwyr – rhan-amser	Gweithwyr rheolaidd	Gweithwyr tymhorol
	2002	44,640	191,578	1,896	1,983	504	510
	2007	45,558	187,230	1,722	2,081	790	486
	Newid 2002-07	918	-4,349	-174	98	286	-24
						<p>Mae'r dirywiad diweddar yn y diwydiant amaeth yn awgrymu bod angen hyrwyddo a chefnogi economi wledig Gwynedd.</p>	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau					Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
-----------	---------------	-------------------------	--	--	--	--	----------------	-------------------------------------

Yr Economi

% newid 2002-07	2.1	-2.3	-9.2	4.9	56.7	-4.7
-----------------	-----	------	------	-----	------	------

Cyflogaeth yn ôl categori yn ardal Awdurdod Cynllunio Lleol Gwynedd (2002-2008)²⁰

Rhwng 2002 a 2008, cynyddodd y nifer o weithwyr rheolaidd a rhan-amser, tra bu lleihad yn nifer y gweithwyr tymhorol a phrif ffermwyr llawn-amser.

Yn 2008, roedd 53% o ffermydd gweithredol yn talu am un ffermwr llawn-amser, er mai dim ond 23% o ffermydd oedd yn llogi gweithwyr rheolaidd. Cynyddodd nifer y gweithwyr rheolaidd a nifer y ffermydd yn gyson rhwng 2002 a 2008. Bu lleihad yn nifer y ffermydd gweithredol yn yr astudiaeth yn ystod y cyfnod hwn o 2272 i 2206.

Da Byw

Dengys y tabl isod bod nifer y ffermydd gweithredol yng Ngwynedd sydd â defaid, geifr, cig eidion a moch wedi lleihau ers 2002, a bod nifer y ffermydd llaeth a chywion ieir wedi cynyddu.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau						Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi									
Ffermydd Da Byw yng Ngwynedd²¹									
	Ffermydd Gweithredol	Â defaid	Â geifr	A gwartheg llaeth	Â chig eidion	Â moch	Â chywi on ieir		
2002	2272	1799	38	180	1067	34	441		
2003	2200	1734	30	182	1035	20	428		
2004	2115	1646	31	169	983	7	427		
2005	2178	1703	32	177	992	17	462		
2006	2169	1712	29	167	971	21	461		
2007	2227	1698	27	205	1048	23	458		
2008	2206	1699	28	190	992	25	493		
% newid	-2.9	-5.5	-26	5.5	-7	-26	11.8		
<i>Tir Âr</i>									
<p>Dengys y tabl isod bod cyfanswm arwynebedd y tir a gaiff ei ffarmio yng Ngwynedd wedi lleihau ers 2002. Serch hyn, mae cynnydd sylweddol wedi bod yn nifer yr hectarau o borfeydd parhaol a gaiff eu ffarmio, a lleihad sylweddol yn arwynebedd y tir glasnewydd a gaiff ei ffarmio. Yn ôl data'r arolwg, cynyddodd maint cyfartalog ffermydd yn ardal ACLI Gwynedd o 84 i 86 hecтар y fferm rhwng 2002 a 2008.</p>									

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau					Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi								
Defnydd Tir Amaethyddol (Hectar) – Ardal ACLI Gwynedd²²								
	Blwydd yn	Arwynebedd a Ffermir	Tir Glas	Porfeydd Parhaol	Tir Pori Garw	Tir Glas Newydd	Cnydau a Garddwriaeth	
	2002	191,578	182,804	87,694	82,355	10,801	1,871	
	2003	185,649	175,961	98,249	68,126	9,591	2,080	
	2004	178,022	168,317	97,036	63,488	7,792	2,153	
	2005	184,705	174,642	100,387	64,443	9,810	1,808	
	2006	193,001	182,732	105,834	68,840	8,063	1,569	
	2007	187,230	166,393	102,403	63,990	8,227	1,861	
	2008	189,294	177,459	107,565	62,598	7,296	2,089	
	% change	-1.2	-2.9	+22.7	-24	-32.4	+11.7	

¹ LICC : www.statswales.gov.uk

² NOMIS

³ NOMIS

⁴ InfoBase Cymru

⁵ NOMIS

⁶ CACI Paycheck

⁷ Llywodraeth Cynulliad Cymru www.statswales.gov.uk

⁸ Llywodraeth Cynulliad Cymru www.statswales.gov.uk

⁹ Arolwg Poblogaeth Blynyddol, NOMIS

¹⁰ InfoBase Cymru

¹¹ InfoBase Cymru

¹² InfoBase Cymru

¹³ Llywodraeth Cynulliad Cymru: Ystadegau Allweddol i Wynedd

- ¹⁴ InfoBase Cymru
- ¹⁵ InfoBase Cymru
- ¹⁶ Adroddiad STEAM Gwynedd 2008
- ¹⁷ Cyfrifiad 2001
- ¹⁸ Cyfrifiad 2001
- ¹⁹ Ystadegau ar Ardaloedd Bach Amaethyddol yng Nghymru (LICC)
- ²⁰ Ffynhonnell: Ystadegau ar Ardaloedd Bach Amaethyddol yng Nghymru (LICC)
- ²¹ Ffynhonnell: Ystadegau ar Ardaloedd Bach Amaethyddol yng Nghymru (LICC)
- ²² Ffynhonnell: Ystadegau ar Ardaloedd Bach Amaethyddol yng Nghymru (LICC)

Tai

Pryder mawr yng Ngwynedd yw amddifadedd tai ac mae hyn yn gysylltiedig ag oed y tai. Ystyrir bod cyfran helaeth o dai hŷn Gwynedd, yn enwedig y rhai a adeiladwyd cyn 1919, yn anaddas. Fel y gweddill o'r DU, mae Gwynedd wedi gweld cynnydd mawr mewn prisiau tai dros y blynnyddoedd diwethaf, er bod prisiau tai erbyn hyn yn cychwyn gostwng yn araf. Fodd bynnag, mae prisiau tai yn parhau yn sylweddol uwch na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru. Mae cyfran uchel o dai gwag ac /neu ail gartrefi/tai haf ynghyd â'r ddarpariaeth o dai fforddiadwy yn faterion allweddol yn y sir, yn enwedig mewn rhai ardaloedd arfordirol/gwledig.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																								
Tai																												
Deiliadaeth Tai¹	Yng Ngwynedd mae 49,237 o aelwydydd ac mae 66% ohonynt yn dai y mae eu perchnogion yn byw ynddynt (perchen-breswylwyr) o'i gymharu â 71.3% yng Nghymru.	<p>Deiliadaeth Tai yng Ngwynedd a Chymru</p> <table border="1"> <caption>Data for Deiliadaeth Tai yng Ngwynedd a Chymru</caption> <thead> <tr> <th>Categori</th> <th>Cymru (%)</th> <th>Gwynedd (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Perchen</td> <td>34</td> <td>38.2</td> </tr> <tr> <td>Perchen gyda morgais /benthyciad</td> <td>36.8</td> <td>28.1</td> </tr> <tr> <td>Perchnogaeth wedi ei rannu</td> <td>0.5</td> <td>0.3</td> </tr> <tr> <td>Rhentu gan y cyngor</td> <td>13.7</td> <td>14.7</td> </tr> <tr> <td>Rhentu gan Gymdeithas Tai</td> <td>4.2</td> <td>3.6</td> </tr> <tr> <td>Rhentu gan landlord neu asiant gosod</td> <td>7.4</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Rhentu arall</td> <td>3.3</td> <td>5</td> </tr> </tbody> </table>	Categori	Cymru (%)	Gwynedd (%)	Perchen	34	38.2	Perchen gyda morgais /benthyciad	36.8	28.1	Perchnogaeth wedi ei rannu	0.5	0.3	Rhentu gan y cyngor	13.7	14.7	Rhentu gan Gymdeithas Tai	4.2	3.6	Rhentu gan landlord neu asiant gosod	7.4	10	Rhentu arall	3.3	5		<p>Bu cynnydd sylweddol yn y gyfran o dai rhent yng Ngwynedd. Fodd bynnag, mae'r gyfran yn gymharol isel pan y'i cymherir â'r gyfran o dai y mae eu perchnogion yn byw ynddynt. Felly, mae angen hwyluso datblygu tai fforddiadwy ar gyfer y rhai sydd eu hangen fwyaf.</p>
Categori	Cymru (%)	Gwynedd (%)																										
Perchen	34	38.2																										
Perchen gyda morgais /benthyciad	36.8	28.1																										
Perchnogaeth wedi ei rannu	0.5	0.3																										
Rhentu gan y cyngor	13.7	14.7																										
Rhentu gan Gymdeithas Tai	4.2	3.6																										
Rhentu gan landlord neu asiant gosod	7.4	10																										
Rhentu arall	3.3	5																										

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																												
Tai																																
	Deiliadaeth Tai - Newidiadau Allweddol																															
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Deiliadaeth</th> <th>1991</th> <th>2001</th> <th>Cynydd/Gost yngiad</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Cyfansymiau</td> <td>44,951</td> <td>49,237</td> <td>+9.5</td> </tr> <tr> <td>Perchen-breswylwr</td> <td>30,911</td> <td>32,660</td> <td>+5.7</td> </tr> <tr> <td>Rhentu'n breifat</td> <td>4,300</td> <td>4,927</td> <td>+14.6</td> </tr> <tr> <td>Rhentu gan yr ALI</td> <td>7,917</td> <td>7,235</td> <td>-8.6</td> </tr> <tr> <td>Rhentu gan Gymdeithasau Tai</td> <td>766</td> <td>1,789</td> <td>+133.6</td> </tr> <tr> <td>Rhentu – arall</td> <td>1,057</td> <td>2486</td> <td>+135.1</td> </tr> </tbody> </table>				Deiliadaeth	1991	2001	Cynydd/Gost yngiad	Cyfansymiau	44,951	49,237	+9.5	Perchen-breswylwr	30,911	32,660	+5.7	Rhentu'n breifat	4,300	4,927	+14.6	Rhentu gan yr ALI	7,917	7,235	-8.6	Rhentu gan Gymdeithasau Tai	766	1,789	+133.6	Rhentu – arall	1,057	2486	+135.1
Deiliadaeth	1991	2001	Cynydd/Gost yngiad																													
Cyfansymiau	44,951	49,237	+9.5																													
Perchen-breswylwr	30,911	32,660	+5.7																													
Rhentu'n breifat	4,300	4,927	+14.6																													
Rhentu gan yr ALI	7,917	7,235	-8.6																													
Rhentu gan Gymdeithasau Tai	766	1,789	+133.6																													
Rhentu – arall	1,057	2486	+135.1																													
	<p>Ar lefel ward, Bethel sydd â'r gyfran uchaf (83.5%) o dai y mae eu perchnogion yn byw ynddynt. Ward Deiniol sydd â'r gyfran isaf o ran perchen-breswylwr, gyda dim ond 27.4% o dai gyda pherchennog yn byw ynddynt - llai na hanner y cyfartaledd sirol.</p> <p>Yng Ngwynedd, ceir yr ail gyfran uchaf o dai sy'n cael eu rhentu o'r holl awdurdodau unedig yng Nghymru (33.4% o'r holl aelwydydd) ac o'r rhain mae 44% yn cael eu rhentu oddi ar yr awdurdod lleol. Ward Pablig sydd â'r gyfran uchaf o'r holl dai (55.4%) sy'n cael eu rhentu oddi ar y Cyngor.</p> <p>Roedd gan Wynedd y nifer mwyaf o werthiannau tai teras o'i gymharu ag ardaloedd awdurdodau lleol eraill yn 2003-2006. Mae hyn gyfystyr â bod Gwynedd gyda'r nifer uchaf o'r math hwn o stoc tai.</p>																															
Cyfansoddiad Aelwydydd	Yn 2001, roedd cyplau priod yn byw yn 34.3% o aelwydydd Gwynedd ac roedd hyn ychydig yn is na'r ffigwr am Gymru gyfan (37.2%).																															

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Tai						
	Cyfansoddiad Aelwydydd²					Cyfrannau cymharol uchel o aelwydydd rhiant unigol mewn rhai mannau yn golygu bod angen lle i gartrefu pobl sengl ynghyd â thai wedi'u dylunio yn benodol ar gyfer y boblogaeth hyn sy'n cynyddu.
	Pob aelwyd	Rhiant Unigol	Priod gyda neu heb blant	Pensiynwr	Cyd-fyw gyda neu heb blant	
	Uchaf	Marchog, Bangor (22.4%)	Bethel (49.7%)	Morfa Nefyn (38.9%)	Gerlan, Bethesda (11.7%)	
	Ail Uchaf	Peblig Caernarfon (18.9%)	Llandderfel (45%)	Aberdyfi (38.3%)	Deiniolen (10.8%)	
	Trydydd Uchaf	Cadnant Caernarfon (15.7%)	Groeslon (44.2%)	Llanbedr (38%)	Y Felinheli (10.5%)	
	Trydydd Isaf	Menai, Bangor (5%)	Hirael (19.5%)	Gerlan Bethesda (16.5%)	Llanbedrog (4.4%)	
	Ail isaf	Aberdyfi (4.9%)	Menai, Bangor (16%)	Marchog, Bangor (15.7%)	Tudweiliog (4%)	
	Isaf	Abersoch (4.7%)	Deiniol (11.8%)	Bethel (15.4%)	Llanbedr (3.8%)	
	Gwynedd	9.8%	34.3%	27.5%	7.7%	
	Cymru	10.7%	37.2%	25.1%	7.5%	
	<p>Mae aelwydydd gyda rhieni unigol yn llawer mwy sylweddol mewn rhannau o Fangor, e.e. Marchog, fel canran o'r holl aelwydydd, nac mewn trefi ar arfordiroedd Meirionnydd a Llŷn, megis Aberdyfi ac Abersoch. Mae'r mannau hyn gyda chyfrannau uwch o'u poblogaethau mewn aelwydydd pensiynwyr, gan gyrraedd bron i 4 mewn 10 aelwyd (38.9%) ym Morfa Nefyn, Dwyfor.</p> <p>Drwy gymharu nifer yr ystafelloedd a'r nifer o breswylwyr, mae Cyfrifiad 2001 yn rhoi sgôr sy'n cynrychioli gordyrru neu dan-feddiannaeth. Mae sgôr o -1 yn awgrymu bod gordyrru yn y tŷ, tra bod cyfradd deiliadaeth o +2 neu ragor yn awgrymu bod dwy neu ragor o ystafelloedd nad oes eu 'hangen', yn ôl y diffiniad. Yng Ngwynedd, mae 4.2% o aelwydydd yn byw mewn amgylchiadau ble mae gordyrru. Mae hyn ychydig yn llai na'r ffigwr</p>					

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																			
Tai																							
	<p>cededlaethol o 4.4% (gweler y tabl isod).</p> <p style="text-align: center;">Cyfradd Deiliadaeth yng Ngwynedd a Chymru³</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">% o'r holl aelwydydd</th> <th colspan="4">Cyfradd Deiliadaeth</th> </tr> <tr> <th>+2 neu ragor</th> <th>+1</th> <th>0</th> <th>-1 neu lai</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>58.9</td> <td>24.2</td> <td>13</td> <td>4.2</td> </tr> <tr> <td>Cymru</td> <td>56.4</td> <td>24.7</td> <td>14.5</td> <td>4.4</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ar lefel ward, mae ward Menai (Bangor) gyda'r cyfrannau uchaf o aelwydydd gyda chyfradd deiliadaeth o -1 neu lai (11.7% o'i gymharu â chyfartaledd y sir o 4.2%). Yng Ngwynedd, mae cyfartaledd y nifer o ystafelloedd ym mhob aelwyd yn 5.74 – yr wythfed uchaf o'r holl awdurdodau unedol yng Nghymru ac ychydig yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol (5.59).</p>	% o'r holl aelwydydd	Cyfradd Deiliadaeth				+2 neu ragor	+1	0	-1 neu lai	Gwynedd	58.9	24.2	13	4.2	Cymru	56.4	24.7	14.5	4.4			<p>Mae gordyrru yn broblem mewn rhai ardaloedd o'r sir, tra bod cyfran gymharol uchel o aelwydydd yn byw mewn tai sydd gyda mwy o le ynddynt nag sydd ei angen.</p>
% o'r holl aelwydydd	Cyfradd Deiliadaeth																						
	+2 neu ragor	+1	0	-1 neu lai																			
Gwynedd	58.9	24.2	13	4.2																			
Cymru	56.4	24.7	14.5	4.4																			
Rhagamcaniad o Aelwydydd⁴	<p>Yn seiliedig ar dueddiadau'r gorffennol, rhagwelir y bydd nifer yr aelwydydd yng Ngwynedd yn cynyddu o 6,600 neu 5.7% i 122,100 rhwng 2008 a 2033. Mae hyn ychydig yn is na'r cynnydd a ragwelwyd yng Nghymru gyfan o 11%.</p> <p style="text-align: center;">Rhagamcaniad o'r Nifer o Aelwydydd yng Ngwynedd 2008-2033</p> <table border="1"> <caption>Data for Rhagamcaniad o'r Nifer o Aelwydydd yng Ngwynedd 2008-2033</caption> <thead> <tr> <th>Blwyddyn</th> <th>Nifer (Miliedd)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2006</td> <td>51</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>54</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>57</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>59</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td>61</td> </tr> <tr> <td>2031</td> <td>63</td> </tr> </tbody> </table>	Blwyddyn	Nifer (Miliedd)	2006	51	2011	54	2016	57	2021	59	2026	61	2031	63			<p>Mae'r cynnydd a ragamcenir yn nifer yr aelwydydd yn golygu y dylid hyrwyddo datblygu tai priodol ar gyfer y cynnydd hwn.</p>					
Blwyddyn	Nifer (Miliedd)																						
2006	51																						
2011	54																						
2016	57																						
2021	59																						
2026	61																						
2031	63																						

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																				
Tai																								
	<p>Mewn cymhariaeth, disgwylia Ynys Môn a Chonwy y bydd cynnydd o 5% yn nifer yr aelwydydd a Sir Ddinbych gyda chynnydd o 14% yn yr un cyfnod.</p> <p>Er y cynnydd sydd wedi'i ragamcanu yn nifer yr aelwydydd rhwng 2006 a 2033, mae'r rhagamcaniad o faint cyfartalog aelwydydd yn dangos lleihad o 2.23 yn 2006 i 2.03 yn 2033 – lleihad o 9%. Er cymhariaeth, rhagwelir y bydd maint cyfartalog aelwydydd yng Nghymru yn lleihau o 2.27 yn 2006 i 2.02 erbyn 2031.</p>																							
Stoc Tai	<p>Yn 2001, amcangyfrifwyd bod 56,786 gofod aelwyd yng Ngwynedd, ychydig yn llai na 5% o gyfanswm stoc tai Cymru gyfan. Roedd mwy na 80% ohonynt â phreswylwyr yn byw ynddynt tra bod 7.8% yn dai haf neu ail gartrefi ac roedd 5.5% ohonynt yn wag.</p> <p style="text-align: center;">Gofod Aelwyd (1991 a 2001)⁵</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th>Gofod Aelwyd</th> <th>1991</th> <th>2001</th> <th>Cynnydd/ Gostyngiad</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Cyfanswm y Gofod</td> <td>55,670</td> <td>56,786</td> <td>+2%</td> </tr> <tr> <td>Aelwyd wedi'i meddiannu</td> <td>45,327</td> <td>49,237</td> <td>+8.6%</td> </tr> <tr> <td>Gofod aelwyd heb ei meddiannu</td> <td>3,475</td> <td>3,112</td> <td>-10.4%</td> </tr> <tr> <td>Ddim yn cael ei defnyddio fel prif gartref</td> <td>6,868</td> <td>4,437</td> <td>-35.4%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Roedd 7,549 o'r holl dai yng Ngwynedd yn cael eu dosbarthu fel rhai nad oeddynt yn cael eu meddiannu gan breswylwyr parhaol; roeddynt naill ai yn eiddo gwag neu yn ail gartrefi/tai haf – y gyfradd uchaf o dai gwag yng Nghymru yn 2001 (13.3% o'r holl dai).</p> <p>Ar lefel ward, roedd gan Aberdyfi (yn y Parc Cenedlaethol a'r tu allan i ardal y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd), y gyfran uchaf o ail gartrefi/tai haf yng Ngwynedd (45% o'r tai), ac roedd Abersoch yn dilyn yn agos (44.9% o'r tai) ynghyd â Llanengan.</p>			Gofod Aelwyd	1991	2001	Cynnydd/ Gostyngiad	Cyfanswm y Gofod	55,670	56,786	+2%	Aelwyd wedi'i meddiannu	45,327	49,237	+8.6%	Gofod aelwyd heb ei meddiannu	3,475	3,112	-10.4%	Ddim yn cael ei defnyddio fel prif gartref	6,868	4,437	-35.4%	<p>Mae'r gyfran uchel o dai gwag/tai haf yn broblem mewn rhai mannau yng Ngwynedd ac yn cyfyngu'r dewis o dai ar gyfer pobl leol sydd yn ei dro yn medru cael effaith andwyol ar gynaliadwyedd cymunedau.</p>
Gofod Aelwyd	1991	2001	Cynnydd/ Gostyngiad																					
Cyfanswm y Gofod	55,670	56,786	+2%																					
Aelwyd wedi'i meddiannu	45,327	49,237	+8.6%																					
Gofod aelwyd heb ei meddiannu	3,475	3,112	-10.4%																					
Ddim yn cael ei defnyddio fel prif gartref	6,868	4,437	-35.4%																					
Cyflwr y Stoc Tai	<p>Mae gan Wynedd yr ail gyfran uchaf o dai wedi'u hadeiladu cyn 1919 fel canran o'r stoc tai sy'n cael eu meddiannu yng Nghymru (1988). Roedd 46.9% yng Ngwynedd o'i gymharu â 32% yng Nghymru a Lloegr⁶.</p>			<p>Mae amddifadedd tai</p>																				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																							
Tai																																											
	<p>Mae gan Wynedd yr ail gyfran uchaf o aelwydydd heb wres canolog neu heb fod yr unig aelwyd sy'n defnyddio'r bath, y gawod neu'r toiled (0.46% o'r holl aelwydydd) o'r holl awdurdodau unedol yng Nghymru. Mae hyn fwy na dwywaith cyfrannau'r aelwydydd yng Nghymru gyfan (0.16%). Ar lefel ward, Aberdaron sydd â'r gyfran uchaf o aelwydydd heb wres canolog (37.1%) – bron i ddwbl y cyfartaledd cenedlaethol. O'r holl aelwydydd, ward Glyder sydd â'r gyfran isaf heb wres canolog (10.4% o aelwydydd).</p>																																										
Tai a Gwblhawyd	<p style="text-align: center;">Tai a Gwblhawyd yn ôl Awdurdod Lleol⁹</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2001 - 2002</th> <th>2002- 2003</th> <th>2003- 2004</th> <th>2004- 2005</th> <th>2005 - 2006</th> <th>2006 -07</th> <th>2007 - 2008</th> <th>2008 - 2009</th> <th>2009- 2010</th> <th>Cyfartaledd Blynyddol y Tai a Gwblheir</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ynys Môn</td> <td>188</td> <td>223</td> <td>160</td> <td>126</td> <td>226</td> <td>255</td> <td>281</td> <td>296</td> <td>226</td> <td>220</td> </tr> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>203</td> <td>151</td> <td>210</td> <td>292</td> <td>196</td> <td>164</td> <td>250</td> <td>187</td> <td>149</td> <td>158</td> </tr> </tbody> </table>										2001 - 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005 - 2006	2006 -07	2007 - 2008	2008 - 2009	2009- 2010	Cyfartaledd Blynyddol y Tai a Gwblheir	Ynys Môn	188	223	160	126	226	255	281	296	226	220	Gwynedd	203	151	210	292	196	164	250	187	149	158	<p>Cyfartaledd blynyddol yr ystod o dai sy'n cael eu cwblhau ac efallai yn methu â darparu'r anghenion sy'n seiliedig ar y duedd.</p>
	2001 - 2002	2002- 2003	2003- 2004	2004- 2005	2005 - 2006	2006 -07	2007 - 2008	2008 - 2009	2009- 2010	Cyfartaledd Blynyddol y Tai a Gwblheir																																	
Ynys Môn	188	223	160	126	226	255	281	296	226	220																																	
Gwynedd	203	151	210	292	196	164	250	187	149	158																																	
Prisiau Tai	<p style="text-align: center;">Prisiau Cyfartalog Tai</p> <table border="1"> <caption>Estimated Average Price (£) from Graph</caption> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>Gwynedd (£)</th> <th>Wales (£)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2000</td><td>55,000</td><td>55,000</td></tr> <tr><td>2001</td><td>60,000</td><td>60,000</td></tr> <tr><td>2002</td><td>70,000</td><td>70,000</td></tr> <tr><td>2003</td><td>100,000</td><td>100,000</td></tr> <tr><td>2004</td><td>110,000</td><td>110,000</td></tr> <tr><td>2005</td><td>150,000</td><td>140,000</td></tr> <tr><td>2006</td><td>160,000</td><td>150,000</td></tr> <tr><td>2007</td><td>155,000</td><td>140,000</td></tr> <tr><td>2008</td><td>155,000</td><td>135,000</td></tr> </tbody> </table>									Year	Gwynedd (£)	Wales (£)	2000	55,000	55,000	2001	60,000	60,000	2002	70,000	70,000	2003	100,000	100,000	2004	110,000	110,000	2005	150,000	140,000	2006	160,000	150,000	2007	155,000	140,000	2008	155,000	135,000	<p>Fel y gweddill o'r DU, mae Gwynedd wedi gweld cynnydd mawr mewn prisiau tai dros y blynyddoedd diwethaf, er bod prisiau tai erbyn hyn yn cychwyn gostwng ynn araf. Mae angen dull o hwyluso datblygu tai fforddiadwy yn y sir.</p>			
Year	Gwynedd (£)	Wales (£)																																									
2000	55,000	55,000																																									
2001	60,000	60,000																																									
2002	70,000	70,000																																									
2003	100,000	100,000																																									
2004	110,000	110,000																																									
2005	150,000	140,000																																									
2006	160,000	150,000																																									
2007	155,000	140,000																																									
2008	155,000	135,000																																									

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																					
Tai																																																																									
	<p>Cododd pris cyfartalog pob tŷ a werthwyd yng Ngwynedd rhwng 1997 a 2006 o 213% - yn uwch na 'r cynnydd o 173% a gofnodwyd ar gyfer tai yng Nghymru gyfan. Fodd bynnag, ers 2006, bu gostyngiad graddol yn y prisiau. Roedd pris cyfartalog tŷ yng Ngwynedd yn 2006 yn £159,452, sef £7,275 yn uwch na'r ffigwr cymharol ar gyfer Cymru gyfan. Yn 2003, gwerthwyd 955 o dai teras yng Ngwynedd, y nifer mwyaf o werthiannau tai teras yn y sir ac ym mhob awdurdod lleol rhwng 2003-2006. Yn 2003, roedd y cyfrannau mwyaf o dai teras a werthwyd yng Ngwynedd a Sir Ddinbych o fewn yr ystod pris rhwng £50,000 a £60,000. Gwerthwyd 160 (16%) yng Ngwynedd a dros 100 (20%)¹⁰ yn Sir Ddinbych.</p> <p style="text-align: center;">Prisiau Tai yn Ôl Deiliadaeth¹¹</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Math y Tŷ</th> <th>Dyddiad</th> <th>Gwynedd</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td rowspan="4">Ar Wahân</td> <td>2006</td> <td>£227,427</td> <td>£226,460</td> </tr> <tr> <td>2005</td> <td>£215,080</td> <td>£212,411</td> </tr> <tr> <td>2003</td> <td>£148,833</td> <td>£158,186</td> </tr> <tr> <td>1997</td> <td>£70,049</td> <td>£81,815</td> </tr> <tr> <td rowspan="4">Lled-wahanedig</td> <td>2006</td> <td>£151,222</td> <td>£140,930</td> </tr> <tr> <td>2005</td> <td>£134,771</td> <td>£130,296</td> </tr> <tr> <td>2003</td> <td>£93,233</td> <td>£90,576</td> </tr> <tr> <td>1997</td> <td>£47,872</td> <td>£50,629</td> </tr> <tr> <td rowspan="4">Tai Teras</td> <td>2006</td> <td>£120,032</td> <td>£111,879</td> </tr> <tr> <td>2005</td> <td>£112,112</td> <td>£103,481</td> </tr> <tr> <td>2003</td> <td>£69,891</td> <td>£70,774</td> </tr> <tr> <td>1997</td> <td>£36,871</td> <td>£39,451</td> </tr> <tr> <td rowspan="4">Fflatiau a maisonettes</td> <td>2006</td> <td>£111,743</td> <td>£130,146</td> </tr> <tr> <td>2005</td> <td>£114,473</td> <td>£129,335</td> </tr> <tr> <td>2003</td> <td>£64,323</td> <td>£95,784</td> </tr> <tr> <td>1997</td> <td>£32,377</td> <td>£43,899</td> </tr> <tr> <td rowspan="4">Pob Math</td> <td>2006</td> <td>£159,452</td> <td>£152,177</td> </tr> <tr> <td>2005</td> <td>£148,845</td> <td>£141,560</td> </tr> <tr> <td>2003</td> <td>£100,335</td> <td>£102,932</td> </tr> <tr> <td>1997</td> <td>£50,954</td> <td>£55,688</td> </tr> </tbody> </table>			Math y Tŷ	Dyddiad	Gwynedd	Cymru	Ar Wahân	2006	£227,427	£226,460	2005	£215,080	£212,411	2003	£148,833	£158,186	1997	£70,049	£81,815	Lled-wahanedig	2006	£151,222	£140,930	2005	£134,771	£130,296	2003	£93,233	£90,576	1997	£47,872	£50,629	Tai Teras	2006	£120,032	£111,879	2005	£112,112	£103,481	2003	£69,891	£70,774	1997	£36,871	£39,451	Fflatiau a maisonettes	2006	£111,743	£130,146	2005	£114,473	£129,335	2003	£64,323	£95,784	1997	£32,377	£43,899	Pob Math	2006	£159,452	£152,177	2005	£148,845	£141,560	2003	£100,335	£102,932	1997	£50,954	£55,688	
Math y Tŷ	Dyddiad	Gwynedd	Cymru																																																																						
Ar Wahân	2006	£227,427	£226,460																																																																						
	2005	£215,080	£212,411																																																																						
	2003	£148,833	£158,186																																																																						
	1997	£70,049	£81,815																																																																						
Lled-wahanedig	2006	£151,222	£140,930																																																																						
	2005	£134,771	£130,296																																																																						
	2003	£93,233	£90,576																																																																						
	1997	£47,872	£50,629																																																																						
Tai Teras	2006	£120,032	£111,879																																																																						
	2005	£112,112	£103,481																																																																						
	2003	£69,891	£70,774																																																																						
	1997	£36,871	£39,451																																																																						
Fflatiau a maisonettes	2006	£111,743	£130,146																																																																						
	2005	£114,473	£129,335																																																																						
	2003	£64,323	£95,784																																																																						
	1997	£32,377	£43,899																																																																						
Pob Math	2006	£159,452	£152,177																																																																						
	2005	£148,845	£141,560																																																																						
	2003	£100,335	£102,932																																																																						
	1997	£50,954	£55,688																																																																						

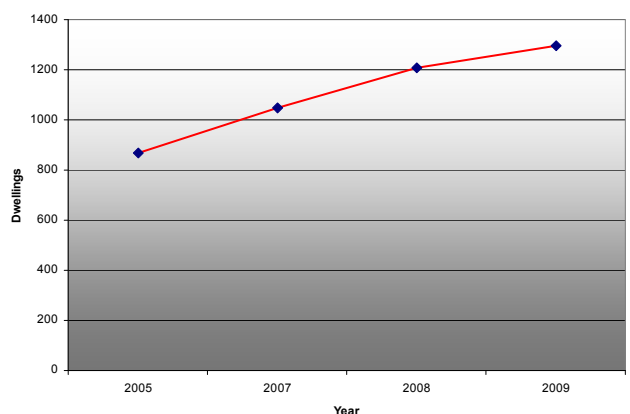
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																						
Tai																										
	<p style="text-align: center;">Nifer y Tai a Werthwyd¹²</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Dyddiad</th> <th>Nifer a werthwyd – pob math o dŷ</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2006</td><td>1931</td></tr> <tr><td>2005</td><td>1673</td></tr> <tr><td>2004</td><td>1892</td></tr> <tr><td>2003</td><td>2201</td></tr> <tr><td>2002</td><td>2596</td></tr> <tr><td>2001</td><td>2308</td></tr> <tr><td>2000</td><td>2343</td></tr> <tr><td>1999</td><td>2040</td></tr> <tr><td>1998</td><td>1927</td></tr> <tr><td>1997</td><td>1875</td></tr> </tbody> </table> <p>Dengys y tabl uchod bod gwerthiant tai ar ei anterth yn 2002 tra gwerthwyd y nifer isaf o dai yn 2005.</p>			Dyddiad	Nifer a werthwyd – pob math o dŷ	2006	1931	2005	1673	2004	1892	2003	2201	2002	2596	2001	2308	2000	2343	1999	2040	1998	1927	1997	1875	
Dyddiad	Nifer a werthwyd – pob math o dŷ																									
2006	1931																									
2005	1673																									
2004	1892																									
2003	2201																									
2002	2596																									
2001	2308																									
2000	2343																									
1999	2040																									
1998	1927																									
1997	1875																									
Fforddiadwyedd Tai	<p>Drwy ddefnyddio pris cyfartalog tai a manylion canolrif incwm, mae'n bosib casglu ym mha ardaloedd yr oedd yn bosib i bobl brynu tŷ. Dengys y tabl isod y cymarebau fforddiadwyedd tai mewn wardiau dethol yng Ngwynedd o'u cymharu â'r sir yn gyfan gwbl a Chymru gyfan.</p> <p style="text-align: center;">Cymarebau Fforddiadwyedd (Ionawr 2010-Rhagfyr 2010)¹³</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ardal</th> <th>Cymarebau Fforddiadwyedd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Abersoch (Uchaf)</td><td>13.02</td></tr> <tr><td>Llanbedrog (Ail Uchaf)</td><td>10.72</td></tr> <tr><td>Llanengan (Trydydd Uchaf)</td><td>10.55</td></tr> <tr><td>Aberdaron (Pedwerydd Uchaf)</td><td>10.38</td></tr> </tbody> </table>		Ardal	Cymarebau Fforddiadwyedd	Abersoch (Uchaf)	13.02	Llanbedrog (Ail Uchaf)	10.72	Llanengan (Trydydd Uchaf)	10.55	Aberdaron (Pedwerydd Uchaf)	10.38		Mae tai fforddiadwy yn fater allweddol yng Ngwynedd er bod fforddiadwyedd yn amrywio'n ddaeryddol ac mae gan rai ardaloedd arfordirol a gwledig gymarebau fforddiadwyedd												
Ardal	Cymarebau Fforddiadwyedd																									
Abersoch (Uchaf)	13.02																									
Llanbedrog (Ail Uchaf)	10.72																									
Llanengan (Trydydd Uchaf)	10.55																									
Aberdaron (Pedwerydd Uchaf)	10.38																									

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																									
Tai																													
	<table border="1"> <tr><td>Cricieth (Pumed Uchaf)</td><td>8.76</td></tr> <tr><td>Teigl (Pumed Isaf)</td><td>4.06</td></tr> <tr><td>Penisarwaun (Pedwerydd Isaf)</td><td>3.95</td></tr> <tr><td>Trawsfynydd (Trydydd Isaf)</td><td>3.49</td></tr> <tr><td>Bowydd a Rhiw (Ail Isaf)</td><td>3.34</td></tr> <tr><td>Diffwys a Maenofferen (Isaf)</td><td>2.52</td></tr> <tr><td>Gwynedd</td><td>5.79</td></tr> <tr><td>Cymru</td><td>5.01</td></tr> </table>	Cricieth (Pumed Uchaf)	8.76	Teigl (Pumed Isaf)	4.06	Penisarwaun (Pedwerydd Isaf)	3.95	Trawsfynydd (Trydydd Isaf)	3.49	Bowydd a Rhiw (Ail Isaf)	3.34	Diffwys a Maenofferen (Isaf)	2.52	Gwynedd	5.79	Cymru	5.01			uchel.									
Cricieth (Pumed Uchaf)	8.76																												
Teigl (Pumed Isaf)	4.06																												
Penisarwaun (Pedwerydd Isaf)	3.95																												
Trawsfynydd (Trydydd Isaf)	3.49																												
Bowydd a Rhiw (Ail Isaf)	3.34																												
Diffwys a Maenofferen (Isaf)	2.52																												
Gwynedd	5.79																												
Cymru	5.01																												
	Mae'r pum ward gyda'r tai lleiaf fforddiadwy ym mhen Llŷn mae fforddiadwyedd wedi bod yn broblem ers cryn amser.																												
Y Gofrestr Tai	Dengys y tabl isod fanylion yr ymgeiswyr ar gofrestr tai Gwynedd.																												
	Y Gofrestr Tai¹⁴																												
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Cyngor Tref/Cymuned</th> <th>Nifer yr ymgeiswyr ar restrau aros tai ALI</th> <th>Nifer o dai gwag tymor hir</th> <th>Nifer y pryniadau a wnaed gyda'r cynllun 'Homebuy' ers 1999</th> <th>Nifer yr ymgeiswyr ar y rhestr aros 'Homebuy' ar hyn o bryd (gweinyddir gan CT Eryri ac yn seiliedig ar gyfeiriad cartref yr ymgeiswyr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Aberdaron</td><td>57</td><td>13</td><td>0</td><td>1</td></tr> <tr><td>Aberdyfi</td><td>79</td><td>28</td><td>0</td><td>1</td></tr> <tr><td>Abergwyngregyn</td><td>15</td><td>4</td><td>0</td><td>0</td></tr> <tr><td>Abermaw</td><td>190</td><td>36</td><td>3</td><td>6</td></tr> </tbody> </table>	Cyngor Tref/Cymuned	Nifer yr ymgeiswyr ar restrau aros tai ALI	Nifer o dai gwag tymor hir	Nifer y pryniadau a wnaed gyda'r cynllun 'Homebuy' ers 1999	Nifer yr ymgeiswyr ar y rhestr aros 'Homebuy' ar hyn o bryd (gweinyddir gan CT Eryri ac yn seiliedig ar gyfeiriad cartref yr ymgeiswyr	Aberdaron	57	13	0	1	Aberdyfi	79	28	0	1	Abergwyngregyn	15	4	0	0	Abermaw	190	36	3	6			
Cyngor Tref/Cymuned	Nifer yr ymgeiswyr ar restrau aros tai ALI	Nifer o dai gwag tymor hir	Nifer y pryniadau a wnaed gyda'r cynllun 'Homebuy' ers 1999	Nifer yr ymgeiswyr ar y rhestr aros 'Homebuy' ar hyn o bryd (gweinyddir gan CT Eryri ac yn seiliedig ar gyfeiriad cartref yr ymgeiswyr																									
Aberdaron	57	13	0	1																									
Aberdyfi	79	28	0	1																									
Abergwyngregyn	15	4	0	0																									
Abermaw	190	36	3	6																									

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau				Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Tai							
	Arthog	45	5	0	3		
	Y Bala	77	15	1	3		
	Bangor	694	79	14	39		
	Beddgelert	13	7	0	1		
	Bethesda	241	40	18	24		
	Betws Garmon	6	7	0	1		
	Bontnewydd	164	6	1	2		
	Botwnnog	24	11	0	1		
	Brithdir, Llanfachreth Rhydymain	29	6	0	1		
	Bryncrug	75	6	0	1		
	Buan	15	3	1	1		
	Caernarfon	519	98	38	26		
	Clynnog	9	17	3	3		
	Corris	22	12	1	1		
	Cricieth	128	37	3	8		
	Dolbenmaen	32	13	2	4		
	Dolgellau	159	37	9	8		
	Dyffryn Ardudwy a Thalybont	101	23	2	4		
	Ffestiniog	104	106	10	26		
	Ganllwyd	13	4	0	0		
	Harlech	91	17	2	2		
	Llanaelhaearn	24	13	6	4		
	Llanbedr	80	12	1	1		
	Llanbedrog	62	3	0	3		
	Llanberis	166	30	1	8		
	Llandderfel	34	9	0	0		
	Llandygai	130	14	2	7		
	Llandwrog	55	19	5	8		
	Llanddeiniolen	192	32	9	16		

Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd : Gwaelodlin yr AC/AAS

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau				Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Tai							
	Llanegryn	35	5	0	4		
	Llanelltyd	49	7	0	3		
	Llanengan	58	19	1	4		
	Llanfair	45	1	0	0		
	Llanfihangel y Pennant	13	6	0	1		
	Llanfrothen	19	5	0	1		
	Llangelynnin	20	12	1	4		
	Llangywer	NIL	5	0	0		
	Llanllechid	125	6	0	3		
	Llanllyfni	129	53	14	10		
	Llannor	115	22	2	4		
	Llanrug	137	22	12	10		
	Llanuwchllyn	75	9	0	2		
	Llanwnda	74	18	3	10		
	Llanycil	3	6	0	0		
	Llanystumdwy	75	24	3	2		
	Maentwrog	27	5	2	0		
	Mawddwy	11	12	0	0		
	Nefyn	68	33	6	7		
	Pennal	21	4	0	0		
	Penrhyndeudraeth	114	20	6	9		
	Pentir	190	17	0	8		
	Pistyll	6	4	3	0		
	Porthmadog	233	41	16	15		
	Pwllheli	276	39	20	18		
	Talsarnau	16	3	1	2		
	Trawsfynydd	21	15	3	1		
	Tudweiliog	22	17	0	0		
	Tywyn	180	27	10	15		
	Waunfawr	93	13	5	8		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd										
Tai														
	<table border="1"> <tr> <td>Y Felinheli</td> <td>178</td> <td>10</td> <td>3</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>CYFANSWM</td> <td></td> <td>1,242 uned</td> <td>243 uned</td> <td>364 ymgeisydd</td> </tr> </table>	Y Felinheli	178	10	3	9	CYFANSWM		1,242 uned	243 uned	364 ymgeisydd			
Y Felinheli	178	10	3	9										
CYFANSWM		1,242 uned	243 uned	364 ymgeisydd										
	<p><i>Penderfyniadau Digartrefedd, 2005-06 (Rhai sy'n gymwys, rhai sy'n ddigartref yn anfwriadol ac mewn angen blaenoriaethol:</i></p> <p>Gwynedd - 7.1 ym mhob 1,000 aelwyd ; Cymru - 6.3 ym mhob 1000 aelwyd</p>													
Argaeledd Tir Adeiladu	<p>Ar ddyddiad cychwyn y Cyd-astudiaeth Argaeledd Tir ar gyfer Tai, 1 Ebrill, 2009, roedd cyfanswm y cyflenwad tir ar safleoedd o bum uned neu ragor o fewn ACLI Gwynedd gyda lle ar gyfer 1301 o dai. Wrth gynnwys safleoedd o dan bum uned, roedd cyfanswm y cyflenwad tir o fewn ACLI Gwynedd yn gynydd o 506 tŷ i 1807 tŷ.</p> <p>Roedd y cyflenwad pum mlynedd yn 1296 o dai, a oedd yn gynydd ar y ffigwr o 1207 tŷ yn astudiaeth 2008. Roedd y cyflenwad pum mlynedd yn cynnwys 790 uned ar safleoedd mawr a 506 uned ar safleoedd bach.</p>													
	<p align="center">Cyflenwad Pum Mlynedd Yng Ngwynedd</p> <table border="1"> <caption>Data for Cyflenwad Pum Mlynedd Yng Ngwynedd</caption> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>Dwellings</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2005</td> <td>850</td> </tr> <tr> <td>2007</td> <td>1050</td> </tr> <tr> <td>2008</td> <td>1207</td> </tr> <tr> <td>2009</td> <td>1807</td> </tr> </tbody> </table>			Year	Dwellings	2005	850	2007	1050	2008	1207	2009	1807	
Year	Dwellings													
2005	850													
2007	1050													
2008	1207													
2009	1807													
				Bydd yn rhaid ystyried canfyddiadau'r Cyd-Astudiaeth Argaeledd Tir ar gyfer Tai pan ffurfir y CDLI.										

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tueddiad	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Tai				
	<p>Y tu allan i'r cyflenwad pum mlynedd, roedd categori 3 yn cynnwys 357 uned gyda 154 uned ychwanegol yng nghategori 3.</p> <p>Roedd cyfanswm o 135 uned yn cael eu hadeiladu ar safleoedd mawr ar 1 Ebrill 2008. Mae hyn yn cymharu â ffigwr o 108 uned yn cael eu hadeiladu ar safleoedd mawr yn astudiaeth 2008.</p> <p>Roedd y safleoedd a ddynodwyd yng Nghynllun Datblygu Unedol Gwynedd wedi ychwanegu 1049 uned pellach i'r cyflenwad tir ac roedd 1068 o'r unedau hynny yn debygol o gyfrannu tuag at y cyflenwad pum mlynedd.</p>			

¹ Ffocws ar Wynedd 2007 – Cyngor Gwynedd wedi ei seilio ar Gyfrifiad 1991 a 2001

² Cyfrifiad 2001 Tabl KS20

³ Ffocws ar Wynedd 2007 – Cyngor Gwynedd wedi ei seilio ar Gyfrifiad 1991 a 2001

⁴ LLC - Rhacamcanion Teuleuol ar gyfer Cymru (2008)

⁵ Cyfrifiad 1991 & 2001

⁶ Ffocws ar Wynedd 2007 – Cyngor Gwynedd wedi ei seilio ar Gyfrifiad 1991 a

⁷ Ffocws ar Wynedd 2007 – Cyngor Gwynedd wedi ei seilio ar Gyfrifiad 1991 a

⁸ Cyfrifiad 2001 Tabl KS19

⁹ Cyngor Gwynedd

¹⁰ Asesiad Tai Lleol Gogledd Orllewin Cymru: Adroddiad Gwaelodlin 2008

¹¹ Prisiau Tai Gogledd Orllewin Cymru 2006 : Cyngor Gwynedd

¹² Prisiau Tai Gogledd Orllewin Cymru 2006 : Cyngor Gwynedd

¹³ Hometrack

¹⁴ Cyngor Gwynedd

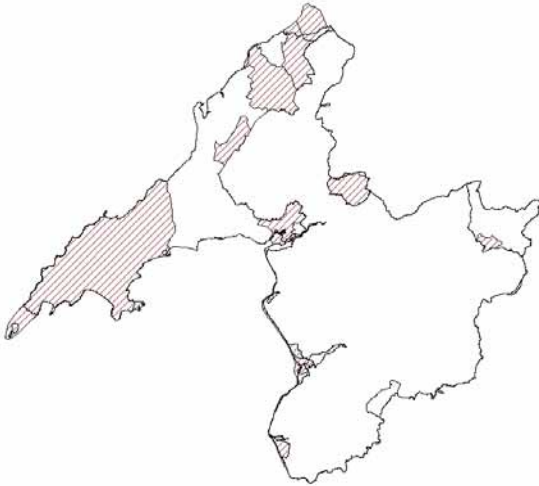
¹⁵ Astudiaeth Argaeledd Tir ar gyfer Tai (Ebrill 2009) Cyngor Gwynedd

Y Dirwedd

Mae gan Wynedd adnodd tirwedd gwerthfawr sy'n cynnwys nifer o ardaloedd dynodedig megis ardaloedd gwarchod tirweddau, tirweddau hanesyddol ac AHNEau. Fodd bynnag, mae'r nodweddion tirweddol hyn dan bwysau o ganlyniad i ffactorau amrywiol sy'n gysylltiedig â gwaith datblygu. Ymysg y rhain mae adeiladau newydd ac addasiadau, safleoedd carafannau a gwerysilla, ffyrdd, cyfathrebu a thelegyfathrebu, chwareli a gweithfeydd mwynau, coedwigaeth, gwastraff a gwaredu gwastraff, prosesau naturiol a ffermio. (Noder: Cyfeiria 'Gwynedd' yn y waelodlin hon at y sir yn ei chyfanrwydd, oni bai y nodir yn wahanol).

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Tirwedd				
Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE)¹	<p>Yn 1956, dynodwyd rhan fawr o Ben Llŷn yn Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol dan Ddeddf y Parciau Cenedlaethol a Mynediad i Gefn Gwlad 1949. Mae'r AHNE yn cwmpasu tua chwarter y penrhyn – cyfanswm o 15,500 hecтар, ar hyd yr arfordir yn bennaf, ond mae hefyd yn ymestyn i mewn i'r tir ac yn cynnwys allwthiadau igneaidd amlwg.</p> <p>Mae Llŷn, sydd â ffurfiannau creigiau hynafol cyn-Gambrian ymysg ei daeareg gymhleth, yn estyniad naturiol o gadwyn mynyddoedd Eryri. Ymysg nodweddion cyffredin y daeareg y mae tirweddau arfordirol, yn amrywio o glogwyni serth Bae Aberdaron a phentiroedd i systemau twyni tywod ardal Abersoch. Y pwynt uchaf yn Llŷn yw cadwyn mynyddoedd Yr Eifl (564m) sy'n gwastau'n llwyfandir sy'n ymestyn tua'r môr a chreigiau duon Mynydd Mawr ar ben eitha'r penrhyn. Mae ffyrdd cul a throellog, ffermydd a bythynnod gwyngalch yn nodweddiadol o'r ardal, fel ag y mae ardaloedd agored o diroedd comin hynafol.</p> <p>Mae gan y penrhyn hefyd dreftadaeth gyfoethog, gyda safleoedd henebion hynafol yn dyddio o'r oes Fatholithig ac Oes yr Haearn, megis bryngaer Tre'r Ceiri. Mae Twristiaeth yn hanfodol i'r economi lleol; mae un o brif ganolfannau hwylio'r DU wedi'i lleoli ar arfordir deheuol y penrhyn. Mae llawer o'r pentrefi arfordirol megis Abersoch a Nefyn bellach yn gyrchfannau twristiaeth poblogaidd. Mae'r ardal hefyd yn boblogaidd am wersylla a charafanio.</p>		Mae LANDMAP wedi cadarnhau bod yr AHNE o safon 'uchel' gyda rhai ardaloedd wedi cael eu dosbarthu fel rhai 'eithriadol'.	Yr angen i warchod a gwella tirweddau drwy ddylunio a datblygu priodol o ansawdd uchel sy'n gwneud y gorau o'r cymeriad a'r gwahanolrwydd lleol.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Tirwedd				
	 <p>(Ffynhonnell: Britain Express (mynediad ar 07/04/11) Arfordiroedd Treftadaeth. Ar gael ar-lein yma: http://www.britainexpress.com/countryside/coast/index.htm)</p>			
Tirweddau Hanesyddol	<p>Tirweddau a gynhwyswyd yn Rhan 2.1 o'r Rhestr o Dirweddau o Ddiddordeb Eithriadol yng Nghymru a leolwyd yn llwyr neu'n rhannol yn Ardal ACLI Gwynedd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blaenau Ffestiniog • Dinorwig • Aberglaslyn • Llŷn ac Ynys Enlli • Dyffryn Nantlle • Dyffryn Conwy • Gogledd Arllechwedd • Aber Afon Mawddach 			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Tirwedd				
	<p>Tirweddau sydd yn Rhan 2.2 o'r Rhestr o Dirweddau o Ddiddordeb Hanesyddol Arbennig yng Nghymru:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Glan Llyn y Bala a Llyn Tegid • Dyffryn Dysynni <p style="text-align: center;">Tirweddau Hanesyddol yn Ardal y Cynllun</p> 			
<p>Ardaloedd Gwarchod y Dirwedd (AGT)⁴</p>	<p>Tirweddau a werthfawrogir yn lleol yn ardal y Cynllun a ddynodir gan y Cyngor yw Ardaloedd Gwarchod y Dirwedd, sy'n cael gwarchodaeth sy'n ychwanegol i'r polisïau cynllunio arferol er mwyn gwarchod cefn gwald. Mae 11 Ardal Gwarchod y Dirwedd yn Ardal y Cynllun:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ardal orllewinol Llŷn (y tu allan i'r AHNE) • Porthmadog a'r cyffiniau • Porthmadog – Penrhyndeudraeth 		<p>Mae datblygiadau newydd angen bod yn sympathetig i'r dirwedd bresennol.</p>	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Tirwedd				
	<ul style="list-style-type: none"> • Rhosgadfan – Llanberis – Mynydd Llandygai • Bethesda - Rachub • Cwm Bowydd • Cwm Teigl • Ystâd y Penrhyn • Ystâd y Faenol a'r cyffiniau • Parc Gwledig i'r gorllewin o'r Groeslon • Ardal ar hyd Y Fenai 			

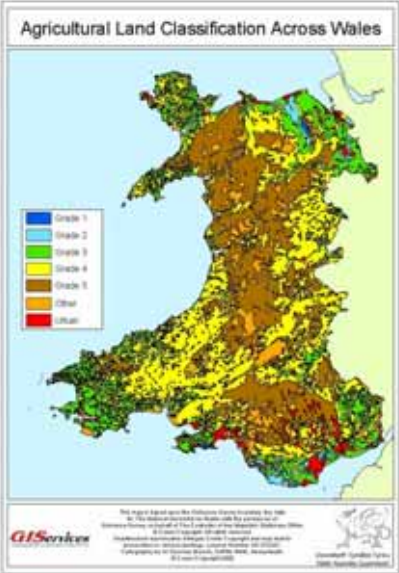
¹ Cyngor Gwynedd

² Cyngor Gwynedd

³ CCGC (Edrychwyd arno ar 07/04/11) "Heritage Coasts – Wales' Unspoilt Coastline". Ar gael ar lein: <http://www.ccw.gov.uk/landscape--wildlife/protecting-our-landscape/special-landscapes--sites/protected-landscapes/heritage-coasts.aspx>

Priddoedd, Mwynau a Gwastraff

Mae gan Wunedd ddwysedd carbon pridd uchel. Fodd bynnag, mae lefel y carbon yn y pridd wedi bod yn gostwng yn raddol yng Nghymru a Lloegr oherwydd nifer o ffactorau ac mae newid hinsawdd ymysg y rhesymau hynny. Mae maint y gwastraff bwrdeistrefol ledled y DG yn codi bob blwyddyn a dengys ffigurau nad yw Gwynedd yn eithriad i'r duedd hon. Er gwaetha'r ffaith bod canran uchel o wastraff yn cael ei dirlenwi, mae'r sir yn cyrraedd Targedau'r Cynllun Lwfans Tirlenwi a osodwyd gan y Llywodraeth. Fodd bynnag, mae graddfeydd ailgylchu/compostio yng Ngwynedd wedi bod yn gyson is na chyfartaledd Cymru ers 1998. (Noder: *Cyfeiria 'Gwynedd' yn y waelodlin hon at y sir yn ei chyfanrwydd, oni bai y nodir yn wahanol*).

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff				
Tir Amaethyddol	<p style="text-align: center;">Dosbarthiad Tir Amaethyddol Ledled Cymru¹</p> 	<p>Yng Ngwynedd, mae 20% o'r tir amaethyddol yn disgyn i gategori 1, 2 neu 3 (1 yw'r tir gorau) tra bod 80% o'r tir amaethyddol yn disgyn i gategori 4 a 5 (5 yw'r tir gwaethaf).²</p>	<p>Mae angen cyfeirio datblygiadau i safleoedd tir llwyd er mwyn cadw'r tir amaethyddol gradd uchel.</p>	

Ansawdd Pridd

Dwysedd Carbon Pridd bob 1km yng Nghymru²

Dengys y map uchod ddwysedd carbon priddoedd Cymru. Mae'r dosbarthiad yn dibynnu ar fath y pridd, gyda thros 50% o gyfanswm carbon pridd wedi'i leoli mewn ardal sy'n hafal i 23% o holl arwyneb y tir. Mae mwyafrif carbon pridd Cymru yn gysylltiedig â phriddoedd yr ucheldir sy'n gyffredin iawn yng Ngwynedd.

Mae tirwedd a daeareg Cymru yn amrywiol iawn ac yn cynnwys amrediad eang o fathau o bridd a adlewyrchir gan y defnydd a wneir o dir yn y sir. Mae creigiau gwaddodol caled yn gwaelodoli mwyafrif Cymru, sydd wedi'u gorchuddio â chyfres o briddoedd asid nodweddiadol, gydag haenlin arwyneb mawnaidd. Mae llai na 5% o Gymru wedi'i gorchuddio â deunydd organig mawn mwy trwchus

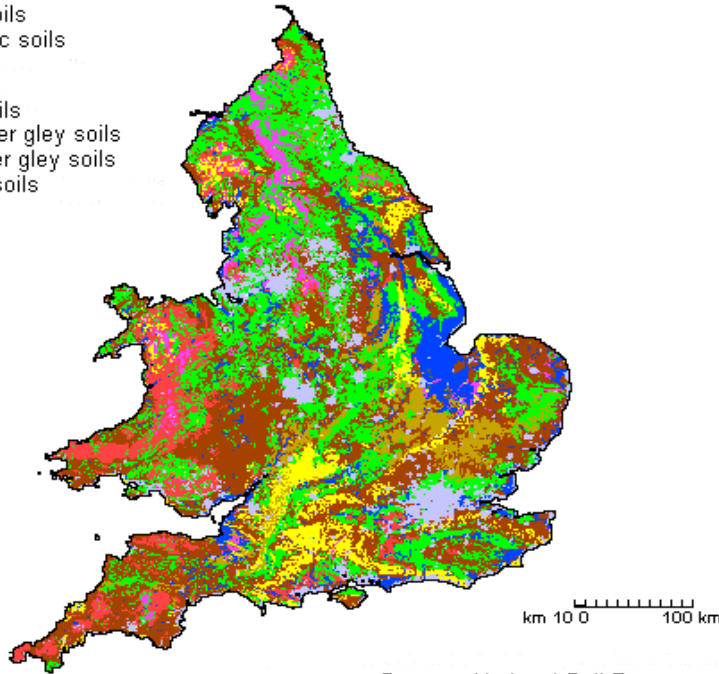
Gall colli mater organig pridd arwain at erydiad pridd, colli ffrwythlondeb, cywasgiad a dirywiad tir cyffredinol.

Mae angen gwarchod a rheoli pridd gan gynnwys cynnal carbon pridd a dylid osgoi peri risg ychwanegol drwy lygru neu halogi.

sydd o leiaf 40cm o ddwfn.

Mathau o Bridd yng Nghymru a Lloegr³

- Raw gley soils
- Lithomorphic soils
- Pelosols
- Brown soils
- Podzolic soils
- Surface-water gley soils
- Ground-water gley soils
- Man-made soils
- Peat soils

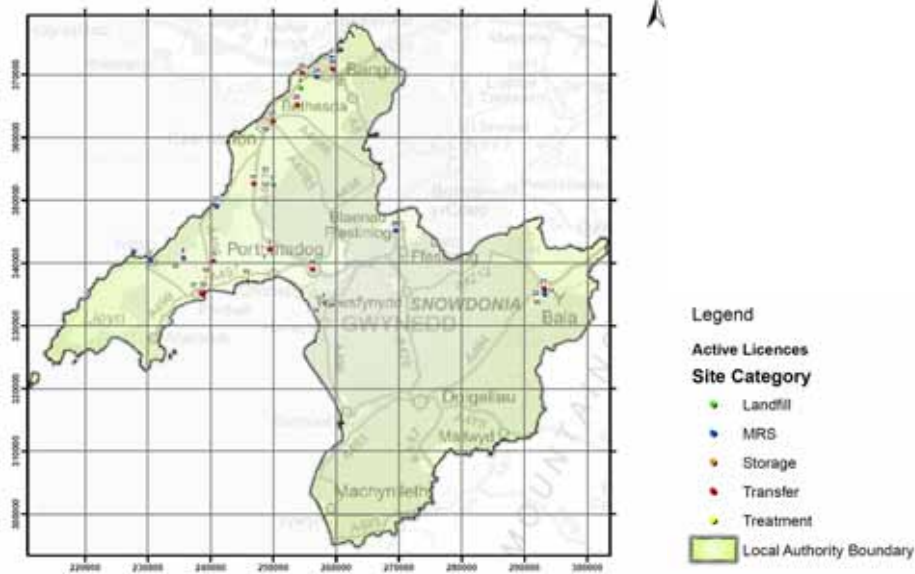

Grwpiau Pridd Mawr a'u Hehangder yng Nghymru⁴

Grŵp Pridd Mawr	Ehangder yng Nghymru (%)	Disgrifiad
Priddoedd daearol crai	<0.1	Priddoedd ifanc iawn gyda dim ond haenen organofwynaidd arwynebol
Priddoedd glei crai	0.2	Priddoedd ifanc

			anaeddfed o forfeydd heli		
	Priddoedd Lithormorffig	2.2	Priddoedd bas heb isbridd hindreuliedig		
	Pelosoliaid	0.1	Priddoedd 'cracio' claiog		
	Priddoedd Llwyd	30.2	Priddoedd lomog athraidd gydag isbridd hindreuliedig		
	Priddoedd Podsolig	32.3	Priddoedd asid gydag isbridd lliw llachar llawn haearn		
	Priddoedd glei dŵr wyneb	24.7	Priddoedd lomog a chlaiog sy'n dymhorol ddyfrlawn gydag isbridd anathraidd		
	Priddoedd glei dŵr daear	3.4	Priddoedd yn gysylltiedig â dŵr daear tymhorol		
	Priddoedd a wnaethpwyd gan ddyn	0.4	Priddoedd adferedig daear a aflonyddwyd		
	Priddoedd mawn	3.4	Priddoedd mewn mawn dwfn		
	Tir Annosbarthedig	3.0			
Adnoddau Gwastraff yng Ngwynedd	Ers 2008, mae 33 o Drwyddedau Rheoli Gwastraff Gweithredol yng Ngwynedd gyfan. Ymysg y rhain mae safleoedd ym Mharc Cenedlaethol Eryri gan fod gwastraff yn cael ei drosglwyddo dros ffiniau'r Awdurdodau Cynllunio Lleol. Ymhlith y rhain mae 18 Safle Trosglwyddo, 6 Safle Tirlenwi, 8 Safle MRS ac 1 Safle Trin. ⁵				Cynnal rhwydwaith o adnoddau rheoli gwastraff i ymdrin â'r gwastraff a gynhyrchir yn y sir mewn modd cynaliadwy.

Trwyddedau Rheoli Gwastraff Gweithredol

Mae CDU Gwynedd yn gwarchod/dyrannu 13 o safleoedd a ddengys ar y map isod. Gallai'r hyn a ganlyn fod ymysg elfennau'r isadeiledd ar y safleoedd hyn:

- Adnodd ailgylchu deunyddiau
- Compostio mewn adweithyddion caeedig
- Safle amwynder dinesig
- Adnodd trin gwastraff gweddilliol (e.e. ynni o adnodd gwastraff)
- Adnodd compostio
- Adnodd trosglwyddo gwastraff
- Tirlenwi / codi tir
- Adnodd CaD estynedig ac adnodd trosglwyddo gwastraff
- Adnodd compostio gwastraff gan gynnwys mewn adweithyddion caeedig a rhenciau agored.

Deilliannau Gwastraff	Deilliannau Gwastraff Rhanbarthol yng Nghymru 2007 (miloedd o dunelli) ⁶			Ceir amrediad o ffactorau a allai effeithio ar dwf maint y gwastraff a gynhyrchir yn cynnwys, newidiadau i'r boblogaeth, newidiadau i nifer y cartrefi a'u maint, ymddygiad defnyddwyr/prynwyr, effeithiolrwydd strategaethau lleihau gwastraff a newidiadau i ffyniant economaidd rhanbarth. Mae angen lleihau gwastraff sy'n deillio o'r holl sectorau fel y gellir cyrraedd y targedau a osodir gan Ewrop a Llywodraeth Cymru.
	Math Gwastraff	Gogledd Cymru	De-ddwyrain Cymru	
Gwastraff Cemegol	26.29	29.08	33.16	
Gwastraff Metalig	44.65	176.65	45.33	
Gwastraff Gofal Iechyd	0.77	2.67	0.20	
Gwastraff anfetel	114.66	127.70	65.08	
Offer y cafwyd ei wared	0.63	1.92	0.66	
Gwastraff anifeiliaid a llysiâu	135.11	194.32	20.61	
Gwastraff cyffredin cymysg	67.99	99.21	88.97	
Lleidiau cyffredin	38.78	18.37	12.87	
Gwastraff Mwynol	51.13	388.52	110.84	

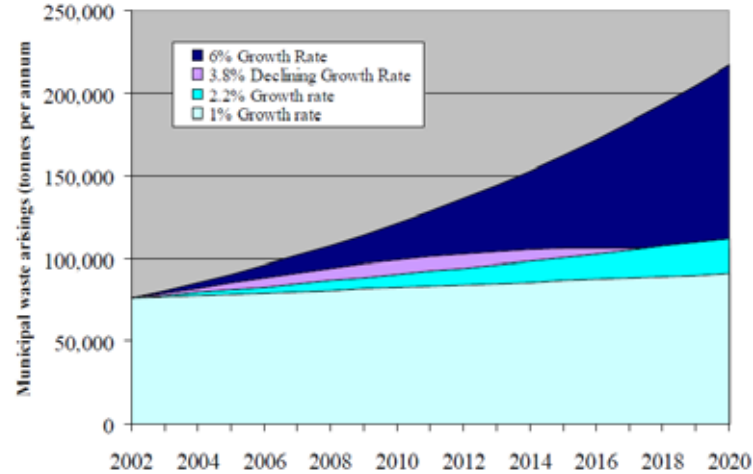
Ers y flwyddyn 2000, bu cynnydd yn y nifer o wastraff bwrdeistrefol a gynhyrchwyd yng Ngwynedd. Yn 2005/06, cynhyrchwyd ychydig mwy na 80,500 tonnelli o wastraff bwrdeistrefol yn y sir, sy'n hafal i dros ddwy ran o dair tonnelli o wastraff i bob person yng Ngwynedd bob blwyddyn. Cydnabyddir bod deilliannau gwastraff bwrdeistrefol yn cynyddu bob blwyddyn yn y DG, gyda'r twf blynyddol cyffredol ar gyfer y DG ar y cyfan yn 2.7% y flwyddyn. Mae ffigurau ar y dudalen nesaf yn dangos deilliannau gwastraff ar gyfer Gwastraff Bwrdeistrefol a Gwastraff Tŷ hyd at y flwyddyn 2020 yn seiliedig ar nifer o senarios graddfa twf:⁷

- Cyfrifwyd bod y raddfa dwf gyffredol ar gyfer Gwynedd yn oddeutu 2.2%;
- Graddfa dwf o 6% (cyfartaledd dros y 15 mlynedd ddiwethaf);
- Graddfa dwf sy'n gostwng o 3.8% (NCT21);
- Graddfa dwf o 1%

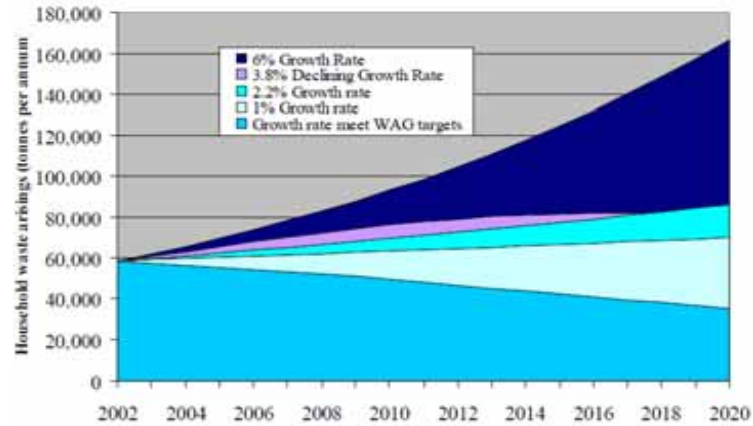
Mae'r ffigurau fel ei gilydd yn dangos 'graddfa dwf sy'n cyrraedd targedau LICC' sy'n ceisio cydymffurfio â thargedau gostwng a sefydlogi gwastraff, ar gyfer gwastraff tai yn unig, a amlinellir yn y ddogfen 'Yn Gall Gyda Gwastraff'. Mae'r targedau fel a ganlyn:

- erbyn 2009/10 ni ddylai deilliannau gwastraff ar gyfer bob aelwyd fod yn fwy na'r rhai hynny yn 1997/98; ac
- erbyn 2020, dylai deilliannau gwastraff ar gyfer bob person fod yn llai na 300kg/y flwyddyn.

Rhagolwg o Ddeilliannau Gwastraff Bwrdeistrefol yng Ngwynedd

Rhagolwg o Ddeilliannau Gwastraff Tŷ yng Ngwynedd

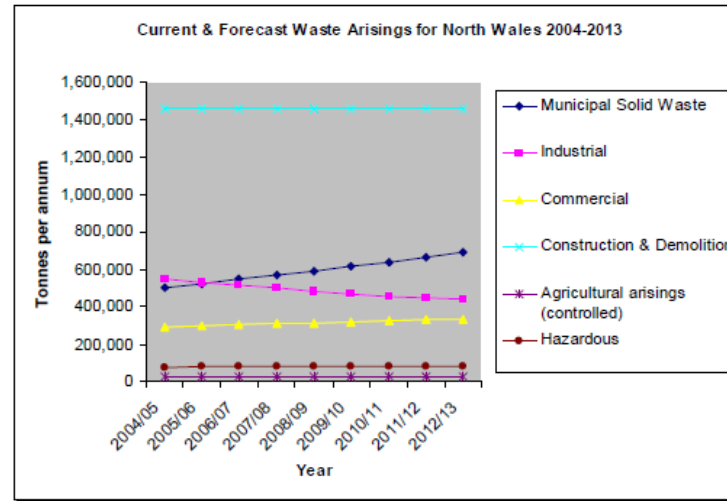
Dengys y ffigwr uchod amrywiaeth mawr rhwng y deilliannau gwastraff tŷ tybiedig a'r tunelledd mwyaf i gydymffurfio â'r targedau sefydlogi gwastraff a nodir uchod. Mewn gwirionedd, er mwyn cyflawni'r targedau sefydlogi gwastraff, bydd angen gwrthdroi'r duedd dwf a chyflawni gostyngiad o oddeutu 2.2% y flwyddyn mewn deilliannau gwastraff.

Ystyri'r mai'r senario '3.8% o dwf sy'n gostwng' yw'r un mwyaf realistig, gan ystyried y graddfeydd twf diweddar/cyfredol a'r

tebygolrwydd y bydd y twf yn gostwng dros gyfnod y strategaeth o ganlyniad i effaith strategaethau lleihau gwastraff a'r tebygolrwydd nad yw'r twf economaidd cyfredol yn debygol o barhau dros yr 20 mlynedd nesaf. Mae hwn yn union yr un fath â'r senario graddfa dwf a ddefnyddir yng Nghynllun Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru (NCT 21).

Mae Adolygiad Cyntaf Cynllun Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru (2009) yn rhagweld y maint deilliannau gwastraff a ganlyn yng Ngogledd Cymru erbyn 2013.

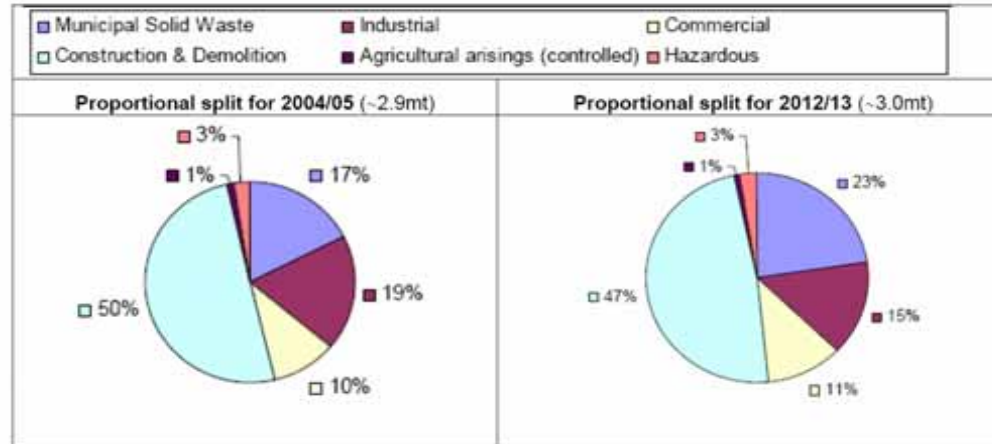
Rhagolwg o Ddeilliannau Gwastraff a Rhai Cyfredol yng Ngogledd Cymru (2004 – 2013)

Dengys y ffigwr isod sut y rhagwelir y bydd cyfran berthnasol bob prif ffrwd wastraff yn newid rhwng 2004 a 2013. O gymharu'r data hwn gwelir:

- bod **Adeiladu a Dymchwel a Masnachol a Diwydiannol** i gyfrif am fwyafrif deilliannau'r ardal;
- y bydd **MSW** yn parhau i fod y brif ffrwd wastraff sy'n tyfu gyflymaf; ac
- y bydd cyfran y **gwastraff amaethyddol** sydd angen ei reoli'n allanol yn parhau i fod yn ddi-nod o gymharu â'r prif ffrydiau gwastraff eraill.

Rhaniaid Cyfran Gwastraff Cyfredol a Rhagolwg (2004/5 a 2012/13) yng Ngogledd Cymru

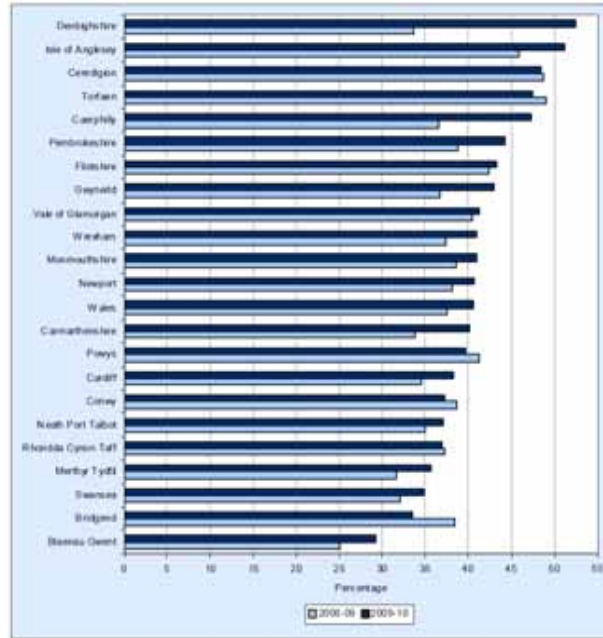
Nodir y targedau a ganlyn ar gyfer gwastraff yng Nghymru yn yr Ymgynghoriad ar Strategaeth Wastraff Newydd ar gyfer Cymru (Tuag at Ddyfodol Ddiwastraff):

Targedau Gwastraff ar gyfer Cymru

	TARGEDAU AR GYFER BOB BLWYDDYN				
	09/10	12/13	15/16	19/20	24/25
<i>Lleiafswm lefelau o aildefnyddio ac ailgylchu / compostio (neu AD)</i>	40%	52%	58%	64%	70%
<i>Lleiafswm cyfran aildefnyddio / ailgylchu / compostio y mae'n rhaid iddo ddod o ddiolli'n y ffynhonnell (ymyl ffordd, safle dyfod ac / neu safle amwynder dinesig (AD).</i>	80%	80%	80%	80%	80%
<i>Lleiafswm lefelau compostio (neu AD) o wastraff bwyd o geginau a ddiolir yn y ffynhonnell a fel rhan o'r targed ailgylchu / compostio cyfunol uchod</i>	-	12%	14%	16%	16%
<i>Uchafswm lefel gwastraff tŷ gweddilliol i bob preswlydd bob blwyddyn</i>	-	295kg	258kg	210kg	150kg

	<table border="1"> <tr> <td><i>Uchafswm lefel tirlenwi</i></td> <td>-</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>10%</td> <td>5%</td> </tr> <tr> <td><i>Uchafswm lefel ynni o wastraff</i></td> <td>-</td> <td>-</td> <td>42%</td> <td>36%</td> <td>30%</td> </tr> </table>	<i>Uchafswm lefel tirlenwi</i>	-	-	-	10%	5%	<i>Uchafswm lefel ynni o wastraff</i>	-	-	42%	36%	30%																							
<i>Uchafswm lefel tirlenwi</i>	-	-	-	10%	5%																															
<i>Uchafswm lefel ynni o wastraff</i>	-	-	42%	36%	30%																															
<p>Ailgylchu</p>	<p>Ceir 6 o ganolfannau neu fanciau ailgylchu yng Ngwynedd. Ymysg y rhain mae Caergyachu, Caernarfon, Canolfan Ailgylchu Y Bala, Canolfan Ailgylchu Bangor, Canolfan Ailgylchu Harlech, Canolfan Ailgylchu Pwllheli a Chanolfan Ailgylchu Rhwngddwryd, Garndolbenmaen. Cafodd oddeutu 26% o wastraff bwrdeistrefol ei ailgylchu neu ei gompostio yn 2006 – 2007. Roedd y canran ar gyfer Cymru dros yr un cyfnod rhywfaint yn uwch, sef 30%.</p> <p>Canran gwastraff cyfartalog a ailgylchwyd/compostiwyd 1998-99 i 2007-08⁸</p> <table border="1"> <caption>Data for Waste Recycling/Composting Percentage (1998-99 to 2007-08)</caption> <thead> <tr> <th>Blwyddyn</th> <th>Gwynedd (%)</th> <th>Cymru (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1998-99</td><td>5</td><td>5</td></tr> <tr><td>1999-2000</td><td>5</td><td>7</td></tr> <tr><td>2000-01</td><td>5</td><td>7</td></tr> <tr><td>2001-02</td><td>7</td><td>8</td></tr> <tr><td>2002-03</td><td>12</td><td>13</td></tr> <tr><td>2003-04</td><td>18</td><td>18</td></tr> <tr><td>2004-05</td><td>22</td><td>22</td></tr> <tr><td>2005-06</td><td>24</td><td>26</td></tr> <tr><td>2006-07</td><td>25</td><td>30</td></tr> <tr><td>2007-08</td><td>34</td><td>30</td></tr> </tbody> </table>	Blwyddyn	Gwynedd (%)	Cymru (%)	1998-99	5	5	1999-2000	5	7	2000-01	5	7	2001-02	7	8	2002-03	12	13	2003-04	18	18	2004-05	22	22	2005-06	24	26	2006-07	25	30	2007-08	34	30	<p>Dengys tueddiadau bod graddfeydd ailgylchu/compostio gwastraff bwrdeistrefol yng Ngwynedd wedi bod yn gyson is na chyfartaledd Cymru ers 1998.</p>	<p>Yr angen i gyfrannu tuag at leihau maint y gwastraff bwrdeistrefol sy'n cael ei dirlenwi drwy hwylluso darparu rhwydwaith gynhwysfawr, integredig a chynaliadwy o gyfleusterau rheoli gwastraff newydd a gwell ar gyfer trin a gwaredu gwastraff fel dewis amgen i dirlenwi.</p>
Blwyddyn	Gwynedd (%)	Cymru (%)																																		
1998-99	5	5																																		
1999-2000	5	7																																		
2000-01	5	7																																		
2001-02	7	8																																		
2002-03	12	13																																		
2003-04	18	18																																		
2004-05	22	22																																		
2005-06	24	26																																		
2006-07	25	30																																		
2007-08	34	30																																		

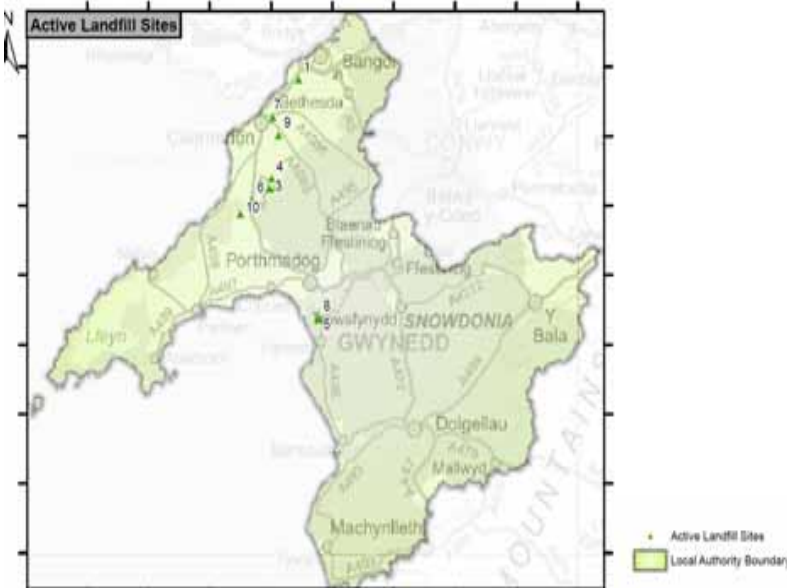
Graddfeydd ailgylchu/compostio bwrdeistrefol awdurdodau lleol 2008-09 a 2009/10

Dengys y ffigur uchod, bod canran deilliannau gwastraff bwrdeistrefol a ailgylchwyd neu a aildddefnyddiwyd yng Nghymru wedi amrywio o 29.2% ym Mlaenau Gwent i 52.5% yn Sir Ddinbych yn 2009/10. Roedd canran y gwastraff a ailgylchwyd neu a aildddefnyddiwyd yng Ngwynedd yn oddeutu 42.7% o ddeilliannau gwastraff bwrdeistrefol – y seithfed uchaf o holl awdurdodau unedol Cymru.⁹

Mae Llywodraeth Cynulliad Cymru wedi gosod targedau ar gyfer ailgylchu a chompostio gwastraff bwrdeistrefol:

- Erbyn 2003/04 bydd o leiaf 15% o wastraff yn cael ei ailgylchu a'i gompostio. Cyflawnodd Gwynedd 17.7%
- Erbyn 2006/07 bydd o leiaf 25% o wastraff yn cael ei ailgylchu a'i gompostio. Cyflawnodd Gwynedd 25%

	<ul style="list-style-type: none"> • Erbyn 2009/10 y targed o ran maint y gwastraff sy'n cael ei ailgylchu yw 40% 		
<p>Gwastraff Bwrdeistrefol - Tirlenwi</p>	<p style="text-align: center;">Safleoedd Tirlenwi Gweithredol yng Ngwynedd (3/2/2009) (Asiantaeth yr Amgylchedd)</p> <p>Yn dilyn cau Safle Tirlenwi Cilgwyn o fis Ionawr 2009, dechreuodd Awdurdod Gwastraff Gwynedd gael gwared ar wastraff bwrdeistrefol gweddilliol o Arfon a gogledd Dwyfor yn safle Llwyn Isaf sydd â chaniatâd cynllunio ar gyfer tirlenwi a gweithgarwch cysylltiedig sy'n dod i ben yn 2013. Bydd y gwastraff bwrdeistrefol gweddilliol ar gyfer Meirionnydd a de Dwyfor yn parhau i gael ei waredu yn safle Ffridd Rasmus i'r dyfodol.</p> <p>Lansiwyd cynllun yng Nghymru i ostwng maint y gwastraff domestig rydym yn ei domennu ar safleoedd tirlenwi. Daeth Rheoliadau Cynllun Lwfans Tirlenwi (Cymru) (Rheoliadau CLT) 2004 i rym yng Nghymru ar 1 Hydref 2004 i ostwng maint y gwastraff bwrdeistrefol bioddiraddadwy (GBB) a gludir i safleoedd tirlenwi.</p>	<p>Byddai'n bosib ailddefnyddio, ailgylchu, compostio neu drin peth o'r gwastraff sy'n cael ei dirlenwi mewn ffyrdd gwahanol er mwyn cynhyrchu tanwydd sy'n deillio o ynni.</p>	

Cymharu Lwfansau CLT a ddefnyddiwyd yn ystod 3 blynedd ddiwethaf y cynllun CLT ¹¹						
Awdurdod Lleol	Cyfanswm GBB a dirlenwyd yn 2006/7 (tunelli)	Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2006/7 (%)	Cyfanswm GBB a dirlenwyd yn 2007/8 (tunelli)	Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2007/8 (%)	Cyfanswm GBB a dirlenwyd yn 2008/9 (tunelli)	Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2008/9 (%)
Ynys Môn	22,471	93.4	17,027	78.1	12,865	65.8
Gwynedd	35,588	91.7	31,808	89.6	28,920	89.7
Cyfanswm Cymru	754,582	79.9	680,912	78.6	599,703	76.1

Targedau Cynllun Lwfans Tirlenwi ¹¹										
	2010-11	2011-12	2012-13	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020
Ynys Môn	15,938	13,914	11,890	11,384	10,879	10,373	9,867	9,361	8,855	8,349
Gwynedd	28,909	25,238	21,567	20,649	19,731	18,814	17,896	16,978	16,060	15,143

Cyrhaeddodd Gwynedd ei darged Cynllun Lwfans Tirlenwi ar gyfer 2008/09 ond gyda chanran cymharol is o gymharu â 2006/07.

Yn 2006/07, tirlenwyd 73% o ddeilliannau gwastraff bwrdeistrefol o gymharu â chanran Cymru o 68.6%. Hwn oedd y canran uchaf ond dau o'r holl Awdurdodau Lleol yng Nghymru.

Mae targedau statudol y Gyfarwydddeb Dirlenwi yn ymwneud â'r gostyngiad yng nghyfaifaint Gwastraff Bwrdeistrefol Biogddiraddadwy (GBB) a gludir i safleoedd tirlenwi. Ymysg y targedau statudol a bennir yng Nghyfarwydddeb Tirlenwi'r Undeb Ewropeaidd mae:

- Erbyn 2010, ni fydd mwy na 75% o'r GBB a gynhyrchir yn cael ei dirlenwi
- Erbyn 2013, ni fydd mwy na 50% o'r GBB a gynhyrchir yn cael ei dirlenwi
- Erbyn 2020, ni fydd mwy na 35% o'r GBB a gynhyrchir yn cael ei dirlenwi

Perfformiad Presennol yn	Mae perfformiad rhanbarth gogledd Cymru yn erbyn targedau NWSW wedi cael ei fonitro'n agos gydol y broses adolygu. Er bod argaeledd ac ansawdd	Yr angen i gyfrannu tuag at leihau maint
---------------------------------	--	--

<p>Erbyn Targedau¹³</p>	<p>y data ar draws y ffrydiau gwastraff amrywiol wedi gwella dros amser, mae diffyg data yn parhau i fod yng nghyswllt sefydlu'r perfformiad yn erbyn nifer o'r targedau. O'r targedau y mae data rhanbarthol digonol ar eu cyfer, mae'r data yn dangos amrywiaeth o heriau sylweddol a thargedau a gyrhaeddwyd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sefydlogi a gostwng gwastraff tŷ – dengys y ffigurau diweddaraf yn dangos bod deilliannau tŷ ar gyfer pob aelwyd yn y rhanbarth yn parhau i fod yn uwch na ffigur targed 1997/98 ar gyfer Cymru. Mae'r rhanbarth hefyd yn wynebu'r her sylweddol o ostwng gwastraff tŷ i bob person oddeutu 40% y flwyddyn; • Ailgylchu a Chompostio Gwastraff Bwrdeistrefol - dengys y data bod holl awdurdodau Gogledd Cymru wedi cyrraedd y targed ailgylchu a chompostio ar gyfer 2006/07. • Tirlenwi Gwastraff Bwrdeistrefol Biogddiraddadwy - mae'r data yn dangos bod holl awdurdodau'n rhanbarth wedi cyrraedd eu lwfansau tirlenwi perthnasol ar gyfer blwyddyn 2006/07 y Cynllun. Roedd Powys yn un o'r awdurdodau a berfformiodd orau ac fe berfformiodd Sir y Fflint yn dda hefyd, gan aros yn llawer is na'i lwfans. • Tirlenwi Gwastraff Diwydiannol a Masnachol - dengys y data bod y rhanbarth eisoes yn cyflawni targed dargyfeirio 2010; • Deilliannau Gwastraff Peryglus - er y cydnabyddir bod y dyddiad targed yn parhau i fod chwe mlynedd i ffwrdd yng nghyswllt y data diweddaraf sydd ar gael, dengys y ffigurau bod y rhanbarth yn cynhyrchu oddeutu 30,000 tonn o wastraff yn fwy na tharged 2010; ac • Adnoddau ar gyfer Gwastraff Tŷ Peryglus - er bod gwelliant sylweddol wedi bod yng nghyswllt gwastraff a ddynodir yn y targed, mae'r rhanbarth yn parhau i fethu cyrraedd y targed ar gyfer darparu adnoddau ar gyfer gwahanu gwastraff tŷ peryglus yn well. 	<p>y gwastraff bwrdeistrefol sy'n cael ei dirlenwi drwy hwyluso darparu rhwydwaith gynhwysfawr, integreiddiedig a chynaliadwy o gyfleusterau rheoli gwastraff newydd a gwell ar gyfer trin a gwaredu gwastraff fel dewis amgen i dirlenwi.</p>
---	--	--

¹ Llywodraeth Cynulliad Cymru

² Cyngor Gwynedd: "Adroddiad Cyflwr yr Amgylchedd 2004"

³Bradley, R.I., Milne, R., Bell J., Lilly, A., Jordan C. and Higgins, A. (2005) A Soil Carbon and Land Use Database for the United Kingdom. Soil use and Management, 21, 4, 363-369.

⁴ Sefydliad Adnoddau Pridd Cenedlaethol

⁵ Cyngor Cefn Gwlad Cymru – Asesiad Amgylcheddol Strategol – Arweiniad ar gyfer Ymarferwyr 2007

⁶ Pecyn Tystiolaeth Lleol Asiantaeth yr Amgylchedd

⁷ Dogfen Graidd Adolygiad Cyntaf Cynllun Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru (2009)

⁸ Strategaeth Gwastraff Ddraft Gwynedd 2004

⁹ Llywodraeth Cynulliad Cymru: Ystadegau Cymru

¹⁰ Llywodraeth Cynulliad Cymru: Ystadegau Cymru

¹¹ Dogfen Graidd Adolygiad Cyntaf Cynllun Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru (2009)

¹² Dogfen Graidd Adolygiad Cyntaf Cynllun Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru (2009)

¹³bid

Trafnidiaeth

Mae nifer y cerbydau preifat sy'n defnyddio ffyrdd y sir yn cynyddu. Fodd bynnag, mae'r defnydd a wneir o gerbydau preifat gan breswylwyr i deithio i'r gwaith yn is yng Ngwynedd na'r cyfartaledd cenedlaethol fel ag y mae'r defnydd a wneir o gludiant cyhoeddus. Mae diffyg cludiant cyhoeddus mewn ardaloedd gwledig yn gwneud mynediad i drafnidiaeth breifat yn hanfodol. Mae canran yr aelwydydd sydd ag un car neu ragor yn sylweddol uwch mewn ardaloedd gwledig nac mewn wardiau trefol.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Trafnidiaeth				
Llwybrau Trafnidiaeth¹		<p>Mae nodweddion trafnidiaeth Gogledd Cymru yn amrywiol – er bod mwyafrif yr ardal yn wledig, mae'r canolfannau sydd â'r poblogaethau mwyaf yn tueddu i fod wedi'u lleoli ar hyd llwybr yr arfordir (Caernarfon, Bangor, Llandudno, Conwy, Bae Colwyn) ac i ogledd ddwyrain y rhanbarth (Yr Wyddgrug, Y Fflint, ardal Queensferry a Chei Cona a Wrecsam).</p> <p>Yr A55 ar hyd Gogledd Cymru yw'r brif briffordd strategol sy'n cysylltu Porthladd Caergybi yn Ynys Môn (ac Iwerddon y tu hwnt iddo) yn y gorllewin, â rhwydwaith traffyrdd Gogledd-Orllewin Lloegr ac mae'n rhan o Euro Route E22. Mae llif traffig cymharol ei faint o hyd at 46,000 yn defnyddio'r ffordd yn ddyddiol ar rannau ohoni. Llwybrau allweddol eraill yn nhermau llwytho yw'r A483 (i'r de o'r A55) gyda llif traffig cyfartalog dyddiol o hyd at 48,000 o gerbydau a'r A494 (drwy Queensferry) gyda llif traffig cyfartalog dyddiol o hyd at 49,000 o gerbydau. (TAITH)</p>		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
-----------	---------------	-------------------------	----------------	-------------------------------------

Trafnidiaeth

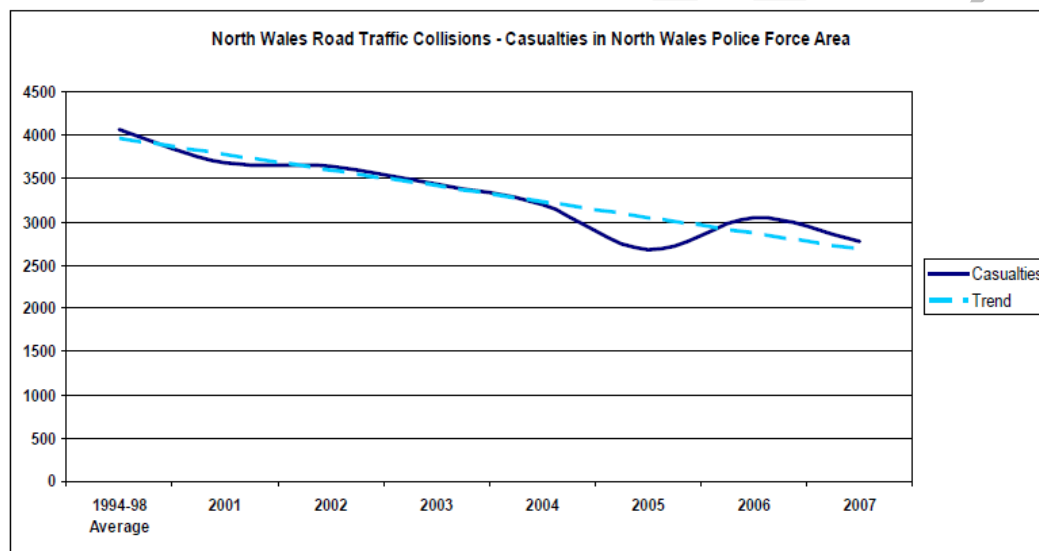
Prif Rwydweithiau ac Isadeiledd Trafnidiaeth Gogledd Cymru

Mae gwasanaethau Rheilffordd yn gweithredu ar hyd Arfordir Gogledd Cymru gyda gwasanaethau yn gweithredu o Gaergybi i Landudno. Mae gwasanaethau'n gweithredu i Lundain, Manceinion a Birmingham, gyda mwyafrif y gwasanaethau o Gaerdydd a Birmingham yn gweithredu drwy Wrexham. Mae gwasanaethau o Gaergybi yn gweithredu bob awr fel ag y mae'r gwasanaethau o Landudno sy'n mynd bob 30 munud i'r dwyrain o Gyffordd Llandudno. Mae trenau ychwanegol i'r amserlen hon yn gweithredu i Lundain sy'n dilyn patrwm safonol yn bennaf.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Trafnidiaeth				
		<p>Er gwaethaf y lefel gwasanaeth cymharol aml hwn, gall cynhwysedd fod yn broblem ar brydiau ar y lein hon ac weithiau bydd gorlenwi yn digwydd. Mae amser teithio gwasanaethau Llundain wedi gwella'n arw, yn enwedig rhwng Caer a Llundain, ond mae amseroedd teithio gwasanaethau i Gaerdydd, Manceinion a Birmingham wedi'u cyfyngu gan ran o'r lein sydd â thrac unigol rhwng Caer a Wrecsam a chyflymder isel ar y lein yng nghyswllt gwasanaethau Caerdydd a Birmingham a chan batrwm stopio dwys rhwng Caer a Manceinion. Mae trenau Birmingham yn ymestyn i faes awyr Rhyngwladol Birmingham ond nid oes unrhyw wasanaethau rheilffordd uniongyrchol o Ogledd Cymru i faes awyr Manceinion.</p> <p>Mae gwasanaeth anaml ar lein Arfordir y Cambrian sy'n cysylltu Pwllheli drwy Abermaw a Chyffordd Aberdyfi i Fachynlleth (oddeutu bob dwy awr), ac mae'r gwasanaeth yn araf ac wedi'i gyfyngu'n sylweddol gan anghenion llwybro prif orsafoedd Lloegr.</p> <p>Mae'r mynediad i orsafoedd gan ddefnyddio mathau eraill o gludiant cyhoeddus ac ar droed neu ar feic yn wael yn llawer o'r gorsafoedd, gyda diffyg lleoedd diogel i gadw beiciau sy'n atal beicwyr rhag gadael eu beiciau mewn gorsafoedd nad oes ganddynt y cyfleusterau hynny. Mae argaeledd cyfyngedig lleoedd parcio yn llawer o'r prif orsafoedd, yn cynnwys Bangor a rhai mannau eraill megis Y Fflint, ble mae pobl nad ydynt yn defnyddio'r rheilffordd yn defnyddio'r mannau parcio gan nad yw'r maes parcio yn cael ei reoli.</p>		
Diogelwch y Ffyrdd²		<p>Mae gwrthdrawiadau ar ein ffyrdd yn broblem sydd angen sylw cyson. Mae cofnod da o ostyngiad mewn damweiniau yng Ngogledd Cymru ac ymddengys eisoes fod y Rhanbarth yn mynd i ragori ar targedau Diogelwch y Ffyrdd y Llywodraeth ar gyfer 2010 o gymharu â chyfartaledd 1994-98.</p> <p>Dengys y rhain isod:</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ gostyngiad o 40% yn nifer y bobl a leddir neu a anafir yn ddifrifol - cyflawnwyd 39.9% erbyn diwedd 2006 ◆ gostyngiad o 50% yn nifer y plant a leddir neu a anafir yn ddifrifol - cyflawnwyd 69% erbyn diwedd 2006 		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Trafnidiaeth				
	<p>♦ gostyngiad o 10% yng ngraddfa'r anafiadau cymharol eu maint wedi'i fynegi fel nifer y bobl a anafwyd yn gymharol i bob 100 miliwn o gilomedrau cerbyd - cyflawnwyd 33.9% erbyn diwedd 2006</p> <p>Mae'r ffigur isod yn dangos y cynnydd a wnaed gyda phatrwm eglur o ostwng ar hyd yr amrediad.</p>			
Teithio i'r Gwaith	<p>Mae cyfran yr aelwydydd sydd â mwy nag un car neu fan yn sylweddol uwch mewn llawer o ardaloedd gwledig sy'n golygu costau tanwydd ychwanegol.</p> <p>Yn 2007, cyfrifwyd cost tanwydd i deithio i ac o'r gwaith (yn hytrach nag ar gyfer taith at ddiben arall) ar lefel y ward gan ddefnyddio data o Gyfrifiad 2001. Dengys y tabl isod mai'r rhai hynny</p>			<p>Yr angen i hwyluso datblygu rhwydwaith trafndiaeth cynaliadwy gwell a fydd yn gwella mynediad ardaloedd gwledig drwy wahanol ddulliau trafndiaeth. Byddai hyn yn</p>

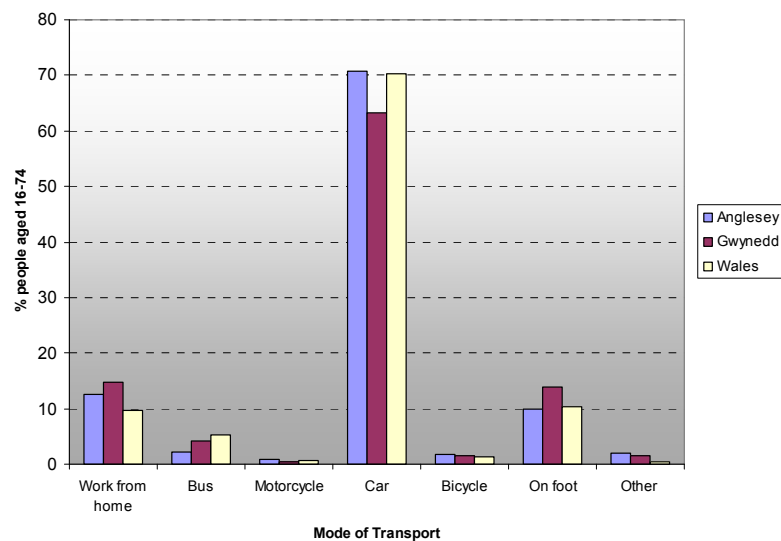
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																		
Trafnidiaeth																						
	<p>sy'n byw ym Mhen Llŷn sy'n ysgwyddo'r costau uchaf – ardal wledig yn gyffredinol o Wynedd. Mewn cyswllt ariannol, mae hyn yn gyfanswm o £43.02 y mis ar gyfer person sy'n teithio i'r gwaith mewn cerbyd gyda graddfa dreuliant o 45 milltir i'r galwyn. O ystyried y cynnydd diweddar o ran costau tanwydd, bydd y gost fisol yn sylweddol uwch yn 2011.</p> <p>Pellter teithio i'r gwaith a chost tanwydd cysylltiedig (yn seiliedig ar brisiau 2007)³</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Pellter cyfartalog i ac o'r gwaith (milltir y diwrnod)</th> <th>Cost tanwydd bob mis (45mig)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Abermaw</td> <td>14.28</td> <td>£27.84</td> </tr> <tr> <td>Blaenau Ffestiniog</td> <td>15.08</td> <td>£29.30</td> </tr> <tr> <td>Caernarfon</td> <td>11.96</td> <td>£23.00</td> </tr> <tr> <td>Pen Llŷn</td> <td>22.40</td> <td>£43.02</td> </tr> <tr> <td>Pwllheli</td> <td>12.62</td> <td>£25.12</td> </tr> </tbody> </table> <p>Mae'r ffigwr isod yn dangos sut mae amseroedd gyrru i aneddiadau poblog yn uwch yn gyffredinol mewn ardaloedd mwy gwledig megis Pen Llŷn.</p>			Pellter cyfartalog i ac o'r gwaith (milltir y diwrnod)	Cost tanwydd bob mis (45mig)	Abermaw	14.28	£27.84	Blaenau Ffestiniog	15.08	£29.30	Caernarfon	11.96	£23.00	Pen Llŷn	22.40	£43.02	Pwllheli	12.62	£25.12		<p>galluogi datblygiad a fyddai'n caniatáu trigolion i fyw a gweithio'n lleol, yn enwedig yn yr ardaloedd mwy diarffordd.</p>
	Pellter cyfartalog i ac o'r gwaith (milltir y diwrnod)	Cost tanwydd bob mis (45mig)																				
Abermaw	14.28	£27.84																				
Blaenau Ffestiniog	15.08	£29.30																				
Caernarfon	11.96	£23.00																				
Pen Llŷn	22.40	£43.02																				
Pwllheli	12.62	£25.12																				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Trafnidiaeth				
	Amseroedd gyrru i aneddiadau sydd ag o leiaf 10,000 o bobl (2001)⁴			
<div data-bbox="728 405 1388 890" data-label="Figure"> <p>Population of the settlement</p> <ul style="list-style-type: none"> 10,000 to 99,999 (Blue) 100,000 and over (Green) <p>Drive time</p> <ul style="list-style-type: none"> 20 minutes (Yellow) 40 minutes (Red) <p>National Boundary (Black line)</p> </div> <p data-bbox="495 922 1579 1011">Gostyngodd cyfran yr aelwydydd nad oes ganddynt gar o 29% yn 1991 i 23.9% yn 2001, tra bod nifer yr aelwydydd sydd â dau gar neu ragor wedi cynyddu o 23.6% i 29.3% yn yr un cyfnod.</p> <p data-bbox="495 1043 1615 1166">Yn 2001, teithiodd 63.7% o rai rhwng 16 a 74 oed oedd mewn cyflogaeth i'r gwaith mewn car o gymharu â 70.7% yng Nghymru. Roedd cyfran y rhai rhwng 16 a 74 oed oedd mewn cyflogaeth ac yn teithio i'r gwaith ar gludiant cyhoeddus yn llawer is na'r canran ar gyfer Cymru – 47% o gymharu â 6.5% yng Nghymru gyfan.</p> <p data-bbox="495 1198 1547 1259">Dengys y ffigur isod bod llai o ddibyniaeth ar geir ar gyfer teithio i'r gwaith yng Ngwynedd o gymharu ag Ynys Môn a Chymru.</p>				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
-----------	---------------	-------------------------	----------------	-------------------------------------

Trafnidiaeth

Teithio i'r Gwaith

Cymudo i Wynedd ac o Wynedd i Weithio (2001)⁶

Trigolion Gwynedd	Nifer y Bobl
Nifer y trigolion sy'n gweithio	45,164
Gweithio yn Ynys Môn	1,569
Gweithio yng Ngwynedd	40,907
Gweithio yng Nghonwy	1108
Gweithio yn rhywle arall yng Nghymru	1540

¹ Taith (Medi 2009) Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarth Gogledd Cymru

² Taith (Medi 2009) Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarth Gogledd Cymru

³ 'Byw yng Ngwynedd' – Cyngor Gwynedd (Mawrth 2008)

⁴ Arsyllfa Wledig Cymru

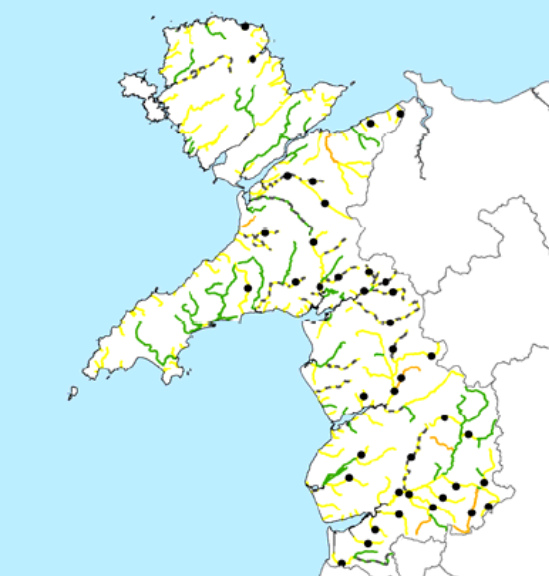
⁵ Cyfrifiad 2001 (Tabl KS15).

⁶ Patrymau Cymudo Manwl yng Nghymru, Awdurdodau Lleol Cymru (Swyddfa Ystadefau Gwladol) (Llywodraeth Cynulliad Cymru)

Dŵr

Ar y cyfan, mae ansawdd afonydd yn dda yng Ngwynedd. Er enghraifft, yn 2006, roedd cyfran yr hydoedd afonydd yng Ngwynedd a nododd fethiant sylweddol yn is na'r hyn a welwyd yn y naw mlynedd blaenorol ac roedd cyfran yr hydoedd afonydd a roddwyd yng Ngradd A yn uwch yn 2006 nac yn y 12 mlynedd blaenorol. Tra bo tueddiadau yn dangos gwelliant yn ansawdd cyffredinol dŵr ymdrochi, gyda nifer o draethau ac ardaloedd arfordirol yn cael gwobrau am ansawdd a glanweithdra, mae'n amlwg bod angen codi safonau cyffredinol dŵr ymdrochi er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â'r Gyfarwyddeb Dŵr Ymdrochi ddiwygiedig. Mae Parthau Adnoddau Dŵr Gogledd Eryri – Ynys Môn, Tywyn - Aberdyfi a'r Bala wedi'u hadnabod fel rhai sydd mewn diffyg yn y Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr (CRhAD) a gynhyrchwyd gan Dŵr Cymru - yn bennaf yn sgil yr ansicrwydd mawr ynghylch y cydbwysedd rhwng y cyflenwad a'r galw o ganlyniad i newid hinsawdd. Mae sawl ardal boblog yn y sir sy'n agored i lifogydd, yn cynnwys ardaloedd poblog o Fangor, Caernarfon, Porthmadog, Tywyn a Phwllheli. Dengys asesiadau bod rhwng 10% ac 20% o eiddo yng Ngwynedd mewn perygl o orlifo, ac mae'r ganran hon yn debygol o gynyddu o ganlyniad i newid hinsawdd.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
Ansawdd Dŵr Afonydd	Statws Ecolegol Cyfredol / Potensial Dŵr Wyneb yn Nalgylch Gogledd Orllewin Cymru¹			<p>Angen cynnal a gwella ansawdd dŵr drwy leihau'r risg o lygredd yn mynd i mewn i gyrsiau dŵr.</p> <p>Ymgorffori Systemau Draenio Trefol Cynaliadwy mewn datblygiadau newydd.</p>
				

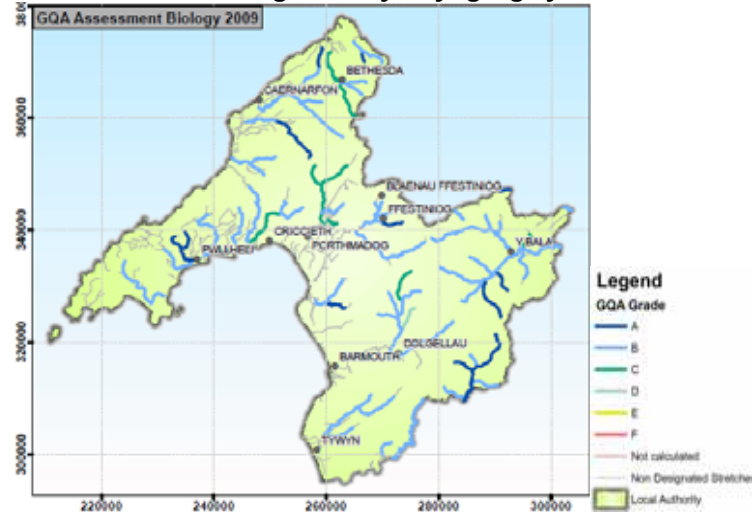
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																							
Dŵr																											
	<p>Asesiad Ansawdd Cyffredinol (AAC) – Cemeg</p> <p>Mae AAC cemeg yn disgrifio ansawdd afonydd o ran mesuriadau cemegol sy'n canfod y mathau mwyaf cyffredin o lygredd. Y llygyddion dan sylw yw'r Galw am Ocsigen Biocemegol, Ocsigen Toddedig ac Amonia. Rhennir yr afonydd yn hydroedd gwahanol ac fe roddir gradd i bob hyd sy'n amrywio o rhwng A i F. A yw'r ansawdd gorau ac F yw'r ansawdd gwaethaf.</p> <p style="text-align: center;">Ansawdd cemegol afonydd yng Ngwynedd a Chymru (2006)²</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Gradd</th> <th colspan="2">% Hyd yr Afon ym Mhob Gradd</th> </tr> <tr> <th>Gwynedd</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A – Da lawn</td> <td>93.78</td> <td>77.87</td> </tr> <tr> <td>B – Da</td> <td>3.3</td> <td>17.47</td> </tr> <tr> <td>C – Gweddol Dda</td> <td>2.38</td> <td>2.13</td> </tr> <tr> <td>D – Cymedrol</td> <td>0.54</td> <td>0.64</td> </tr> <tr> <td>E – Gwael</td> <td>0</td> <td>1.64</td> </tr> <tr> <td>F – Gwael lawn</td> <td>0</td> <td>0.21</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">Ansawdd cemegol afonydd yng Ngwynedd (1990-2009)³</p>		Gradd	% Hyd yr Afon ym Mhob Gradd		Gwynedd	Cymru	A – Da lawn	93.78	77.87	B – Da	3.3	17.47	C – Gweddol Dda	2.38	2.13	D – Cymedrol	0.54	0.64	E – Gwael	0	1.64	F – Gwael lawn	0	0.21		
Gradd	% Hyd yr Afon ym Mhob Gradd																										
	Gwynedd	Cymru																									
A – Da lawn	93.78	77.87																									
B – Da	3.3	17.47																									
C – Gweddol Dda	2.38	2.13																									
D – Cymedrol	0.54	0.64																									
E – Gwael	0	1.64																									
F – Gwael lawn	0	0.21																									

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																																																							
Dŵr																																																																																																																											
	<p style="text-align: center;">Ansawdd biolegol afonydd yng Ngwynedd a Chymru⁵</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Gradd</th> <th colspan="2">% Hyd yr Afon ym Mhob Gradd</th> </tr> <tr> <th>Gwynedd</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A – Da lawn</td> <td>11.35</td> <td>28.71</td> </tr> <tr> <td>B – Da</td> <td>68.35</td> <td>51.25</td> </tr> <tr> <td>C – Gweddol Dda</td> <td>20.29</td> <td>14.29</td> </tr> <tr> <td>D – Cymedrol</td> <td>0</td> <td>1.94</td> </tr> <tr> <td>E – Gwael</td> <td>0</td> <td>0.83</td> </tr> <tr> <td>F – Gwael lawn</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table> <p>Mae ansawdd biolegol afonydd yng Ngwynedd wedi parhau'n weddol debyg ers 2000. Fodd bynnag, mae'r tueddiadau yn dangos cynnydd cyffredinol yng nghanran yr ansawdd biolegol 'da' o 75.4% ym 1990 i 80.2% yn 2006.</p> <p style="text-align: center;">Ansawdd biolegol afonydd yng Ngwynedd 1990 - 2009⁶</p> <p>Data Trends: GQA Biology</p> <table border="1"> <caption>Approximate data from the 'Data Trends: GQA Biology' chart</caption> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>a - Very Good</th> <th>b - Good</th> <th>c - Fairly Good</th> <th>d - Fair</th> <th>e - Poor</th> <th>f - Bad</th> <th>No Data</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2009</td><td>15%</td><td>65%</td><td>15%</td><td>5%</td><td>0%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr> <tr><td>2008</td><td>15%</td><td>65%</td><td>15%</td><td>5%</td><td>0%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr> <tr><td>2007</td><td>15%</td><td>65%</td><td>15%</td><td>5%</td><td>0%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr> <tr><td>2006</td><td>15%</td><td>65%</td><td>15%</td><td>5%</td><td>0%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr> <tr><td>2005</td><td>15%</td><td>65%</td><td>15%</td><td>5%</td><td>0%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr> <tr><td>2004</td><td>15%</td><td>65%</td><td>15%</td><td>5%</td><td>0%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr> <tr><td>2003</td><td>15%</td><td>65%</td><td>15%</td><td>5%</td><td>0%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr> <tr><td>2002</td><td>15%</td><td>65%</td><td>15%</td><td>5%</td><td>0%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr> <tr><td>2000</td><td>15%</td><td>65%</td><td>15%</td><td>5%</td><td>0%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr> <tr><td>1995</td><td>15%</td><td>65%</td><td>15%</td><td>5%</td><td>0%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr> <tr><td>1990</td><td>15%</td><td>65%</td><td>15%</td><td>5%</td><td>0%</td><td>0%</td><td>0%</td></tr> </tbody> </table>			Gradd	% Hyd yr Afon ym Mhob Gradd		Gwynedd	Cymru	A – Da lawn	11.35	28.71	B – Da	68.35	51.25	C – Gweddol Dda	20.29	14.29	D – Cymedrol	0	1.94	E – Gwael	0	0.83	F – Gwael lawn	0	0	Year	a - Very Good	b - Good	c - Fairly Good	d - Fair	e - Poor	f - Bad	No Data	2009	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%	2008	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%	2007	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%	2006	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%	2005	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%	2004	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%	2003	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%	2002	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%	2000	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%	1995	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%	1990	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%	
Gradd	% Hyd yr Afon ym Mhob Gradd																																																																																																																										
	Gwynedd	Cymru																																																																																																																									
A – Da lawn	11.35	28.71																																																																																																																									
B – Da	68.35	51.25																																																																																																																									
C – Gweddol Dda	20.29	14.29																																																																																																																									
D – Cymedrol	0	1.94																																																																																																																									
E – Gwael	0	0.83																																																																																																																									
F – Gwael lawn	0	0																																																																																																																									
Year	a - Very Good	b - Good	c - Fairly Good	d - Fair	e - Poor	f - Bad	No Data																																																																																																																				
2009	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%																																																																																																																				
2008	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%																																																																																																																				
2007	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%																																																																																																																				
2006	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%																																																																																																																				
2005	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%																																																																																																																				
2004	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%																																																																																																																				
2003	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%																																																																																																																				
2002	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%																																																																																																																				
2000	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%																																																																																																																				
1995	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%																																																																																																																				
1990	15%	65%	15%	5%	0%	0%	0%																																																																																																																				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
-----------	---------------	-------------------------	-----------------	-------------------------------------

Dŵr

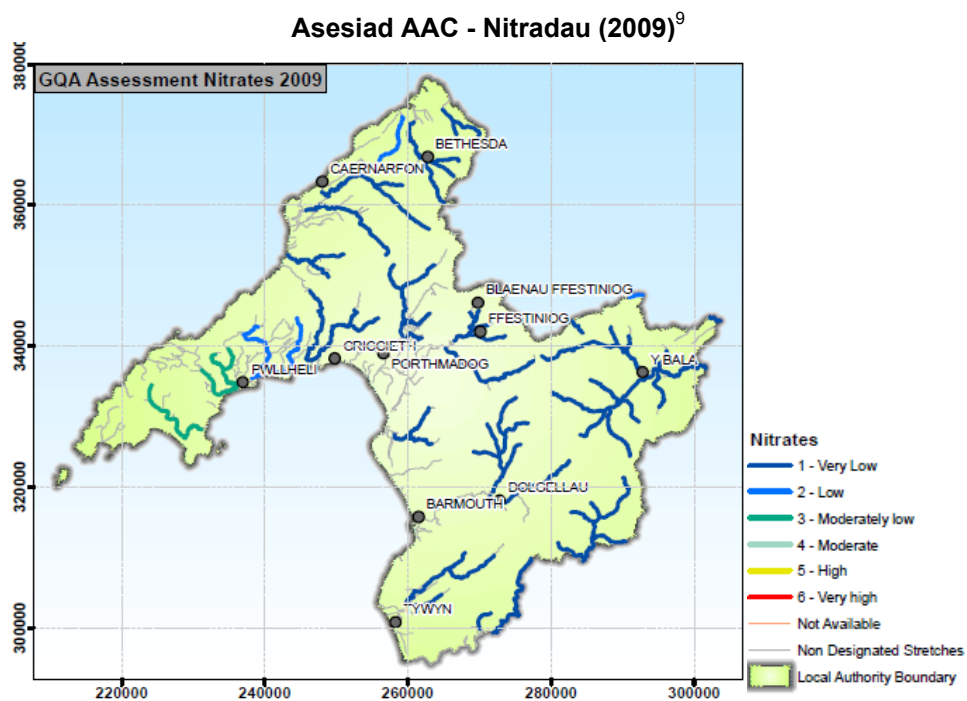
Ansawdd Biologol Afonydd yng Ngwynedd 2009⁷

Tabl yn Crynhoi AAC Biolog a Chemeg mewn Blwyddyn Ddiweddar (2009)⁸

GQA Biology and Chemistry Recent Year Summary Table						
Grade	Length of River in Each Grade (km)		% Length of River in Each Grade		% Length of Welsh Rivers in Each Grade	
	Biology	Chemistry	Biology	Chemistry	Biology	Chemistry
A	80164.39	465558.37	15.00	87.12	33.18	74.43
B	383198.48	62043.32	71.71	11.61	50.39	19.42
C	65904.20	3907.13	12.33	0.73	10.83	3.01
D	5137.75	2896.01	0.96	0.54	0.71	0.83
E	0.00	0.00	0.00	0.00	0.74	1.23
F	0.00	0.00	0.00	0.00		0.06
No Data	0.00	0.00	0.00	0.00	4.15	1.01

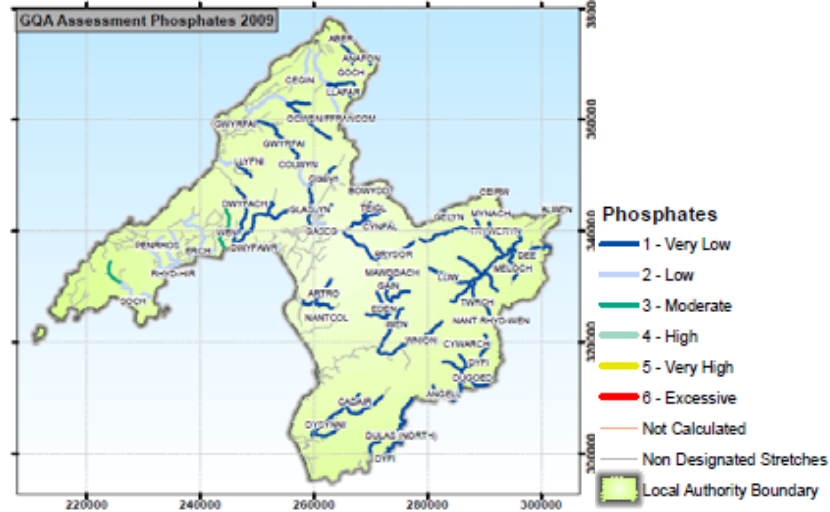
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p>Dengys y tabl uchod bod 98.7% o hydoedd afon yng Ngwynedd o ansawdd da iawn neu dda o ran cemeg, o'i gymharu â 94.9% yng Nghymru a bod 84% o afonydd o ansawdd biolegol da neu dda iawn o'i gymharu â 83.57% yng Nghymru.</p> <p>Nitradau a Ffosffadau</p> <p>Asesir dau faetholyn dan y cynllun AAC, sef nitradau a ffosffadau. Rhoddir gradd o 1 i 6 ar gyfer ffosffadau a nitradau fel ei gilydd. Ni chyfunir rhain i un radd maetholion unigol. Yn hyn o beth, mae'n wahanol i'r dosbarthiadau cemegol ac esthetig sy'n cyfuno'r ffactorau i radd unigol.</p>			

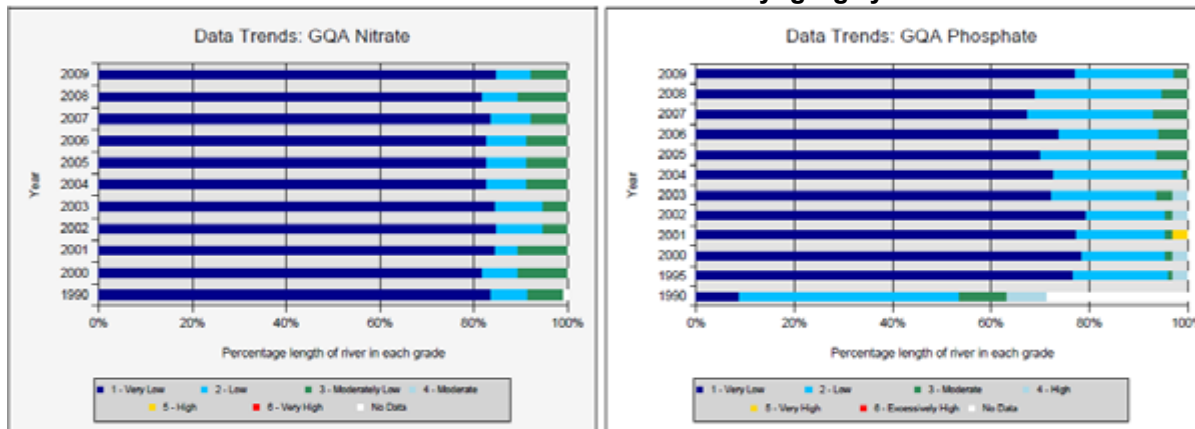
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
-----------	---------------	-------------------------	-----------------	-------------------------------------

Dŵr

Tueddiadau ffosffadau yn afonydd Gwynedd (2009)¹⁰

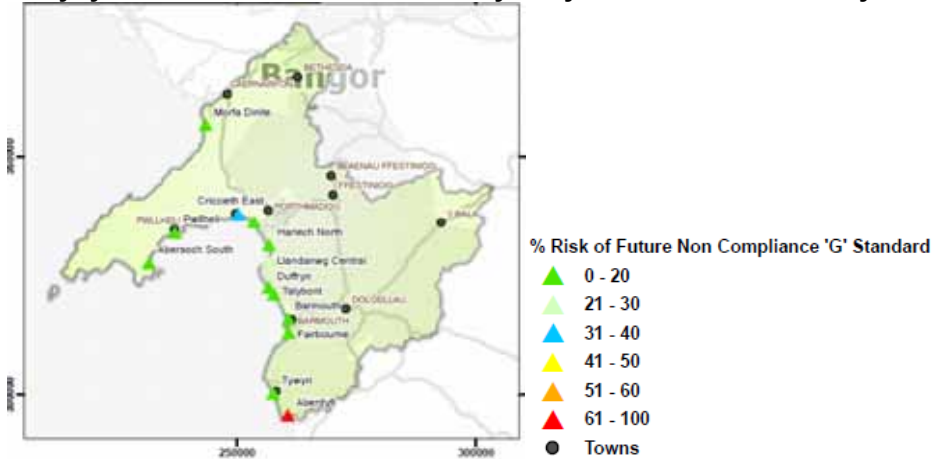
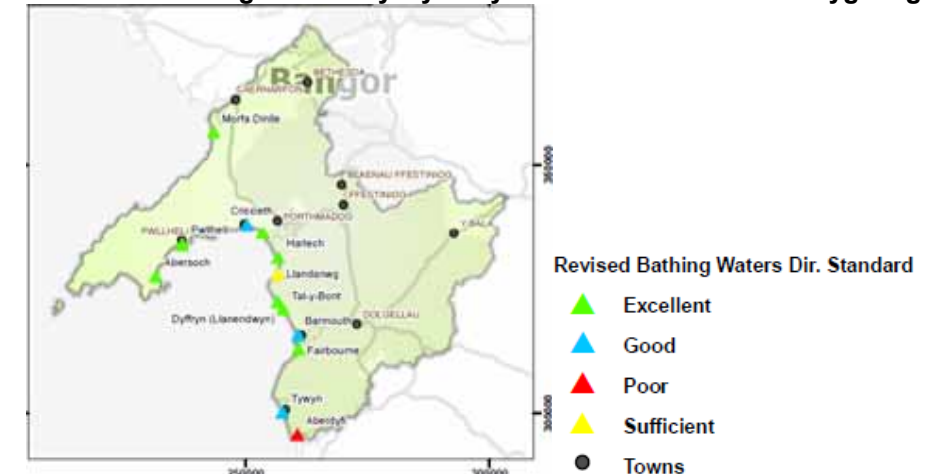

AAC Tueddiadau Nitradau a Ffosffadau yng Ngwynedd¹¹

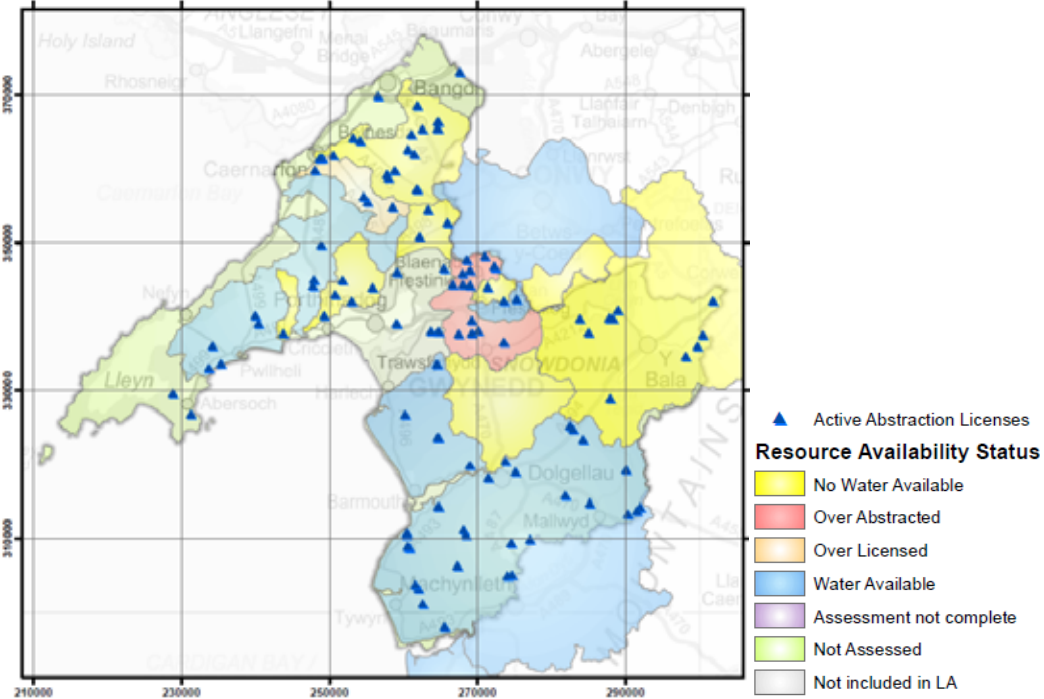

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																					
Dŵr																																																																									
	<p>Dengys tueddiadau bod lefelau Ffosffadau a Nitradau yn afonydd Gwynedd wedi parhau fwy neu lai yr un fath ers 2000.</p> <p>Tabl yn Crynhoi AAC Nitradau a Ffosffadau mewn Blwyddyn Ddiweddar (2009)¹²</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="7">GQA Nitrates and Phosphates Recent Year Summary Table</th> </tr> <tr> <th rowspan="2">Grade</th> <th colspan="2">Length of River in Each Grade (km)</th> <th colspan="2">% Length of River in Each Grade</th> <th colspan="2">% Length of Welsh Rivers in Each Grade</th> </tr> <tr> <th>Nitrates</th> <th>Phosphates</th> <th>Nitrates</th> <th>Phosphates</th> <th>Nitrates</th> <th>Phosphates</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1</td> <td>453608.14</td> <td>412709.46</td> <td>84.88</td> <td>77.23</td> <td>53.79</td> <td>54.51</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>39576.55</td> <td>106357.14</td> <td>7.41</td> <td>19.90</td> <td>25.04</td> <td>31.52</td> </tr> <tr> <td>3</td> <td>41220.14</td> <td>15338.23</td> <td>7.71</td> <td>2.87</td> <td>17.26</td> <td>6.99</td> </tr> <tr> <td>4</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>1.89</td> <td>4.14</td> </tr> <tr> <td>5</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.75</td> <td>1.73</td> </tr> <tr> <td>6</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.25</td> <td>0.10</td> </tr> <tr> <td>No Data</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>1.01</td> <td>1.01</td> </tr> </tbody> </table> <p>Yn nalgylch gogledd orllewin Cymru, mae 202 corff dŵr afon a 33 llyn. Mae 26 o afonydd ac 20 o lynnoedd yn rhai gwneud neu'n rhai sydd wedi'u hadnewid yn sylweddol. Ar hyn o bryd, mae gan 25% o'r afonydd (350km neu 31% o hydoedd yr afonydd), statws / potensial am statws ecolegol da neu well, yn cynnwys Afon Dyfi i fyny'r afon o Afon Twymyn, Afon Dwyfach ac Afon Braint. Mae gan 64% o'r afonydd a gynhaliwyd asesiad bioleg arnynt statws da neu uchel erbyn hyn, ac mae gan 27% statws biolegol cymedrol. Ar hyn o bryd, mae gan 27% o'r llynnoedd a aseswyd statws / potensial am statws ecolegol da neu well, yn cynnwys Llyn Ogwen a Llyn Idwal. Ar hyn o bryd, mae gan 30% o'r llynnoedd a aseswyd statws biolegol da neu well, ac mae gan 43% statws biolegol cymedrol a 26% statws biolegol gwael.¹³</p> <p>Dangosydd 35a: Ansawdd dŵr afon – biolegol a chemegol¹⁴</p> <p>Pwyntiau allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae canran yr hydoedd afon yng Nghymru sydd ag iddynt ansawdd cemegol da neu gymedrol wedi bod yn 			GQA Nitrates and Phosphates Recent Year Summary Table							Grade	Length of River in Each Grade (km)		% Length of River in Each Grade		% Length of Welsh Rivers in Each Grade		Nitrates	Phosphates	Nitrates	Phosphates	Nitrates	Phosphates	1	453608.14	412709.46	84.88	77.23	53.79	54.51	2	39576.55	106357.14	7.41	19.90	25.04	31.52	3	41220.14	15338.23	7.71	2.87	17.26	6.99	4	0.00	0.00	0.00	0.00	1.89	4.14	5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.75	1.73	6	0.00	0.00	0.00	0.00	0.25	0.10	No Data	0.00	0.00	0.00	0.00	1.01	1.01	
GQA Nitrates and Phosphates Recent Year Summary Table																																																																									
Grade	Length of River in Each Grade (km)		% Length of River in Each Grade		% Length of Welsh Rivers in Each Grade																																																																				
	Nitrates	Phosphates	Nitrates	Phosphates	Nitrates	Phosphates																																																																			
1	453608.14	412709.46	84.88	77.23	53.79	54.51																																																																			
2	39576.55	106357.14	7.41	19.90	25.04	31.52																																																																			
3	41220.14	15338.23	7.71	2.87	17.26	6.99																																																																			
4	0.00	0.00	0.00	0.00	1.89	4.14																																																																			
5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.75	1.73																																																																			
6	0.00	0.00	0.00	0.00	0.25	0.10																																																																			
No Data	0.00	0.00	0.00	0.00	1.01	1.01																																																																			

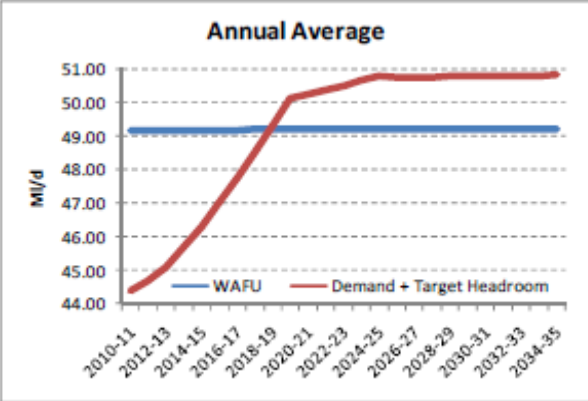
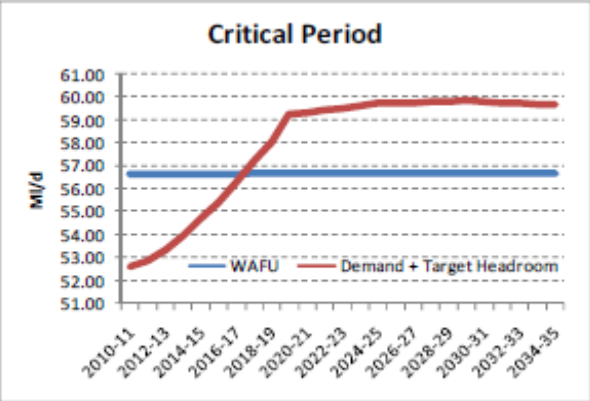
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p>gyson uwch na 98% ers 1994. Mae canran yr hydroedd afon sydd ag iddynt ansawdd cemegol da wedi parhau'n weddol sefydlog dros yr un cyfnod, ac roedd ar ei uchaf, sef 95.4%, yn 2007.</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae canran yr hydroedd afon yng Nghymru sydd ag iddynt ansawdd biolegol da neu gymedrol wedi bod yn gyson uwch na 99% ers 2002. Mae canran yr hydroedd afon sydd ag iddynt ansawdd biolegol da wedi cynyddu'n gyffredinol dros yr un cyfnod, o 78.5% yn 2002 i 87.1% yn 2009. <p>Dangosydd 35c: Cydymffurfiaeth â 'statws da' dan y Gyfarwydeb Fframwaith Dŵr¹⁵</p> <p>Pwyntiau allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rhodddwyd statws ecolegol da neu well i 75% o'r cyrff dŵr arfordirol a aseswyd yn 2008. Rhodddwyd statws ecolegol da neu well i 35% o gyrff dŵr trawsnewidiol, i 29% o afonydd a chamlesi ac i 20% o lynnoedd a aseswyd yn 2008. 			
Ansawdd Dŵr Ymdrochi	<p>Mae'r Gyfarwydeb Dŵr Ymdrochi gyfredol yn nodi amrediad o safonau ansawdd dŵr ddylai gael eu cyrraedd mewn dyfroedd ymdrochi dynodedig. Ar hyn o bryd, mae'r safonau hyn yn syrthio i ddau gategori: safonau gorfodol a safonau canllaw (G). Nid yw cydymffurfio â'r safonau canllaw yn fandadol ond noda'r gyfarwydeb y dylai aelod-wladwriaethau 'ymdrechu' i'w defnyddio fel canllawiau. Mae ansawdd dŵr sy'n unol â'r canllaw yn ofyn ar gyfer gwobrau traeth y Faner Las a'r Arfordir Glas. Nid yw cydymffurfiaeth mewn un flwyddyn benodol yn ddangosydd dibynadwy o'r tueddiadau. Os gwelir gwahaniaeth yn lefel y cydymffurfio o flwyddyn i flwyddyn, nid yw'n angenrheidiol bod gwelliant neu ddirywiad wedi digwydd mewn gwirionedd, a hynny oherwydd y cyfyngiadau ystadegol a geir o ganlyniad i ddefnyddio cyfres o ddata mor fychan. Bydd rhai traethau yn newid eu statws o hyd oherwydd iddynt fethu neu basio o drwch blewyn.</p> <p>Daeth y Gyfarwydeb Dŵr Ymdrochi ddiwygiedig i rym yng Nghyfraith Ewrop ym mis Mawrth 2006 ac fe'i cyfieithwyd i reoliadau Dŵr Ymdrochi'r DU ym mis Ebrill 2008. Bydd nodweddion newydd y gyfarwydeb ddiwygiedig yn cymryd mwy o amser nes eu bod yn weithredol. Dylai'r gyfarwydeb ddiwygiedig fod yn gwbl weithredol erbyn 2015. Dengys y ffigwr isod y dosbarthiad a ragwelir ar gyfer y dyfroedd ymdrochi dynodedig dan y Gyfarwydeb Dŵr Ymdrochi ddiwygiedig, yn seiliedig ar gyfres o ddata 2006 hyd 2009.</p>			Hyrwyddo gweithgareddau sy'n debygol o gynnal ansawdd uchel y dŵr ymdrochi.

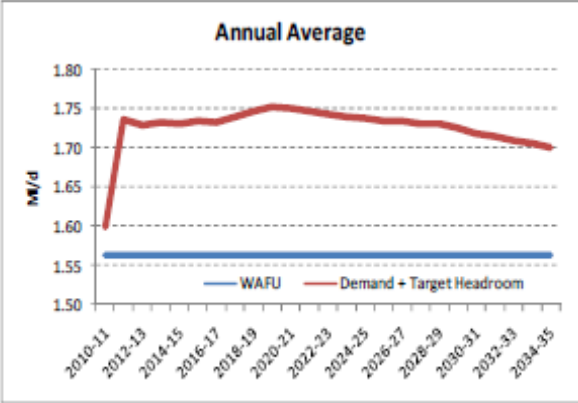
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p data-bbox="367 352 1693 384">Y Risg o Fethu â Chydymffurfio â Safonau Canllaw'r Gyfarwydeb Dŵr Ymdrochi Gyfredol yn y Dyfodol¹⁶</p> <p data-bbox="562 871 1491 903">Dosbarthiad a Ragwelir dan y Gyfarwydeb Dŵr Ymdrochi Ddiwygiedig</p> 			

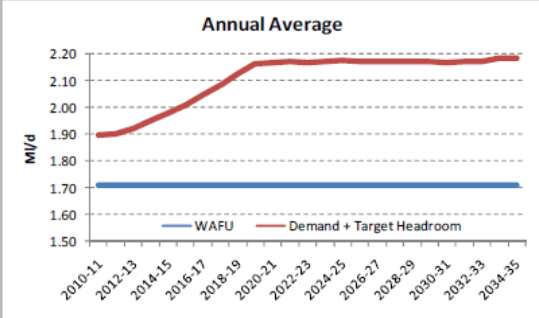
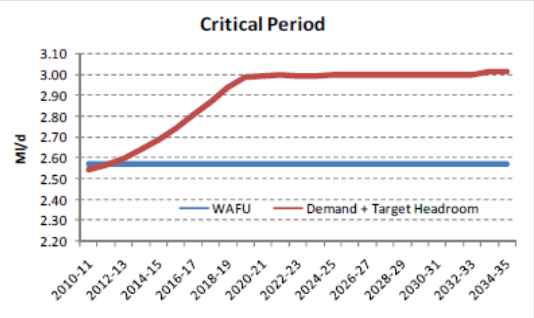
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																					
Dŵr																									
	<p>Gwobrau'r Faner Las¹⁷</p> <p>Mae'r Ymgyrch Baner Las Ewropeaidd yn cydnabod y traethau a'r marinas hynny sy'n lân, a reolir yn dda ac sy'n hyrwyddo gofalu am yr amgylchedd. Er mwyn cael ei ystyried, rhaid i draeth fod wedi cyrraedd safonau canllaw Cyfarwydddeb Dŵr Ymdrochi y Gymuned Ewropeaidd cyn cael ei asesu ar 24 maen prawf arall. Rhaid i farina fodloni cyfres debyg o feini prawf, ond nid oes rhaid iddo gyrraedd Safonau'r Gyfarwydddeb Dŵr Ymdrochi. Llwyddodd chwech o draethau Gwynedd gyrraedd y safon gofynnol er mwyn derbyn y wobr hon yn 2008: Abersoch, Abermaw, Dinas Dinlle, Y Friog, Pwllheli a Thywyn. Yn ogystal, rhoddwyd gwobr y Faner Las Ewropeaidd i ddau farina yng Ngwynedd yn 2008: Harbwr Cychod Hwyllo Pwllheli a Doc Fictoria, Caernarfon.</p> <p style="text-align: center;">Traethau a Marinas gyda Gwobr y Faner Las yng Ngwynedd</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2003</th> <th>2004</th> <th>2005</th> <th>2006</th> <th>2007</th> <th>2008</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Traethau</td> <td>6</td> <td>7</td> <td>9</td> <td>9</td> <td>6</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Marinas</td> <td>3</td> <td>3</td> <td>2</td> <td>2</td> <td>2</td> <td>2</td> </tr> </tbody> </table> <p>Traethau Gwobrau Glan Môr</p> <p>Ym mis Mawrth pob blwyddyn, gwobrwyir y faner felyn a glas nodedig i draethau sy'n cyrraedd yr ansawdd dŵr safonol mandadol ac sy'n lân, yn ddiogel ac wedi'u rheoli'n dda. Yn 2009, enillodd 11 o draethau Gwynedd y wobr hon.</p> <p>Gwobrau Arfordir Glas 2006 - 2007</p> <p>Mae'r Wobr Arfordir Glas yn unigryw gan ei bod yn cydnabod ansawdd dŵr sy'n unol â'r Canllaw (y Canllaw yw dynodiad y GE ar gyfer ansawdd dŵr rhagorol), ynghyd ag Arfer Orau mewn rheolaeth amgylcheddol ar draethau gwledig nad oes ganddynt, efallai, yr un cyfleusterau â'r hyn sy'n gysylltiedig â thraethau mewn canolfannau glan môr. Cafodd y traethau a ganlyn yng Ngwynedd y Wobr Arfordir Glas yn 2006-2007:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Porth Neigwl • Harlech • Bennar, Llanenddwyn • Machroes • Abererch, Glan Don • Llandanwg 				2003	2004	2005	2006	2007	2008	Traethau	6	7	9	9	6	6	Marinas	3	3	2	2	2	2	
	2003	2004	2005	2006	2007	2008																			
Traethau	6	7	9	9	6	6																			
Marinas	3	3	2	2	2	2																			
Adnoddau	Mae Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru yn gyfrifol am reoli adnoddau dŵr yng Nghymru. Un o'r ffyrdd y gwneir hyn yw			Angen hyrwyddo defnyddio																					

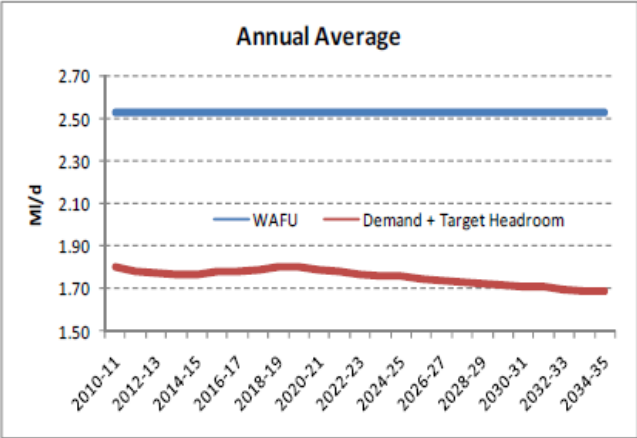
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
<p>Dŵr</p>	<p>trwy drwyddedau echdynnu dŵr. Mae CAMS yn gynlluniau chwe mlynedd sy'n rhoi manylion ynghylch sut y rheolir yr adnoddau dŵr mewn ardal.</p> <p>Y CAMS sy'n berthnasol i Awdurdod Lleol Gwynedd yw: Conwy, Dyfrdwy, Llŷn ac Eryri, a Meirionnydd. Mae ardal CAMS yn cynnwys nifer o afonydd annibynnol sy'n llifo'n uniongyrchol i'r môr. O ran dalgylch, yr afonydd mwyaf yw: Ogwen, Seiont, Dwyfor a Prysor. Dengys y map isod yr adnoddau dŵr sydd ar gael yng Ngwynedd.</p> <p style="text-align: center;">Statws Argaeledd Adnoddau CAMS¹⁸</p> 	<p>dŵr, fel adnodd naturiol, mewn ffordd gynaliadwy.</p>		
Cyflenwad	Mae dros 300 o bwyntiau echdynnu dŵr wyneb yng Ngwynedd sydd wedi'u trwyddedu gan Asiantaeth yr Amgylchedd			Posib na fydd cymaint o

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
<p>Dŵr</p>	<p>Cymru.</p> <p>Yr adnoddau dŵr allweddol yng Ngwynedd yw Llyn Cwellyn, Llyn Marchlyn Bach, Llyn Ffynnon Llugwy, Llyn Cwmystradllyn, Afon Dwyfor (Dolbenmaen), Llyn Cwm Dulyn, Llyn Tecwyn Uchaf, Llyn Eiddew Mawr, Llyn Bodlyn, Llyn Cynwch, Llyn Morwynion, Llyn Arennig Fawr, Llyn Fathew (Bryncrug, Tywyn), Llyn Gwril a Llyn Calettwr (Llwyngwrl). Nid oes cyflenwadau dŵr yfed cyhoeddus yn cael eu hechdynnu o ddŵr daear yn yr Awdurdod.¹⁹</p>	<p style="text-align: center;">Parthau Adnoddau Dŵr, Dŵr Cymru</p> 		<p>adnoddau dŵr ar gael o ganlyniad i newid hinsawdd.</p> <p>Sicrhau bod datblygiadau newydd yn cynnwys mesurau effeithiolrwydd dŵr.</p>
	<p>Gogledd Eryri – Ynys Môn</p> <p>Mae'r parth mewn diffyg dan y senarios cynllunio Cyfartaledd Blynyddol a Chyfnod Critigol yn bennaf yn sgil yr ansicrwydd mawr yn y cydbwysedd rhwng y cyflenwad a'r galw o ganlyniad i newid hinsawdd ac mae hyn wedi'i ymgorffori i'r cyfansoddyn Targed o ran Gofynion Byffer (<i>Target Headroom</i>). Mae gan y ddau senario cynllunio ddŵr yn weddill hyd oddeutu 2017/18. O hynny ymlaen, mae'r diffyg yn cynyddu dan y senario Cyfartaledd Blynyddol hyd uchafswm o 1.63 MI/d yn 2024/35 a hyd at uchafswm o 3.19 MI/d dan y senario Cyfnod Critigol yn 2029/30.</p>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	 <p>Annual Average</p>		 <p>Critical Period</p>	
<p>Er mwyn mynd i'r afael â'r diffygion yn y ddau senario cynllunio, dewiswyd yr Opsiynau a ganlyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Canfod mwy o enghreifftiau ble mae dŵr yn gollwng * Uwchraddio Gwaith Trin Dŵr Mynydd Llandygai ac echdynnu mwy o gronfa ddŵr Marchlyn Bach. <p>Byddai'r opsiwn o ran canfod dŵr yn gollwng yn cael ei weithredu yn 2017/18 er mwyn arbed uchafswm o 2.79MI/d. Byddai'r opsiwn i uwchraddio Gwaith Trin Dŵr Mynydd Llandygai yn dechrau yn 2022/23 a byddai'n darparu uchafswm o 0.43MI/d yn ystod gweddill y cyfnod cynllunio.</p> <p>Y Bala</p> <p>Dim ond y senario cynllunio Cyfartaledd Blynyddol a adroddir amdano ar gyfer y Parth Adnodd Dŵr hwn. Mae'r parth yn mynd i ddiffyg yn 2010/11, gan gyrraedd y diffyg mwyaf o 0.19 MI/d yn 2019/20. Mae hyn yn gyfuniad o lai o allbwn y gellir ei ddefnyddio, ers PR04, a chynnydd yn y rhagolygon am y galw.</p>				

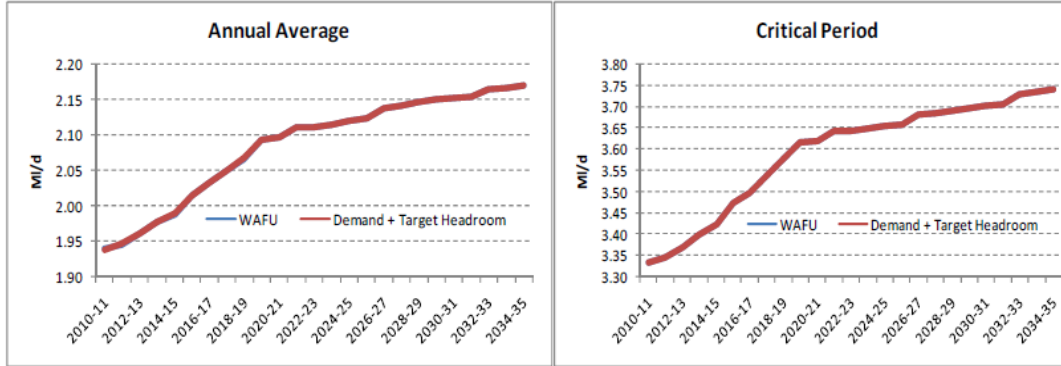
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
				
<p>Er mwyn mynd i'r afael â'r diffyg yn y senario cynllunio Cyfartaledd Blyneddol, dewiswyd yr Opsiwn a ganlyn: * Canfod mwy o enghreifftiau ble mae dŵr yn gollwng Byddai'r opsiwn o ran canfod dŵr yn gollwng yn cael ei weithredu yn 2010/11 er mwyn arbed uchafswm o 0.19 MI/d erbyn 2019/20.</p> <p>Tywyn – Aberdyfi</p> <p>Mae'r parth mewn diffyg yn y ddau senario cynllunio, sef Cyfartaledd Blyneddol a Chyfnod Critigol. Dan y senario Cyfartaledd Blyneddol, mae'r parth mewn diffyg ar hyn o bryd, ac mae'n cyrraedd y diffyg mwyaf o 0.48 MI/d erbyn 2034/35. Dan y senario Cyfnod Critigol, mae'r parth yn mynd i ddiffyg yn 2012/13 gan gyrraedd uchafswm o 0.44MI/d erbyn 2034/35. Mae'r cynnydd yn y diffyg ers AMP 4 wedi'i yrru gan gynnydd cyffredinol yn y galw, ond hefyd yn sgil yr ansicrwydd mawr yn y cydbwysedd rhwng y cyflenwad a'r galw o ganlyniad i newid hinsawdd ac mae hyn wedi'i ymgorffori yn y cyfansoddyn Targed o ran Gofynion Byffer (<i>Target Headroom</i>).</p>				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd	
Dŵr					
					
<p>Er mwyn mynd i'r afael â'r diffygion, dewiswyd yr Opsiynau a ganlyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Mynd ati i echdynnu dŵr daear o'r newydd i fwydo Gwaith Trin Dŵr Penybont * Canfod mwy o enghreifftiau ble mae dŵr yn gollwng * Effeithiolrwydd dŵr – Capasiti prynu'n ôl dibreswyl 					
<p>Yn sgil yr ansicrwydd gyda'r opsiynau, mae'r cyfansoddyn Targed o ran Gofynion Byffer yn y senario cynllunio olaf wedi cynyddu'r diffygion yn uwch na'r rhai a ddangoswyd ar gyfer y senario waelodlin. O ganlyniad, nid yw'r gwaith echdynnu dŵr daear newydd i fod yn weithredol hyd 2012/13 a bydd yn cyflawni uchafswm o 0.6MI/d o 2017/18 ymlaen. Gweithredir yr opsiwn o ganfod dŵr yn gollwng yn 2017/18 a bydd yn cyflawni 0.55 MI/d o 2018/19 ymlaen. Gweithredir y cynllun effeithlonrwydd dŵr yn 2018/19 a bydd yn cyflenwi uchafswm o 0.09 MI/d yn 2019/20.</p>					
<p>Er bod y parth hwn mewn diffyg ar hyn o bryd, ni weithredir arno er mwyn mynd i'r afael â'r diffyg yn syth oherwydd y raddfa amser sy'n gysylltiedig â'r cynllun echdynnu dŵr daear. Fodd bynnag, mae Dŵr Cymru yn cynllunio i ddechrau ar y cynllun hwn yn fuan a chychwyn ar y cam ymchwilio yn AMP 4 fel y gall gychwyn cyflenwi dŵr yn gynharach na 2012/13. Ni ellir cau'r diffyg gydag opsiynau canfod dŵr sy'n gollwng nag effeithiolrwydd neu gyfuniad ohonynt a dim ond opsiwn sy'n gysylltiedig ag adnodd all gyflwyno'r cyfeintiau angenrheidiol o ddŵr.</p>					
<p>Blaenau Ffestiniog</p>					
<p>Dim ond y senario cynllunio Cyfartaledd Blyneddol a adroddir amdano ar gyfer y Parth Adnoddau Dŵr hwn ac mae ganddo ddŵr yn weddill drwy gydol y cyfnod cynllunio, gan gyrraedd uchafswm o 0.84 MI/d yn 2034/35.</p>					

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																										
Dŵr																																														
	<p>Abermaw</p> <p>Fel y gwelir o'r plotiau isod, nid yw'r senarios cynllunio Cyfartaledd Blynyddol a Chyfnod Critigol mewn diffyg gan bod y cyflenwad yn hafal i'r galw gydol y cyfnod cynllunio. Mae'r parth hwn wedi symud allan o ddiffyg gan bod Dŵr Cymru wedi cael arian yn AMP 4 i gwblhau cynllun seilwaith prif bibellau i gysylltu Parth Adnoddau Dŵr Llŷn-Harlech ag Abermaw.</p>	 <table border="1"> <caption>Annual Average Data</caption> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>WAFU (Ml/d)</th> <th>Demand + Target Headroom (Ml/d)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2010-11</td><td>2.50</td><td>1.85</td></tr> <tr><td>2012-13</td><td>2.50</td><td>1.80</td></tr> <tr><td>2014-15</td><td>2.50</td><td>1.80</td></tr> <tr><td>2016-17</td><td>2.50</td><td>1.85</td></tr> <tr><td>2018-19</td><td>2.50</td><td>1.85</td></tr> <tr><td>2020-21</td><td>2.50</td><td>1.80</td></tr> <tr><td>2022-23</td><td>2.50</td><td>1.80</td></tr> <tr><td>2024-25</td><td>2.50</td><td>1.75</td></tr> <tr><td>2026-27</td><td>2.50</td><td>1.75</td></tr> <tr><td>2028-29</td><td>2.50</td><td>1.70</td></tr> <tr><td>2030-31</td><td>2.50</td><td>1.70</td></tr> <tr><td>2032-33</td><td>2.50</td><td>1.70</td></tr> <tr><td>2034-35</td><td>2.50</td><td>1.70</td></tr> </tbody> </table>	Year	WAFU (Ml/d)	Demand + Target Headroom (Ml/d)	2010-11	2.50	1.85	2012-13	2.50	1.80	2014-15	2.50	1.80	2016-17	2.50	1.85	2018-19	2.50	1.85	2020-21	2.50	1.80	2022-23	2.50	1.80	2024-25	2.50	1.75	2026-27	2.50	1.75	2028-29	2.50	1.70	2030-31	2.50	1.70	2032-33	2.50	1.70	2034-35	2.50	1.70		
Year	WAFU (Ml/d)	Demand + Target Headroom (Ml/d)																																												
2010-11	2.50	1.85																																												
2012-13	2.50	1.80																																												
2014-15	2.50	1.80																																												
2016-17	2.50	1.85																																												
2018-19	2.50	1.85																																												
2020-21	2.50	1.80																																												
2022-23	2.50	1.80																																												
2024-25	2.50	1.75																																												
2026-27	2.50	1.75																																												
2028-29	2.50	1.70																																												
2030-31	2.50	1.70																																												
2032-33	2.50	1.70																																												
2034-35	2.50	1.70																																												

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
-----------	---------------	-------------------------	-----------------	-------------------------------------

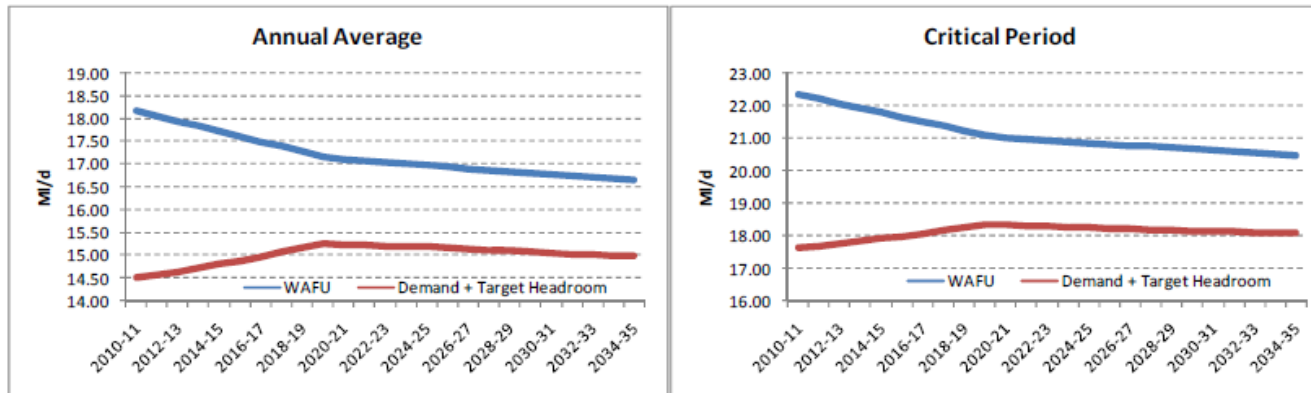
Dŵr

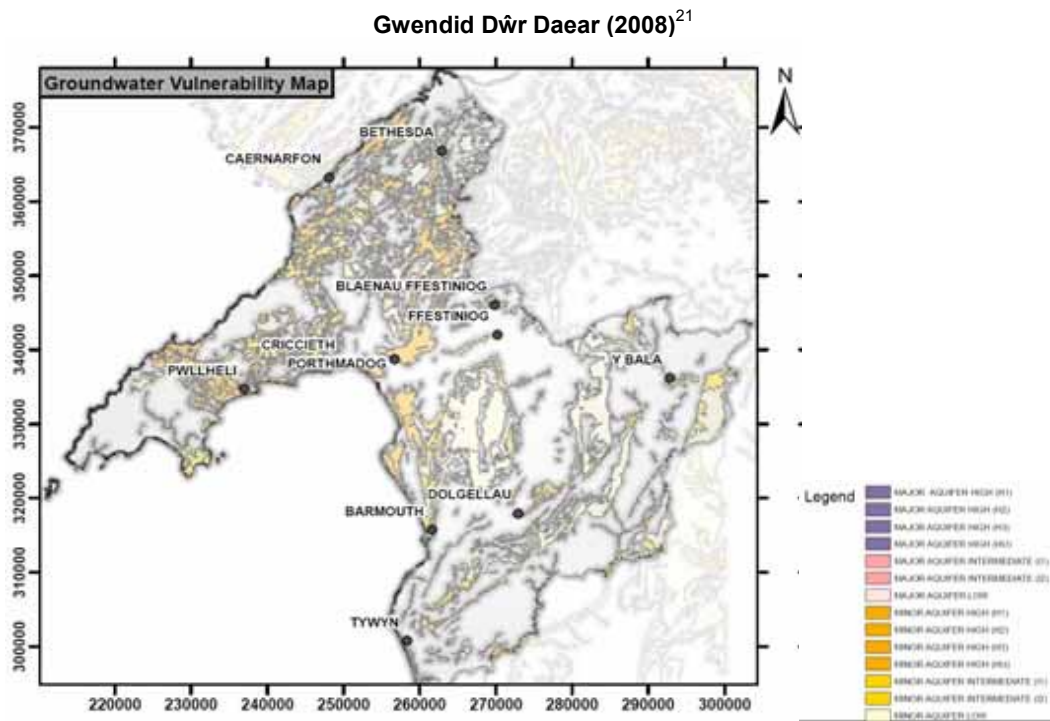
Llŷn - Harlech

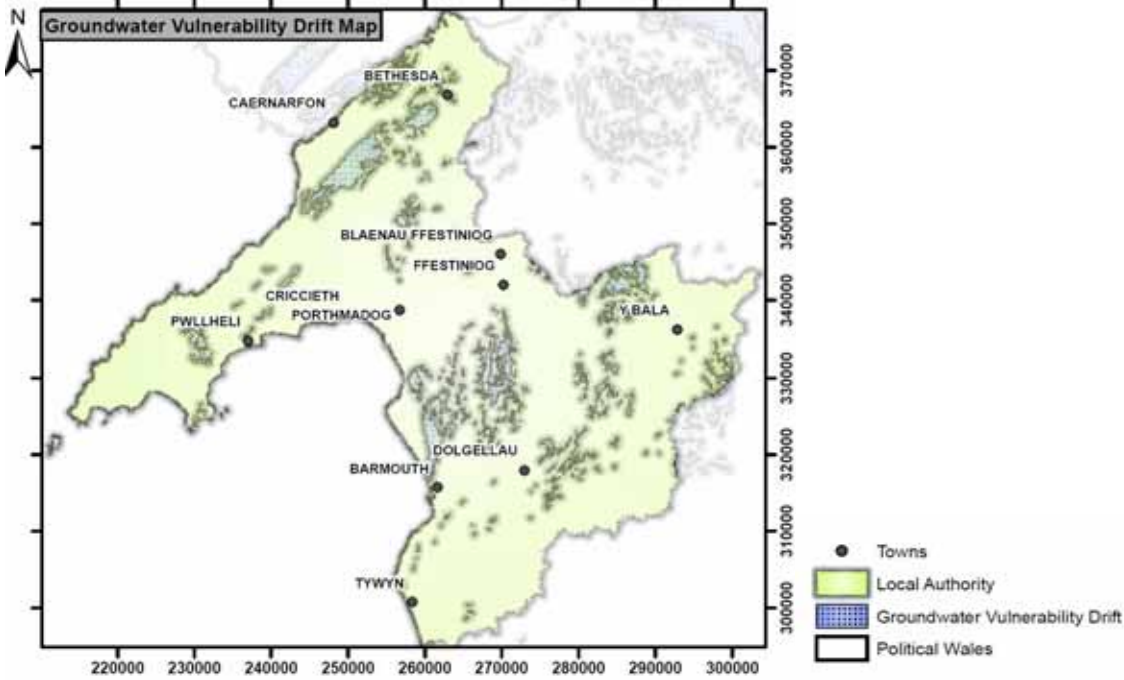
Mae dŵr yn weddill yn y ddau senario cynllunio, sef Cyfartaledd Blyneddol a Chyfnod Critigol, gydol y cyfnod cynllunio.

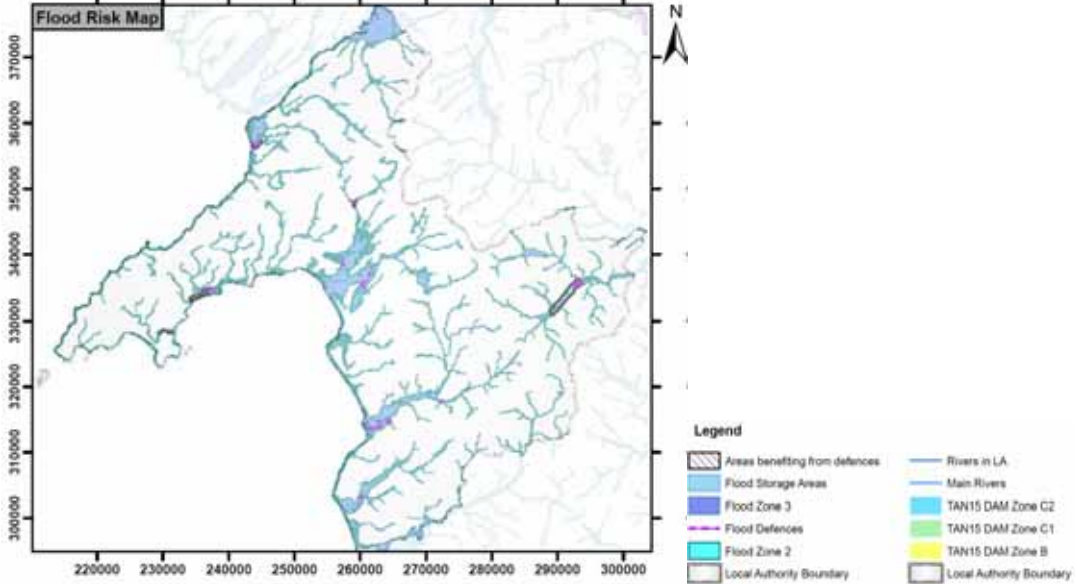
Yr uchafswm o ddŵr sy'n weddill dan y senario Cyfartaledd Blyneddol yw 4.29 MI/d yn 2008/09 a 5.41 MI/d dan y senario Cyfnod Critigol yn 2008/09.²⁰

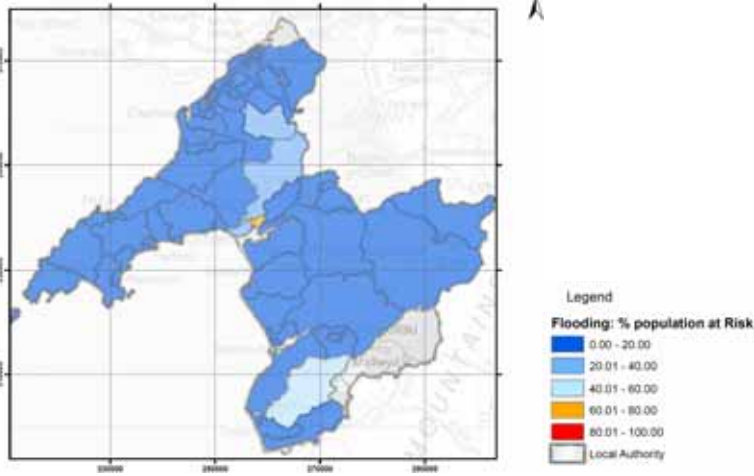
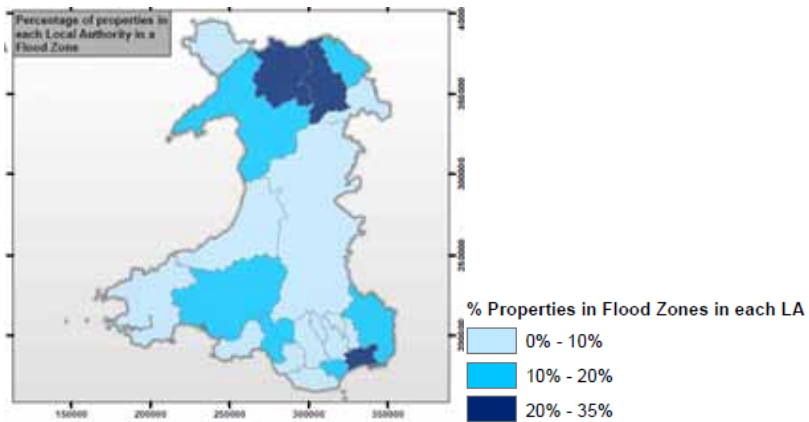

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
Dŵr Daear	<p>Mae angen gwarchod y dyfrhaenau yn y sir o ran eu nifer ac ansawdd y dŵr sy'n mynd i mewn iddynt. Dengys y ffigyrau isod oruchafiaeth dyfrhaenau bychan ac ardaloedd nad ydynt yn ddyfrhaenau ar draws y Sir, heblaw am y Galchfaen Carbonifferaidd yn ardal Bangor a'r Felinheli – mae hon yn ddyfrhaen fawr. Fodd bynnag, dylid nodi y gallai ardaloedd bychan nad ydynt yn ddyfrhaenau gynnwys digon o ddŵr i gefnogi cyflenwadau ffynhonnau bychan ac felly maent yr un mor sensitif i lygredd.</p>			<p>Angen lliniaru'r achosion ble mae adnoddau dŵr daear a chyflenwadau dŵr yfed yn cael eu halogi.</p>

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p style="text-align: center;">Map Drifft Gwendid Dŵr Daear</p> <p>The map, titled 'Groundwater Vulnerability Drift Map', displays the geographical distribution of groundwater vulnerability drift across the local authority areas of Gwynedd and Ynys Môn. The map uses a grid system with Easting coordinates from 220,000 to 300,000 and Northing coordinates from 300,000 to 370,000. A legend in the bottom right corner identifies the symbols used: a black dot for 'Towns', a light green shaded area for 'Local Authority', a blue hatched area for 'Groundwater Vulnerability Drift', and a black outline for 'Political Wales'. The map shows that the majority of the local authority area is shaded light green, indicating it is included in the study. Blue hatched areas, representing groundwater vulnerability drift, are scattered throughout the region, notably around towns like Bethesda, Blaenau Ffestiniog, Ffestiniog, Yr Bala, and Dolgellau. Other towns shown include Caernarfon, Pwllheli, Porthmadog, Barmouth, and Tywyn. A north arrow is located in the top left corner of the map frame.</p>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
<p>Risg o Lifogydd</p>	<p style="text-align: center;">Ardaloedd mewn perygl o lifogydd yng Ngwynedd²²</p> <p>Allwedd:</p> <p><i>Parth Llifogydd 2 – amcangyfrif gorau Asiantaeth yr Amgylchedd o'r ardaloedd o dir rhwng parth 3 a graddfa'r llifogydd o afonydd neu o'r môr ble mae siawns o 1000 i 1 o lifogydd mewn unrhyw flwyddyn. Mae'n cynnwys yr ardaloedd hynny sydd wedi'u diffinio ym mharth llifogydd 3.</i></p> <p><i>Parth llifogydd 3 – amcangyfrif gorau'r asiantaeth o'r ardaloedd hynny o dir sydd â siawns o 100 i 1 (neu fwy) o lifogydd o'r môr bob blwyddyn. Mae'r map uchod yn dangos y prif afonydd a'r parthau llifogydd a ddarperir yn y mapiau cyngor yn NCT 15.</i></p> <p><i>Parth B – Ardaloedd y gwyddys iddynt fod wedi gorlifo yn y gorffennol a thystiolaeth o ddyddodion gwaddodol yno.</i></p> <p><i>Parth C1 – Ardaloedd o'r gorlifdir sydd wedi'u datblygu ac a wasanaethir gan seilwaith sylweddol, yn cynnwys amddiffynfeydd llifogydd.</i></p> <p><i>Parth C2 – Ardaloedd o'r gorlifdir heb seilwaith amddiffynfeydd llifogydd sylweddol.</i></p> <p>Ymddengys o'r ffigur uchod mai'r prif ardaloedd sydd â'r risg fwyaf o ddioddef o lifogydd yw ardaloedd Bangor, Caernarfon, Porthmadog, Tywyn a Phwllheli. Y wardiau yng Ngwynedd sydd â'r boblogaeth uchaf o drigolion mewn perygl o ddioddef o lifogydd yw Dwyrain Porthmadog, Gorllewin Porthmadog, Llanberis a Phorthmadog-Tremadog.</p>			<p>Posibilrwydd y gwelir risg uwch o lifogydd o ganlyniad i newid hinsawdd.</p> <p>Sicrhau bod datblygiadau newydd yn cael eu cyfeirio draw o ardaloedd sydd mewn risg uchel o lifogydd.</p> <p>Angen cyflwyno mesurau isafu neu liniaru llifogydd i leihau cyfaint a chyfradd dŵr ffo mewn datblygiad newydd.</p>

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p style="text-align: center;">Y boblogaeth sydd mewn perygl o ddioddef o lifogydd²³</p> <p style="text-align: center;">Canran yr eiddo ym mhob Awdurdod Lleol mewn Parth Llifogydd</p> 			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																																																			
Dŵr																																																																																																																							
	<p>Figure eleven: Local Authorities in Wales ranked by the number of people at risk of flooding</p> <p>The chart displays the number of people at risk of flooding across 22 Welsh local authorities. The x-axis represents the number of people at risk, ranging from 0 to 70,000. The y-axis lists the local authorities. Each bar is stacked with three categories: Significant chance (dark green), Moderate chance (medium green), and Low chance (light green). Cardiff has the highest number of people at risk, followed by Newport and Conwy.</p> <table border="1"> <caption>Estimated data from Figure eleven</caption> <thead> <tr> <th>Local Authority</th> <th>Significant chance</th> <th>Moderate chance</th> <th>Low chance</th> <th>Total</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Cardiff</td><td>2,000</td><td>7,000</td><td>53,000</td><td>62,000</td></tr> <tr><td>Newport</td><td>1,500</td><td>10,000</td><td>25,500</td><td>37,000</td></tr> <tr><td>Conwy</td><td>1,500</td><td>13,000</td><td>19,500</td><td>34,000</td></tr> <tr><td>Denbighshire</td><td>1,500</td><td>16,000</td><td>11,500</td><td>29,000</td></tr> <tr><td>Carmarthenshire</td><td>1,500</td><td>11,000</td><td>14,500</td><td>27,000</td></tr> <tr><td>Neath Port Talbot</td><td>1,500</td><td>11,000</td><td>10,500</td><td>23,000</td></tr> <tr><td>Gwynedd</td><td>1,500</td><td>10,000</td><td>8,500</td><td>20,000</td></tr> <tr><td>Flintshire</td><td>1,500</td><td>7,000</td><td>10,500</td><td>19,000</td></tr> <tr><td>Rhondda, Cynon, Taff</td><td>1,500</td><td>8,000</td><td>8,500</td><td>18,000</td></tr> <tr><td>Powys</td><td>1,500</td><td>7,000</td><td>8,500</td><td>17,000</td></tr> <tr><td>Caerphilly</td><td>1,500</td><td>5,000</td><td>6,500</td><td>13,000</td></tr> <tr><td>Bridgend</td><td>1,500</td><td>5,000</td><td>4,500</td><td>11,000</td></tr> <tr><td>Monmouthshire</td><td>1,500</td><td>5,000</td><td>4,500</td><td>11,000</td></tr> <tr><td>Swansea</td><td>1,500</td><td>5,000</td><td>3,500</td><td>10,000</td></tr> <tr><td>Ceredigion</td><td>1,500</td><td>5,000</td><td>3,000</td><td>9,500</td></tr> <tr><td>Torfaen</td><td>1,500</td><td>3,000</td><td>2,500</td><td>7,000</td></tr> <tr><td>Vale of Glamorgan</td><td>1,500</td><td>2,000</td><td>2,500</td><td>6,000</td></tr> <tr><td>Blaenau Gwent</td><td>1,500</td><td>2,000</td><td>2,500</td><td>6,000</td></tr> <tr><td>Wrexham</td><td>1,500</td><td>2,000</td><td>2,500</td><td>6,000</td></tr> <tr><td>Merthyr Tydfil</td><td>1,500</td><td>2,000</td><td>2,500</td><td>6,000</td></tr> <tr><td>Isle of Anglesey</td><td>1,500</td><td>2,000</td><td>2,500</td><td>6,000</td></tr> <tr><td>Pembrokeshire</td><td>1,500</td><td>2,000</td><td>2,500</td><td>6,000</td></tr> </tbody> </table> <p>Source: NaFRA 2008</p>			Local Authority	Significant chance	Moderate chance	Low chance	Total	Cardiff	2,000	7,000	53,000	62,000	Newport	1,500	10,000	25,500	37,000	Conwy	1,500	13,000	19,500	34,000	Denbighshire	1,500	16,000	11,500	29,000	Carmarthenshire	1,500	11,000	14,500	27,000	Neath Port Talbot	1,500	11,000	10,500	23,000	Gwynedd	1,500	10,000	8,500	20,000	Flintshire	1,500	7,000	10,500	19,000	Rhondda, Cynon, Taff	1,500	8,000	8,500	18,000	Powys	1,500	7,000	8,500	17,000	Caerphilly	1,500	5,000	6,500	13,000	Bridgend	1,500	5,000	4,500	11,000	Monmouthshire	1,500	5,000	4,500	11,000	Swansea	1,500	5,000	3,500	10,000	Ceredigion	1,500	5,000	3,000	9,500	Torfaen	1,500	3,000	2,500	7,000	Vale of Glamorgan	1,500	2,000	2,500	6,000	Blaenau Gwent	1,500	2,000	2,500	6,000	Wrexham	1,500	2,000	2,500	6,000	Merthyr Tydfil	1,500	2,000	2,500	6,000	Isle of Anglesey	1,500	2,000	2,500	6,000	Pembrokeshire	1,500	2,000	2,500	6,000	
Local Authority	Significant chance	Moderate chance	Low chance	Total																																																																																																																			
Cardiff	2,000	7,000	53,000	62,000																																																																																																																			
Newport	1,500	10,000	25,500	37,000																																																																																																																			
Conwy	1,500	13,000	19,500	34,000																																																																																																																			
Denbighshire	1,500	16,000	11,500	29,000																																																																																																																			
Carmarthenshire	1,500	11,000	14,500	27,000																																																																																																																			
Neath Port Talbot	1,500	11,000	10,500	23,000																																																																																																																			
Gwynedd	1,500	10,000	8,500	20,000																																																																																																																			
Flintshire	1,500	7,000	10,500	19,000																																																																																																																			
Rhondda, Cynon, Taff	1,500	8,000	8,500	18,000																																																																																																																			
Powys	1,500	7,000	8,500	17,000																																																																																																																			
Caerphilly	1,500	5,000	6,500	13,000																																																																																																																			
Bridgend	1,500	5,000	4,500	11,000																																																																																																																			
Monmouthshire	1,500	5,000	4,500	11,000																																																																																																																			
Swansea	1,500	5,000	3,500	10,000																																																																																																																			
Ceredigion	1,500	5,000	3,000	9,500																																																																																																																			
Torfaen	1,500	3,000	2,500	7,000																																																																																																																			
Vale of Glamorgan	1,500	2,000	2,500	6,000																																																																																																																			
Blaenau Gwent	1,500	2,000	2,500	6,000																																																																																																																			
Wrexham	1,500	2,000	2,500	6,000																																																																																																																			
Merthyr Tydfil	1,500	2,000	2,500	6,000																																																																																																																			
Isle of Anglesey	1,500	2,000	2,500	6,000																																																																																																																			
Pembrokeshire	1,500	2,000	2,500	6,000																																																																																																																			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																																																			
Dŵr																																																																																																																							
	<p>Figure twelve: Local Authorities in Wales ranked by number of properties at significant risk of flooding</p> <table border="1"> <caption>Estimated data from Figure twelve</caption> <thead> <tr> <th>Local Authority</th> <th>Significant chance</th> <th>Moderate chance</th> <th>Low chance</th> <th>Total</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Conwy</td><td>10,000</td><td>10,000</td><td>8,000</td><td>28,000</td></tr> <tr><td>Gwynedd</td><td>8,000</td><td>8,000</td><td>6,000</td><td>22,000</td></tr> <tr><td>Newport</td><td>7,000</td><td>11,000</td><td>4,000</td><td>22,000</td></tr> <tr><td>Powys</td><td>6,000</td><td>4,000</td><td>4,000</td><td>14,000</td></tr> <tr><td>Carmarthenshire</td><td>5,000</td><td>7,000</td><td>6,000</td><td>18,000</td></tr> <tr><td>Flintshire</td><td>4,000</td><td>2,000</td><td>7,000</td><td>13,000</td></tr> <tr><td>Denbighshire</td><td>4,000</td><td>9,000</td><td>4,000</td><td>17,000</td></tr> <tr><td>Rhondda, Cynon, Taff</td><td>3,000</td><td>5,000</td><td>2,000</td><td>10,000</td></tr> <tr><td>Swansea</td><td>3,000</td><td>2,000</td><td>2,000</td><td>7,000</td></tr> <tr><td>Neath Port Talbot</td><td>3,000</td><td>6,000</td><td>4,000</td><td>13,000</td></tr> <tr><td>Bridgend</td><td>2,000</td><td>3,000</td><td>2,000</td><td>7,000</td></tr> <tr><td>Ceredigion</td><td>2,000</td><td>3,000</td><td>2,000</td><td>7,000</td></tr> <tr><td>Monmouthshire</td><td>2,000</td><td>4,000</td><td>2,000</td><td>8,000</td></tr> <tr><td>Vale of Glamorgan</td><td>1,000</td><td>2,000</td><td>1,000</td><td>4,000</td></tr> <tr><td>Isle of Anglesey</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>3,000</td></tr> <tr><td>Wrexham</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>3,000</td></tr> <tr><td>Caerphilly</td><td>1,000</td><td>3,000</td><td>3,000</td><td>7,000</td></tr> <tr><td>Cardiff</td><td>1,000</td><td>4,000</td><td>28,000</td><td>33,000</td></tr> <tr><td>Pembrokeshire</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>3,000</td></tr> <tr><td>Merthyr Tydfil</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>3,000</td></tr> <tr><td>Blaenau Gwent</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>3,000</td></tr> <tr><td>Torfaen</td><td>1,000</td><td>2,000</td><td>1,000</td><td>4,000</td></tr> </tbody> </table> <p>Source: NaFRA 2008</p>			Local Authority	Significant chance	Moderate chance	Low chance	Total	Conwy	10,000	10,000	8,000	28,000	Gwynedd	8,000	8,000	6,000	22,000	Newport	7,000	11,000	4,000	22,000	Powys	6,000	4,000	4,000	14,000	Carmarthenshire	5,000	7,000	6,000	18,000	Flintshire	4,000	2,000	7,000	13,000	Denbighshire	4,000	9,000	4,000	17,000	Rhondda, Cynon, Taff	3,000	5,000	2,000	10,000	Swansea	3,000	2,000	2,000	7,000	Neath Port Talbot	3,000	6,000	4,000	13,000	Bridgend	2,000	3,000	2,000	7,000	Ceredigion	2,000	3,000	2,000	7,000	Monmouthshire	2,000	4,000	2,000	8,000	Vale of Glamorgan	1,000	2,000	1,000	4,000	Isle of Anglesey	1,000	1,000	1,000	3,000	Wrexham	1,000	1,000	1,000	3,000	Caerphilly	1,000	3,000	3,000	7,000	Cardiff	1,000	4,000	28,000	33,000	Pembrokeshire	1,000	1,000	1,000	3,000	Merthyr Tydfil	1,000	1,000	1,000	3,000	Blaenau Gwent	1,000	1,000	1,000	3,000	Torfaen	1,000	2,000	1,000	4,000	
Local Authority	Significant chance	Moderate chance	Low chance	Total																																																																																																																			
Conwy	10,000	10,000	8,000	28,000																																																																																																																			
Gwynedd	8,000	8,000	6,000	22,000																																																																																																																			
Newport	7,000	11,000	4,000	22,000																																																																																																																			
Powys	6,000	4,000	4,000	14,000																																																																																																																			
Carmarthenshire	5,000	7,000	6,000	18,000																																																																																																																			
Flintshire	4,000	2,000	7,000	13,000																																																																																																																			
Denbighshire	4,000	9,000	4,000	17,000																																																																																																																			
Rhondda, Cynon, Taff	3,000	5,000	2,000	10,000																																																																																																																			
Swansea	3,000	2,000	2,000	7,000																																																																																																																			
Neath Port Talbot	3,000	6,000	4,000	13,000																																																																																																																			
Bridgend	2,000	3,000	2,000	7,000																																																																																																																			
Ceredigion	2,000	3,000	2,000	7,000																																																																																																																			
Monmouthshire	2,000	4,000	2,000	8,000																																																																																																																			
Vale of Glamorgan	1,000	2,000	1,000	4,000																																																																																																																			
Isle of Anglesey	1,000	1,000	1,000	3,000																																																																																																																			
Wrexham	1,000	1,000	1,000	3,000																																																																																																																			
Caerphilly	1,000	3,000	3,000	7,000																																																																																																																			
Cardiff	1,000	4,000	28,000	33,000																																																																																																																			
Pembrokeshire	1,000	1,000	1,000	3,000																																																																																																																			
Merthyr Tydfil	1,000	1,000	1,000	3,000																																																																																																																			
Blaenau Gwent	1,000	1,000	1,000	3,000																																																																																																																			
Torfaen	1,000	2,000	1,000	4,000																																																																																																																			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				

¹ Asiantaeth yr Amgylchedd Gorllewin Cymru: Cynllun Rheoli Basn Afon. Ar gael ar lein: <http://www.environment-agency.gov.uk/research/planning/125095.aspx>

² DEFRA

³ Asiantaeth yr Amgylchedd: Pecyn Tystiolaeth Lleol - Gwynedd

⁴ Ibid

⁵ DEFRA

⁶ Asiantaeth yr Amgylchedd: Pecyn Tystiolaeth Lleol - Gwynedd

⁷ Ibid

⁸ Ibid

⁹ Ibid

¹⁰ Ibid

¹¹ Ibid

¹² Ibid

¹³ Asiantaeth yr Amgylchedd: Cynllun Rheoli Basn Afon Gorllewin Cymru.

¹⁴ LIGC (Gorffennaf 2010) Cyflwr yr Amgylchedd (Edrychwyd arno ar 06/04/11) Ar lein: <http://wales.gov.uk/topics/statistics/headlines/environment2010/100722/?lang=en>

¹⁵ Ibid

¹⁶ Asiantaeth yr Amgylchedd: Pecyn Tystiolaeth Lleol - Gwynedd

¹⁷ Cadw Cymru'n Daclus: www.keepwalestidy.org

¹⁸ Asiantaeth yr Amgylchedd: Pecyn Tystiolaeth Lleol - Gwynedd

¹⁹ Asiantaeth yr AMgylchedd

²⁰ Dŵr Cymru (2008) "Water Resource Management Plan Main Report"

²¹ Asiantaeth yr Amgylchedd: Pecyn Tystiolaeth Lleol - Gwynedd

²² Asiantaeth yr Amgylchedd: Pecyn Tystiolaeth Lleol - Gwynedd

²³ Asiantaeth yr Amgylchedd: Pecyn Tystiolaeth Lleol - Gwynedd

GWAELODLIN YNYS MON

Bioamrywiaeth

Mae Ynys Môn yn cynnwys amrywiaeth gyfoethog o fflora a ffawna ar draws yr amgylchedd daearol, morol ac arfordirol. Adlewyrchir pwysigrwydd y fioamrywiaeth hon gan nifer y safleoedd dynodedig, sy'n cynnwys 8 ACA, 3 AGA, 1 Ramsar a 60 SoDdGA. Mae gan Ynys Môn nifer o gynefinoedd â blaenoriaeth gan gynnwys Rhos yr Iseldir a'r Arfordir, Gwelyau Cors, Ffeniau, Coetiroedd Llydanddail, Gwrychoedd Hynafol a Chyfoethog Mewn Rhywogaethau, Pyllau ac Ymylon Ffyrdd sy'n Gyfoethog Mewn Blodau; yma y mae rhai o'r Twyni Tywod mwyaf eang yng Nghymru. Mae rhai o'r rhywogaethau prin ac a warchodir ar Ynys Môn yn cynnwys y Fadfall Gribog, y Wiwer Goch, y Dyfrgi, Llygoden y Dŵr a'r Frân Goesgoch, ac mae cynlluniau gweithredu ar gyfer pob un o'r rhain.

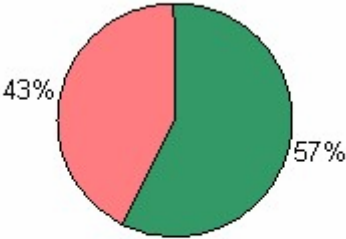
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
Safleoedd Ewropeidd	<p>Dynodiadau Ewropeidd ar Ynys Môn¹</p> <p>© Heddwre y Guron. Cofreirio pob hawl Cyhoeddus Sir Ynys Môn. #1011 Inrychodol 100020412. © Crown copyright. All rights reserved. Isle of Anglesey County. Cofreirio Lloerion Ff. 100020412.</p>	<p>Dangosydd 21: Canran y nodweddion ar safleoedd Natura 2000 mewn cyflwr ffafriol neu'n gwella³ yng Nghymru</p> <p>Statws y dangosydd: Sefydlog / Dim tuedd glir</p> <p>Rhywogaethau - pwyntiau allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roedd 45% o'r holl rywogaethau mewn cyflwr ffafriol yn yr asesiadau o 2000 i 2009. • Mae amrywiaeth mawr rhwng y grwpiau o rywogaethau. Er enghraifft, roedd 80% neu fwy o famaliaid ac adar morol 	<p>Gwarchod ardaloedd dynodedig ac ardaloedd ehangach o fioamrywiaeth trwy sicrhau bod datblygiadau yn cael cyn lleied o effaith â phosibl.</p> <p>Gwella ardaloedd dynodedig ac ardaloedd ehangach o fioamrywiaeth trwy gynnal a gwella isadeiledd gwyrdd.</p>	

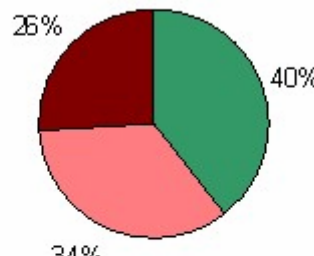
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd						
Bioamrywiaeth										
	<p>Safleoedd Ewropeaidd a leolir ar Ynys Môn²:</p> <p>Ardaloedd Cadwraeth Arbennig</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ACA Twyni Tywod Abermenai i Aberffraw (1871ha) 2. Arfordir Ynys Môn: ACA Morfa Heli (1058ha) 3. ACA Ffeniau Ynys Môn (467ha) 4. ACA Cemlyn (14ha) 5. ACA Glan-traeth (14ha) 6. ACA Arfordir Ynys Gybi (464ha) 7. ACA Llyn Dinam (36ha) 8. ACA Afon Menai a Bae Conwy <p>Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. AGA Arfordir Ynys Gybi (608ha) 2. AGA Ynys Seiriol (31ha) 3. AGA Ynys Feurig, Bae Cemlyn ac Ynysoedd y Moelrhoniaid (31ha) <p>Ramsar</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ramsar Ffeniau Ynys Môn a Llŷn (625ha) 		<p>mewn cyflwr ffafriol neu'n gwella. Fodd bynnag, roedd 80% neu fwy o amffibiaid, gloynnod byw a physgod mewn cyflwr anffafriol.</p> <p>Cynefinoedd - pwyntiau allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oddi mewn i'r mwyafrif o'r grwpiau o gynefinoedd, roedd rhwng 40% a 50% o'r nodweddion mewn cyflwr ffafriol neu'n gwella yn yr asesiadau o 2000 i 2009. Y tu allan i'r amrediad hwnnw, roedd 100% o'r ogofâu a 75% o'r riffiau a'r ogofâu môr mewn cyflwr ffafriol neu'n gwella. Fodd bynnag, roedd 76% o'r glaswelltiroedd yr iseldir a 70% o'r traethellau, y baeau a'r lagwnau mewn cyflwr anffafriol. 							
Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig	<p>Ceir 60 SoDdGA yn Ynys Môn⁴:</p> <table border="0"> <tr> <td>1. Arfordir Gogleddol Penmon</td> <td>22. Glannau Ynys Gybi: Holy Island Coast</td> <td>40. Nantanog</td> </tr> <tr> <td>2. Parc Baron Hill</td> <td></td> <td>41. Cwningar Niwbwrch - Ynys</td> </tr> </table>	1. Arfordir Gogleddol Penmon	22. Glannau Ynys Gybi: Holy Island Coast	40. Nantanog	2. Parc Baron Hill		41. Cwningar Niwbwrch - Ynys		<p>SoDdGAoedd yng Nghymru – yr Wybodaeth Gyfredol (Ebrill 05 i Mawrth 06)⁵:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae 12% o Gymru wedi'i 	
1. Arfordir Gogleddol Penmon	22. Glannau Ynys Gybi: Holy Island Coast	40. Nantanog								
2. Parc Baron Hill		41. Cwningar Niwbwrch - Ynys								

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd	
Bioamrywiaeth					
	<p>3. Beddmanarch-Cymyran</p> <p>4. Bwrdd Arthur</p> <p>5. Cadnant Dingle</p> <p>6. Cae Gwyn</p> <p>7. Caeau Talwrn</p> <p>8. Pen Bryn yr Eglwys</p> <p>9. Bae Cemlyn</p> <p>10. Clegir Mawr</p> <p>11. Coed y Gell a Morfa Dulas</p> <p>12. Cors Bodeilio</p> <p>13. Cors Bodwrog</p> <p>14. Cors Erddreiniog</p> <p>15. Cors Goch</p> <p>16. Cors y Farl</p> <p>17. Craig Wen / Cors Castell</p> <p>18. Fferam Uchaf</p> <p>19. Glannau Penmon-Biwmares</p> <p>20. Glannau Porthaethwy</p> <p>21. Glannau Rhoscolyn</p>	<p>23. Glan-Traeth</p> <p>24. Gwenfro a Rhos y Gad</p> <p>25. Henborth</p> <p>26. Llanbadrig - Dinas Gynfor</p> <p>27. Llyn Alaw</p> <p>28. Llyn Bodgylched</p> <p>29. Llyn Garreg-Lwyd</p> <p>30. Llyn Hafodol a Cors Clegyrog</p> <p>31. Llyn Llygeirian</p> <p>32. Llyn Llywenan</p> <p>33. Llyn Maelog</p> <p>34. Llyn Padrig</p> <p>35. Llyn Traffll</p> <p>36. Llynnau Y Fali - Valley Lakes</p> <p>37. Cors Ddyga / Malltraeth Marsh</p> <p>38. Mariandyrys</p> <p>39. Mynydd Parys</p>	<p>Llanddwyn</p> <p>42. Penrhos Lligwy</p> <p>43. Penrhynoedd</p> <p>44. Porth Diana</p> <p>45. Ynys Seiriol / Puffin Island</p> <p>46. Gwely cyrs Rhoscolyn</p> <p>47. Rhosneigr</p> <p>48. Riffiau Rhosneigr</p> <p>49. Salbri</p> <p>50. Ynysoedd y Moelrhoniaid</p> <p>51. Traeth Lligwy</p> <p>52. Tre Wilmot</p> <p>53. Tre'r Gof</p> <p>54. Trwyn Dwlban</p> <p>55. Tŷ Croes</p> <p>56. Tyddyn y Waen</p> <p>57. Tywyn Aberffraw</p> <p>58. Waun Eurad</p> <p>59. Y Werthyr</p> <p>60. Ynys Feurig</p>	<p>dynodi'n Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yn ystod 2005/6 cafodd Cymru dri SoDdGA, 399 ha yn ychwanegol • Mae 71% o SoDdGAoedd yn ôl ardal hefyd yn safleoedd o bwysigrwydd rhyngwladol ar gyfer bywyd gwylt • Gellir cyrraedd chwarter y SoDdGAoedd oddi mewn i 1km o dref neu ddinas • Mae 62% o SoDdGAoedd yn ôl ardal yn cael eu dosbarthu fel tir mynediad agored. • O sampl o SoDdGAoedd , ystyrid bod 47% o'r cynefinoedd a'r rhywogaethau dynodedig mewn cyflwr ffafriol • Gwyddys bod 25% o SoDdGAoedd yn ôl ardal ym mherchnogaeth cyrff sector cadwraeth neu'n cael eu rheoli ganddynt 	

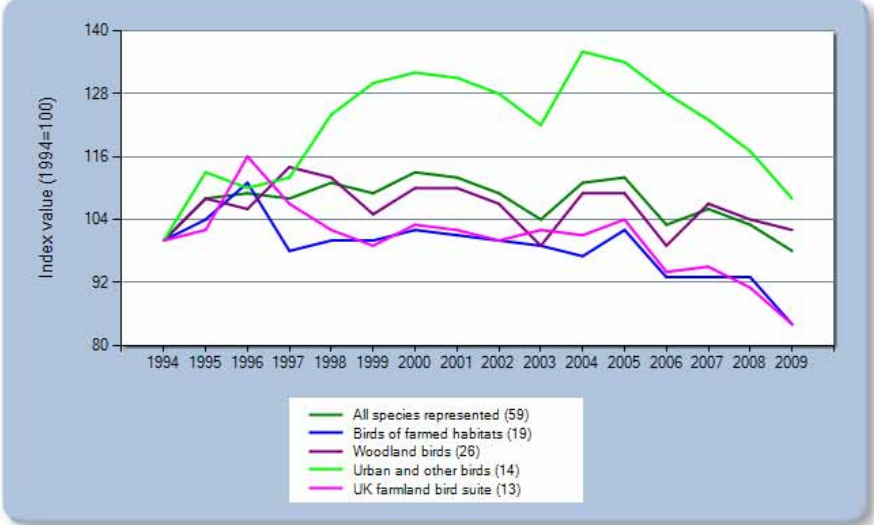
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
Cynlluniau Gweithredu Bioamrywiaeth	Cynlluniau Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol ym Môn⁶ Cynefinoedd: Gwrychoedd Cors Bori Arfordirol a Gorfifdir Lagwnau Heli Arfordirol Twyni Tywod Arfordirol Ymylon Caeau Ymylon Ffyrdd sy'n Gyfoethog Mewn Blodau Gerddi Llynnoedd Calchbalmant Ffeniau yr Iseldir Rhostir yr Iseldir Clogwyni a Llethrau Arforol Planhigfeydd Pyllau Afonydd a Nentydd Traethau Tywodlyd Gwelyau Morwellt Gwelyau Cors Gwlyb Coetir	Rhywogaethau: Tylluan Wen Aderyn y Bwn Ysgyfarnog Brown Brân Goesgoch Madfall Gribog Llamydyddion Brith y Gors Gelen Meddyginiaethol Dyfrgi Llysiâu'r Afu Petalog Y Wiwer Goch Tafolen y Traeth Ehedydd Mwsogl Pluog Main Gwyrdd Mursen y De Crafanc Trillob Llygoden y Dŵr Ystlum Lleiaf (Cyffredin) Ystlum Lleiaf (Soprano) Ystlum Mawr Ystlum Pedol Lleiaf Ystlum Hirglust	Crynodeb o brif ganlyniadau Rownd Adrodd Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth y Deyrnas Unedig 2008 ⁷ :	<ul style="list-style-type: none"> • Mae partneriaethau Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth ar lefel y Deyrnas Unedig ac ar lefel leol yn parhau i ddarparu manteision i rai rhywogaethau a chynefinoedd â blaenoriaeth, gyda chyfradd y dirywiad yn arafu ac mewn rhai achosion wedi peidio neu wedi'i wrthdroi. Fodd bynnag, mae llawer o waith ar ôl i'w wneud. • Roedd 8 cynefin â blaenoriaeth (18%) a 40 rhywogaeth â blaenoriaeth (11%) yn cynyddu neu roedd yn debygol eu bod yn cynyddu. • Roedd 9 cynefin â blaenoriaeth (20%) a 144 o rywogaethau â blaenoriaeth (39%) yn sefydlog neu roedd yn debygol eu bod yn sefydlog. • Roedd 19 cynefin â blaenoriaeth (42%) ac 88 rhywogaeth â blaenoriaeth (24%) yn dirywio neu roedd yn debygol eu bod yn dirywio ond mae cyfradd y dirywiad yn arafu i 9 cynefin (20%) a 28 rhywogaeth (8%). • Adroddwyd bod 8 rhywogaeth wedi eu colli ers cyhoeddi Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth y Deyrnas Unedig ym 1994 a chredid bod 11 wedi eu colli cyn y dyddiad hwn. • Adroddwyd ein bod yn gwybod mwy am anghenion cadwraeth cynefinoedd a rhywogaethau â blaenoriaeth o gymharu â 2002, ond bod bylchau o hyd yn ein monitro. Y tu hwnt i 2010, adnabuwyd bod y prif fylchau yn debygol o fod ar gyfer

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
			<p>cynefinoedd morol, arfordirol a glaswelltir ac ar gyfer grwpiau o anifeiliaid di-asgwrn-cefn a phlanhigion.</p> <ul style="list-style-type: none"> Roedd cynnydd ar dargedau yn gymysg. Ar gyfer y rhai hynny a oedd wedi'u hanelu at gynnal bioamrywiaeth (yr amserlen ar gyfer y rhain yw 2010), roedd 52% o'r targedau rhywogaethau wedi'u cyrraedd ac 17% heb eu cyflawni; o ran rhywogaethau, roedd 26% wedi'u cyrraedd a 30% heb eu cyflawni. Roedd y gweddill naill ai ddim yn hysbys neu heb gael eu hadrodd. O ran y targedau a oedd wedi'u hanelu at wneud gwelliannau, nid oedd cymaint o gynnydd â'r disgwyl wedi bod gyda'r mwyafrif, ond gyda rhai rhywogaethau, megis Pryf Cop y Fuwch Goch Gota, y glöyn byw Glas Mawr ac Aderyn y Bwn, roedd y cynnydd yn drawiadol. Roedd colli cynefin/ dirywiad cynefin (yn enwedig o ganlyniad i amaethyddiaeth, newidiadau mewn arferion rheoli neu ddatblygu isadeiledd) a chynhesu byd-eang yn parhau i fod yn brif fygythiadau a adroddwyd ar gyfer y gyfran fwyaf o rywogaethau a chynefinoedd â blaenoriaeth. 	
<p>Gwarchodfe ydd Natur Cenedlaethol</p>	<p>Cors Erddreiniog Cors Erddreiniog yw'r fwyaf o ffeniau Môn. Lleolir y warchodfa helaeth hon bum cilomedr i'r gorllewin o Benllech ar ochr ogledd-ddwyreiniol yr ynys, gyda phentrefi bychain Capel Coch i'r gorllewin a Brynteg i'r dwyrain.</p> <p>Cors Goch Mae gwarchodfa Cors Goch yn un o nifer o ffeniau'r iseldir ar Ynys Môn ac fe'i lleolir rhwng pentrefi Pentraeth a Benllech. Saif y warchodfa yng ngwely rhewlyn</p>		<p>Asesiad o'r Safle Cyfan⁹</p>	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd						
Bioamrywiaeth										
	<p>hynafol. Dros amser, mae pant hynafol y llyn wedi llenwi gyda mawn, wrth i blanhigion ffynnu a marw dros y 10,000 o flynyddoedd diwethaf – gan adael y ffen a welwn heddiw.</p> <p>Cors Bodeilio Mae Cors Bodeilio yn warchodfa natur o bwysigrwydd cenedlaethol oherwydd ei chors galchog unigryw, sy'n gorwedd mewn dyffryn calchfaen bas rhwng Llangedfni a Phentraeth, ar Ynys Môn. Mae dŵr o'r calchfaen carbonifferaidd o'i gwmpas yn bwydo'r gors, ac mae hyn yn ei dro wedi annog amrywiaeth o wahanol rywogaethau ffen gwlyptir i ddatblygu, sy'n ffynnu dros y gwely o fawn ffen.</p> <p>Cwningar Niwbwrch ac Ynys Llanddwyn Wedi'i leoli ym mhen de-orllewinol Ynys Môn, yn gwarchod agoriad deheuol Afon Menai, y mae Cwningar Niwbwrch yn un o'r systemau twyni tywod arfordirol gorau ym Mhrydain, gydag eangderau mawr o dwyni symudol a sefydlog. Mae i'r warchodfa nodweddion daearegol pwysig – y creigiau cyn-Gambriaidd (rhai o'r hynaf yn y wlad) y mae Ynys Llanddwyn wedi'i ffurfio ohonynt a'r lafâu clustog sy'n ffurfio'r ddynesfa i'r ynys llanw honno⁸.</p>		<p style="text-align: center;">Statws</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th>Statws</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Pob nodwedd yn ffafriol neu anffafriol adferol</td> <td>57%</td> </tr> <tr> <td>Un neu fwy o nodweddion yn anffafriol ac yn dirywio</td> <td>43%</td> </tr> </tbody> </table> <p>■ Pob nodwedd yn ffafriol neu anffafriol adferol ■ Un neu fwy o nodweddion yn anffafriol ac yn dirywio</p> <p>Statws yr holl nodweddion cynefin a rhywogaethau GNG</p>	Statws	Procent	Pob nodwedd yn ffafriol neu anffafriol adferol	57%	Un neu fwy o nodweddion yn anffafriol ac yn dirywio	43%	
Statws	Procent									
Pob nodwedd yn ffafriol neu anffafriol adferol	57%									
Un neu fwy o nodweddion yn anffafriol ac yn dirywio	43%									

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd							
Bioamrywiaeth											
		<p style="text-align: center;">Statws</p> <table border="1" data-bbox="1568 510 1881 766"> <caption>Statws Bioddyffwrdd</caption> <thead> <tr> <th>Statws</th> <th>Procent</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ffafirol</td> <td>40%</td> </tr> <tr> <td>Anffafirol adferol</td> <td>34%</td> </tr> <tr> <td>Anffafirol ac yn dirywio</td> <td>26%</td> </tr> </tbody> </table> <p>■ Ffafirol ■ Anffafirol adferol ■ Anffafirol ac yn dirywio</p>	Statws	Procent	Ffafirol	40%	Anffafirol adferol	34%	Anffafirol ac yn dirywio	26%	
Statws	Procent										
Ffafirol	40%										
Anffafirol adferol	34%										
Anffafirol ac yn dirywio	26%										
Gwarchodfe-ydd Natur Lleol	<p>Ceir chwe Gwarchodfa Natur Leol ar Ynys Môn:</p> <p>Coed Cynrol Ardal o flaendraeth a coetir cymysg ger pont Menai, y bont grog enwog. Mae'r safle trefol hwn yn fan poblogaidd i bobl leol fynd i gerdded. Golygfeydd braf o'r Fenai, gyda hwyaid yr eithin, y pibydd coesgoch, piod y môr a phibydd y mawn yn aml i'w gweld ar y glannau cyfagos.</p> <p>Cytir Mawr/ Llandegfan Rhostir oedd yr ardal fechan hon o dir comin i'r dwyrain o hen bentref Llandegfan ar un adeg, ond fe greodd tan difrifol yn ystod sychder mawr 1976 yr amodau</p>	Data Gap.									

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
	<p>perffaith ar gyfer coed bedw a choetir yw llawer o'r safle erbyn heddiw. Llwyddwyd i ddal gafael ar weddillion yr hen rostir.</p> <p>Comin Llanddona Mae pentref Llanddona wedi'i blethu'n agos â'i dir comin – o ganlyniad i ganrifoedd o erydu'r tir comin gan dyddynwyr. O ganlyniad, mae grug yn nodwedd amlwg yn nhirwedd y pentref, ond mae swyddogaeth wreiddiol y tir fel tir pori ac ar gyfer casglu cynnud (coed tân) wedi peidio â bod ers blynyddoedd lawer ac mae'r hyn sy'n weddill yn cael ei dorri neu weithiau'n cael ei losgi. Mae'r llain mwy o dir comin yn Rhos Llaniestyn i'r dwyrain, sef ardal hyfryd o ros yr iseldir, yn dal i fod â'r potensial ar gyfer ei reoli'n draddodiadol (pori a llosgi) unwaith eto.</p> <p>Comin Llangoed Arferai gwartheg y pentrefwyr bori ar y tir comin hwn ar un adeg, ond wedi i'r defnydd hwn beidio flynyddoedd lawer yn ôl, mae wedi datblygu'n goetir gwlyb o goed helyg a choed gwern.</p> <p>Trwyn yr Wylfa Rhoddwyd y pentir hwn ger atomfa'r Wylfa i'r gymuned leol gan y cwmni ynni niwclear. Yn gymysgedd o laswelltir a rhos yr arfordir, mae'n lleoliad rhagorol ar gyfer gwylio mulfrain gwynion, palod Manaw, gwenoliaid y môr ac ati yn hedfan heibio.</p> <p>Nant y Pandy Ardal o goetir cymysg ar hyd dyffryn serthochrog Afon Cefni. Ceir yno nifer dda o dderw digoes yn ogystal â choed castanwydd melys, coed ffawydd a choed llarwydd wedi'u plannu. Mae'r safle yn cynnwys corstir a'r afon lle gellir gweld ambell drochwr swil weithiau a dyfrgi¹⁰.</p>			
Coetiroedd	Gorchuddir 3.5% o Ynys Môn gan goed, sy'n gyfran isel iawn o gymharu â rhannau eraill o Gymru ac Ewrop;			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Bioamrywiaeth				
Hynafol	<p>gorchuddir 13% o Gymru a 33% o'r Undeb Ewropeaidd gan goed ar gyfartaledd. Dim ond Gwlad yr Ia a Malta, trwy Ewrop gyfan, sydd â chanran is o goed yn gorchuddio'r tir. Mae llawer o'r coetir yn dameidiog ac ar wasgar ac felly mae iddo gyfyngiadau o ran gallu cynnig cynefin i rywogaethau o anifeiliaid, adar neu blanhigion sy'n brin yn lleol. Mae coetir hynafol a lled-naturioli yn adnodd arbennig o brin; ceir llai na 250 hectar ar Ynys Môn, sef llai na 0.5% o'r harwynebedd tir. Mae'r rhan fwyaf o'r coetir sydd mewn perchnogaeth breifat yn cael ei reoli'n wael¹¹.</p>			
Adar	<p>Mae'r data poblogaeth adar ar lefel Cymru-gyfan.</p> <p>Digonedd tymor-byr o adar sy'n bridio'n eang yng Nghymru, 1994 i 2009¹²</p> 		<ul style="list-style-type: none"> • Yn gyffredinol, yng Nghymru, gwelodd 16.9% o rywogaethau gynnydd a 42.7% ostyngiad yn eu hamrediad rhwng 1968-1972 ac 1988-1991. Fe arhosodd 40.3% ohonynt yn sefydlog. • Gwelodd dros hanner y rhywogaethau o adar o gynefinoedd wedi'u ffermio ostyngiad yn eu hamrediad dros y cyfnod o 20 mlynedd. 	

¹ Cyngor Sir Ynys Môn

² JNCC - Protected sites.

³ Llywodraeth Cynulliad Cymru (Gorffennaf 2010) Cyflwr yr Amgylchedd. Ar gael arlein: <http://wales.gov.uk/topics/statistics/headlines/environment2010/100722/?lang=en>

⁴ Anglesey Nature : Natur Môn - Protected Areas. Ar gael arlein: <http://angleseynature.co.uk/>

⁵ CCGC - SoDdGAoedd yng Nghymru – Adroddiad Cyflwr Gwybodaeth Gyfredol ar gyfer Ebrill 2005 - Mawrth 2006.

⁶ System Adrodd am Weithredu dros Bioamrywiaeth (BARS) – Cynlluniau Partneriaeth - G. Cymru/ N. Wales - Cynlluniau Gweithredu Bioamrywiaeth Ynys Môn LBAP. Ar gael arlein: <http://ukbars.defra.gov.uk/>

⁷ JNCC - The UK Biodiversity Action Plan: Highlights from the 2008 reporting round. Ar gael arlein: <http://jncc.defra.gov.uk/default.aspx?page=5398>

⁸ CCGC - Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol. Ar gael arlein: <http://www.ccw.gov.uk/landscape--wildlife/protecting-our-landscape/special-landscapes--sites/protected-landscapes/national-nature-reserves.aspx>

⁹ CCGC - Gwarchodfeydd Natur Cenedlaethol- Statws y GNC. Ar gael arlein: <http://www.ccw.gov.uk/landscape--wildlife/protecting-our-landscape/special-landscapes--sites/protected-landscapes/national-nature-reserves/nnr-report.aspx>

¹⁰ Anglesey Nature : Natur Môn - Protected Areas. Ar gael arlein: <http://angleseynature.co.uk/>

¹¹ Cyngor Sir Ynys Môn – Strategaeth Coed Gwrychoedd a Choetir Cyngor Sir Ynys Môn 2003-08

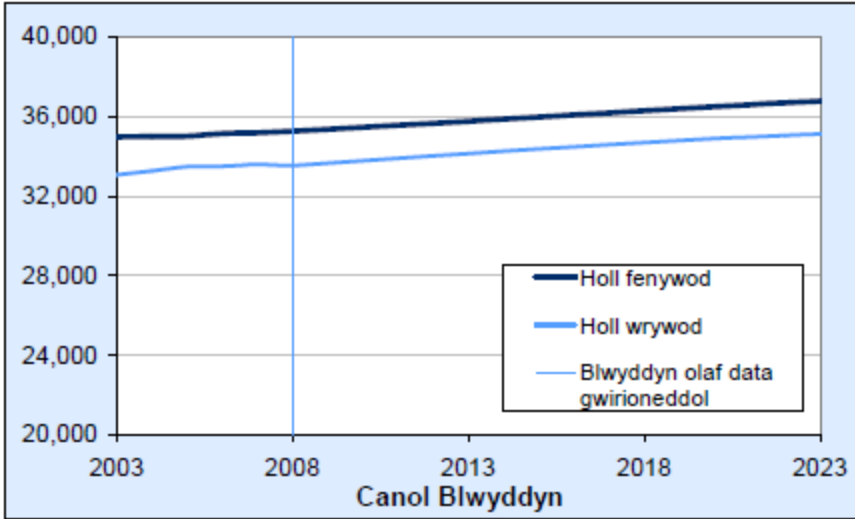
¹² Llywodraeth Cynulliad Cymru <http://www.statswales.wales.gov.uk/TableViewer/document.aspx?ReportId=5759>

Cymunedau

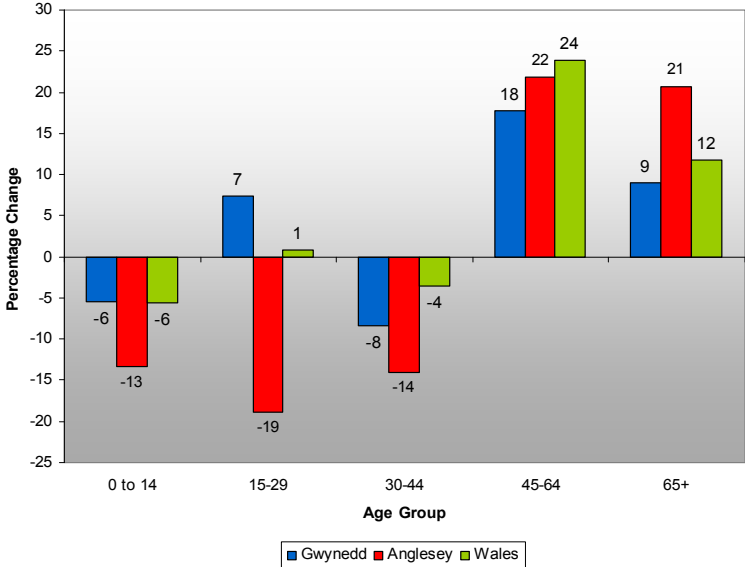
Mae poblogaeth Ynys Môn yn mynd yn hŷn, gyda llai o blant yn cael eu geni a mwy o bobl yn byw yn hŷn, ac mae hyn yn adlewyrchu'r tuedd cenedlaethol. Er y rhagwelir i'r nifer o enedigaethau yn Ynys Môn ostwng yn ystod 25 mlynedd i ddod, rhagwelir y bydd y Gyfradd Ffrwythlondeb yn aros yn eithaf sefydlog. Rhagwelir y bydd y nifer o farwolaethau yn Ynys Môn yn gostwng hyd at 2014/15, ac yna cynyddu eto oherwydd disgwyliad oes uwch, fydd yn cyfrannu at dwf y boblogaeth sy'n mynd yn hŷn. Mae Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru wedi dangos bod 55% o Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (LSOAs) yn Ynys Môn yn fwy difreintiedig na chyfartaledd Cymru. O'r 44 LSOAs yn Ynys Môn, disgyn tri (Morawelon, Tudur a Phorthyfelin) o fewn 10% o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru. Mae gan Ynys Môn un o'r cyfrannau uchaf o drigolion gwyn yn y wlad. Yn 2007, amcangyfrifwyd mai 69,000 oedd poblogaeth Ynys Môn, a bod 68,300 o'r boblogaeth yn wyn. Mae gan Ynys Môn lefelau trosedd a damweiniau ffyrdd sy'n is na'r cyfartaledd cenedlaethol.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd												
Cymunedau																
Cyfanswm Poblogaeth a Rhagolygon	<p>Yn 2001, cofnodwyd mai cyfanswm poblogaeth Ynys Môn oedd 66,829, a chyda 97 person i bob cilometr sgwâr, mae dwysedd poblogaeth y Sir yn llai na'r hyn ar gyfer Cymru gyfan (143 person i bob cilometr sgwâr)¹. Yn ôl rhagolygon poblogaeth canol-2008 LICC, disgwylir i gyfanswm poblogaeth Ynys Môn weld cynnydd o 3,100 (neu 4.5%) erbyn canol-2023. Y cynnydd hwn yn nhwff y boblogaeth erbyn canol-2023 yw'r nawfed isaf ymysg holl awdurdodau lleol Cymru. Rhagwelir y bydd y boblogaeth yn parhau i dyfu drwy gydol deng mlynedd olaf y cyfnod rhagweld gan gyrraedd 72,600 erbyn canol-2033².</p>			<p>Mae poblogaeth Ynys Môn yn cynyddu'n araf (4.5% erbyn 2023) o gymharu ag awdurdodau lleol eraill Cymru.</p>												
	<p style="text-align: center;">Cyfanswm Poblogaeth Ynys Môn³</p> <table border="1"> <caption>Data for Population Growth in Ynys Môn</caption> <thead> <tr> <th>Yr</th> <th>Poblogaeth (Cyfrifedig)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2001</td> <td>66,829</td> </tr> <tr> <td>2008</td> <td>68,300</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>~69,500</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>~70,500</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>72,600</td> </tr> </tbody> </table>		Yr	Poblogaeth (Cyfrifedig)	2001	66,829	2008	68,300	2013	~69,500	2018	~70,500	2023	72,600		
Yr	Poblogaeth (Cyfrifedig)															
2001	66,829															
2008	68,300															
2013	~69,500															
2018	~70,500															
2023	72,600															

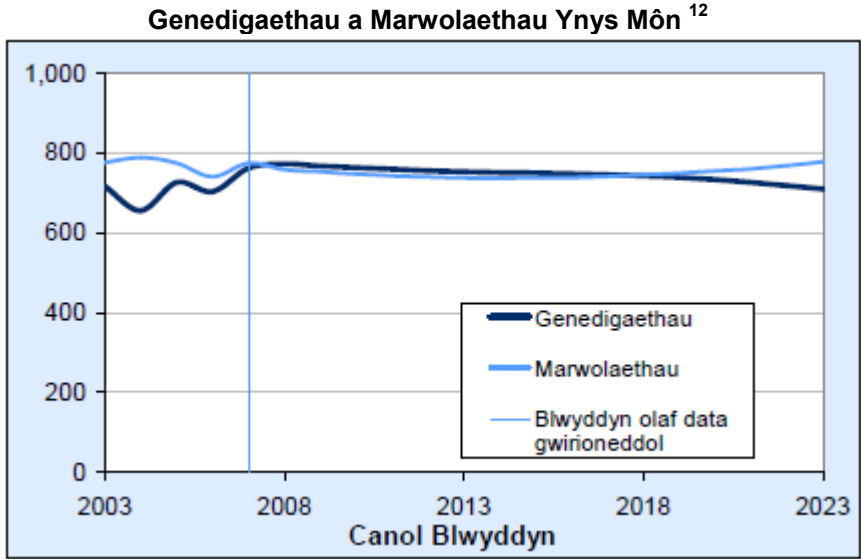
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
	Canran y newid ers 2008 yn ôl awdurdod lleol, blynyddoedd penodol⁴			
		2013	2018	2023
	Ynys Môn	2	3	5
	Gwynedd	1	2	4
	Conwy	1	3	4
	Sir Ddinbych	3	7	10
	Sir y Fflint	1	2	2
	Wrecsam	3	6	9
	Powys	3	5	8
	Ceredigion	2	5	7
	Sir Benfro	3	5	7
	Sir Gaerfyrddin	4	8	11
	Abertawe	3	7	11
	Castell-Nedd Port Talbot	2	4	7
	Pen-y-Bont ar Ogwr	3	6	9
	Bro Morgannwg	3	7	11
	Caerdydd	7	15	24
	Rhondda Cynon Taf	1	3	4
	Merthyr Tudful	1	3	4
	Caerffili	2	3	4
	Blaenau Gwent	1	2	3
	Tor-faen	0	0	0
	Sir Fynwy	2	4	5
	Casnewydd	2	4	6

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																		
Cymunedau																						
<p>Cyfansoddiad y Boblogaeth, a Newid yn y Boblogaeth</p>	<p>Rhyw</p> <p>Yn seiliedig ar ragolygon poblogaeth LICC canol-2008, bydd mwy o ferched nac o ddynion ym mhoblogaeth Ynys Môn drwy gydol y cyfnod rhagweld. O ganol-2008 hyd canol-2023 rhagwelir y bydd tueddiadau twf tebyg o ran poblogaeth dynion a merched (4.7% a 4.3% yn y drefn honno). Rhagwelir y bydd y duedd hon yn parhau drwy gydol gweddill y cyfnod rhagweld hyd at ganol-2033⁵.</p>	<p style="text-align: center;">Poblogaeth Ynys Môn yn ôl Rhyw⁶</p> <table border="1" data-bbox="512 625 1364 1145"> <caption>Estimated data from the population graph</caption> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>Holl fenywod (Total females)</th> <th>Holl wrywod (Total males)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2003</td> <td>~35,000</td> <td>~33,000</td> </tr> <tr> <td>2008</td> <td>~35,500</td> <td>~33,500</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>~36,000</td> <td>~34,000</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>~36,500</td> <td>~34,500</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>~37,000</td> <td>~35,000</td> </tr> </tbody> </table>	Year	Holl fenywod (Total females)	Holl wrywod (Total males)	2003	~35,000	~33,000	2008	~35,500	~33,500	2013	~36,000	~34,000	2018	~36,500	~34,500	2023	~37,000	~35,000	<p>Mae mwy o ferched na dynion yn Ynys Môn.</p> <p>Mae poblogaeth Ynys Môn yn boblogaeth sy'n heneiddio</p> <p>Rhagwelir y bydd y gyfradd enedigaethau yn gostwng ac yna'n sefydlogi.</p> <p>Rhagwelir y bydd y gyfradd farwolaethau yn gostwng hyd at 2014/15 cyn cynyddu.</p> <p>Rhagwelir y bydd disgwyliad oes yn Ynys Môn yn cynyddu o 80.6 yn 2008/09 i 83.0 yn 2022/23.</p>	
Year	Holl fenywod (Total females)	Holl wrywod (Total males)																				
2003	~35,000	~33,000																				
2008	~35,500	~33,500																				
2013	~36,000	~34,000																				
2018	~36,500	~34,500																				
2023	~37,000	~35,000																				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																							
Cymunedau																																											
	Poblogaeth Cymru, Gogledd Cymru a'r Awdurdodau Lleol, yn ôl rhyw⁷																																										
	<table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Area</th> <th colspan="3">Year</th> </tr> <tr> <th>Persons</th> <th>Males</th> <th>Females</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Isle of Anglesey</td> <td>68,768</td> <td>33,567</td> <td>35,201</td> </tr> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>118,767</td> <td>57,625</td> <td>61,142</td> </tr> <tr> <td>Conwy</td> <td>111,353</td> <td>53,907</td> <td>57,446</td> </tr> <tr> <td>Denbighshire</td> <td>96,732</td> <td>47,006</td> <td>49,726</td> </tr> <tr> <td>Flintshire</td> <td>149,923</td> <td>73,793</td> <td>76,130</td> </tr> <tr> <td>Wrexham</td> <td>133,207</td> <td>65,636</td> <td>67,571</td> </tr> <tr> <td>North Wales</td> <td>678,750</td> <td>331,534</td> <td>347,216</td> </tr> <tr> <td>Wales</td> <td>2,999,319</td> <td>1,465,542</td> <td>1,533,777</td> </tr> </tbody> </table>		Area	Year			Persons	Males	Females	Isle of Anglesey	68,768	33,567	35,201	Gwynedd	118,767	57,625	61,142	Conwy	111,353	53,907	57,446	Denbighshire	96,732	47,006	49,726	Flintshire	149,923	73,793	76,130	Wrexham	133,207	65,636	67,571	North Wales	678,750	331,534	347,216	Wales	2,999,319	1,465,542	1,533,777		
Area	Year																																										
	Persons	Males	Females																																								
Isle of Anglesey	68,768	33,567	35,201																																								
Gwynedd	118,767	57,625	61,142																																								
Conwy	111,353	53,907	57,446																																								
Denbighshire	96,732	47,006	49,726																																								
Flintshire	149,923	73,793	76,130																																								
Wrexham	133,207	65,636	67,571																																								
North Wales	678,750	331,534	347,216																																								
Wales	2,999,319	1,465,542	1,533,777																																								
	<p>Oed y Boblogaeth</p> <p>Disgwyllir i boblogaeth Ynys Môn weld cynnydd o 4.5% o ganol-2008 hyd ganol-2023. Mae'r cynnydd hwn yn bennaf oherwydd y cynnydd yn y nifer o bobl sy'n 65 mlwydd oed a hŷn, a disgwyllir i'r grŵp oedran hwn weld cynnydd o 40% o 14,400 canol-2008 i 20,100 canol-2023. Mae'r cynnydd hwn yn y nifer o bobl hŷn yn ganlyniad i ddau ffactor; y cyntaf oherwydd disgwyliad oes uwch sy'n golygu fod mwy o bobl yn byw'n hwy, a'r ail yw bod y carfanau mwy yn heneiddio, megis y rhai a anwyd ar ôl yr Ail Ryfel Byd.⁸</p> <p>Y newid ym mhoblogaeth Ynys Môn, blynyddoedd allweddol a grwpiau oedran allweddol⁹</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2008</th> <th>2013</th> <th>2018</th> <th>2023</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Plant</td> <td>12,369</td> <td>12,398</td> <td>12,728</td> <td>12,985</td> </tr> <tr> <td>Oed 16-64</td> <td>42,017</td> <td>40,794</td> <td>39,635</td> <td>38,788</td> </tr> <tr> <td>Oed 65+</td> <td>14,413</td> <td>16,712</td> <td>18,624</td> <td>20,122</td> </tr> <tr> <td>Cyfanswm</td> <td>68,799</td> <td>69,903</td> <td>70,988</td> <td>71,896</td> </tr> </tbody> </table>			2008	2013	2018	2023	Plant	12,369	12,398	12,728	12,985	Oed 16-64	42,017	40,794	39,635	38,788	Oed 65+	14,413	16,712	18,624	20,122	Cyfanswm	68,799	69,903	70,988	71,896																
	2008	2013	2018	2023																																							
Plant	12,369	12,398	12,728	12,985																																							
Oed 16-64	42,017	40,794	39,635	38,788																																							
Oed 65+	14,413	16,712	18,624	20,122																																							
Cyfanswm	68,799	69,903	70,988	71,896																																							

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																							
Cymunedau																											
	<p data-bbox="342 373 1527 432">Poblogaeth yn ôl grŵp oedran yng Ngwynedd, Ynys Môn a Chymru – % y newid rhwng 1991 a 2009¹⁰</p> <table border="1" data-bbox="566 485 1308 1054"> <caption>Percentage Change in Population by Age Group (1991-2009)</caption> <thead> <tr> <th>Age Group</th> <th>Gwynedd</th> <th>Anglesey</th> <th>Wales</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0 to 14</td> <td>-6</td> <td>-13</td> <td>-6</td> </tr> <tr> <td>15-29</td> <td>7</td> <td>-19</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>30-44</td> <td>-8</td> <td>-14</td> <td>-4</td> </tr> <tr> <td>45-64</td> <td>18</td> <td>22</td> <td>24</td> </tr> <tr> <td>65+</td> <td>9</td> <td>21</td> <td>12</td> </tr> </tbody> </table> <p data-bbox="333 1098 739 1126">Genedigaethau a Marwolaethau</p> <p data-bbox="333 1161 1532 1375">Dengys y gwir ddata mwyaf diweddar fod yna ostyngiadau bychan wedi bod yn nifer y genedigaethau yn Ynys Môn yn 2004/05 a 2006/07. Rhagwelir y bydd y nifer o enedigaethau yn Ynys Môn o 2008/09 ymlaen yn gostwng, cyn sefydlogi tua diwedd y cyfnod rhagweld. Disgwylir y gostyngiad hwn oherwydd y rhagwelir y bydd gostyngiad yn y nifer o ferched o oed ffrwythlondeb (15-49) ym mhymtheg mlynedd cyntaf y cyfnod rhagweld. Er y rhagwelir i'r nifer o enedigaethau yn Ynys Môn ostwng yn ystod 25 mlynedd nesaf, rhagwelir y bydd Cyfanswm y Gyfradd Ffrwythlondeb (TFR) yn aros yn eithaf sefydlog ar 2.1.</p>	Age Group	Gwynedd	Anglesey	Wales	0 to 14	-6	-13	-6	15-29	7	-19	1	30-44	-8	-14	-4	45-64	18	22	24	65+	9	21	12		
Age Group	Gwynedd	Anglesey	Wales																								
0 to 14	-6	-13	-6																								
15-29	7	-19	1																								
30-44	-8	-14	-4																								
45-64	18	22	24																								
65+	9	21	12																								

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
	<p>Arhosodd y gyfradd farwolaethau yn Ynys Môn yn eithaf sefydlog o 2003/04 hyd 2007/08. Rhagwelir y bydd y nifer o farwolaethau'n gostwng hyd at oddeutu 2014/15 cyn cynyddu tua diwedd y cyfnod rhagweld, yn bennaf oherwydd cynnydd yn y nifer o bobl hŷn (65 mlwydd oed a hŷn) yn Ynys Môn. Mae hyn yn cyd-fynd â'r duedd gyffredinol y disgwylir ei gweld ar hyd Cymru.¹¹</p>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																																																																																																																																																																															
Cymunedau																																																																																																																																																																																																																																																			
	<p align="center">Nifer y genedigaethau, marwolaethau a newid naturiol yn ôl awdurdod lleol, blynyddoedd penodol¹³</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2"></th> <th colspan="3">2008/09</th> <th colspan="3">2012/13</th> <th colspan="3">2022/23</th> </tr> <tr> <th>Genedigaethau</th> <th>Marwolaethau</th> <th>Naturiol</th> <th>Genedigaethau</th> <th>Marwolaethau</th> <th>Naturiol</th> <th>Genedigaethau</th> <th>Marwolaethau</th> <th>Naturiol</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Ynys Môn</td><td>800</td><td>800</td><td>-</td><td>800</td><td>700</td><td>-</td><td>700</td><td>800</td><td>-100</td></tr> <tr><td>Gwynedd</td><td>1,300</td><td>1,300</td><td>-100</td><td>1,300</td><td>1,300</td><td>-</td><td>1,400</td><td>1,200</td><td>100</td></tr> <tr><td>Conwy</td><td>1,100</td><td>1,400</td><td>-300</td><td>1,100</td><td>1,400</td><td>-300</td><td>1,100</td><td>1,400</td><td>-300</td></tr> <tr><td>Sir Ddinbych</td><td>1,100</td><td>1,100</td><td>-</td><td>1,100</td><td>1,100</td><td>-</td><td>1,100</td><td>1,100</td><td>-</td></tr> <tr><td>Sir y Fflint</td><td>1,800</td><td>1,400</td><td>400</td><td>1,700</td><td>1,300</td><td>400</td><td>1,600</td><td>1,400</td><td>200</td></tr> <tr><td>Wrecsam</td><td>1,700</td><td>1,300</td><td>400</td><td>1,700</td><td>1,300</td><td>400</td><td>1,600</td><td>1,300</td><td>300</td></tr> <tr><td>Powys</td><td>1,300</td><td>1,400</td><td>-200</td><td>1,200</td><td>1,400</td><td>-200</td><td>1,200</td><td>1,600</td><td>-300</td></tr> <tr><td>Ceredigion</td><td>700</td><td>700</td><td>-100</td><td>700</td><td>700</td><td>-</td><td>700</td><td>800</td><td>-100</td></tr> <tr><td>Sir Benfro</td><td>1,300</td><td>1,300</td><td>-</td><td>1,300</td><td>1,300</td><td>-</td><td>1,200</td><td>1,300</td><td>-100</td></tr> <tr><td>Sir Gaerfyrddin</td><td>2,000</td><td>2,100</td><td>-100</td><td>2,000</td><td>2,000</td><td>-</td><td>2,000</td><td>2,100</td><td>-100</td></tr> <tr><td>Abertawe</td><td>2,700</td><td>2,300</td><td>400</td><td>2,900</td><td>2,200</td><td>600</td><td>3,100</td><td>2,200</td><td>900</td></tr> <tr><td>Castell-Nedd Port Talbot</td><td>1,600</td><td>1,500</td><td>100</td><td>1,600</td><td>1,400</td><td>100</td><td>1,500</td><td>1,400</td><td>100</td></tr> <tr><td>Pen-y-Bont ar Ogwr</td><td>1,600</td><td>1,400</td><td>200</td><td>1,600</td><td>1,400</td><td>200</td><td>1,600</td><td>1,400</td><td>100</td></tr> <tr><td>Bro Morgannwg</td><td>1,500</td><td>1,200</td><td>300</td><td>1,500</td><td>1,200</td><td>300</td><td>1,500</td><td>1,200</td><td>300</td></tr> <tr><td>Caerdydd</td><td>4,600</td><td>2,700</td><td>2,000</td><td>5,100</td><td>2,500</td><td>2,500</td><td>5,900</td><td>2,500</td><td>3,500</td></tr> <tr><td>Rhondda Cynon Taf</td><td>2,900</td><td>2,500</td><td>400</td><td>2,800</td><td>2,400</td><td>500</td><td>2,700</td><td>2,300</td><td>400</td></tr> <tr><td>Merthyr Tudful</td><td>800</td><td>600</td><td>200</td><td>800</td><td>600</td><td>200</td><td>700</td><td>600</td><td>100</td></tr> <tr><td>Coerffili</td><td>2,200</td><td>1,700</td><td>500</td><td>2,100</td><td>1,700</td><td>500</td><td>2,000</td><td>1,700</td><td>300</td></tr> <tr><td>Blaenau Gwent</td><td>900</td><td>800</td><td>100</td><td>900</td><td>800</td><td>100</td><td>800</td><td>700</td><td>100</td></tr> <tr><td>Tor-faen</td><td>1,100</td><td>1,000</td><td>100</td><td>1,000</td><td>900</td><td>100</td><td>1,000</td><td>900</td><td>-</td></tr> <tr><td>Sir Fynwy</td><td>800</td><td>900</td><td>-</td><td>800</td><td>900</td><td>-100</td><td>800</td><td>900</td><td>-100</td></tr> <tr><td>Casnewydd</td><td>2,000</td><td>1,300</td><td>600</td><td>2,000</td><td>1,300</td><td>700</td><td>2,000</td><td>1,200</td><td>800</td></tr> </tbody> </table>			2008/09			2012/13			2022/23			Genedigaethau	Marwolaethau	Naturiol	Genedigaethau	Marwolaethau	Naturiol	Genedigaethau	Marwolaethau	Naturiol	Ynys Môn	800	800	-	800	700	-	700	800	-100	Gwynedd	1,300	1,300	-100	1,300	1,300	-	1,400	1,200	100	Conwy	1,100	1,400	-300	1,100	1,400	-300	1,100	1,400	-300	Sir Ddinbych	1,100	1,100	-	1,100	1,100	-	1,100	1,100	-	Sir y Fflint	1,800	1,400	400	1,700	1,300	400	1,600	1,400	200	Wrecsam	1,700	1,300	400	1,700	1,300	400	1,600	1,300	300	Powys	1,300	1,400	-200	1,200	1,400	-200	1,200	1,600	-300	Ceredigion	700	700	-100	700	700	-	700	800	-100	Sir Benfro	1,300	1,300	-	1,300	1,300	-	1,200	1,300	-100	Sir Gaerfyrddin	2,000	2,100	-100	2,000	2,000	-	2,000	2,100	-100	Abertawe	2,700	2,300	400	2,900	2,200	600	3,100	2,200	900	Castell-Nedd Port Talbot	1,600	1,500	100	1,600	1,400	100	1,500	1,400	100	Pen-y-Bont ar Ogwr	1,600	1,400	200	1,600	1,400	200	1,600	1,400	100	Bro Morgannwg	1,500	1,200	300	1,500	1,200	300	1,500	1,200	300	Caerdydd	4,600	2,700	2,000	5,100	2,500	2,500	5,900	2,500	3,500	Rhondda Cynon Taf	2,900	2,500	400	2,800	2,400	500	2,700	2,300	400	Merthyr Tudful	800	600	200	800	600	200	700	600	100	Coerffili	2,200	1,700	500	2,100	1,700	500	2,000	1,700	300	Blaenau Gwent	900	800	100	900	800	100	800	700	100	Tor-faen	1,100	1,000	100	1,000	900	100	1,000	900	-	Sir Fynwy	800	900	-	800	900	-100	800	900	-100	Casnewydd	2,000	1,300	600	2,000	1,300	700	2,000	1,200	800		
	2008/09			2012/13			2022/23																																																																																																																																																																																																																																												
	Genedigaethau	Marwolaethau	Naturiol	Genedigaethau	Marwolaethau	Naturiol	Genedigaethau	Marwolaethau	Naturiol																																																																																																																																																																																																																																										
Ynys Môn	800	800	-	800	700	-	700	800	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Gwynedd	1,300	1,300	-100	1,300	1,300	-	1,400	1,200	100																																																																																																																																																																																																																																										
Conwy	1,100	1,400	-300	1,100	1,400	-300	1,100	1,400	-300																																																																																																																																																																																																																																										
Sir Ddinbych	1,100	1,100	-	1,100	1,100	-	1,100	1,100	-																																																																																																																																																																																																																																										
Sir y Fflint	1,800	1,400	400	1,700	1,300	400	1,600	1,400	200																																																																																																																																																																																																																																										
Wrecsam	1,700	1,300	400	1,700	1,300	400	1,600	1,300	300																																																																																																																																																																																																																																										
Powys	1,300	1,400	-200	1,200	1,400	-200	1,200	1,600	-300																																																																																																																																																																																																																																										
Ceredigion	700	700	-100	700	700	-	700	800	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Sir Benfro	1,300	1,300	-	1,300	1,300	-	1,200	1,300	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Sir Gaerfyrddin	2,000	2,100	-100	2,000	2,000	-	2,000	2,100	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Abertawe	2,700	2,300	400	2,900	2,200	600	3,100	2,200	900																																																																																																																																																																																																																																										
Castell-Nedd Port Talbot	1,600	1,500	100	1,600	1,400	100	1,500	1,400	100																																																																																																																																																																																																																																										
Pen-y-Bont ar Ogwr	1,600	1,400	200	1,600	1,400	200	1,600	1,400	100																																																																																																																																																																																																																																										
Bro Morgannwg	1,500	1,200	300	1,500	1,200	300	1,500	1,200	300																																																																																																																																																																																																																																										
Caerdydd	4,600	2,700	2,000	5,100	2,500	2,500	5,900	2,500	3,500																																																																																																																																																																																																																																										
Rhondda Cynon Taf	2,900	2,500	400	2,800	2,400	500	2,700	2,300	400																																																																																																																																																																																																																																										
Merthyr Tudful	800	600	200	800	600	200	700	600	100																																																																																																																																																																																																																																										
Coerffili	2,200	1,700	500	2,100	1,700	500	2,000	1,700	300																																																																																																																																																																																																																																										
Blaenau Gwent	900	800	100	900	800	100	800	700	100																																																																																																																																																																																																																																										
Tor-faen	1,100	1,000	100	1,000	900	100	1,000	900	-																																																																																																																																																																																																																																										
Sir Fynwy	800	900	-	800	900	-100	800	900	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Casnewydd	2,000	1,300	600	2,000	1,300	700	2,000	1,200	800																																																																																																																																																																																																																																										
	<p>Disgwyliad Oes</p> <p>Dengys y gwir ddata mwyaf diweddar fod disgwyliad oes yn Ynys Môn wedi bod yn sefydlog ar y cyfan, ac eithrio 2006/07 ble y bu gostyngiad bychan iawn. Yn ystod y cyfnod rhagweld, rhagwelir y bydd disgwyliad oes pobl Ynys Môn yn cynyddu o 80.6 yn 2008/09 i 83.0 yn 2022/23. Rhagwelir y bydd y cynnydd hwn yn parhau drwy gydol deng mlynedd olaf y cyfnod rhagweld.¹⁴</p>																																																																																																																																																																																																																																																		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																
Cymunedau																				
	<p style="text-align: center;">Disgwyliad Oes Ynys Môn¹⁵</p> <table border="1"> <caption>Estimated data for Disgwyliad Oes Ynys Môn</caption> <thead> <tr> <th>Canol Blwyddyn</th> <th>Disgwyliad Oes (Yr)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2003</td> <td>79.5</td> </tr> <tr> <td>2005</td> <td>79.0</td> </tr> <tr> <td>2007.5</td> <td>80.0</td> </tr> <tr> <td>2008</td> <td>80.5</td> </tr> <tr> <td>2013</td> <td>81.5</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>82.5</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>83.0</td> </tr> </tbody> </table>	Canol Blwyddyn	Disgwyliad Oes (Yr)	2003	79.5	2005	79.0	2007.5	80.0	2008	80.5	2013	81.5	2018	82.5	2023	83.0			
Canol Blwyddyn	Disgwyliad Oes (Yr)																			
2003	79.5																			
2005	79.0																			
2007.5	80.0																			
2008	80.5																			
2013	81.5																			
2018	82.5																			
2023	83.0																			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																												
Cymunedau																																																																																																
	Disgwyliad Oes ar adeg genedigaeth yn ôl awdurdod lleol, blynyddoedd penodol¹⁶																																																																																															
		<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2008/09</th> <th>2012/13</th> <th>2022/23</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Ynys Môn</td><td>80.6</td><td>81.5</td><td>83.0</td></tr> <tr><td>Gwynedd</td><td>80.3</td><td>81.2</td><td>82.7</td></tr> <tr><td>Conwy</td><td>80.1</td><td>81.0</td><td>82.5</td></tr> <tr><td>Sir Ddinbych</td><td>80.3</td><td>81.2</td><td>82.8</td></tr> <tr><td>Sir y Fflint</td><td>80.4</td><td>81.3</td><td>82.8</td></tr> <tr><td>Wrecsam</td><td>80.1</td><td>81.1</td><td>82.6</td></tr> <tr><td>Powys</td><td>81.5</td><td>82.4</td><td>83.8</td></tr> <tr><td>Ceredigion</td><td>82.0</td><td>82.9</td><td>84.2</td></tr> <tr><td>Sir Benfro</td><td>80.5</td><td>81.5</td><td>83.0</td></tr> <tr><td>Sir Gaerfyrddin</td><td>80.2</td><td>81.1</td><td>82.7</td></tr> <tr><td>Abertawe</td><td>80.4</td><td>81.3</td><td>82.8</td></tr> <tr><td>Castell-Nedd Port Talbot</td><td>79.6</td><td>80.6</td><td>82.2</td></tr> <tr><td>Pen-y-Bont ar Ogwr</td><td>79.6</td><td>80.6</td><td>82.2</td></tr> <tr><td>Bro Morgannwg</td><td>80.7</td><td>81.6</td><td>83.1</td></tr> <tr><td>Caerdydd</td><td>80.0</td><td>80.9</td><td>82.4</td></tr> <tr><td>Rhondda Cynon Taf</td><td>79.0</td><td>79.9</td><td>81.6</td></tr> <tr><td>Merthyr Tudful</td><td>77.9</td><td>78.9</td><td>80.7</td></tr> <tr><td>Caerffili</td><td>79.1</td><td>80.1</td><td>81.7</td></tr> <tr><td>Blaenau Gwent</td><td>78.2</td><td>79.2</td><td>81.0</td></tr> <tr><td>Tor-faen</td><td>79.8</td><td>80.8</td><td>82.3</td></tr> <tr><td>Sir Fynwy</td><td>81.6</td><td>82.5</td><td>83.9</td></tr> <tr><td>Casnewydd</td><td>79.7</td><td>80.7</td><td>82.3</td></tr> </tbody> </table>		2008/09	2012/13	2022/23	Ynys Môn	80.6	81.5	83.0	Gwynedd	80.3	81.2	82.7	Conwy	80.1	81.0	82.5	Sir Ddinbych	80.3	81.2	82.8	Sir y Fflint	80.4	81.3	82.8	Wrecsam	80.1	81.1	82.6	Powys	81.5	82.4	83.8	Ceredigion	82.0	82.9	84.2	Sir Benfro	80.5	81.5	83.0	Sir Gaerfyrddin	80.2	81.1	82.7	Abertawe	80.4	81.3	82.8	Castell-Nedd Port Talbot	79.6	80.6	82.2	Pen-y-Bont ar Ogwr	79.6	80.6	82.2	Bro Morgannwg	80.7	81.6	83.1	Caerdydd	80.0	80.9	82.4	Rhondda Cynon Taf	79.0	79.9	81.6	Merthyr Tudful	77.9	78.9	80.7	Caerffili	79.1	80.1	81.7	Blaenau Gwent	78.2	79.2	81.0	Tor-faen	79.8	80.8	82.3	Sir Fynwy	81.6	82.5	83.9	Casnewydd	79.7	80.7	82.3		
	2008/09	2012/13	2022/23																																																																																													
Ynys Môn	80.6	81.5	83.0																																																																																													
Gwynedd	80.3	81.2	82.7																																																																																													
Conwy	80.1	81.0	82.5																																																																																													
Sir Ddinbych	80.3	81.2	82.8																																																																																													
Sir y Fflint	80.4	81.3	82.8																																																																																													
Wrecsam	80.1	81.1	82.6																																																																																													
Powys	81.5	82.4	83.8																																																																																													
Ceredigion	82.0	82.9	84.2																																																																																													
Sir Benfro	80.5	81.5	83.0																																																																																													
Sir Gaerfyrddin	80.2	81.1	82.7																																																																																													
Abertawe	80.4	81.3	82.8																																																																																													
Castell-Nedd Port Talbot	79.6	80.6	82.2																																																																																													
Pen-y-Bont ar Ogwr	79.6	80.6	82.2																																																																																													
Bro Morgannwg	80.7	81.6	83.1																																																																																													
Caerdydd	80.0	80.9	82.4																																																																																													
Rhondda Cynon Taf	79.0	79.9	81.6																																																																																													
Merthyr Tudful	77.9	78.9	80.7																																																																																													
Caerffili	79.1	80.1	81.7																																																																																													
Blaenau Gwent	78.2	79.2	81.0																																																																																													
Tor-faen	79.8	80.8	82.3																																																																																													
Sir Fynwy	81.6	82.5	83.9																																																																																													
Casnewydd	79.7	80.7	82.3																																																																																													
Ymfudo	Ymfudo mewnol net yn ôl rhyw																																																																																															
	<p>Ar gyfer pob blwyddyn o'r cyfnod rhagweld, disgwyliar i Ynys Môn weld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2,340 o bobl yn cyrraedd yr awdurdod o weddill y DU; • 2,130 o bobl yn gadael yr awdurdod i fynd i weddill y DU; 																																																																																															

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
	<ul style="list-style-type: none"> Mewnfudo mewnol net o 220 o bobl. <p>Ar gyfer pob blwyddyn o'r cyfnod rhagweld, rhagwelir i ymfudo mewnol net Ynys Môn fod yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bositif ar gyfer dynion a merched, sy'n awgrymu y bydd mwy o bobl yn cyrraedd nag yn gadael; Gymharol uwch i ferched na dynion (+120 a +100 yn y drefn honno); Cyrraedd y ddegfed lefel isaf o ymfudo mewnol net o holl awdurdodau lleol Cymru. <p>Ymfudo rhyngwladol net yn ôl rhyw</p> <p>Ar gyfer pob blwyddyn o'r cyfnod rhagolwg, disgwylir i Ynys Môn weld:</p> <ul style="list-style-type: none"> 120 o bobl yn dod i'r awdurdod o dramor ; 130 o bobl yn gadael yr awdurdod i fynd dramor; Mewnfudo mewnol net o -10 o bobl. <p>Ar gyfer pob blwyddyn o'r cyfnod rhagolwg, rhagwelir i ymfudo rhyngwladol net Ynys Môn fod yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> Gymharol uwch i ferched na dynion (oddeutu dim i ferched a -10 i ddynion); Cyrraedd safle 11 o ran y lefelau ymfudo rhyngwladol net uchaf o holl awdurdodau lleol Cymru.¹⁷ 			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																																																																																																																																																																															
Cymunedau																																																																																																																																																																																																																																																			
	<p style="text-align: center;">Rhagdybiaeth o'r lefelau ymfudo ar gyfer y cyfnod rhagweld yn ôl awdurdod lleol, blynyddoedd penodol¹⁸</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2"></th> <th colspan="3">Cyfanswm Ymfudo</th> <th colspan="3">Ymfudiad Mewnol</th> <th colspan="3">Ymfudiad Rhyngwladol</th> </tr> <tr> <th>Mewn</th> <th>Allan</th> <th>Net</th> <th>Mewn</th> <th>Allan</th> <th>Net</th> <th>Mewn</th> <th>Allan</th> <th>Net</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ynys Môn</td> <td>2,500</td> <td>2,300</td> <td>200</td> <td>2,300</td> <td>2,100</td> <td>200</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>5,900</td> <td>5,600</td> <td>300</td> <td>5,300</td> <td>5,100</td> <td>100</td> <td>600</td> <td>500</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Conwy</td> <td>5,200</td> <td>4,600</td> <td>600</td> <td>4,900</td> <td>4,200</td> <td>700</td> <td>300</td> <td>400</td> <td>-100</td> </tr> <tr> <td>Sir Ddinbych</td> <td>4,900</td> <td>4,200</td> <td>600</td> <td>4,600</td> <td>4,000</td> <td>700</td> <td>200</td> <td>200</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Sir y Fflint</td> <td>4,900</td> <td>5,000</td> <td>-100</td> <td>4,700</td> <td>4,700</td> <td>-</td> <td>200</td> <td>300</td> <td>-100</td> </tr> <tr> <td>Wrecsam</td> <td>4,300</td> <td>3,900</td> <td>400</td> <td>3,900</td> <td>3,600</td> <td>300</td> <td>500</td> <td>300</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Powys</td> <td>5,900</td> <td>5,000</td> <td>900</td> <td>5,700</td> <td>4,800</td> <td>900</td> <td>300</td> <td>300</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Ceredigion</td> <td>6,700</td> <td>6,300</td> <td>400</td> <td>5,900</td> <td>5,800</td> <td>100</td> <td>800</td> <td>500</td> <td>300</td> </tr> <tr> <td>Sir Benfro</td> <td>4,600</td> <td>4,000</td> <td>600</td> <td>4,200</td> <td>3,600</td> <td>600</td> <td>400</td> <td>300</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Sir Gaerfyrddin</td> <td>6,800</td> <td>5,400</td> <td>1,400</td> <td>6,500</td> <td>5,100</td> <td>1,300</td> <td>300</td> <td>300</td> <td>100</td> </tr> <tr> <td>Abertawe</td> <td>10,500</td> <td>9,500</td> <td>1,000</td> <td>8,900</td> <td>8,500</td> <td>400</td> <td>1,600</td> <td>1,000</td> <td>600</td> </tr> <tr> <td>Castell-Nedd Port Talbot</td> <td>4,100</td> <td>3,700</td> <td>500</td> <td>4,100</td> <td>3,500</td> <td>600</td> <td>100</td> <td>200</td> <td>-100</td> </tr> <tr> <td>Pen-y-Bont ar Ogwr</td> <td>4,300</td> <td>3,700</td> <td>600</td> <td>4,100</td> <td>3,400</td> <td>700</td> <td>200</td> <td>200</td> <td>-100</td> </tr> <tr> <td>Bro Morgannwg</td> <td>5,500</td> <td>4,900</td> <td>600</td> <td>5,100</td> <td>4,600</td> <td>500</td> <td>300</td> <td>300</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Caerdydd</td> <td>23,200</td> <td>20,700</td> <td>2,400</td> <td>17,700</td> <td>17,900</td> <td>-300</td> <td>5,500</td> <td>2,800</td> <td>2,700</td> </tr> <tr> <td>Rhondda Cynon Taf</td> <td>7,000</td> <td>6,900</td> <td>100</td> <td>6,500</td> <td>6,300</td> <td>300</td> <td>500</td> <td>600</td> <td>-100</td> </tr> <tr> <td>Merthyr Tudful</td> <td>1,400</td> <td>1,500</td> <td>-</td> <td>1,300</td> <td>1,400</td> <td>-100</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Caerffili</td> <td>4,500</td> <td>4,500</td> <td>100</td> <td>4,400</td> <td>4,200</td> <td>200</td> <td>100</td> <td>200</td> <td>-100</td> </tr> <tr> <td>Blaenau Gwent</td> <td>1,700</td> <td>1,600</td> <td>-</td> <td>1,600</td> <td>1,600</td> <td>-</td> <td>100</td> <td>100</td> <td>-</td> </tr> <tr> <td>Tor-faen</td> <td>2,400</td> <td>2,500</td> <td>-100</td> <td>2,300</td> <td>2,400</td> <td>-</td> <td>-</td> <td>100</td> <td>-100</td> </tr> <tr> <td>Sir Fynwy</td> <td>4,500</td> <td>4,100</td> <td>400</td> <td>4,400</td> <td>3,900</td> <td>400</td> <td>200</td> <td>200</td> <td>-100</td> </tr> <tr> <td>Casnewydd</td> <td>5,400</td> <td>5,600</td> <td>-200</td> <td>4,900</td> <td>5,000</td> <td>-200</td> <td>500</td> <td>600</td> <td>-</td> </tr> </tbody> </table>			Cyfanswm Ymfudo			Ymfudiad Mewnol			Ymfudiad Rhyngwladol			Mewn	Allan	Net	Mewn	Allan	Net	Mewn	Allan	Net	Ynys Môn	2,500	2,300	200	2,300	2,100	200	100	100	-	Gwynedd	5,900	5,600	300	5,300	5,100	100	600	500	100	Conwy	5,200	4,600	600	4,900	4,200	700	300	400	-100	Sir Ddinbych	4,900	4,200	600	4,600	4,000	700	200	200	-	Sir y Fflint	4,900	5,000	-100	4,700	4,700	-	200	300	-100	Wrecsam	4,300	3,900	400	3,900	3,600	300	500	300	100	Powys	5,900	5,000	900	5,700	4,800	900	300	300	-	Ceredigion	6,700	6,300	400	5,900	5,800	100	800	500	300	Sir Benfro	4,600	4,000	600	4,200	3,600	600	400	300	-	Sir Gaerfyrddin	6,800	5,400	1,400	6,500	5,100	1,300	300	300	100	Abertawe	10,500	9,500	1,000	8,900	8,500	400	1,600	1,000	600	Castell-Nedd Port Talbot	4,100	3,700	500	4,100	3,500	600	100	200	-100	Pen-y-Bont ar Ogwr	4,300	3,700	600	4,100	3,400	700	200	200	-100	Bro Morgannwg	5,500	4,900	600	5,100	4,600	500	300	300	-	Caerdydd	23,200	20,700	2,400	17,700	17,900	-300	5,500	2,800	2,700	Rhondda Cynon Taf	7,000	6,900	100	6,500	6,300	300	500	600	-100	Merthyr Tudful	1,400	1,500	-	1,300	1,400	-100	100	100	-	Caerffili	4,500	4,500	100	4,400	4,200	200	100	200	-100	Blaenau Gwent	1,700	1,600	-	1,600	1,600	-	100	100	-	Tor-faen	2,400	2,500	-100	2,300	2,400	-	-	100	-100	Sir Fynwy	4,500	4,100	400	4,400	3,900	400	200	200	-100	Casnewydd	5,400	5,600	-200	4,900	5,000	-200	500	600	-		
	Cyfanswm Ymfudo			Ymfudiad Mewnol			Ymfudiad Rhyngwladol																																																																																																																																																																																																																																												
	Mewn	Allan	Net	Mewn	Allan	Net	Mewn	Allan	Net																																																																																																																																																																																																																																										
Ynys Môn	2,500	2,300	200	2,300	2,100	200	100	100	-																																																																																																																																																																																																																																										
Gwynedd	5,900	5,600	300	5,300	5,100	100	600	500	100																																																																																																																																																																																																																																										
Conwy	5,200	4,600	600	4,900	4,200	700	300	400	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Sir Ddinbych	4,900	4,200	600	4,600	4,000	700	200	200	-																																																																																																																																																																																																																																										
Sir y Fflint	4,900	5,000	-100	4,700	4,700	-	200	300	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Wrecsam	4,300	3,900	400	3,900	3,600	300	500	300	100																																																																																																																																																																																																																																										
Powys	5,900	5,000	900	5,700	4,800	900	300	300	-																																																																																																																																																																																																																																										
Ceredigion	6,700	6,300	400	5,900	5,800	100	800	500	300																																																																																																																																																																																																																																										
Sir Benfro	4,600	4,000	600	4,200	3,600	600	400	300	-																																																																																																																																																																																																																																										
Sir Gaerfyrddin	6,800	5,400	1,400	6,500	5,100	1,300	300	300	100																																																																																																																																																																																																																																										
Abertawe	10,500	9,500	1,000	8,900	8,500	400	1,600	1,000	600																																																																																																																																																																																																																																										
Castell-Nedd Port Talbot	4,100	3,700	500	4,100	3,500	600	100	200	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Pen-y-Bont ar Ogwr	4,300	3,700	600	4,100	3,400	700	200	200	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Bro Morgannwg	5,500	4,900	600	5,100	4,600	500	300	300	-																																																																																																																																																																																																																																										
Caerdydd	23,200	20,700	2,400	17,700	17,900	-300	5,500	2,800	2,700																																																																																																																																																																																																																																										
Rhondda Cynon Taf	7,000	6,900	100	6,500	6,300	300	500	600	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Merthyr Tudful	1,400	1,500	-	1,300	1,400	-100	100	100	-																																																																																																																																																																																																																																										
Caerffili	4,500	4,500	100	4,400	4,200	200	100	200	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Blaenau Gwent	1,700	1,600	-	1,600	1,600	-	100	100	-																																																																																																																																																																																																																																										
Tor-faen	2,400	2,500	-100	2,300	2,400	-	-	100	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Sir Fynwy	4,500	4,100	400	4,400	3,900	400	200	200	-100																																																																																																																																																																																																																																										
Casnewydd	5,400	5,600	-200	4,900	5,000	-200	500	600	-																																																																																																																																																																																																																																										
Ethnigrwydd	Yn 2007, amcangyfrifwyd mai 69,000 oedd poblogaeth Ynys Môn, a bod 68,300 o'r boblogaeth yn wyn. O gymharu â'r ALI eraill, dyma un o'r cyfrannau uchaf o drigolion gwyn yng Nghymru.																																																																																																																																																																																																																																																		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																																																																												
Cymunedau																																																																																																																																																
Iechyd	<p>Mae gan Ynys Môn gyfradd ganwr uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol (424.2 o bob 100,000 o gymharu â 410 yng Nghymru rhwng 2004 a 2006).²⁰</p> <p>Ynys Môn – oedolion sydd wedi adrodd am salwch allweddol, ffordd o fyw sy'n dylanwadu ar iechyd neu ddefnyddio gwasanaeth ²¹</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="4"><i>Per cent</i></th> </tr> <tr> <th></th> <th>Observed</th> <th>Age-standardised</th> <th>Wales</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="4">Health status and illnesses</td> </tr> <tr> <td colspan="4">Currently being treated for:</td> </tr> <tr> <td>High blood pressure</td> <td>20</td> <td>18</td> <td>20</td> </tr> <tr> <td>Any heart condition excluding high blood pressure (a)</td> <td>10</td> <td>9</td> <td>9</td> </tr> <tr> <td>Any respiratory illness</td> <td>14</td> <td>13</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>Any mental illness</td> <td>8</td> <td>8</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>Arthritis</td> <td>12</td> <td>12</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>Diabetes</td> <td>6</td> <td>5</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Have a limiting long-term illness (b)</td> <td>28</td> <td>27</td> <td>27</td> </tr> <tr> <td colspan="4">SF-36 (higher score means better health):</td> </tr> <tr> <td>Physical component summary score</td> <td>48.8</td> <td>49.3</td> <td>48.8</td> </tr> <tr> <td>Mental component summary score</td> <td>51.1</td> <td>51.0</td> <td>49.9</td> </tr> <tr> <td colspan="4">Health-related lifestyle</td> </tr> <tr> <td>Smoker (c)</td> <td>22</td> <td>22</td> <td>24</td> </tr> <tr> <td>Non-smoking adults regularly exposed to passive smoke indoors</td> <td>24</td> <td>25</td> <td>22</td> </tr> <tr> <td>Consumption of alcohol: above guidelines (d)</td> <td>42</td> <td>43</td> <td>45</td> </tr> <tr> <td>Consumption of alcohol: binge (d)</td> <td>26</td> <td>27</td> <td>28</td> </tr> <tr> <td>Consumption of fruit and vegetables: meets guidelines (e)</td> <td>40</td> <td>39</td> <td>36</td> </tr> <tr> <td>Exercise or physical activity done: meets guidelines (f)</td> <td>29</td> <td>30</td> <td>29</td> </tr> <tr> <td>Overweight or obese (g)</td> <td>57</td> <td>56</td> <td>57</td> </tr> <tr> <td>Obese (h)</td> <td>21</td> <td>20</td> <td>21</td> </tr> <tr> <td colspan="4">Health service use</td> </tr> <tr> <td>Family doctor (GP) in the past two weeks:</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> in the past three months:</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> Accident, injury or poisoning needing hospital treatment or a visit to casualty</td> <td>4</td> <td>4</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td> in the past twelve months:</td> <td></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td> In hospital as an inpatient</td> <td>11</td> <td>10</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td> Outpatients</td> <td>35</td> <td>34</td> <td>32</td> </tr> <tr> <td> Pharmacist</td> <td>68</td> <td>67</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td> Dentist</td> <td>76</td> <td>75</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td> Optician</td> <td>48</td> <td>47</td> <td>49</td> </tr> <tr> <td colspan="4">Unweighted base (i)</td> </tr> <tr> <td>All aged 16+</td> <td>1,229</td> <td>1,229</td> <td>29,331</td> </tr> </tbody> </table>		<i>Per cent</i>					Observed	Age-standardised	Wales	Health status and illnesses				Currently being treated for:				High blood pressure	20	18	20	Any heart condition excluding high blood pressure (a)	10	9	9	Any respiratory illness	14	13	13	Any mental illness	8	8	10	Arthritis	12	12	13	Diabetes	6	5	6	Have a limiting long-term illness (b)	28	27	27	SF-36 (higher score means better health):				Physical component summary score	48.8	49.3	48.8	Mental component summary score	51.1	51.0	49.9	Health-related lifestyle				Smoker (c)	22	22	24	Non-smoking adults regularly exposed to passive smoke indoors	24	25	22	Consumption of alcohol: above guidelines (d)	42	43	45	Consumption of alcohol: binge (d)	26	27	28	Consumption of fruit and vegetables: meets guidelines (e)	40	39	36	Exercise or physical activity done: meets guidelines (f)	29	30	29	Overweight or obese (g)	57	56	57	Obese (h)	21	20	21	Health service use				Family doctor (GP) in the past two weeks:				in the past three months:				Accident, injury or poisoning needing hospital treatment or a visit to casualty	4	4	5	in the past twelve months:				In hospital as an inpatient	11	10	10	Outpatients	35	34	32	Pharmacist	68	67	70	Dentist	76	75	70	Optician	48	47	49	Unweighted base (i)				All aged 16+	1,229	1,229	29,331		
<i>Per cent</i>																																																																																																																																																
	Observed	Age-standardised	Wales																																																																																																																																													
Health status and illnesses																																																																																																																																																
Currently being treated for:																																																																																																																																																
High blood pressure	20	18	20																																																																																																																																													
Any heart condition excluding high blood pressure (a)	10	9	9																																																																																																																																													
Any respiratory illness	14	13	13																																																																																																																																													
Any mental illness	8	8	10																																																																																																																																													
Arthritis	12	12	13																																																																																																																																													
Diabetes	6	5	6																																																																																																																																													
Have a limiting long-term illness (b)	28	27	27																																																																																																																																													
SF-36 (higher score means better health):																																																																																																																																																
Physical component summary score	48.8	49.3	48.8																																																																																																																																													
Mental component summary score	51.1	51.0	49.9																																																																																																																																													
Health-related lifestyle																																																																																																																																																
Smoker (c)	22	22	24																																																																																																																																													
Non-smoking adults regularly exposed to passive smoke indoors	24	25	22																																																																																																																																													
Consumption of alcohol: above guidelines (d)	42	43	45																																																																																																																																													
Consumption of alcohol: binge (d)	26	27	28																																																																																																																																													
Consumption of fruit and vegetables: meets guidelines (e)	40	39	36																																																																																																																																													
Exercise or physical activity done: meets guidelines (f)	29	30	29																																																																																																																																													
Overweight or obese (g)	57	56	57																																																																																																																																													
Obese (h)	21	20	21																																																																																																																																													
Health service use																																																																																																																																																
Family doctor (GP) in the past two weeks:																																																																																																																																																
in the past three months:																																																																																																																																																
Accident, injury or poisoning needing hospital treatment or a visit to casualty	4	4	5																																																																																																																																													
in the past twelve months:																																																																																																																																																
In hospital as an inpatient	11	10	10																																																																																																																																													
Outpatients	35	34	32																																																																																																																																													
Pharmacist	68	67	70																																																																																																																																													
Dentist	76	75	70																																																																																																																																													
Optician	48	47	49																																																																																																																																													
Unweighted base (i)																																																																																																																																																
All aged 16+	1,229	1,229	29,331																																																																																																																																													

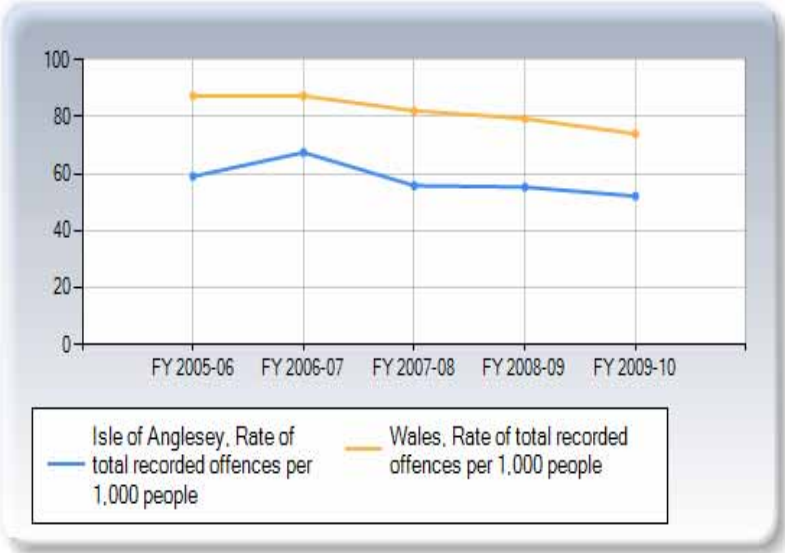
Source: Welsh Health Survey 2006 + 2009

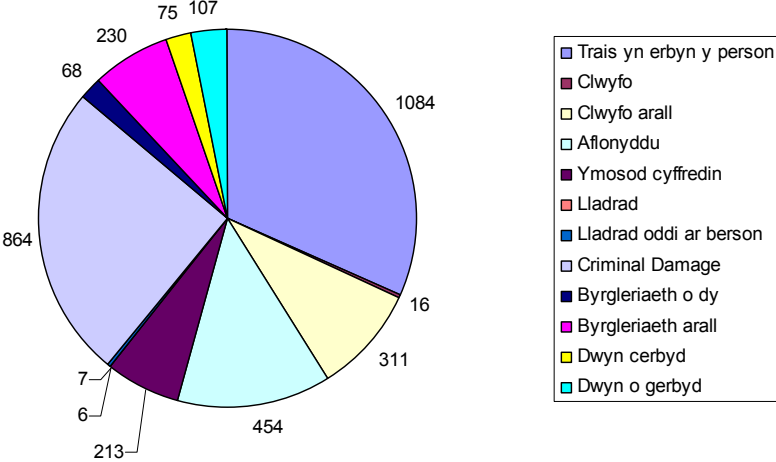
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																	
Cymunedau																					
	<p>(a) Yn cynnwys y rhai a ddywedodd eu bod wedi derbyn triniaeth yn dilyn trawiad ar y galon.</p> <p>(b) Oedolion a ddywedodd fod ganddynt salwch hirdymor, problemau iechyd neu anabledd sy'n cyfyngu ar eu gweithgareddau dyddiol neu ar eu gwaith. Gofynnwyd i oedolion gynnwys problemau oedd yn gysylltiedig â henaint.</p> <p>(c) Oedolion a ddywedodd eu bod yn ysmegu'n ddyddiol neu'n achlysurol.</p> <p>(d) Mewn ymateb i gwestiwn yn gofyn am y mwyaf o unedau a yfwyd mewn diwrnod yn ystod y saith diwrnod diwethaf. Cyfeiria'r canllawiau uchod at ddynion yn yfed mwy na phedair uned mewn dydd, a merched yn yfed mwy na thair uned.</p> <p>(e) Cyfeiria 'binge' neu oryfed mewn pyliau at ddynion yn yfed mwy nag wyth uned mewn dydd a merched yn yfed mwy na chwe uned.</p> <p>(f) Yn seiliedig ar yr holl oedolion (pobl sy'n yfed alcohol, a phobl nad ydynt yn yfed alcohol)</p> <p>(g) Dywed y canllawiau y dylai oedolion fwyta o leiaf pum darn o amrywiaeth o ffrwythau a llysiau pob dydd.</p> <p>(h) Dywed y canllawiau y dylai oedolion ddilyn gweithgareddau corfforol sy'n gymedrol neu'n fwy egnïol am o leiaf 30 munud, bum gwaith yr wythnos neu fwy. Gofynnwyd i'r ymatebwyr gynnwys unrhyw weithgaredd corfforol sy'n rhan o'u swydd.</p> <p>(i) Mynegai Mâs y Corff (BMI) sy'n 25 neu'n uwch. Cyfrifir BMI drwy rannu'r pwysau (Kg) â'r taldra wedi'i sgwario (m²).</p> <p>(j) Mynegai Mâs y Corff (BMI) sy'n 30 neu'n uwch. Cyfrifir BMI drwy rannu'r pwysau (Kg) â'r taldra wedi'i sgwario (m²).</p> <p>(k) Mae'r seiliau'n amrywio: mae'r rhai a ddengys yn berthnasol i'r sampl cyfan.</p>																				
Damweiniau Ffordd	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="3">Damweiniau Ffordd 2006</th> </tr> <tr> <th></th> <th>Ynys Môn</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Damweiniau</td> <td>14.1</td> <td>25.5</td> </tr> <tr> <td>Pobl wedi'u hanafu</td> <td>19.9</td> <td>37.3</td> </tr> <tr> <td>Pobl wedi'u hanafu - ychydig</td> <td>306.3</td> <td>381.6</td> </tr> <tr> <td>Pobl wedi'u hanafu – wedi'u lladd neu'u hanafu'n ddifrifol</td> <td>42.1</td> <td>46.3</td> </tr> </tbody> </table>	Damweiniau Ffordd 2006				Ynys Môn	Cymru	Damweiniau	14.1	25.5	Pobl wedi'u hanafu	19.9	37.3	Pobl wedi'u hanafu - ychydig	306.3	381.6	Pobl wedi'u hanafu – wedi'u lladd neu'u hanafu'n ddifrifol	42.1	46.3	Rhwng 1999 a 1994, ar y cyfan, bu gostyngiad yn y nifer o bobl wedi'u hanafu mewn damweiniau ffordd ac yn y nifer o bobl mewn car a laddwyd neu a anafwyd yn ddifrifol.	
Damweiniau Ffordd 2006																					
	Ynys Môn	Cymru																			
Damweiniau	14.1	25.5																			
Pobl wedi'u hanafu	19.9	37.3																			
Pobl wedi'u hanafu - ychydig	306.3	381.6																			
Pobl wedi'u hanafu – wedi'u lladd neu'u hanafu'n ddifrifol	42.1	46.3																			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																						
Cymunedau																																										
	<p style="text-align: center;">Damweiniau Ffordd yn Ynys Môn a Gwynedd</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <caption>Accident Data from Graph</caption> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>Isle of Anglesey</th> <th>Gwynedd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1994-98</td><td>235</td><td>450</td></tr> <tr><td>1999</td><td>220</td><td>465</td></tr> <tr><td>2000</td><td>225</td><td>410</td></tr> <tr><td>2001</td><td>195</td><td>420</td></tr> <tr><td>2002</td><td>200</td><td>430</td></tr> <tr><td>2003</td><td>175</td><td>395</td></tr> <tr><td>2004</td><td>145</td><td>380</td></tr> <tr><td>2005</td><td>145</td><td>340</td></tr> <tr><td>2006</td><td>170</td><td>350</td></tr> <tr><td>2007</td><td>145</td><td>345</td></tr> <tr><td>2008</td><td>115</td><td>365</td></tr> <tr><td>2009</td><td>140</td><td>315</td></tr> </tbody> </table> <p>Blynyddoedd o fywyd a gollwyd oherwydd marwolaeth yn dilyn damwain cerbyd modur, 2000 – 2004 = 19 i bob 10,000 o'r boblogaeth yn Ynys Môn; 15.3 i bob 10,000 o'r boblogaeth yng Nghymru.</p> <p>Mae'r gyfradd o ddamweiniau fesul pob hyd o'r ffordd yn is yn yr ardal na'r gyfradd i Gymru (14.1 i bob 100km a 25.5 i bob 100km yn y drefn honno) - yr ail gyfradd isaf o bob Awdurdod Unedol yng Nghymru.²²</p>	Year	Isle of Anglesey	Gwynedd	1994-98	235	450	1999	220	465	2000	225	410	2001	195	420	2002	200	430	2003	175	395	2004	145	380	2005	145	340	2006	170	350	2007	145	345	2008	115	365	2009	140	315		
Year	Isle of Anglesey	Gwynedd																																								
1994-98	235	450																																								
1999	220	465																																								
2000	225	410																																								
2001	195	420																																								
2002	200	430																																								
2003	175	395																																								
2004	145	380																																								
2005	145	340																																								
2006	170	350																																								
2007	145	345																																								
2008	115	365																																								
2009	140	315																																								

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Cymunedau				
Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (WIMD)	<p>Dengys WIMD 2008 fod gan Ynys Môn (sydd â 44 o Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is (LSOAs)) dair LSOA (4%) sydd o fewn y 10% o'r LSOAs mwyaf difreintiedig yng Nghymru. Maent fel a ganlyn:-</p> <ul style="list-style-type: none"> • Morawelon sydd â sgôr o 48.2, ac yn safle 119 allan o 1896 yng Nghymru. Gosodwyd yr LSOA hwn yn y categori o'r 10% o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru. • Tudur sydd â sgôr o 42.9, ac yn safle 187 allan o 1896 yng Nghymru. Gosodwyd yr LSOA hwn yn y categori o'r 10% o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru. • Porthyfelin 1 sydd â sgôr o 41.6, yn safle 204 allan o 1896 yng Nghymru. Gosodwyd yr LSOA hwn yn y categori o'r 10-20% o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru. <p>Yn Ynys Môn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roedd gan yr LSOAs ddisbarthiad sgôr amddifadedd o dros 88% o'r holl amrediad yng Nghymru. • Mae 5% o'i LSOAs yn disgyn o fewn y categori o'r 10% o'r LSOAs mwyaf difreintiedig yng Nghymru. • Mae 55% o'i LSOAs yn disgyn o fewn y categori o'r 50% o'r LSOAs mwyaf difreintiedig yng Nghymru. • Mae lefelau o amddifadedd sy'n is na'r cyfartaledd yn y tri chategori mwyaf difreintiedig (y mwyaf difreintiedig 10%, 20%, 30%), ond mae lefelau o amddifadedd yn uwch na'r cyfartaledd yn y categori 50% mwyaf difreintiedig). <p>Yn y 10% o'r LSOAs mwyaf difreintiedig yng Nghymru ceir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niferoedd o LSOAs sy'n uwch na'r cyfartaledd yn Ynys Môn ar gyfer Tai (18%) a Mynediad (18%) • Niferoedd o LSOAs sy'n is na'r cyfartaledd yn Ynys Môn ar gyfer: <ul style="list-style-type: none"> • Amddifadedd Cyffredinol (5%) • Incwm (7%) • Cyflogaeth (2%) • Iechyd (2%) • Addysg (5%) • Y Gymuned (7%) 			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																				
Cymunedau																								
	<p>Roedd 55% o'r LSOAs yn Ynys Môn yn fwy difreintiedig na chyfartaledd Cymru.²³</p> <p style="text-align: center;">Map yn Dangos Safle WIMD cyffredinol Wardiau Ynys Môn²⁴</p> 																							
Trosedd	<table border="1" data-bbox="338 1042 1095 1246"> <thead> <tr> <th colspan="3" data-bbox="338 1042 1095 1070">Trosedd a Gofnodwyd 2006-07 (i bob 100,000 o'r boblogaeth)</th> </tr> <tr> <th data-bbox="338 1070 712 1099"></th> <th data-bbox="712 1070 889 1099">Ynys Môn</th> <th data-bbox="889 1070 1095 1099">Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="338 1099 712 1128">Trosedd a gofnodwyd</td> <td data-bbox="712 1099 889 1128">67.7</td> <td data-bbox="889 1099 1095 1128">87.5</td> </tr> <tr> <td data-bbox="338 1128 712 1157">Trais yn erbyn person</td> <td data-bbox="712 1128 889 1157">20.4</td> <td data-bbox="889 1128 1095 1157">18.2</td> </tr> <tr> <td data-bbox="338 1157 712 1185">Byrgleriaeth o dŷ</td> <td data-bbox="712 1157 889 1185">1.3</td> <td data-bbox="889 1157 1095 1185">3.6</td> </tr> <tr> <td data-bbox="338 1185 712 1214">Dwyn cerbyd</td> <td data-bbox="712 1185 889 1214">1.3</td> <td data-bbox="889 1185 1095 1214">3.8</td> </tr> <tr> <td data-bbox="338 1214 712 1243">Dwyn o gerbyd</td> <td data-bbox="712 1214 889 1243">2.1</td> <td data-bbox="889 1214 1095 1243">8.6</td> </tr> </tbody> </table>	Trosedd a Gofnodwyd 2006-07 (i bob 100,000 o'r boblogaeth)				Ynys Môn	Cymru	Trosedd a gofnodwyd	67.7	87.5	Trais yn erbyn person	20.4	18.2	Byrgleriaeth o dŷ	1.3	3.6	Dwyn cerbyd	1.3	3.8	Dwyn o gerbyd	2.1	8.6	<p>Mae'r gyfradd drosedd yn Ynys Môn wedi gostwng yn raddol yn ystod y blynyddoedd diwethaf gyda gostyngiad cyffredinol o 23% rhwng 2006/07 a 2009/10.</p>	
Trosedd a Gofnodwyd 2006-07 (i bob 100,000 o'r boblogaeth)																								
	Ynys Môn	Cymru																						
Trosedd a gofnodwyd	67.7	87.5																						
Trais yn erbyn person	20.4	18.2																						
Byrgleriaeth o dŷ	1.3	3.6																						
Dwyn cerbyd	1.3	3.8																						
Dwyn o gerbyd	2.1	8.6																						

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																		
Cymunedau																						
		<p style="text-align: center;">25</p> <p style="text-align: center;">Y Gyfradd Drosedd i bob 1,000 o bobl</p> <table border="1" data-bbox="544 456 1326 1011"> <caption>Y Gyfradd Drosedd i bob 1,000 o bobl</caption> <thead> <tr> <th>Ffynhonnell</th> <th>FY 2005-06</th> <th>FY 2006-07</th> <th>FY 2007-08</th> <th>FY 2008-09</th> <th>FY 2009-10</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Isle of Anglesey, Rate of total recorded offences per 1,000 people</td> <td>58</td> <td>68</td> <td>55</td> <td>55</td> <td>52</td> </tr> <tr> <td>Wales, Rate of total recorded offences per 1,000 people</td> <td>88</td> <td>88</td> <td>82</td> <td>79</td> <td>74</td> </tr> </tbody> </table>	Ffynhonnell	FY 2005-06	FY 2006-07	FY 2007-08	FY 2008-09	FY 2009-10	Isle of Anglesey, Rate of total recorded offences per 1,000 people	58	68	55	55	52	Wales, Rate of total recorded offences per 1,000 people	88	88	82	79	74		
Ffynhonnell	FY 2005-06	FY 2006-07	FY 2007-08	FY 2008-09	FY 2009-10																	
Isle of Anglesey, Rate of total recorded offences per 1,000 people	58	68	55	55	52																	
Wales, Rate of total recorded offences per 1,000 people	88	88	82	79	74																	
<p>Yn 2009/10, Ynys Môn oedd â'r gyfradd drosedd isaf namyn tri yng Nghymru.</p>																						

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																								
Cymunedau																												
	<p style="text-align: center;">Troseddau Hysbysadwy a Gofnodwyd gan yr Heddlu (Ebrill 09 – Mawrth 10)²⁶</p> <table border="1" data-bbox="1142 582 1366 949"> <caption>Legend for Crime Categories</caption> <tr><td>■</td><td>Trais yn erbyn y person</td></tr> <tr><td>■</td><td>Clwyfo</td></tr> <tr><td>■</td><td>Clwyfo arall</td></tr> <tr><td>■</td><td>Aflonyddu</td></tr> <tr><td>■</td><td>Ymosod cyffredin</td></tr> <tr><td>■</td><td>Lladrad</td></tr> <tr><td>■</td><td>Lladrad oddi ar berson</td></tr> <tr><td>■</td><td>Criminal Damage</td></tr> <tr><td>■</td><td>Byrgeriaeth o dy</td></tr> <tr><td>■</td><td>Byrgeriaeth arall</td></tr> <tr><td>■</td><td>Dwyn cerbyd</td></tr> <tr><td>■</td><td>Dwyn o gerbyd</td></tr> </table>	■	Trais yn erbyn y person	■	Clwyfo	■	Clwyfo arall	■	Aflonyddu	■	Ymosod cyffredin	■	Lladrad	■	Lladrad oddi ar berson	■	Criminal Damage	■	Byrgeriaeth o dy	■	Byrgeriaeth arall	■	Dwyn cerbyd	■	Dwyn o gerbyd			
■	Trais yn erbyn y person																											
■	Clwyfo																											
■	Clwyfo arall																											
■	Aflonyddu																											
■	Ymosod cyffredin																											
■	Lladrad																											
■	Lladrad oddi ar berson																											
■	Criminal Damage																											
■	Byrgeriaeth o dy																											
■	Byrgeriaeth arall																											
■	Dwyn cerbyd																											
■	Dwyn o gerbyd																											

¹ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol: Ystadegau Cymdogaeth – Ynys Môn. Ar gael ar-lein:
<http://www.neighbourhood.statistics.gov.uk/dissemination/LeadDatasetList.do?a=7&b=276858&c=Anglesey&d=13&g=412995&i=1001x1003&m=0&r=1&s=1302598070859&enc=1&domainId=13>

² LICC (2010): Amcanestyniadau Poblogaeth Awdurdodau Lleol Cymru (sail-2008): Adroddiad Awdurdodau Lleol

³ Ibid

⁴ Ibid

⁵ Ibid

⁶ Ibid

⁷ Arsyllfa Dysgu a Sgiliau dros Gymru: Gwybodaeth am y Farchnad Lafur a Theclyn Cynllunio – LMI Lleol: Ynys Môn. Ar gael ar-lein yma:

<http://www.learningobservatory.com/lmi-anglesey>

⁸ LICC (2010): Amcanestyniadau Poblogaeth Awdurdodau Lleol Cymru (sail-2008): Adroddiad Awdurdodau Lleol

⁹ Ibid

¹⁰ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (a ddefnyddiwyd 12/04/11). Ystadegau Cymdogaeth – Ynys Môn.

¹¹ LICC (2010): Amcanestyniadau Poblogaeth Awdurdodau Lleol Cymru (sail-2008): Adroddiad Awdurdodau Lleol

¹² Ibid

¹³ Ibid

¹⁴ Ibid

¹⁵ Ibid

¹⁶ Ibid

¹⁷ Ibid

¹⁸ Ibid

¹⁹ Statscymru: Poblogaeth ac Ymfudo: Amcangyfrifon yn ôl Grwpiau Ethnig. Ar gael ar-lein:

<http://www.statswales.wales.gov.uk/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=29063>

²⁰ InfoBase Cymru: <http://www.infobasecymru.net/IAS/dataviews/tabular?viewId=49&subsetId=>

²¹ LICC (2010) Arolwg Iechyd Cymru 2008 + 2009: Canlyniadau Awdurdodau a Byrddau Iechyd Lleol

²² Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (a ddefnyddiwyd 12/04/11). Ystadegau Cymdogaeth – Ynys Môn.

²³ LICC - Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2008

²⁴ Ibid

²⁵ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol (a ddefnyddiwyd 12/04/11). Ystadegau Cymdogaeth – Ynys Môn.

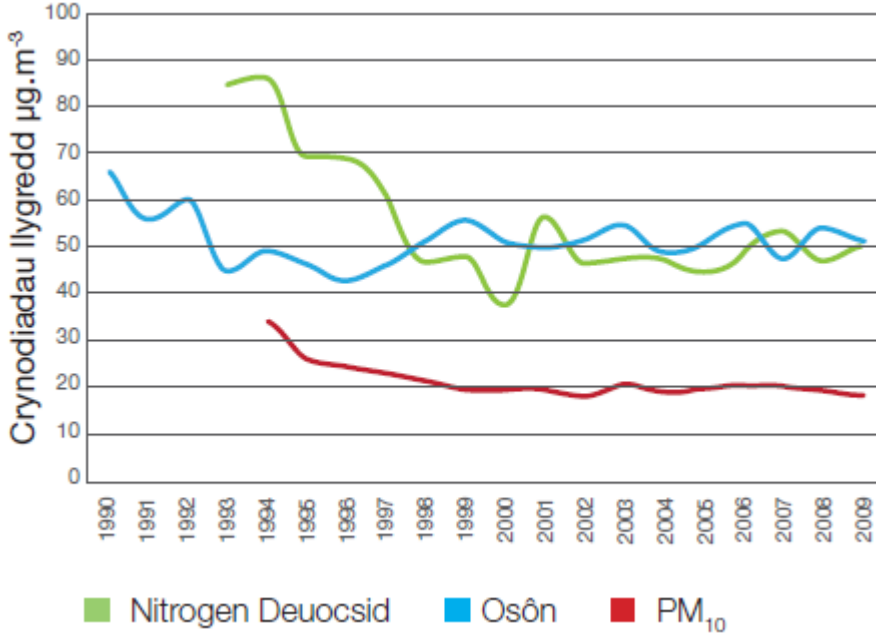
²⁶ Ibid

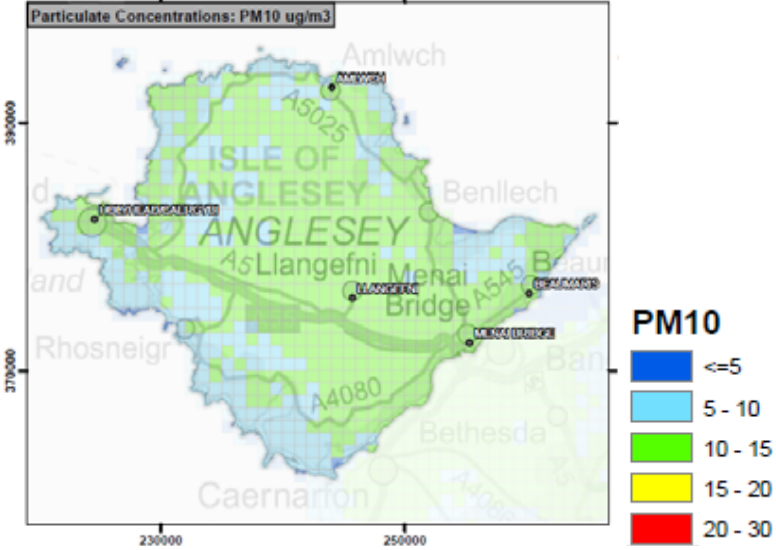
Ffactorau Hinsoddol

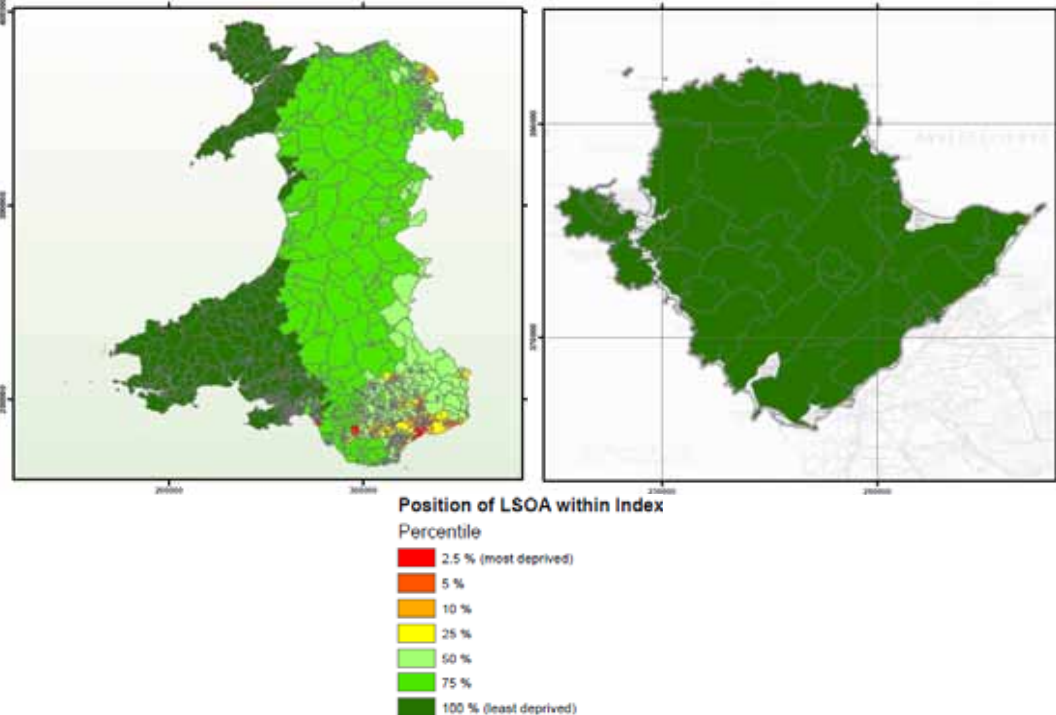
Mae gan Ynys Môn un o'r lefelau uchaf o allyriadau CO₂ y pen yng Nghymru. Mae allyriadau CO₂ mwyaf sylweddol ardal cynllun Ynys Môn yn deillio o ddiwydiant Rhagwelir y bydd cynnydd cyffredinol yn y tymereddau cyfartalog blynyddol yng Nghymru yn 1.3°C erbyn y 2020au, 2.0°C erbyn y 2040au a 3.3°C erbyn y 2080au, yn erbyn y waelodlin 1961 i 1990. Mae'r cynnydd a ragwelir i Ynys Môn ar ochr isaf yr amrediadau hyn h.y. rhagwelir y bydd uchafswm cyfartalog tymereddau'r haf 3°C yn uwch na'r ffigyrau gwaelodlin o gymharu â hyd at 6°C yn uwch yng nghanol Cymru ac yn ne Cymru. Yn gyffredinol, gall y Sir hefyd ddisgwyl cael hafau sychach, a mwy o ddigwyddiadau tywydd eithafol / anarferol, megis glawiad uwch / gaeafau gwlypach. Mae LICC wedi gosod targed o gynhyrchu 7 o oriau terawatt drwy ynni adnewyddadwy er mwyn cyrraedd targed y DU o gynhyrchu 15% o ynni â dulliau adnewyddadwy erbyn 2020. Mae Strategaeth Ynys Ynni'r Sir yn fenter allweddol sy'n canolbwyntio'n uniongyrchol ar gefnogi chwyldro carbon isel LICC. Mae'r cyfleoedd allweddol yn cynnwys: Cynhyrchu ynni gwynt ar y môr, prosiect Llanw'r Moelrhoniaid a'r cais arfaethedig ar gyfer 2012 am adweithydd newydd yn Wylfa (3.2GW).

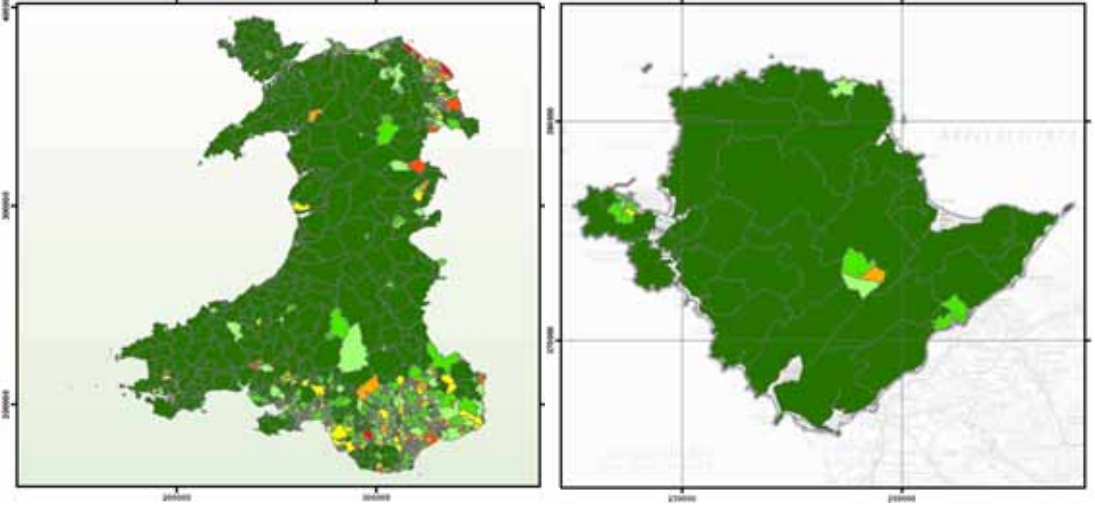
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd				
Ffactorau Hinsoddol								
Rhagolygon Newid Hinsawdd	Rhagwelir y bydd cynnydd cyffredinol yn y tymereddau cyfartalog blynyddol yng Nghymru yn 1.3°C erbyn y 2020au, 2.0°C erbyn y 2040au a 3.3°C erbyn y 2080au, yn erbyn y waelodlin 1961 i 1990. Mae'r cynnydd a ragwelir i Ynys Môn ar ochr isaf yr amrediadau hyn h.y. rhagwelir y bydd uchafswm cyfartalog tymhereddau'r haf 3°C yn uwch na'r ffigyrau gwaelodlin o gymharu â hyd at 6°C yn uwch yng nghanol Cymru ac yn ne Cymru. ¹ Yn gyffredinol, gall y Sir hefyd ddisgwyl cael hafau sychach, a mwy o ddigwyddiadau tywydd eithafol / anarferol, megis glawiad uwch / gaeafau gwlypach.			Bydd angen ymgorffori mesurau addasu newid yn yr hinsawdd fel elfen annatod o ddatblygiadau tai ac isadeiledd newydd.				
Allyriadau Carbon Deuocsid		Cymru: Allyriadau net CO₂ wedi'u lleihau 80% o gymharu â lefelau 1990.	Tunelli Carbon Deuocsid y pen yng Nghymru - 13.1 (2007)²					
	Bu gostyngiad o 0.68% mewn allyriadau rhwng 2005/2007	Allyriadau Carbon Deuocsid Ynys Môn yn ôl Sector (2007) (kt CO₂)						
		Diwydiant /Masnachol	Domestig	Trafnidiaeth Ffyrdd	Defnydd tir, Newid mewn defnydd tir	Cyfanswm	Safle ymysg y 22 Awdurdod Lleol	Mae allyriadau CO ₂ mwyaf sylweddol ardal cynllun Ynys Môn yn deillio o ddiwydiant.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws/ Tuedd			Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol								
					a Choedwig -aeth			
		411	181	143	43	778	15	
		Allyriadau Carbon Deuocsid y pen yn Ynys Môn yn ôl Sector (2007)						
		Diwydiant /Masnachol	Domestig	Trafnidiaeth Ffyrdd	Defnydd tir, Newid mewn defnydd tir a Choedwigaeth	Cyfanswm		
	Ynys Môn	6.0	2.6	2.1	0.6	11.3	Mae gan Ynys Môn un o'r lefelau uchaf o allyriadau y pen yng Nghymru.	
	Cymru	6.5	2.4	2.3	-0.1	11.1		
		Mae Ynys Môn yn un o'r pum awdurdod yn y DU sydd â 18% o stoc tai'r ALI wedi'i ynysu (croglloft / wal geudod) fel rhan o'r Targed Gostwng Allyriadau Carbon (CERT). ³						Cyfleoedd pellach i wella perfformiad y stoc tai presennol a'r stoc tai yn y dyfodol.
Allyriadau Nwyon Tŷ Gwydr	Bwlch Data Rhanbarthol	<p>Cyfanswm allyriadau'r chwe Nwy Tŷ Gwydr yng Nghymru yn 2006 oedd 51.1MtCO₂ cyfwerth. Mae hyn yn cynrychioli cynnydd o 3.9% ers 2005 a gostyngiad o 7.4% ar allyriadau blwyddyn sylfaen y chwe nwy tŷ gwydr.</p> <p>Cyfanswm yr allyriadau CO₂ yng Nghymru yn 2006 oedd 42.5MtCO₂ cyfwerth, sy'n cynrychioli cynnydd o 4.7% ers 2005 a gostyngiad o 1.8% ar allyriadau CO₂ blwyddyn sylfaen.</p> <p>Dengys y ffigyrau hyn ostyngiad mewn allyriadau o gymharu â'r flwyddyn</p>						Cyfleoedd i wella'r duedd i ostwng allyriadau CO ₂ (e.e. trwy fesurau tai a thrafnidiaeth)

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
		sylfaen, ond cynnydd mewn allyriadau o gymharu â 2005. ⁴		
Llygredd Aer	<p style="text-align: center;">Answadd Aer yng Nghymru ers 1990</p> <p style="text-align: center;">5</p> <p>Mae answadd aer yng Nghymru ynd al i wella o flwyddyn i flwyddyn, ac mae'r crynodiad o allyriadau a'r llygryddion allweddol yn yr aer yn lleihau, er bod y crynodiadau blynyddol cyfartalog wedi dechrau sefydlogi eto yn y blynyddoedd diweddar.</p>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
	Cymedr Blynnyddol Crynodiadau PM₁₀ Wedi'u Modelu (2008)⁶			
				
	<p>Dengys y map uchod y crynodiadau cymedr blynnyddol PM₁₀ wedi'u modelu a'u mapio i rid 1km. Darperir y data gan NetCen ac mae'n seiliedig ar allyriadau wedi'u modelu sy'n cael eu rhyddhau i'r atmosffer gan ffynonellau yn y DU o'r National Atmospheric Emissions Inventory (NAEI) ynghyd â chrynodiadau wedi'u mesur. Ar hyn o bryd, amcanion Strategaeth Ansawdd Aer Genedlaethol y DU ar gyfer PM₁₀ yw crynodiad sy'n llai na 40ugm³ wedi'i fesur fel cymedr blynnyddol a 50ugm³ wedi'i fesur fel cymedr 24 awr (ni ddylai fod yn uwch na hyn fwy na 35 gwaith mewn blwyddyn). Dengys y map yn 2008, fod y crynodiadau PM₁₀ o fewn y cyfyngiadau cenedlaethol. Awgryma'r map fod crynodiadau PM₁₀ yn is yn yr ardaloedd mwy arfordirol o'r Sir.</p>			

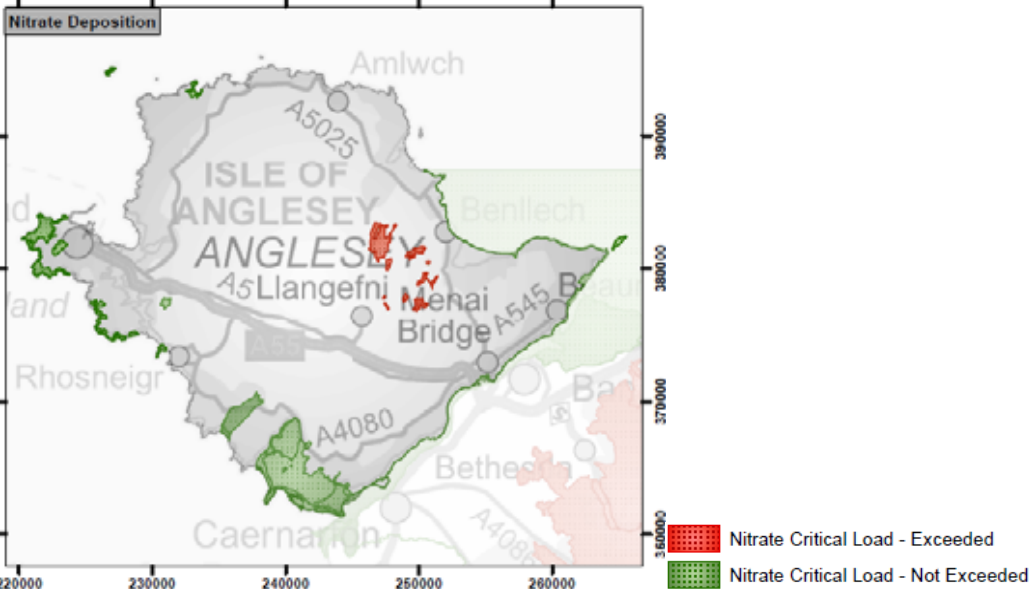
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
<p>Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru: Ansawdd Aer</p>	<p>Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (2008) (WIMD) yw'r mesur swyddogol o amddifadedd mewn ardaloedd bychain yng Nghymru. Mae elfen amgylchedd ffisegol y WIMD yn cynnwys pedwar dangosydd gan gynnwys ansawdd aer (crynnodiadau llygryddion aer) ac allyriadau llygryddion aer. Mae'r dangosydd Ansawdd Aer yn defnyddio data ar grynodiadau o lygryddion (bensen, nitrogen deuocsid, sylffwr deuocsid, gronynnau, carbon monocsid ac osôn).</p>	<p>Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (WIMD): Mynegai Crynnodiad Ansawdd Aer yn ôl y Cyfartaledd i'r Boblogaeth (population-averaged)(2008).</p> 		<p>Nid yw amddifadedd mewn perthynas â'r elfen amgylchedd ffisegol o fewn y WIMD yn sylweddol i Ynys Môn, ac ar y mynegai hwn, yr ynys yw un o'r ardaloedd lleiaf difreintiedig yng Nghymru, gan gynnig amgylchedd o ansawdd uchel i'r boblogaeth leol.</p>

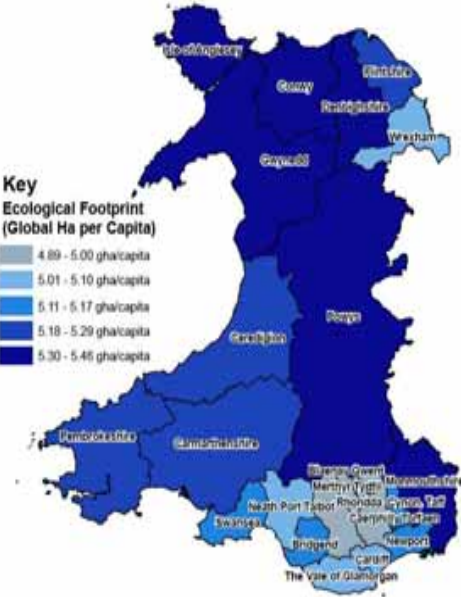
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
	<p><i>Noder: Dangosir y cymunedau sydd â'r problemau ansawdd aer mwyaf sylweddol yng nghyswllt y boblogaeth mewn coch.</i></p> <p>Dengys y mapiau uchod fod ansawdd aer Ynys Môn yn dda o gymharu â gweddill Cymru. Mae'r rhan fwyaf o'r LSOA yn y Sir ymysg y rhai lleiaf difreintiedig yng Nghymru⁷.</p> <p>Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (WIMD): Mynegai Allyriadau Aer yn ôl y Cyfartaledd i'r Boblogaeth (population-averaged) (2008)⁸.</p> 			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
	<p>Position of LSOA within Index</p> <p>Percentile</p> <ul style="list-style-type: none"> 2.5 % (most deprived) 5 % 10 % 25 % 50 % 75 % 100 % (least deprived) Local Authority <p><i>Noder: Dangosir y Cymunedau sydd â'r problemau ansawdd aer mwyaf sylweddol yng nghyswllt y boblogaeth mewn coch.</i></p>	<p>Dengys y mapiau uchod fod ansawdd aer Ynys Môn yn gysylltiedig â'r cyfartaledd i'r boblogaeth yn dda o gymharu â gweddill Cymru. Mae'r rhan fwyaf o'r LSOAs ymysg y rhai sydd leiaf difreintiedig yng nghyswllt y mesur hwn. Fodd bynnag, mae'r ardaloedd mwyaf poblog, Amlwch, Caergybi, Porthaethwy a Llangefni yn fwy difreintiedig.</p>		
<p>Crynodeiad nwyon sy'n destun rheoliad / Ansawdd aer</p>	<p>Sylffwr Deuocsid</p> <p>Rhwng 27 Medi 2007 a 27 Tachwedd 2008, bu i <i>AEA Energy and Environment</i> gynnal gwaith monitro Sylffwr Deuocsid ym Mharc Arfordir Penrhos ar ran <i>Anglesey Aluminium Metals Ltd</i>. Canlyniad y gwaith monitro hwn oedd nad oedd risg o ragori ar yr amcanion SO₂ ar gyfer y lleoliad hwn.</p> <p>Mater Gronynnol (PM₁₀)</p> <p>Yn ystod y deuddeg mis diwethaf, mae'r Awdurdod Lleol wedi bod yn cynnal gwaith monitro PM₁₀ mewn tri lleoliad sy'n ffynonellau i allyriadau diflan, gan gynnwys lleoliad newydd yn y pyllau gwaddodiad ym Mynydd Parys. Dengys canlyniadau'r astudiaethau hyn nad oes llawer o debygolrwydd y bydd yr amcanion ansawdd aer ar gyfer PM₁₀ yn cael eu rhagori yn y lleoliadau hyn.</p> <p>Nitrogen Deuocsid (NO₂)</p>		<p>Mae'r awdurdod lleol wedi ystyried cysylltiadau allyriadau ansawdd aer â ffynonellau diflan a ffermydd dofednod fel rhan o'r broses adolygu flynyddol ac wedi casglu mai bychan iawn yw'r tebygolrwydd y byddai'r amcanion ansawdd aer yn cael eu rhagori yn unrhyw un o'r ffynonellau hyn.</p>	<p>Nid yw ansawdd aer yn broblem sylweddol yn Ynys Môn, ac eithrio'r manau problemus sy'n gysylltiedig â thrafnidiaeth ffyrdd, sy'n destun monitro rheolaidd.</p>

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
	<p>Y canlyniadau o'r tiwbiau trylediad NO₂ ar gyfer ymylfaen yr A55(T) yn Llanfair P.G yw'r unig leoliad sy'n uwch nag amcan blynyddol Llywodraeth Cynulliad Cymru, sef 40µg/m³. Mae'r eiddo agosaf oddeutu 20m o'r ymylfaen ble yr amcangyfrifir y byddai'r crynodiad yn 22.1 µg/m³. Fodd bynnag, mae'r tiwb trylediad NO₂ yn Llanfair P.G wedi'i leoli'n gyfagos ag encilfa awdurdodedig ble nad oes unrhyw gyfyngiad ar ei ddefnydd. Felly, byddai'r amcan un awr o 200 µg/m³ (ni ddylai fod yn uwch na hyn fwy na 18 gwaith mewn blwyddyn) yn berthnasol. Tra bod y cymedr blynyddol yn aros yn is na 60 µg/m³, mae'n annhebygol y bydd yr amcan cymedrig 1 awr ar gyfer NO₂ yn cael ei ragori yn Llanfair P.G. ond dylid nodi fod cynnydd wedi bod bob blwyddyn mewn NO₂ o 40.7 µg/m³ yn 2005 i 44.5 µg/m³ yn 2008.</p> <p>Bydd yr Awdurdod Lleol yn parhau â'r lleoliad tiwb trylediad NO₂ yn Llanfair P.G. gan ei fod wedi'i leoli gyferbyn ag encilfa ble mae'r amcan un awr o 200 µg/m³ (ni ddylai fod yn uwch na hyn fwy na 18 gwaith mewn blwyddyn) yn berthnasol. Bydd angen i'r Awdurdod Lleol fonitro pa un ai yw'r cymedr blynyddol yn parhau yn is na 60 µg/m³ ai peidio, yn enwedig o gofio'r cynnydd diweddar yng nghyfarfartaledd blynyddol NO₂ yn y lleoliad hwn.</p> <p>Ffynonellau Llygredd Aer</p> <p>Dim ond un cais y mae'r Awdurdod Lleol wedi'i dderbyn yn y blynyddoedd diwethaf am ganiatâd am simnai yn gysylltiedig â ffwrnais fiomas. Roedd y cais yn ymwneud â simnai 10</p>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
	<p>metr o uchder wedi'i leoli o fewn ffens berimedr ar safle RAF y Fali a chredwyd nad oedd hi'n debygol y byddai'r cyhoedd yn cael eu hamlygu i'r allyriadau.</p> <p>Mae'r Awdurdod Lleol wedi ystyried materion ansawdd aer sy'n gysylltiedig ag allyriadau diflan a ffermydd dofednod yn yr arolwg hwn. Mae wedi dod i'r casgliad mai prin iawn yw'r tebygolrwydd y bydd yr amcanion ansawdd aer yn cael eu rhagori gan unrhyw un o'r ffynonellau hyn. Ni adnabuwyd unrhyw ffynonellau eraill i'w hasesu nad oedd wedi'u hasesu'n barod mewn adolygiadau blaenorol.</p> <p>Mae'r Awdurdod Lleol wedi adnabod bod locomotifau diesel neu stêm yn aros yn eu hunfan yn rheolaidd am gyfnodau o chwarter awr neu hwy yng Ngorsaf Rheilffordd Caergybi. Mae injans y locomotifau yn rhedeg am gyfnodau hir o amser nepell oddi wrth yr arhosfa fysis a'r palmant ar Ffordd Fictoria. Felly, yn ddiweddar, mae'r Awdurdod Lleol wedi gosod Dadansoddwr SO2 Fflwroleuedd UV yn yr hen doiledau cyhoeddus ar Ffordd Fictoria, i fonitro'r allyriadau o'r locomotifau llonydd. Bydd canlyniadau'r gwaith monitro'n cael eu hadrodd mewn Asesiad Manwl ar ddiwedd Ebrill 2010⁹.</p>			
Dyddodiad Asid	<p>Mae asid yn cynnwys dyddodiad gwlyb a sych o lygryddion o'r atmosffer sydd â'r potensial i asideiddio priddoedd a dyfroedd croyw. Mae'r llygryddion yn cynnwys sylffwr deuocsid (SO₂), nitrogen ocsid (Nox) ac amonia (NH₃). Dyddodiad nitrogen yw dyddodiad ocsidau nitrogen (Nox) ac amonia (NH₃) o'r atmosffer i'r tir. Dyddodiad cyflawn yw'r cyfuniad o ddyddodiad gwlyb a dyddodiad sych. Cyfeiria nitrogen at ddos o'r llygrydd all arwain at ewtroffigedd.</p> <p>Er mwyn penderfynu pa un ai yw dyddodiad asid neu nitrogen yn cael effaith negatif ar</p>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
	<p>ecosystem, neu ran o ecosystem ai peidio, gosodir llwyth critigol ar gyfer cynefinoedd unigol, er enghraifft, coetir neu gors, a rhywogaethau unigol, er enghraifft, math o fwsogl neu blanhigyn dŵr croyw. Mae llwyth critigol yn ymwneud â faint o lygrydd sy'n cael ei ddyddodi o'r aer i'r ddaear. Pan fo dyddodiad yn llai na'r llwyth critigol, gellir casglu bod dyddodiad llygrydd sy'n uwch na hyn yn dangos effeithiau anuniongyrchol niweidiol ar gynefin neu rywogaeth. Os yw dyddodiad yn fwy na'r llwyth critigol, yna ystyrir ei fod wedi rhagori'r llwyth critigol. Dengys y mapiau a ganlyn ragfynegiad wedi'i fodelu ar gyfer dyddodiad asid a dyddodiad nitrad yn 2010.</p>	<p>Effeithiau Ansawdd Aer Safleoedd Natura 2000 – Rhagfynegiadau wedi'u Modelu ar gyfer Dyddodiad Asid 2010¹⁰</p> 		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
<p>Ôl-troed Ecolegol</p>	<p>Yn 2003, roedd ôl-troed ecolegol Ynys Môn yn 5.3 hecтар byd eang (gha) y person sy'n ei wneud yn un o'r chwe awdurdod lleol uchaf yng Nghymru¹¹.</p> <p>Mae amcangyfrifon y <i>Stockholm Environment Institute</i> yn awgrymu fod yr 'earthshare', neu'r gyfran o'r ddaear, ar gyfartaledd yn 1.8 gha i bob person.</p> <p>Amcangyfrifwyd mai cyfanswm Ôl-troed Ecolegol Cymru yn</p>	<p>Mae ôl-troed Cymru wedi cynyddu ar gyfradd gyfartalog o 1.5% y flwyddyn rhwng 1990 a 2003.</p>	<p>Yr angen i leihau ôl-troed ecolegol Ynys Môn a Gwynedd, gyda ffocws penodol ar yr allyriadau sy'n codi o dai a thrafnidiaeth.</p>	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Ffactorau Hinsoddol				
	2003 oedd 5.16 gha i bob person. Mae hyn bron iawn yn deirgwaith yr <i>earthshare</i> cyfartalog. Wrth ddefnyddio'r un sail i gyfrifo, gwelwyd mai cyfanswm Ôl-troed Ecolegol y DU yn 2003 oedd 5.6 gha i bob person.			
Targedau Ynni Adnewyddadwy		Mae LICC wedi gosod targed o gynhyrchu 7 o oriau terawatt drwy ynni adnewyddadwy er mwyn cyrraedd targed y DU o gynhyrchu 15% o ynni â dulliau adnewyddadwy erbyn 2020 (atodiad i NCT8) ¹² .		Mae Strategaeth Ynys Ynni Ynys Môn yn fenter allweddol sy'n canolbwyntio'n uniongyrchol ar gefnogi chwyldro carbon isel LICC. Mae'r cyfleoedd allweddol yn cynnwys: Cynhyrchu ynni gwynt ar y môr, prosiect Llanw'r Moelrhoniaid a'r cais arfaethedig ar gyfer 2012 am adweithydd newydd yn Wylfa (3.2GW) ¹³
Capasiti ynni adnewyddadwy sydd wedi'i osod	Dim dadansoddiad o'r capasiti ar gyfer y cynllun ardal / rhanbarthol	Mae 143 o safleoedd yng Nghymru sy'n cynhyrchu trydan o ffynonellau adnewyddadwy. Mae'r twf mewn capasiti ar hyd Cymru yn deillio fwyaf o ffynonellau ynni gwynt (+157Mwe) ¹⁴ .		Mae Ynys Môn yn cynnig cyfleoedd sylweddol i gynyddu capasiti adnewyddadwy wedi'i osod (cynhyrchu ynni o wynt oddi ar y môr + llanw'r môr).
Addasu Newid Hinsawdd	Dim data ar gyfer y cynllun ardal / rhanbarthol ar gynnydd / mesurau addasu	Mae Strategaeth Newid Hinsawdd Cymru yn gosod fframwaith strategol. Newid Hinsawdd, prosiect peilot Newid Lleoedd, camau gweithredu ymarferol mewn ALI i barhau â'r addasu ¹⁵ .	Dim gwaelodlin o fesurau wedi'i sefydlu, mae'r dulliau presennol yn seiliedig ar asesu risg gan gynnwys gwydnwch yr isadeiledd, rheoli'r arfordir, rheoli'r tir.	Cefnogi/hwyluso datblygiad cynlluniau addasu sector.

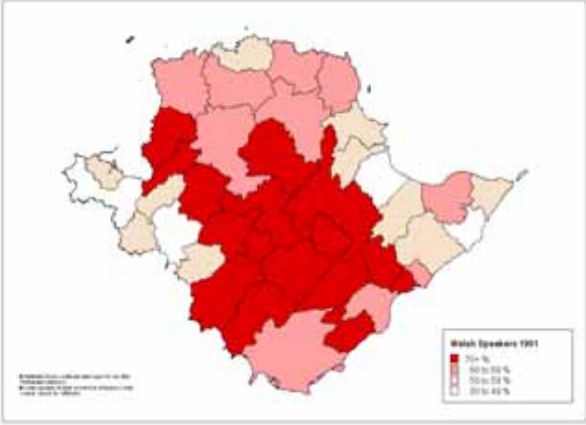
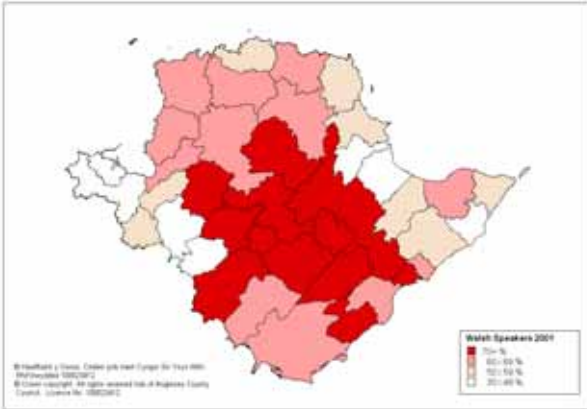
-
- ¹ LIC (2009) Newid Hinsawdd: ei effeithiau i Gymru (Tachwedd, 2009) <http://wales.gov.uk/docs/desh/policy/091101climateimpactsen.pdf>
- ² LICC <http://www.assemblywales.org/09-037.pdf>
- ³ Yr Ymddiriedolaeth Arbed Ynni (2010) <http://www.energysavingtrust.org.uk/business/Business/Information/Homes-Energy-Efficiency-Database-HEED/CERT-reports-from-HEED>
- ⁴ Datganiadau Ysgrifenedig LICC 2008 <http://wales.gov.uk/about/cabinet/cabinetstatements/2008/greenhouse/?lang=en>
- ⁵ Ansawdd Aer yng Nghymru (2009) – Fforwm Ansawdd Aer Cymru
- ⁶ Pecyn Tystiolaeth Leol - Asiantaeth yr Amgylchedd
- ⁷ Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen (LSOAs): Mae Cymru a Lloegr wedi'u rhannu yn Ardaloedd Cynnyrch Ehangach (SOA), a phob un ohonynt ag oddeutu yr un boblogaeth. Mae tri haen: Yr haen is (y lleiaf), Yr Haen Ganol a'r Haen Uwch (y fwyaf). Mae 1,896 Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is yng Nghymru, ac mae ganddynt oll oddeutu 1,500 o bobl. Cyfrifir sgoriau amddifadedd ar gyfer pob un o'r ardaloedd hyn: ucha'n byd yw'r sgoriau, mwya'n byd yw'r amddifadedd. LICC (2008) Adroddiad Cryno Ystadegau Cymru WIMD.
- ⁸ Pecyn Tystiolaeth Leol - Asiantaeth yr Amgylchedd
- ⁹ Adroddiad Sgopio AAS Cyngor Sir Ynys Môn, Cyfres II (2006) (diweddariadau 2010)
- ¹⁰ Pecyn Tystiolaeth Leol - Asiantaeth yr Amgylchedd
- ¹¹ *Wales' Ecological Footprint - Scenarios to 2020* E. Dawkins, A. Paul, J. Barrett, J. Minx and K. Scott. <http://wales.gov.uk/topics/sustainabledevelopment/publications/ecofootprint/?lang=en>
- ¹² Nodyn Cyngor Technegol (NCT) 8 Ynni Adnewyddadwy <http://wales.gov.uk/topics/planning/policy/tans/tan8/?lang=en>
- ¹³ Gweledigaeth Ynys Ynni, Ynys Môn <http://www.anglesey.gov.uk/doc.asp?cat=5046>
- ¹⁴ Adran Ynni a Newid Hinsawdd, Tueddiadau Ynni: <http://www.decc.gov.uk/en/content/cms/statistics/publications/trends/>
- ¹⁵ LICC (2010) Strategaeth Newid Hinsawdd Cymru. <http://wales.gov.uk/docs/desh/publications/101006ccstratfinalen.pdf>

Y Dreftadaeth Ddiwylliannol

Mae gan Fôn dreftadaeth gyfoethog sy'n cynnwys nifer o safleoedd dynodedig a safleoedd cofrestredig sy'n cyfrannu'n helaeth tuag at gymeriad cyffredinol y dirwedd ddiwylliannol ac yn darparu ffynhonnell bwysig sydd o ddiddordeb i dwristiaid ac o ran cynhyrchu refeniw gan ymwelwyr. Mae Môn yn un o gadarnleoedd allweddol siaradwyr Cymraeg yng Nghymru gyda'r boblogaeth sefydlog yn ffurfio un o'r cyfraddau uchaf o siaradwyr Cymraeg (ar ôl Gwynedd) drwy Gymru gyfan. Mae datblygu a hyrwyddo'r iaith Gymraeg ym Môn yn un o elfennau allweddol y cyfoeth diwylliannol sydd gan yr ynys i'w gynnig i breswylwyr ac ymwelwyr fel ei gilydd.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd			
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol							
Yr Iaith Gymraeg	Yng Nghyfrifiad 2001, roedd oddeutu 39,000 o bobl ym Môn yn siarad Cymraeg a oedd yn cynrychioli ychydig dros 60% o'r boblogaeth (roedd 63.3% o'r boblogaeth dros dair blwydd oed yn dweud eu bod yn medru siarad Cymraeg) ¹ . Roedd y Cyfrifiad yn dangos peth dirywiad yn y nifer o siaradwyr Cymraeg rhwng 1991 a 2001 (gwelwyd gostyngiad o 10.3% yn Llaneugrad).			Cefnogi a hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg mewn cymunedau sy'n bodoli a rhai sy'n datblygu. Symud ymlaen â'r darpariaethau a osodir ym Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 ³ .			
	Sgiliau yn yr Iaith Gymraeg (2001)²						
		Poblogaeth dros dair blwydd oed	Siarad Cymraeg ond nid yn darllen na'i hysgrifennu	Siarad a darllen Cymraeg ond nid yn ei hysgrifennu	Siarad, darllen ac ysgrifennu Cymraeg	Cyfuniad arall o sgiliau	Dim gwybodaeth o'r Gymraeg
			%	%	%	%	%
	Môn	64,679	6.39	2.94	50.51	1.82	29.60
	Cymru	2,805,701	2.83	1.37	16.32	2.98	71.57

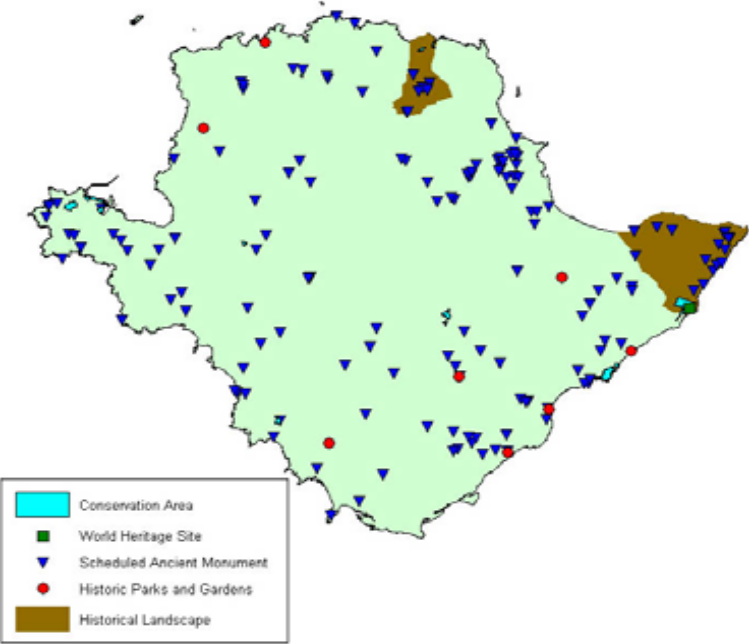
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																					
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol																									
	<p><i>Tueddiadau yn yr iaith Gymraeg</i></p> <p>Newidiadau yn y Nifer a'r % o Siaradwyr Cymraeg ers 1951</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Blwyddyn</th> <th>Ynys Môn</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1951</td> <td>38,443 (80.0%)</td> <td>714,700 (28.9%)</td> </tr> <tr> <td>1961</td> <td>37,101 (75.0%)</td> <td>656,000 (26.0%)</td> </tr> <tr> <td>1971</td> <td>37,135 (66.0%)</td> <td>542,400 (20.8%)</td> </tr> <tr> <td>1981</td> <td>39,229 (61.0%)</td> <td>508,200 (18.9%)</td> </tr> <tr> <td>1991</td> <td>41,240 (61.9%)</td> <td>500,000 (18.5%)</td> </tr> <tr> <td>2001</td> <td>38,893 (60.1%)</td> <td>582,368 (20.7%)</td> </tr> </tbody> </table> <p>Er y bu dirywiad sylweddol yn y canran o'r boblogaeth sy'n medru siarad Cymraeg, mae'n ddiddorol nodi bod y nifer o siaradwyr Cymraeg yn 2001 (38,893,) ychydig yn uwch na'r nifer yn 1951 (38,443). Adlewyrcha hyn y twf ym mhoblogaeth yr ynys yn sgil datblygiadau gwaith mawr yn y 1960au, sef Gorsaf Ynni Wylfa a gwaith mwyndoddi Alwminiwm Môn.</p> <p>Yn gydamserol â'r mewnlifiad o bobl o'r tu allan i Gymru i'r ynys, bu allfudiad o bobl ifanc yn chwilio am waith yn sgil y sylfaen economaidd gyfyngedig sy'n bodoli ar yr ynys. Bu dirywiad o oddeutu 10% yn y canran o siaradwyr Cymraeg yn genedlaethol rhwng 1951 a 1991. Fodd bynnag, rhwng 1991 a 2001 bu newid yn y duedd gyda chynnydd o dros 2% yn y canran o siaradwyr Cymraeg.</p> <p>Roedd canran y siaradwyr Cymraeg ar yr ynys yn 1991 bron yn 62%. Roedd 16 o wardiau'r ynys gyda dros 70% o'u poblogaeth yn medru siarad Cymraeg. Gellir cymharu canlyniadau Cyfrifiad 2001 gyda Chyfrifiad 1991 a dengys hwn batrwm y newid yn y gallu i siarad Cymraeg. Roedd nifer y cymunedau ble mae dros 70% o'u poblogaeth yn medru siarad Cymraeg wedi dirywio i 13 erbyn 2001 fel y gwelir yn y mapiau isod.</p>			Blwyddyn	Ynys Môn	Cymru	1951	38,443 (80.0%)	714,700 (28.9%)	1961	37,101 (75.0%)	656,000 (26.0%)	1971	37,135 (66.0%)	542,400 (20.8%)	1981	39,229 (61.0%)	508,200 (18.9%)	1991	41,240 (61.9%)	500,000 (18.5%)	2001	38,893 (60.1%)	582,368 (20.7%)	
Blwyddyn	Ynys Môn	Cymru																							
1951	38,443 (80.0%)	714,700 (28.9%)																							
1961	37,101 (75.0%)	656,000 (26.0%)																							
1971	37,135 (66.0%)	542,400 (20.8%)																							
1981	39,229 (61.0%)	508,200 (18.9%)																							
1991	41,240 (61.9%)	500,000 (18.5%)																							
2001	38,893 (60.1%)	582,368 (20.7%)																							

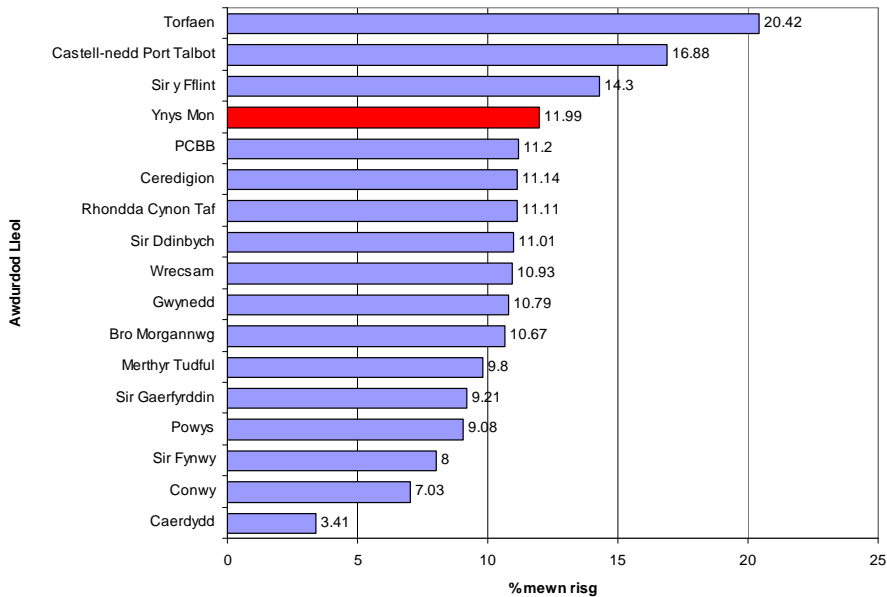
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol				
	<p>% Siaradwyr Cymraeg yn Wardiau Môn yn 1991</p> <p>% Siaradwyr Cymraeg yn Wardiau Môn yn 2001</p> 			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol				
		<p>hyn. Maent i gyd mewn lleoliadau arfordirol.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yn ogystal, rhwng 1991 a 2001, bu gostyngiad yn y canran o siaradwyr Cymraeg mewn tair cymuned (Llanfaethlu, Bodorgan a Llanfachraeth) i lai na 70%. • Pery 13 cymuned ar yr ynys ble mae dros 70% o'u poblogaeth yn siarad Cymraeg. Mae mwyafrif o'r cymunedau hyn yng nghanol yr ynys. • Ar gyfartaledd, bu gostyngiad o bron i 2% yn nifer y siaradwyr Cymraeg ar yr ynys rhwng 1991 a 2001. <p><u>Pobl a anwyd yng Nghymru</u></p> <p>Mae mapiau 4 a 5 isod yn cymharu canran y boblogaeth a anwyd y tu allan i Gymru yn 1991 a 2001, tra bod mapiau rhif 6 a 7 yn cymharu canran y boblogaeth a anwyd yng Nghymru ac sy'n siarad Cymraeg yn 1991 a 2001. Yn olaf, mae mapiau 8 a 9 yn edrych ar ganran y newid yn y ffigyrau hyn rhwng 1991 a 2001. Mae'r ffigyrau hyn yn seiliedig ar wardiau'r ynys yn 1991.</p>		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol				
	<p>Newidiadau yn y % o'r boblogaeth a anwyd yng Nghymru</p> <div data-bbox="745 411 1368 1305" style="border: 1px solid black; padding: 10px;"> <p style="text-align: center;">CHANGES IN % OF PEOPLE BORN IN WALES</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div style="text-align: center;"> <p>Map 4 - % Born in Wales 1991</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Map 5 - % Born in Wales 2001</p> </div> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="text-align: center;"> <p>Map 6 - % Welsh Speakers Born in Wales 1991</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Map 7 - % Welsh Speakers Born in Wales 2001</p> </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> <p> 30 to 49% 50 to 59% 60 to 69% 70+%. </p> </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 10px;"> <div style="text-align: center;"> <p>Map 8 - Changes in the % of People Born in Wales 1991 to 2001</p> </div> <div style="text-align: center;"> <p>Map 9 - Changes in % of Welsh Speakers Born in Wales 1991 to 2001</p> </div> </div> <div style="text-align: center; margin-top: 10px;"> <p> -10 to -5% -4.9 to 0% 0.1 to 5% 5.1 to 11% </p> </div> </div>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol				
	<p>Y materion allweddol sy'n codi o'r data sydd ar gael (gan nodi bod gwybodaeth o'r Cyfrifiad yn gyfyngedig yn ei allu i adlewyrchu tueddiadau presennol):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mae mwyafrif o wardiau'r ynys wedi gweld gostyngiad yn y canran o'u poblogaeth a anwyd yng Nghymru ond heb newid categori. • Yr unig eithriad mawr i hyn yw'r ardal rhwng Benllech a Llanidan. • Mae dros 70% o'r bobl a anwyd yng Nghymru yn medru siarad Cymraeg ym mhob ward heblaw Biwmares a wardiau Ynys Gybi (sy'n cynnwys aneddiadau Caergybi a Threarddur); • O ran y cynnydd yn nifer y siaradwyr Cymraeg, gwelwyd y twf mwyaf yn yr ardal sy'n ymestyn o Benllech i Lanfairpwll. • Yn gyffredinol, dengys y mapiau hyn bod preswylwyr a anwyd yng Nghymru yn fwy tebygol o siarad Cymraeg a bod mewnfudwyr di-Gymraeg yn gostwng canran y bobl ar yr ynys sy'n siarad Cymraeg. 			
Safleoedd Treftadaeth y Byd	Mae Castell Biwmares, sy'n Safle Treftadaeth y Byd (1987), yn enghraifft berffaith o gastell consentrig. Mae muriau amddiffynnol y castell anorffenedig wedi goroesi a chânt eu hamgylchynu gan ffos sydd wedi'i hadfer yn rhannol. Mae'r dynodiad hwn ar ddau safle ac mae'n cynnwys Castell a Muriau'r Dref yng Nghaernarfon, Gwynedd.		Rheolir y castell gan Cadw ac mae ar agor i ymwelwyr; ased hanesyddol allweddol a ffynhonnell cyllid cadwraeth/twristiaeth.	Adnodd hanesyddol allweddol yn ffurfio rhan o'r diwylliant sydd gan Fôn i'w gynnig.
Henebion Cofrestredig	Ceir 142 o henebion cofrestredig ym Môn, oll o fewn tafliad carreg i'r glannau ac yn cynnwys amrediad o strwythurau gan gynnwys claddfeydd Oes Newydd y Cerrig a'r Oes Efydd a meini hirion.		Yn unol â ffigyrau Cymru, mae statws cyflwr cyffredinol yr Henebion Cofrestredig ym Môn yn gwella. Yng Nghymru, mae'r nifer o Henebion Cofrestredig a gafodd eu dinistrio wedi lleihau yn y cyfnod rhwng 1996 a 2003 ¹ .	Cadw a gwella cyflwr yr Henebion Cofrestredig.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol				
<p>Parciau a Gerddi o Ddiddordeb Hanesyddol</p>	<p>Ym Môn mae wyth o barciau a gerddi ar gofrestr Cadw/ICOMOS o barciau a gerddi o ddiddordeb hanesyddol arbennig yng Nghymru: Bodorgan; Carreglwyd; Cestyll; Llanidan; Plas Berw; Plas Gwyn; Plas Newydd; Plas Rhianfa.</p>			<p>Hwyluso arfer rheoli priodol er mwyn cadw'r statws 'cyflwr da' a chydabod y cyfleoedd diwylliannol ac economaidd ehangach sy'n codi o asedau a dynodiadau hanesyddol.</p>
	<p style="text-align: center;">Historical Designations on Anglesey</p> 			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																				
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol																																								
Adeiladau Rhestredig	<p>Yn Hydref 2007, roedd 1116 adeilad rhestredig ym Môn (y nawfed uchaf yng Nghymru). O'r adeiladau rhestredig hyn, roedd 137 wedi'u dosbarthu yn y categori 'mewn perygl', sef 11.99% o'r cyfanswm - y bedwaredd gyfran uchaf o holl Awdurdodau Lleol yng Nghymru. Roedd 19.6% o'r holl adeiladau rhestredig wedi'u dosbarthu yn y categori 'bregus' ac roedd 68.42% wedi'u dosbarthu yn y categori 'ddim mewn unrhyw berygl'⁵. Yn ogystal, mae 12 ardal gadwraeth adeiladau.</p>																																							
<p>Adeiladau rhestredig mewn perygl yn ôl Awdurdod Lleol</p> <table border="1" data-bbox="616 686 1500 1284"> <thead> <tr> <th>Awdurdod Lleol</th> <th>%mewn risg</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Torfaen</td><td>20.42</td></tr> <tr><td>Castell-nedd Port Talbot</td><td>16.88</td></tr> <tr><td>Sir y Fflint</td><td>14.3</td></tr> <tr style="color: red;"><td>Ynys Mon</td><td>11.99</td></tr> <tr><td>PCBB</td><td>11.2</td></tr> <tr><td>Ceredigion</td><td>11.14</td></tr> <tr><td>Rhondda Cynon Taf</td><td>11.11</td></tr> <tr><td>Sir Ddinbych</td><td>11.01</td></tr> <tr><td>Wrecsam</td><td>10.93</td></tr> <tr><td>Gwynedd</td><td>10.79</td></tr> <tr><td>Bro Morgannwg</td><td>10.67</td></tr> <tr><td>Merthyr Tudful</td><td>9.8</td></tr> <tr><td>Sir Gaerfyrddin</td><td>9.21</td></tr> <tr><td>Powys</td><td>9.08</td></tr> <tr><td>Sir Fynwy</td><td>8</td></tr> <tr><td>Conwy</td><td>7.03</td></tr> <tr><td>Caerdydd</td><td>3.41</td></tr> </tbody> </table>					Awdurdod Lleol	%mewn risg	Torfaen	20.42	Castell-nedd Port Talbot	16.88	Sir y Fflint	14.3	Ynys Mon	11.99	PCBB	11.2	Ceredigion	11.14	Rhondda Cynon Taf	11.11	Sir Ddinbych	11.01	Wrecsam	10.93	Gwynedd	10.79	Bro Morgannwg	10.67	Merthyr Tudful	9.8	Sir Gaerfyrddin	9.21	Powys	9.08	Sir Fynwy	8	Conwy	7.03	Caerdydd	3.41
Awdurdod Lleol	%mewn risg																																							
Torfaen	20.42																																							
Castell-nedd Port Talbot	16.88																																							
Sir y Fflint	14.3																																							
Ynys Mon	11.99																																							
PCBB	11.2																																							
Ceredigion	11.14																																							
Rhondda Cynon Taf	11.11																																							
Sir Ddinbych	11.01																																							
Wrecsam	10.93																																							
Gwynedd	10.79																																							
Bro Morgannwg	10.67																																							
Merthyr Tudful	9.8																																							
Sir Gaerfyrddin	9.21																																							
Powys	9.08																																							
Sir Fynwy	8																																							
Conwy	7.03																																							
Caerdydd	3.41																																							

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Y Dreftadaeth Ddiwylliannol				
Llongddrylliadau Dynodedig	Oddi ar arfordir Môn ceir dau longddrylliad cofrestredig, sef y Mary a Phwll Fanog ⁶ .			

1 LICC - StatsWales. <http://www.statswales.wales.gov.uk/index.htm>

2 Cyfrifiad (2001) Office of National Statistics (ONS) <http://www.statistics.gov.uk/hub/>

3 LICC. <http://wales.gov.uk/topics/welshlanguage/legislation/?skip=1&lang=en> . Bwrdd yr Iaith Gymraeg. <http://www.byig-wlb.org.uk/English/Pages/index.aspx>

⁴ StatsCymru. Dangosydd Rhif 26 <http://www.statswales.wales.gov.uk/tableviewer/document.aspx?ReportId=6001>

⁵ Amgylchedd Hanesyddol Cymru: Datganiad Sefyllfa 2007 (LICC) a Chyngor Gwynedd

⁶ Comisiwn Brenhinol Henebion Cymru

Yr Economi

Nid yw economi Ynys Môn yn gryf iawn o ran gweithgynhyrchu, masnach a gwasanaethau sydd â gwerth ariannol uchel. Yn 2009, amcangyfrifwyd bod Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA) y pen a grëwyd gan ddiwydiant ym Môn yn £11,333, yr isaf o holl awdurdodau lleol y DU. Fodd bynnag, caiff y gwerth GVA ei amcangyfrif yn y gweithle yn hytrach nac yn y cartref, felly mae cyfanswm uchel y rhai sy'n cymudo o'r ynys yn egluro'r cynhyrchiant isel y pen ymysg trigolion yr ynys. Yn gyffredinol, mae cyfradd y nifer sy'n hawlio budd-daliadau wedi bod yn uwch ym Môn nac yng Nghymru gyfan ers tua 2009. Ym mis Ionawr 2011, cafwyd bod 899 o bobl oed gweithio ym Môn yn ddi-waith.

Mae rhai diwydiannau'n fwy cyffredin ym Môn nac eraill. Yn 2007, gweinyddu'r cyhoedd, addysg ac iechyd oedd cyflogwr unigol mwyaf pobl Môn (32.9%). Yn ail i hyn oedd y diwydiant dosbarthu, gwestai a bwytai (25.4%), sydd hefyd yn adlewyrchu'r patrwm dros Gymru gyfan. Mae cyfran y diwydiannau amaeth, coedwigaeth a physgota; ac adeiladu yn sylweddol uwch ym Môn nac yng Nghymru'n gyffredinol.

Gwelwyd twf bychan a chyson ar draws y rhan fwyaf o rannau'r sector twristiaeth. Fodd bynnag, nid yw'r graddau twf yn ddigon uchel i awgrymu bod y diwydiant yn chwyddo ar raddau cyflym iawn; mae gofyn buddsoddi'n sylweddol mewn llety ansawdd uchel, atyniadau i dwristiaid a gweithgareddau hamdden er mwyn denu mwy o gwsmeriaid i'r ynys. Dirywiodd cyfanswm yr ymwelwyr a ddeuai i Fôn rhwng 2004 a 2006, er eu bod yng nghynt wedi cynyddu ers 2001. Mae'r cyfanswm sydd wedi'u cyflogi yn y diwydiant twristiaeth ym Môn wedi aros yn weddol gyson ers 2001.

Yn y sector amaeth mae newidiadau sylweddol wedi bod yn y nifer o ffermwyr llawn amser rhwng 2002 a 2007; lleihad bychan yn y nifer o ffermwyr rhan amser; a chynnydd sylweddol yn y nifer o weithwyr rheolaidd a thymhorol. Mae cyfanswm yr arwynebedd tir a gaiff ei ffarmio ym Môn wedi cynyddu ers 2002, a gwelwyd cynnydd sylweddol yn nifer yr hectarau o borfeydd parhaol a gaiff eu ffarmio, a lleihad sylweddol yn arwynebedd y tir glas newydd a gaiff ei ffarmio.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi				
Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA)	Mae'r Gwerth Ychwanegol Crynswth (GVA) yn mesur gwerth y cynhyrchiant sy'n digwydd o fewn y Sir. Cafwyd bod gwerth yr allbwn o economi Ynys Môn yn £780 biliwn yn 2008. Roedd gwerth yr allbwn o Fôn yn cyfrannu 1.6% tuag at werth yr allbwn o Gymru gyfan, o'i gymharu ag allbwn o 4.2% o Bowys, 5.9% o Gonwy a Sir Ddinbych gyda'i gilydd a 3.7% o Wynedd. Cafwyd bod gwerth GVA y pen a grëwyd gan ddiwydiant ym Môn oddeutu £11,333 yn 2009, yr isaf o holl awdurdodau lleol y DU, sy'n amlygu'r ffaith nad yw economi'r sir yn gryf iawn o ran diwydiannau gweithgynhyrchu, masnach a gwasanaethau sydd â gwerth ariannol uchel. Fodd bynnag, caiff y gwerth GVA ei amcangyfrif yn y gweithle yn hytrach nac yn y cartref, felly mae cyfanswm uchel y rhai sy'n cymudo o'r ynys yn egluro'r cynhyrchiant isel y pen ymysg trigolion yr ynys. ¹		Angen hwyluso'r gwaith o barhau i hyrwyddo buddsoddiad yn yr economi leol er mwyn cefnogi tyfiant	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																		
Yr Economi																																																						
	<p style="text-align: center;">Gwerth Ychwanegol Crynswth y pen 1998-2006</p> <table border="1"> <caption>Data for Gwerth Ychwanegol Crynswth y pen 1998-2006</caption> <thead> <tr> <th>Blwyddyn</th> <th>Gwynedd</th> <th>Ynys Môn</th> <th>Conwy a Sir Ddinbych</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>1998</td><td>9000</td><td>6800</td><td>8500</td><td>10500</td></tr> <tr><td>1999</td><td>9200</td><td>7000</td><td>8800</td><td>10800</td></tr> <tr><td>2000</td><td>9500</td><td>7500</td><td>9000</td><td>11000</td></tr> <tr><td>2001</td><td>10000</td><td>8000</td><td>9200</td><td>11500</td></tr> <tr><td>2002</td><td>10800</td><td>8500</td><td>9500</td><td>12000</td></tr> <tr><td>2003</td><td>11500</td><td>9000</td><td>10000</td><td>12500</td></tr> <tr><td>2004</td><td>12000</td><td>9500</td><td>10500</td><td>13000</td></tr> <tr><td>2005</td><td>12500</td><td>10000</td><td>11000</td><td>13500</td></tr> <tr><td>2006</td><td>13000</td><td>10500</td><td>11500</td><td>14000</td></tr> </tbody> </table>		Blwyddyn	Gwynedd	Ynys Môn	Conwy a Sir Ddinbych	Cymru	1998	9000	6800	8500	10500	1999	9200	7000	8800	10800	2000	9500	7500	9000	11000	2001	10000	8000	9200	11500	2002	10800	8500	9500	12000	2003	11500	9000	10000	12500	2004	12000	9500	10500	13000	2005	12500	10000	11000	13500	2006	13000	10500	11500	14000		busnesau lleol, yn enwedig ymysg y diwydiannau gweithgynhyrc hu a masnach.
Blwyddyn	Gwynedd	Ynys Môn	Conwy a Sir Ddinbych	Cymru																																																		
1998	9000	6800	8500	10500																																																		
1999	9200	7000	8800	10800																																																		
2000	9500	7500	9000	11000																																																		
2001	10000	8000	9200	11500																																																		
2002	10800	8500	9500	12000																																																		
2003	11500	9000	10000	12500																																																		
2004	12000	9500	10500	13000																																																		
2005	12500	10000	11000	13500																																																		
2006	13000	10500	11500	14000																																																		
Gweithgarwch Economaidd	<p>Mae'r gyfradd gweithgarwch economaidd yn mesur canran y boblogaeth sydd mewn gwaith neu'n ddi-waith, ac mae felly'n fesur cyffredinol defnyddiol o'r cyfleoedd sydd ar gael i bobl yn y farchnad lafur. Fel arfer, caiff ei mynegi fel canran o'r boblogaeth oed gweithio. Ym mis Mehefin 2010, amcangyfrifwyd bod cyfradd gweithgarwch economaidd Ynys Môn (73.7%) yn uwch na chyfradd Cymru'n gyffredinol (72.8%). Mae'r gyfradd ddiweithdra hefyd yn llawer is na'r gyfradd genedlaethol.²</p> <p style="text-align: center;">Gweithgarwch Economaidd yng Ngwynedd, Môn a Chymru (Chwarter Mehefin 2010)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Môn</th> <th>Gwynedd</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n gyflogai</td> <td>58.6</td> <td>54.8</td> <td>58.0</td> </tr> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n gyflogedig</td> <td>69.7</td> <td>69.5</td> <td>66.8</td> </tr> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n hunangyflogedig</td> <td>10.2</td> <td>13.4</td> <td>8.2</td> </tr> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd weithredol</td> <td>73.7</td> <td>73.6</td> <td>72.8</td> </tr> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n ddi-waith</td> <td>5.5</td> <td>5.6</td> <td>8.3</td> </tr> </tbody> </table>			Môn	Gwynedd	Cymru	% y bobl o oed gweithio sy'n gyflogai	58.6	54.8	58.0	% y bobl o oed gweithio sy'n gyflogedig	69.7	69.5	66.8	% y bobl o oed gweithio sy'n hunangyflogedig	10.2	13.4	8.2	% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd weithredol	73.7	73.6	72.8	% y bobl o oed gweithio sy'n ddi-waith	5.5	5.6	8.3	Cyfradd gweithgarwch economaidd fymryn uwch, a chyfradd ddiweithdra is o'u cymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol.																											
	Môn	Gwynedd	Cymru																																																			
% y bobl o oed gweithio sy'n gyflogai	58.6	54.8	58.0																																																			
% y bobl o oed gweithio sy'n gyflogedig	69.7	69.5	66.8																																																			
% y bobl o oed gweithio sy'n hunangyflogedig	10.2	13.4	8.2																																																			
% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd weithredol	73.7	73.6	72.8																																																			
% y bobl o oed gweithio sy'n ddi-waith	5.5	5.6	8.3																																																			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi						
	% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd anweithredol – eisiau swydd	5.2	4.0	6.6		
	% y bobl o oed gweithio sy'n economaidd anweithredol – ddim eisiau swydd	21.1	22.4	20.6		
<p>Ym Môn, mae cyfradd gweithgarwch economaidd yr ynys yn amrywio rhwng y gwahanol ardaloedd, a rhwng dynion a merched. Yn rhannau gogleddol yr ynys yn enwedig, ac yn y rhannau gorllewinol, mae cyfradd gweithgarwch economaidd merched yn amlwg yn is na chyfradd y dynion, sy'n adlewyrchiad o strwythur diwydiant a busnes yr ardaloedd ymylol hyn.</p>						
<p>Mae'r ardaloedd sy'n nes at y pontydd sy'n cysylltu Môn â'r tir mawr yn rhan o Ardal y Fenai, neu Ganolfan Menai, fel y nodwyd yn Niweddariad Cynllun Gofodol Cymru 2008, a dyma'r prif sbardun economaidd ar gyfer yr is-ranbarth. Mae'r gyfradd gweithgarwch economaidd yn gryfach yn 'ardal y pontydd', sy'n agos at Fangor, ac mae'r cryfder hwn yn treiddio i ardaloedd cyfagos y gellir eu hadnabod fel de Ynys Môn.</p>						
	Canolfan y Cynllun Gofodol	Llangefni	Caergybi	'Ardal y pontydd'	Tu allan i'r Ganolfan	
	Gweithgarwch	62.3%	60.3%	63.6%	56.7%	

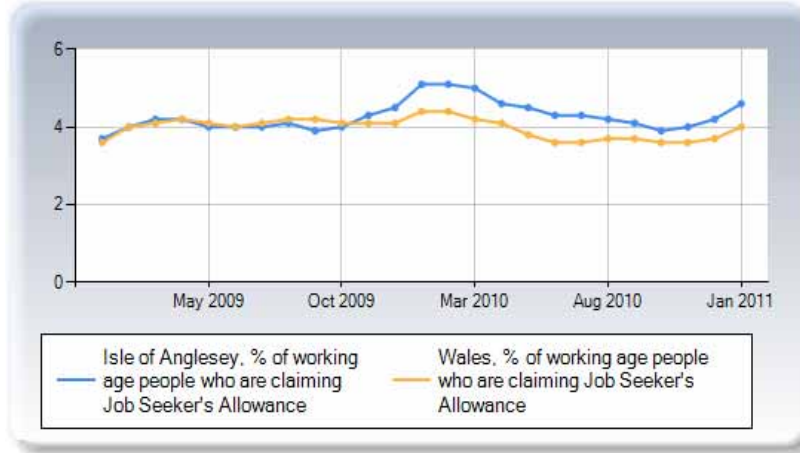
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau				Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi							
	Economaidd						
<p>Dengys y tabl uchod, gan ddefnyddio data Cyfrifiad 2001, bod ardaloedd Canolfan Menai ac 'ardal y pontydd' yn gryfach nac ardaloedd y gogledd a'r gorllewin. Mae Llangefni'n gymharol gryf o ran y gyfradd weithgarwch, ond gwelir bod Caergybi'n amlwg yn wannach. Un o'r prif resymau dros anweithgarwch economaidd yw ymddeol. Caiff gweithgarwch economaidd ei fesur ar gyfer y boblogaeth 16-74 mlwydd oed, ond yn amlwg erys yr oedran ymddeol arferol o gwmpas 65 mlwydd oed. Mae'n bosib i hyn newid yn y dyfodol, gan y bydd deddfwriaeth newydd yn caniatáu i bobl weithio'n hirach os dymunant.</p>							
		Canolfan y Cynllun Gofodol	Llangefni	Caergybi	'Ardal y pontydd'	Tu allan i'r Ganolfan	
	% y Bobl Economaidd Anweithredol (16-74) sydd wedi Ymddeol	43.1%	39.5%	33.8%	45.9%	41.8%	
<p>Dengys y tabl hwn, gan ddefnyddio data Cyfrifiad 2001, bod cyfran y bobl economaidd anweithredol sydd mewn oed gweithio ond wedi ymddeol ar ei uchaf yn ardaloedd Canolfan Menai ac 'ardal y pontydd'. Gellir cymharu hyn â'r gyfran sy'n anabl neu'n wael yn barhaol, neu sy'n dioddef salwch tymor hir - dyma brif achosion eraill anweithgarwch economaidd.</p>							
		Canolfan y Cynllun Gofodol	Llangefni	Caergybi	'Ardal y pontydd'	Tu allan i'r Ganolfan	
	% y Bobl Economaidd Anweithredol (16-74) sy'n wael neu'n anabl	18.3%	21.1%	25.4%	15.7%	21.5%	
		Canolfan y Cynllun Gofodol	Llangefni	Caergybi	'Ardal y pontydd'	Tu allan i'r Ganolfan	
	% â salwch tymor hir:	18.7%	20.3%	24.5%	17.3%	22.8%	
O'r tabl uchod, mae'n amlwg, o ran yr ardaloedd y tu hwnt i ardaloedd Canolfan Menai ac 'ardal y pontydd', bod							

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																			
Yr Economi																							
	<p>gwaeledd neu anabledd parhaol, a salwch tymor hir, yn fwy cyffredin fel achosion sy'n peri anweithgarwch economaidd. Ymddengys yn ardaloedd y gogledd a'r gorllewin bod lefelau o ddiweithdra cudd o bosib, ble mai gwaeledd neu anabledd yn hytrach nac ymddeol sy'n achosi i bobl adael y gweithlu. Gall hyn fod yn adlewyrchiad o strwythur diwydiant a busnes yn yr ardaloedd hynny, ble ceir prinder o swyddi sy'n llai corfforol, a fyddai'n addas i bobl â phroblemau iechyd.</p> <p>Mae'n werth nodi hefyd bod proffil oedran ardaloedd Canolfan Menai ac 'ardal y pontydd' yn golygu y bydd mwy o bobl yn cyrraedd oedran ymddeol mewn ychydig o flynyddoedd, a gallai nifer y gweithwyr fydd ar gael yr adeg honno gyfyngu'r farchnad lafur a chyfyngu datblygiad economaidd. Fodd bynnag, gallai economi sy'n cynnig cyfleoedd deniadol i bobl aros ym myd gwaith am hwy ffafrio'r gyfradd gweithgarwch economaidd. Yr her fawr arall yw ymestyn cryfder ardal y ganolfan, a chynnig cyfleoedd i weithwyr o ardaloedd difreintiedig y gogledd a'r gorllewin.</p>																						
Diweithdra	<p>Y ffigurau diweithdra a fydd fel arfer yn ennyn y sylw mwyaf yw'r rheini a gaiff eu rhyddhau'n fisol, a chânt eu hadnabod yn gyffredinol fel y cyfrifiad hawlwy. Cyfeiria'r rhain at y nifer o bobl nad ydynt mewn gwaith ac sy'n hawlio budd-daliadau'n gysylltiedig â diweithdra, Lwfans Ceisio Gwaith (JSA) yn bennaf. Y ffigurau hyn yw'r brif ffynhonnell wybodaeth swyddogol ynglŷn â diweithdra mewn ardaloedd bychain (Ynys Môn a'i wardiau).³</p> <p style="text-align: center;">Lwfans Ceisio Gwaith (Ionawr 2011)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Môn</th> <th>Gwynedd</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Nifer y bobl o oed gweithio sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith</td> <td>1,899</td> <td>2,506</td> <td>75,163</td> </tr> <tr> <td>% y bobl o oed gweithio sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith</td> <td>4.6</td> <td>3.4</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Nifer y bobl 17-24 mlwydd oed sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith</td> <td>565</td> <td>780</td> <td>24,805</td> </tr> <tr> <td>% y bobl 17-24 mlwydd oed sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith</td> <td>29.8</td> <td>31.1</td> <td>33</td> </tr> </tbody> </table>		Môn	Gwynedd	Cymru	Nifer y bobl o oed gweithio sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith	1,899	2,506	75,163	% y bobl o oed gweithio sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith	4.6	3.4	4	Nifer y bobl 17-24 mlwydd oed sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith	565	780	24,805	% y bobl 17-24 mlwydd oed sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith	29.8	31.1	33		
	Môn	Gwynedd	Cymru																				
Nifer y bobl o oed gweithio sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith	1,899	2,506	75,163																				
% y bobl o oed gweithio sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith	4.6	3.4	4																				
Nifer y bobl 17-24 mlwydd oed sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith	565	780	24,805																				
% y bobl 17-24 mlwydd oed sy'n hawlio Lwfans Ceisio Gwaith	29.8	31.1	33																				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
-----------	---------------	-------------------------	----------------	-------------------------------------

Yr Economi

Hawlwyr Lwfans Ceisio Gwaith (canran)⁴

Yn gyffredinol, mae cyfradd y nifer sy'n hawlio wedi bod yn uwch ym Môn nac yng Nghymru gyfan ers tua 2009. Ym mis Ionawr 2011, cyfrifwyd bod 899 o bobl o oed gweithio ym Môn yn ddi-waith. Roedd hyn gyfystyr â 4.6% o'r boblogaeth oed gweithio (y chweched uchaf yng Nghymru) tra bod y canran yng Nghymru yn 4%. Mae diweithdra'n amrywio ar draws Ynys Môn. Dengys y tabl isod rai o'r amrywiadau o fewn y Sir.

Diweithdra ymysg hawlwyr yn y wardiau (lon 2011)⁵

Hawlwyr di-waith	% y boblogaeth oed gweithio amcangyfrifedig
Uchaf	Tref Caerdybi (12.8)
Ail uchaf	Morawelon (12.3)
Trydydd uchaf	Porthyfelin (9.4)
Trydydd isaf	Cefni (1.8)
Ail isaf	Llangoed (1.6)
Isaf	Braint (1.6)

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau				Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																							
Yr Economi																														
	<p>Dengys y tabl isod yn ogystal bod diweithdra gryn dipyn yn uwch yn ardaloedd gogleddol a gorllewinol yr ynys nac yn ne'r ynys a Chanolfan Menai.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Canolfan y Cynllun Gofodol</th> <th>Llangefni</th> <th>Caergybi</th> <th>'Ardal y pontydd'</th> <th>Tu allan i'r Ganolfan</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Di-waith (Pobl 16-74 economaidd weithredol)</td> <td>5.7%</td> <td>7.4%</td> <td>11.7%</td> <td>4.9%</td> <td>8.6%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Dengys y tabl isod, gan ddefnyddio data Cyfrifiad 2001, bod diweithdra ar ei uchaf yng Nghaergybi a'r ardaloedd gwledig sydd ymhell o Ganolfan Menai. Mae hefyd yn uwch yn Llangefni nac yn 'ardal y pontydd' ger Bangor.</p>					Canolfan y Cynllun Gofodol	Llangefni	Caergybi	'Ardal y pontydd'	Tu allan i'r Ganolfan	Di-waith (Pobl 16-74 economaidd weithredol)	5.7%	7.4%	11.7%	4.9%	8.6%														
	Canolfan y Cynllun Gofodol	Llangefni	Caergybi	'Ardal y pontydd'	Tu allan i'r Ganolfan																									
Di-waith (Pobl 16-74 economaidd weithredol)	5.7%	7.4%	11.7%	4.9%	8.6%																									
Enillion	<p>Defnyddir <i>CACI Paycheck</i> i gyfrifo enillion. Gweler isod ddata incwm a gasglwyd o amrywiol ffynonellau masnachol, a chaiff y data ei ddiweddarau'n gyson wrth i wybodaeth bellach ddod i law.</p> <p>£24,350 oedd y canolrif incwm ym Môn yn 2009, oedd yn is na chanolrif incwm Cymru gyfan (£24,750). Daeth Môn yn 11eg allan o'r 22 Awdurdod Unedol yng Nghymru yng nghyswllt y mesur hwn.</p> <p style="text-align: center;">Enillion yn 2009⁶</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Canolrif Incwm (£)</th> <th>% y cartrefi sy'n ennill dan 60% o Ganolrif Enillion y DU</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>£23,050</td> <td>34.5%</td> </tr> <tr> <td>Ynys Môn</td> <td>£24,350</td> <td>32.1%</td> </tr> <tr> <td>Conwy</td> <td>£24,950</td> <td>30.9%</td> </tr> <tr> <td>Sir Ddinbych</td> <td>£24,700</td> <td>31.6%</td> </tr> <tr> <td>Sir y Fflint</td> <td>£28,300</td> <td>26.4%</td> </tr> <tr> <td>Wrecsam</td> <td>£25,850</td> <td>30%</td> </tr> <tr> <td>Cymru</td> <td>£24,750</td> <td>28%</td> </tr> </tbody> </table>					Canolrif Incwm (£)	% y cartrefi sy'n ennill dan 60% o Ganolrif Enillion y DU	Gwynedd	£23,050	34.5%	Ynys Môn	£24,350	32.1%	Conwy	£24,950	30.9%	Sir Ddinbych	£24,700	31.6%	Sir y Fflint	£28,300	26.4%	Wrecsam	£25,850	30%	Cymru	£24,750	28%		
	Canolrif Incwm (£)	% y cartrefi sy'n ennill dan 60% o Ganolrif Enillion y DU																												
Gwynedd	£23,050	34.5%																												
Ynys Môn	£24,350	32.1%																												
Conwy	£24,950	30.9%																												
Sir Ddinbych	£24,700	31.6%																												
Sir y Fflint	£28,300	26.4%																												
Wrecsam	£25,850	30%																												
Cymru	£24,750	28%																												

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																						
Yr Economi																																																										
	<p>Daeth y canlyniadau allweddol a ganlyn i'r amlwg wedi dadansoddiad pellach o ddata <i>CACI Paycheck</i> yn 2009:</p> <ul style="list-style-type: none"> Roedd incwm 61.5% o gartrefi'r sir yn llai na £30,000. Roedd 13.5% o gartrefi Môn yn ennill incwm o lai na £10k. Roedd 38.5% o gartrefi Gwynedd yn ennill incwm o fwy na £30,000. Y ward â'r canolrif incwm cartref uchaf oedd Cwm Cadnant (£37,100) a'r ward oedd â'r cymedr incwm cartref isaf oedd Morawelon (£16,450). 																																																									
Math y Diwydiant	<p>Mae rhai diwydiannau'n fwy cyffredin nac eraill ym Môn. Yn 2007, gweinyddu'r cyhoedd, addysg ac iechyd oedd cyflogwyr unigol mwyaf pobl Môn (32.9%). Yn ail i hyn oedd y diwydiant dosbarthu, gwestai a bwytai (25.4%), sydd hefyd yn adlewyrchu'r patrwm dros Gymru gyfan.⁷</p> <p style="text-align: center;">Sectorau Diwydiant ym Môn a Chymru (2008)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Diwydiant</th> <th colspan="2">Môn</th> <th colspan="2">Cymru</th> </tr> <tr> <th>Nifer</th> <th>%</th> <th>Nifer</th> <th>%</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Amaeth a physgota</td> <td>Amh.</td> <td>Amh.</td> <td>18,300</td> <td>1.5</td> </tr> <tr> <td>Ynni a dŵr</td> <td>Amh.</td> <td>Amh.</td> <td>6,400</td> <td>0.5</td> </tr> <tr> <td>Gweithgynhyrchu</td> <td>2,800</td> <td>14.9</td> <td>161,500</td> <td>13.7</td> </tr> <tr> <td>Adeiladu</td> <td>1,200</td> <td>6.5</td> <td>61,000</td> <td>5.2</td> </tr> <tr> <td>Dosbarthu, gwestai a bwytai</td> <td>4,800</td> <td>25.4</td> <td>272,500</td> <td>23.0</td> </tr> <tr> <td>Trafnidiaeth a chysylltiadau</td> <td>1,300</td> <td>6.9</td> <td>50,600</td> <td>4.3</td> </tr> <tr> <td>Bancio, cyllid ac yswiriant</td> <td>1,900</td> <td>9.9</td> <td>166,500</td> <td>14.1</td> </tr> <tr> <td>Gweinyddu'r cyhoedd, addysg ac iechyd</td> <td>5,400</td> <td>28.3</td> <td>389,600</td> <td>32.9</td> </tr> <tr> <td>Gwasanaethau eraill</td> <td>800</td> <td>4.3</td> <td>56,600</td> <td>4.8</td> </tr> </tbody> </table> <p>Mae perfformiad y gwahanol ddiwydiannau'n amrywio'n helaeth o ran y gwerth GVA rhwng 1996 a 2008, a roddir fel y % o'r holl ddiwydiannau:</p> <ul style="list-style-type: none"> Amaeth, hela, coedwigaeth a physgota wedi gostwng 74.1% 	Diwydiant	Môn		Cymru		Nifer	%	Nifer	%	Amaeth a physgota	Amh.	Amh.	18,300	1.5	Ynni a dŵr	Amh.	Amh.	6,400	0.5	Gweithgynhyrchu	2,800	14.9	161,500	13.7	Adeiladu	1,200	6.5	61,000	5.2	Dosbarthu, gwestai a bwytai	4,800	25.4	272,500	23.0	Trafnidiaeth a chysylltiadau	1,300	6.9	50,600	4.3	Bancio, cyllid ac yswiriant	1,900	9.9	166,500	14.1	Gweinyddu'r cyhoedd, addysg ac iechyd	5,400	28.3	389,600	32.9	Gwasanaethau eraill	800	4.3	56,600	4.8			
Diwydiant	Môn		Cymru																																																							
	Nifer	%	Nifer	%																																																						
Amaeth a physgota	Amh.	Amh.	18,300	1.5																																																						
Ynni a dŵr	Amh.	Amh.	6,400	0.5																																																						
Gweithgynhyrchu	2,800	14.9	161,500	13.7																																																						
Adeiladu	1,200	6.5	61,000	5.2																																																						
Dosbarthu, gwestai a bwytai	4,800	25.4	272,500	23.0																																																						
Trafnidiaeth a chysylltiadau	1,300	6.9	50,600	4.3																																																						
Bancio, cyllid ac yswiriant	1,900	9.9	166,500	14.1																																																						
Gweinyddu'r cyhoedd, addysg ac iechyd	5,400	28.3	389,600	32.9																																																						
Gwasanaethau eraill	800	4.3	56,600	4.8																																																						

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd												
Yr Economi																
<ul style="list-style-type: none"> • Cynhyrchiant wedi cynyddu 36.3% • Dosbarthu, trafnidiaeth a chysylltiadau wedi cynyddu 158.1% • Gwasanaethau busnes a chyllid wedi cynyddu 129.4% • Gweinyddu'r cyhoedd, addysg, iechyd a gwasanaethau eraill wedi cynyddu 76.8% <p style="text-align: center;">Gwerth Ychwanegol Crynswth y Diwydiannau, 1996- 2008⁸</p> <p>Dengys y tabl isod, yn seiliedig ar ddata Cyfrifiad 2001, y prif sectorau diwydiant yng ngwahanol rannau o Fôn.</p> <table border="1" data-bbox="338 1268 1680 1380"> <thead> <tr> <th></th> <th>Canolfan y Cynllun Gofodol</th> <th>Llangefni</th> <th>Caergybi</th> <th>'Ardal y pontydd'</th> <th>Tu allan i'r Ganolfan</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Cyfanwerthu, man werthu ac</td> <td>15.4%</td> <td>17.3%</td> <td>15.3%</td> <td>14.4%</td> <td>14.6%</td> </tr> </tbody> </table>			Canolfan y Cynllun Gofodol	Llangefni	Caergybi	'Ardal y pontydd'	Tu allan i'r Ganolfan	Cyfanwerthu, man werthu ac	15.4%	17.3%	15.3%	14.4%	14.6%			
	Canolfan y Cynllun Gofodol	Llangefni	Caergybi	'Ardal y pontydd'	Tu allan i'r Ganolfan											
Cyfanwerthu, man werthu ac	15.4%	17.3%	15.3%	14.4%	14.6%											

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau				Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi							
	atgyweirio						
	Addysg	13.1%			16.4%		
	Iechyd a Gwaith Cymdeithasol	15.6%	13.1%		16.7%	12.3%	
	Gweithgynhyrchu		18.8%	21.8%		14.6%	
	Trafnidiaeth, storio a chysylltiadau			13.3%			
	<p>Ymddengys o'r uchod bod y sectorau cyfanwerthu a man werthu (gan gynnwys atgyweirio ceir ac eraill) yn gryf ym mhob rhan. Mae gan ardal Canolfan Menai sector gwasanaethau cryf, a hynny yn bennaf ym meysydd addysg, iechyd a gofal cymdeithasol, sy'n adlewyrchu pa mor agos yw'r ardal at Fangor a'r ddibyniaeth ar wasanaethau ysbyty, prifysgol a choleg. Ar y llaw arall, mae strwythur diwydiannol mwy traddodiadol i Gaerbybi, ble bo gweithgynhyrchu a thrafnidiaeth, storio a chysylltiadau'n gryfach. Mae'n bosib bod gweithgynhyrchu yn cyrraedd cyfnod eithaf bregus o ansicrwydd a chystadleuaeth ryngwladol gref. Fodd bynnag, mae trafndiaeth a chysylltiadau'n sectorau twf cryf, all ddwyn budd o'r llwybr fferi i lwerddon. Llangefni sydd â'r gymysgedd fwyaf amrywiol o wasanaethau a gweithgynhyrchu traddodiadol.</p>						
Galwedigaethau	<p>Mae strwythur economi Ynys Môn yn ffafrio rhai mathau o swyddi fwy na'i gilydd. Rhwng mis Gorffennaf 2009-2010, y tair galwedigaeth fwyaf cyffredin ym Môn oedd:</p> <ul style="list-style-type: none"> Galwedigaethau crefftau medrus – gwaith llaw yn gyffredinol. Cysylltir y crefftau hyn â dynion yn bennaf, a gwelir gwahaniaeth o +2.5% o gymharu â'r ffigwr i Gymru. Galwedigaethau proffesiynol a thechnegol cysylltiol – mae gwahaniaeth o +2.0% yma rhwng Môn a Chymru. Rheolwyr ac uwch swyddogion – is na'r cyfartaledd cenedlaethol, gyda gwahaniaeth o -2.2% rhwng ffigurau Môn a Chymru. <p>Y tri math o alwedigaeth sy'n llai cyffredin ym Môn yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> Cwmnïau prosesu, gweithfeydd a pheiriannau – gwaith sy'n gyfan gwbl â llaw, yn rhannol fedrus ac yn cynnwys gwaith rheolaidd, mewn ffatrïoedd yn bennaf. Fodd bynnag, mae galwedigaethau o'r fath fymryn yn fwy cyffredin nac yng Nghymru'n gyffredinol (+0.5%). Galwedigaethau gwerthu a gofal cwsmer – gwahaniaeth bychan o +0.4% rhwng Môn a Chymru. Galwedigaethau elfennol – galwedigaethau lle nad oes angen sgiliau megis galwedigaethau gweithfeydd a storio, galwedigaethau elfennol a gwasanaeth megis ffeilio a glanhau. Mae gwahaniaeth bychan o -0.9% yma rhwng Môn a Chymru. 						Annual Population Survey (Jul 2009-Jun 2010)

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi						
	Galwedigaethau ym Môn a Chymru (Gor 09 – Meh 10)⁹					
	Galwedigaeth	Môn		Cymru		
		Nifer	%	Nifer	%	
	Rheolwyr ac uwch swyddogion	3,200	10.8	169,500	13%	
	Galwedigaethau proffesiynol	3,100	10.3	162,700	12.5%	
	Galwedigaethau proffesiynol a thechnegol cysylltiol	5,000	16.5	189,300	14.5%	
	Galwedigaethau gweinyddol ac ysgrifenyddol	3,200	10.5	140,200	10.8%	
	Galwedigaethau crefftau medrus	4,400	14.7	158,200	12.2%	
	Galwedigaethau gwasanaeth personol	3,300	10.8	127,200	9.8%	
	Galwedigaethau gwerthu a gofal cwsmer	2,400	8.0	99,100	7.6%	
	Cwmnïau prosesu, gweithfeydd a pheiriannau	2,400	7.8	95,000	7.3%	
	Galwedigaethau elfennol	2,900	9.7	153,200	11.8%	
Busnesau Cofrestredig	Busnesau yn ôl Diwydiant⁸				Fel a welir, mae cyfran y diwydiannau sy'n rhai amaeth, coedwigaeth a physgota, ac adeiladu yn sylweddol uwch nac yng Nghymru'n gyffredinol.	
	% o'r holl unedau busnes lleol	Môn	Gwynedd	Cymru		
	Amaeth, Coedwigaeth a Physgota	21.1	19.7	12.4		
	Cynhyrchiant	5.0	5.0	6.0		
	Adeiladu	11.5	9.8	10.5		
	Crefftau Modur	3.0	2.6	3.4		
	Cyfanwerthu	3.4	3.0	3.9		
	Man werthu	11.5	12.6	12.1		
	Trafnidiaeth a Storio	3.4	2.7	3.5		
	Llety a Gwasanaethau Bwyd	8.7	10.9	8.1		
	Gwybodaeth a	1.8	2.9	3.3		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd															
Yr Economi																					
	Chyfathrebu																				
	Cyllid ac Yswiriant	1.2	1.4	2.0																	
	Eiddo	1.9	1.7	2.5																	
	Proffesiynol, Gwyddonol a Thechnegol	6.0	5.4	8.4																	
	Gwasanaethau Gweinyddu a Chefnogi Busnes	6.0	5.2	6.6																	
	Gweinyddu ac Amddiffyn y Cyhoedd	1.8	1.8	1.4																	
	Addysg	3.0	3.2	2.9																	
	Iechyd	5.1	5.4	6.4																	
	Y Celfyddydau, Adloniant, Hamdden a Gwasanaethau Eraill	5.7	6.7	6.7																	
Busnesau yn ôl eu Maint⁹																					
<table border="1"> <caption>Busnesau yn ôl eu Maint⁹</caption> <thead> <tr> <th>Employee Count</th> <th>Isle of Anglesey (%)</th> <th>Wales (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0 - 4 persons employed</td> <td>~70</td> <td>~65</td> </tr> <tr> <td>5 - 9 persons employed</td> <td>~15</td> <td>~15</td> </tr> <tr> <td>10 - 19 persons employed</td> <td>~10</td> <td>~10</td> </tr> <tr> <td>20 or more persons employed</td> <td>~5</td> <td>~5</td> </tr> </tbody> </table>							Employee Count	Isle of Anglesey (%)	Wales (%)	0 - 4 persons employed	~70	~65	5 - 9 persons employed	~15	~15	10 - 19 persons employed	~10	~10	20 or more persons employed	~5	~5
Employee Count	Isle of Anglesey (%)	Wales (%)																			
0 - 4 persons employed	~70	~65																			
5 - 9 persons employed	~15	~15																			
10 - 19 persons employed	~10	~10																			
20 or more persons employed	~5	~5																			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																														
Yr Economi																																																		
Addysg a Sgiliau	<p>Yn ystod eu blwyddyn olaf o addysg orfodol, enillodd cyfran fymryn yn uwch o ddisgyblion Môn bum gradd TGAU A*-C nag a wnaeth disgyblion yng Nghymru gyfan – roedd y ffigwr yn 57.9% ym Môn o gymharu â 57.7% yng Nghymru (2009-10).¹⁰ Yn 2006/07, roedd cyfran y disgyblion a adawodd addysg llawn-amser heb gymwysterau yn is ym Môn o gymharu â Chymru.¹¹</p> <p style="text-align: center;">Addysg a dysgu gydol oes yng Ngwynedd, Môn a Chymru (2009-2010)¹²</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Môn</th> <th>Gwynedd</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Cymhareb disgybl athro (09-10): ysgolion cynradd y mae'r AALI yn eu cynnal</td> <td>19.5</td> <td>19</td> <td>20.1</td> </tr> <tr> <td>Cymhareb disgybl athro (09-10): ysgolion uwchradd y mae'r AALI yn eu cynnal</td> <td>16.2</td> <td>15.6</td> <td>16.5</td> </tr> <tr> <td>% sy'n cyflawni'r lefel ddisgwyliedig – cam allweddol 1 (L2+) (09-10)</td> <td>83.2</td> <td>84.9</td> <td>81.6</td> </tr> <tr> <td>% sy'n ennill 5+ TGAU A*-C (09-10)</td> <td>57.9</td> <td>63.8</td> <td>57.7</td> </tr> <tr> <td>% y boblogaeth oedolion sydd heb gymwysterau, 2006</td> <td>18.4</td> <td>14.6</td> <td>16.2</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">Canran y disgyblion sy'n ennill 5 gradd TGAU A*-C neu fwy¹⁵</p> <table border="1"> <caption>Data for Canran y disgyblion sy'n ennill 5 gradd TGAU A*-C neu fwy¹⁵</caption> <thead> <tr> <th>Yr (AY)</th> <th>Isle of Anglesey, % achieving 5+ GCSE A*-C</th> <th>Wales, % achieving 5+ GCSE A*-C</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>AY 04-05</td> <td>52.0</td> <td>51.0</td> </tr> <tr> <td>AY 05-06</td> <td>53.0</td> <td>52.0</td> </tr> <tr> <td>AY 06-07</td> <td>54.0</td> <td>53.0</td> </tr> <tr> <td>AY 07-08</td> <td>57.0</td> <td>56.0</td> </tr> <tr> <td>AY 08-09</td> <td>58.0</td> <td>57.0</td> </tr> <tr> <td>AY 09-10</td> <td>59.0</td> <td>58.0</td> </tr> </tbody> </table>			Môn	Gwynedd	Cymru	Cymhareb disgybl athro (09-10): ysgolion cynradd y mae'r AALI yn eu cynnal	19.5	19	20.1	Cymhareb disgybl athro (09-10): ysgolion uwchradd y mae'r AALI yn eu cynnal	16.2	15.6	16.5	% sy'n cyflawni'r lefel ddisgwyliedig – cam allweddol 1 (L2+) (09-10)	83.2	84.9	81.6	% sy'n ennill 5+ TGAU A*-C (09-10)	57.9	63.8	57.7	% y boblogaeth oedolion sydd heb gymwysterau, 2006	18.4	14.6	16.2	Yr (AY)	Isle of Anglesey, % achieving 5+ GCSE A*-C	Wales, % achieving 5+ GCSE A*-C	AY 04-05	52.0	51.0	AY 05-06	53.0	52.0	AY 06-07	54.0	53.0	AY 07-08	57.0	56.0	AY 08-09	58.0	57.0	AY 09-10	59.0	58.0			
	Môn	Gwynedd	Cymru																																															
Cymhareb disgybl athro (09-10): ysgolion cynradd y mae'r AALI yn eu cynnal	19.5	19	20.1																																															
Cymhareb disgybl athro (09-10): ysgolion uwchradd y mae'r AALI yn eu cynnal	16.2	15.6	16.5																																															
% sy'n cyflawni'r lefel ddisgwyliedig – cam allweddol 1 (L2+) (09-10)	83.2	84.9	81.6																																															
% sy'n ennill 5+ TGAU A*-C (09-10)	57.9	63.8	57.7																																															
% y boblogaeth oedolion sydd heb gymwysterau, 2006	18.4	14.6	16.2																																															
Yr (AY)	Isle of Anglesey, % achieving 5+ GCSE A*-C	Wales, % achieving 5+ GCSE A*-C																																																
AY 04-05	52.0	51.0																																																
AY 05-06	53.0	52.0																																																
AY 06-07	54.0	53.0																																																
AY 07-08	57.0	56.0																																																
AY 08-09	58.0	57.0																																																
AY 09-10	59.0	58.0																																																

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																
Yr Economi																																				
	<p>Mae cryn amrywiaeth yng nghymwysterau trigolion y gwahanol ardaloedd ym Môn, fel y dengys y tabl isod.</p> <p style="text-align: center;">Cymwysterau ar lefel ward ym Môn, 2011 (Ffynhonnell: Cyfrifiad 2001)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>% y boblogaeth rhwng 16 – 74 oed</th> <th>Dim cymwysterau</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Uchaf</td> <td>Morawelon (49%)</td> </tr> <tr> <td>Ail uchaf</td> <td>Tudur (43.7%)</td> </tr> <tr> <td>Trydydd uchaf</td> <td>Ffordd Llundain (43.7%)</td> </tr> <tr> <td>Trydydd isaf</td> <td>Braint (22%)</td> </tr> <tr> <td>Ail isaf</td> <td>Cwm Cadnant (20%)</td> </tr> <tr> <td>Isaf</td> <td>Cadnant (18.4%)</td> </tr> </tbody> </table> <p>Mae diffyg cymwysterau yn fwy cyffredin ymysg y gweithwyr hŷn, a adawodd yr ysgol ar adeg pan nad oedd cymwysterau ffurfiol mor angenrheidiol ag y maent nawr er mwyn cael prentisiaeth mewn crefft draddodiadol ac ati. Mae'n bosib bod diffyg cyfleoedd am addysg ac ailhyfforddi i oedolion yn yr ardaloedd ymylol bellach yn cyfyngu gallu nifer o'r gweithwyr hŷn i addasu i gyfleoedd newydd am waith. Yn ardal Canolfan Menai sy'n nes at Fangor, ceir gwahanol fath o economi, ble bo cymwysterau sylfaenol yn hanfodol, a chyfleoedd i ailhyfforddi yn haws i'w cyrraedd o bosib. Wrth i'r farchnad lafur yn ardal y Ganolfan gael ei chyfyngu fwyfwy gan weithlu sy'n heneiddio, bydd yr angen i ddibynnu ar weithlu hyfforddedig a chymwysedig sy'n byw ymhellach i ffwrdd yn cynyddu. Bydd angen cyfleoedd hyfforddi felly ar weithwyr o ardaloedd difreintiedig gogledd a gorllewin yr ynys, er mwyn addasu i economi lleol sy'n newid ac yn ehangu. Bydd hyn yn fwy gwir byth pan ddechreuir dad-gomisiynu Wylfa o 2010 ymlaen.</p>		% y boblogaeth rhwng 16 – 74 oed	Dim cymwysterau	Uchaf	Morawelon (49%)	Ail uchaf	Tudur (43.7%)	Trydydd uchaf	Ffordd Llundain (43.7%)	Trydydd isaf	Braint (22%)	Ail isaf	Cwm Cadnant (20%)	Isaf	Cadnant (18.4%)																				
% y boblogaeth rhwng 16 – 74 oed	Dim cymwysterau																																			
Uchaf	Morawelon (49%)																																			
Ail uchaf	Tudur (43.7%)																																			
Trydydd uchaf	Ffordd Llundain (43.7%)																																			
Trydydd isaf	Braint (22%)																																			
Ail isaf	Cwm Cadnant (20%)																																			
Isaf	Cadnant (18.4%)																																			
Twristiaeth	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="4">Dadansoddiad Gwariant fesul Sector</th> </tr> <tr> <th>(£ miliwn)</th> <th>2008</th> <th>2007</th> <th>% newid</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Llety</td> <td>34.6</td> <td>32.5</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Bwyd a Diod</td> <td>31.8</td> <td>29.4</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Hamdden</td> <td>12.5</td> <td>10.7</td> <td>16</td> </tr> <tr> <td>Siopa</td> <td>41.3</td> <td>38.7</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td>Trafnidiaeth</td> <td>15.5</td> <td>13.9</td> <td>11</td> </tr> <tr> <td>Gwariant</td> <td>55.1</td> <td>51.2</td> <td>8</td> </tr> </tbody> </table>		Dadansoddiad Gwariant fesul Sector				(£ miliwn)	2008	2007	% newid	Llety	34.6	32.5	6	Bwyd a Diod	31.8	29.4	8	Hamdden	12.5	10.7	16	Siopa	41.3	38.7	7	Trafnidiaeth	15.5	13.9	11	Gwariant	55.1	51.2	8	Bu dirywiad yng nghyfanswm yr ymwelwyr a ddeuai i Fôn rhwng 2004 a 2006, ar ôl gweld cynnydd ers 2001.	Mae angen cefnogi twf y diwydiant twristiaeth gyda'r isadeiledd angenrheidiol.
Dadansoddiad Gwariant fesul Sector																																				
(£ miliwn)	2008	2007	% newid																																	
Llety	34.6	32.5	6																																	
Bwyd a Diod	31.8	29.4	8																																	
Hamdden	12.5	10.7	16																																	
Siopa	41.3	38.7	7																																	
Trafnidiaeth	15.5	13.9	11																																	
Gwariant	55.1	51.2	8																																	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi						
	anuniongyrchol					
	TAW	23.7	21.9	8		
	Cyfanswm	214.6	198.4	8		
	Refeniw yn ôl Categori Ymwelwyr					
	(£ miliwn)	2008	2007	% newid		
	Llety â Gwasanaeth	32.4	31.7	2		
	Llety heb Wasanaeth	158.7	143.0	11		
	Aros â Ffrindiau neu Berthnasau	6.6	6.6	0		
	Ymwelwyr am y dydd	16.8	17.1	-1		
	Cyfanswm	214.6	198.4	8		
	Dyddiau Twristiaid					
	Miloedd	2008	2007	% newid		
	Llety â Gwasanaeth	351	352	0		
	Llety heb Wasanaeth	4,137	3,770	10		
	Aros â Ffrindiau neu Berthnasau	254	253	0		
	Ymwelwyr am y dydd	466	473	-1		
	Cyfanswm	5,207	4,848	7		
	Nifer y Twristiaid					
	Miloedd	2008	2007	% newid		
	Llety â Gwasanaeth	201	203	-1		
	Llety heb Wasanaeth	643	587	10		
	Aros â Ffrindiau neu Berthnasau	107	106	0		
	Ymwelwyr am y dydd	466	473	-1		
	Cyfanswm	1,417	1,369	3		
	Sectorau sy'n cyflogi					
	(Cyfystyr â Gwaith Llawn Amser)	2008	2007	% change		
	Llety	1,046	1,046	0		
	Bwyd a Diod	742	685	8		
	Hamdden	354	304	17		

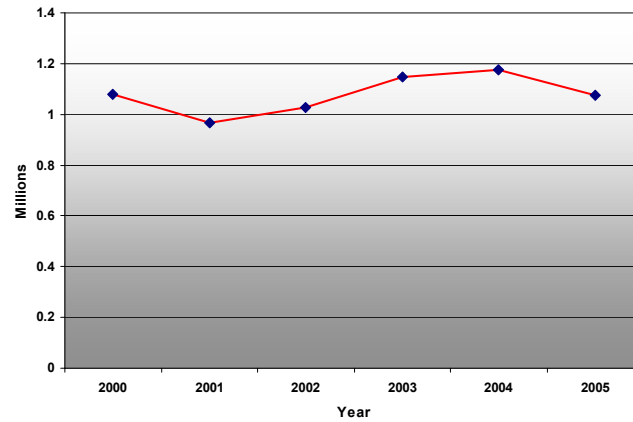
Mae cyfanswm y bobl sydd wedi'u cyflogi yn y diwydiant twristiaeth ym Môn wedi aros yn weddol gyson ers 2001.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi						
	Siopa	879	822	7		
	Trafnidiaeth	161	145	11		
	Cyfanswm Cyflogaeth Uniongyrchol	3,183	3,003	6		
	Cyflogaeth Anuniongyrchol	849	789	8		
	Cyfanswm	4,031	3,791	6		
	<p>Gwelwyd twf bychan a chyson ar draws y rhan fwyaf o rannau'r sector twristiaeth rhwng 2007 a 2008. Fodd bynnag, nid yw'r graddau twf yn ddigon uchel i awgrymu bod y diwydiant yn chwyddo ar radd hynod o gyflym, sy'n awgrymu bod angen buddsoddi'n sylweddol mewn llety ansawdd uchel, atyniadau i dwristiaid a gweithgareddau hamdden er mwyn denu mwy o gwsmeriaid i'r ynys.</p> <p>Roedd cyfanswm gwariant twristiaid ym Môn yn 2008 yn £214 miliwn, tra bod nifer y twristiaid wnaeth ymweld ag ardal yr awdurdod lleol yn 1,417,000.</p> <p>Yn 2008, roedd 4,031 o bobl wedi'u cyflogi yn y diwydiant twristiaeth. Roedd y mwyafrif o'r rhain yn cael eu cyflogi'n uniongyrchol (78.9%).¹³</p>					

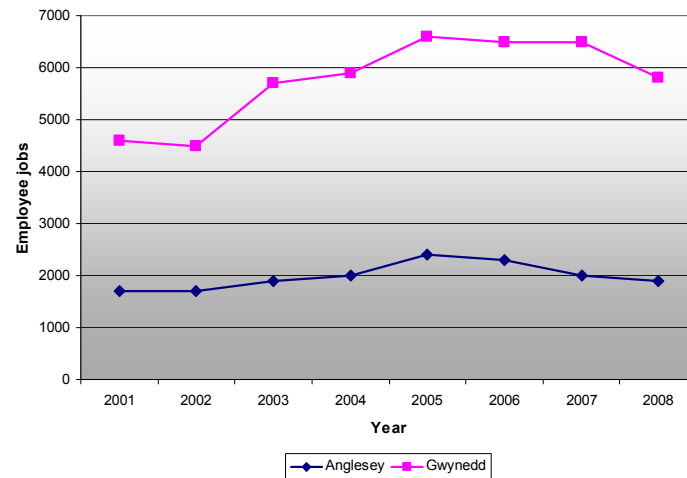
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
-----------	---------------	-------------------------	----------------	-------------------------------------

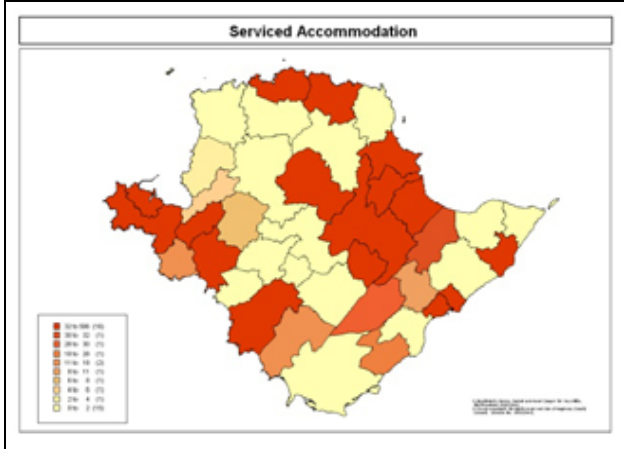
Yr Economi

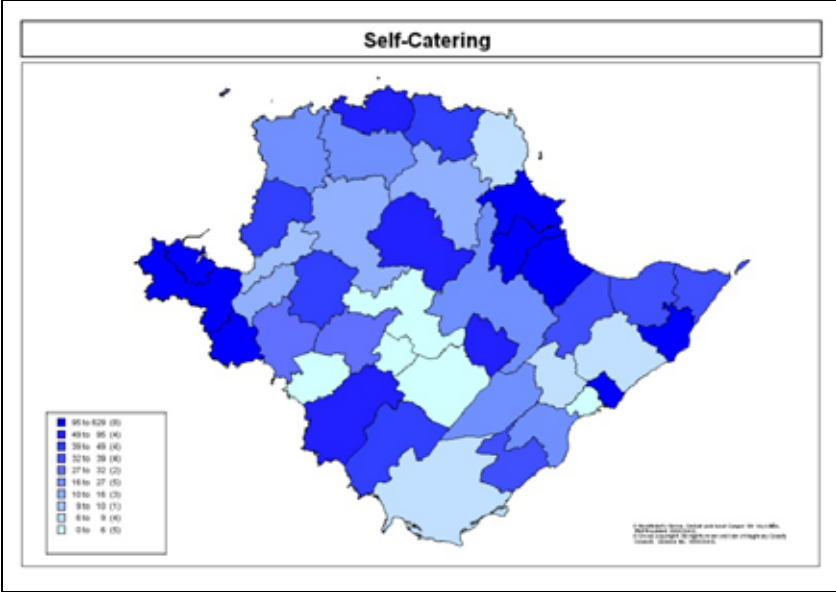
Cyfanswm ymwelwyr (miliynau)¹⁷

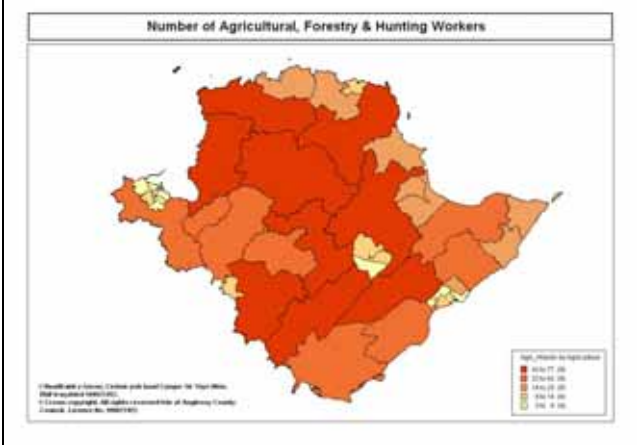

Cyfanswm y bobl sydd wedi'u cyflogi yn y diwydiant twristiaeth yng Ngwynedd a Môn¹⁸

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi				
	<p><u>Llety â Gwasanaeth</u></p> <p>Yn gyffredinol, gwelir bod y patrymau data'n dilyn tueddiadau'r boblogaeth, a bod y lefelau stoc gwllâu uchaf i'w gweld yn ardaloedd mwyaf poblog yr ynys. Nid yw'r ardaloedd mwyaf gwledig yn cynnig lefelau uchel o stoc gwllâu.</p> <p>Ffigurau Stoc Gwllâu Llety â Gwasanaeth fesul Cymuned¹⁴</p> <p>Un nodwedd sy'n peri syndod yw'r ffaith nad yw lefelau llety â gwasanaeth yn uchel iawn ar hyd arfordir y Fenai, ac eithrio Biwmares, Porthaethwy a Llanfairpwll.</p> <p><u>Hunanarlwyo</u></p> <p>Mae cyfanswm o 6,645 o wllâu i'w cael mewn eiddo hunanarlwyo (bythynnod, byngalos, fflatiau ac ati), cynnydd o 251% ers 2000 (1,893 oedd y ffigwr bryd hynny). Mae'r cynnydd arwyddocaol hwn yn y stoc gwllâu'n awgrymu bod y farchnad hunanarlwyo wedi datblygu'n sylweddol.</p> <p>Mae 1,187 eiddo hunanarlwyo ar Ynys Môn, sy'n cynnwys cyfanswm o 3,769 ystafell. Gellir rhannu'r ystafelloedd hyn i dri categori: sengl, dwbl a phâr.</p>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd									
Yr Economi													
	<p style="text-align: center;">Ffigurau Stoc Gwlâu Hunanarlwyo fesul Cymuned²⁰</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p><i>Carafanio a Gwersylla</i></p> <p>Ymddengys bod dwy 'ganolfan' i'r ffigurau stoc gwllâu carafán a gwersylla ar yr ynys. Mae'r ganolfan gyntaf yn gyfuniad o'r Arfordir Hanesyddol (Cemaes, Amlwch) a'r Arfordir Teuluol (Benllech, Moelfre), a'r ail yn gyfuniad o'r Arfordir Mynydd, Natur a Harbwr gydag un gymuned yr un o'r Arfordir Gweithgareddau, Arfordir Gwledig a Chefn Gwlad Agored. Eto, mae'r ardaloedd sydd a'r dwysedd uchaf o ran carafanio a gwersylla wedi'u lleoli ar yr arfordir.¹⁵</p>												
Amaeth	<p style="text-align: center;">Pobl wedi'u cyflogi yn y diwydiant Amaeth (2001)²²</p> <table border="1" data-bbox="338 1281 1458 1398"> <thead> <tr> <th></th> <th>Môn</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Pawb</td> <td>26,167</td> <td>1,186,256</td> </tr> <tr> <td>Amaeth, hela a choedwigaeth</td> <td>1015</td> <td>29,125</td> </tr> </tbody> </table>			Môn	Cymru	Pawb	26,167	1,186,256	Amaeth, hela a choedwigaeth	1015	29,125	Yn y sector amaeth mae newidiadau sylweddol wedi bod yn y nifer o	
	Môn	Cymru											
Pawb	26,167	1,186,256											
Amaeth, hela a choedwigaeth	1015	29,125											

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																
Yr Economi																																				
	Canran	3.9	2.5																																	
	<p>Mae canran uwch o bobl Môn yn gweithio yn y diwydiant amaeth na'r cyfartaledd cenedlaethol. Mae'r nifer sydd wedi'u cyflogi yn y diwydiant Amaeth yn sylweddol llai yn y mannau mwy trefol megis Amlwch, Caergybi, Llangefni a Phorthaethwy. Mae'r ardaloedd ble ceir y canran uchaf o bobl yn gweithio ym myd amaeth yn dueddol o fod yn ardaloedd sydd wedi'u lleoli ymhell o drefi mawr, neu ardaloedd â lefelau uchel o weithgarwch twristiaeth megis Benllech.</p>		<p>fffermwyr llawn amser rhwng 2002 a 2007; lleihad bychan yn y nifer o ffermwyr rhan-amser; a chynnydd sylweddol yn y nifer o weithwyr rheolaidd a thymhorol.</p> <p>Tra bod nifer y ffermydd gweithredol ym Môn sydd â defaid, gwartheg llaeth a moch wedi lleihau ers 2002, mae nifer y ffermydd cig eidion, geifr a chywion ieir wedi cynyddu.</p> <p>Mae cyfanswm arwynebedd y tir a gaiff ei ffarmio ym Môn wedi cynyddu ers 2002. Mae cynnydd sylweddol wedi bod yn nifer yr</p>																																	
	<p>Nifer y Gweithwyr Amaethyddol, Coedwigaeth a Hela¹⁶</p> 																																			
	<p>Nifer y bobl sydd wedi'u cyflogi yn y Diwydiant Amaeth, Coedwigaeth a Hela</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ward</th> <th>Nifer</th> <th>Ward</th> <th>Nifer</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Aberffraw</td> <td>57</td> <td>Porth Amlwch</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Amlwch wledig</td> <td>17</td> <td>Biwmares</td> <td>17</td> </tr> <tr> <td>Bodffordd</td> <td>60</td> <td>Bodorgan</td> <td>47</td> </tr> <tr> <td>Braint</td> <td>3</td> <td>Bryngwran</td> <td>36</td> </tr> <tr> <td>Brynteg</td> <td>17</td> <td>Cadnant</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Cefni</td> <td>9</td> <td>Cwm Cadnant</td> <td>27</td> </tr> <tr> <td>Cyngar</td> <td>9</td> <td>Gwyngyll</td> <td>13</td> </tr> </tbody> </table>		Ward	Nifer	Ward	Nifer	Aberffraw	57	Porth Amlwch	8	Amlwch wledig	17	Biwmares	17	Bodffordd	60	Bodorgan	47	Braint	3	Bryngwran	36	Brynteg	17	Cadnant	4	Cefni	9	Cwm Cadnant	27	Cyngar	9	Gwyngyll	13		
Ward	Nifer	Ward	Nifer																																	
Aberffraw	57	Porth Amlwch	8																																	
Amlwch wledig	17	Biwmares	17																																	
Bodffordd	60	Bodorgan	47																																	
Braint	3	Bryngwran	36																																	
Brynteg	17	Cadnant	4																																	
Cefni	9	Cwm Cadnant	27																																	
Cyngar	9	Gwyngyll	13																																	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau			Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																				
Yr Economi																																																										
	<table border="1"> <tr><td>Tref Caergybi</td><td>4</td><td>Kingsland</td><td>4</td></tr> <tr><td>Llanbadrig</td><td>21</td><td>Llanbedrgoch</td><td>15</td></tr> <tr><td>Llanddyfnan</td><td>53</td><td>Llaneilian</td><td>67</td></tr> <tr><td>Llanfaethlu</td><td>42</td><td>Llanfair yn Neubwll</td><td>41</td></tr> <tr><td>Llanfihangel Ysgeifiog</td><td>64</td><td>Llangoed</td><td>19</td></tr> <tr><td>Llanidan</td><td>31</td><td>Llannerchymedd</td><td>77</td></tr> <tr><td>Ffordd Llundain</td><td>6</td><td>Maeshyryd</td><td>13</td></tr> <tr><td>Mechell</td><td>52</td><td>Moelfre</td><td>17</td></tr> <tr><td>Morawelon</td><td>3</td><td>Parc a'r Mynydd</td><td>3</td></tr> <tr><td>Pentraeth</td><td>39</td><td>Porthyfelin</td><td>6</td></tr> <tr><td>Rhosneigr</td><td>9</td><td>Rhosyr</td><td>34</td></tr> <tr><td>Trearddur</td><td>24</td><td>Tudur</td><td>10</td></tr> <tr><td>Tysilio</td><td>14</td><td>Fali</td><td>23</td></tr> </table>	Tref Caergybi	4	Kingsland	4	Llanbadrig	21	Llanbedrgoch	15	Llanddyfnan	53	Llaneilian	67	Llanfaethlu	42	Llanfair yn Neubwll	41	Llanfihangel Ysgeifiog	64	Llangoed	19	Llanidan	31	Llannerchymedd	77	Ffordd Llundain	6	Maeshyryd	13	Mechell	52	Moelfre	17	Morawelon	3	Parc a'r Mynydd	3	Pentraeth	39	Porthyfelin	6	Rhosneigr	9	Rhosyr	34	Trearddur	24	Tudur	10	Tysilio	14	Fali	23				hectarau o borfeydd parhaol a gaiff eu ffarmio, a lleihad sylweddol yn arwynebedd y tir glas newydd a gaiff ei ffarmio. Yn ôl data'r arolwg, cynyddodd maint ffarm ar gyfartaledd ym Môn o 39 i 44 hectar rhwng 2002 a 2008.	
Tref Caergybi	4	Kingsland	4																																																							
Llanbadrig	21	Llanbedrgoch	15																																																							
Llanddyfnan	53	Llaneilian	67																																																							
Llanfaethlu	42	Llanfair yn Neubwll	41																																																							
Llanfihangel Ysgeifiog	64	Llangoed	19																																																							
Llanidan	31	Llannerchymedd	77																																																							
Ffordd Llundain	6	Maeshyryd	13																																																							
Mechell	52	Moelfre	17																																																							
Morawelon	3	Parc a'r Mynydd	3																																																							
Pentraeth	39	Porthyfelin	6																																																							
Rhosneigr	9	Rhosyr	34																																																							
Trearddur	24	Tudur	10																																																							
Tysilio	14	Fali	23																																																							
	<p>Y wardiau sydd â'r lefelau uchaf o bobl wedi'u cyflogi yn y diwydiant amaeth yw Aberffraw, Bodffordd, Llanddyfnan, Mechell, Llaneilian a Llannerchymedd. Mae'r rhain yn wardiau sydd â phoblogaethau isel, ac aneddiadau cymharol fychan sydd ynddynt.</p> <p>Ar gyfer yr un cyfnod, mae cynnydd wedi bod yn nifer y ffermydd sy'n cydymffurfio â safonau maint yr UE, ac yn nifer yr hectarau a gaiff eu ffarmio.</p> <p style="text-align: center;">Cyfrifiad Amaethyddol Cymru – Ardaloedd Amaethyddol Bychain ym Môn, 2002 i 2007²⁴</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Blwyddyn a Newid</th> <th>Unedau maint Ewropeaidd</th> <th>Tir a ffermir</th> <th>Prif ffermwyr – llawn-amser</th> <th>Prif ffermwyr – rhan-amser</th> <th>Gweithwyr rheolaidd</th> <th>Gweithwyr tymhorol</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2002</td> <td>23,516</td> <td>50,544</td> <td>844</td> <td>1202</td> <td>282</td> <td>201</td> </tr> <tr> <td>2007</td> <td>26,863</td> <td>54,488</td> <td>807</td> <td>1174</td> <td>416</td> <td>249</td> </tr> <tr> <td>Newid 2002-07</td> <td>+3347</td> <td>+3944</td> <td>-37</td> <td>-28</td> <td>+134</td> <td>+48</td> </tr> <tr> <td>% newid 2002-07</td> <td>+14.2%</td> <td>+7.8%</td> <td>-4.3</td> <td>-2.3</td> <td>+47.5</td> <td>+23.9</td> </tr> </tbody> </table>						Blwyddyn a Newid	Unedau maint Ewropeaidd	Tir a ffermir	Prif ffermwyr – llawn-amser	Prif ffermwyr – rhan-amser	Gweithwyr rheolaidd	Gweithwyr tymhorol	2002	23,516	50,544	844	1202	282	201	2007	26,863	54,488	807	1174	416	249	Newid 2002-07	+3347	+3944	-37	-28	+134	+48	% newid 2002-07	+14.2%	+7.8%	-4.3	-2.3	+47.5	+23.9																	
Blwyddyn a Newid	Unedau maint Ewropeaidd	Tir a ffermir	Prif ffermwyr – llawn-amser	Prif ffermwyr – rhan-amser	Gweithwyr rheolaidd	Gweithwyr tymhorol																																																				
2002	23,516	50,544	844	1202	282	201																																																				
2007	26,863	54,488	807	1174	416	249																																																				
Newid 2002-07	+3347	+3944	-37	-28	+134	+48																																																				
% newid 2002-07	+14.2%	+7.8%	-4.3	-2.3	+47.5	+23.9																																																				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																
Yr Economi																				
	<p style="text-align: center;">Cyflogaeth yn ôl categori yn ardal ACLI Ynys Môn (2002-2008)²⁵</p> <p style="text-align: center;">No. of workers</p> <p style="text-align: center;">Year</p>																			
	<p>Yn 2008, roedd 48% o ffermydd gweithredol yn cynnal un ffermwr llawn amser, er mai dim ond 22% o ffermydd oedd yn llogi gweithwyr rheolaidd. Cynyddodd nifer y gweithwyr rheolaidd, a nifer y ffermydd sy'n cyflogi pobl yn rheolaidd, yn gysonrhwyng 2002 a 2008, tra bu cryn amrywiaeth yn lefel y gwaith tymhorol. Bu lleihad yn nifer y ffermydd gweithredol yn yr astudiaeth yn ystod y cyfnod hwn o 1,282 i 1,181.</p> <p><i>Da Byw</i></p> <p>Dengys tabl 15 isod bod nifer y ffermydd gweithredol ym Môn sydd â defaid, geifr, gwartheg llaeth a moch wedi lleihau ers 2002, tra bod nifer y ffermydd cig eidion, geifr a chywion ieir wedi cynyddu.</p> <p style="text-align: center;">Ffermydd Da Byw yn Ynys Môn²⁶</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ffermydd Gweithredol</th> <th>Â defaid</th> <th>Â geifr</th> <th>Â gwartheg llaeth</th> <th>Â chig eidion</th> <th>Â moch</th> <th>Â chywion ieir</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2002</td> <td>1282</td> <td>799</td> <td>5</td> <td>177</td> <td>429</td> <td>31</td> <td>225</td> </tr> </tbody> </table>			Ffermydd Gweithredol	Â defaid	Â geifr	Â gwartheg llaeth	Â chig eidion	Â moch	Â chywion ieir	2002	1282	799	5	177	429	31	225		
	Ffermydd Gweithredol	Â defaid	Â geifr	Â gwartheg llaeth	Â chig eidion	Â moch	Â chywion ieir													
2002	1282	799	5	177	429	31	225													

Dangosydd	Data Cyfredol				Cymaryddion a thargedau			Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Yr Economi									
	2003	1245	761	6	165	413	23	230	
	2004	1230	750	12	160	407	13	249	
	2005	1227	746	12	155	399	17	259	
	2006	1217	734	15	150	393	22	261	
	2007	1213	701	6	196	521	12	252	
	2008	1181	708	12	168	472	12	248	
	% newid	-7.9	-11.3	140	-5	10	-61	10.2	
	<i>Tir Âr</i>								
	Defnydd Tir Amaethyddol (Hectar) – Ardal ACLI Ynys Môn²⁷								
	Blwyddyn	Arwynebedd a Ffermir	Tir Glas	Porfeydd Parhaol	Tir Pori Garw	Tir Glas Newydd	Cnydau a Garddwriaeth		
	2002	50,544	47,106	36,425	4,604	6,079	2228		
	2003	52,352	48,856	40,357	3,148	5,349	2267		
	2004	51,742	48,454	40,050	3,250	5,157	2335		
	2005	55,639	52,500	41,635	6,261	4,601	2100		
	2006	55,707	52,811	43,578	5,214	4,019	2797		
	2007	54,488	47,392	42,484	4,908	3,890	2021		
	2008	52,787	49,536	42,576	3,712	3,248	2251		
	% change	+4.4	+5.2	+16.9	-19.4	-46.6	+1		
	<i>Amaethyddiaeth yn Ardal AHNE Ynys Môn</i>								
	Defnydd tir amaethyddol (Hectar) ardal astudiaeth AHNE Môn 2002-2006 ac o gymharu â Chymru a Rhanbarth gogledd Cymru (2006)								
	Blwyddyn	Arwynebedd a Ffermir	Tir Glas	Porfeydd Parhaol	Tir Pori Garw	Tir Glas Newydd	Cnydau a Garddwriaeth		
	2002	11,592	10,637	8,642	843	1,152	600		
	2003	11,984	11,077	9,414	614	1,049	594		
	2004	11,933	11,114	9,364	694	1,056	564		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau						Statws / Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd	
Yr Economi										
		2005	12,828	12,007	9,594	1,395	1,017	538		
		2006	13,095	12,317	10,187	1,242	888	475		
		NW	248,710	235,543	149,410	74,052	12,081	3,650		
		Wales	1,499,606	1,366,125	1,037,585	228,879	99,661	63,945		

¹ LICC: www.statswales.gov.uk

² Swyddfa Ystadegau Gwladol: NOMIS – ystadegau swyddogol y farchnad lafur

³ Ibid

⁴ Uned Ddata Llywodraeth Leol Cymru: InfoBase Cymru

⁵ Swyddfa Ystadegau Gwladol: NOMIS – ystadegau swyddogol y farchnad lafur

⁶ CACI - Paycheck

⁷ Llywodraeth Cynulliad Cymru www.statswales.gov.uk

⁸ Ibid

⁹ Swyddfa Ystadegau Gwladol: NOMIS – Arolwg Poblogaeth Blynnyddol

¹⁰ Uned Ddata Llywodraeth Leol Cymru: InfoBase Cymru

¹¹ Ibid

¹² Ibid

¹³ Llywodraeth Cynulliad Cymru: Ystadegau Allweddol i Wynedd

¹⁴ Uned Ddata Llywodraeth Leol Cymru: InfoBase Cymru

¹⁵ Ibid

¹⁶ Adroddiad Sgopio AAS Cyngor Sir Ynys Môn, Cyfres II (2006) (diweddariadau 2010)

¹⁷ Ibid

¹⁸ Ibid

¹⁹ Ibid

²⁰ Ibid

²¹ Cyngor Sir Ynys Môn

²² Swyddfa Ystadegau Gwladol: 'Neighbourhood Statistics – Ynys Môn

²³ Adroddiad Sgopio AAS Cyngor Sir Ynys Môn, Cyfres II (2006) (diweddariadau 2010)

²⁴ LLGC Ystadegau Amaethyddol Ardaloedd Bach Cymru

25 Ibid

26 Ibid

27 Ibid

Tai

Bu cynnydd sylweddol yng nghyfran y tai sy'n cael eu rhentu ym Môn, fodd bynnag, mae'r gyfran yn dal yn weddol isel pan y'i cymharir â chyfran y tai y mae eu perchnogion yn byw ynddynt (perchen-breswylwyr). Rhagwelir y bydd y gyfran o aelwydydd ym Môn yn cynyddu 5,100, neu 17% i 35,400, rhwng 2006 a 2031. Cynrychiola hyn gynnydd cyfartalog mewn aelwydydd o 0.6% y flwyddyn, sy'n llai na'r twf a ragwelwyd ar gyfer Cymru gyfan o 0.9% y flwyddyn. Yn ôl Arolwg Cyflwr Tai Cymru 1998, mae stoc tai Môn yn debyg i rai Cymru gyfan, gyda 32% o'r tai wedi'u hadeiladu cyn 1919. Fel y gweddill o'r DU, gwelodd Môn gynnydd sylweddol mewn prisiau tai dros y blynyddoedd diwethaf, er bod prisiau tai erbyn hyn yn dechrau gostwng yn araf. Mae'r gyfran uchel o dai gwag ac /neu ail gartrefi/tai haf, ynghyd â'r ddarpariaeth o dai fforddiadwy, yn faterion allweddol i Fôn, yn enwedig mewn rhai ardaloedd arfordirol/gwledig.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																							
Tai																											
Deiliadaeth Tai	<p>Mae 28,356 o aelwydydd ym Môn (2001). Pery perchen-breswylwyr y brif ddeiliadaeth ar yr ynys gyda 19,214 uned (2001), sydd gyfystyr â 68% o'i gymharu â 71.3% yng Nghymru gyfan. Fel y gwelir yn y ffigwr isod, mae'r sector rhentu preifat, ynghyd â thai a rentir gan Gymdeithasau Tai, wedi gweld cynnydd sylweddol gyda thwf o 25.9% a 79.9% yn ôl eu trefn rhwng 1991 a 2001¹.</p> <p style="text-align: center;">Deiliadaeth Tai ym Môn a Chymru²</p> <table border="1"> <caption>Data for Deiliadaeth Tai ym Môn a Chymru²</caption> <thead> <tr> <th>Categori</th> <th>Cymru (%)</th> <th>Ynys Môn (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Perchen</td> <td>34</td> <td>34.8</td> </tr> <tr> <td>Perchen gyda morgais /benthyciad</td> <td>36.8</td> <td>33</td> </tr> <tr> <td>Perchnogaeth wedi ei rannu</td> <td>0.5</td> <td>0.3</td> </tr> <tr> <td>Rhentu gan y cyngor</td> <td>13.7</td> <td>15.5</td> </tr> <tr> <td>Rhentu gan Gymdeithas Tai</td> <td>4.2</td> <td>1.5</td> </tr> <tr> <td>Rhentu gan landlord neu asiant gosod</td> <td>7.4</td> <td>9.5</td> </tr> <tr> <td>Rhentu arall</td> <td>3.3</td> <td>5.5</td> </tr> </tbody> </table>	Categori	Cymru (%)	Ynys Môn (%)	Perchen	34	34.8	Perchen gyda morgais /benthyciad	36.8	33	Perchnogaeth wedi ei rannu	0.5	0.3	Rhentu gan y cyngor	13.7	15.5	Rhentu gan Gymdeithas Tai	4.2	1.5	Rhentu gan landlord neu asiant gosod	7.4	9.5	Rhentu arall	3.3	5.5	<p>Bu cynnydd sylweddol yng nghyfran y tai a rentir ym Môn. Fodd bynnag, mae'r gyfran hon yn weddol isel pan y'i cymharir â chyfran uchel y tai y mae eu perchnogion yn byw ynddynt.</p>	<p>Felly, mae angen hyrwyddo datblygu tai fforddiadwy ar gyfer y rhai sydd â'r angen mwyaf.</p>
Categori	Cymru (%)	Ynys Môn (%)																									
Perchen	34	34.8																									
Perchen gyda morgais /benthyciad	36.8	33																									
Perchnogaeth wedi ei rannu	0.5	0.3																									
Rhentu gan y cyngor	13.7	15.5																									
Rhentu gan Gymdeithas Tai	4.2	1.5																									
Rhentu gan landlord neu asiant gosod	7.4	9.5																									
Rhentu arall	3.3	5.5																									

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																														
Tai																																																		
	<p align="center">Deiliadaeth Tai – Newidiadau Allweddol³</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Deiliadaeth</th> <th>1991</th> <th>2001</th> <th>Cynnydd/ Lleihad</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Cyfanswm aelwydydd</td> <td>26,799</td> <td>28,356</td> <td>+5.8%</td> </tr> <tr> <td>Perchen-breswylwr</td> <td>18,508</td> <td>19,214</td> <td>+3.8%</td> </tr> <tr> <td>Rhentu yn breifat</td> <td>2,141</td> <td>2696</td> <td>+25.9%</td> </tr> <tr> <td>Rhentu gan yr ALI</td> <td>5,068</td> <td>4396</td> <td>-13.3%</td> </tr> <tr> <td>Rhentu gan Gymdeithasau Tai</td> <td>234</td> <td>421</td> <td>+79.9%</td> </tr> <tr> <td>Rhentu – arall</td> <td>848</td> <td>1558</td> <td>+83%</td> </tr> </tbody> </table>			Deiliadaeth	1991	2001	Cynnydd/ Lleihad	Cyfanswm aelwydydd	26,799	28,356	+5.8%	Perchen-breswylwr	18,508	19,214	+3.8%	Rhentu yn breifat	2,141	2696	+25.9%	Rhentu gan yr ALI	5,068	4396	-13.3%	Rhentu gan Gymdeithasau Tai	234	421	+79.9%	Rhentu – arall	848	1558	+83%																			
Deiliadaeth	1991	2001	Cynnydd/ Lleihad																																															
Cyfanswm aelwydydd	26,799	28,356	+5.8%																																															
Perchen-breswylwr	18,508	19,214	+3.8%																																															
Rhentu yn breifat	2,141	2696	+25.9%																																															
Rhentu gan yr ALI	5,068	4396	-13.3%																																															
Rhentu gan Gymdeithasau Tai	234	421	+79.9%																																															
Rhentu – arall	848	1558	+83%																																															
Cyfansoddiad Aelwydydd	<p>Yn 2001, roedd cyplau priod yn byw yn 37.3% o aelwydydd ym Môn ac roedd hyn yn debyg i'r ffigur am Gymru gyfan (37.22%). Mae'r tabl isod yn rhoi dadansoddiad fesul ward o gyfansoddiad aelwydydd yr ynys.</p> <p align="center">Cyfansoddiad Aelwydydd⁴</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Pob Aelwyd</th> <th>Rhiant sengl</th> <th>Priod gyda neu heb blant</th> <th>Pensiynwr</th> <th>Cyd-fyw gyda neu heb blant</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Uchaf</td> <td>Tudur (18.3%)</td> <td>Braint (48%)</td> <td>Llanbedrgoch (38.3%)</td> <td>Tudur (11.2%)</td> </tr> <tr> <td>Ail uchaf</td> <td>Morawelon (18.1%)</td> <td>Llanddyfnan (47%)</td> <td>Brynteg (38.2%)</td> <td>Cyngar (10.3%)</td> </tr> <tr> <td>Trydydd uchaf</td> <td>Ffordd Llundain (17%)</td> <td>Llaneilian (47%)</td> <td>Rhosneigr (37.1%)</td> <td>Ffordd Llundain (9.5%)</td> </tr> <tr> <td>Trydydd isaf</td> <td>Llaneilian (6.4%)</td> <td>Biwmares (26.4%)</td> <td>Llanfihangel Ysgeifiog (20.5%)</td> <td>Tref Caergybi (4.9%)</td> </tr> <tr> <td>Ail isaf</td> <td>Cadnant (6.4%)</td> <td>Tref Caergybi (26.3%)</td> <td>Kingsland (19.1%)</td> <td>Aberffraw (4.3%)</td> </tr> <tr> <td>Isaf</td> <td>Llanbedrgoch (5.4%)</td> <td>Ffordd Llundain (26%)</td> <td>Llanfair -yn-Neubwll (17.3%)</td> <td>Cwm Cadnant (4%)</td> </tr> <tr> <td>Môn</td> <td>10.6%</td> <td>37.3%</td> <td>26.6%</td> <td>7%</td> </tr> <tr> <td>Cymru</td> <td>10.7%</td> <td>37.2%</td> <td>25.1%</td> <td>7.5%</td> </tr> </tbody> </table>			Pob Aelwyd	Rhiant sengl	Priod gyda neu heb blant	Pensiynwr	Cyd-fyw gyda neu heb blant	Uchaf	Tudur (18.3%)	Braint (48%)	Llanbedrgoch (38.3%)	Tudur (11.2%)	Ail uchaf	Morawelon (18.1%)	Llanddyfnan (47%)	Brynteg (38.2%)	Cyngar (10.3%)	Trydydd uchaf	Ffordd Llundain (17%)	Llaneilian (47%)	Rhosneigr (37.1%)	Ffordd Llundain (9.5%)	Trydydd isaf	Llaneilian (6.4%)	Biwmares (26.4%)	Llanfihangel Ysgeifiog (20.5%)	Tref Caergybi (4.9%)	Ail isaf	Cadnant (6.4%)	Tref Caergybi (26.3%)	Kingsland (19.1%)	Aberffraw (4.3%)	Isaf	Llanbedrgoch (5.4%)	Ffordd Llundain (26%)	Llanfair -yn-Neubwll (17.3%)	Cwm Cadnant (4%)	Môn	10.6%	37.3%	26.6%	7%	Cymru	10.7%	37.2%	25.1%	7.5%	<p>Mae gordyrru yn broblem mewn rhai rhannau o'r sir, tra bod cyfrannau cymharol uchel o aelwydydd yn byw mewn tai ble mae mwy o le ynddynt nag sydd ei angen.</p>	<p>Mae cyfrannau cymharol uchel o aelwydydd gyda rhiant sengl mewn rhai manau yn golygu bod angen lle ar gyfer cartrefu pobl sengl ynghyd â thai wedi'u dylunio yn benodol ar gyfer y boblogaeth hyn sy'n cynyddu.</p>
Pob Aelwyd	Rhiant sengl	Priod gyda neu heb blant	Pensiynwr	Cyd-fyw gyda neu heb blant																																														
Uchaf	Tudur (18.3%)	Braint (48%)	Llanbedrgoch (38.3%)	Tudur (11.2%)																																														
Ail uchaf	Morawelon (18.1%)	Llanddyfnan (47%)	Brynteg (38.2%)	Cyngar (10.3%)																																														
Trydydd uchaf	Ffordd Llundain (17%)	Llaneilian (47%)	Rhosneigr (37.1%)	Ffordd Llundain (9.5%)																																														
Trydydd isaf	Llaneilian (6.4%)	Biwmares (26.4%)	Llanfihangel Ysgeifiog (20.5%)	Tref Caergybi (4.9%)																																														
Ail isaf	Cadnant (6.4%)	Tref Caergybi (26.3%)	Kingsland (19.1%)	Aberffraw (4.3%)																																														
Isaf	Llanbedrgoch (5.4%)	Ffordd Llundain (26%)	Llanfair -yn-Neubwll (17.3%)	Cwm Cadnant (4%)																																														
Môn	10.6%	37.3%	26.6%	7%																																														
Cymru	10.7%	37.2%	25.1%	7.5%																																														

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																		
Tai																						
	<p>Drwy gymharu nifer yr ystafelloedd a'r nifer o breswylwyr, mae Cyfrifiad 2001 yn rhoi sgôr sy'n cynrychioli gordyrru neu dan-feddiannaeth. Mae gwerth o - 1 yn awgrymu gordyrru mewn tai. Ym Môn, mae gordyrru mewn 3% o aelwydydd. Mae hyn ychydig yn is na'r ffigwr cenedlaethol o 4.4% (gweler y tabl isod).</p> <p style="text-align: center;">Cyfradd Deiliadaeth ym Môn a Chymru</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <thead> <tr> <th rowspan="2">% pob aelwyd</th> <th colspan="4">Gradd Deiliadaeth</th> </tr> <tr> <th>+2 neu ragor</th> <th>+1</th> <th>0</th> <th>-1 neu lai</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Môn</td> <td>61</td> <td>23</td> <td>12</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>Cymru</td> <td>56.4</td> <td>24.7</td> <td>14.5</td> <td>4.4</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ym Môn, mae cyfartaledd y nifer o ystafelloedd ym mhob aelwyd yn 5.79 – y seithfed uchaf o'r holl awdurdodau unedol yng Nghymru ac ychydig yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol (5.59).</p>	% pob aelwyd	Gradd Deiliadaeth				+2 neu ragor	+1	0	-1 neu lai	Môn	61	23	12	3	Cymru	56.4	24.7	14.5	4.4		
% pob aelwyd	Gradd Deiliadaeth																					
	+2 neu ragor	+1	0	-1 neu lai																		
Môn	61	23	12	3																		
Cymru	56.4	24.7	14.5	4.4																		
Rhagamcaniad o Aelwydydd	<p>Rhagwelir y bydd nifer yr aelwydydd ym Môn yn cynyddu 5,100, neu 17%, i 35,400, rhwng 2006 a 2031. Cynrychiola hyn gynnydd cyfartalog mewn aelwydydd o 0.6% y flwyddyn, sy'n llai na'r twf a ragwelwyd ar gyfer Cymru gyfan o 0.9% y flwyddyn.</p> <p style="text-align: center;">Rhagamcaniad o'r aelwydydd ym Môn 2006-2031⁵</p> <table border="1" style="margin-left: auto; margin-right: auto;"> <caption>Data for Rhagamcaniad o'r aelwydydd ym Môn 2006-2031⁵</caption> <thead> <tr> <th>Blwyddyn</th> <th>Milioedd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2006</td> <td>30.2</td> </tr> <tr> <td>2011</td> <td>31.5</td> </tr> <tr> <td>2016</td> <td>32.8</td> </tr> <tr> <td>2021</td> <td>34.0</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td>34.8</td> </tr> <tr> <td>2031</td> <td>35.4</td> </tr> </tbody> </table>	Blwyddyn	Milioedd	2006	30.2	2011	31.5	2016	32.8	2021	34.0	2026	34.8	2031	35.4		<p>Mae'r rhagamcaniad o'r cynnydd yn nifer yr aelwydydd yn golygu y dylid hyrwyddo datblygiadau tai priodol er mwyn darparu ar gyfer y cynnydd hwn.</p>					
Blwyddyn	Milioedd																					
2006	30.2																					
2011	31.5																					
2016	32.8																					
2021	34.0																					
2026	34.8																					
2031	35.4																					

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																							
Tai																											
	<p>Mewn cymhariaeth, disgwylir y bydd cynnydd o 23.2% yn nifer yr aelwydydd yng Ngwynedd; cynnydd o 27% yng Nghonwy a chynnydd o 34% yn Sir Ddinbych yn yr un cyfnod.</p> <p>Rhagwelir ym Môn y bydd y boblogaeth yn cynyddu 2,400, neu 3.5%, i 70,500 rhwng 2006 a 2031. Mae hyn yn is na'r twf cyfartalog o 10.6% sydd wedi'i ragamcanu ym mhoblogaeth Cymru gyfan.</p> <p>Er y cynnydd sydd wedi'i ragamcanu yn nifer yr aelwydydd rhwng 2006 a 2031, mae'r rhagamcaniad o faint cyfartalog aelwydydd yn dangos lleihad o 2.26 yn 2006 i 1.99. Mewn cymhariaeth, rhagwelir y bydd maint cyfartalog aelwydydd yng Nghymru yn lleihau o 2.30 yn 2006 i 2.03 erbyn 2031⁶.</p>																										
Stoc Tai	<p>Yn 2001, amcangyfrifwyd bod 31,483 gofod aelwyd ym Môn, ychydig yn llai na 3% o gyfanswm stoc tai Cymru gyfan. Roedd mwy na 90% ohonynt gyda phreswylwyr yn byw ynddynt, tra bod 3.7% yn dai haf neu ail gartrefi a 4.9% ohonynt yn wag.</p> <p style="text-align: center;">Gofod Aelwyd (1991 a 2001)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Gofod Aelwyd</th> <th>1991</th> <th>2001</th> <th>Cynnydd/Lleihad</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Cyfanswm gofod</td> <td>30,499</td> <td>31,483</td> <td>+3.2%</td> </tr> <tr> <td>Aelwyd wedi'i meddiannu</td> <td>26,786</td> <td>28,772</td> <td>+7.4%</td> </tr> <tr> <td>Gofod aelwydydd heb eu meddiannu</td> <td>3,795</td> <td>2711</td> <td>-36.21%</td> </tr> <tr> <td>Ddim yn cael ei ddefnyddio fel prif gartref</td> <td>1,834</td> <td>1170</td> <td>-21.4%</td> </tr> <tr> <td>Gwag</td> <td>1,961</td> <td>1541</td> <td></td> </tr> </tbody> </table> <p>Mae'r tabl uchod yn dangos bod gofod aelwyd wedi'i meddiannu wedi cynyddu ar gyfradd o 7.4% rhwng 1991 a 2001 i 28,772 o unedau. Mae'r cynnydd mewn gofod wedi'i feddiannu yn sgil adeiladau newydd a gofod heb ei feddiannu, sef 984 a 1084 yn ôl eu trefn. Mae'r cynnydd yn nifer yr aelwydydd, ynghyd â marchnad dai fywiog ar yr ynys wedi lleihau cyfran y farchnad o aelwydydd gwag o 6.4% yn 1991 i 4.8% yn 2001. Roedd portffolio stoc tai'r Cyngor yn 3877 o unedau ar 31 Mawrth 2006. Dros y pum mlynedd diwethaf, collwyd oddeutu 100 o dai bob blwyddyn o ganlyniad i'r Hawl i Brynu. Mae pedwar Landlord Cymdeithasol Cofrestredig (RSL) yn darparu tai cymdeithasol ar yr ynys, sef: i) Cymdeithas Tai Eryri, ii) Cymdeithas Tai Clwyd Alun, iii) Cymdeithas Tai Gogledd Cymru, a iv) Cymdeithas Tai Cymru a'r Gorllewin. Mae portffolio eiddo'r RSL ar yr ynys ar hyn o bryd yn 531 uned (ar 1 Mehefin 2006). Mae hyn gyfystyr â thuedd gynyddol o oddeutu 20 uned y flwyddyn (yn seiliedig ar y ffigur gwreiddiol o 231 yn 1991)⁷.</p>	Gofod Aelwyd	1991	2001	Cynnydd/Lleihad	Cyfanswm gofod	30,499	31,483	+3.2%	Aelwyd wedi'i meddiannu	26,786	28,772	+7.4%	Gofod aelwydydd heb eu meddiannu	3,795	2711	-36.21%	Ddim yn cael ei ddefnyddio fel prif gartref	1,834	1170	-21.4%	Gwag	1,961	1541			<p>Mae'r gyfran uchel o aelwydydd gwag/ail gartrefi/tai haf yn broblem mewn rhai ardaloedd o Fôn ac yn cyfyngu'r dewis o dai ar gyfer pobl leol, sydd yn ei dro yn cael effaith niweidiol ar gynaliadwyedd y cymunedau.</p>
Gofod Aelwyd	1991	2001	Cynnydd/Lleihad																								
Cyfanswm gofod	30,499	31,483	+3.2%																								
Aelwyd wedi'i meddiannu	26,786	28,772	+7.4%																								
Gofod aelwydydd heb eu meddiannu	3,795	2711	-36.21%																								
Ddim yn cael ei ddefnyddio fel prif gartref	1,834	1170	-21.4%																								
Gwag	1,961	1541																									

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																				
Tai																																																																																								
Cyflwr y Stoc Tai	<p>Yn ôl Arolwg Cyflwr Tai Cymru 1998, roedd stoc tai Môn yn debyg i Gymru gyfan gyda 32% o dai wedi'u hadeiladu cyn 1919, o'i gymharu â 47% yng Ngwynedd.</p> <p style="text-align: center;">% o dai heb fod yn addas yn ôl dyddiad y'u hadeiladwyd yn yr AU (1998)⁸</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Cyn 1919</th> <th>1919-44</th> <th>1945-64</th> <th>Ar ôl 1964</th> <th>Pob un</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Môn</td> <td>8.9</td> <td>7.3</td> <td>2.8</td> <td>0.9</td> <td>4.4</td> </tr> <tr> <td>Conwy</td> <td>12.7</td> <td>2.9</td> <td>2.8</td> <td>0.2</td> <td>4.8</td> </tr> <tr> <td>Sir Ddinbych</td> <td>17.5</td> <td>7.5</td> <td>3.2</td> <td>2.0</td> <td>7.2</td> </tr> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>16.9</td> <td>5.5</td> <td>7.4</td> <td>2.6</td> <td>10.5</td> </tr> <tr> <td>Cymru</td> <td>14.9</td> <td>9.3</td> <td>8.0</td> <td>2.4</td> <td>8.5</td> </tr> </tbody> </table> <p>Yn 1998, roedd 4.4% o'r stoc tai a amcangyfrifwyd ym Môn wedi eu categorio'n anaddas. Roedd y gyfradd hon yn llai na hanner y gyfradd ar gyfer Cymru a Gwynedd (10.5%). Yn 2001, Môn oedd gyda'r ail gyfran uchaf o dai heb wres canolog o'r holl awdurdodau unedol yng Nghymru. Yn 2001, roedd 19.1% o dai ym Môn heb wres canolog o'i gymharu â 7.5% yng Nghymru gyfan. Yng nghyfrifiad 1991, dangoswyd bod 8,268 o aelwydydd ar yr ynys heb wres canolog. Roedd y ffigwr hwn wedi gostwng i 5,420 yng Nghyfrifiad 2001- gostyngiad o 35%.</p> <p style="text-align: center;">% o'r holl aelwydydd heb wres canolog⁹</p> <table border="1"> <caption>Data for % o'r holl aelwydydd heb wres canolog⁹</caption> <thead> <tr> <th>Region</th> <th>Percentage (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Gwynedd</td><td>21.6</td></tr> <tr><td>Isaf of Anglesey</td><td>19.1</td></tr> <tr><td>Conwy</td><td>14.6</td></tr> <tr><td>Ceredigion</td><td>14.5</td></tr> <tr><td>Pembrokeshire</td><td>12.7</td></tr> <tr><td>Wrexham</td><td>12.6</td></tr> <tr><td>Derbyshire</td><td>11.7</td></tr> <tr><td>Powys</td><td>8.5</td></tr> <tr><td>Cardiff</td><td>6.8</td></tr> <tr><td>Cardiff</td><td>6.7</td></tr> <tr><td>Cardiff</td><td>6.6</td></tr> <tr><td>Rhondda Cynon Taf</td><td>5.6</td></tr> <tr><td>The Vale of Glamorgan</td><td>5.1</td></tr> <tr><td>Merthyr Tydfil</td><td>4.5</td></tr> <tr><td>Bridgend</td><td>4.2</td></tr> <tr><td>Monmouthshire</td><td>4</td></tr> <tr><td>Neath Port Talbot</td><td>3.9</td></tr> <tr><td>Swansea</td><td>3.6</td></tr> <tr><td>Newport</td><td>2.6</td></tr> <tr><td>Caerphilly</td><td>2.6</td></tr> <tr><td>Torfaen</td><td>2.6</td></tr> <tr><td>Blaenau Gwent</td><td>2.5</td></tr> <tr><td>Wales</td><td>7.5</td></tr> </tbody> </table>		Cyn 1919	1919-44	1945-64	Ar ôl 1964	Pob un	Môn	8.9	7.3	2.8	0.9	4.4	Conwy	12.7	2.9	2.8	0.2	4.8	Sir Ddinbych	17.5	7.5	3.2	2.0	7.2	Gwynedd	16.9	5.5	7.4	2.6	10.5	Cymru	14.9	9.3	8.0	2.4	8.5	Region	Percentage (%)	Gwynedd	21.6	Isaf of Anglesey	19.1	Conwy	14.6	Ceredigion	14.5	Pembrokeshire	12.7	Wrexham	12.6	Derbyshire	11.7	Powys	8.5	Cardiff	6.8	Cardiff	6.7	Cardiff	6.6	Rhondda Cynon Taf	5.6	The Vale of Glamorgan	5.1	Merthyr Tydfil	4.5	Bridgend	4.2	Monmouthshire	4	Neath Port Talbot	3.9	Swansea	3.6	Newport	2.6	Caerphilly	2.6	Torfaen	2.6	Blaenau Gwent	2.5	Wales	7.5			<p>Felly, mae angen darparu ystod o dai addas fydd yn bodloni anghenion pob math o aelwydydd fel y bo pawb yn cael y cyfle i fyw mewn tai gweddus a fforddiadwy, naill ai drwy adeiladu tai newydd neu drwy hwyluso gwella tai sy'n bodoli.</p>
	Cyn 1919	1919-44	1945-64	Ar ôl 1964	Pob un																																																																																			
Môn	8.9	7.3	2.8	0.9	4.4																																																																																			
Conwy	12.7	2.9	2.8	0.2	4.8																																																																																			
Sir Ddinbych	17.5	7.5	3.2	2.0	7.2																																																																																			
Gwynedd	16.9	5.5	7.4	2.6	10.5																																																																																			
Cymru	14.9	9.3	8.0	2.4	8.5																																																																																			
Region	Percentage (%)																																																																																							
Gwynedd	21.6																																																																																							
Isaf of Anglesey	19.1																																																																																							
Conwy	14.6																																																																																							
Ceredigion	14.5																																																																																							
Pembrokeshire	12.7																																																																																							
Wrexham	12.6																																																																																							
Derbyshire	11.7																																																																																							
Powys	8.5																																																																																							
Cardiff	6.8																																																																																							
Cardiff	6.7																																																																																							
Cardiff	6.6																																																																																							
Rhondda Cynon Taf	5.6																																																																																							
The Vale of Glamorgan	5.1																																																																																							
Merthyr Tydfil	4.5																																																																																							
Bridgend	4.2																																																																																							
Monmouthshire	4																																																																																							
Neath Port Talbot	3.9																																																																																							
Swansea	3.6																																																																																							
Newport	2.6																																																																																							
Caerphilly	2.6																																																																																							
Torfaen	2.6																																																																																							
Blaenau Gwent	2.5																																																																																							
Wales	7.5																																																																																							

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																	
Tai																																					
	Ar lefel ward, Ffordd Llundain sydd â'r gyfran uchaf o aelwydydd heb wres canolog (33.9%) - bron ddwbl y cyfartaledd cenedlaethol. Ward Cefni, sydd â chyfartaledd o 5.2% o'r holl aelwydydd heb wres canolog, yw'r ward gyda'r cyfartaledd isaf. Mae 0.24% o aelwydydd Môn heb wres canolog neu heb fod yr unig aelwyd sy'n defnyddio'r bath, y gawod neu'r toiled, o gymharu â 0.16% yng Nghymru gyfan ¹⁰ .																																				
Tai a Gwblhawyd	<p style="text-align: center;">Tai a Gwblhawyd yn ôl Awdurdod Lleol ¹¹</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2001 - 2002</th> <th>2002-2003</th> <th>2003-2004</th> <th>2004-2005</th> <th>2005 - 2006</th> <th>2006 -07</th> <th>2007 - 2008</th> <th>2008 - 2009</th> <th>2009-2010</th> <th>Cyfartaledd Blynyddol y Tai a Gwblheir</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Môn</td> <td>188</td> <td>223</td> <td>160</td> <td>126</td> <td>226</td> <td>255</td> <td>281</td> <td>296</td> <td>226</td> <td>220</td> </tr> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>203</td> <td>151</td> <td>210</td> <td>292</td> <td>196</td> <td>164</td> <td>250</td> <td>187</td> <td>149</td> <td>158</td> </tr> </tbody> </table>			2001 - 2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005 - 2006	2006 -07	2007 - 2008	2008 - 2009	2009-2010	Cyfartaledd Blynyddol y Tai a Gwblheir	Môn	188	223	160	126	226	255	281	296	226	220	Gwynedd	203	151	210	292	196	164	250	187	149	158		Cyfartaledd blynyddol yr ystod o dai sy'n cael eu cwblhau ac efallai yn methu â darparu ar gyfer yr anghenion sy'n seiliedig ar y duedd.
	2001 - 2002	2002-2003	2003-2004	2004-2005	2005 - 2006	2006 -07	2007 - 2008	2008 - 2009	2009-2010	Cyfartaledd Blynyddol y Tai a Gwblheir																											
Môn	188	223	160	126	226	255	281	296	226	220																											
Gwynedd	203	151	210	292	196	164	250	187	149	158																											
Prisiau Tai	<p>Ers 2001/02 mae prisiau tai ym Môn wedi cynyddu'n sylweddol fel y gwelir yn y ffigwr isod.</p> <p style="text-align: center;">Pris Eiddo Cyfartalog Môn yn Ôl Math¹²</p>		<p>Gwelodd Môn, fel y gweddill o'r DU, gynydd sylweddol mewn prisiau tai dros y blynyddoedd diwethaf, er bod prisiau tai erbyn hyn yn dechrau gostwng yn araf.</p>	Mae angen hwyluso datblygu tai fforddiadwy yn y sir.																																	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																		
Tai																																																																						
	<p>Dengys y tabl isod bod cyfradd gwerthiant tai ar wahân wedi arafu'n sylweddol. Mae angen monitro marweidd-dra yng ngwerthiant tai yn y sector tai ar wahân. Os yw'r duedd yn dangos lleihad yn y nifer o berchen-feddianwyr sy'n medru symud i fyny'r ysgol eiddo, efallai y bydd hyn yn cael effaith sy'n rhaedru i lawr ar y nifer o pobl sy'n chwilio am ddeiliadaeth fel 'perchennog'.</p> <p style="text-align: center;">Gwerthiannau Tai yn ôl eu Math¹³</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Blwyddyn Ariannol</th> <th>Ar Wahân</th> <th>Lled-wahanedig</th> <th>Teras</th> <th>Fflat</th> <th>Cyffredinol</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2005/06</td><td>£213,138</td><td>£133,864</td><td>£98,075</td><td>£156,436</td><td>£155,714</td></tr> <tr><td>2004/05</td><td>£186,214</td><td>£115,526</td><td>£90,016</td><td>£341,876</td><td>£145,463</td></tr> <tr><td>2003/04</td><td>£143,882</td><td>£83,917</td><td>£63,699</td><td>£91,869</td><td>£106,039</td></tr> <tr><td>2002/03</td><td>£114,633</td><td>£72,195</td><td>£49,841</td><td>£58,980</td><td>£87,043</td></tr> <tr><td>2001/02</td><td>£89,583</td><td>£56,104</td><td>£40,673</td><td>£58,202</td><td>£69,818</td></tr> <tr><td>2000/01</td><td>£80,640</td><td>£50,513</td><td>£38,115</td><td>£51,842</td><td>£61,839</td></tr> <tr><td>1999/00</td><td>£75,861</td><td>£48,537</td><td>£36,931</td><td>£34,951</td><td>£60,055</td></tr> <tr><td>1998/99</td><td>£72,325</td><td>£44,136</td><td>£33,583</td><td>£36,227</td><td>£55,524</td></tr> <tr><td>1997/98</td><td>£65,734</td><td>£44,658</td><td>£35,946</td><td>£39,226</td><td>£54,522</td></tr> <tr><td>1996/97</td><td>£62,284</td><td>£42,293</td><td>£32,143</td><td>£59,227</td><td>£51,080</td></tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">Gwerthiannau Tai Môn yn ôl eu Math¹⁴</p>		Blwyddyn Ariannol	Ar Wahân	Lled-wahanedig	Teras	Fflat	Cyffredinol	2005/06	£213,138	£133,864	£98,075	£156,436	£155,714	2004/05	£186,214	£115,526	£90,016	£341,876	£145,463	2003/04	£143,882	£83,917	£63,699	£91,869	£106,039	2002/03	£114,633	£72,195	£49,841	£58,980	£87,043	2001/02	£89,583	£56,104	£40,673	£58,202	£69,818	2000/01	£80,640	£50,513	£38,115	£51,842	£61,839	1999/00	£75,861	£48,537	£36,931	£34,951	£60,055	1998/99	£72,325	£44,136	£33,583	£36,227	£55,524	1997/98	£65,734	£44,658	£35,946	£39,226	£54,522	1996/97	£62,284	£42,293	£32,143	£59,227	£51,080		
Blwyddyn Ariannol	Ar Wahân	Lled-wahanedig	Teras	Fflat	Cyffredinol																																																																	
2005/06	£213,138	£133,864	£98,075	£156,436	£155,714																																																																	
2004/05	£186,214	£115,526	£90,016	£341,876	£145,463																																																																	
2003/04	£143,882	£83,917	£63,699	£91,869	£106,039																																																																	
2002/03	£114,633	£72,195	£49,841	£58,980	£87,043																																																																	
2001/02	£89,583	£56,104	£40,673	£58,202	£69,818																																																																	
2000/01	£80,640	£50,513	£38,115	£51,842	£61,839																																																																	
1999/00	£75,861	£48,537	£36,931	£34,951	£60,055																																																																	
1998/99	£72,325	£44,136	£33,583	£36,227	£55,524																																																																	
1997/98	£65,734	£44,658	£35,946	£39,226	£54,522																																																																	
1996/97	£62,284	£42,293	£32,143	£59,227	£51,080																																																																	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																								
Tai																												
Fforddiadwyedd Tai	<p>Gan ddefnyddio prisiau cyfartalog tai a manylion canolrif incwm, mae'n bosib gweld ym mha ardaloedd yr oedd pobl yn medru prynu tai. Dengys y tabl isod y gymhareb fforddiadwyedd tai mewn wardiau a ddewiswyd ym Môn o'i gymharu â'r sir yn gyffredinol a Chymru gyfan.</p> <p style="text-align: center;">Cymhareb Fforddiadwyedd (lonawr 2010- Rhag 2010)¹⁵</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Ardal</th> <th>Cymhareb Fforddiadwyedd</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Rhosneigr</td><td>8.45</td></tr> <tr><td>Cadnant</td><td>8.09</td></tr> <tr><td>Llanfaethlu</td><td>8</td></tr> <tr><td>Moelfre</td><td>7.93</td></tr> <tr><td>Llanddyfnan</td><td>7.57</td></tr> <tr><td>Tref Caergybi</td><td>4.28</td></tr> <tr><td>Porth Amlwch</td><td>3.89</td></tr> <tr><td>Llanfair-yn-Neubwll</td><td>3.81</td></tr> <tr><td>Kingsland</td><td>3.73</td></tr> <tr><td>Ffordd Llundain</td><td>3.15</td></tr> <tr><td>Cymru</td><td>5.01</td></tr> </tbody> </table> <p>Dengys y tabl uchod mai yng Nghaergybi y lleolir tair o wardiau ble mae'r tai mwyaf fforddiadwy.</p>	Ardal	Cymhareb Fforddiadwyedd	Rhosneigr	8.45	Cadnant	8.09	Llanfaethlu	8	Moelfre	7.93	Llanddyfnan	7.57	Tref Caergybi	4.28	Porth Amlwch	3.89	Llanfair-yn-Neubwll	3.81	Kingsland	3.73	Ffordd Llundain	3.15	Cymru	5.01		Mae tai fforddiadwy yn fater allweddol ym Môn er bod fforddiadwyedd yn medru amrywio'n ddaearyddol gyda rhai ardaloedd arfordirol ac ardaloedd gwledig â chymarebau fforddiadwyedd uchel.	
Ardal	Cymhareb Fforddiadwyedd																											
Rhosneigr	8.45																											
Cadnant	8.09																											
Llanfaethlu	8																											
Moelfre	7.93																											
Llanddyfnan	7.57																											
Tref Caergybi	4.28																											
Porth Amlwch	3.89																											
Llanfair-yn-Neubwll	3.81																											
Kingsland	3.73																											
Ffordd Llundain	3.15																											
Cymru	5.01																											
Y Gofrestr Tai	<p>Mae'r Gofrestr Tai gyda rhestr o aelwydydd sydd eisiau symud i mewn neu sydd yn symud rhwng cartrefi sydd ym mherchnogaeth y Cyngor Sir a chymdeithasau tai sy'n cymryd rhan yn y cynllun. Dengys y tabl isod ofynion tai dewisol y teuluoedd sydd wedi'u cofrestru ar y rhestr aros tai cymdeithasol (ar 7 Hydref 2005).</p> <p style="text-align: center;">Y Gofrestr Tai¹⁶</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Piwyf</th> <th>Aelwydydd ar y Gofrestr Tai</th> <th>Cyfanswm nifer yr Aelwydydd</th> <th>% angen yr aelwydydd yn yr is-ardal</th> <th>% angen yr is-ardal yn erbyn y cyfanswm angen</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Cylch y Garn</td><td>7</td><td>311</td><td>2.2</td><td>0.2</td></tr> <tr><td>Llaneugrad</td><td>5</td><td>160</td><td>3</td><td>0.1</td></tr> <tr><td>Llanddyfnan</td><td>15</td><td>389</td><td>3.8</td><td>0.3</td></tr> <tr><td>Trearddur</td><td>46</td><td>874</td><td>5.2</td><td>1</td></tr> </tbody> </table>	Piwyf	Aelwydydd ar y Gofrestr Tai	Cyfanswm nifer yr Aelwydydd	% angen yr aelwydydd yn yr is-ardal	% angen yr is-ardal yn erbyn y cyfanswm angen	Cylch y Garn	7	311	2.2	0.2	Llaneugrad	5	160	3	0.1	Llanddyfnan	15	389	3.8	0.3	Trearddur	46	874	5.2	1		
Piwyf	Aelwydydd ar y Gofrestr Tai	Cyfanswm nifer yr Aelwydydd	% angen yr aelwydydd yn yr is-ardal	% angen yr is-ardal yn erbyn y cyfanswm angen																								
Cylch y Garn	7	311	2.2	0.2																								
Llaneugrad	5	160	3	0.1																								
Llanddyfnan	15	389	3.8	0.3																								
Trearddur	46	874	5.2	1																								

Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd: Gwaelodlin yr AC/AAS

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau				Statws/ Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Tai							
	Llanfaelog	56	950	5.9	1.3		
	Penmynydd	9	151	6	0.2		
	Tref Alaw	14	211	6.6	0.3		
	Mechell	39	520	7.5	0.9		
	Llanfair ME	120	1505	7.9	2.8		
	Cwm Cadnant	76	863	8.8	1.7		
	Rhosyr	80	902	8.9	1.8		
	Llangristiolus/Cerr igceinwen	43	454	9.4	1		
	Llangoed	55	565	9.7	1.2		
	Rhosybol	41	403	10.2	0.9		
	Llanidan	39	376	10.4	0.9		
	Bodorgan	44	386	11.4	1		
	Moelfre	62	542	11.4	1.4		
	Aberffraw	38	292	13	0.9		
	Llanddona	37	279	13.3	0.8		
	Bodffordd	50	373	13.4	1.3		
	Llaneilian	66	485	13.6	1.5		
	Trewalchmai	47	345	13.6	1.1		
	Bryngwran	44	306	14.4	1		
	Llanfair – yn - neubwll	88	602	14.6	2.1		
	Llanddanielfab	41	277	14.8	0.9		
	Amlwch	240	1533	15.6	5.7		
	Caergybi	731	4466	16.4	17.1		
	Llanfachraeth	34	202	16.8	0.8		
	Biwmares	160	942	17	3.7		
	Pentraeth	87	485	17.9	2		
	Llanerchymedd	76	476	18	1.7		
	Llanbadrig	112	602	18.7	2.7		
	Llanfaethlu	47	233	20	1.1		
	Rhoscolyn	55	264	20.8	1.2		
	Gaerwen/Pentre Berw	138	593	23.3	3.2		
	Llangefni	425	1750	24.3	9.8		
	Llanfairpwll	275	1073	25.6	6.6		
	Bodedern	98	367	26.7	2.2		

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau				Statws/ Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Tai							
	Porthaethwy	380	1299	29.	8.8		
	Dyffryn/Fali	281	893	31.5	6.5		
	Cyfanswm	4301	27700	15.5	100		
	<p>Mae 4301 o aelwydydd ar gofrestr tai'r Ynys. Yn y tabl uchod, gwelir bod cynghorau tref/cymuned y Fali, Porthaethwy, Bodedern, Llanfairpwll a Llangefni gyda'r lefel uchaf o angen pan fesurir y gofrestr fel canran yn erbyn y boblogaeth o aelwydydd presennol.</p> <p>Awgryma'r gofrestr tai bod gofyn sylweddol am gartrefi ychwanegol ar draws yr ynys. Er yr ymddengys bod Caergybi a Llangefni gyda'r gyfradd uchaf o aelwydydd ar y gofrestr tai, mae cymunedau'r Fali, Porthaethwy a Bodedern gyda'r angen mwyaf pan fesurir y gofrestr fel canran yn erbyn y boblogaeth bresennol o aelwydydd. Dengys hyn bod tai fforddiadwy yn fater arwyddocaol ym mhob cymuned ym Môn¹⁷.</p>						
Argaeledd Tir ar gyfer Tai	<p>Ar ddyddiad cychwyn y Cyd-astudiaeth Argaeledd Tir ar gyfer Tai, ar 1 Ebrill, 2009, roedd cyfanswm cyflenwad tir ar safleoedd o bum uned neu ragor o fewn ACLI Ynys Môn gyda lle ar gyfer 1238 o dai. Wrth gynnwys safleoedd o dan bum uned, roedd cyfanswm y cyflenwad tir o fewn ACLI Ynys Môn yn gynydd o 624 o dai i 1862 o dai.</p> <p>Roedd y cyflenwad pum mlynedd yn 1191 o dai, sy'n llai na'r ffigur o 1246 o dai yn astudiaeth 2008. Roedd y cyflenwad pum mlynedd o dai yn cynnwys 691 uned ar safleoedd mawr a 500 ar safleoedd bach.</p> <p>Y tu allan i'r cyflenwad pum mlynedd, roedd categori 3i yn cynnwys 429 uned gyda 118 uned ychwanegol yng nghategori 3ii.</p> <p>Roedd cyfanswm o 108 uned yn cael eu hadeiladu ar safleoedd mawr ar 1 Awst 2009. Roedd yr astudiaeth yn rhoi cyflenwad tir o 5.13 blwyddyn ar gyfer yr ynys.</p> <p>Oherwydd oed cynllun datblygu'r ynys a chyfleoedd cyfyngedig o ran safleoedd a ddaw ar gael yn annisgwyl nid oes sicrwydd y gellir cynnal cyflenwad tir pum mlynedd hyd yr adeg pan gaiff y Cynllun Datblygu Lleol ei fabwysiadu.</p>						Bydd angen ystyried canfyddiadau'r Cyd-Astudiaeth Argaeledd Tir ar gyfer Tai pan ffurfir y CDLI.

¹ Swyddfa Ystadegau Cenedlaethol: "Neighbourhood Statistics – Ynys Môn

² Ibid.

³ Ibid.

- ⁴ Ibid.
- ⁵ Cyngor Sir Ynys Môn (2006) Adroddiad Cwmpasu AAS Cyfrol II (dweddariad 2010)
- ⁶ LLCC – Rhagamcaniadau teuleuoedd ar gyfer Cymru (2006)
- ⁷ Swyddfa Ystadegau Cenedlaethol: “Neighbourhood Statistics – Ynys Môn
- ⁸ Cyngor Sir Ynys Môn (2006) Adroddiad Cwmpasu AAS Cyfrol II (dweddariad 2010)
- ⁹ Ibid.
- ¹⁰ Ibid.
- ¹¹ Ibid.
- ¹² Cofrestrfa Tir
- ¹³ Ibid.
- ¹⁴ Ibid.
- ¹⁵ Hometrack
- ¹⁶ Cofrestr Tai Môn
- ¹⁷ Cyngor Sir Ynys Môn (2005) Astudiaeth Argaeledd Tir ar gyfer Tai

Y Dirwedd

Mae bron holl arfordir Ynys Môn wedi ei ddynodi'n AHNE oherwydd ei hamrywiol thirweddau arfordirol arbennig. Mae'r AHNE yn cyd-fynd â rhai rhannau o'r Arfordir Treftadaeth, ac mae rhai o greigiau hynaf Prydain yn ffurfio cefnau isel a dyffrynoedd bas llwyfandir gwastad morol Môn. Copa Mynydd Twr yw'r pwynt uchaf ym Môn (219m) a cheir golygfeydd arbennig o Eryri yn y pellter. Mae clogwyni isel bob yn ail â childraethau, traethau cerigos a phentrefi bach cudd yn britho arfordir gogleddol yr ynys. Mae clogwyni calchfaen serth yr arfordir dwyreiniol, ynghyd â'r traethau tywodlyd braf, yn gyferbyniad llwyr i ddiffaethwch twyni tywod y de sy'n ymdreiglo i lawr i Fae Aberffraw. Mae gan Fôn hefyd dirwedd hanesyddol bwysig, a'i safleoedd gwarchoddedig yn amrywio o gladdfeydd Oes yr Efydd i gastell canoloesol Biwmares. Mae dwy ardal yn yr AHNE wedi eu rhestru yn y Rhestr o Dirweddau o Ddiddordeb Hanesyddol Eithriadol yng Nghymru.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Y Dirwedd				
Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE)	<p>AHNE Ynys Môn¹</p> <p>Mae bron y cyfan o 201km o arfordir Môn, yr ynys hynafol, wedi'i ddynodi yn AHNE. Mae'r ynys yn cynnwys amrywiaeth eang o dirweddau arfordirol godidog. Mae'r AHNE yn cyd-fynd â rhannau o'r Arfordir Treftadaeth. Mae rhai o greigiau hynaf Prydain, ffurfiannau creigiau cyn-Gambrian Mona, yn ffurfio cefnau isel a dyffrynoedd bas llwyfandir gwastad morol Môn. Copa Mynydd Twr yw'r pwynt uchaf ym Môn (219m) a cheir golygfeydd arbennig o Eryri yn y pellter. Mae clogwyni isel bob yn ail â childraethau, traethau cerigos a phentrefi bach cudd yn britho arfordir gogleddol yr ynys. Mae clogwyni calchfaen serth yr arfordir dwyreiniol, ynghyd â'r traethau tywodlyd braf, yn gyferbyniad llwyr i ddiffaethwch twyni tywod y de sy'n ymdreiglo i lawr i Fae Aberffraw.</p> <p>Mae cynefinoedd amrywiol, o rostiroedd morol i fflatiau llaid yn rhoi lefel uchel o ddiddordeb morol, botanegol ac adaryddol i'r AHNE. Mae twyni tywod Gwarchodfa Natur Genedlaethol Cwningar Niwbwrch yn enghraifft nodedig o'r cynefin cymhleth hwn ac mae clogwyni calchfaen yr ynys yn safle nythu pwysig.</p> <p>Mae gan Fôn hefyd dirwedd hanesyddol bwysig, a'i safleoedd gwarchoddedig yn amrywio o gladdfeydd Oes yr Efydd i gastell canoloesol Biwmares. Mae dwy ardal yn yr AHNE wedi eu rhestru yn y Rhestr o Dirweddau o Ddiddordeb Hanesyddol Eithriadol yng Nghymru.</p> <p>Yn draddodiadol, mae economi gwledig yr AHNE wedi'i seilio ar dyddynnod amaethyddol bychain amrywiol, er bod y nifer wedi gostwng 44% ers 1945. Mae diwydiant lleol sylweddol sy'n ffinio â'r AHNE yn cynnwys gorsaf ynni niwclear yr Wylfa a gwaith mwyndoddi alwminiwm ac echdynnu bromin. Nid oes unrhyw drefi mawrion yn yr AHNE ac mae trigolion ei phentrefi arfordirol yn cymudo mwyfwy i'r tir mawr i weithio.</p>			<p>Mae datblygiadau newydd angen bod yn sympathetig i'r dirwedd bresennol.</p>

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Y Dirwedd				
Arfordiroedd Treftadaeth	<p>Ffynhonnell¹</p> <p>Mae 3 Arfordir Treftadaeth yn Ynys Môn²:</p> <p>Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn Mae Arfordir Treftadaeth Gogledd Ynys Môn yn ymestyn 18 milltir ar hyd arfordir gogleddol Ynys Môn o Borth Swtan yn y gorllewin i Fae Dulas yn y dwyrain.</p> <p>Arfordir Treftadaeth Mynydd Twr Mae'r arfordir treftadaeth hwn yn ymestyn 8 milltir ar hyd arfordir gorllewinol Porth Swtan o draethau ymdrochi Bae Trearddur i glogwyni Ynys Arw.</p> <p>Arfordir Treftadaeth Bae Aberffraw Roedd Aberffraw unwaith yn borthladd pwysig, ond llanwodd yr aber â mwd yn raddol, gan adael yr arfordir twyni tywod presennol ar ei ôl. Mae'r twyni tywod yn amrywio o ran uchder, gyda'r uchaf yn 30 troedfedd a rhagor. Sefydlogir y tywod gan foresg ger y môr a cheir lleiniau o Gelyn y Môr yma yn yr hydref. Mae'r twyni tywod sydd wedi datblygu hefyd wedi creu llyn mewnol Llyn Coron.</p>	<p>Dynodwyd ymron i hanner arfordir Cymru yn Arfordir Treftadaeth. Ymysg y rhannau dynodedig mae 14 gwahanol ran o arfordir ac mae 11 ohonynt o fewn Ardaloedd o Harddwch Naturiol Eithriadol y Parc Cenedlaethol. Mae 6 o Arfordiroedd Treftadaeth Cymru yn Sir Benfro, 3 yn Ynys Môn a'r gweddill yn Nyffryn Morgannwg ar benrhyn Gŵyr, Penrhyn Llŷn, y Gogarth ger Llandudno ac yng Ngheredigion.⁴</p>		
Tirweddau Hanesyddol	<p>Mae dwy ran o Ynys Môn wedi cael eu dynodi'n Dirweddau o Ddiddordeb Hanesyddol Eithriadol, sef Amlwch, Mynydd Paris a Phenmon.⁵</p>			

¹Cymdeithas Cenedlaethol AHNE – AoHNE Ynys Mon. Ar gael arlein yn:

<http://www.aonb.org.uk/wba/naaonb/naaonbpreview.nsf/Web%20Default%20Frameset?OpenFrameSet&Frame=Main&Src=%2Fwba%2Fnaaonb%2Fnaaonbpreview.nsf%2F%24LU.WebHomePage%2F%24first!OpenDocument%26AutoFramed>

² Cefn Gwlad Ynys Môn ac AHNE – Adnodd Addysgiadol Gwasanaeth AHNE Ynys Môn. Ar gael ar-lein yma:

<http://www.anglesey.gov.uk/upload/public/attachments/142/AONBeducationresource.pdf>

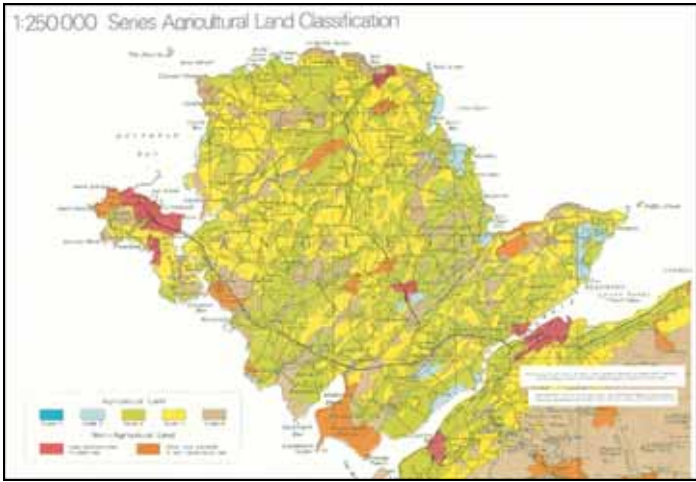

³Britain Express - Heritage Coasts. Ar gael ar-lein yma: <http://www.britainexpress.com/countryside/coast/index.htm>

⁴ CCGC - Heritage Coasts – Wales' Unspoilt Coastline. Ar gael arlein yn: <http://www.ccw.gov.uk/landscape--wildlife/protecting-our-landscape/special-landscapes--sites/protected-landscapes/heritage-coasts.aspx>

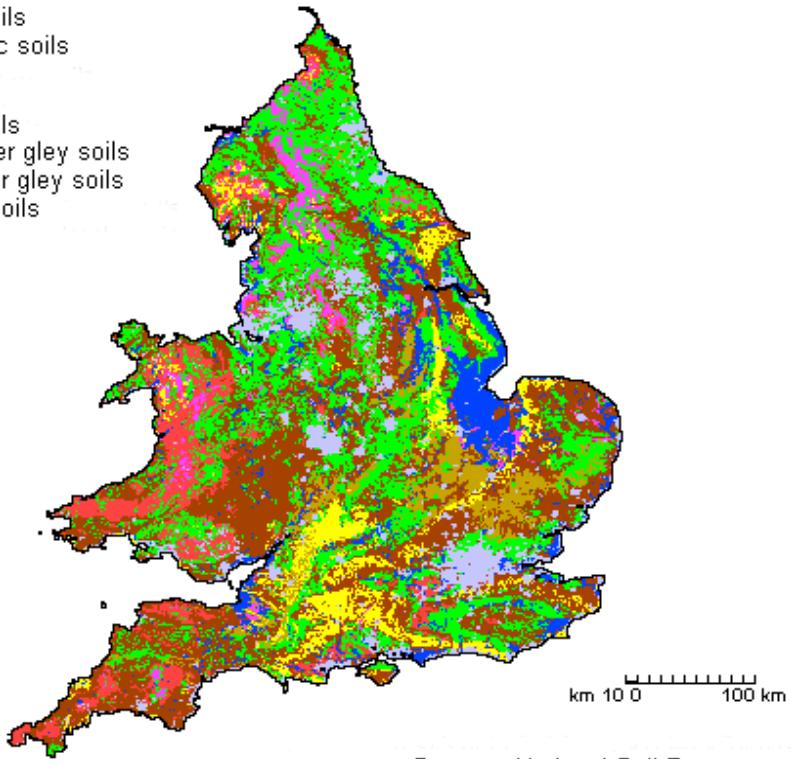
⁵ Cadw - Register of Historic Landscapes, Parks and Gardens of Special Interest in Wales (2001)

Priddoedd, Mwynau a Gwastraff

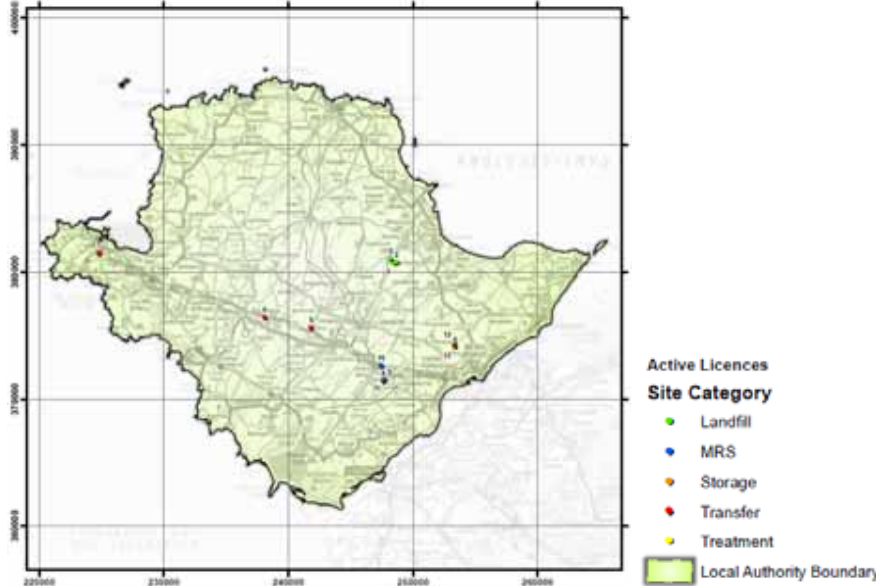
Mae mwyafrif tir amaethyddol Ynys Môn un ai'n Radd 3 (Ansawdd Cymharol Dda) neu'n Radd 4 (Ansawdd Gwael), fodd bynnag, mae pocedi bychain o Radd 2 (Ansawdd Da lawn) yn bennaf ar ochr ddwyreiniol yr ynys sydd angen ei warchod. Mae lefel y carbon yn y pridd wedi bod yn gostwng yn raddol yng Nghymru a Lloegr oherwydd nifer o ffactorau ac mae newid hinsawdd ymysg y rhesymau hynny. Yn unol â'r duedd hon, mae gan Ynys Môn ddwysedd carbon pridd isel. Mae maint y gwastraff bwrdeistrefol ledled y DG yn codi bob blwyddyn a dengys ffigurau nad yw Ynys Môn yn eithriad i'r tuedd hwn. Dengys tueddiadau bod graddfa ailgylchu/compostio gwastraff bwrdeistrefol yn Ynys Môn wedi bod yn gynyddol uwch na chanran Cymru ers 2007/2008. Yn 2009/10, ailgylchwyd neu gompostwyd 51% o wastraff bwrdeistrefol Ynys Môn ac roedd canran Cymru ar gyfer yr un cyfnod yn is, sef 40%.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff				
Tir Amaethyddol	Dosbarthiad Tir Amaethyddol Series¹			
				
	 Gradd 1	 Gradd 2	 Gradd 3	 Gradd 4
 Tir mewn defnydd trefol yn bennaf		 Tir mewn defnydd nad yw'n amaethyddol yn bennaf		
				Mae angen cyfeirio datblygiad i safleoedd tir llwyd gymaint â phosib er mwyn gwarchod tir amaethyddol gradd uchel.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff				
	<p>Mae mwyafrif tir amaethyddol Ynys Môn unai'n Radd 3 (Ansawdd Cymharol Dda) neu'n Radd 4 (Ansawdd Gwael). Mae hyn yn cyfyngu ar yr amrediad o ddefnydd amaethyddol ar gyfer mwyafrif y tir sydd ar gael i'w ffermio. Mae pocedi o dir amaethyddol Gradd 2 (Ansawdd Da lawn) yn bodoli, yn bennaf ar ochr ddwyreiniol yr Ynys a bydd gwarchod a chadw'r lleiniau tir hyn at ddibenion amaethyddol yn ystyriaeth flaenoriaethol yn y Cynllun Datblygu Lleol terfynol.</p>			
<p>Ansawdd Pridd</p>	<p style="text-align: center;">Dwysedd Carbon Pridd bob 1km yng Nghymru²</p> <div data-bbox="752 603 1249 1283" style="text-align: center;"> </div> <p>Dengys y map uchod ddwysedd carbon priddoedd Cymru. Mae'r dynodiad yn dibynnu ar fath y pridd, gyda dros 50% o gyfanswm carbon pridd wedi'i leoli mewn ardal sy'n hafal i 23% o gyfanswm arwyneb y tir.</p>	<p>Awgrymodd papur diweddar gan Bellamy et al (2005) bod y gostyngiad yn lefel carbon pridd Cymru a Lloegr wedi digwydd ar raddfa gymedrig o 0.6% y flwyddyn dros gyfnod 1978 - 2003.</p>	<p>Gall colli mater organig pridd arwain at erydiad pridd, colli ffrwythlondeb, cywasgiad a dirywiad tir cyffredinol.</p> <p>Mae angen gwarchod a rheoli pridd gan gynnwys cynnal carbon pridd a dylid osgoi peri risg ychwanegol drwy lygru neu halogi.</p>	

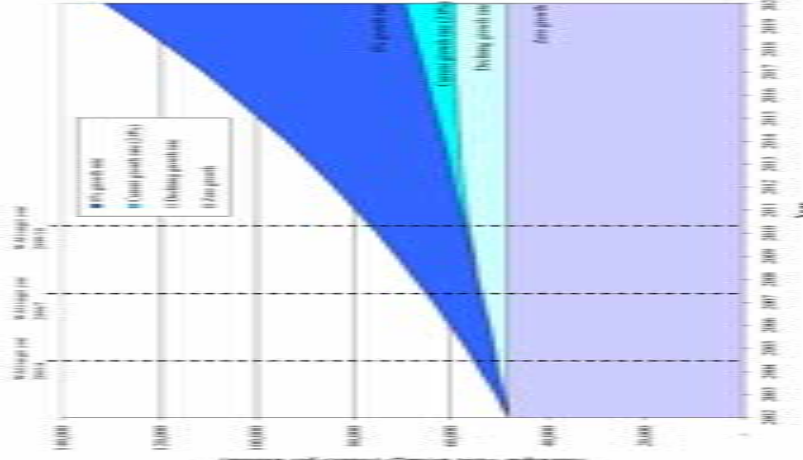
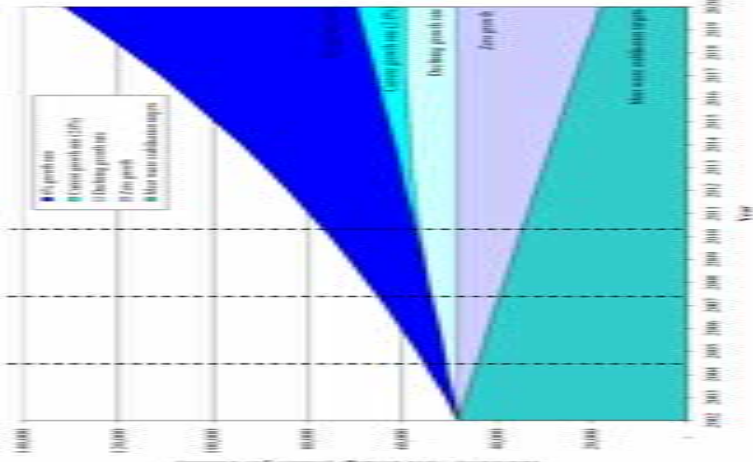
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff				
	<p>Mae tirwedd a daeareg Cymru yn anhygoel o amrywiol, ac yn cynnwys amrediad eang o fathau o bridd a adlewyrchir yn y defnydd a wneir o dir ledled y wlad. Mae creigiau gwaddodol caled yn gwaelodoli mwyafrif Cymru, sydd yna wedi'u gorchuddio â chyfres o briddoedd asid nodweddiadol, a haenlin arwyneb mawnaidd. Gorchuddir llai na 5% o dir Cymru gan fawn mwy trwchus, deunydd organig o leiaf 40cm o ddwfn.</p> <p style="text-align: center;">Mathau o Bridd yng Nghymru a Lloegr³</p> <div style="display: flex; align-items: flex-start;"> <div style="margin-right: 20px;"> <ul style="list-style-type: none"> Raw gley soils Lithomorphie soils Pelosols Brown soils Podzolic soils Surface-water gley soils Ground-water gley soils Man-made soils Peat soils </div> <div style="flex-grow: 1;"> </div> </div>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff				
Prif grwpiau pridd a'u hehangder yng Nghymru⁴				
	Grŵp Pridd Mawr	Ehangder yng Nghymru (%)	Disgrifiad	
	Priddoedd daearol crai	<0.1	Priddoedd ofnadwy o ifanc gyda dim ond haenen organofwynaidd arwynebol	
	Priddoedd glei crai	0.2	Priddoedd ifanc anaeddfed o forfeydd heli	
	Priddoedd Lithomorffig	2.2	Priddoedd bas heb isbridd hindreuliedig	
	Pelosoliaid	0.1	Priddoedd 'cracio' cleiog	
	Priddoedd Llwyd	30.2	Priddoedd lomog athraidd gydag isbridd hindreuliedig	
	Priddoedd Podsolig	32.3	Priddoedd asid gydag isbridd lliw llachar llawn haearn	
	Priddoedd glei dŵr wyneb	24.7	Priddoedd lomog a chleiog sy'n dymhorol ddyfrlawn gydag isbridd anathraidd	
	Priddoedd glei dŵr daear	3.4	Priddoedd yn gysylltiedig â dŵr daear tymhorol	
	Priddoedd a wnaethpwyd	0.4	Priddoedd adferedig daear a	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd	
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff					
	gan ddyn		aflonyddwyd		
	Priddoedd mawn	3.4	Priddoedd mewn mawn dwfn		
	Tir Annosbarthedig	3.0			
Adnoddau Gwastraff yn Ynys Môn	<p>Ers 2008, mae 13 Trwydded Rheoli Gwastraff Weithredol yn Ynys Môn. Ymysg y rhain mae 7 Safle Trosglwyddo, 4 Safle Tirlenwi, a 2 Safle MRS⁵.</p> <p style="text-align: center;">Trwyddedau Rheoli Gwastraff Gweithredol⁶</p> 				<p>Cynnal rhwydwaith o adnoddau rheoli gwastraff i ymdrin â gwastraff a gynhyrchir yn y sir mewn modd cynaliadwy.</p>
	<p>Dynododd Adroddiad Cynllunio ar gyfer Rheoli a Gwaredu Gwastraff yn y Dyfodol yn Ynys Môn (2005) 13 o safleoedd oedd â'r potensial i gael eu defnyddio i ddatblygu isadeiledd rheoli gwastraff newydd, neu i ymestyn</p>				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																											
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff																															
	adnodd rheoli gwastraff sydd eisoes yn bodoli un ai yng nghyswllt maint neu amrediad y gweithgarwch:																														
	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Enw'r Safle</th> <th>Defnyddiau Dangosol</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Lein Aros Rheilffordd Amlwch</td> <td>Safle Amwynder Dinesig</td> </tr> <tr> <td>Ardal i'r gogledd o iard goed Caergybi</td> <td>Safle Amwynder Dinesig</td> </tr> <tr> <td>EP S2 Caergybi</td> <td>Safle Amwynder Dinesig; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn Adweithyddion Caeedig; Trin Gwastraff Gweddilliol</td> </tr> <tr> <td>Ardal Trosglwyddo Fflasgiau BNFL</td> <td>Safle Amwynder Dinesig; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn Adweithyddion Caeedig; Trin Gwastraff Gweddilliol</td> </tr> <tr> <td>Parc Busnes Llangefni, Safle 1</td> <td>Safle Amwynder Dinesig</td> </tr> <tr> <td>Parc Busnes Llangefni Safle 2</td> <td>Safle Amwynder Dinesig; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn Adweithyddion Caeedig; Trin Gwastraff Gweddilliol</td> </tr> <tr> <td>Cyn Sale Tirlenwi Clegir Mawr</td> <td>Compostio mewn Adweithyddion Caeedig / aeddfedu compost</td> </tr> <tr> <td>Safle tirlenwi Penhesgyn Gors</td> <td>Cyfleuster tirlenwi newydd; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn adweithyddion caeedig</td> </tr> <tr> <td>Chwarel Gwalchmai</td> <td>Cyfleuster Tirlenwi Newydd; Ymestyn Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau</td> </tr> <tr> <td>Ardal orllewinol Chwarel Gwalchmai</td> <td>Cyfleuster tirlenwi newydd (codi tir); Compostio rhenc agored</td> </tr> <tr> <td>Chwarel Gwyndy</td> <td>Cyfleuster tirlenwi newydd</td> </tr> <tr> <td>Chwarel Bwlch Gwyn, Pentre Berw</td> <td>Cyfleuster tirlenwi newydd</td> </tr> <tr> <td>Rhosgoch</td> <td>Cyfleuster tirlenwi newydd; Safle Amwynder Dinesig; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn adweithyddion caeedig; Trin gwastraff gweddilliol</td> </tr> </tbody> </table>	Enw'r Safle	Defnyddiau Dangosol	Lein Aros Rheilffordd Amlwch	Safle Amwynder Dinesig	Ardal i'r gogledd o iard goed Caergybi	Safle Amwynder Dinesig	EP S2 Caergybi	Safle Amwynder Dinesig; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn Adweithyddion Caeedig; Trin Gwastraff Gweddilliol	Ardal Trosglwyddo Fflasgiau BNFL	Safle Amwynder Dinesig; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn Adweithyddion Caeedig; Trin Gwastraff Gweddilliol	Parc Busnes Llangefni, Safle 1	Safle Amwynder Dinesig	Parc Busnes Llangefni Safle 2	Safle Amwynder Dinesig; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn Adweithyddion Caeedig; Trin Gwastraff Gweddilliol	Cyn Sale Tirlenwi Clegir Mawr	Compostio mewn Adweithyddion Caeedig / aeddfedu compost	Safle tirlenwi Penhesgyn Gors	Cyfleuster tirlenwi newydd; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn adweithyddion caeedig	Chwarel Gwalchmai	Cyfleuster Tirlenwi Newydd; Ymestyn Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau	Ardal orllewinol Chwarel Gwalchmai	Cyfleuster tirlenwi newydd (codi tir); Compostio rhenc agored	Chwarel Gwyndy	Cyfleuster tirlenwi newydd	Chwarel Bwlch Gwyn, Pentre Berw	Cyfleuster tirlenwi newydd	Rhosgoch	Cyfleuster tirlenwi newydd; Safle Amwynder Dinesig; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn adweithyddion caeedig; Trin gwastraff gweddilliol		
Enw'r Safle	Defnyddiau Dangosol																														
Lein Aros Rheilffordd Amlwch	Safle Amwynder Dinesig																														
Ardal i'r gogledd o iard goed Caergybi	Safle Amwynder Dinesig																														
EP S2 Caergybi	Safle Amwynder Dinesig; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn Adweithyddion Caeedig; Trin Gwastraff Gweddilliol																														
Ardal Trosglwyddo Fflasgiau BNFL	Safle Amwynder Dinesig; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn Adweithyddion Caeedig; Trin Gwastraff Gweddilliol																														
Parc Busnes Llangefni, Safle 1	Safle Amwynder Dinesig																														
Parc Busnes Llangefni Safle 2	Safle Amwynder Dinesig; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn Adweithyddion Caeedig; Trin Gwastraff Gweddilliol																														
Cyn Sale Tirlenwi Clegir Mawr	Compostio mewn Adweithyddion Caeedig / aeddfedu compost																														
Safle tirlenwi Penhesgyn Gors	Cyfleuster tirlenwi newydd; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn adweithyddion caeedig																														
Chwarel Gwalchmai	Cyfleuster Tirlenwi Newydd; Ymestyn Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau																														
Ardal orllewinol Chwarel Gwalchmai	Cyfleuster tirlenwi newydd (codi tir); Compostio rhenc agored																														
Chwarel Gwyndy	Cyfleuster tirlenwi newydd																														
Chwarel Bwlch Gwyn, Pentre Berw	Cyfleuster tirlenwi newydd																														
Rhosgoch	Cyfleuster tirlenwi newydd; Safle Amwynder Dinesig; Cyfleuster Ailgylchu Deunyddiau; Compostio mewn adweithyddion caeedig; Trin gwastraff gweddilliol																														
Deilliannau Gwastraff	<p>Mae gwastraff bwrdeistrefol yn cynnwys gwastraff y cartref yn ogystal â gwastraff arall a gesglir gan awdurdod casglu gwastraff. Cydnabyddir bod deilliannau gwastraff bwrdeistrefol yn cynyddu bob blwyddyn yn y DG, gyda'r twf blynyddol cyfredol ar gyfer y DG ar y cyfan yn 2.7% y flwyddyn. Mae ffigurau 5 a 6 yn dangos deilliannau gwastraff Ynys Môn yng nghyswllt gwastraff bwrdeistrefol a gwastraff y cartref hyd at y flwyddyn 2020 yn seiliedig ar nifer o senarios cyfraddau twf:</p> <ul style="list-style-type: none"> cyfradd dwf o 6% (yn cynrychioli twf dros y 5 mlynedd ddiwethaf); 			Mae nifer o ffactorau all effeithio ar dwf maint y gwastraff a gynhyrchir. Ymhlith y rhain mae, newid yn y																											

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff				
	<ul style="list-style-type: none"> cyfradd dwf o 2.0% (yn cynrychioli'r twf cyfredol); cyfradd dwf o 1.5%; a cyfradd dwf sy'n gostwng (Mae hwn yn tybio'r gyfradd dwf gyfredol o 2.0% hyd at 2006, wedi'i dilyn â chyfradd dwf sy'n gostwng hyd at 2017 a dim cyfradd dwf wedi hynny) <p>Mae'r ffigurau yn dangos 'cyfradd dwf sy'n cyrraedd targedau LICC' sy'n ceisio cydymffurfio â thargedau lleihau a sefydlogi gwastraff, ar gyfer gwastraff y cartref yn unig, a amlinellir yn y ddogfen 'Yn Gall Gyda Gwastraff'. Mae'r targedau fel a ganlyn:</p> <ul style="list-style-type: none"> erbyn 2009/10 ni ddylai deilliannau gwastraff pob cartref fod yn fwy na'r rhai hynny yn 1997/98; ac erbyn 2020, dylai deilliannau gwastraff y pen fod yn llai na 300kg/y flwyddyn. <p>Dengys ffigur 3 amrywiaeth fawr rhwng deilliannau gwastraff y cartref tybiedig a'r tunelledd mwyaf i gydymffurfio â'r targedau sefydlogi gwastraff a nodir uchod. Mewn gwirionedd, er mwyn cyflawni'r targedau sefydlogi gwastraff, byddai angen gwrthdroi'r duedd dwf a chyflawni lleihad o oddeutu 2.2% y flwyddyn mewn deilliannau gwastraff.</p> <p>Ystyrir mai'r senario 'twf sy'n gostwng' yw'r mwyaf realistig, gan ystyried cyfraddau twf diweddar/cyfredol a'r tebygolrwydd y byddai'r twf yn gostwng dros gyfnod y strategaeth o ganlyniad i effaith strategaethau lleihau gwastraff.</p>			<p>boblogaeth, newid yn nifer a maint aelwydydd, ymddygiad defnyddwyr, effeithiolrwydd strategaethau lleihau gwastraff, a newid yn ffyniant economaidd ardal. Mae angen lleihau deilliannau gwastraff o'r holl sectorau er mwyn cyrraedd y targedau a bennir gan Ewrop a Llywodraeth Cynulliad Cymru.</p>

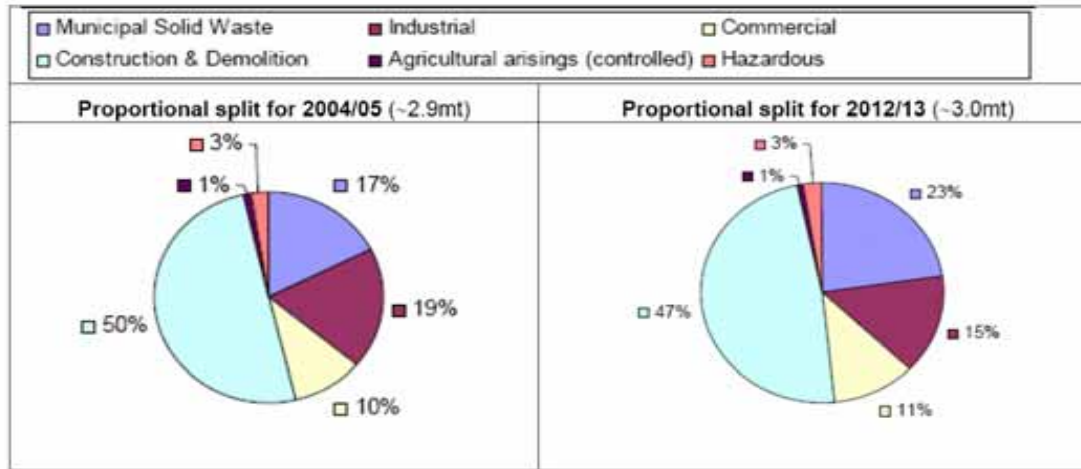
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff				
	<p data-bbox="600 320 1400 352">Rhagolygon Deilliannau Gwastraff Bwrdeistrefol yn Ynys Môn⁸</p> 			
	<p data-bbox="667 853 1332 885">Rhagolygon Deilliannau Gwastraff Tai yn Ynys Môn⁹</p> 			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																						
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff																																																																										
	<p>Mae Adolygiad Cyntaf Cynllun Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru (2009) yn rhagweld y deilliannau gwastraff a ganlyn yng Ngogledd Cymru erbyn 2013.</p> <p style="text-align: center;">Deilliannau Gwastraff Cyfredol a'r Rhagolygon ar gyfer Gogledd Cymru (2004-2013)¹⁰</p> <div data-bbox="573 451 1431 1038" data-label="Figure"> <table border="1"> <caption>Estimated data from the graph (Tonnes per annum)</caption> <thead> <tr> <th>Year</th> <th>Municipal Solid Waste</th> <th>Industrial</th> <th>Commercial</th> <th>Construction & Demolition</th> <th>Agricultural arisings (controlled)</th> <th>Hazardous</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2004/05</td><td>500,000</td><td>550,000</td><td>300,000</td><td>1,450,000</td><td>50,000</td><td>50,000</td></tr> <tr><td>2005/06</td><td>520,000</td><td>520,000</td><td>300,000</td><td>1,450,000</td><td>50,000</td><td>50,000</td></tr> <tr><td>2006/07</td><td>550,000</td><td>500,000</td><td>300,000</td><td>1,450,000</td><td>50,000</td><td>50,000</td></tr> <tr><td>2007/08</td><td>580,000</td><td>480,000</td><td>300,000</td><td>1,450,000</td><td>50,000</td><td>50,000</td></tr> <tr><td>2008/09</td><td>600,000</td><td>480,000</td><td>300,000</td><td>1,450,000</td><td>50,000</td><td>50,000</td></tr> <tr><td>2009/10</td><td>620,000</td><td>480,000</td><td>300,000</td><td>1,450,000</td><td>50,000</td><td>50,000</td></tr> <tr><td>2010/11</td><td>640,000</td><td>480,000</td><td>300,000</td><td>1,450,000</td><td>50,000</td><td>50,000</td></tr> <tr><td>2011/12</td><td>660,000</td><td>480,000</td><td>300,000</td><td>1,450,000</td><td>50,000</td><td>50,000</td></tr> <tr><td>2012/13</td><td>680,000</td><td>480,000</td><td>300,000</td><td>1,450,000</td><td>50,000</td><td>50,000</td></tr> </tbody> </table> </div> <p>Mae'r ffigwr isod yn dangos sut y rhagwelir y bydd cyfran gymharol pob ffrwd gwastraff yn newid rhwng 2004 a 2013. Wrth gymharu'r data, gwelir:</p> <ul style="list-style-type: none"> • bod Adeiladu a Dymchwel a Masnachol a Diwydiannol i gyfrif am fwyafrif y deilliannau yn y rhanbarth; • bydd MSW yn parhau i fod y brif ffrwd gwastraff sy'n tyfu gyflymaf; ac • mae cyfran y gwastraff amaethyddol sydd angen ei reoli'n allanol yn parhau'n ddi-nod o gymharu â phrif ffrydiau gwastraff eraill. 	Year	Municipal Solid Waste	Industrial	Commercial	Construction & Demolition	Agricultural arisings (controlled)	Hazardous	2004/05	500,000	550,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000	2005/06	520,000	520,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000	2006/07	550,000	500,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000	2007/08	580,000	480,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000	2008/09	600,000	480,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000	2009/10	620,000	480,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000	2010/11	640,000	480,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000	2011/12	660,000	480,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000	2012/13	680,000	480,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000			
Year	Municipal Solid Waste	Industrial	Commercial	Construction & Demolition	Agricultural arisings (controlled)	Hazardous																																																																				
2004/05	500,000	550,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000																																																																				
2005/06	520,000	520,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000																																																																				
2006/07	550,000	500,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000																																																																				
2007/08	580,000	480,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000																																																																				
2008/09	600,000	480,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000																																																																				
2009/10	620,000	480,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000																																																																				
2010/11	640,000	480,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000																																																																				
2011/12	660,000	480,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000																																																																				
2012/13	680,000	480,000	300,000	1,450,000	50,000	50,000																																																																				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
-----------	---------------	-------------------------	---------------	-------------------------------------

Priddoedd, Mwynau a Gwastraff

Rhaniad Gwastraff Cyfartalog a Chyfredol a'r Rhagolygon (2004/5 a 2012/13) yng Ngogledd Cymru ¹¹

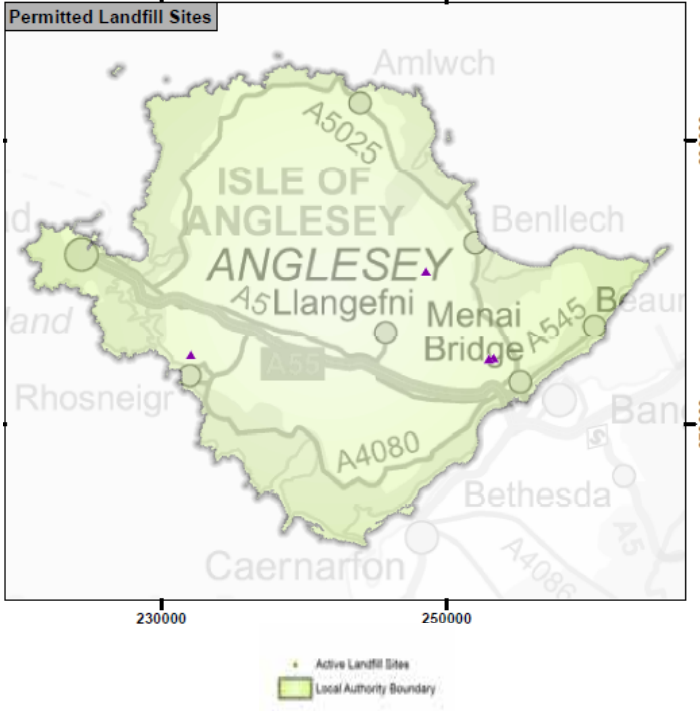

Nodir y targedau a ganlyn ar gyfer gwastraff yng Nghymru yn yr ymgynghoriad ar Strategaeth Wastraff Newydd ar gyfer Cymru (Tuag at Ddyfodol Diwastraff (2009):

Targedau Gwastraff Cymru

Targed ar gyfer:	TARGED AR GYFER POB BLWYDDYN				
	09/10	12/13	15/16	19/20	24/25
Lefelau isafswm aildddefnyddio ac ailgylchu / compostio (neu AD)	40%	52%	58%	64%	70%
Lleiafswm cyfran aildddefnyddio / ailgylchu / compostio y mae'n rhaid iddo gael ei ddiidoli yn y ffynhonnell (ymyfaen, safle dyfod ac / neu safle amwynder dinesig (AD).	80%	80%	80%	80%	80%
Lefelau compostio (neu AD) o wastraff bwyd ceginau a ddiidolir yn y ffynhonnell fel rhan o'r targed ailgylchu / compostio cyfunol uchod	-	12%	14%	16%	16%
Lefel uchafswm o wastraff y cartref gweddilliol l	-	295kg	258kg	210kg	150kg

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau						Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																													
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff																																						
	<i>bob preswlydd y flwyddyn</i>																																					
	<i>Uchafswm lefel tirlenwi</i>	-	-	-	10%	5%																																
	<i>Uchafswm lefel ynni o wastraff</i>	-	-	42%	36%	30%																																
Ailgylchu Gwastraff Bwrdeistrefol	Cafodd oddeutu 51% o wastraff bwrdeistrefol ei ailgylchu neu'i gompostio yn 2009/10. Roedd y canran ar gyfer Cymru ar gyfer yr un cyfnod yn is, sef 40%.							Dengys tueddiadau bod graddfa ailgylchu / compostio gwastraff bwrdeistrefol yn Ynys Môn wedi bod yn gyson uwch na chyfartaledd Cymru ers 2007/2008.	Mae angen cyfrannu tuag at ostwng faint o wastraff bwrdeistrefol sy'n cael ei dirllenwi drwy hwyluso darparu rhwydwaith cynhwysfawr, integredig a chynaliadwy o gyfleusterau rheoli gwastraff newydd ar gyfer trin a gwaredu gwastraff mewn ffordd wahanol i dirllenwi.																													
	Canran y gyfradd aildddefnyddio/ ailgylchu / compostio gwastraff bwrdeistrefol¹²																																					
	<table border="1"> <caption>Data for Waste Recycling/Composting Graph</caption> <thead> <tr> <th>Blwyddyn</th> <th>Ynys Môn (%)</th> <th>Cymru (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2001-02</td><td>2</td><td>8</td></tr> <tr><td>2002-03</td><td>12</td><td>12</td></tr> <tr><td>2003-04</td><td>15</td><td>18</td></tr> <tr><td>2004-05</td><td>17</td><td>22</td></tr> <tr><td>2005-06</td><td>20</td><td>26</td></tr> <tr><td>2006-07</td><td>27</td><td>30</td></tr> <tr><td>2007-08</td><td>38</td><td>34</td></tr> <tr><td>2008-09</td><td>46</td><td>38</td></tr> <tr><td>2009-10</td><td>51</td><td>40</td></tr> </tbody> </table>						Blwyddyn	Ynys Môn (%)	Cymru (%)	2001-02	2	8	2002-03	12	12	2003-04	15	18	2004-05	17	22	2005-06	20	26	2006-07	27	30	2007-08	38	34	2008-09	46	38	2009-10	51	40		
Blwyddyn	Ynys Môn (%)	Cymru (%)																																				
2001-02	2	8																																				
2002-03	12	12																																				
2003-04	15	18																																				
2004-05	17	22																																				
2005-06	20	26																																				
2006-07	27	30																																				
2007-08	38	34																																				
2008-09	46	38																																				
2009-10	51	40																																				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff				
<p>Gwastraff Bwrdeistrefol- Tirlenwi</p>	<p>Cludir y gwastraff bwrdeistrefol a gesglir o Orsaf Trosglwyddo Gwastraff Penhesgyn i safle tirlenwi Llanddulas, Conwy. Caiff deunyddiau sych y gellir eu hailgylchu eu cadw yng Ngwalchmai. Bydd y deunyddiau a ddiolwyd yna'n cael eu hanfon at fasnachwyr neu brosesyddion i gael eu trin. Mae'r holl wastraff gwyrdd o ganolfan Ailgylchu Gwastraff Tŷ Gwalchmai, gan gynnwys deunydd a gaiff ei ysgubo oddi ar y strydoedd yn cael ei brosesu drwy ei gompostio mewn rhenciau ar fferm leol. Caiff gwastraff gardd a gasglir yn safle Canolfan Ailgylchu Gwastraff y Cartref (HWRC) Penhesgyn, ac o gasglu gwastraff gwyrdd o erddi yn cael ei brosesu ar safle'ry Gwaith Compostio Mewn CYnhwysydd (IVC) a weithredir gan y Cyngor.</p> <p style="text-align: center;">Safleoedd Tirlenwi yn Ynys Môn (8/10/2010)</p> <p>Yn 2007 - 08, tirlenwodd Ynys Môn 17,027 tonn o Wastraff Bwrdeistrefol Biodegradable.</p>			<p>Gellid aildefnyddio, ailgylchu, compostio neu drin rhywfaint o'r gwastraff mewn gwahanol ffyrdd i gynhyrchu ynni sy'n deillio o danwydd.</p>

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																													
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff																																																																	
<p>Mae'r targedau statudol yn y Gyfarwyddeb Tirlenwi yn ymwneud â gostwng cyfaint Gwastraff Bwrdeistrefol Biogdiraddadwy (GBB) nad yw'n cael ei anfon i safleoedd tirlenwi. Ymysg y targedau statudol a osodir yng Nghyfarwyddeb Tirlenwi'r UE mae:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erbyn 2010, ni ellir tirlenwi mwy na 75% o'r GBB a gynhyrchir • Erbyn 2013, ni ellir tirlenwi mwy na 50% o'r GBB a gynhyrchir • Erbyn 2020, ni ellir tirlenwi mwy na 35% o'r GBB a gynhyrchir <p>Mae cynllun wedi cael ei lansio yng Nghymru i ostwng maint y gwastraff domestig yr ydym yn ei domennu mewn safleoedd tirlenwi. Daeth Rheoliadau'r Cynllun Lwfansau Tirlenwi (Cymru) 2004 (Rheoliadau'r CLT) i rym yng Nghymru ar 1 Hydref 2004, i ostwng maint y gwastraff bwrdeistrefol biogdiraddadwy (GBB) sy'n cael ei gludo i safleoedd tirlenwi.</p> <p style="text-align: center;">Cymharu canran Lwfansau CLT a ddefnyddiwyd dros dair blynedd ddiwethaf y cynllun CLT¹⁴</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>Awdurdod Lleol</th> <th>Cyfanswm GBB a dirlenwyd yn 2006/7 (tunnell)</th> <th>Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2006/7 (%)</th> <th>Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2007/8 (tunnell)</th> <th>Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2007/8 (%)</th> <th>Cyfanswm GBB a dirlenwyd yn 2008/9 (tunnell)</th> <th>Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2008/09 (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ynys Môn</td> <td>22,471</td> <td>93.4</td> <td>17,027</td> <td>78.1</td> <td>12,865</td> <td>65.8</td> </tr> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>35,588</td> <td>91.7</td> <td>31,808</td> <td>89.6</td> <td>28,920</td> <td>89.7</td> </tr> <tr> <td>Cyfanswm Cymru</td> <td>754,582</td> <td>79.9</td> <td>680,912</td> <td>78.6</td> <td>599,703</td> <td>76.1</td> </tr> </tbody> </table> <p style="text-align: center;">Targedau'r Cynllun Lwfansau Tirlenwi¹⁵</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>2010-11</th> <th>2011-12</th> <th>2012-13</th> <th>2013-2014</th> <th>2014-2015</th> <th>2015-2016</th> <th>2016-2017</th> <th>2017-2018</th> <th>2018-2019</th> <th>2019-2020</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ynys Môn</td> <td>15,938</td> <td>13,914</td> <td>11,890</td> <td>11,384</td> <td>10,879</td> <td>10,373</td> <td>9,867</td> <td>9,361</td> <td>8,855</td> <td>8,349</td> </tr> <tr> <td>Gwynedd</td> <td>28,909</td> <td>25,238</td> <td>21,567</td> <td>20,649</td> <td>19,731</td> <td>18,814</td> <td>17,896</td> <td>16,978</td> <td>16,060</td> <td>15,143</td> </tr> </tbody> </table>					Awdurdod Lleol	Cyfanswm GBB a dirlenwyd yn 2006/7 (tunnell)	Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2006/7 (%)	Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2007/8 (tunnell)	Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2007/8 (%)	Cyfanswm GBB a dirlenwyd yn 2008/9 (tunnell)	Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2008/09 (%)	Ynys Môn	22,471	93.4	17,027	78.1	12,865	65.8	Gwynedd	35,588	91.7	31,808	89.6	28,920	89.7	Cyfanswm Cymru	754,582	79.9	680,912	78.6	599,703	76.1		2010-11	2011-12	2012-13	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020	Ynys Môn	15,938	13,914	11,890	11,384	10,879	10,373	9,867	9,361	8,855	8,349	Gwynedd	28,909	25,238	21,567	20,649	19,731	18,814	17,896	16,978	16,060	15,143
Awdurdod Lleol	Cyfanswm GBB a dirlenwyd yn 2006/7 (tunnell)	Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2006/7 (%)	Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2007/8 (tunnell)	Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2007/8 (%)	Cyfanswm GBB a dirlenwyd yn 2008/9 (tunnell)	Lwfans CLT a ddefnyddiwyd yn 2008/09 (%)																																																											
Ynys Môn	22,471	93.4	17,027	78.1	12,865	65.8																																																											
Gwynedd	35,588	91.7	31,808	89.6	28,920	89.7																																																											
Cyfanswm Cymru	754,582	79.9	680,912	78.6	599,703	76.1																																																											
	2010-11	2011-12	2012-13	2013-2014	2014-2015	2015-2016	2016-2017	2017-2018	2018-2019	2019-2020																																																							
Ynys Môn	15,938	13,914	11,890	11,384	10,879	10,373	9,867	9,361	8,855	8,349																																																							
Gwynedd	28,909	25,238	21,567	20,649	19,731	18,814	17,896	16,978	16,060	15,143																																																							

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff				
	<p>Cyrhaeddodd Ynys Môn ei darged Cynllun Lwfansau Tirlenwi ar gyfer 2008/09 ond gyda chanran llawer is o gymharu â 2006/07.</p> <p>Mae targedau statudol y Gyfarwydeb Dirlenwi yn ymwneud â gostwng cyfaint y Gwastraff Bwrdeistrefol Biogdiraddadwy (GBB) a gaiff ei anfon i safleoedd tirlenwi. Ymysg y targedau statudol a osodir yng Nghyfarwydeb Dirlenwi'r UE mae:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erbyn 2010, ni ellir tirlenwi mwy na 75% o'r GBB a gynhyrchir • Erbyn 2013, ni ellir tirlenwi mwy na 50% o'r GBB a gynhyrchir • Erbyn 2020, ni ellir tirlenwi mwy na 35% o'r GBB a gynhyrchir 			
Perfformiad Cyfredol yn erbyn Targedau	<p>Mae perfformiad rhanbarth gogledd Cymru yn erbyn targedau Strategaeth Wastraff Genedlaethol Cymru wedi cael ei fonitro'n agos gydol y broses adolygu. Er bod argaeledd ac ansawdd data ar hyd y ffrydiau gwastraff amrywiol wedi gwella dros amser, pery diffyg yn y data i sefydlu'n llawn y perfformiad yn erbyn nifer o'r targedau. O'r targedau hynny ble y ceir data rhanbarthol digonol ar gael ar eu cyfer, dengys y data amrywiaeth o heriau sylweddol a thargedau a gyrhaeddwyd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sefydlogi a lleihau gwastraff y cartref – dengys y ffigurau diweddaraf bod deilliannau'r cartref ar gyfer bob aelwyd yn y rhanbarth yn parhau'n uwch na tharged Cymru ar gyfer 1997/98. Hefyd, mae'r rhanbarth yn wynebu'r her sylweddol o leihau gwastraff yn y cartref y pen gan gyrraedd 40% y flwyddyn; • Ailgylchu a Chompostio Gwastraff Bwrdeistrefol - cyflawnodd holl awdurdodau lleol gogledd Cymru'r targed ailgylchu a chompostio ar gyfer 2006/0736. • Tirlenwi Gwastraff Bwrdeistrefol Biogdiraddadwy - dengys y data, ar gyfer blwyddyn cynllun 2006/07 bod holl awdurdodau'r rhanbarth wedi cyrraedd eu lwfansau tirlenwi. Powys oedd un o'r awdurdodau wnaeth berfformio orau, a pherfformiodd Sir y Fflint yn dda hefyd, gan gadw'n isel iawn o dan ei lwfans. • Tirlenwi Gwastraff Diwydiannol a Masnachol – dengys y data bod y rhanbarth eisoes yn cyrraedd targed dargyfeirio 2010; • Deilliannau Gwastraff Peryglus - er y gellir cydnabod bod y dyddiad targed chwe mlynedd i ffwrdd yng nghyswllt y data mwyaf cyfredol sydd ar gael, dengys y ffigurau bod y rhanbarth yn cynhyrchu oddeutu 30,000 tonnall yn fwy o wastraff na tharged 2010; a • Cyfleusterau ar gyfer Gwastraff Peryglus o Gartrefi – er bod gwelliant digonol wedi digwydd yng nghyswllt y gwastraff a nodir yn y targed, mae'r rhanbarth yn parhau i fethu â chyrraedd y targed ar gyfer darparu cyfleusterau didoli gwastraff peryglus o gartrefi yn well¹⁶. 		Yr angen i gyfrannu tuag at leihau faint o wastraff bwrdeistrefol sy'n cael ei dirlenwi drwy hwyluso darparu rhwydwaith gynhwysfawr, integreiddiedig a chynaliadwy o gyfleusterau rheoli gwastraff newydd a gwell ar gyfer trin a gwaredu gwastraff fel dewis arall i dirlenwi.	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Priddoedd, Mwynau a Gwastraff				
Mwynau	<p>Ymhlith y mwynau economaidd a weithir yn fwyaf ceir cwartsit, gwenithfaen, calchfaen, tywodfaen, tywod, graean a siâl. Mae'r mwynau hyn wedi cael eu defnyddio'n lleol, yn rhanbarthol ac yn genedlaethol at ddibenion adeiladu ac adeiladu ffyrdd, yn ogystal ag ar gyfer gwneud gwaith addurnol.</p> <p>Ceir dyddodion sylweddol o fwyneiddiad mhetalau bas anfferrus yng Ngogledd yr ynys. Mae'r rhan fwyaf o'r rhain wedi cael eu defnyddio'n helaeth er mae'n parhau i ddigwydd ym Mynydd Parys lle ceir mwyneiddiad polimetallig helaeth.</p> <p>Canfuwyd yn sgil arolwg a wnaethpwyd gan Gyngor Gwynedd bod cyfanswm o 419 o safleoedd echdynnu mwynau hanesyddol a phresennol ar yr ynys, ac roedd gan 72 o'r rhain hanes cynllunio, 30 ohonynt gyda chaniatâd cynllunio gweithredol. Yn 2005, roedd 11 gwaith mwyn yn gweithredu yn Ynys Môn.</p>			

¹ Cyngor Ynys Môn (2006) Adroddiad Sgopio AAS Cyfres II (Diweddariadau 2010)

² Bradley, R.I., Milne, R., Bell J., Lilly, A., Jordan C. and Higgins, A. (2005) Cronfa ddata carbon pridd a defnydd tir ar gyfer y Deyrnas Unedig. Defnydd a Rheolaeth Pridd, 21, 4, 363-369.

³ Sefydliad Adnoddau Pridd Cenedlaethol (<http://www.landis.org.uk/index.cfm>)

⁴ CCW : Strategic Environmental Assessment - A Guidance for Practitioners 2007

⁵ Pecyn Tystiolaeth Leol Asiantaeth yr Amgylchedd

⁶ Cyngor Ynys Môn (2006) Adroddiad Sgopio AAS Cyfres II (Diweddariadau 2010)

⁷ Ibid

⁸ Dogfen Graidd Adolygiad Cyntaf Cynllun Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru (2009)

⁹ Ibid

¹⁰ Ibid

¹¹ Ibid

¹² Llywodraeth Cynulliad Cymru: Ystadegau Cymru

¹³ Ibid

¹⁴ Grŵp Aelodau Rhanbarthol Cymru – Dogfen Graidd Adolygiad Cyntaf Cynllun Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru (2009)

¹⁵ Ibid

16 Ibid

Trafnidiaeth

Mae nifer y ceir i bob aelwyd ym Môn yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol, sy'n adlewyrchu natur wledig yr ynys a'r ddibyniaeth ar gerbydau preifat. Ffafirir defnyddio'r car i deithio i'r gwaith, fodd bynnag mae nifer uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol yn gweithio o gartref yn Ynys Môn. Mae oddeutu 85% o aelwydydd yr Ynys wedi'u lleoli o fewn pellter cerdded i gludiant cyhoeddus, fodd bynnag, mae'r amllder wedi'i gyfyngu yng nghyswllt gwasanaethau cludiant cyhoeddus mewn ardaloedd penodol.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws/ Tuedd	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Trafnidiaeth				
Llwybrau Trafnidiaeth	<p>Ffordd gerbydau ddeuol yr A55 a gwblhawyd yn 2001 yw'r coridor trafndiaeth strategol sy'n croesi'r ynys sydd hefyd yn rhan o Euro Route E22. Hefyd, mae 236km o ffordd trefol sirol a 943km o ffordd gwledig sirol ar yr ynys, sef asgwrn cefn y rhwydwaith priffyrdd.</p> <p>Ar ochr orllewinol yr ynys mae porthladd Caergybi, sef y prif gyswllt fferi o Brydain i Iwerddon a ddefnyddiwyd gan 2.2 miliwn o deithwyr yn 2004. Rhoddwyd caniatâd yn ddiweddar i ddarparu teithiau hedfan masnachol o RAF Y Fali i Gaerdydd gan o bosib ddarparu cyswllt awyr i Iwerddon hefyd. Dechreuwyd teithiau hedfan masnachol ddwywaith y dydd o RAF Y Fali i Gaerdydd ym mis Mai 2007. Mae prif lein rheilffordd Gogledd Cymru yn croesi'r ynys o Lanfairpwll i Gaergybi gan ddarparu 6 o orsafoedd trên. Hefyd mae lein cangen nas defnyddir o Gaerwen i Amlwch.</p> <p>Mae rhwydwaith helaeth o wasanaethau bws ar yr ynys y mae eu hanner yn gweithredu'n fasnachol gydag oddeutu 1.49 o deithiau teithwyr yn 2005. Hefyd, mae rhwydwaith helaeth o Hawliau Tramwy Cyhoeddus yn bodoli sy'n cynnwys 1060km o lwybrau troed cyhoeddus, 4.1km o lwybrau ceffyl a 4.5km o gilffyrdd (y mae 1.1km ohonynt yn gilffyrdd cyfyngedig).</p> <p>Hefyd, mae rhan 29 milltir o hyd sydd wedi'i arwyddo o Lwybr Beicio Rhif 8 y Lwybr Beicio Cenedlaethol o Gaergybi i Gaerdydd yn mynd ar hyd ffordd bychain yr ynys yn ogystal â Lwybr Rhif 5 sydd i'r gogledd. Mae'r Cyngor hefyd yn gyfrifol am 195km o lwybrau beicio sy'n cael eu cynnal a'u cadw, ac nid yw 16.9km o'r cyfanswm hwnnw yn ffurfio rhan o'r briffordd gyhoeddus¹.</p>	<p>Mae trigolion Ynys Môn yn ddibynnol iawn ar ddefnyddio cerbydau preifat sy'n codi'r mater sydd ynghlwm â sut y gellir gwella cysylltiadau cludiant cyhoeddus a lle y dylid canolbwyntio ar ddatblygiadau newydd er mwyn lleihau allyriadau carbon</p>		

	<p style="text-align: center;">Prif Rwydweithiau ac Isadeiledd Trafnidiaeth Gogledd Cymru²</p> 		
<p>Cludiant Cyhoeddus</p>	<p>Gwasanaethir yr Ynys gan rwydwaith helaeth o lwybrau bws ac mae prif lein rheilffordd Gogledd Cymru yn rhedeg ar hyd yr ynys i Gaergybi, gan ddarparu 6 o orsafoedd trên. Amlygir lleoliad y llwybrau cludiant cyhoeddus ar y map isod.</p>	<p>Mae oddeutu 85% o aelwydydd yr ynys wedi'u lleoli o fewn pellter cerdded i gludiant cyhoeddus, fodd bynnag, mae'r</p>	

Amllder gwasanaethau bws ddyddiau'r wythnos⁴

Amlledd o Wasanaeth Bws Dyddiau'r Wythnos

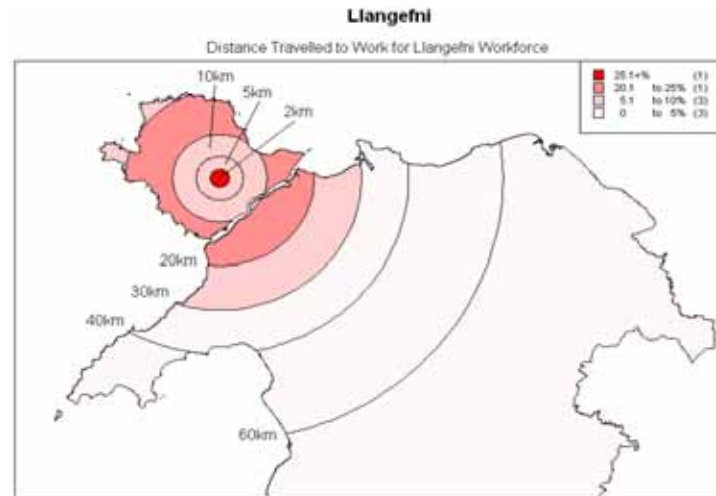

Mae'r ffigwr uchod yn dangos bod llawer o amrywiaeth rhwng prif lwybrau bws yr ynys o gymharu â rhai o'r lwybrau mwy gwledig, gyda lwybr Caergybi i Fangor yn asgwrn cefn i'r gwasanaeth. Ar lawer i ran o'r gwasanaeth, dim ond nifer bychan iawn o fysiau sy'n pasio drwy'r anheddiad bob dydd.

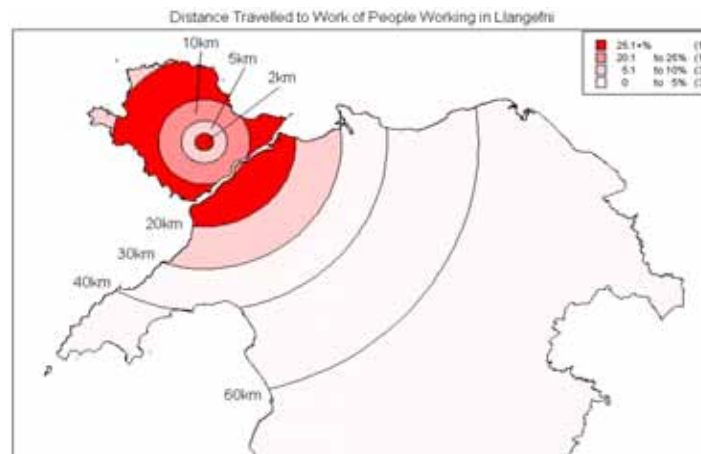
	<p>miliwn o deithwyr ar y môr.</p> <p>Mae rhwydwaith Hawliau Tramwy Cyhoeddus helaeth ar yr ynys sy'n cynnwys 1060km o lwybrau troed cyhoeddus, 4.1km o lwybrau ceffyl a 4.5km o gilffyrdd (y mae 1.1km o'r cyfanswm hwnnw yn gilffyrdd cyfyngedig).</p> <p>Mae llwybr arfordirol yn amgylchynu 125 milltir o arfordir yr ynys ac 14 cylchdaith wedi'u nodi. Hefyd, mae rhan 29 milltir sydd wedi'i arwyddo o Lwybr Beicio Rhif 8 y Llwybr Beicio Cenedlaethol o Gaerdydd i Gaerdydd yn mynd ar hyd ffyrdd bychain yr ynys yn ogystal â Llwybr Rhif 5 sydd i'r gogledd.</p> <p>Mae'r Cyngor hefyd yn gyfrifol am 195km o lwybrau beicio sy'n cael eu cynnal a'u cadw, ac nid yw 16.9km o'r cyfanswm hwnnw yn ffurfio rhan o'r briffordd gyhoeddus.</p>																																					
<p>Teithio i'r Gwaith</p>	<p style="text-align: center;">Dull Teithio i'r Gwaith⁶</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div data-bbox="376 662 1093 1045"> <p style="text-align: center;">Trafeilio i Gwaith 1991</p> <table border="1"> <caption>Trafeilio i Gwaith 1991</caption> <thead> <tr> <th>Dull Trafeilio</th> <th>Ynys Môn 1991 (%)</th> <th>Cymru 1991 (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Car</td> <td>65.4</td> <td>67.1</td> </tr> <tr> <td>Bws neu Dren</td> <td>3.9</td> <td>8.6</td> </tr> <tr> <td>Cerdded</td> <td>12.0</td> <td>12.8</td> </tr> <tr> <td>Arall</td> <td>8.3</td> <td>5.2</td> </tr> <tr> <td>Gweithio o Adre</td> <td>9.6</td> <td>6.4</td> </tr> </tbody> </table> </div> <div data-bbox="1115 662 1854 1029"> <p style="text-align: center;">Trafeilio i Gwaith 2001</p> <table border="1"> <caption>Trafeilio i Gwaith 2001</caption> <thead> <tr> <th>Dull Trafeilio</th> <th>Ynys Môn 2001 (%)</th> <th>Cymru 2001 (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Car</td> <td>78.8</td> <td>70.2</td> </tr> <tr> <td>Bws neu Tren</td> <td>2.9</td> <td>6.6</td> </tr> <tr> <td>Cerdded</td> <td>10</td> <td>10.3</td> </tr> <tr> <td>Arall</td> <td>3.8</td> <td>3.1</td> </tr> <tr> <td>Gweithio o Adre</td> <td>12.5</td> <td>9.7</td> </tr> </tbody> </table> </div> </div> <ul style="list-style-type: none"> • Ceir - Roedd Ynys Môn yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol yn 1991, fodd bynnag, erbyn 2001 roedd yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol. • Gweithio o gartref – cyfran llawer uwch yn Ynys Môn o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol. Petai'r categori gweithio o gartref yn cael ei ddiddymu, yna byddai'r nifer sy'n teithio i'r gwaith yn y car yn Ynys Môn yn 2001 yn codi i 80.9% tra bo'r canran cenedlaethol ond yn codi i 77.7% sy'n dangos effaith y categori hwn ar ffigurau Ynys Môn. • Bws / trênn - mae'r ffigwr yn llawer is yn Ynys Môn o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol. Fodd bynnag, yng nghyswllt y defnydd a wneir o fysiau yn Ynys Môn, mae'r ffigwr yn debyg i ffigurau awdurdodau gwledig eraill, a'r awdurdodau trefol neu ddinesig fel Caerdydd 11% ac Abertawe 8.2% sy'n dylanwadu ar y cyfartaledd cenedlaethol. • Ar droed - cwmpodd ffigurau Ynys Môn o fod yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol yn 1991 i fod yn is na'r cyfartaledd cenedlaethol erbyn 2001. 	Dull Trafeilio	Ynys Môn 1991 (%)	Cymru 1991 (%)	Car	65.4	67.1	Bws neu Dren	3.9	8.6	Cerdded	12.0	12.8	Arall	8.3	5.2	Gweithio o Adre	9.6	6.4	Dull Trafeilio	Ynys Môn 2001 (%)	Cymru 2001 (%)	Car	78.8	70.2	Bws neu Tren	2.9	6.6	Cerdded	10	10.3	Arall	3.8	3.1	Gweithio o Adre	12.5	9.7	<p>Dibyniaeth uchel ar gerbydau preifat.</p>
Dull Trafeilio	Ynys Môn 1991 (%)	Cymru 1991 (%)																																				
Car	65.4	67.1																																				
Bws neu Dren	3.9	8.6																																				
Cerdded	12.0	12.8																																				
Arall	8.3	5.2																																				
Gweithio o Adre	9.6	6.4																																				
Dull Trafeilio	Ynys Môn 2001 (%)	Cymru 2001 (%)																																				
Car	78.8	70.2																																				
Bws neu Tren	2.9	6.6																																				
Cerdded	10	10.3																																				
Arall	3.8	3.1																																				
Gweithio o Adre	12.5	9.7																																				

Dengys hyn ddibyniaeth uwch ar geir i deithio i'r gwaith yn Ynys Môn rhwng 1991 a 2001.

Pellter a Deithir i'r Gwaith gan Weithlu Llangedfni⁷

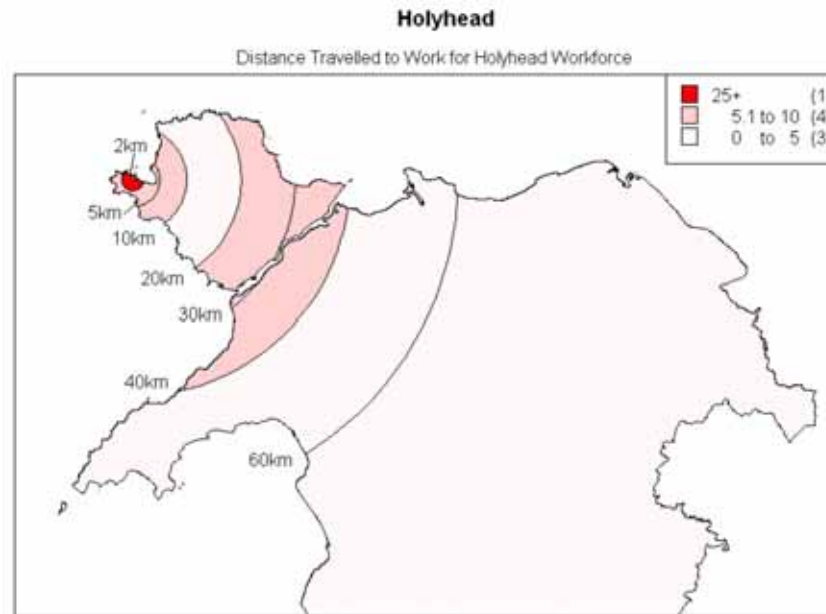

Pellter a Deithir i'r Gwaith gan Bobl sy'n Gweithio yng Ngweithlu Llangedfni⁸

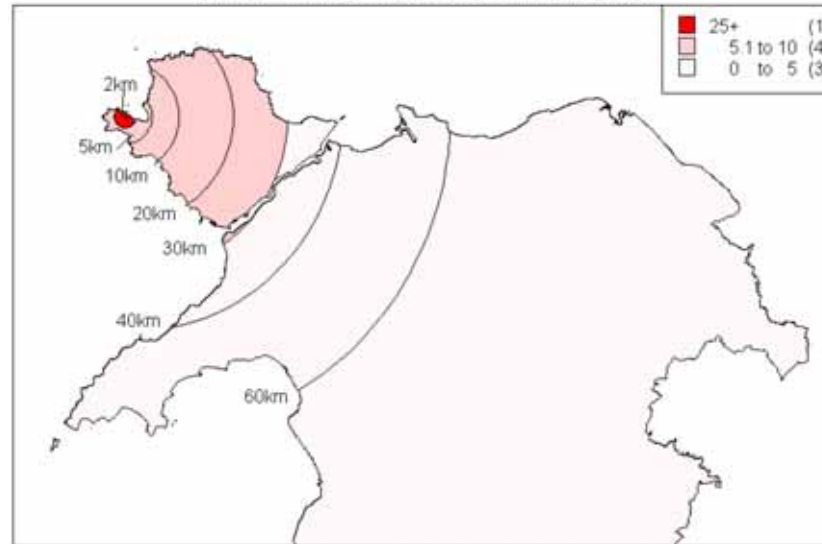
- Gweithlu Llangefni – y tu allan i'r ganolfan ei hun mae'r canran uchaf o weithlu Llangefni yn teithio i'r parth 10km i 20km (21.8%).
- Er nad yw union leoliad gwaith y bobl hyn yn hysbys, mae'r ffaith fod y parth hwn yn cynnwys Bangor yn dangos yn glir bod y mwyafrif sy'n teithio'r pellter hwn yn teithio tuag at y ganolfan hon.
- Gweithio yn Llangefni – eto, y tu allan i'r ganolfan ei hun mae'r lefel uchaf o fewnlif o'r parth 10km i 20km (31.5%)
- Mae'r ardal hon hefyd yn cynnwys mwyafrif rhan ogleddol yr ynys, fodd bynnag, ac eithrio'r Wylfa, nid oes unrhyw gyflogwyr mawr yn yr ardal.

Pellter a Deithir i'r Gwaith gan Weithlu Caerdybi⁹

Pellter a Deithir i'r Gwaith gan Bobl sy'n gweithio yng Ngweithlu Caergybi¹⁰

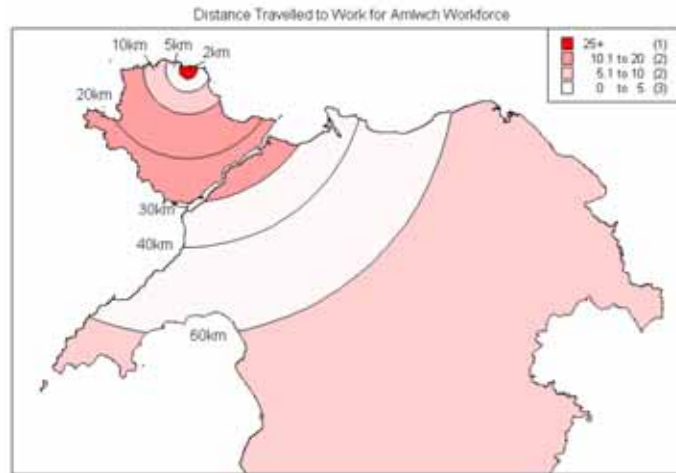
Distance Travelled to Work of People Working in Holyhead

- Gweithlu Caergybi – mae dros hanner y gweithlu yn aros yn y dref.
- Mae gweddill y gweithlu yn y categori 5.1 i 10% hyd at 40k i ffwrdd ac eithrio'r parth 10 i 20km sydd ond yn cyfrif am 3.2%. Byddai hyn oherwydd bod diffyg cyflogwyr mawr yn y parth hwn.
- Gweithio yng Nghaergybi – eto, cyfran uchel o'r dref ei hun gyda mwyafrif y gweddill yn dod o'r holl barthau hyd at 30km sy'n gwneud 33% o weithlu'r dref.
- Mae Bangor yn y parth 30km i 40km, a dim ond 4.9% o weithlu'r dref y mae'r parth hwn yn ei ddarparu.

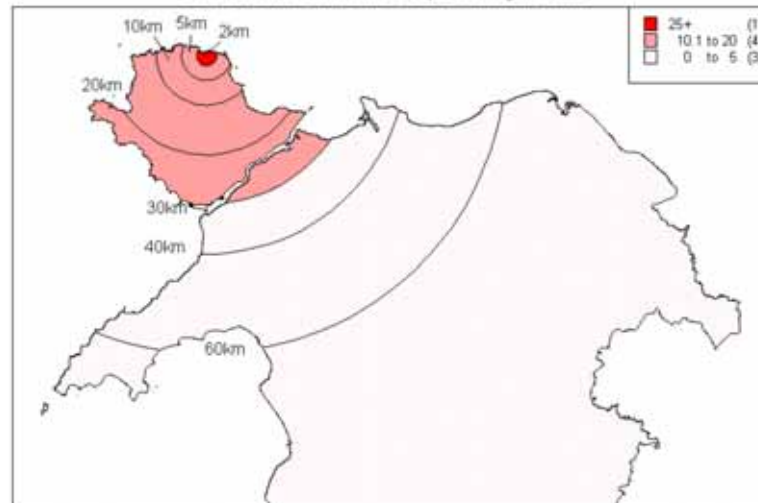
Pellter a Deithir i'r Gwaith gan Weithlu Amlwch¹¹

Amlwch

Pellter a Deithir i'r Gwaith gan Bobl sy'n Gweithio yng Ngweithlu Amlwch¹²

Distance Travelled to Work of People Working in Amlwch

	<ul style="list-style-type: none"> • Gweithlu Amlwch – mae lefel gymharol is o 40% o weithlu'r dref yn aros yn y dref. • Mae'r lefel uchaf wedyn o'r gweithlu yn teithio i barthau o fewn 10km i 30km. Ymysg y parthau hyn mae Caergybi, Llangefni a Bangor. • Gweithio yn Amlwch - ac eithrio o'r dref ei hun, mae lefel gyson o fewnlif o'r holl barthau hyd at 30km sef, mewn gwirionedd, gweddill yr ynys a Bangor. 																																
<p>Perchnogaeth Ceir:</p>	<p>Mae nifer yr aelwydydd nad oes ganddynt gar wedi gostwng yn Ynys Môn o chwarter (25%) yn 1991 i bumed (20.9%) erbyn 2001. Nifer cyfartalog y ceir i bob aelwyd yn Ynys Môn yn 2001 yw 1.19 (yn seiliedig ar 3 char mewn aelwydydd o 3 char a rhagor), o gymharu â'r canran cenedlaethol o 1.08. O ddiddymu ffigurau prif ganolfannau trefol yr ynys, sef Caergybi a Llangefni, yna mae nifer cyfartalog y ceir i bob aelwyd yn codi i 1.30.</p> <p>Mae'r ffigurau'n adlewyrchu natur wledig Ynys Môn a'r ddibyniaeth ar gerbydau preifat gan fod nifer y ceir i bob aelwyd yn uwch na'r canran cenedlaethol ar gyfer bob categori.</p> <p style="text-align: center;">Perchnogaeth Ceir¹³</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div data-bbox="340 676 992 999"> <table border="1"> <caption>Perchnogaeth Car 1991</caption> <thead> <tr> <th>Nifer o Geir</th> <th>Ynys Môn 1991 (%)</th> <th>Wales 1991 (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Dim Car</td> <td>25.5</td> <td>32.3</td> </tr> <tr> <td>1 Car</td> <td>48.2</td> <td>45.6</td> </tr> <tr> <td>2 Car</td> <td>21.4</td> <td>18.4</td> </tr> <tr> <td>3+ Car</td> <td>4.9</td> <td>3.7</td> </tr> </tbody> </table> </div> <div data-bbox="1008 676 1659 999"> <table border="1"> <caption>Perchnogaeth Ceir 2001</caption> <thead> <tr> <th>Nifer o Geir</th> <th>Ynys Môn 2001 (%)</th> <th>Cymru 2001 (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Dim Car</td> <td>20.9</td> <td>26</td> </tr> <tr> <td>1 Car</td> <td>46.5</td> <td>45.5</td> </tr> <tr> <td>2 Car</td> <td>25.2</td> <td>22.9</td> </tr> <tr> <td>3+ Car</td> <td>7.4</td> <td>5.5</td> </tr> </tbody> </table> </div> </div>	Nifer o Geir	Ynys Môn 1991 (%)	Wales 1991 (%)	Dim Car	25.5	32.3	1 Car	48.2	45.6	2 Car	21.4	18.4	3+ Car	4.9	3.7	Nifer o Geir	Ynys Môn 2001 (%)	Cymru 2001 (%)	Dim Car	20.9	26	1 Car	46.5	45.5	2 Car	25.2	22.9	3+ Car	7.4	5.5	<p>Cynyddodd perchnogaeth ceir rhwng 1991 a 2001.</p>	
Nifer o Geir	Ynys Môn 1991 (%)	Wales 1991 (%)																															
Dim Car	25.5	32.3																															
1 Car	48.2	45.6																															
2 Car	21.4	18.4																															
3+ Car	4.9	3.7																															
Nifer o Geir	Ynys Môn 2001 (%)	Cymru 2001 (%)																															
Dim Car	20.9	26																															
1 Car	46.5	45.5																															
2 Car	25.2	22.9																															
3+ Car	7.4	5.5																															

¹ Cyngor Ynys Môn (2006) Adroddiad Sgopio AAS Cyfres II (diweddariadau 2010)

² Taith (Medi 2009) Cynllun Trafnidiaeth Rhanbarthol Gogledd Cymru

³ Cyngor Ynys Môn (2006) Adroddiad Sgopio AAS Cyfres II (diweddariadau 2010)

⁴ Cyngor Ynys Môn (2006) Adroddiad Sgopio AAS Cyfres II (diweddariadau 2010)

⁵ Ibid.

⁶ Swyddfa Ystadegau Gwladol: Ystadegau Cymdogaeth - Ynys Môn

⁷ Cyngor Ynys Môn (2006) Adroddiad Sgopio AAS Cyfres II (diweddaraiadau 2010)

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

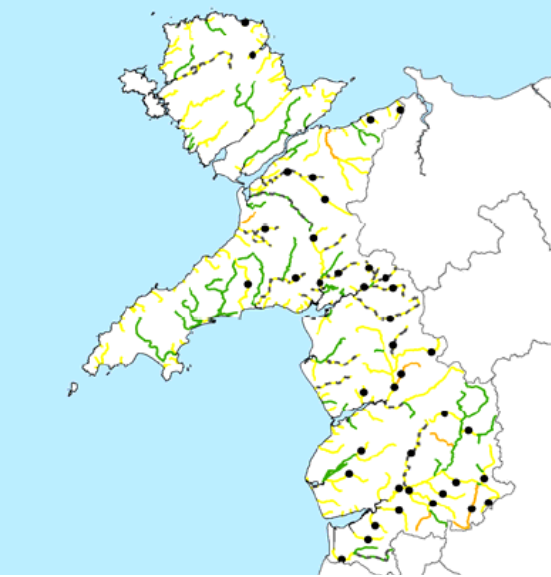
¹¹ Ibid.

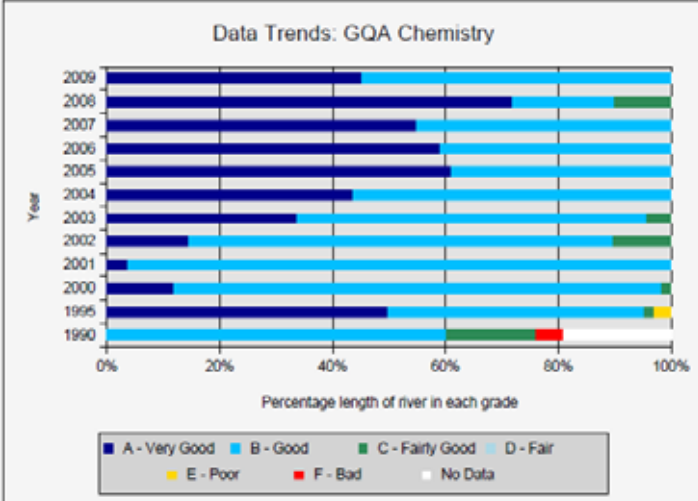
¹² Ibid.

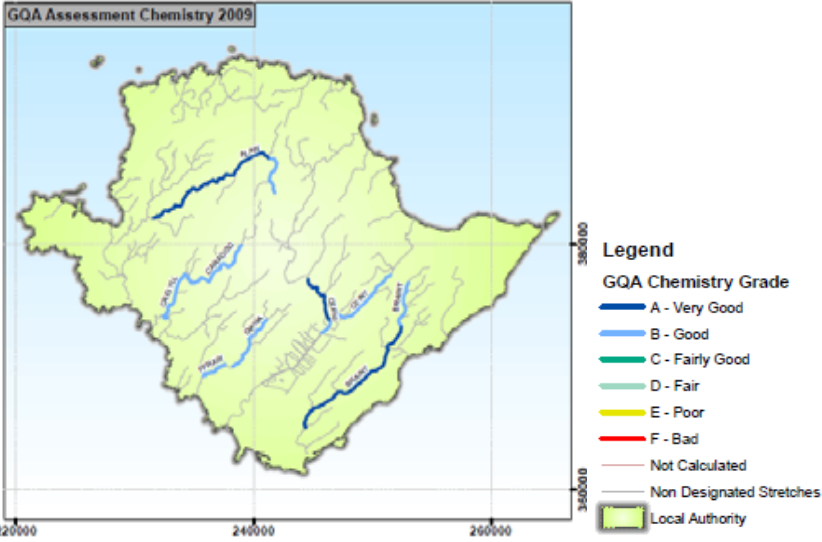
¹³ Swyddfa Ystadegau Gwladol: Ystadegau Cymdogaeth - Ynys Môn

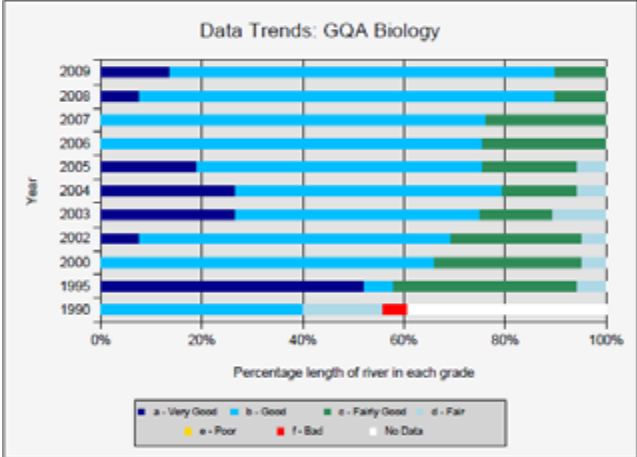
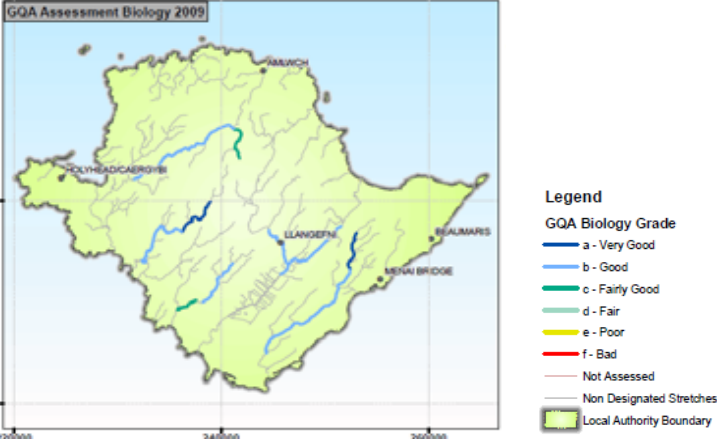
Dŵr

Dengys asesiadau bod gan afonydd, llynnoedd a dyfroedd arfordirol yn Ynys Môn ac o'i chwmpas, ddŵr o ansawdd cymedrol i dda, ac y disgwylir iddo wella dros y pum mlynedd nesaf. Saif Ynys Môn ym Mharth Adnoddau Dŵr Gogledd Eryri - Ynys Môn, a adwaenir fel un sydd mewn diffyg yn y Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr (CRhAD) a gynhyrchwyd gan Dŵr Cymru - yn bennaf yn sgil yr ansicrwydd mawr ynghylch y cydbwysedd rhwng y cyflenwad a'r galw o ganlyniad i newid hinsawdd. Mae gan y ddau senario cynllunio a ystyrir yn y CRhAD ddŵr yn weddill hyd oddeutu 2017/18. O hynny ymlaen, mae'r diffyg yn cynyddu dan y senario Cyfartaledd Blynnyddol hyd uchafswm o 1.63 MI/d yn 2024/35 a hyd at uchafswm o 3.19 MI/d dan y senario Cyfnod Critigol yn 2029/30. Mae mesurau i fynd i'r afael â'r diffyg posib wedi'u cynnig ac maent yn cynnwys uwchraddio Gwaith Trin Dŵr Mynydd Llandygai ac echdynnu mwy o gronfa ddŵr Marchlyn Bach. Dengys asesiadau bod oddeutu 1,000 – 2,500 o eiddo yn Ynys Môn mewn perygl o orlifo, ac mae'r cyfanswm hwn yn debygol o gynyddu o ganlyniad i newid hinsawdd.

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
Ansawdd Dŵr	Statws Ecolegol Cyfredol / Potensial Dŵr Wyneb yn Nalgylch Gogledd Orllewin Cymru¹			<p>Angen cynnal a gwella ansawdd dŵr drwy leihau'r risg o lygredd yn mynd i mewn i gyrsiau dŵr.</p> <p>Ymgorffori Systemau Draenio Trefol Cynaliadwy mewn datblygiadau newydd.</p>
				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd							
Dŵr											
	<p>Asesiad Ansawdd Cyffredinol (AAC) – Cemeg</p> <p>Mae AAC cemeg yn disgrifio ansawdd afonydd o ran mesuriadau cemegol sy'n canfod y mathau mwyaf cyffredin o lygredd. Y llygyddion dan sylw yw'r Galw am Ocsigen Biocemegol, Ocsigen Toddedig ac Amonia. Rhennir yr afonydd yn hydroedd gwahanol ac fe roddir gradd i bob hyd sy'n amrywio o rhwng A i F. A yw'r ansawdd gorau ac F yw'r ansawdd gwaethaf.</p> <p style="text-align: center;">Ansawdd cemegol afonydd yn Ynys Môn (2009)²</p> <div style="text-align: center;"> <p style="text-align: center;">Data Trends: GQA Chemistry</p> <p style="text-align: center;">Percentage length of river in each grade</p> <p style="text-align: center;"> ■ A - Very Good ■ B - Good ■ C - Fairly Good ■ D - Fair ■ E - Poor ■ F - Bad ■ No Data </p> </div> <p style="text-align: center;">Ansawdd Cemegol Afonydd (2006)³</p> <table border="1" data-bbox="472 1198 1272 1396"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ynys Môn</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ansawdd Da (% o hyd yr afon)</td> <td>100</td> <td>94.9</td> </tr> <tr> <td>Ansawdd Da neu Weddol (% o hyd yr afon)</td> <td>100</td> <td>98.1</td> </tr> </tbody> </table>		Ynys Môn	Cymru	Ansawdd Da (% o hyd yr afon)	100	94.9	Ansawdd Da neu Weddol (% o hyd yr afon)	100	98.1	
	Ynys Môn	Cymru									
Ansawdd Da (% o hyd yr afon)	100	94.9									
Ansawdd Da neu Weddol (% o hyd yr afon)	100	98.1									

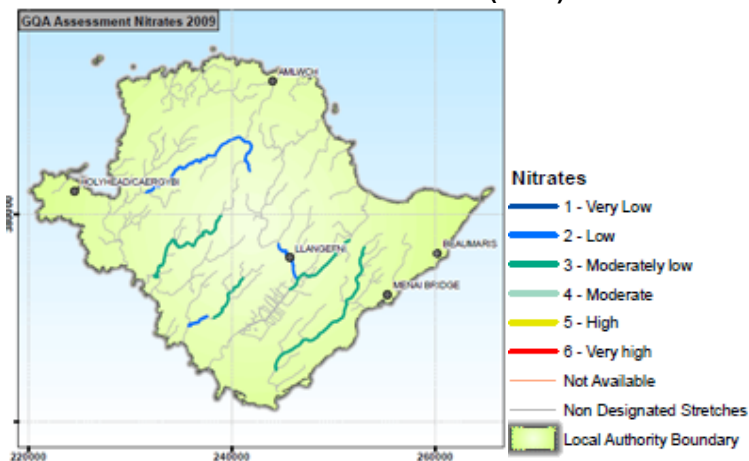
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd									
Dŵr													
	<p style="text-align: center;">Ansawdd Cemegol Afonydd yn Ynys Môn 2009⁴</p> <p>Asesiad Ansawdd Cyffredinol (AAC) – Bioleg</p> <p>Mae AAC Bioleg yn cymharu'r nifer a'r amrywiaeth o facroinfertebratau sy'n bresennol ar wely'r afon o'i gymharu â'r hyn y gellid ei ddisgwyl ar gyfer y math hwnnw o amgylchedd ffisegol. Gall hyn roi arwydd o lygredd o amrediad eang o ffynonellau, yn cynnwys problemau ysbeidiol.</p> <p style="text-align: center;">Ansawdd Biolegol Afonydd (2006)⁵</p> <table border="1" data-bbox="472 1182 1171 1367"> <thead> <tr> <th></th> <th>Ynys Môn</th> <th>Cymru</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Ansawdd Da (% o hyd yr afon)</td> <td>100</td> <td>94.9</td> </tr> <tr> <td>Ansawdd Da neu Weddol (% o hyd yr afon)</td> <td>100</td> <td>98.1</td> </tr> </tbody> </table>				Ynys Môn	Cymru	Ansawdd Da (% o hyd yr afon)	100	94.9	Ansawdd Da neu Weddol (% o hyd yr afon)	100	98.1	
	Ynys Môn	Cymru											
Ansawdd Da (% o hyd yr afon)	100	94.9											
Ansawdd Da neu Weddol (% o hyd yr afon)	100	98.1											

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p style="text-align: center;">Ansawdd biolegol afonydd yn Ynys Môn 1990 - 2009⁶</p> <p style="text-align: center;">Ansawdd Biolegol Afonydd yn Ynys Môn 2009⁷</p> 			

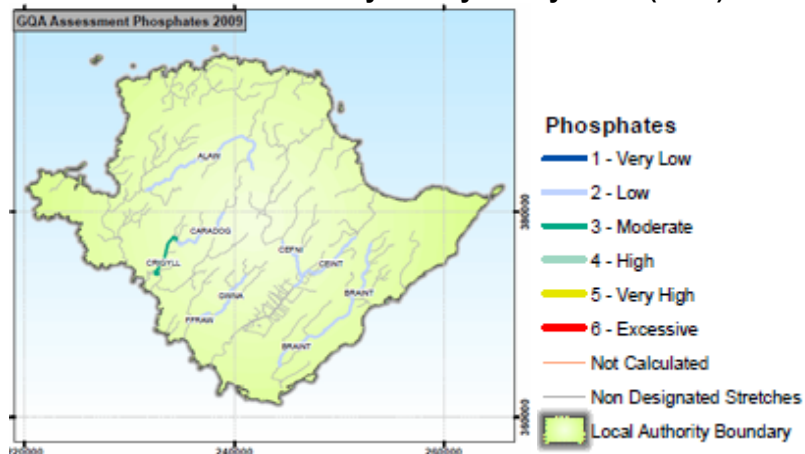
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																														
Dŵr																																																																		
	<p align="center">Tabl yn Crynhoi AAC Bioleg a Chemeg mewn Blwyddyn Ddiweddar (2009)⁸</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Grade</th> <th colspan="2">Length of River in Each Grade (km)</th> <th colspan="2">% Length of River in Each Grade</th> <th colspan="2">% Length of Welsh Rivers in Each Grade</th> </tr> <tr> <th>Biology</th> <th>Chemistry</th> <th>Biology</th> <th>Chemistry</th> <th>Biology</th> <th>Chemistry</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>A</td> <td>9649.25</td> <td>32012.30</td> <td>13.59</td> <td>45.09</td> <td>33.18</td> <td>74.43</td> </tr> <tr> <td>B</td> <td>54228.91</td> <td>38990.64</td> <td>76.38</td> <td>54.91</td> <td>50.39</td> <td>19.42</td> </tr> <tr> <td>C</td> <td>7124.78</td> <td>0.00</td> <td>10.03</td> <td>0.00</td> <td>10.83</td> <td>3.01</td> </tr> <tr> <td>D</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.71</td> <td>0.83</td> </tr> <tr> <td>E</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.74</td> <td>1.23</td> </tr> <tr> <td>F</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td></td> <td>0.06</td> </tr> <tr> <td>No Data</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>0.00</td> <td>4.15</td> <td>1.01</td> </tr> </tbody> </table>			Grade	Length of River in Each Grade (km)		% Length of River in Each Grade		% Length of Welsh Rivers in Each Grade		Biology	Chemistry	Biology	Chemistry	Biology	Chemistry	A	9649.25	32012.30	13.59	45.09	33.18	74.43	B	54228.91	38990.64	76.38	54.91	50.39	19.42	C	7124.78	0.00	10.03	0.00	10.83	3.01	D	0.00	0.00	0.00	0.00	0.71	0.83	E	0.00	0.00	0.00	0.00	0.74	1.23	F	0.00	0.00	0.00	0.00		0.06	No Data	0.00	0.00	0.00	0.00	4.15	1.01	
Grade	Length of River in Each Grade (km)		% Length of River in Each Grade		% Length of Welsh Rivers in Each Grade																																																													
	Biology	Chemistry	Biology	Chemistry	Biology	Chemistry																																																												
A	9649.25	32012.30	13.59	45.09	33.18	74.43																																																												
B	54228.91	38990.64	76.38	54.91	50.39	19.42																																																												
C	7124.78	0.00	10.03	0.00	10.83	3.01																																																												
D	0.00	0.00	0.00	0.00	0.71	0.83																																																												
E	0.00	0.00	0.00	0.00	0.74	1.23																																																												
F	0.00	0.00	0.00	0.00		0.06																																																												
No Data	0.00	0.00	0.00	0.00	4.15	1.01																																																												
	<p>Dengys y tabl uchod bod 100% o hydroedd afonydd yn Ynys Môn o ansawdd da iawn neu dda o ran cemeg, o'i gymharu â 94.9% yng Nghymru a bod 90% o afonydd o ansawdd biolegol da neu dda iawn o'i gymharu â 83.57% yng Nghymru.</p> <p>Nitradau a Ffosffadau</p> <p>Asesir dau faetholyn dan y cynllun AAC, sef nitradau a ffosffadau. Rhoddir gradd o 1 i 6 ar gyfer ffosffadau a nitradau fel ei gilydd. Ni chyfunir rhain i un radd maetholion unigol. Yn hyn o beth, mae'n wahanol i'r dosbarthiadau cemegol ac esthetig sy'n cyfuno'r ffactorau i radd unigol.</p>																																																																	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				

Asesiad AAC - Nitradau (2009)⁹

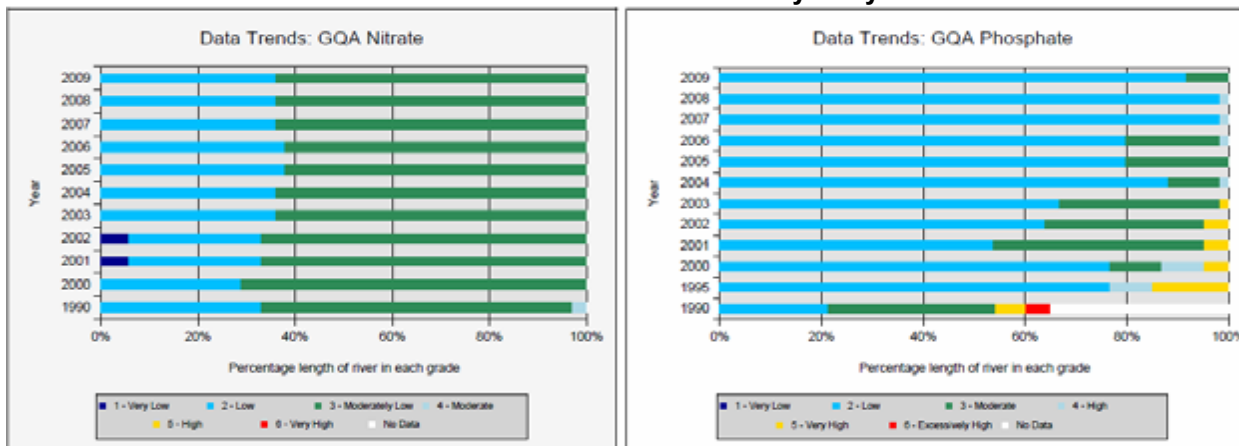
Tueddiadau ffosffadau yn afonydd Ynys Môn (2009)¹⁰

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
-----------	---------------	-------------------------	-----------------	-------------------------------------

Dŵr

AAC Tueddiadau Nitradau a Ffosffadau yn Ynys Môn¹¹

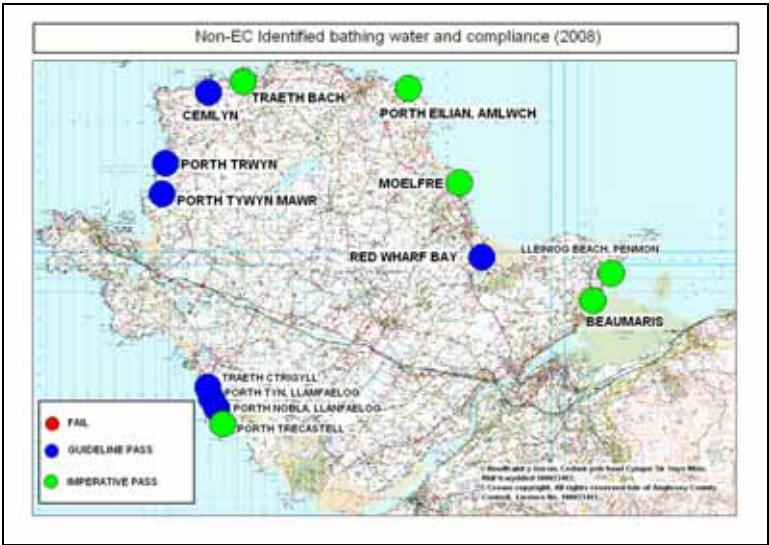
Tabl yn Crynhoi AAC Nitradau a Ffosffadau mewn Blwyddyn Ddiweddar (2009)¹²

GQA Nitrates and Phosphates Recent Year Summary Table						
Grade	Length of River in Each Grade (km)		% Length of River in Each Grade		% Length of Welsh Rivers in Each Grade	
	Nitrates	Phosphates	Nitrates	Phosphates	Nitrates	Phosphates
1	0.00	0.00	0.00	0.00	53.79	54.51
2	25623.59	65039.05	36.09	91.60	25.04	31.52
3	45379.35	5963.89	63.91	8.40	17.26	6.99
4	0.00	0.00	0.00	0.00	1.89	4.14
5	0.00	0.00	0.00	0.00	0.75	1.73
6	0.00	0.00	0.00	0.00	0.25	0.10
No Data	0.00	0.00	0.00	0.00	1.01	1.01

Dangosydd	Data Cyfredol			Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm		Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd	
Dŵr								
	Enw'r Corff Dŵr	Categori	Statws Cyffredinol Cyfredol	Cyrff dŵr afonydd a llynnoedd yn nalgylch Gogledd Orllewin Cymru	Heddiw	2015		
	Ynys Môn¹³							
	Dienw – Dalgylch Braint / Cadnant / Lleinio	Afon	Cymedrol					
	Dienw – Dalgylch Crigyll / Caradog	Afon	Da	% gyda statws ecolegol da neu botensial am hynny	26	30		
	Braint - isaf	Afon	Da	% wedi'i hasesu i fod â statws biolegol da neu uchel	57	59		
	Cefni – uchafbwynt y llanw hyd Ceint	Afon	Cymedrol	% wedi'i hasesu fel bod â statws cemegol da	93	93		
	Braint – uchaf	Afon	Da	% â statws cyffredinol dda (cemegol ac ecolegol)	26	30		
	Cefni – Ceint hyd gronfa ddŵr Cefni	Afon	Da	% yn gwella un neu fwy o elfennau mewn afonydd		10		
	Cefni – dwyrain cronfa ddŵr Cefni	Afon	Da	Yn nalgylch gogledd orllewin Cymru, mae 202 corff dŵr afon a 33 llyn. Mae 26 o afonydd ac 20 o lynnoedd yn rhai gwneud neu'n rhai sydd wedi'u hadnewid yn sylweddol. Ar hyn o bryd, mae gan 25% o'r afonydd (350km neu 31% o hydoedd yr afonydd), statws / potensial am statws da neu well, yn cynnwys Afon Dyfi i fyny'r afon o Afon Twymyn, Afon Dwyfach ac Afon Braint. Mae gan 64% o'r afonydd a gynhaliwyd asesiad bioleg arnynt statws da neu uchel erbyn hyn, ac mae gan 27% statws biolegol cymedrol. Ar hyn o bryd, mae gan 27% o'r llynnoedd a aseswyd statws / potensial am statws ecolegol da neu well, yn cynnwys Llyn Ogwen a Llyn Idwal. Ar hyn o bryd, mae gan 30% o'r llynnoedd a aseswyd statws biolegol da neu well, ac mae gan 43% statws biolegol cymedrol a 26% statws biolegol gwael. ¹⁴				
	Cefni – gorllewin cronfa ddŵr Cefni	Afon	Da					
	Dienw – Dalgylch Crigyll / Caradog	Afon	Da					
	Dienw – Dalgylch Braint / Cadnant / Lleinio	Afon	Cymedrol					
	Dienw – Dalgylch Crigyll / Caradog	Afon	Cymedrol					
	Dienw – Dalgylch Braint / Cadnant / Lleinio	Afon	Cymedrol					
	Dienw – Dalgylch Braint / Cadnant / Lleinio	Afon	Cymedrol					
	Dienw – Dalgylch Braint / Cadnant / Lleinio	Afon	Cymedrol					
	Dienw – Dalgylch Braint / Cadnant / Lleinio	Afon	Cymedrol					
	Dienw – Dalgylch Braint / Cadnant / Lleinio	Afon	Cymedrol					

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	Crigyll / Caradog			<p>Dangosydd 35a: Ansawdd dŵr afon – biolegol a chemegol¹⁵</p> <p>Pwyntiau allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mae canran yr hydoedd afon yng Nghymru sydd ag iddynt ansawdd cemegol da neu gymedrol wedi bod yn gyson uwch na 98% ers 1994. Mae canran yr hydoedd afon sydd ag iddynt ansawdd cemegol da wedi parhau'n weddol sefydlog dros yr un cyfnod, ac roedd ar ei uchaf, sef 95.4%, yn 2007. Mae canran yr hydoedd afon yng Nghymru sydd ag iddynt ansawdd biolegol da neu gymedrol wedi bod yn gyson uwch na 99% ers 2002. Mae canran yr hydoedd afon sydd ag iddynt ansawdd biolegol da wedi cynyddu'n gyffredinol dros yr un cyfnod, o 78.5% yn 2002 i 87.1% yn 2009. <p>Dangosydd 35c: Cydymffurfiaeth â 'statws da' dan y Gyfarwydeb Fframwaith Dŵr¹⁶</p> <p>Pwyntiau allweddol:</p> <ul style="list-style-type: none"> Rhodddwyd statws ecolegol da neu well i 75% corff dŵr arfordirol a aseswyd yn 2008. Rhodddwyd statws ecolegol da neu well i 35% o gyrff dŵr trawsnewidiol, i 29% o afonydd a chamlesi ac i 20% o lynnoedd a aseswyd yn 2008.
	Crigyll	Afon	Cymedrol	
	Dienw – Dalgylch Braint / Cadnant / Lleiniog	Afon	Cymedrol	
	Llyn Alaw	Llyn	Cymedrol	
	Cronfa Ddŵr Cefni	Llyn	Cymedrol	
	Llyn Coron	Llyn	Cymedrol	
	Lagŵn Cemlyn	Arfordirol	Da	
	Ynysoedd y Moelrhoniaid	Arfordirol	Da	
	Gogledd Bae Caernarfon	Arfordirol	Da	
	Gogledd Ynys Môn	Arfordirol	Da	
	Gogledd Cymru	Arfordirol	Da	
	Bae Cymyran	Arfordirol	Da	
	Bae Conwy	Arfordirol	Cymedrol	
	Afon Menai	Arfordirol	Cymedrol	
	Bae Caergybi	Arfordirol	Cymedrol	
	Glannau Ynys Gybi	Arfordirol	Da	
Ansawdd Dŵr Ymdrochi	<p>Mae ansawdd dŵr ymdrochi wedi amrywio o amgylch Ynys Môn ac mae'n dibynnu ar nifer o ffactorau, yn cynnwys glawiad, llygredd tryledol a gollyngiadau o waith trin carthffosiaeth. Ym 1996, pan grëwyd y Bartneriaeth Môr Glas, ymrwymodd Dŵr Cymru i gynnal rhaglen estynedig o welliannau cyfalaf yn eu gweithiau trin carthffosiaeth dros Gymru gyfan. Yn ddi-os, mae'r gwelliannau hyn yn Ynys Môn wedi arwain at welliant cyffredinol yn ansawdd y dŵr ymdrochi o amgylch yr ynys, ond ceir pocedi o amgylch yr arfordir o hyd ble mae ansawdd y dŵr ymdrochi yn wael neu'n amrywiol. Nid oes carthffosydd mewn rhai rhannau o'r ynys ac fel y cyfryw, gwaredir carthffosiaeth o'r ardaloedd hyn drwy ddefnyddio gwaith trin unigol, megis tanciau septig neu garthbyllau.</p> <p>Yn 2008, samplodd Asiantaeth yr Amgylchedd 13 o draethau wedi'u dynodi gan y Gymuned Ewropeaidd a samplodd</p>			<p>Hyrwyddo gweithgareddau sy'n debygol o gynnal ansawdd uchel y dŵr ymdrochi.</p>

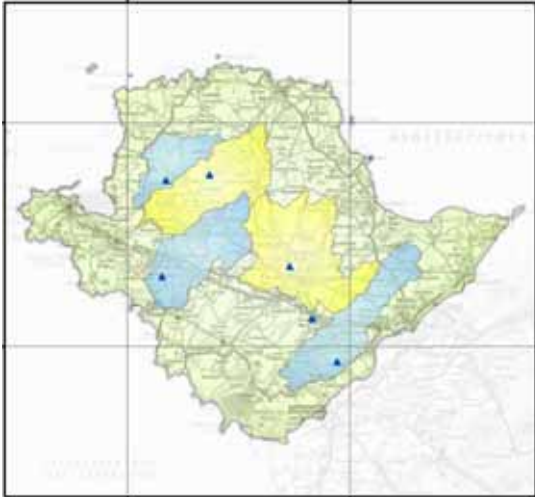
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p>Cyngor Sir Ynys Môn 13 o draethau heb eu dynodi gan y Gymuned Ewropeaidd. Ar y cyfan, mae ansawdd dŵr wedi gwella dros amser, gyda 73% o draethau yn cyrraedd y canllawiau safonol yn 2008, o'i gymharu â dim ond 33% ym 1992.</p> <p>Bwriad Cyfarwyddeb Dŵr Ymdrochi'r GE (76/160/EEC) oedd diogelu iechyd cyhoeddus a'r amgylchedd drwy leihau'r llygredd mewn dŵr ymdrochi ac amddiffyn dŵr ymdrochi rhag dirywio ymhellach. Dan Ddeddf Amgylchedd 1995, etifeddodd Asiantaeth yr Amgylchedd y cyfrifoldeb o gwblhau'r rhaglenni monitro angenrheidiol o ran cyfarwyddebau penodol oedd yn gysylltiedig â dŵr, yn cynnwys y Cyfarwyddebau Dŵr Ymdrochi, yng Nghymru a Lloegr.¹⁷</p> <p style="text-align: center;">Asiantaeth yr Amgylchedd – Adroddiad Dŵr Ymdrochi Cymru 2008 (A)</p> <div data-bbox="660 667 1400 1193" style="text-align: center;"> </div> <p>Pan fabwysiadwyd Cyfarwyddeb 76/160/EEC am y tro cyntaf, dim ond nifer cyfyngedig o ddyfroedd ymdrochi a ddynodwyd gan Lywodraeth y DU. Ers hynny, mae nifer helaeth o ddyfroedd ymdrochi wedi'u hychwanegu at y rhestr gychwynnol. Yn y gorffennol, mae nifer o ddyfroedd ymdrochi heb eu dynodi wedi'u monitro'n rheolaidd gan un o'r sefydliadau a ragflaenodd Asiantaeth yr Amgylchedd, sef y <i>National Rivers Authority</i>.</p>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	Asiantaeth yr Amgylchedd – Adroddiad Dŵr Ymdrochi Cymru 2008 (B)			
				
	<p>Mae cydymffurfiaeth dyfroedd ymdrochi heb eu dynodi gan y GE ar gyfer Safon G (yr ansawdd dŵr angenrheidiol ar gyfer Gwobrau'r Faner Las a'r Arfordir Glas), wedi profi'n fwy problemus ac mae cyfradd uchel o fethiannau wedi'u cofnodi. Mae nifer o leoliadau wedi methu â bodloni'r Safon G gofynnol. Mae tri lleoliad (Traeth Bach, Porth Eilian a Biwmares) wedi nodi methiant llwyr (100%) ar y safon benodol hon.</p> <p>Mae'r Gyfarwydddeb Dŵr Ymdrochi gyfredol yn nodi amrediad o safonau ansawdd dŵr ddylai gael eu cyrraedd mewn dyfroedd ymdrochi dynodedig. Ar hyn o bryd, mae'r safonau hyn yn syrthio i ddau gategori: safonau gorfodol a safonau canllaw (G). Nid yw cydymffurfio â'r safonau canllaw yn fandadol ond nodar gyfarwydddeb y dylai aelod-wladwriaethau 'ymdrechu' i'w defnyddio fel canllawiau. Mae ansawdd dŵr sy'n unol â'r canllaw yn ofyn ar gyfer gwobrau traethau'r Faner Las a'r Arfordir Glas.</p> <p>Nid yw cydymffurfiaeth mewn un flwyddyn benodol yn ddangosydd dibynadwy o'r tueddiadau. Os gwelir gwahaniaeth yn lefel y cydymffurfio o flwyddyn i flwyddyn, nid yw'n angenrheidiol bod gwelliant neu ddirywiad wedi digwydd mewn gwirionedd, a hynny oherwydd y cyfyngiadau ystadegol a geir o ganlyniad i ddefnyddio cyfres o ddata mor fychan. Bydd rhai traethau yn newid eu</p>			

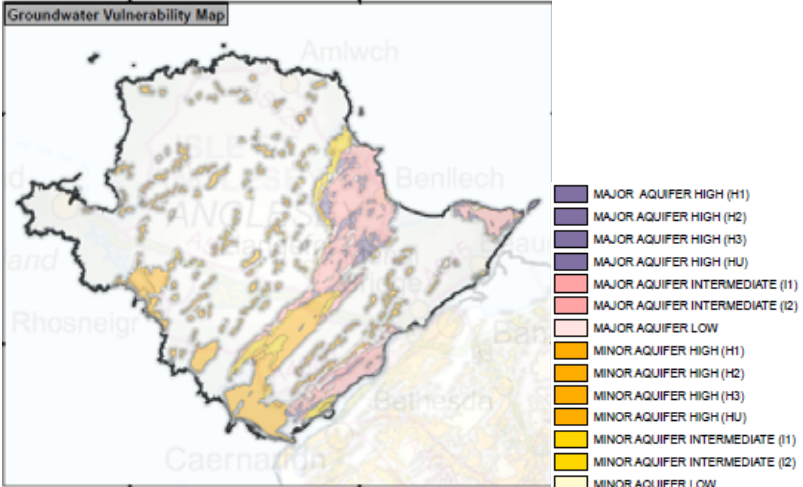
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p>statws o hyd oherwydd iddynt basio neu fethu o drwch blewyn.</p> <p>Daeth y Gyfarwyddeb Dŵr Ymdrochi ddiwygiedig i rym yng Nghyfraith Ewrop ym mis Mawrth 2006 ac fe'i cyfieithwyd i reoliadau Dŵr Ymdrochi'r DU ym mis Ebrill 2008. Bydd nodweddion newydd y gyfarwyddeb ddiwygiedig yn cymryd mwy o amser nes eu bod yn weithredol. Dylai'r gyfarwyddeb ddiwygiedig fod yn gwbl weithredol erbyn 2015.¹⁸</p>			
Y Risg o Fethu â Chydymffurfio â Safonau Canllaw'r Gyfarwyddeb Dŵr Ymdrochi Gyfredol yn y Dyfodol				
<p style="text-align: center;">40000</p> <p style="text-align: center;">250000</p> <p style="text-align: right;">● Towns</p>				

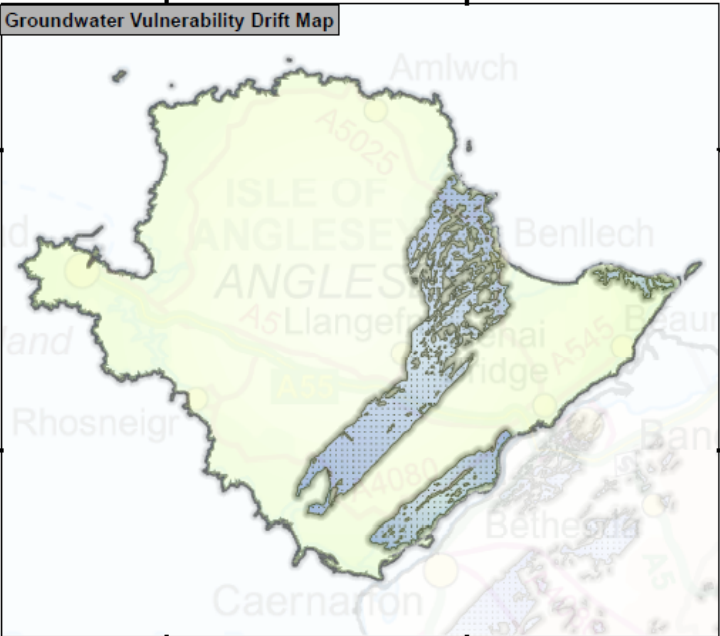
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p style="text-align: center;">Dosbarthiad a Ragwelir dan y Gyfarwydeb Dŵr Ymdrochi Ddiwygiedig</p> <p>Gwobrau'r Faner Las¹⁹</p> <p>Er mwyn cael y wobr hon, rhaid i ddŵr ymdrochi gyrraedd y safonau canllaw Ewropeaidd uchaf a argymhellir ac mae'n rhaid i'r traeth fod yn lân, wedi'i reoli'n dda a hyrwyddo rheolaeth amgylcheddol gadarn.</p> <p>Yn amlwg, gwelwyd cynnydd yn nifer y gwobrau Baner Las i draethau yn Ynys Môn a chafwyd y wobr gyntaf ym 1995. Ers hyn, mae nifer o leoliadau eraill wedi ennill y wobr a gwelwyd lefel uchel o gysondeb gydol gweddill y 1990au ac ymlaen i'r ddegawd nesaf.</p>			

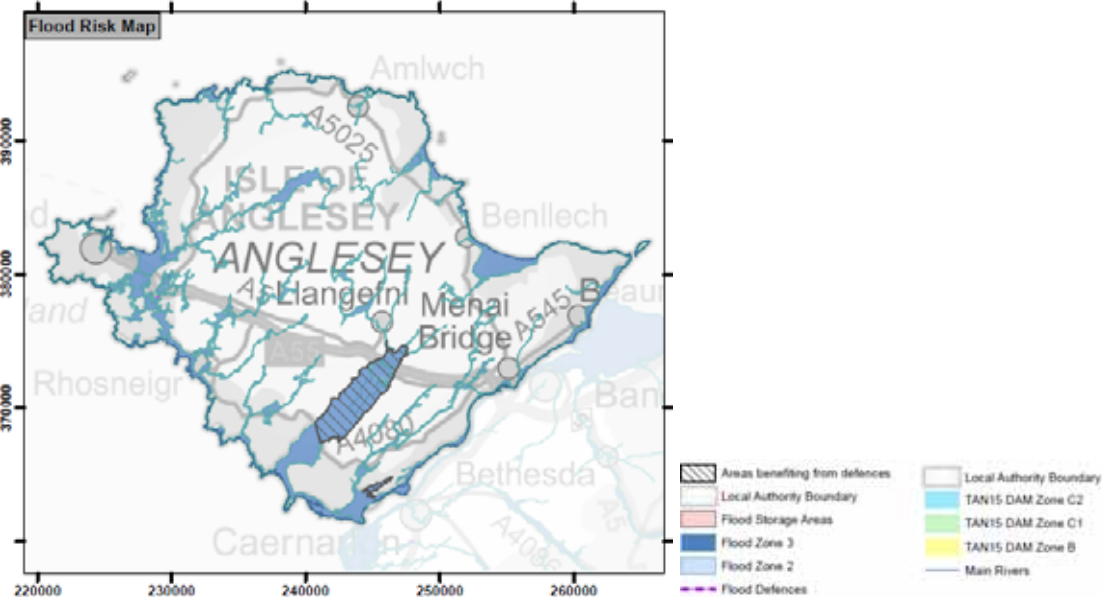
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p>Fodd bynnag, mae nifer sylweddol o draethau nad ydynt wedi ennill statws y Faner Las erioed. Er gwaetha'r cynnydd cyffredinol yn nifer y gwobrau Baner Las, mae sgôp sylweddol i wella o hyd cyn y gellir cyflawni record 100% o wobrau Baner Las ar gyfer yr holl draethau wedi'u dynodi gan y GE yn Ynys Môn.</p> <p>Yn ogystal, enillodd traeth Cemaes statws y Faner Las yn 2004, ond fe gollodd y statws hwnnw y flwyddyn ddilynol. Byth ers hynny, nid ydyw wedi llwyddo i adennill statws y Faner Las. Nid yw 6 o'r 13 safle wedi ennill statws y Faner Las erioed yn ystod y cyfnod rhwng 1998 a 2008.</p> <p>Traethau Gwobrau Glan Môr</p> <p>Ym mis Mawrth pob blwyddyn, gwobrwyir y faner felyn a glas nodedig i draethau sy'n cyrraedd yr ansawdd dŵr safonol mandadol ac sy'n lân, yn ddiogel ac wedi'u rheoli'n dda. Yn 2009, enillodd 26 o draethau Ynys Môn y wobwr hon.</p> <p>Gwobrau Arfordir Glas</p> <p>Mae'r Wobr Arfordir Glas yn unigryw gan ei fod yn cydnabod ansawdd dŵr sy'n unol â'r Canllaw (y Canllaw yw dynodiad y GE ar gyfer ansawdd dŵr rhagorol), ynghyd ag Arfer Orau mewn rheolaeth amgylcheddol ar draethau gwledig nad oes ganddynt, efallai, yr un cyfleusterau â'r hyn sy'n gysylltiedig â thraethau mewn canolfannau glan môr. Cafodd y traethau a ganlyn yn Ynys Môn y Wobr Arfordir Glas yn 2008:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Traeth Mawr, Aberffraw • Porth Trecastell, Llanfaelog • Porth Nobla, Llanfaelog • Porth Tyn Tywyn, Llanfaelog • Traeth Llydan, Rhosneigr • Traeth Lligwy, Dulas • Traeth Llydan, Rhoscolyn • Borth Wen, Rhoscolyn • Porth Tywyn Mawr, Llanfaethlu • Porth Trwyn, Llanfaethlu • Cemlyn • Dewi Sant, Traeth Coch, Red Wharf Bay 			

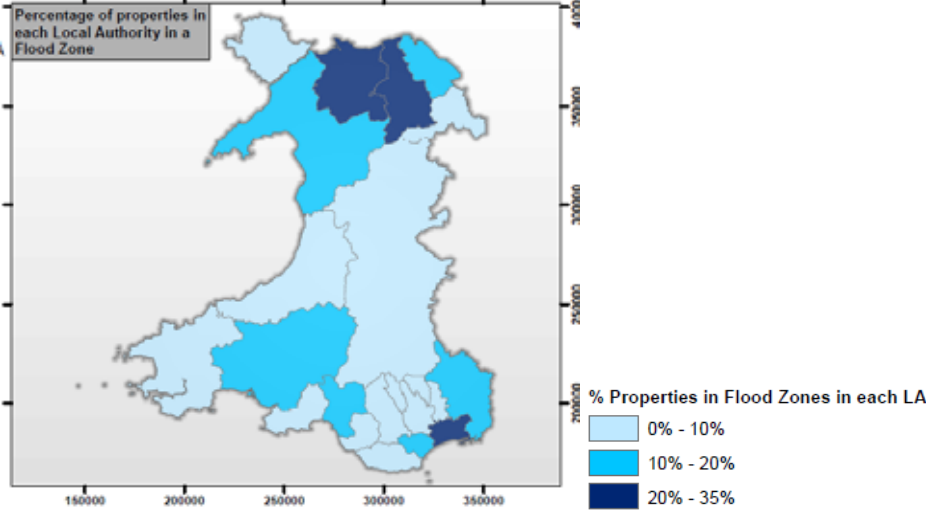
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<ul style="list-style-type: none"> Traeth Lleiniog, Penmon 			
Adnoddau Dŵr	<p>Mae Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru yn gyfrifol am reoli adnoddau dŵr yng Nghymru. Un o'r ffyrdd y gwneir hyn yw trwy drwyddedau echdynnu dŵr. Mae Strategaethau Rheoli Echdynnu Dalgylch (CAMS) wedi'u cynhyrchu i ddarparu fframwaith i asesu'r adnoddau sydd ar gael a chynhyrchu strategaeth drwyddedu sy'n cynorthwyo gyda rheoli adnoddau dŵr mewn dalgylchoedd mewn ffordd gynaliadwy.</p> <p>Mae ardal Strategaeth Rheoli Echdynnu Dalgylch Ynys Môn oddeutu 716km² ac mae wedi'i leoli yn gyfan gwbl o fewn ardal y Cyngor Sir. Cefni, Alaw, Braint, Wygyr a Goch yw rhai o'r prif sianeli afon. Cyflenwir dŵr yr ynys yn bennaf o gronfeydd dŵr Cefni ac Alaw, er bod peth dŵr yn cael ei gludo mewn pibelli ar draws Pont Britannia o gronfa ddŵr Cwellyn, Eryri.</p> <p>Dengys y map isod yr adnoddau dŵr sydd ar gael yn Ynys Môn.²⁰</p> <p style="text-align: center;">Statws Argaeledd Adnoddau CAMS²¹</p> <div style="text-align: center;"> </div>		<p>Angen hyrwyddo defnyddio dŵr, fel adnodd naturiol, mewn ffordd gynaliadwy.</p>	

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																		
Dŵr																																																																																						
<p>Cyflenwad Dŵr</p>	<p>Ar hyn o bryd, cyflenwir dŵr ar gyfer y rhan fwyaf o Ynys Môn o gronfeydd dŵr wedi'u lleoli yn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Llyn Alaw (i'r gogledd orllewin o Lanerchymedd) • Cronfa Ddŵr Cefni (i'r gogledd orllewin o Langefni) • Llyn Traffwl (i'r dwyrain o Gaergeiliog a Llanfihangel yn Nhowyn) • Llyn Cwellyn <p>Mae Porthaethwy a Llangefni yn cael cyflenwad dŵr o Lyn Cwellyn yn Arfon, Gwynedd (sydd ar y tir mawr), drwy bibell sy'n rhedeg ar draws Pont Britannia.</p> <p>Mae Parth Adnodd Dŵr Gogledd Eryri – Ynys Môn yn un a adwaenir fel un sydd mewn diffyg yn y Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr (CRhAD) a gynhyrchwyd gan Dŵr Cymru - yn bennaf yn sgil yr ansicrwydd mawr ynghylch y cydbwysedd rhwng y cyflenwad a'r galw o ganlyniad i newid hinsawdd. Mae gan y ddau senario cynllunio a ystyrir yn y CRhAD ddŵr yn weddill hyd oddeutu 2017/18. O hynny ymlaen, mae'r diffyg yn cynyddu dan y senario Cyfartaledd Blyneddol hyd uchafswm o 1.63 MI/d yn 2024/35 a hyd at uchafswm o 3.19 MI/d dan y senario Cyfnod Critigol yn 2029/30.</p> <p style="text-align: center;">Senarios Cyfartaledd Blyneddol a Chynllunio ar gyfer y Cyfnod Critigol</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> <div data-bbox="338 826 1016 1305"> <table border="1"> <caption>Annual Average Data</caption> <thead> <tr> <th>Yr</th> <th>WAFU (MI/d)</th> <th>Demand + Target Headroom (MI/d)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2010-11</td><td>49.00</td><td>44.00</td></tr> <tr><td>2012-13</td><td>49.00</td><td>45.00</td></tr> <tr><td>2014-15</td><td>49.00</td><td>46.50</td></tr> <tr><td>2016-17</td><td>49.00</td><td>48.00</td></tr> <tr><td>2018-19</td><td>49.00</td><td>49.50</td></tr> <tr><td>2020-21</td><td>49.00</td><td>50.50</td></tr> <tr><td>2022-23</td><td>49.00</td><td>50.80</td></tr> <tr><td>2024-25</td><td>49.00</td><td>51.00</td></tr> <tr><td>2026-27</td><td>49.00</td><td>51.00</td></tr> <tr><td>2028-29</td><td>49.00</td><td>51.00</td></tr> <tr><td>2030-31</td><td>49.00</td><td>51.00</td></tr> <tr><td>2032-33</td><td>49.00</td><td>51.00</td></tr> <tr><td>2034-35</td><td>49.00</td><td>51.00</td></tr> </tbody> </table> </div> <div data-bbox="1016 826 1695 1305"> <table border="1"> <caption>Critical Period Data</caption> <thead> <tr> <th>Yr</th> <th>WAFU (MI/d)</th> <th>Demand + Target Headroom (MI/d)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>2010-11</td><td>56.50</td><td>52.50</td></tr> <tr><td>2012-13</td><td>56.50</td><td>53.50</td></tr> <tr><td>2014-15</td><td>56.50</td><td>55.00</td></tr> <tr><td>2016-17</td><td>56.50</td><td>57.00</td></tr> <tr><td>2018-19</td><td>56.50</td><td>58.50</td></tr> <tr><td>2020-21</td><td>56.50</td><td>59.50</td></tr> <tr><td>2022-23</td><td>56.50</td><td>59.80</td></tr> <tr><td>2024-25</td><td>56.50</td><td>60.00</td></tr> <tr><td>2026-27</td><td>56.50</td><td>60.00</td></tr> <tr><td>2028-29</td><td>56.50</td><td>60.00</td></tr> <tr><td>2030-31</td><td>56.50</td><td>60.00</td></tr> <tr><td>2032-33</td><td>56.50</td><td>60.00</td></tr> <tr><td>2034-35</td><td>56.50</td><td>60.00</td></tr> </tbody> </table> </div> </div> <p>Er mwyn mynd i'r afael â'r diffygion yn y ddau senario cynllunio, cynigia'r CRhAC yr Opsiynau a ganlyn: * Canfod mwy o enghreifftiau ble mae dŵr yn gollwng</p>	Yr	WAFU (MI/d)	Demand + Target Headroom (MI/d)	2010-11	49.00	44.00	2012-13	49.00	45.00	2014-15	49.00	46.50	2016-17	49.00	48.00	2018-19	49.00	49.50	2020-21	49.00	50.50	2022-23	49.00	50.80	2024-25	49.00	51.00	2026-27	49.00	51.00	2028-29	49.00	51.00	2030-31	49.00	51.00	2032-33	49.00	51.00	2034-35	49.00	51.00	Yr	WAFU (MI/d)	Demand + Target Headroom (MI/d)	2010-11	56.50	52.50	2012-13	56.50	53.50	2014-15	56.50	55.00	2016-17	56.50	57.00	2018-19	56.50	58.50	2020-21	56.50	59.50	2022-23	56.50	59.80	2024-25	56.50	60.00	2026-27	56.50	60.00	2028-29	56.50	60.00	2030-31	56.50	60.00	2032-33	56.50	60.00	2034-35	56.50	60.00	<p>Posib na fydd cymaint o adnoddau dŵr ar gael o ganlyniad i newid hinsawdd.</p> <p>Sicrhau bod datblygiadau newydd yn cynnwys mesurau effeithiolrwydd dŵr.</p>
Yr	WAFU (MI/d)	Demand + Target Headroom (MI/d)																																																																																				
2010-11	49.00	44.00																																																																																				
2012-13	49.00	45.00																																																																																				
2014-15	49.00	46.50																																																																																				
2016-17	49.00	48.00																																																																																				
2018-19	49.00	49.50																																																																																				
2020-21	49.00	50.50																																																																																				
2022-23	49.00	50.80																																																																																				
2024-25	49.00	51.00																																																																																				
2026-27	49.00	51.00																																																																																				
2028-29	49.00	51.00																																																																																				
2030-31	49.00	51.00																																																																																				
2032-33	49.00	51.00																																																																																				
2034-35	49.00	51.00																																																																																				
Yr	WAFU (MI/d)	Demand + Target Headroom (MI/d)																																																																																				
2010-11	56.50	52.50																																																																																				
2012-13	56.50	53.50																																																																																				
2014-15	56.50	55.00																																																																																				
2016-17	56.50	57.00																																																																																				
2018-19	56.50	58.50																																																																																				
2020-21	56.50	59.50																																																																																				
2022-23	56.50	59.80																																																																																				
2024-25	56.50	60.00																																																																																				
2026-27	56.50	60.00																																																																																				
2028-29	56.50	60.00																																																																																				
2030-31	56.50	60.00																																																																																				
2032-33	56.50	60.00																																																																																				
2034-35	56.50	60.00																																																																																				

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p>* Uwchraddio Gwaith Trin Dŵr Mynydd Llandygai ac echdynnu mwy o gronfa ddŵr Marchlyn Bach.</p> <p>Byddai'r opsiwn o ran canfod dŵr yn gollwng yn cael ei weithredu yn 2017/18 er mwyn arbed uchafswm o 2.79MI/d. Byddai'r opsiwn i uwchraddio Gwaith Trin Dŵr Mynydd Llandygai yn dechrau yn 2022/23 a byddai'n darparu uchafswm o 0.43MI/d yn ystod gweddill y cyfnod cynllunio.²²</p>			
Ansawdd Dŵr Daear	<p>Mae Mapiau Gwendid Dŵr Daear yn rhoi gwybodaeth ynghylch pa mor sylweddol y mae dŵr daear am fod ac a ydyw'n agored i lygredd ar wyneb y tir ai peidio. Mae disgrifiadau wedi'u nodi ar y mapiau er mwyn rhoi eglurhad o'r gwahanol ddyfrhaenau a'r mathau o briddoedd. Mae gan yr ardaloedd sydd wedi'u dynodi fel 'dyfrhaenau mawr' arwyddocâd strategol o ran adnoddau dŵr – yn aml maent yn cefnogi echdyniadau mawrion ar gyfer y cyflenwad dŵr cyhoeddus. Mae gan ddyfrhaenau bychan arwyddocâd mwy lleol i ddefnyddwyr domestig, amaethyddol a diwydiannol (er y gellid eu defnyddio ar gyfer dŵr yfed o hyd). Nid yw ardaloedd nad ydynt yn ddyfrhaenau yn storio symiau arwyddocaol o ddŵr daear. Fodd bynnag, gallant gefnogi cyflenwadau lleol mewn rhai ardaloedd, e.e. tarddellau bychan sy'n cyflenwi eiddo unigol.²³</p> <p style="text-align: center;">Gwendid Dŵr Daear (2009)²⁴</p> <p>The map shows the geographical distribution of different aquifer types across the region. Major aquifers are shown in shades of purple and pink, while minor aquifers are shown in shades of orange and yellow. The map includes labels for various locations such as Amlwch, Benllech, Rhosneigr, and Caernarfon.</p>			<p>Angen lliniaru'r achosion ble mae adnoddau dŵr daear a chyflenwadau dŵr yfed yn cael eu halogi.</p>

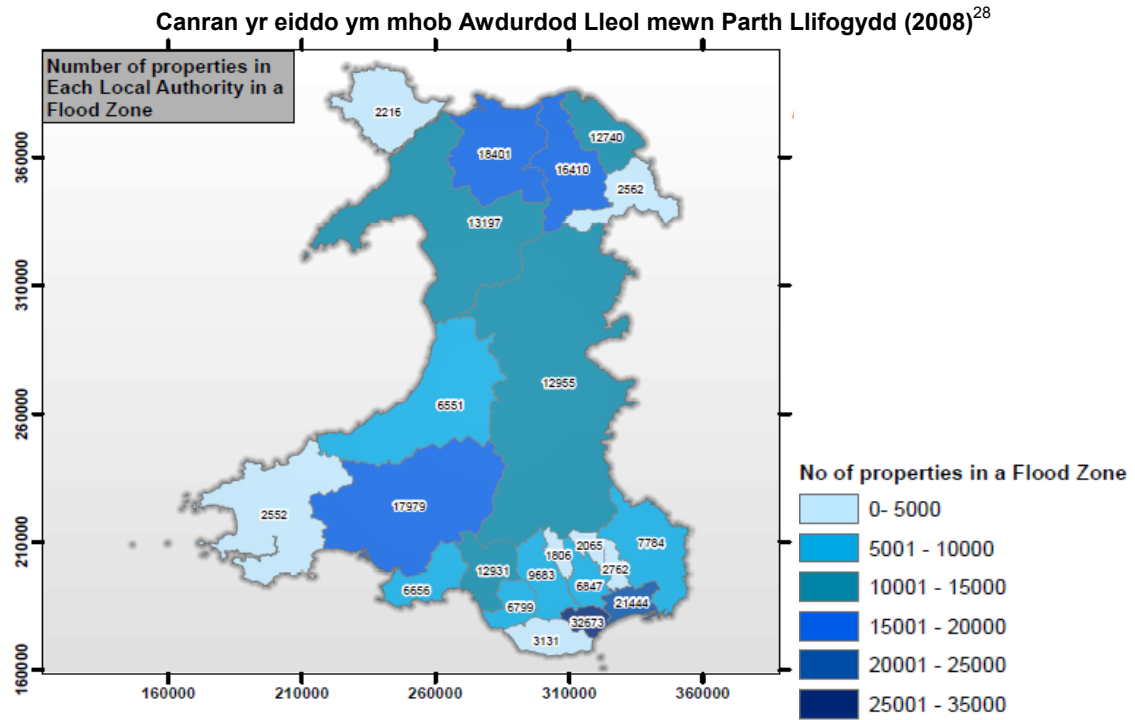
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p style="text-align: center;">Map Drifft Gwendid Dŵr Daear (2009)²⁵</p> <p>Ar hyn o bryd, nid oes echdyniadau dŵr daear wedi'u trwyddedu yn yr ardal gan fod echdynnu dŵr daear wedi'i eithrio o'r system trwyddedu, ond, fe'i defnyddir yn helaeth ar gyfer cyflenwadau dŵr bychan, preifat, ar draws yr ynys.</p> <p>Dŵr Mwyngloddiau</p> <p>Mae gan Fynydd Parys yng ngogledd Môn gysylltiad maith â'r diwydiant copr a metelau gwerthfawr. O ganlyniad i'r treftadaeth diwydiannol hwn, mae ansawdd dŵr gwael yn gysylltiedig â dŵr ffo asidig a phroblemau penodol yn Afon Goch. Yn ogystal, mae rhannau o Fynydd Parys wedi'u dynodi fel Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig.</p>			

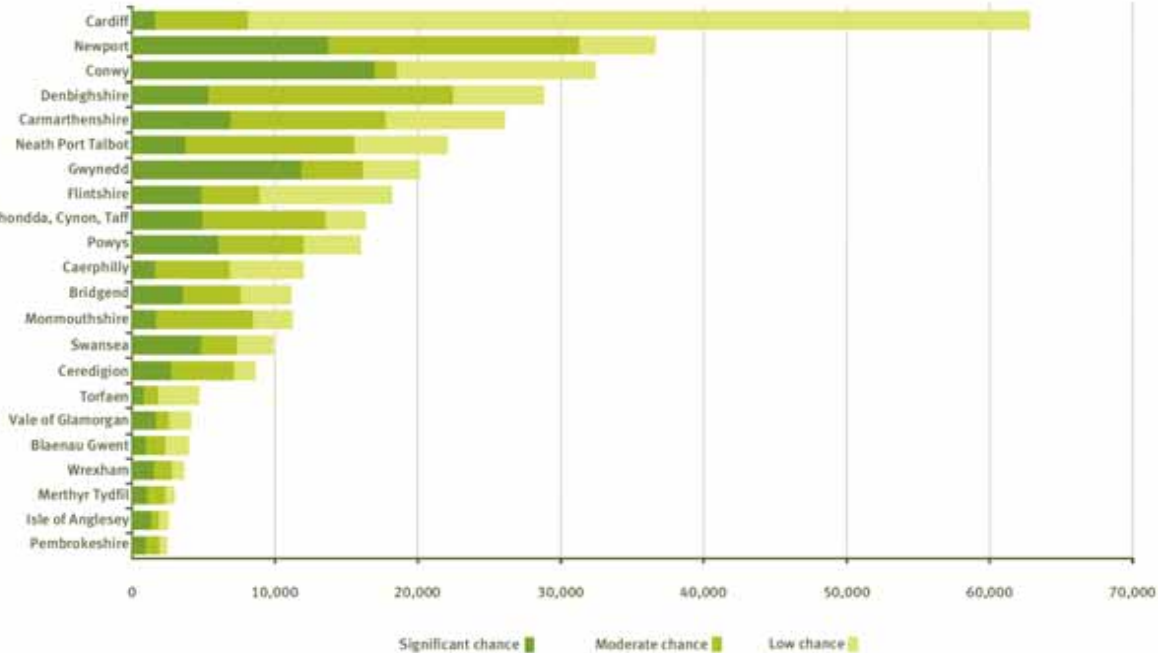
Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
<p>Risg o Lifogydd</p>	<p style="text-align: center;">Ardaloedd mewn perygl o lifogydd yn Ynys Môn²⁶</p> <p>Allwedd:</p> <p>Parth Llifogydd 2 – amcangyfrif gorau Asiantaeth yr Amgylchedd o'r ardaloedd o dir rhwng parth 3 a graddfa'r llifogydd o afonydd neu o'r môr ble mae siawns o 1000 i 1 o lifogydd mewn unrhyw flwyddyn. Mae'n cynnwys yr ardaloedd hynny sydd wedi'u diffinio ym mharth llifogydd 3.</p> <p>Parth llifogydd 3 – amcangyfrif gorau'r asiantaeth o'r ardaloedd hynny o dir sydd â siawns o 100 i 1 (neu fwy) o lifogydd o'r môr bob blwyddyn. Mae'r map uchod yn dangos y prif afonydd a'r parthau llifogydd a ddarperir yn y mapiau cyngor yn NCT 15.</p> <p>Parth B – Ardaloedd y gwyddys iddynt fod wedi gorlifo yn y gorffennol a thystiolaeth o ddyddodion gwaddodol yno.</p> <p>Parth C1 – Ardaloedd o'r gorlifdir sydd wedi'u datblygu ac a wasanaethir gan seilwaith sylweddol, yn cynnwys amddiffynfeydd llifogydd.</p> <p>Parth C2 – Ardaloedd o'r gorlifdir heb seilwaith amddiffynfeydd llifogydd sylweddol.</p> <p>Caergybi – dengys bod rhannau sylweddol o'r tir yn y porthladd yn agored i risg o lifogydd yn sgil gorlifo llanw. Dangosir llifogydd arfordirol pellach o Draeth Penrhos sy'n ymestyn tua'r tir dros ran o ffatri Alwminiwm Môn. Yr unig ardal arall mewn perygl o lifogydd yw cwrs dŵr sy'n rhedeg i'r gorllewin o stad tai Pentrefelin tua'r môr ger Porthyfelin</p>			<p>Posibilrwydd y gwelir risg uwch o lifogydd o ganlyniad i newid hinsawdd.</p> <p>Sicrhau bod datblygiadau newydd yn cael eu cyfeirio draw o ardaloedd sydd mewn risg uchel o lifogydd.</p> <p>Angen cyflwyno mesurau isafu neu liniaru llifogydd i leihau cyfaint a chyfradd dŵr ffo mewn datblygiad newydd.</p>

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
Dŵr				
	<p>House.</p> <p>Felly, nid yw mwyafrif yr anheddiad wedi'i effeithio gan risg o lifogydd ar hyn o bryd. Y ffactor arwyddocaol i Gaerbybi yw'r rôl y mae'r morglawdd yn ei chwarae wrth amddiffyn yr harbwr mewnol a'r dref a'r gwaith sydd ei angen i gynnal a chadw'r morglawdd.</p> <p>Llangefni – Rhed Afon Cefni drwy ganol Llangefni, ond, oherwydd topograffi'r dref, ardal weddol gyfyngedig sydd wedi'i heffeithio gan y risg o lifogydd. Yn ogystal, mae'n ymwneud yn bennaf ag eiddo masnachol a diwydiannol drwy ganol y dref ac i lawr ochr orllewinol y stad ddiwydiannol. Mae rhan fawr o'r anheddiad nas effeithir gan y risg o lifogydd, er y gallai lleoliad y risg o lifogydd gael effaith ar y potensial i ailddatblygu rhai o safleoedd canol y dref yn ardaloedd preswyl.</p> <p>Amlwch – Rhed Afon Goch drwy ganol Amlwch ac er mai safleoedd masnachol a diwydiannol yr effeithia arnynt yn bennaf, mae hefyd yn cyfyngu ar y potensial am dwf preswyl ac ailddatblygu mewn rhai rhannau o'r canol.</p> <p style="text-align: center;">Canran yr eiddo ym mhob Awdurdod Lleol mewn Parth Llifogydd (2008)²⁷</p> <p>The map shows the distribution of properties in flood zones across Gwynedd. The legend indicates three categories: 0% - 10% (light blue), 10% - 20% (medium blue), and 20% - 35% (dark blue). The dark blue area is located in the north, around Caerbybi. Other areas with 10-20% are scattered throughout the county.</p>			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd
-----------	---------------	-------------------------	-----------------	-------------------------------------

Dŵr

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																																																			
Dŵr																																																																																																																							
	<p style="text-align: center;">Awdurdodau Lleol Cymru wedi'u gosod yn ôl nifer y bobl sydd mewn perygl o lifogydd²⁹</p> <table border="1" data-bbox="369 430 1523 1085"> <caption>Approximate data from the chart</caption> <thead> <tr> <th>Awdurdod</th> <th>Significant chance</th> <th>Moderate chance</th> <th>Low chance</th> <th>Total</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Cardiff</td><td>2,000</td><td>10,000</td><td>50,000</td><td>62,000</td></tr> <tr><td>Newport</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>25,000</td><td>36,000</td></tr> <tr><td>Conwy</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>20,000</td><td>31,000</td></tr> <tr><td>Denbighshire</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>18,000</td><td>29,000</td></tr> <tr><td>Carmarthenshire</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>15,000</td><td>26,000</td></tr> <tr><td>Neath Port Talbot</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>12,000</td><td>23,000</td></tr> <tr><td>Gwynedd</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>9,000</td><td>20,000</td></tr> <tr><td>Flintshire</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>8,000</td><td>19,000</td></tr> <tr><td>Rhondda, Cynon, Taff</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>6,000</td><td>17,000</td></tr> <tr><td>Powys</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>5,000</td><td>16,000</td></tr> <tr><td>Caerphilly</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>4,000</td><td>15,000</td></tr> <tr><td>Bridgend</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>3,000</td><td>14,000</td></tr> <tr><td>Monmouthshire</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>2,000</td><td>13,000</td></tr> <tr><td>Swansea</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>1,000</td><td>12,000</td></tr> <tr><td>Ceredigion</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>0</td><td>11,000</td></tr> <tr><td>Torfaen</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>0</td><td>11,000</td></tr> <tr><td>Vale of Glamorgan</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>0</td><td>11,000</td></tr> <tr><td>Blaenau Gwent</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>0</td><td>11,000</td></tr> <tr><td>Wrexham</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>0</td><td>11,000</td></tr> <tr><td>Merthyr Tydfil</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>0</td><td>11,000</td></tr> <tr><td>Isle of Anglesey</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>0</td><td>11,000</td></tr> <tr><td>Pembrokeshire</td><td>1,000</td><td>10,000</td><td>0</td><td>11,000</td></tr> </tbody> </table>			Awdurdod	Significant chance	Moderate chance	Low chance	Total	Cardiff	2,000	10,000	50,000	62,000	Newport	1,000	10,000	25,000	36,000	Conwy	1,000	10,000	20,000	31,000	Denbighshire	1,000	10,000	18,000	29,000	Carmarthenshire	1,000	10,000	15,000	26,000	Neath Port Talbot	1,000	10,000	12,000	23,000	Gwynedd	1,000	10,000	9,000	20,000	Flintshire	1,000	10,000	8,000	19,000	Rhondda, Cynon, Taff	1,000	10,000	6,000	17,000	Powys	1,000	10,000	5,000	16,000	Caerphilly	1,000	10,000	4,000	15,000	Bridgend	1,000	10,000	3,000	14,000	Monmouthshire	1,000	10,000	2,000	13,000	Swansea	1,000	10,000	1,000	12,000	Ceredigion	1,000	10,000	0	11,000	Torfaen	1,000	10,000	0	11,000	Vale of Glamorgan	1,000	10,000	0	11,000	Blaenau Gwent	1,000	10,000	0	11,000	Wrexham	1,000	10,000	0	11,000	Merthyr Tydfil	1,000	10,000	0	11,000	Isle of Anglesey	1,000	10,000	0	11,000	Pembrokeshire	1,000	10,000	0	11,000	
Awdurdod	Significant chance	Moderate chance	Low chance	Total																																																																																																																			
Cardiff	2,000	10,000	50,000	62,000																																																																																																																			
Newport	1,000	10,000	25,000	36,000																																																																																																																			
Conwy	1,000	10,000	20,000	31,000																																																																																																																			
Denbighshire	1,000	10,000	18,000	29,000																																																																																																																			
Carmarthenshire	1,000	10,000	15,000	26,000																																																																																																																			
Neath Port Talbot	1,000	10,000	12,000	23,000																																																																																																																			
Gwynedd	1,000	10,000	9,000	20,000																																																																																																																			
Flintshire	1,000	10,000	8,000	19,000																																																																																																																			
Rhondda, Cynon, Taff	1,000	10,000	6,000	17,000																																																																																																																			
Powys	1,000	10,000	5,000	16,000																																																																																																																			
Caerphilly	1,000	10,000	4,000	15,000																																																																																																																			
Bridgend	1,000	10,000	3,000	14,000																																																																																																																			
Monmouthshire	1,000	10,000	2,000	13,000																																																																																																																			
Swansea	1,000	10,000	1,000	12,000																																																																																																																			
Ceredigion	1,000	10,000	0	11,000																																																																																																																			
Torfaen	1,000	10,000	0	11,000																																																																																																																			
Vale of Glamorgan	1,000	10,000	0	11,000																																																																																																																			
Blaenau Gwent	1,000	10,000	0	11,000																																																																																																																			
Wrexham	1,000	10,000	0	11,000																																																																																																																			
Merthyr Tydfil	1,000	10,000	0	11,000																																																																																																																			
Isle of Anglesey	1,000	10,000	0	11,000																																																																																																																			
Pembrokeshire	1,000	10,000	0	11,000																																																																																																																			

Dangosydd	Data Cyfredol	Cymaryddion a thargedau	Statws / Patrwm	Problemau / Cyfyngiadau / Cyfleoedd																																																																																																																			
Dŵr																																																																																																																							
	<p>Awdurdodau Lleol Cymru wedi'u gosod yn ôl nifer yr eiddo sydd mewn perygl sylweddol o lifogydd³⁰</p>																																																																																																																						
<table border="1"> <caption>Approximate data from the chart</caption> <thead> <tr> <th>Awdurdod</th> <th>Significant chance</th> <th>Moderate chance</th> <th>Low chance</th> <th>Total</th> </tr> </thead> <tbody> <tr><td>Conwy</td><td>10,000</td><td>8,000</td><td>8,000</td><td>26,000</td></tr> <tr><td>Gwynedd</td><td>8,000</td><td>7,000</td><td>5,000</td><td>20,000</td></tr> <tr><td>Newport</td><td>7,000</td><td>10,000</td><td>5,000</td><td>22,000</td></tr> <tr><td>Powys</td><td>6,000</td><td>4,000</td><td>4,000</td><td>14,000</td></tr> <tr><td>Carmarthenshire</td><td>5,000</td><td>7,000</td><td>6,000</td><td>18,000</td></tr> <tr><td>Flintshire</td><td>4,000</td><td>3,000</td><td>7,000</td><td>14,000</td></tr> <tr><td>Denbighshire</td><td>3,000</td><td>4,000</td><td>5,000</td><td>12,000</td></tr> <tr><td>Rhondda, Cynon, Taff</td><td>3,000</td><td>3,000</td><td>4,000</td><td>10,000</td></tr> <tr><td>Swansea</td><td>2,000</td><td>3,000</td><td>2,000</td><td>7,000</td></tr> <tr><td>Neath Port Talbot</td><td>2,000</td><td>4,000</td><td>4,000</td><td>10,000</td></tr> <tr><td>Bridgend</td><td>2,000</td><td>3,000</td><td>2,000</td><td>7,000</td></tr> <tr><td>Ceredigion</td><td>2,000</td><td>3,000</td><td>2,000</td><td>7,000</td></tr> <tr><td>Monmouthshire</td><td>2,000</td><td>3,000</td><td>2,000</td><td>7,000</td></tr> <tr><td>Vale of Glamorgan</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>3,000</td></tr> <tr><td>Isle of Anglesey</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>3,000</td></tr> <tr><td>Wrexham</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>3,000</td></tr> <tr><td>Caerphilly</td><td>1,000</td><td>3,000</td><td>3,000</td><td>7,000</td></tr> <tr><td>Cardiff</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>31,000</td><td>33,000</td></tr> <tr><td>Pembrokeshire</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>3,000</td></tr> <tr><td>Merthyr Tydfil</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>3,000</td></tr> <tr><td>Blaenau Gwent</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>3,000</td></tr> <tr><td>Torfaen</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>1,000</td><td>3,000</td></tr> </tbody> </table>					Awdurdod	Significant chance	Moderate chance	Low chance	Total	Conwy	10,000	8,000	8,000	26,000	Gwynedd	8,000	7,000	5,000	20,000	Newport	7,000	10,000	5,000	22,000	Powys	6,000	4,000	4,000	14,000	Carmarthenshire	5,000	7,000	6,000	18,000	Flintshire	4,000	3,000	7,000	14,000	Denbighshire	3,000	4,000	5,000	12,000	Rhondda, Cynon, Taff	3,000	3,000	4,000	10,000	Swansea	2,000	3,000	2,000	7,000	Neath Port Talbot	2,000	4,000	4,000	10,000	Bridgend	2,000	3,000	2,000	7,000	Ceredigion	2,000	3,000	2,000	7,000	Monmouthshire	2,000	3,000	2,000	7,000	Vale of Glamorgan	1,000	1,000	1,000	3,000	Isle of Anglesey	1,000	1,000	1,000	3,000	Wrexham	1,000	1,000	1,000	3,000	Caerphilly	1,000	3,000	3,000	7,000	Cardiff	1,000	1,000	31,000	33,000	Pembrokeshire	1,000	1,000	1,000	3,000	Merthyr Tydfil	1,000	1,000	1,000	3,000	Blaenau Gwent	1,000	1,000	1,000	3,000	Torfaen	1,000	1,000	1,000	3,000
Awdurdod	Significant chance	Moderate chance	Low chance	Total																																																																																																																			
Conwy	10,000	8,000	8,000	26,000																																																																																																																			
Gwynedd	8,000	7,000	5,000	20,000																																																																																																																			
Newport	7,000	10,000	5,000	22,000																																																																																																																			
Powys	6,000	4,000	4,000	14,000																																																																																																																			
Carmarthenshire	5,000	7,000	6,000	18,000																																																																																																																			
Flintshire	4,000	3,000	7,000	14,000																																																																																																																			
Denbighshire	3,000	4,000	5,000	12,000																																																																																																																			
Rhondda, Cynon, Taff	3,000	3,000	4,000	10,000																																																																																																																			
Swansea	2,000	3,000	2,000	7,000																																																																																																																			
Neath Port Talbot	2,000	4,000	4,000	10,000																																																																																																																			
Bridgend	2,000	3,000	2,000	7,000																																																																																																																			
Ceredigion	2,000	3,000	2,000	7,000																																																																																																																			
Monmouthshire	2,000	3,000	2,000	7,000																																																																																																																			
Vale of Glamorgan	1,000	1,000	1,000	3,000																																																																																																																			
Isle of Anglesey	1,000	1,000	1,000	3,000																																																																																																																			
Wrexham	1,000	1,000	1,000	3,000																																																																																																																			
Caerphilly	1,000	3,000	3,000	7,000																																																																																																																			
Cardiff	1,000	1,000	31,000	33,000																																																																																																																			
Pembrokeshire	1,000	1,000	1,000	3,000																																																																																																																			
Merthyr Tydfil	1,000	1,000	1,000	3,000																																																																																																																			
Blaenau Gwent	1,000	1,000	1,000	3,000																																																																																																																			
Torfaen	1,000	1,000	1,000	3,000																																																																																																																			

¹ Asiantaeth yr Amgylchedd Gorllewin Cymru: Cynllun Rheoli Basn Afon Ar gael arlein: <http://www.environment-agency.gov.uk/research/planning/125095.aspx>

² Asiantaeth yr Amgylchedd: Pecyn Tystiolaeth Lleol: Ynys Môn

³ LICC: Ystadegau Allweddol ar gyfer Ynys Môn. Ar gael arlein: <http://www.assemblywales.org/anglesey.pdf>

⁴ Asiantaeth yr Amgylchedd: Pecyn Tystiolaeth Lleol: Ynys Môn

⁵ LICC: Ystadegau Allweddol ar gyfer Ynys Môn. Ar gael arlein <http://www.assemblywales.org/anglesey.pdf>

⁶ Ibid.

⁷ Ibid.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

¹⁰ Ibid.

¹¹ Ibid.

¹² Ibid.

¹³ Asiantaeth yr Amgylchedd Gorllewin Cymru Cynllun Rheoli Basn Afon: "Surface water bodies - classification status and objectives for Water Framework Directive Cycle 1" (diweddarwyd Ionawr 2011). Ar gael arlein: <http://www.environment-agency.gov.uk/research/planning/125095.aspx>

¹⁴ Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru (Rhagfyr 2009) Cynllun Rheoli Basn Afon Ardal Gorllewin Cymru

¹⁵ LICC (Gorffennaf 2010) Cyflwr yr Amgylchedd. Ar gael ar lein: <http://wales.gov.uk/topics/statistics/headlines/environment2010/100722/?lang=en>

¹⁶ Ibid.

¹⁷ Asiantaeth yr Amgylchedd: Pecyn Tystiolaeth Lleol: Ynys Môn

¹⁸ Ibid.

¹⁹ Cadw Cymru'n Daclus www.keepwalestidy.org

²⁰ Asiantaeth yr Amgylchedd: Pecyn Tystiolaeth Lleol: Ynys Môn

²¹ Ibid.

²² Dŵr Cymru (2008) "Water Resource Management Plan Main Report".

²³ Asiantaeth yr Amgylchedd: Pecyn Tystiolaeth Lleol: Ynys Môn²⁴ Ibid.

²⁵ Ibid.

²⁶ Ibid.

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

²⁹ Asiantaeth yr Amgylchedd Cymru (2009) Llifogydd yng Nghymru - asesiad cenedlaethol o'r perygl llifogydd

³⁰ Ibid.